

सत्यमेव जयते

महाराष्ट्र शासन

कार्यक्रम अंदाजपत्रक

२०१७-२०१८

आदिवासी विकास विभाग

(आदिवासी उपयोजना क्षेत्र व आदिवासी उपयोजना बाहेरील क्षेत्र)

मध्यवर्ती कारागृह मुद्रणालय, नागपूर

२०१७

कार्यक्रम अंदाजपत्रक

२०१७-२०१८

आदिवासी विकास विभाग

(आदिवासी उपयोजना क्षेत्र व आदिवासी उपयोजना बाहेरील क्षेत्र)

आदिवासी विकास विभाग
कार्यक्रम अंदाजपत्रक
जनजाती क्षेत्र उपयोजना, २०१७-२०१८

प्रास्ताविक-

२०११ च्या जनगणनेनुसार महाराष्ट्राची एकूण लोकसंख्या ११.२३ कोटी इतकी असून, त्यापैकी आदिवासींची लोकसंख्या १०५.१० लक्ष इतकी आहे. ही राज्याच्या लोकसंख्येच्या ९.४ टक्के इतकी आहे. महाराष्ट्रातील अनुसूचित जमातीचे यादीत एकूण ४५ आदिवासी जमातींचा समावेश असून, त्यातील प्रमुख जमाती मिल्ल, महादेव कोळी, परधान, डोंगर कोळी, राजगोंड, वारली, कोकणा, ठाकूर, ठाकर, काथोडी कोळी, मल्हार, आंध, कोरकू, धाणका ह्या आहेत.

समाजातील कमकुवत घटकांपैकी आदिवासी घटक अत्यंत दुर्बल असून, भारतीय घटनेच्या कलम ४६ खाली समाजाच्या दुर्बल घटकांच्या आणि विशेषतः अनुसूचित जाती, जमाती यांच्या शैक्षणिक, सामाजिक व आर्थिक हितसंबंधाकडे विशेष लक्ष देऊन त्यांचा विकास करण्याकरिता आणि त्यांना सामाजिक अन्याय आणि सर्व प्रकारचे शोषण यापासून संरक्षण देण्यास शासन कटीबद्ध आहे. त्याप्रमाणे आदिवासी क्षेत्राचा तसेच या क्षेत्रामध्ये राहणाऱ्या आदिवासींचा सर्वांगीण विकास करण्यासाठी केंद्र शासनाने केलेल्या सूचना व मार्गदर्शक तत्वे यानुसार राज्य शासनाने आदिवासींसाठी एक स्वतंत्र जनजाती क्षेत्र उपयोजना सन १९७५-७६ मध्ये तयार केली व त्याची अंमलबजावणी १ एप्रिल १९७६ पासून सुरु केली. या आदिवासी उपयोजनेमध्ये महाराष्ट्रातील १५ जिल्ह्यातील ६८ तालुक्यांमध्ये ६,९६२ गावे व १२ शहरे यांचा समावेश आहे. त्याशिवाय आदिवासी लोकसंख्या असलेल्या लहान लहान भागांची नोंद करून ज्या गावात ५० टक्क्यांहून अधिक आदिवासी लोकसंख्या आहे अशा गावांचा समूह तयार करून त्या समुहातील आदिवासींचा विकास करण्याच्या दृष्टीने ४३ सुधारित क्षेत्र विकास गट (माडा) व २४ लघु सुधारित क्षेत्र विकास गट (मिनीमाडा) केंद्र शासनाच्या संमतीने मंजूर करण्यात आले.

आदिवासी उपयोजनेसाठी नियत व्यय

आदिवासी उपयोजनेची मूळ उद्दिष्टे प्रत्यक्षात साध्य होत आहेत किंवा नाहीत, होत नसल्यास का नाहीत व तो साध्य होण्यासाठी सध्याच्या पद्धतीत बदल घडवून आणण्यासाठी शासनाला योग्य शिफारसी करण्यासाठी माजी मुख्य सचिव व नियोजन मंडळाचे सदस्य श्री. सुकथनकर यांचे अध्यक्षतेखाली तज्ञ सभासदांची एक उपसमिती नेमली होती. या समितीने आपल्या अहवालाद्वारे आदिवासी उपयोजना राबविण्याच्या कार्यप्रणालीत जे आमूलाग्र बदल सुचविले व शिफारशी सुचविल्या, त्या शासनाने स्वीकृत करून त्यानुसार १९९३-९४ पासून राज्याची वार्षिक आदिवासी उपयोजना स्वतंत्रपणे तयार केली जात आहे. आदिवासी विकास विभागाने २०१६-२०१७ साठी आदिवासी उपयोजनेचे पुस्तक तयार केले असून ते स्वतंत्ररीत्या सादर केले जात आहे. त्यामध्ये आदिवासी उपयोजनेची विस्तृत माहिती समाविष्ट आहे. २०१७-२०१८ ची आदिवासी उपयोजनेसाठी नियोजन विभागाने रु. ६७५४.०० कोटी एवढा अर्थसंकल्पीत होणारा नियतव्यय निश्चित करून दिलेला आहे.

आदिवासी उपयोजनेसाठी विशेष केंद्रीय सहाय्य (Special Central Assistance to Tribal Sub Plan)

आदिवासी क्षेत्राच्या पायाभूत विकासासाठी राबविण्यात येणाऱ्या योजनांना पूरक निधी म्हणून केंद्र शासनाकडून दरवर्षी महाराष्ट्र शासनास विशेष केंद्रीय सहाय्य प्राप्त होते. १० व्या पंचवार्षिक योजनेच्या कालावधीपासून केंद्र शासनाकडून मिळालेले विशेष केंद्रीय सहाय्य व झालेला खर्च पुढीलप्रमाणे आहे:-

(रु. लाखात)

वर्ष	मंजूर रक्कम	खर्च झालेली रक्कम
२००९-२०१०	८९५.९१	८९५.९१
२०१०-२०११	५७९६.००	५७९६.००
	प्रोत्साहनात्मक अनुदान	९००.००
२०११-२०१२	७०५५.९३	७०५५.९३
२०१२-२०१३	—	—
२०१३-२०१४	७७२८.००	७७२८.००
२०१४-२०१५	११७२६.१८	११७२६.१८
२०१५-२०१६	१२५१४.९१	११६२६ (खर्चाची कार्यवाही सुरु आहे)
२०१६-२०१७	९२८०.११	— (खर्चाची कार्यवाही सुरु आहे)

एखाद्या वर्षी मंजूर करण्यात आलेला निधी पूर्णपणे खर्च न झाल्यास त्यापैकी उर्वरित निधी पुढील वर्षी वापरण्यात येतो.

भारतीय संविधानाच्या अनुच्छेद क्र. २७५ (१) अनुसार प्राप्त होणारे केंद्रीय सहाय्य

भारतीय संविधानाच्या अनुच्छेद २७५ (१) मधील तरतुदीनुसार दरवर्षी केंद्र शासनाकडून विशेष सहाय्य प्राप्त होते. आदिवासी क्षेत्राच्या पायाभूत विकासाच्या योजनांवर खर्च करण्यात येतो. केंद्र शासनाकडून १० व्या पंचवार्षिक योजनेपासून महाराष्ट्र शासनास वेळोवेळी प्राप्त झालेल्या केंद्रीय सहाय्यातून पुढीलप्रमाणे खर्च करण्यात आला आहे.

(रु. लाखात)

वर्ष	मंजूर रक्कम	खर्च झालेली रक्कम
२००९-२०१०	२०००.००	२०००.००
२०१०-२०११	९४४२.००	९४४२.००
२०११-२०१२	१०८०५.००	१०८०५.००
२०१२-२०१३	२९११.००	२९११.००
२०१३-२०१४	१२४८९.००	१२४८९.००
२०१४-२०१५	११७०१.३०	११७०१.३०
२०१५-२०१६	१३३७४.००	५२१०.०० (खर्चाची कार्यवाही सुरु आहे)
२०१६-२०१७	१०५५२.८५	— (खर्चाची कार्यवाही सुरु आहे)

आदिवासी क्षेत्रातील प्रशासकीय यंत्रणा बळकट करण्याच्या दृष्टीनेही हा निधी वापरता येतो.

आदिम जमातीच्या विकासाच्या योजना

आदिम जमातीच्या विकासाच्या विविध योजना राबविण्यात येत असून त्यासाठी केंद्र शासनाकडून दरवर्षी निधी प्राप्त होतो. १० व्या पंचवार्षिक योजनेच्या कालावधीपासून केंद्र शासनाकडून मिळालेले यासंबंधीत केंद्रीय अर्थसहाय्य व झालेला खर्च पुढीलप्रमाणे आहे:- (रु. लाखात)

वर्ष	मंजूर रक्कम	खर्च झालेली रक्कम
२००९-२०१०	२००७.९८	२००७.९८
२०१०-२०११	२००७.९८	...
२०११-२०१२	...	...
२०१२-२०१३	...	...
२०१३-२०१४	२६१०.००	२६१०.००
२०१४-२०१५	१९००.००	१९००.००
२०१५-२०१६	...	...
२०१६-२०१७	२०७७.००	... (खर्चाची कार्यवाही सुरु आहे)

आदिवासी विकास विभागाच्या महत्त्वाच्या योजना

शासकीय आश्रमशाळा:- राज्यात एकूण ५२९ शासकीय आश्रमशाळा कार्यरत आहेत. यापैकी आदिवासी उपयोजना क्षेत्रामध्ये ४०७ व आदिवासी उपयोजना क्षेत्राबाहेर १२२ शाळा आहेत. या शाळांपैकी ४२४ शासकीय आश्रमशाळेची पोस्ट बेसिक आश्रमशाळेत श्रेणीवाढ करण्यात आली आहे. यामध्ये १२२ टिकाणी इयत्ता ११ वी व १२ वी चे कला/विज्ञान शाखेचे वर्ग सुरु करण्यात आलेले आहेत. याशिवाय केंद्र शासनाच्या निवासी शाळा योजनेनुसार सन २०००-२००१ या शैक्षणिक वर्षापासून अपर आयुक्त, आदिवासी विकास, ठाणे, नाशिक, अमरावती व नागपूर यांच्या कार्यक्षेत्रात १४ निवासी शाळा सुरु करण्यात आल्या आहेत.

शासकीय आश्रमशाळेमध्ये २०१६-२०१७ या वर्षी एकूण १,८७,३९२ विद्यार्थी असून त्यापैकी मुलांची संख्या ९४,५८८ व मुलींची संख्या ९२,८०४ एवढी आहे. २०१५-२०१६ शैक्षणिक वर्षात शासकीय आश्रमशाळेतील दहावी व बारावी परीक्षा निकाल अनुक्रमे ८४.४२ व ८८.८९ टक्के लागला आहे. ५२९ आश्रमशाळांपैकी २८६ इमारतीचे टप्पा १ चे बांधकाम पूर्ण झालेले आहे. नवीन टाईप प्लॅनप्रमाणे शालेय इमारत, मुलींचे वसतीगृह, मुलांचे वसतीगृह, बहुउद्देशीय सभागृह १२२ व शाळा संकुल ३२ असे एकूण १५४ बांधकामे प्रगतीपथावर आहेत.

राज्यात प्राथमिक शिक्षणाचे सार्वत्रिकीकरण करणे व दर्जा उंचावणे या कार्यक्रमांतर्गत आदिवासी शासकीय आश्रमशाळा व अनुदानित आश्रमशाळांमधील राबवावयाच्या कृती कार्यक्रमांतर्गत केंद्र आश्रमशाळा स्थापन करण्यात आल्या आहेत. राज्यात दर पांच आश्रमशाळांतून एक केंद्र आश्रमशाळा निवडण्यात आली आहे. याप्रमाणे एकूण १४४ केंद्र आश्रमशाळा सुरु करण्यात आल्या आहेत. या केंद्र आश्रमशाळांद्वारे समुहातील आश्रमशाळांचे शैक्षणिक प्रशासन आणि संनियंत्रण करण्यात येते. याकरिता प्रत्येक शासकीय केंद्र आश्रमशाळेत स्वतंत्र प्रशिक्षित पदवीधर केंद्र प्रमुखाचे एक पद निर्माण करण्यात आले होते त्यांना सध्या विस्तार अधिकारी (शिक्षण) या पदावर समायोजित करण्यात येत आहे.

शासकीय वसतीगृहे:- राज्यातील आदिवासी तसेच मागासवर्गीय विद्यार्थ्यांची शिक्षणाची सोय व्हावी आणि त्यांना माध्यमिक व महाविद्यालयीन शिक्षण घेण्यास प्रोत्साहन मिळावे म्हणून तालुका, जिल्हा व विभागीय स्तरावर वसतीगृहे सुरु करण्यात आलेली आहेत. या वसतिगृहातून मोफत भोजन व राहण्याची सोय केली जाते. तसेच इतर शैक्षणिक सुविधा दिल्या जातात. सन २०१६-१७ या वर्षापर्यंत राज्यात एकूण ४९५ वसतिगृहे मंजूर असून त्यापैकी ४९१ वसतिगृहे कार्यरत आहेत. त्यापैकी २०८ वसतिगृहे खास मुलींसाठी व उर्वरित २८७ वसतिगृहे मुलांसाठी आहेत. जिल्हा व तालुका स्तरावरील वसतिगृहात माध्यमिक शिक्षण घेणाऱ्या विद्यार्थ्यांसाठी १० टक्के, कनिष्ठ महाविद्यालयात शिक्षण घेणाऱ्या विद्यार्थ्यांसाठी २५ टक्के आणि उच्च माध्यमिक शिक्षण घेणाऱ्या विद्यार्थ्यांसाठी ६५ टक्के प्रमाणात प्रवेश दिला जातो. तसेच विभागीय स्तरावरील वसतिगृहात कनिष्ठ महाविद्यालयात शिक्षण घेणाऱ्या विद्यार्थ्यांसाठी २० टक्के आणि उच्च महाविद्यालयात शिक्षण घेणाऱ्या विद्यार्थ्यांसाठी ८० टक्के या प्रमाणात प्रवेश देण्यात येतो.

या विभागामार्फत चालविण्यात येत असलेल्या ४९१ वसतिगृहातून एकूण ५६७३० प्रवेशीत विद्यार्थी या योजनेचा लाभ घेत आहेत.

मागासवर्गीयांसाठी गृहनिर्माण योजना :- आदिवासींच्या पंजीबद्ध गृहनिर्माण सहकारी संस्थांना घरे बांधण्यासाठी महाराष्ट्र राज्य सहकारी गृहनिर्माण वित्त मंडळामार्फत ५० टक्के रक्कम कर्ज म्हणून दिली जाते आणि ३० टक्के रक्कम राज्य शासनाकडून अनुदान म्हणून दिली जाते. उरलेली २० टक्के रक्कम ही लाभार्थी सहकारी संस्थेने स्वतः भरावयाची असते. सदर योजना ही गरीब आदिवासी कुटुंबांना निवारा देण्याच्या दृष्टीने अत्यंत उपयुक्त आहे. (गृहनिर्माण सहकारी संस्था) २०१३-२०१४ च्या वार्षिक आदिवासी उपयोजनेत रु. ०.३५ लक्ष नियत व्यय निर्धारित करण्यात आला आहे.

न्युक्लिअस बजेट योजना :- महाराष्ट्र राज्यात निरनिराळ्या क्षेत्रात राहणाऱ्या विविध आदिवासी जमातीच्या विकासाच्या प्रगतीमध्ये ठिकठिकाणी तफावत आहे. त्यामुळे प्रत्येक क्षेत्रातील विकास कार्यक्रमाच्या गरजाही भिन्न आहेत. प्रत्येक प्रकल्प क्षेत्रातील भौगोलिक परिस्थिती आणि नैसर्गिक साधनसंपत्तीमधील विपुलता, अथवा त्रुटी भिन्न असल्यामुळे ठराविक साच्याचे कार्यक्रम सर्वच प्रकल्प क्षेत्रात आदिवासी विकासाच्या दृष्टीने उपयुक्त ठरू शकणार नाहीत. आदिवासी विकास कार्यक्रमाच्या योजनांमध्ये स्थलकालानुरूप लवचिकता व अभिनवता आणणे अत्यंत गरजेचे आहे. त्यासाठी आदिवासी विकासाच्या दृष्टीने सुयोग्य अशा विविध कार्यक्रमांना स्थानिक पातळीवर मंजुरीचे अधिकार प्रदान करून सदर कार्यक्रम तातडीने कार्यान्वित करता यावेत या उद्देशाने न्युक्लिअस बजेट (Nucleus Budget) ही योजना शासनातर्फे सन १९८१-८२ या वर्षापासून राबविली जात आहे.

प्रकल्प अधिकारी, एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प ह्यांचेमार्फत आणि अपर आयुक्त, आदिवासी विकास यांच्या नियंत्रणाखाली राबविण्यात येणाऱ्या न्युक्लिअस बजेट मधील योजनांमध्ये लाभार्थींना कर्ज देणे अपेक्षित नाही, न्युक्लिअस बजेट योजनेतर्गत घ्यावयाच्या योजनांबाबत फार मोठ्या प्रमाणावर मुमा असली तरी या योजनेचा खरा उद्देश लक्षात घेऊन योजनांचे खाली दर्शविल्याप्रमाणे ३ प्रमुख गट पाडण्यात आले आहेत.

- (अ) उत्पन्न निर्मितीच्या किंवा वाढीच्या योजना,
- (ब) प्रशिक्षणाच्या योजना,
- (क) मानवी साधनसंपत्तीच्या विकासाच्या योजना,

न्युक्लिअस बजेट योजनेतर्गत प्रत्येक आदिवासी व्यक्तीस/कुटुंबास लाभार्थी आर्थिक मर्यादा रु. ५०,००० असेल या योजनेतर्गत २ किंवा ३ किंवा त्यापेक्षा अधिक आदिवासी लाभार्थी एकत्र आले तर सामूहिक प्रकल्प/कार्यक्रम सुद्धा मंजूर करता येतात परंतु अशा प्रकल्पात/कार्यक्रमात प्रत्येकी लाभार्थी मर्यादा ही रु. ७,५०,००० च राहिल.

उपरोक्त उल्लेख केलेल्या (अ) गटात उत्पन्न निर्मिती अथवा वाढीच्या योजना याखाली द्यावयाचे अर्थसहाय्य देतांना अनुदानाची मर्यादा खालील प्रमाणे आहे:-

- (१) सर्वसाधारण आदिवासी लाभार्थी ८५ टक्के,
- (२) आदिम जमातीचे लाभार्थी १०० टक्के,

अशा उत्पन्न निर्मिती अथवा वाढीच्या योजना अनुदानाच्या कामाव्यतिरिक्त उरलेली रक्कम ही लाभार्थ्यांना स्वतःची वर्गणी म्हणून भरावयाची आहे. न्युक्लिअस बजेट योजनेतर्गत कार्यक्रम मंजुरीचे वित्तीय अधिकार खालील प्रमाणे आहेत:-

अ. क्र.	लाभार्थी/योजना	कमाल मर्यादा (रुपये)	मंजुरी देणारे सक्षम अधिकारी
१.	वैयक्तिक किंवा सामूहिक लाभार्थ्यांच्या योजना (प्रत्येकी रु. ५०,००० च्या अटीस अधीन राहून).	५,००,०००	प्रकल्प अधिकारी यांच्या अध्यक्षतेखालील निर्देशन समिती.
२.	वैयक्तिक किंवा सामूहिक लाभार्थ्यांच्या योजना (प्रत्येकी रु. ५०,००० च्या अटीस अधीन राहून).	२०,००,०००	अपर आयुक्त, आ. वि. यांच्या अध्यक्षतेखालील निर्देशन समिती.
३.	रु. २०,००,००० पेक्षा जास्त रकमेच्या सामूहिक योजना (प्रत्येकी रु. ५०,००० या अटीस अधीन राहून).	४०,००,०००	आयुक्त, आदिवासी विकास
४.	रु. ४०,००,००० पेक्षा जास्त खर्चाच्या सामूहिक योजना (प्रत्येकी रु. ५०,००० या अटीस अधीन राहून).	...	सचिव, आदिवासी विकास

निर्देश समिती:-प्रकल्प क्रमांक १ करिता निर्देश समितीची स्थापना करण्यात आलेली आहे.

सन २००२-०३ करिता रु. ५८६.४८ लाख व सन २००३-०४ करिता रु. ५८५.४० लाख इतकी तरतूद करण्यात आली होती. सन १९९७-९८ करिता एकूण रु. ८२०.९८ लाख इतकी तरतूद करण्यात आली होती. सन १९९८-९९ करिता एकूण रु. ६७९.०० लाख इतकी तरतूद करण्यात आली होती. सन १९९९-२००० करिता एकूण रु. ८५९.८८ लाख इतकी तरतूद करण्यात आली होती. सन २०००-२००१ करिता एकूण रु. ८०५.३७ लाख इतकी तरतूद करण्यात आली होती. सन २००१-२००२ करिता एकूण रु. ८००.०० लाख इतकी तरतूद करण्यात आली होती. सन २००४-०५ करिता रु. ५००.०० लाख इतकी तरतूद करण्यात आली होती. सन २००५-०६ करिता एकूण रु. ८००.०० लाख इतकी तरतूद करण्यात आली होती. सन २००६-०७ करिता रु. २९००.०० लाख इतकी तरतूद करण्यात आली होती. सन २००७-०८ या वर्षासाठी रु. ३०००.९८ लाख इतकी तरतूद करण्यात आली होती. सन २००८-०९ साठी रु. ३०००.०० लाख सन २००९-२०१० साठी रु. ३०००.०० लाख तरतूद करण्यात आली होती. सन २०१०-२०११ साठी रु. ३५००.०० लाख तरतूद करण्यात आली होती. सन २०११-२०१२ साठी रु. ३५००.०० लाख तरतूद करण्यात आली होती. सन २०१२-२०१३ साठी रु. ४५००.०० लाख तरतूद करण्यात आली होती. सन २०१३-२०१४ करिता रु. ५०००.०० लाख तरतूद करण्यात आली होती. सन २०१४-२०१५ करिता रु. ५,५०० लाख तरतूद करण्यात आली होती. सन २०१५-२०१६ करिता रु. ६,००० लाख तरतूद करण्यात आली होती. सन २०१७-१८ करिता रु. ६,००० लाख तरतूद करण्यात आली आहे.

आदिवासी शेतकऱ्यांना वीज पंप/तेल पंप पुरविण्याची योजना :-या योजनेसाठी आदिवासी शेतकऱ्यांना विद्युतपंप व तेलपंप पुरविण्यात येतात. ही योजना सन १९७३-७४ पासून राबविण्यात आली आहे. ज्या आदिवासी शेतकऱ्यांकडे किमान ६० आर. (वीड एकर) व कमाल ६ हेक्टर (१६ एकर) लागवडी योग्य जमीन आहे, असे आदिवासी शेतकरी या योजनेचा लाभ घेण्यास पात्र आहेत. तथापि, विहिरी किंवा इतर स्रोतातून कमीत कमी ६ महिने तरी पुरेसे पाणी उपलब्ध झाले पाहिजे. तसेच वीजपंप मिळण्याकरिता शेताजवळ वीजेची लाईन गेलेली असली पाहिजे. ज्यांना वीज पुरवठ्याची सोय उपलब्ध नाही अशांना तेलपंपाचा फायदा घेता येतो. तसेच विहित शेतजमीन मर्यादपेक्षा कमी जमीन आहे असे २ किंवा ३ शेतकरी एकत्रितरित्या या योजनेचा फायदा घेऊ शकतात.

पंडित दीनदयाल उपाध्याय स्वयंयोजना :—

शासकीय वसतिगृहात प्रवेश न मिळालेल्या अनुसूचित जमातीच्या विद्यार्थ्यांना इयत्ता १२ वी नंतरच्या उच्च शिक्षणाकरिता भोजन, निवास व शैक्षणिक साहित्यासाठी त्यांच्या आधार संलग्न बँक खात्यामध्ये थेट रक्कम वितरण करण्याबाबत "पंडित दीनदयाल उपाध्याय स्वयंयोजना" अंमलबजावणीविषयी दिनांक १५ ऑक्टोबर २०१६ रोजीच्या शासन निर्णयान्वये निर्णय घेण्यात आला आहे.

सदर योजनेतर्गत खालील प्रमाणे वर्गीकरण करण्यात आलेल्या शहरामधील शैक्षणिक संस्थांमध्ये शिक्षण घेत असलेल्या तथापि, शासकीय वसतिगृहात प्रवेश न मिळालेल्या अनुसूचित जमातीच्या विद्यार्थ्यांना इयत्ता १२ नंतरचे उच्च शिक्षण घेण्याकरिता विद्यार्थ्यांच्या आधार संलग्न बँक खात्यामध्ये खालीलप्रमाणे मासिक खर्चाकरिता थेट रक्कम वितरण करण्यात येणार आहे.

खर्चाची बाब	मुंबई शहर, मुंबई उपनगर, नवी मुंबई, टाणे, पुणे, पिंपरी-चिंचवड, नागपूर महानगरपालिका क्षेत्र	इतर महसुली विभागीय शहरातील व उर्वरित 'क' वर्ग महानगरपालिका क्षेत्र	इतर जिल्हा क्षेत्र
भोजन भत्ता	३२००	२८००	२५००
निवास भत्ता	२०००	१५००	१२००
निर्वाह भत्ता	८००	८००	६००
प्रती विद्यार्थी एकूण संभाव्य वार्षिक खर्च	६०००	५१००	४३००

प्रस्तुत प्रकरणी वरील रकमे व्यतिरिक्त वैद्यकीय व अभियांत्रिकी शाखेतील विद्यार्थ्यांसाठी प्रति वर्ष रु. ५,००० व अन्य शाखेतील विद्यार्थ्यांना प्रतिवर्षी रु. २,००० इतकी रक्कम शैक्षणिक साहित्यासाठी टोक स्वरूपात देण्यात येणार आहे.

पंडित दीनदयाल उपाध्याय स्वयंयोजनेतर्गत लाभार्थ्यांना प्रत्यक्ष लाभ देण्याच्या अनुषंगाने महाऑनलाईन मार्फत सॉफ्टवेअर प्रणाली विकसित करण्यात आली आहे.

अनुसूचित जमातीच्या विद्यार्थ्यांना इंग्रजी माध्यमाच्या नामांकित निवासी शाळांमध्ये शिक्षण देणे :—

अनुसूचित जमातीच्या विद्यार्थ्यांना इंग्रजी माध्यमाच्या नामांकित निवासी शाळेत शिक्षण देणे ही योजना सन २०१०-२०११ या शैक्षणिक वर्षापासून कार्यान्वित असून दिनांक २८-८-२००९ रोजीच्या शासन निर्णयानुसार दरवर्षी २,५०० विद्यार्थ्यांना नामांकित निवासी शाळेत प्रवेश देण्याबाबत लक्षांक ठरविण्यात आला होता व त्याकरिता पालकाच्या कुटुंबाची वार्षिक उत्पन्नाची कमाल मर्यादा रु. १ लाख इतकी आहे. सदर शासन निर्णयानुसार इयत्ता १ ली च्या वर्गात विद्यार्थ्यांना प्रवेश देण्यात येत होता व त्यानुसार सन २०१०-२०११ ते सन २०१४-२०१५ या पाच वर्षात साधारणतः १० हजार विद्यार्थ्यांना योजनेचा लाभ देण्यात आला.

मा. मुख्यमंत्री महोदयांनी आदिवासी विकास विभागाच्या दिनांक २३-२-२०१५ रोजी घेतलेल्या आढावा बैठकीमध्ये आदिवासी विकास विभागामार्फत नामांकित शाळांमध्ये दरवर्षी पाठविण्यात येत असलेल्या विद्यार्थ्यांच्या संख्येत १० पटीने वाढ करण्याबाबत आदेश दिले.

सदर आदेशास अनुसरून दिनांक २१-४-२०१५ रोजीच्या शासन निर्णयानुसार सदर योजनेतर्गत शिक्षण देण्यासाठी दरवर्षी २,५०० वरून दरवर्षी २५,००० एवढा लक्षांक वाढविण्यात आला.

तसेच दिनांक १७-५-२०१६ रोजीच्या शासन निर्णयानुसार सदर योजनेतर्गत इयत्ता १ ली ते ५ वी या सर्व टप्प्यांवर प्रवेश देण्याचा निर्णय घेण्यात आलेला आहे.

त्यानुसार सन २०१६-२०१७ या शैक्षणिक वर्षाकरिता सदर योजनेतर्गत पुढीलप्रमाणे विद्यार्थी प्रवेशित करण्यात आलेले आहेत.

अ.क्र.	अपर आयुक्त	शाळांची संख्या	प्रवेशित विद्यार्थी संख्या
१.	नाशिक	३३	५८३०
२.	टाणे	२४	४८५३
३.	अमरावती	३६	५२२०
४.	नागपूर	३९	३६९१
	एकूण ...	१३२	१९५९४

दिनांक २७-६-२०१६ रोजीच्या शासन निर्णयानुसार सदर योजनेतर्गत निवड करावयाच्या नामांकित शाळांमध्ये आवश्यक सोयीसुविधा, व्यवस्थापन व प्रशासन, बौद्धिक बाबी इ. मुद्यांच्या आधारे शुल्क निश्चित करण्यासाठी शाळांचे मुल्यांकन करण्याबाबत निकष निश्चित करण्यात आलेले आहेत.

योजनेतर्गत निवड करण्यात आलेल्या शाळांमध्ये उपलब्ध शैक्षणिक व निवासी सोई-सुविधांच्या आधारे शाळांचे गुणांकन करणे तसेच प्रवेशित विद्यार्थ्यांचे आधार क्रमांक पडताळणी करून नोंदणी करणे आणि त्या अनुषंगाने संबंधित शाळांना निधी वितरण करण्याबाबत संगणकीय प्रणाली विकसित करण्यात आली आहे.

प्रपत्र-२

योजनेतर

आदिवासी विकास विभाग, मंत्रालयातील पदे व पदांची वेतनश्रेणी दर्शविणारा तक्ता

पदनाम	वेतनश्रेणी		एकूण पदे
	(पे बॅण्ड)	रुपये (ग्रेड वेतन)	२०१६-२०१७
१. सचिव	३७,४००-६७,०००	१०,०००	१
२. मुख्य अभियंता	३७,४००-६७,०००	८,९००	१
	३७,४००-६७,०००	८,७००	
३. सहसचिव/उपसचिव	१५,६००-३९,१००	७,६००	३
४. अवर सचिव	१५,६००-३९,१००	६,६००	५
५. कक्ष अधिकारी	९,३००-३४,८००	४,८००	१७
६. लेखा अधिकारी	९,३००-३४,८००	४,६००	१
७. सहायक	९,३००-३४,८००	४,३००	३५
८. उच्च श्रेणी लघुलेखक	९,३००-३४,८००	४,४००	८
९. निम्न श्रेणी लघुलेखक	९,३००-३४,८००	४,३००	७
१०. लघु टंकलेखक	५,२००-२०,२००	२,४००	१
११. लिपिक टंकलेखक	५,२००-२०,२००	१,९००	४२
१२. वाहन चालक		वरीलप्रमाणे	२
१३. शिपाई	४,४४०-७,४४०	१,३००	१७
			१४०

प्रपत्र-२

पर्सनल समरी

	३१-३-२०१६ अखेर एकूण पदे			३१-३-२०१७ अखेर अंदाजित एकूण पदे		
	स्थायी	अस्थायी	एकूण	स्थायी	अस्थायी	एकूण
१. टेक्निकल- राजपत्रित	...	...	...	...	१	१
अराजपत्रित	...	...	...	...	...	...
एकूण	...	...	...	...	१	१
२. नॉन-टेक्निकल- राजपत्रित	२२	५	२७	२२	६	२८
अराजपत्रित	८८	१९	१०७	८८	२४	११२
एकूण	११०	२४	१३४	११०	३०	१४०
३. एकूण १ व २ राजपत्रित	२२	५	२७	२२	६	२८
अराजपत्रित	८८	१९	१०७	८८	२४	११२
एकूण	११०	२४	१३४	११०	३०	१४०

तक्ता अ
STATEMENT 'A'

आदिवासी उपयोजनेंतर्गत मुख्य लेखाधीनद्वारा अर्थसंक्रमण अंदाज २०१७-२०१८
Statement showing the Major Headwise details of Budget Estimates, 2017-2018 under Budget Programwise

(रुपये हजारामध्ये)
(Rs. in thousand)

विभागाचे नाव Name of Department	कार्यक्रम Programme	प्रत्यक्ष रकमा, २०१५-२०१६ Actuals, 2015-2016			अर्थसंक्रमण, २०१६-२०१७ Budget Estimates, 2016-2017			सुधारित अंदाज, २०१६-२०१७ Revised Estimates, 2016-2017			अर्थसंक्रमण, २०१७-२०१८ Budget Estimates, 2017-2018	
		योजनेतर Non-Plan	योजनांतर्गत Plan	एकूण Total	योजनेतर Non-Plan	योजनांतर्गत Plan	एकूण Total	योजनेतर Non-Plan	योजनांतर्गत Plan	एकूण Total	कार्यक्रम खर्च	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
२०४८, ऋण कमी करणे किंवा ऋण प्रतिबंधन यासाठी विनियोजन 2048, Appropriation for reduction or a avoidance of Debt.												
आदिवासी विकास विभाग Tribal Development Department												
	२०४९, व्याज प्रदान 2049, Interest payment	17,23,94	...	17,23,94	35,75,72	...	35,75,72	35,75,72	...	35,75,72	39,33,29	
	२२५१, सामाजिक सेवा 2251, Secretariat Soc. Services.	6,27,71	84,61	7,12,32	7,95,59	10,70,00	18,65,59	7,33,66	8,56,00	15,89,66	19,86,58	
आदिवासी विकास विभाग Tribal Development Department												
सार्वजनिक बांधकाम विभाग Public Works Department												
शांतेय शिक्षण विभाग School Education Department	२२०२, शिक्षण 2202, General Education	64,53,74	64,53,74	...	82,51,86	82,51,86	...	99,51,90	99,51,90	99,51,90	2,73,00,00	
उच्च व तंत्रशिक्षण अणि सेवायोजन विभाग Higher Technical Education & Employment Department	२२०३, तांत्रिक शिक्षण 2203, Technical Education	1,84,63	1,84,63	...	4,47,72	4,47,72	...	4,47,72	4,47,72	4,47,72	...	
समाजकल्याण, सांस्कृतिक कार्य व क्रीडा विभाग Social Welfare, Cultural Affairs Services.	२२०४, क्रीडा व युवक सेवा 2204, Sports and Youth Affairs Services.	17,77,60	17,77,60	...	22,35,23	22,35,23	...	22,35,23	22,35,23	22,35,23	...	
	२२०५, कला व सांस्कृतिक 2205, Art & Culture	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	

संख्या अ-(घाबू)

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
सार्वजनिक आरोग्य विभाग Public Health Department	२२१०, वैद्यकीय व सार्वजनिक आरोग्य	३,०५,४०,५७	३,०५,४०,५७	३,०५,४०,५७	४,०४,९३,०२	४,०४,९३,०२	४,०४,९३,०२	४,०४,९३,०२	४,०४,९३,०२	४,०४,९३,०२	१,७५,२९,९२
२२११, कुटुंब कल्याण	२२११, कुटुंब कल्याण	११,१०	११,१०	११,१०	११,१०	११,१०	११,१०	११,१०	११,१०	११,१०	...
२२११, कुटुंब कल्याण	२२११, कुटुंब कल्याण	११,१०	११,१०	११,१०	११,१०	११,१०	११,१०	११,१०	११,१०	११,१०	...
गृहनिर्माण आणि विशेष सहाय्य विभाग Housing and Special Assistance Department	२२१५, पाणी पुरवठा व स्वच्छता	२,२६,८४,७८	२,२६,८४,७८	२,२६,८४,७८	५,३३,०३,१०	५,३३,०३,१०	५,३३,०३,१०	५,३३,०३,१०	५,३३,०३,१०	५,३३,०३,१०	४,३२,९१,५०
२२१६, गृहनिर्माण	२२१६, गृहनिर्माण	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
२२१६, गृहनिर्माण	२२१६, गृहनिर्माण	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
नगरविकास विभाग Urban Development Department	२२२९, नगर विकास	९,२२,८५	९,२२,८५	९,२२,८५	७,८२,२५	७,८२,२५	७,८२,२५	७,८२,२५	१७,५४,२५	१७,५४,२५	१७,००,००
२२२९, नगर विकास	२२२९, नगर विकास	९,२२,८५	९,२२,८५	९,२२,८५	९,२२,८५	९,२२,८५	९,२२,८५	९,२२,८५	१७,५४,२५	१७,५४,२५	१७,००,००
सामान्य प्रशासन विभाग General/Administration Department	२२२०, माहिती व प्रसिद्धि	९२,१०	९२,१०	९२,१०	१,०७,२५	१,०७,२५	१,०७,२५	१,०७,२५	१,०७,२५	१,०७,२५	...
२२२०, माहिती व प्रसिद्धि	२२२०, माहिती व प्रसिद्धि	९२,१०	९२,१०	९२,१०	१,०७,२५	१,०७,२५	१,०७,२५	१,०७,२५	१,०७,२५	१,०७,२५	...
समाज कल्याण, सांस्कृतिक कार्य व क्रीडा विभाग S. W. C. A. & S. D. आदिवासी विकास विभाग T. D. D.	२२२५, अनुसूचित जाती अनुसूचित जमाती व इतर मागासवर्गीयांचे कल्याण	२१,०८,७३,८९	२१,०८,७३,८९	२१,०८,७३,८९	२५,४३,७०,१८	२५,४३,७०,१८	२५,४३,७०,१८	२५,४३,७०,१८	२४,७९,४७,८२	२४,७९,४७,८२	२३,२२,४७,२४
२२२५, अनुसूचित जाती अनुसूचित जमाती व इतर मागासवर्गीयांचे कल्याण	२२२५, अनुसूचित जाती अनुसूचित जमाती व इतर मागासवर्गीयांचे कल्याण	२१,०८,७३,८९	२१,०८,७३,८९	२१,०८,७३,८९	२५,४३,७०,१८	२५,४३,७०,१८	२५,४३,७०,१८	२५,४३,७०,१८	२४,७९,४७,८२	२४,७९,४७,८२	२३,२२,४७,२४
उच्च व तंत्रशिक्षण आणि सेवायोजन विभाग Higher & Technical Education and Employment Department	२२३०, कामगार व सेवायोजन	२७,३३,६३	२७,३३,६३	२७,३३,६३	५५,७२,०२	५५,७२,०२	५५,७२,०२	५५,७२,०२	५४,९४,८२	५४,९४,८२	११,००,००
२२३०, कामगार व सेवायोजन	२२३०, कामगार व सेवायोजन	२७,३३,६३	२७,३३,६३	२७,३३,६३	५५,७२,०२	५५,७२,०२	५५,७२,०२	५५,७२,०२	५४,९४,८२	५४,९४,८२	११,००,००
उद्योग उर्जा व कामगार विभाग Industries, Energy and Labour Department	२२३५, सामाजिक सुरक्षा व कल्याण	१२,२३,७२	१२,२३,७२	१२,२३,७२	९,१५,७१	९,१५,७१	९,१५,७१	९,१५,७१	९,१५,७१	९,१५,७१	...
२२३५, सामाजिक सुरक्षा व कल्याण	२२३५, सामाजिक सुरक्षा व कल्याण	१२,२३,७२	१२,२३,७२	१२,२३,७२	९,१५,७१	९,१५,७१	९,१५,७१	९,१५,७१	९,१५,७१	९,१५,७१	...
२२३६, पोषण	२२३६, पोषण	४८,०४,१०	४८,०४,१०	४८,०४,१०	१,३८,६५,३३	१,३८,६५,३३	१,३८,६५,३३	१,३८,६५,३३	१,८५,७६,४२	१,८५,७६,४२	४५,००,००
२२३६, पोषण	२२३६, पोषण	४८,०४,१०	४८,०४,१०	४८,०४,१०	१,३८,६५,३३	१,३८,६५,३३	१,३८,६५,३३	१,३८,६५,३३	१,८५,७६,४२	१,८५,७६,४२	४५,००,००

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
कृषी व पशुम विभाग Agril. and A. D. F. Department ग्रामविकास व जलसंधारण विभाग R. D. & W. R., Department	२४०१, पीक संवर्धन 2401, Crop Husbandry २४०२, मृदा व जलसंधारण 2402, Soil and Water Conservation	९२,२३,३२ ...	९२,२३,३२ ...	८१,९३,४३ ...	८१,९३,४३ ...	१,८४,४९,७९ ...	१,८४,४९,७९ ...	१,८४,४९,७९ ...	१,८४,४९,७९ ...	१,२४,१६,०३ ...		
	२४०३, पशुसंवर्धन 2403, Animal Husbandry	२९,१८,०६ ...	२९,१८,०६ ...	२०,९८,२४ ...	२०,९८,२४ ...	२३,०३,१५ ...	२३,०३,१५ ...	२३,०३,१५ ...	२३,०३,१५ ...			
	२४०४, दुग्धव्यवसाय विकास 2404, Dairy Development	...	...	...	...	...	...	...	...			
	२४०५, मत्स्यव्यवसाय 2405, Fisheries	८०,६३ ...	८०,६३ ...	१,१३,७० ...	१,१३,७० ...	१,१३,७० ...	१,१३,७० ...	१,१३,७० ...	१,१३,७० ...			
	महसूल व वन विभाग Revenue and Forests Dept.	२४०६, वनीकरण व वन्यजीवन 2406, Forestry and Wildlife	६६,५९,४६ ...	६६,५९,४६ ...	३७,७०,२६ ...	३७,७०,२६ ...	३७,७०,२६ ...	३७,७०,२६ ...	३७,७०,२६ ...	२,००,०० ...		
	कृषी, पशुसंवर्धन, दुग्धव्यवसाय विकास, मत्स्यव्यवसाय विभाग व शिक्षण Agril. and A. D. F. Department	२४१५, अग्र. Research & Education सहकार व वस्त्रोद्योग विभाग Co-operation and Textile	२४२५, सहकार 2425, Co-operation	७,२८,१७ ...	७,२८,१७ ...	२१,४२,६५ ...	२१,४२,६५ ...	२१,४२,६५ ...	२१,४२,६५ ...	२१,४२,६५ ...	४७,००,०१ ...	
	२५०१, ग्रामविकास कार्यक्रम 2501, Programme for Rural	२,१९,९१,२९ Development.	२,१९,९१,२९ ...	३,०९,७६,१० ...	३,०९,७६,१० ...	२,५६,१८,३८ ...	२,५६,१८,३८ ...	२,५६,१८,३८ ...	२,५६,१८,३८ ...	३,२५,८२,५९ ...		
	२५०५, ग्रामीण रोजगार 2505, Rural Employment	३,६१,१२,३७ ...	३,६१,१२,३७ ...	५,९०,९२,०५ ...	५,९०,९२,०५ ...	५,८८,९२,०५ ...	५,८८,९२,०५ ...	५,८८,९२,०५ ...	५,८८,९२,०५ ...	४,५१,५९,७६ ...		
	ग्रामविकास व जलसंधारण वि. R. D. & W. R., Department	२५०६, जमीन सुधारण 2506, Land Reforms	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
	२५१५, इतर ग्रामविकास कार्यक्रम 2515, Other Rural Dev. Programme.	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
	२५५१, डोंगराळ क्षेत्र 2551, Hill Areas	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
	२७०२, नव्य पाटबंधारे 2702, Minor Irrigation	१,१२,३९,९८ ...	१,१२,३९,९८ ...	१,२६,१०,६७ ...	१,२६,१०,६७ ...	१,२६,१०,५९ ...	१,२६,१०,५९ ...	१,२६,१०,५९ ...	१,२६,१०,५९ ...	...	...	...
	उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभाग I. E. & L. Department	२८०१, वीज 2801, Power	१,२०,४१,८० ...	१,२०,४१,८० ...	९७,९७,४८ ...	९७,९७,४८ ...	१,०३,३१,४६ ...	१,०३,३१,४६ ...	१,०३,३१,४६ ...	१८,२२,०० ...		

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभाग २८१०, ऊर्जाची अपारंपारिक साधने Industries, Energy and Labour 2810, Non-Conventional Sources... Department.	4,20,00	4,20,00	4,49,03	4,49,03	4,49,03	4,49,03	4,49,03	4,49,03	4,49,03	4,49,03	4,49,03	...
२८५१, ग्रामोद्योग व लघु उद्योग 2851, Village and Small Industries...	55,07	55,07	65,10	65,10	65,10	65,10	65,10	65,10	65,10	65,10	65,10	...
२८५२, उद्योग 2852, Industries	...	...	...	...	...	...	...	...	...	10,00,00	10,00,00	10,00,00
सार्वजनिक बांधकाम विभाग Public Works Department	1,35,60,47	1,35,60,47	1,33,18,89	1,33,18,89	1,33,18,89	1,33,18,89	1,33,18,89	1,33,18,89	1,33,18,89	1,27,18,69	1,27,18,69	50,00,00
३०५४, मार्ग व पूल 3054, Road and Bridges	...	...	...	...	...	...	...	...	...	80,00	80,00	1,00,00
३०५५, मार्ग परिवहन 3055, Road Transport	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
४०५९, सार्वजनिक बांधकामावरील भांडवली खर्च 4059, Capital Outlay on Public Works... Public Works Department	26,47	26,47	10,00,00	10,00,00	10,00,00	10,00,00	10,00,00	10,00,00	10,00,00	10,00,00	10,00,00	10,00,00
उच्च, तंत्रशिक्षण आणि सेवायोजन विभाग Higher, Tech. Edn. and Employment Department.	2,00,00	2,00,00	11,03,63	11,03,63	11,03,63	11,03,63	11,03,63	11,03,63	11,03,63	11,03,63	11,03,63	...
४२१०, वैद्यकीय व सार्वजनिक आरोग्यावरील भांडवली खर्च/महसूली खर्च 4210, Capital Outlay on Medical ... and Public Health	6,84,96	6,84,96	49,46,99	49,46,99	49,46,99	49,46,99	49,46,99	49,46,99	49,46,99	49,46,99	49,46,99	...
४२२५, अनुसूचित जाती/जमाती व इतर मागासवर्ग यावरील भांडवली खर्च/ महसूली खर्च 4225, Capital Outlay on Welfare of SC/ST and OBC.	5,02,23,77	5,02,23,77	3,70,46,68	3,70,46,68	3,70,46,68	3,70,46,68	3,70,46,68	3,70,46,68	3,70,46,68	3,70,46,68	3,70,46,68	3,79,48,84
४२५०, इतर सामाजिक व सामुहिक सेवा यावरील भांडवली खर्च 4250, Capital Outlay on Other ... Social and Community Services.	13,42,97	13,42,97	29,54,69	29,54,69	29,54,69	29,54,69	29,54,69	29,54,69	29,54,69	29,54,69	29,54,69	8,00
सहकार व वस्त्रोद्योग विभाग Co-operation and Textile Department.	10,77,64	10,77,64	13,00,20	13,00,20	13,00,20	13,00,20	13,00,20	13,00,20	13,00,20	13,00,20	13,00,20	13,00,00

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
आदिवासी विकास विभाग Tribal Development Dept.												
पाटबंधारे विभाग Irrigation Department												
४७०१, मोठे व मध्यम पाटबंधारे यावरील भांडवली खर्च												
4701, Capital Outlay on Major and medium Irrigation.		16,76.62	16,76.62	16,76.62	13,57.00	13,57.00	13,57.00	13,57.00	13,57.00	13,57.00	13,57.00	15,48.26
पाटबंधारे विभाग/ I. D. ग्रा. वि. व ज. विभाग R. D. and W. R. Dept.												
४७०२, लघुपाटबंधारे यावरील भांडवली खर्च												
4702, Capital Outlay on minor Irrigation.		26,13.05	26,13.05	26,13.05	36,42.62	36,42.62	36,42.62	36,42.62	36,42.62	36,42.62	36,42.62	37,51.74
कृषी व पशुम विभाग Agriculture, Animal Husbandry, Dairy Development and Fisheries Department.												
४४०१, पीक संवर्धनावरील भांडवली खर्च Husbandry.												
४४०२, मूद संधारण यावरील भांडवली खर्च												
4402, Capital Outlay on Soil and Water Conservation.		59,58.72	59,58.72	59,58.72	65,58.09	65,58.09	1,38,39.49	1,38,39.49	1,38,39.49	1,38,39.49	1,38,39.49	93,00.00
४४०३, पशुसंवर्धनावरील भांडवली खर्च Husbandry.												
4403, Capital Outlay on Animal Husbandry.		9,50	9,50	9,50	1,35.92	1,35.92	1,35.92	1,35.92	1,35.92	1,35.92	1,35.92	...
४४०४, दुग्धव्यवसाय विकासावरील भांडवली खर्च												
4404, Capital Outlay on Dairy Development.		...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
४४०५, मत्स्यव्यवसायावरील भांडवली खर्च												
4405, Capital Outlay on Fisheries.		15,29	15,29	15,29	6,90	6,90	6,90	6,90	6,90	6,90	6,90	...
४४०६, वनीकरण व वन्य जीवन यावरील भांडवली खर्च												
4406, Capital Outlay on Forestry and Wild Life.		78,15.32	78,15.32	78,15.32	36,43.02	36,43.02	36,43.02	36,43.02	36,43.02	36,43.02	36,43.02	...
महसूल व वन विभाग Revenue and Forests Department.												

तस्ता अ-(चालू)

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभाग Industries, Energy and Labour Department.	४८५१, ग्रामोद्योग व लघु उद्योग यावरील भांडवली खर्च 4851, Capital Outlay on Villages... and Small Industries.	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
सार्वजनिक बांधकाम विभाग P. W. Department	५०५४, रस्ते व पूल यावरील भांडवली खर्च 5054, Capital Outlay on Roads ... and Bridges.	4,07,14,86	4,07,14,86	4,07,14,86	3,67,07,86	3,67,07,86	3,67,07,86	3,97,07,86	3,97,07,86	3,97,07,86	2,50,00,00
गृहनिर्माण व विशेष सहाय्य विभाग Housing and Spl. Assistant Department	६२१६, गृहनिर्माणसाठी कर्जे 6216, Loans for Housing	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
नगर विकास विभाग Urban Development Department	६२१७, नगर विकासासाठी कर्जे 6217, Loans for Urban Development	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
आदिवासी विकास विभाग Tribal Development Dept.	६२२५, अनुसूचित जाती/जमाती व इतर मागासवर्ग यांच्या कल्याणासाठी कर्जे 6225, Loans for Welfare of ... SC/ST's and OBC's	1,30,17	1,30,17	1,30,17	21,01	21,01	21,01	21,01	21,01	21,01	...
महसूल व वन विभाग Revenue and Forests Dept.	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
सहकार व औद्योगिक विभाग Co-opp. and Textile Dept.	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
उद्योग ऊर्जा व कामगार विभाग Industries, Energy and Labour Department.	६२५०, इतर सामाजिक सेवासाठी कर्जे 6250, Loans for Other Services...	46,23	46,23	46,23	62,92	62,92	62,92	62,92	92,92	92,92	...
आदिवासी विकास विभाग Tribal Development Dept.	६४२५, सहकारासाठी कर्जे 6425, Loans for Co-operative	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
सहकार व वस्तोद्योग विभाग Co-opp. and Textile Dept.	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...

तक्ता अ-(चारु)

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
शुभी व प. ड. म. विभाग Agri. & A. D. F. Dept.	₹४०१, पीक संवर्धन कर्जे	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
	6401, Loans for Crop Husbandry...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
	₹४०३, पशुसंवर्धनासाठी कर्जे	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
	6403, Loans for Animal Husbandry...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
	₹३०५, मत्स्य व्यवसायासाठी कर्जे	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
	6305, Loans for Fisheries	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
उद्योग, ऊर्जा आणि कामगार विभाग Industries, Energy and Labour Department	₹८०१, वीज प्रकल्पांसाठी कर्जे	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
	6801, Loans for Power Projects...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
	₹८५१, ग्रामोद्योग व लघु उद्योग यासाठी कर्जे	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
	6851, Loans for Village and Small Industries.	17.97	17.97	...	21.80	21.80	...	21.80	21.80	21.80	...
	७६१०, शासकीय कर्मचारी इत्यादींना कर्जे	...	...	4,41.85	5,98.55	...	5,98.55	5,98.55	...	5,98.55	8,46.19
	7610, Loans for Govt. Servants etc.	4,41.85	...	4,41.85	5,98.55	...	5,98.55	5,98.55	...	5,98.55	8,46.19
	₹००३, राज्य शासनाची देशानिर्गत कर्जे	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
	6003, Internal debt of the State Government	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...

तक्ता "ब"

२०१७-२०१८ आदिवासी उपयोजनेखाली विभागवार केलेल्या तरतुदी दर्शविणारा तक्ता

STATEMENT "B"

Statement showing sectorwise provision under Tribal Sub-Plan during 2017-2018

(रुपये हजारांत)

(Rs. in Thousands)

अनुक्रमांक Serial No.	सेक्टरचे नाव Name of the Sector	अर्थसंकल्प २०१६-२०१७ Budget Estimates 2016-2017			अर्थसंकल्प २०१७-२०१८ Budget Estimates 2017-2018		
		राज्य योजनांतर्गत योजना State Plan Scheme	केंद्र पुरस्कृत योजना C.S.P.	विशेष केंद्रीय सहाय्य योजना Spl. C.A.	जिल्हा District	राज्य State	एकूण Total
१	२	३	४	५	६	७	८
1	पीक संवर्धन Crop Husbandry	80,37,42	1	...	...	...	...
2	जलसंपदा विभाग Water Resources Jalsampda Department	...	...	...	40,00	50,00,00	50,40,00
3	लघु पाटबंधारे (ग्रा.वि.वि.)/(ज.सं.विभाग) Minor Irrigation	1,34,10,23	...	...	...	...	...
4	शालेय शिक्षण विभाग School Education Department	...	...	...	17,83,80	1,51,00,00	1,68,83,80
5	कृषि, पशुसंवर्धन व दुग्धविकास Agri., Animal Husbandry, Dairy Development	22,34,16	...	...	1,41,85,79	47,46,90	1,89,32,69
6	सार्वजनिक बांधकाम विभाग Public Works Department	...	...	...	2,06,43,53	...	2,06,43,53
7	मत्स्यव्यवसाय Fisheries	1,20,60	...	...	...	...	...
8	महसूल व वन विभाग Revenue and Forests Department	75,67,03	...	...	49,40,52	2,00,00	51,40,52
9	महाराष्ट्र राज्य ग्रामीण जीवनोन्नती अभियान (एकूण ग्रामीण विकास)	7,88,00	...	...	...	...	...
10	आदिवासी विकास विभाग Tribal Development Department	...	...	...	12,92,89,82	32,91,11,16	45,84,00,98
11	जवाहर रोजगार योजना Jawahar Employment Programme	2,61,66,05	3,19,26,00	...	...	...	...
12	ग्रामीण स्वच्छता कार्यक्रम Rural Sanitation Programme	80,29,15	...	...	...	...	...
13	सहकार व वस्त्रोद्योग विभाग Co-operation and Textiles Department	4,55,28	...	...	5,00,82	11,01	51,11,83
14	पाटबंधारे Irrigation (Medium/Major)	50,00,00	...	...	...	...	...
15	वीज पुरवठा Power Transmission	1,49,82	...	...	...	...	...
16	रस्ते व पूल Roads and Bridges	5,30,26,55	...	...	...	...	...
17	सामान्य शिक्षण General Education	70,14,57	...	...	...	...	...
18	उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग Higher and Technical Education and Employment Department	15,51,33	...	...	59,79,26	1,00,00	60,79,26
19	सार्वजनिक आरोग्य विभाग Public Health Department	2,81,85,80	1,72,04,79	...	2,49,15,01	17,78,00	2,66,93,01
20	पाणीपुरवठा व स्वच्छता विभाग Water Supply and Sanitation Dept.	68,01,88	3,84,72,07	...	75,70,15	...	75,70,15

तक्ता "ब"-(चालू)

(रुपये हजारांत)

१	२	३	४	५	६	७	८
21	गृहनिर्माण (म.व.व.वि.) Housing	...	...	...	...	...	...
22	नगर विकास विभाग Urban Development Dept.	10,83,24	...	...	4,25,00	20,00,00	24,25,00
23	माहिती व प्रसिद्धी Information and Publicity	1,07,25	...	...	...	...	...
24	कामगार व कामगार कल्याण Labour and Labour Welfare	67,79,36	...	...	...	...	...
25	मागासवर्गीय कल्याण Welfare and Backward Classes	28,11,87,76	2,18,21,20	...	...	...	...
26	पोषक आहार Nutrition	1,38,65,33	...	...	...	...	...
27	रोजगार हमी योजना Employment Guarantee Scheme	...	...	...	...	...	...
28	सामाजिक वनीकरण Social Forestry	...	...	...	...	...	...
29	फलोत्पादन Horticulture Development	1,68,37	...	...	...	...	...
30	क्रिडा Sports	22,35,23	...	...	...	...	...
31	ग्रामीण लघुउद्योग Rural Small Industries	1,49,82	...	...	...	...	...
32	मोठे व मध्यम उद्योग Major & Medium Industries	...	...	...	...	...	...
33	कौशल्य विकास विभाग Skill Development Dept.	...	...	...	...	1,58,00	1,58,00
34	ग्राम विकास व जलसंधारण विभाग Rural Development and Water Conservation Department..	67,58,07	...	...	6,13,96,86	68,83,00	6,82,79,86
35	डोंगरी भागाचा विकास कार्यक्रम Development of Hill Area	...	...	...	...	...	...
36	सामुहिक विकास Community Development	3,25,02	...	...	...	...	...
37	स्थानिक विकास कार्यक्रम Local Development Programme	...	...	...	...	...	...
38	आदर्श गाव योजना Ideal Village Scheme	...	...	...	...	...	...
39	महिला व बाल विकास विभाग Women and Child Development Dept.	11,15,71	...	...	2,24,63,62	20,00,00	2,44,63,62
40	उद्योग ऊर्जा व कामगार विभाग Industries, Energy and Labour Dept.	...	...	...	1,11,75,43	28,22,00	1,39,97,43
41	अपारंपरिक ऊर्जा Non-Conventional Energy	4,49,03	...	...	...	...	...
42	ग्रा. वि. विभाग Rural Development Department	20,82,01	23,17,50	...	...	...	...
3	परिवहन विभाग Transport Department	1,00,00	...	...	...	1,00,00	1,00,00
4	वैद्यकीय शिक्षण व औषधी द्रव्य विभाग Medical Education and Drugs Dept.	70,00	...	...	80,32	...	80,32
एकूण बेरीज Grand Total		...	...	...	30,53,89,93	37,00,10,07	67,54,00,00

तक्ता "क"

आदिवासी उपयोजनेखाली जिल्हानिहाय केलेल्या तरतुदी दर्शविणारा तक्ता-२०१७-२०१८

गोषवारा :-

(रुपये हजारांत)

अ.क्र.	जिल्हा/लेखाशीर्ष	प्रत्यक्ष रकमा सन २०१५-२०१६	अर्थसंकल्पिय अंदाज सन २०१६-२०१७	सुधारित अंदाज सन २०१६-२०१७	अर्थसंकल्पिय अंदाज सन २०१७-२०१८
१	२	३	४	५	६
१.	अहमदनगर				
	२२२५E१९६ (महसूली)	...	...	...	६७९८४७
	४२२५१३४१ (भांडवली)	...	...	...	१००८२८
	एकूण अहमदनगर	...	...	...	७८०६७५
२.	अकोला				
	२२२५E३६५ (महसूली)	...	...	...	१९६८३३
	४२२५१५१२ (भांडवली)	...	...	...	८३८६
	एकूण अकोला	...	...	...	२०५२१९
३.	अमरावती				
	२२२५E३५६ (महसूली)	...	...	...	१२२६४२५
	४२२५१५०१ (भांडवली)	...	...	...	११३४३५
	एकूण अमरावती	...	...	...	१३३९८६०
४.	औरंगाबाद				
	२२२५E२११ (महसूली)	...	...	...	८९८१२
	४२२५१३६१ (भांडवली)	...	...	...	५००
	एकूण औरंगाबाद	...	...	...	९०३१२
५.	बीड				
	२२२५E२५८ (महसूली)	...	...	...	२०५६३
	४२२५१४०३ (भांडवली)	...	...	...	५०
	एकूण बीड	...	...	...	२०६१३
६.	भंडारा				
	२२२५E३११ (महसूली)	...	...	...	१३८९२१
	४२२५१४६८ (भांडवली)	...	...	...	२६८५
	एकूण भंडारा	...	...	...	१४१६०६
७.	बुलढाणा				
	२२२५E३८३ (महसूली)	...	...	...	२२४९४४
	४२२५१५३९ (भांडवली)	...	...	...	१६०२९
	एकूण बुलढाणा	...	...	...	२४०९७३
८.	चंद्रपूर				
	२२२५E३२९ (महसूली)	...	...	...	१२२८८३०
	४२२५१४७७ (भांडवली)	...	...	...	१६८१५१
	एकूण चंद्रपूर	...	...	...	१३९६९८१
९.	धुळे				
	२२२५E१७८ (महसूली)	...	...	...	१५३७७१५
	४२२५१३२३ (भांडवली)	...	...	...	१५९१९२
	एकूण धुळे	...	...	...	१६९६९०७

तक्ता "क"-(चालू)

(रुपये हजारांत)

१	२	३	४	५	६
१०.	गडचिरोली				
	२२२५E३३८ (महसूली)	...	...	...	२१३५२९२
	४२२५१४८६ (भांडवली)	...	...	...	२४८८८६
	एकूण गडचिरोली	...	...	...	२३८४१७८
११.	गोंदिया				
	२२२५E३४७ (महसूली)	...	...	...	७४३२३३
	४२२५१४९५ (भांडवली)	...	...	...	३७१५५
	एकूण गोंदिया	...	...	...	७८०३८८
१२.	हिंगोली				
	२२२५E२८५ (महसूली)	...	...	...	२६०७३०
	४२२५१४३२ (भांडवली)	...	...	...	३१०००
	एकूण हिंगोली	...	...	...	२९१७३०
१३.	जळगाव				
	२२२५E१८७ (महसूली)	...	...	...	७०७४७७
	४२२५१३३२ (भांडवली)	...	...	...	४६९२२
	एकूण जळगाव	...	...	...	७५४३९९
१४.	जालना				
	२२२५E२२२ (महसूली)	...	...	...	२६६२३
	एकूण जालना	...	...	...	२६६२३
१५.	कोल्हापूर				
	२२२५E१५१ (महसूली)	...	...	...	१९०२८
	एकूण कोल्हापूर	...	...	...	१९०२८
१६.	लातूर				
	२२२५E२६७ (महसूली)	...	...	...	३६२१४
	एकूण लातूर	...	...	...	३६२१४
१७.	मुंबई शहर				
	२२२५E०५१ (महसूली)	...	...	...	१५८०७
	एकूण मुंबई शहर	...	...	...	१५८०७
१८.	मुंबई उपनगर				
	२२२५E०६२ (महसूली)	...	...	...	६४३५६
	४२२५१२१६ (भांडवली)	...	...	...	१५१०
	एकूण मुंबई उपनगर	...	...	...	६५८६६
१९.	नागपूर				
	२२२५E२९४ (महसूली)	...	...	...	६५९८६२
	४२२५१४४१ (भांडवली)	...	...	...	५८६०२
	एकूण नागपूर	...	...	...	७१८४६४
२०.	नांदेड				
	२२२५E२४९ (महसूली)	...	...	...	६७५२१०
	४२२५१३९७ (भांडवली)	...	...	...	७२६५१
	एकूण नांदेड	...	...	...	७४७८६१

तक्ता "क"-(चालू)

(रुपये हजारांत)

१	२	३	४	५	६
२१.	नंदुरबार				
	२२२५E२०२ (महसूली)	...	...	...	४०६२६०२
	४२२५१३५२ (भांडवली)	...	...	...	५०२४२५
	एकूण नंदुरबार	...	...	...	४५६५०२७
२२.	नाशिक				
	२२२५E१६९ (महसूली)	...	...	...	४२०५६७६
	४२२५१३१४ (भांडवली)	...	...	...	६१०२६७
	एकूण नाशिक	...	...	...	४८१५९४३
२३.	उस्मानाबाद				
	२२२५E२७६ (महसूली)	...	...	...	२२७००
	४२२५१४२१ (भांडवली)	...	...	...	२
	एकूण उस्मानाबाद	...	...	...	२२७०२
२४.	पालघर				
	२२२५E४०९ (महसूली)	...	...	...	४१८९९६८
	४२२५१५५७ (भांडवली)	...	...	...	४५६५८३
	एकूण पालघर	...	...	...	४६४६५५१
२५.	परभणी				
	२२२५E२३१ (महसूली)	...	...	...	२५५२१
	एकूण परभणी	...	...	...	२५५२१
२६.	पुणे				
	२२२५E११३ (महसूली)	...	...	...	६५२०६३
	४२२५१२६१ (भांडवली)	...	...	...	१०१०२१
	एकूण पुणे	...	...	...	७५३०८४
२७.	रायगड				
	२२२५E०८९ (महसूली)	...	...	...	५२६८५६
	४२२५१२३४ (भांडवली)	...	...	...	३२६७८
	एकूण रायगड	...	...	...	५५९५३४
२८.	रत्नागिरी				
	२२२५E०९८ (महसूली)	...	...	...	१२८२४
	४२२५१२४३ (भांडवली)	...	...	...	१०
	एकूण रत्नागिरी	...	...	...	१२८३४
२९.	सांगली				
	२२२५E१३१ (महसूली)	...	...	...	११५४९
	एकूण सांगली	...	...	...	११५४९
३०.	सातारा				
	२२२५E१२२ (महसूली)	...	...	...	१८६६८
	एकूण सातारा	...	...	...	१८६६८
३१.	सिंधूदुर्ग				
	२२२५E१०४ (महसूली)	...	...	...	४३९४
	एकूण सिंधूदुर्ग	...	...	...	४३९४

तक्ता "क"-(चालू)

(रुपये हजारान्त)

१	२	३	४	५	६
३२.	सोलापूर				
	२२२५E१४२ (महसूली)	...	...	...	४८८७७
	४२२५१२९९ (भांडवली)	...	...	...	१
	एकूण सोलापूर	...	...	...	४८८७८
३३.	ठाणे				
	२२२५E०७१ (महसूली)	...	...	...	१११२०९०
	४२२५१२२५ (भांडवली)	...	...	...	९४६०१
	एकूण ठाणे	...	...	...	१२०६६९१
३४.	वर्धा				
	२२२५E३०२ (महसूली)	...	...	...	२२२३७६
	४२२५१४५९ (भांडवली)	...	...	...	९९८६
	एकूण (वर्धा)	...	...	...	२३२३६२
३५.	वाशिम				
	२२२५E३९२ (महसूली)	...	...	...	१५९९८९
	४२२५१५४८ (भांडवली)	...	...	...	१४८६४
	एकूण वाशिम	...	...	...	१७४८५३
३६.	यवतमाळ				
	२२२५E३७४ (महसूली)	...	...	...	१४६९२१७
	४२२५१५२१ (भांडवली)	...	...	...	२१७४८१
	एकूण यवतमाळ	...	...	...	१६८६६९८
	एकूण जिल्हा वार्षिक आदिकासी योजना	...	...	...	३०५३८९९३

जोडपत्र ड-एक
आदिवासी विकास विभाग
विवरणपत्र एक

अर्थसंकल्पीय अंदाज, २०१७-२०१८ मधील सुस्पष्ट अर्थसहाय्य

(रुपये लाखांत)

अनुक्रमांक	प्रधान/गौण/उप शीर्ष	योजनेचे नाव	अर्थसंकल्पीय अंदाज	तलक वैशिष्ट्य
(१)	(२)	(३)	कार्यक्रम खर्च	(५)
१.	२२१६, गृहनिर्माण पंचवार्षिक योजनांतर्गत योजना— जनजाती क्षेत्राबाहेरील उपयोजना ०३, ग्रामीण गृहनिर्माण १०४, सहकारी गृहनिर्माण संस्था— (०१) मागासवर्गीयांच्या सहकारी गृहनिर्माण संस्थांना वित्तीय सहाय्य. (००) (०१) राज्य योजनांतर्गत योजना (२२१६-०७९७) ४१, सहायक अनुदान.	मागासवर्गीयांच्या सहकारी गृहनिर्माण संस्थांना वित्तीय सहाय्य.	...	गरीब आदिवासी कुटुंबांना निवास देण्याच्या उद्देशाने "मागासवर्गीय (अनु. जमाती) सहकारी गृहनिर्माण योजना" ही योजना राबविली जात आहे. आदिवासींच्या पंजीबद्ध सहकारी गृहनिर्माण संस्थांना महाराष्ट्र राज्य सहकारी गृहनिर्माण वित्त महामंडळाकडून ५० टक्के रक्कम कर्ज म्हणून दिली जाते व ३० टक्के रक्कम राज्य शासनाकडून अनुदान म्हणून दिली जाते. उर्वरित २० टक्के रक्कम ही लाभार्थी सहकारी संस्थेने स्वतः भरावयाची असते. कर्जा- वरील व्याज शासन महामंडळास देते.
२.	१०४, सहकारी गृहनिर्माण संस्था (०१) मागासवर्गीयांच्या सहकारी गृहनिर्माण संस्थांना आर्थिक सहाय्य. (००) (०१) राज्य योजनांतर्गत योजना (२२१६-०८६८) ४१, सहायक अनुदान.	मागासवर्गीयांच्या सहकारी गृहनिर्माण संस्थांना वित्तीय सहाय्य.	...	—वरीलप्रमाणे—
३.	२२२५, अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती व इतर मागासवर्गीयांचे कल्याण, पंचवार्षिक योजनांतर्गत योजना, जनजाती क्षेत्र उपयोजना— ०२, अनुसूचित जमातीचे कल्याण १०२, आर्थिक विकास (०१) पंच संघ बसविणे—(आदिवासी क्षेत्रात ग्रामीण विद्युतीकरण) ४३, अर्थसहाय्य (०१) (०१) राज्य योजनांतर्गत योजना (२२२५-१४४६) (०१) (०२) विशेष केंद्रिय सहाय्य योजना (२२२५-१४५५)	आदिवासी शेतकऱ्यांना विद्युतपंप पुरविणे	४१,०१ ...	आदिवासी शेतकऱ्यांची आर्थिक स्थिती सुधारावी म्हणून त्यांना विद्युतपंप व तेल इंजिन पुरविण्याची योजना शासन राबवित आहे. या योजनेखाली २ ते १० एकर जमीन धारण करणाऱ्या आदिवासी लाभार्थींना फक्त रु. २५० व १० ते १६ एकरपर्यंत जमीन धारण करणाऱ्या आदिवासी लाभार्थींना फक्त रु. ५०० इतकीच रक्कम भरावी लागते.

विवरणपत्र एक—चालू

(रुपये लाखांत)

(१)	(२)	(३)	(४)	(५)
४	१०२, आर्थिक विकास जनजाती क्षेत्र उपयोजना— (०२) ऑईल इंजिन बसविणे ४३, अर्थसहाय्य (०२) (०१) राज्य योजनांतर्गत योजना (२२२५-१४६४) (०२) (०२) विशेष केंद्रिय सहाय्य योजना (२२२५-१४७३)	आदिवासी शेतकऱ्यांना तेल इंजिने पुरविणे.	७७२.३३	—वरीलप्रमाणे—
			...	
५	पंचवार्षिक योजनांतर्गत योजना— जनजाती क्षेत्राबाहेरील उपयोजना— १०२, आर्थिक विकास (०१) पंप संच बसविणे—आदिवासी क्षेत्रात (ग्रामीण विद्युतीकरण) ४३, अर्थसहाय्य (०१) (०१) राज्य योजनांतर्गत योजना (२२२५-१८७६) (०१) (०२) विशेष केंद्रिय सहाय्य योजना (२२२५-१८८५)	आदिवासी शेतकऱ्यांना विद्युत पंप पुरविणे	१३.००	मागील पृष्ठावरील अनुक्रमांक १ प्रमाणे.
			...	
६	जनजाती क्षेत्राबाहेरील उपयोजना— १०२, आर्थिक विकास (०२) ऑईल इंजिन पंप बसविणे, ४३ अर्थसहाय्य (०२) (०१) राज्य योजनांतर्गत योजना (२२२५-१८९४) (०२) (०२) विशेष केंद्रिय सहाय्य योजना (२२२५-१९०२)	ऑईल इंजिन संच पुरविणे	२८४.८८	अनुक्रमांक १ प्रमाणे.
			...	
२४२५, सहकार—				
७	१०८, इतर सहकारी संस्थांना सहाय्य— (०१) महाराष्ट्र राज्य सहकारी जनजाती विकास महामंडळाला वित्तीय सहाय्य ४३, अर्थसहाय्य (०१) (०१) राज्य योजनांतर्गत योजना (२४२५-०८५३)	महाराष्ट्र राज्य सहकारी जनजाती विकास महामंडळाला वित्तीय सहाय्य.	५०.००	जनजाती विकास महामंडळाला व्यवस्थापकीय अनुदान. आदिवासींच्या आर्थिक विकासासाठी शासनाने महाराष्ट्र राज्य सहकारी विकास महामंडळाची १९७२ मध्ये स्थापना केली. आदिवासींची आर्थिक पिढ्वाणूक थांबविण्यासाठी "महाराष्ट्र आदिवासींची आर्थिक स्थिती (सुधारणा) अधिनियम, १९७६" संमत केला आहे.

विवरणपत्र एक—चालू

(रुपये लाखांत)

(१)	(२)	(३)	(४)	(५)
८	<p>पंचवार्षिक योजनांतर्गत योजना— जनजाती क्षेत्र उपयोजना. १०८. इतर सहकारी संस्थांना सहाय्य— (२) महाराष्ट्र राज्य सहकारी जनजाती विकास महामंडळाला वित्तीय सहाय्य (ए) राज्य योजनांतर्गत योजना (टी-१८१) (सी) विशेष केंद्रिय सहाय्य योजना</p>	<p>महाराष्ट्र राज्य सहकारी जनजाती विकास महामंडळाला वित्तीय सहाय्य.</p>	<p>४००.०० ... ...</p>	<p>हे महामंडळ ना नफा ना तोटा या तत्वावर काम करते आणि हे महामंडळ सेवा संस्था असून ते व्यापारी महामंडळ नाही म्हणून शासनाने १० वर्षांपर्यंत या महामंडळास येणारा तोटा भरपाई करण्याबाबत निर्णय १९८२ मध्ये घेतला. तसेच या महामंडळास व्यवस्थापकीय अनुदानही मंजूर करण्यात येते. शासनाने महामंडळाच्या कर्मचारीवर्ग रचना पद्धतीला १९८५ मध्ये मान्यता दिली होती.</p>
९	<p>२५०१, विशेष ग्रामविकास कार्यक्रम जनजाती क्षेत्र उपयोजना ०१, एकात्मिक ग्रामविकास कार्यक्रम. (ए) राज्य योजनांतर्गत योजना— जिल्हा ग्रामीण विकास अभिकरणांना सहाय्यक अनुदान (टी-१३३).</p>	<p>एकात्मिक ग्रामविकास कार्यक्रमाखाली अनुसूचित जमातीसाठी अर्थसहाय्य.</p>	<p>२१६७.००</p>	<p>ही तरतूद आदिवासी विकास विभागाखालील एकात्मिक ग्रामविकास कार्यक्रमाखाली दर्शविण्यात आली आहे.</p>
एकूण ...			...	

अर्थसंकल्पीय अंदाज, २०१७-२०१८ मधील (अर्थसहाय्याव्यतिरिक्त) सहाय्यक अनुदान

(रुपये हजाराने)

अनुक्रमांक	प्रधान/गौण/उप शीर्ष	योजनेचे नाव	अर्थसंकल्पीय अंदाज	उल्लेख वेशिष्टे
(१)	(२)	(३)	कार्यक्रम खर्च (४)	(५)
१	२२२५, अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती व इतर मागासवर्ग यांचे कल्याण. ०२, अनुसूचित जमातीचे कल्याण	आश्रमशाळा आणि मूलोद्योगोत्तर आश्रमशाळा चालविण्यासाठी स्वयंसेवी अभिकरणांना सहाय्यक अनुदान. २७७, शिक्षण	५२६६९१६	आश्रमशाळासाठी तदर्थ अनुदान म्हणून रु. २०,००० याप्रमाणे प्रथमवर्षासाठी व पोस्ट बेसिक आश्रमशाळेसाठी रु. १०,००० सहाय्यक अनुदान दिले जाते. पुढील वर्षासाठी ते खालीलप्रमाणे (१) आश्रमशाळा व पोस्ट बेसिक आश्रमशाळा, शिक्षक व शिक्षकेतर कर्मचारी तसेच वसतिगृहाचे कर्मचारी यांना वेतन व भत्ते १०० टक्के अनुदान. (२) भोजन खर्च प्रत्येक विद्यार्थ्यांमार्गे रु. २५० दरमहा. (३) आश्रमशाळा विभाग आकस्मिक खर्च शिक्षक कर्मचाऱ्यांच्या वेतनाच्या ८ टक्के. (४) पोस्ट बेसिक आश्रमशाळा, शाळा विभाग आकस्मिक खर्च, शिक्षक कर्मचाऱ्यांच्या वेतनाच्या १२ टक्के वेतनेतर अनुदान. (५) आश्रमशाळा व पोस्ट बेसिक आश्रमशाळा वसतिगृह विभाग आकस्मिक खर्च, वसतिगृहातील कर्मचाऱ्यांना देण्यात येणाऱ्या वेतनाच्या ८ टक्के वेतनेतर खर्च. (६) याशिवाय इमारत भाडे व इमारत बांधकाम अनुदान संस्थांना दिले जाते.
२	२७७, शिक्षण ०४, जिल्हा परिषदांना अनुदाने महाराष्ट्र जिल्हा परिषद व पंचायत समिती अधिनियम, १९६१ यांच्या कलम १८२ अन्वये जिल्हा परिषदांना सहाय्यक अनुदान. (टी-१५).	स्वयंसेवी संघटनांकडून चालविण्यात येणाऱ्या वसतिगृहांना सहाय्यक अनुदान आणि माध्यमिक शाळेत शिकणाऱ्या मागासवर्गीय विद्यार्थ्यांना शिष्यवृत्ती देणे.	...	...
३	जनजाती क्षेत्र उपयोजना— २७७, शिक्षण (६) व (७) आश्रमशाळा/पोस्ट बेसिक आश्रमशाळा सुरु करणे व त्यांचे परिरक्षण करण्यासाठी स्वयंसेवी संस्थांना सहाय्यक अनुदान. (९) राज्य योजनांतर्गत योजना (टी-८१) (सी) विशेष केंद्रिय सहाय्य योजना (टी-८१)	स्वयंसेवी अभिकरणांकडून चालविण्यात येणाऱ्या आश्रमशाळांना सहाय्यक अनुदान.	१६६७७१५	—वरील (१) प्रमाणे—

विवरणपत्र दोन—यातू

(रुपये हजारत)

(१)	(२)	(३)	(४)	(५)
४	जनजाती क्षेत्राबाहेरील उपयोजना— २७७, शिक्षण			
	(६) व (७) आश्रमशाळा/पोस्ट केसिक आश्रमशाळा सुरू करणे व त्यांचे परिरक्षण करण्यासाठी स्वयंसेवी संस्थांना सहाय्यक अनुदान.	स्वयंसेवी अधिकरणांकडून येणाऱ्या आश्रमशाळांना पोस्ट केसिक आश्रम- शाळांना सहाय्यक अनुदान.	यातविषयात	—वरील (१) प्रमाणे—
	(ए) राज्य योजनार्तर्गत योजना (टी-८१)		८३१९९६	...
	(सी) विशेष केंद्रिय सहाय्य योजना (टी-८१)		...	...
	एकूण ...		...	...

महालेखापालांच्या लेखापरीक्षण अहवालांना मिळणारा प्रतिसाद

या विभागाच्या अधिपत्याखालील सचिव, आदिवासी विकास विभाग, मंत्रालय, आयुक्त, आदिवासी विकास, नाशिक, आयुक्त, आदिवासी संशोधन व प्रशिक्षण संस्था, पुणे, ४ अपर आयुक्त कार्यालये व २९ प्रकल्प अधिकाऱ्यांची कार्यालये व त्यांच्या अधिपत्याखालील शासकीय आश्रमशाळा व आदिवासी मुलांच्या/मुलींच्या वसतिगृहाचे लेखापरीक्षण महालेखापाल यांच्या कार्यालयाकडून केले जाते.

प्रलंबित परिच्छेद/निरीक्षण अहवाल निकाली काढण्यासाठी मंत्रालय स्तरावर लेखापरीक्षा समितीच्या बैठका आयोजित करण्यात आल्या आहेत तसेच आयुक्त स्तरावरून अपर आयुक्त निहाय परिच्छेद प्रलंबित असलेल्या कार्यालय प्रमुखांच्या बैठका आयोजित केल्या जातात. अपर आयुक्त निहाय प्रलंबित परिच्छेदांचा निपटारा करण्यासाठी मा. सचिव (आ. वि.) मा. सहसचिव/उपसचिव यांच्या अध्यक्षतेखाली बैठका घेण्यात आलेल्या आहेत. प्रलंबित परिच्छेदांचे अनुपालन सादर करण्यासाठी संबंधितांकडे पत्राने पाठपुरावा करण्यात येतो तर अपर आयुक्तांकडे होणाऱ्या प्रकल्प अधिकाऱ्यांच्या मासिक बैठकित याबाबतचा गोषवारा घेण्यात येतो. मार्च २०१२ ते ३१-१२-२०१५ अखेर प्रलंबित परिच्छेदांची स्थिती खालीलप्रमाणे होती :-

(१)	मार्च २०१२ अखेर प्रलंबित निरीक्षण परिच्छेद	...	६९७
(२)	मार्च २०१३ अखेर प्रलंबित निरीक्षण परिच्छेद	...	७२०
(३)	डिसेंबर २०१४ अखेर प्रलंबित निरीक्षण परिच्छेद	...	८२४
(४)	डिसेंबर २०१५ अखेर प्रलंबित निरीक्षण परिच्छेद	...	७७१
(५)	जून २०१६ अखेर प्रलंबित निरीक्षण परिच्छेद	...	५५३
(६)	डिसेंबर २०१६ अखेर प्रलंबित निरीक्षण परिच्छेद	...	५५३

आदिवासी विकास आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, नाशिक

आदिवासी विकास आयुक्तालय, नाशिक तर्फे राबविण्यात येणाऱ्या योजनांचा सन २०१५-२०१६, २०१६-२०१७ व २०१७-२०१८ मधील आर्थिक तरतूद, खर्च तसेच भौतिक उद्दिष्टे व साध्य दर्शविणारी योजनांनिहाय माहिती खालीलप्रमाणे आहे.

१. आश्रमशाळा समूह (योजनेतर)

1. Ashram School Complex (Non-Plan)

वर्ष Year	खर्च Expenditure (Rs. in thousands)	लक्ष्य (साध्य) Physical Target	
1	2	3	
२०१५-२०१६ (खर्च) 2015-2016	4886959	0 412	प्राथ. आश्रमशाळा माध्य. आश्रमशाळा (प्राथमिकचेही वर्ग)
२०१६-२०१७ (मूळ तरतूद) 2016-2017	6367631	0 412	प्राथ. आश्रमशाळा माध्य. आश्रमशाळा (प्राथमिकचेही वर्ग)
२०१७-२०१८ (प्रस्तावित) 2017-2018	...	0 412	प्राथ. आश्रमशाळा माध्य. आश्रमशाळा (प्राथमिकचेही वर्ग)

२. आश्रमशाळा समूह (आदिवासी योजनांतर्गत योजनेतील तरतूद)

2. Ashram School Complex (TSP+OTSP) Plan

२०१५-२०१६ (खर्च) 2015-2016	2845453	117 23	प्राथ. आश्रमशाळा माध्य. आश्रमशाळा + १२७ क. महाविद्यालये
२०१६-२०१७ (मूळ तरतूद) 2016-2017	3227307	117 23	प्राथ. आश्रमशाळा माध्य. आश्रमशाळा + १२७ क. महाविद्यालये
२०१७-२०१८ (प्रस्तावित) 2017-2018	...	117 23	प्राथ. आश्रमशाळांचे वर्ग माध्य. आश्रमशाळा + १२७ क. महाविद्यालये

३. सेवाभावी संस्थांनी चालविलेल्या आश्रमशाळास अनुदान (योजनेतर)

3. Grant-in-aid to Ashram School Run by V.A. (Non-Plan)

२०१५-२०१६ (खर्च) 2015-2016	4904971	40 467	प्राथ. आश्रमशाळा माध्य. आश्रमशाळा
२०१६-२०१७ (मूळ तरतूद) 2016-2017	5266926	40 467	प्राथ. आश्रमशाळा माध्य. आश्रमशाळा
२०१७-२०१८ (प्रस्तावित) 2017-2018	...	40 467	प्राथ. आश्रमशाळा माध्य. आश्रमशाळा

४. सेवाभावी संस्थांनी चालविलेल्या आश्रमशाळास अनुदान-(आदिवासी उपयोजना-उपयोजनाबाहेर) योजनेंतर्गत

4. Grant-in-aid to Ashram School Run by V. A. (TSP+OTSP) Plan

२०१५-२०१६ (खर्च) 2015-2016	2614354	49 190	प्राथ. आश्रमशाळा माध्य. आश्रमशाळा + १३७ क. महाविद्यालये
२०१६-२०१७ (मूळ तरतूद) 2016-2017	2320780	49 190	प्राथ. आश्रमशाळा माध्य. आश्रमशाळा + १५० क. महाविद्यालये
२०१७-२०१८ (प्रस्तावित) 2017-2018	...	49 190	प्राथ. आश्रमशाळा माध्य. आश्रमशाळा + १५० क. महाविद्यालये

५. आदिवासी शेतकऱ्यांना विद्युतपंप, तेलपंप व पीव्हीसी पाईप पुरविणे

5. Installation of Pumping Sets

२०१५-२०१६ (खर्च) 2015-2016	1918 150672 111292	507/68 6831/5638 8317/5310	विद्युतपंप तेलपंप पीव्हीसी पाईप
२०१६-२०१७ (मूळ तरतूद) 2016-2017	11251 151632 115550	399/399 5674/5674 770/770	विद्युतपंप तेलपंप पीव्हीसी पाईप
२०१७-२०१८ (प्रस्तावित) 2017-2018	...	...	विद्युतपंप तेलपंप पीव्हीसी पाईप

६. आदिवासी मुलां/मुलींसाठी शासकीय वसतीगृहे उघडणे
6. Opening and Maintenance of Govt. Hostels for S.T. Boys and Girls

वर्ष Year	खर्च Expenditure (Rs. in thousands)	लक्ष्य (साध्य) Physical Target	
1	2	3	
२०१५-२०१६ (खर्च) (योजनेत्तर)	571645	191	वसतीगृह
2015-2016 (योजनांतर्गत)	2098823	304	वसतीगृह
२०१६-२०१७ (मूळ तरतूद) (योजनेत्तर)	698253	191	वसतीगृह
2016-2017 (योजनांतर्गत)	2910040	304	वसतीगृह
२०१७-२०१८ (प्रस्तावित) (योजनेत्तर)	...	191	वसतीगृह
2017-2018 (योजनांतर्गत)	...	304	वसतीगृह

७. सेवाभावी संस्थांनी चालविलेल्या वसतीगृहांना अनुदान (योजनेत्तर)
7. Grant-in-aid to S.T. Hostels (Non-Plan)

२०१५-२०१६			
2015-2016	...	2	वसतीगृह १ बंद
२०१६-२०१७			
2016-2017	...	2	वसतीगृह १ बंद
२०१७-२०१८ (प्रस्तावित)			
2017-2018	...	2	वसतीगृह १ बंद

८. सेवाभावी संस्थांनी चालविलेल्या बालवाड्यांना अनुदान (योजनेत्तर)
8. Grant-in-aid to Balwadies (Non-Plan)

२०१५-२०१६			
2015-2016	5	16	बालवाड्या
२०१६-२०१७			
2016-2017	2	16	बालवाड्या
२०१७-२०१८ (प्रस्तावित)			
2017-2018	...	16	बालवाड्या

९. सहकारी आदिवासी विकास महामंडळ आर्थिक सहाय्य (खावटी कर्ज)/भाग भांडवल (योजनेत्तर, योजनांतर्गत तरतूद)
9. Financial Assistance to Tribal Development Corporation Ltd. (Non-Plan and Plan)

२०१५-२०१६ (खर्च) (योजनेत्तर)	398366	1	-
2015-2016 (योजनांतर्गत)	164304		
२०१६-२०१७ (मूळ तरतूद) (योजनेत्तर)	527680	1	-
2016-2017 (योजनांतर्गत)	130001		
२०१७-२०१८ (प्रस्तावित) (योजनेत्तर)	...	1	-
2017-2018 (योजनांतर्गत)	...		

१०. शबरी आदिवासी वित्त व विकास महामंडळ मर्यादित (योजनांतर्गत)

10. Shabari Adivasi Finance and Development Corporation Ltd. (Plan)

२०१५-२०१६			
2015-2016	30390	1	-
२०१६-२०१७			
2016-2017	175000	1	-
२०१७-२०१८ (प्रस्तावित)			
2017-2018	...	1	-

आदिवासी विकास आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, नाशिक

प्रस्तावना-

महाराष्ट्र राज्यातील आदिवासींच्या सर्वांगीण विकासासाठी सन १९७२ मध्ये आदिवासी विकास संचालनालयाची स्थापना शासनाने केलेली होती. आदिवासी उपयोजनेची अधिक प्रमावीपणे अंमलबजावणी होण्याच्या दृष्टीने समाज कल्याण विभागाचे शासनाने विभाजन करून सन १९८३ मध्ये मंत्रालय स्तरावर स्वतंत्र आदिवासी विकास विभागाची स्थापना करण्यात आलेली आहे.

आदिवासींच्या सर्वांगीण विकास योजनांची अधिक परिणामकारक अंमलबजावणी करण्यासाठी तसेच विभागातील असमतोल दूर करून चांगल्या रितीने सुसूत्रता साधण्यासाठी व आदिवासी विकास विभागाचे सर्वतोपरी बळकटीकरण करण्यासाठी शासनाने आदिवासी विकास विभागातील प्रशासकीय यंत्रणेची पुनर्रचना जानेवारी १९९२ मध्ये केलेली आहे. त्यानुसार आयुक्त, आ. वि., म. रा., नाशिक, अपर आयुक्त, आ. वि., नाशिक, ठाणे, अमरावती, नागपूर तसेच २९ प्र. अ., ए. आ. वि. प्र. यांच्या कार्यालयाची निर्मिती करण्यात आली. आदिवासी उपयोजनेतर्गत आदिवासींच्या विकासासाठी शासनाच्या विविध विभागामार्फत तसेच जिल्हा परिषदेच्या यंत्रणेमार्फत विविध विकास योजना राबविल्या जातात. या यंत्रणा एकछत्री प्रशासन व्यवस्थेखाली नसल्याने प्रकल्प यंत्रणेचे बळकटीकरण करण्याचा आणि आदिवासी उपयोजनेविषयक विविध विकास योजना राबविणाऱ्या शासकीय आणि जिल्हा परिषद यंत्रणामधील अधिकाऱ्यांवर प्रकल्प अधिकारी, एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प यांचे नियंत्रण लागू करण्याच्या दृष्टीने २९ प्रकल्पांपैकी, जव्हार, जि. ठाणे, डहाणू, जि. ठाणे, नाशिक, कळवण, जि. नाशिक, तळोदा जि. नंदुरबार, किनवट, जि. नांदेड, धारणी, जि. अमरावती, पांढरकवडा, जि. यवतमाळ, गडचिरोली, अहरी, जि. गडचिरोली व भामरागड, जि. गडचिरोली या ११ अती संवेदनशील प्रकल्पांवर प्रकल्प अधिकारी, एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प म्हणून भारतीय प्रशासनिक सेवेतील आठ व भारतीय वन सेवेतील तीन वरिष्ठ समय श्रेणीतील अधिकारी नियुक्त करण्याचा निर्णय घेतला आहे.

आदिवासी विकास योजनांची परिणामकारक अंमलबजावणी करण्यासाठी आदिवासी जनतेच्या आर्थिक उन्नतीसाठी आदिवासी विकास महामंडळाची व शबरी आदिवासी वित्त व विकास महामंडळाची स्थापना सुद्धा शासनाने केलेली आहे. तसेच आदिवासींवर सखोल प्रमाणात संशोधन होण्यासाठी व आवश्यक सांख्यिकी माहितीचे संकलन होण्यासाठी आदिवासींच्या सामाजिक व सांस्कृतिक जीवनाचा अभ्यास होण्याचे दृष्टीने त्याचप्रमाणे विभागीय कर्मचाऱ्यांना शास्त्रीय प्रशिक्षणाची सुविधा उपलब्ध होण्याच्या दृष्टीने पुणे येथे आदिवासी संशोधन व प्रशिक्षण संस्थेची स्थापना देखील शासनाने केलेली आहे.

२०१३-२०१४ चे कार्यक्रम अंदाजपत्रक तयार करताना नवीन पुनर्रचनेतील सर्व विकासालेख सर्व विकासालेख योजनांचा सर्वतोपरी सखोल विचार करून आवश्यक तेथे सांख्यिकी माहितीदर्शक तक्ते व जोडपत्रे जोडण्यात आलेली आहेत.

आयुक्त, आदिवासी विकास

अपर आयुक्त, ठाणे (बृहन्मुंबई, ठाणे, रायगड, रत्नागिरी, सिंधुदुर्ग, पुणे, सातारा, सांगली, कोल्हापूर, उस्मानाबाद व सोलापूर जिल्हे)	अपर आयुक्त, नाशिक (नाशिक, अहमदनगर, जळगाव, नंदुरबार व धुळे जिल्हे)	अपर आयुक्त, अमरावती (नांदेड, परभणी, यवतमाळ, अमरावती, औरंगाबाद, जालना, बीड, लातूर, अकोला, बुलढाणा, हिंगोली व वाशिम जिल्हे)	अपर आयुक्त, नागपूर (नागपूर, वर्धा, भंडारा, चंद्रपूर, गोंदिया, गडचिरोली जिल्हे)
प्रकल्प अधिकारी एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प, पेण, शहापूर, जव्हार, सोलापूर, डहाणू, घोडेगाव व मुंबई	प्रकल्प अधिकारी एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प, नाशिक, कळवण, राजूर, धुळे, नंदुरबार, तळोदा व यावल	प्रकल्प अधिकारी एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प किनवट, पांढरकवडा, धारणी, औरंगाबाद, कळमनुरी, हिंगोली व अकोला	प्रकल्प अधिकारी एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प, नागपूर, देवरी, चिमूर, चंद्रपूर, अहरी, भंडारा, गडचिरोली व भामरागड

आयुक्त, आदिवासी विकास, म.रा., नाशिक कार्यालयातील पदे

अ.क्र.	पदनाम	वेतनश्रेणी	ग्रेड पे	पदसंख्या
१.	आयुक्त (संवर्ग पद)	३७,४००-६७,०००	८,७००	१
२.	अपर आयुक्त (मुख्यालय)	३७,४००-६७,०००	८,७००	१
३.	सह आयुक्त	१५,६००-३९,१००	७,६००	१
४.	सह आयुक्त (शिक्षण)	१५,६००-३९,१००	७,६००	१
५.	सह आयुक्त (नियोजन)	१५,६००-३९,१००	६,६००	१
६.	उपआयुक्त	१५,६००-३९,१००	६,६००	१
७.	उपआयुक्त (वित्त)	१५,६००-३९,१००	६,६००	१
८.	उपआयुक्त (शिक्षण)	१५,६००-३९,१००	६,६००	१
९.	सहायक आयुक्त	१५,६००-३९,१००	५,४००	३
१०.	सहायक आयुक्त (शिक्षण)	१५,६००-३९,१००	५,४००	१
११.	सहायक प्रकल्प अधिकारी	९,३००-३४,८००	४,४००	५
१२.	सहा. प्रकल्प अधिकारी (शिक्षण)	९,३००-३४,८००	४,४००	४
१३.	लेखा अधिकारी...	९,३००-३४,८००	४,८००	२
१४.	निवडश्रेणी लघुलेखक	९,३००-३४,८००	४,४००	१
१५.	सहायक लेखा अधिकारी	९,३००-३४,८००	४,४००	२
१६.	कार्यालय अधीक्षक	९,३००-३४,८००	४,३००	४
१७.	वरिष्ठ शिक्षण विस्तार अधिकारी	९,३००-३४,८००	४,३००	४
१८.	संशोधन सहायक	९,३००-३४,८००	४,३००	१
१९.	वरिष्ठ आदिवासी विकास निरीक्षक	९,३००-३४,८००	४,३००	२
२०.	उच्चश्रेणी लघुलेखक	९,३००-३४,८००	४,४००	१
२१.	निम्नश्रेणी लघुलेखक	९,३००-३४,८००	४,३००	१
२२.	उपलेखापाल	९,३००-३४,८००	४,२००	४
२३.	वरिष्ठ लिपिक...	५,२००-२०,२००	२,४००	९
२४.	कनिष्ठ लिपिक	५,२००-२०,२००	१,९००	२८
२५.	वाहन चालक	५,२००-२०,२००	१,९००	४
२६.	पंप ऑपरेटर	५,२००-२०,२००	१,९००	१
२७.	नाईक	५,२००-२०,२००	१,८००	१
२८.	शिपाई	४,४४०-७,४४०	१,३००	१७
२९.	चौकीदार	४,४४०-७,४४०	१,३००	४
३०.	माळी	४,४४०-७,४४०	१,३००	२
३१.	सफाईगार	४,४४०-७,४४०	१,३००	१
एकूण				११०

अपर आयुक्त कार्यालयातील मंजूर पदे सन २०१६-२०१७

अ. क्र.	पदनाम	वेतनश्रेणी	ग्रेड पे	पदसंख्या					
				नाशिक	ठाणे	अमरावती	नागपूर	एकूण	
१	२	३	४	५	६	७	८	९	
१.	अपर आयुक्त (संवर्ग पद)	...	३७,४००-६७,०००	८,७००	१	१	१	१	४
२.	अधीक्षक अभियंता	...	१५,६००-३९,१००	७,६००	१	...	...	१	२
३.	उपआयुक्त	...	१५,६००-३९,१००	६,६००	१	१	१	१	४
४.	सहायक आयुक्त	...	१५,६००-३९,१००	५,४००	१	१	१	१	४
५.	सहायक आयुक्त (शिक्षण)	...	१५,६००-३९,१००	५,४००	१	१	१	१	४
६.	सहायक आयुक्त (लेखा)	...	१५,६००-३९,१००	५,४००	१	१	१	१	४
७.	वरिष्ठ संशोधन अधिकारी	...	१५,६००-३९,१००	५,४००	१	१	१	१	४
८.	उप अभियंता	...	१५,६००-३९,१००	५,४००	१	...	...	१	२
९.	सहायक प्रकल्प अधिकारी	...	९,३००-३४,८००	४,४००	१	१	...	१	३
१०.	सहायक प्रकल्प अधिकारी (शिक्षण)	...	९,३००-३४,८००	४,४००	४	४	४	४	१६
११.	सहायक लेखा अधिकारी	...	९,३००-३४,८००	४,४००	२	२	२	२	८
१२.	कार्यालय अधीक्षक	...	९,३००-३४,८००	४,३००	१	१	१	१	४
१३.	वरिष्ठ शिक्षण विस्तार अधिकारी	...	९,३००-३४,८००	४,३००	३	३	२	३	११
१४.	कनिष्ठ शिक्षण वि. अधिकारी (कार्या.)	...	९,३००-३४,८००	४,२००	१	१	१	१	४
१५.	संशोधन सहायक	...	९,३००-३४,८००	४,३००	१	१	१	१	४
१६.	वरिष्ठ आदिवासी विकास निरीक्षक	...	९,३००-३४,८००	४,३००	१	१	१	१	४
१७.	उच्चश्रेणी लघुलेखक	...	९,३००-३४,८००	४,४००	२	१	१	२	६
१८.	निम्नश्रेणी लघुलेखक	...	९,३००-३४,८००	४,३००	...	...	१	१	२
१९.	कनिष्ठ अभियंता	...	९,३००-३४,८००	४,३००	२	...	...	२	४
२०.	उपलेखापाल	...	९,३००-३४,८००	४,२००	२	२	२	२	८
२१.	आदिवासी विकास निरीक्षक	...	९,३००-३४,८००	४,२००	१	१	१	१	४
२२.	वरिष्ठ लिपिक	...	५,२००-२०,२००	२,४००	५	३	३	३	१४
२३.	सांख्यिकी सहायक	...	५,२००-२०,२००	२,४००	१	१	१	१	४
२४.	कनिष्ठ लिपिक	...	५,२००-२०,२००	१,९००	२१	२२	२०	२१	८४
२५.	वाहन चालक	...	५,२००-२०,२००	१,९००	२	२	२	२	८
२६.	शिपाई	...	४,४४०-७४४०	१,३००	८	८	७	७	३०
२७.	चौकीदार	...	४,४४०-७४४०	१,३००	१	१	१	१	४
एकूण				६७	६१	५७	६५	२५०	

(२९) प्रकल्प अधिकारी यांचे कार्यालयातील पदे

अ. क्र.	पदनाम	वेतनश्रेणी	ग्रेड पे	पदसंख्या
१	२	३	४	५
१.	प्रकल्प अधिकारी (भा.प्र.से./भा.व.से.)	३७,४००-६७,०००	८,७००	११
२.	प्रकल्प अधिकारी (श्रेणी-१)	१५,६००-३९,१००	६,६००	६
३.	प्रकल्प अधिकारी (श्रेणी-२)	१५,६००-३९,१००	५,४००	१२
४.	सहायक प्रकल्प अधिकारी	९,३००-३४,८००	४,४००	५८
५.	सहा. प्रकल्प अधिकारी (शिक्षण)	९,३००-३४,८००	४,४००	११२
६.	नियोजन अधिकारी	९,३००-३४,८००	४,४००	१३
७.	लेखा अधिकारी	९,३००-३४,८००	४,६००	११
८.	सहायक लेखा अधिकारी	९,३००-३४,८००	४,४००	२९
९.	कार्यालय अधीक्षक	९,३००-३४,८००	४,३००	२९
१०.	क. शि. वि. अधिकारी	९,३००-३४,८००	४,३००	१६८
११.	क. शि. वि. अधिकारी (नि. रि.)	९,३००-३४,८००	४,३००	१११
१२.	संशोधन सहायक	९,३००-३४,८००	४,२००	२९
१३.	वरिष्ठ आदिवासी विकास निरीक्षक	९,३००-३४,८००	४,३००	३२
१४.	निम्नश्रेणी लघुलेखक	९,३००-३४,८००	४,२००	७
१५.	उपलेखापाल	५,२००-२०,२००	२,४००	८६
१६.	आदिवासी विकास निरीक्षक	५,२००-२०,२००	२,४००	९१
१७.	वरिष्ठ लिपिक	५,२००-२०,२००	२,४००	२२७
१८.	सांख्यिकी सहायक	५,२००-२०,२००	१,९००	२९
१९.	लघु टंकलेखक	५,२००-२०,२००	१,९००	२८
२०.	कनिष्ठ लिपिक	५,२००-२०,२००	१,९००	५५०
२१.	वाहन चालक	५,२००-२०,२००	१,९००	५७
२२.	शिपाई	४,४४०-७,४४०	१,३००	१७०
२३.	चौकीदार	४,४४०-७,४४०	१,३००	२९
२४.	अर्धवेळ सफाईगार	४,४४०-७,४४०	१,३००	२८
			एकूण	१,९२३

प्रकल्प अधिकाऱ्यांच्या कार्यालयाकरिता विहित करण्यात आलेली पदे व
प्रकल्प अधिकाऱ्यांचे मुख्यालय

अ. क्र.	पदाचे नाव	नाशिक	कळ- वण	राजुर	यावल	तळोदा	नंदूर- बार	धुळे	नाशिक एकूण	डहाणू	जव्हार	शहा- पूर	पेण गाव	घोडे पूर	सोला- पूर	मुंबई	एकूण ठाणे
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८
१.	प्रकल्प अधिकारी	१	१	१	१	१	१	१	७	१	१	१	१	१	१	१	७
२.	सहा. प्रकल्प अधिकारी	३	३	२	२	३	३	२	१८	२	२	२	२	२	२	१	१३
३.	सहा. प्रकल्प अधिकारी (शिक्षण)	४	४	४	४	४	४	४	२८	४	४	४	४	४	३	१	२४
४.	नियोजन अधिकारी	१	...	...	...	१	१	...	३	...	१	...	१	१	...	...	३
५.	लेखा अधिकारी	१	१	...	...	१	...	...	३	१	१	...	...	...	...	...	२
६.	सहायक लेखा अधिकारी	१	१	१	१	१	१	१	७	१	१	१	१	१	१	१	७
७.	कार्यालय अधीक्षक	१	१	१	१	१	१	१	७	१	१	१	१	१	१	१	७
८.	कनिष्ठ शि. वि. अधिकारी	६	६	६	६	६	६	६	४२	६	६	६	६	६	४	४	३८
९.	क. शि. वि. अधिकारी (निरी)	८	८	४	५	६	६	६	४३	६	५	४	३	३	...	...	२१
१०.	संशोधन सहायक	१	१	१	१	१	१	१	७	१	१	१	१	१	१	१	७
११.	व. आ. वि. निरीक्षक	२	२	१	१	१	२	२	११	१	१	१	१	२	...	...	६
१२.	लघुलेखक निम्नश्रेणी	१	१	...	...	१	...	...	३	...	१	...	...	...	...	...	१
१३.	उपलेखापाल	३	३	३	३	३	३	३	२१	३	३	३	३	३	१	३	१९
१४.	आदिवासी विकास निरीक्षक	४	४	४	४	३	३	३	२५	४	३	३	४	२	२	...	१८
१५.	वरिष्ठ लिपीक	८	८	८	८	८	८	८	५६	९	८	८	८	८	२	८	५१
१६.	सांख्यिकी सहायक	१	१	१	१	१	१	१	७	१	१	१	१	१	१	१	७
१७.	लघु टंकलेखक	१	१	१	१	१	१	१	७	१	१	१	१	१	...	१	६
१८.	कनिष्ठ लिपीक	२०	२०	२०	२०	२०	२०	२०	१४०	२०	२०	२०	२०	२०	१४	८	१२२
१९.	वाहन चालक	२	२	२	२	२	२	२	१४	२	२	२	२	२	१	२	१३
२०.	शिपाई	७	७	६	७	७	७	५	४६	५	५	५	५	७	४	४	३५
२१.	चौकीदार	...	१	१	१	१	१	१	६	१	१	१	१	१	१	१	७
२२.	अर्धवेळ सफाईगार	१	१	१	१	१	१	१	७	१	१	१	१	१	१	१	७
एकूण		७७	७७	६८	७०	७४	७३	६९	५०८	७१	७०	६६	६७	६८	४०	३९	४२१

आलेली पदे व प्रकल्प अधिकाऱ्यांचे मुख्यालय

अकोला	औरंगा- बाद	धारणी	कळम- नुरी	किन- वट	पुसद	पांढर- कवडा	एकूण अमरावती	नाग- पूर	चंद्र- पूर	चिमूर	भंडारा	देवरी	अहेरी	भामरा- गड	गड चिरोली	एकूण नागपूर	एकूण एकंदर
१९	२०	२१	२२	२३	२४	२५	२६	२७	२८	२९	३०	३१	३२	३३	३४	३५	३६
१	१	१	१	१	१	१	७	१	१	१	१	१	१	१	१	८	२९
२	२	२	२	१	२	२	१३	२	२	१	२	२	२	१	२	१४	५८
४	४	४	४	४	४	४	२८	४	४	४	४	४	४	४	४	३२	११२
...	...	१	...	१	...	१	३	१	१	...	...	१	...	...	१	४	१३
...	...	१	...	१	...	१	३	...	...	...	...	...	१	१	१	३	११
१	१	१	१	१	१	१	७	१	१	१	१	१	१	१	१	८	२९
१	१	१	१	१	१	१	७	१	१	१	१	१	१	१	१	८	२९
६	६	६	५	६	६	६	४१	६	६	६	५	६	६	६	६	४७	१६८
३	१	५	१	४	२	६	२२	४	४	२	१	४	३	२	५	२५	१११
१	१	१	१	१	१	१	७	१	१	१	१	१	१	१	१	८	२९
१	१	१	१	१	१	१	७	२	१	१	१	१	१	...	१	८	३२
...	...	...	...	१	...	१	२	...	...	...	...	...	...	...	१	१	७
३	३	३	३	३	३	३	२१	३	३	३	३	३	३	३	३	२४	८६
३	३	३	३	३	३	३	२१	३	४	३	३	३	३	४	४	२७	९१
८	८	८	८	८	८	८	५६	८	८	८	८	८	८	८	८	६४	२२७
१	१	१	१	१	१	१	७	१	१	१	१	१	१	१	१	८	२९
१	१	१	१	१	१	१	७	१	१	१	१	१	१	१	१	८	२८
२०	२०	२०	१४	२०	२०	२०	१३४	२०	२०	२०	१४	२०	२०	२०	२०	१५४	५५०
२	२	२	२	२	२	२	१४	२	२	२	२	२	२	२	२	१६	५७
५	५	७	५	७	५	७	४१	७	५	६	५	६	७	६	६	४८	१७०
१	१	१	१	१	१	१	७	१	१	१	१	१	१	१	१	८	२८
१	१	१	१	१	१	१	७	१	१	१	१	१	१	१	१	८	२९
६५	६३	७१	५६	७०	६४	७३	४६२	७०	६८	६४	५६	६८	६८	६५	७२	५३१	१९२३

विवरणपत्र 'अ'

STATEMENT 'A'

एकूण अर्थसंकल्प तरतुदीचा कार्यक्रमाविषय तपशील, सन २०१५-२०१६ ते २०१७-२०१८

(रुपये हजारत)

Programmewise Details of Total Budget Estimates, 2015--2016 to 2017--2018

अ. क्र. Serial No.	कार्यक्रम Name of the Programme	प्रत्यक्ष रकमा, २०१५-२०१६ Actuals, 2015-2016			अर्थसंकल्प, २०१६-२०१७ Budget Estimates, 2016-2017			सुधारित अंदाज, २०१६-२०१७ Revised Estimates, 2016-2017			अर्थसंकल्प, २०१७-२०१८ Budget Estimates, 2017-2018		
		महसूल Revenue	भांडवल Capital	एकूण Total	महसूल Revenue	भांडवल Capital	एकूण Total	महसूल Revenue	भांडवल Capital	एकूण Total	महसूल Revenue	भांडवल Capital	एकूण Total
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
संचालन व प्रशासन													
1. Direction and Administration--													
योजनेतर													
	Non-Plan	39,39,55	...	39,39,55	50,65,40	...	50,65,40	...	...	...	...	...	...
	योजनांतर्गत	22,43,54	26,48	22,70,02	19,32,00	10,00,00	29,32,00	...	...	...	...	...	...
	Plan	61,83,09	26,48	62,09,57	69,97,40	10,00,00	79,97,40	...	...	...	...	...	...
	एकूण Total	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
2. Education--													
	योजनेतर	10,46,41,70	...	10,46,41,70	12,39,06,32	...	12,39,06,32	...	...	...	...	...	...
	Non-Plan	13,23,49,47	4,91,28,59	18,14,78,06	13,91,08,89	3,44,60,90	17,35,69,79	...	...	...	...	...	...
	योजनांतर्गत	23,69,91,17	4,91,28,59	28,61,19,76	26,30,15,21	3,44,60,90	29,74,76,11	...	...	...	...	...	...
	Plan	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
	एकूण Total	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
3. Economic Uplift--													
	योजनेतर	3,54,73,62	...	3,54,73,62	3,42,32,93	...	3,42,32,93	...	...	...	...	...	...
	Non-Plan	3,54,73,62	...	3,54,73,62	3,42,32,93	...	3,42,32,93	...	...	...	...	...	...
	योजनांतर्गत	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
	Plan	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
	एकूण Total	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
4. Nucleus Budget--													
	योजनेतर	33,81,17	...	33,81,17	55,40,89	...	55,40,89	...	...	...	...	...	...
	Non-Plan	33,81,17	...	33,81,17	55,40,89	...	55,40,89	...	...	...	...	...	...
	योजनांतर्गत	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
	Plan	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
	एकूण Total	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...

विवरणपत्र 'अ' (चालू)

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
	४४२५-सहकार-आदिवासी विकास महामंडळ, मागणी क्र. टी-६ (भाग भांडवल)												
10.	4425-Co-operative Development Assistance योजनेतर												
	Non-Plan	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
	योजनांतर्गत	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
	Plan	...	10,77,00	10,77,00	...	3,00,00	3,00,00	...	...	...	...	...	...
	एकूण	...	10,77,00	10,77,00	...	3,00,00	3,00,00	...	...	...	...	...	...
	Total	...	10,77,00	10,77,00	...	3,00,00	3,00,00	...	...	...	...	...	...
	६२२५-सहकार-शहरी आदिवासी वित्त महामंडळ मागणी क्र. टी-६ (भाग भांडवल)												
11.	6225-Co-operative Financial Assistance योजनेतर												
	Non-Plan	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
	योजनांतर्गत	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
	Plan	...	53,90	53,90	...	...	...	...	...	...	...	...	...
	एकूण	...	53,90	53,90	...	...	...	...	...	...	...	...	...
	Total	...	53,90	53,90	...	...	...	...	...	...	...	...	...
	७६१०-शासकीय कर्मचाऱ्यांना कर्ज मागणी क्र. टी-९												
12.	7610-Labour Loan to Govt. योजनेतर												
	Non-Plan	3,42,27	...	3,42,27	4,43,65	...	4,43,65	...	...	...	...	...	...
	योजनांतर्गत	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
	Plan	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
	एकूण	3,42,27	...	3,42,27	4,43,65	...	4,43,65	...	...	...	...	...	...
	Total	3,42,27	...	3,42,27	4,43,65	...	4,43,65	...	...	...	...	...	...
	४४२५-शहरी आ. वि. व वि. महामंडळास भागभांडवल												
13.	4425- योजनेतर												
	Non-Plan	...	...	...	...	10,00,00	10,00,00	...	...	...	...	...	...
	योजनांतर्गत	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
	Plan	...	...	...	...	10,00,00	10,00,00	...	...	...	...	...	...
	एकूण	...	...	...	...	10,00,00	10,00,00	...	...	...	...	...	...
	Total	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
	निव्वळ बेरीज	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
	Grand-Total	32,32,75,63	5,16,81,17	37,49,56,80	37,15,37,30	3,88,45,67	41,03,82,97	...	...	...	...	...	...

(दोन) वित्तीय आवश्यकता :

तक्ता एक

(रुपये हजाराल)

तपशील	प्रत्यक्ष रकमा, २०१५-२०१६		अर्थसंकल्प, २०१६-२०१७		(प्रस्तावित) सुधारित अंदाज, २०१६-२०१७		(प्रस्तावित) अर्थसंकल्प, २०१७-२०१८					
	योजनेतर	योजनांतर्गत	एकूण	योजनेतर	योजनांतर्गत	एकूण	योजनेतर	योजनांतर्गत	एकूण			
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३
(अ) कार्याचे वर्गीकरण-												
संचालन व प्रशासन	११,५३,७८,५०	२५,९५,७८,३०	३७,४९,५६,८०	१३,८२,८७,९१	२७,२०,९५,०६	४१,०३,८२,९७	...	...	...	...	...	...
स्थूल (अ) बेरीज	११,५३,७८,५०	२५,९५,७८,३०	३७,४९,५६,८०	१३,८२,८७,९१	२७,२०,९५,०६	४१,०३,८२,९७	...	...	...	...	...	...
(ब) उद्दिष्टनिहाय वर्गीकरण-												
१. वेतन	४,४८,९४,८४	१,३९,६६,०९	५,८८,६०,९३	५,७४,८६,४१	१,४०,९१,७४	७,१५,७८,१५	...	...	...	...	...	...
२. मजुरी	३३,३२	६,९१,८७	७,२५,१९	४४,७४	६,७१,७०	७,१६,४४	...	...	...	...	...	...
३. अतिकालिक मत्ता	५,८४	२,०३	७,८७	१५,२४	५,००	२०,२४	...	...	...	...	...	...
४. दुरुवनी वीज पाणी	५,५२,२४	८,६३,६५	१४,१५,८९	६,०७,१०	१२,१२,८७	१८,१९,९७	...	...	...	...	...	...
५. देशांतर्गत प्रवासखर्च	२,१६,६३	१,५५,२७	३,७१,९०	३,८९,७२	६,०२,४२	९,९२,१४	...	...	...	...	...	...
६. कार्यालयीन खर्च	२,३०,७६	८,१९,१९	१०,४९,९५	३,०१,८८	१४,३२,९३	१७,३४,८१	...	...	...	...	...	...
७. माडेपट्टी व कर	५,६९,३२	२६,७६,३७	३२,४५,६९	६,९४,१२	३०,८१,०६	३७,७५,१८	...	...	...	...	...	...
८. आहार खर्च	१,०८,११,३१	२,१४,०५,७९	३,२२,१७,१०	१,४७,०२,४३	२,९२,०९,४२	४,३९,११,८५	...	...	...	...	...	...
९. साधन सामुग्री	९,७३,०१	७४,१३,६४	८३,८६,६५	१२,१८,७८	८५,९१,५३	९८,१०,३१	...	...	...	...	...	...
१०. लहान बांधकामे	...	६७,३८,१७	६७,३८,१७	११,५८	...	११,५८	...	...	...	...	...	...
११. व्यावसायिक वि. सेवा	...	९४	१,७०	२,६४	१६,५०	३२,३५	४८,८५	...	...	...	...	...
१२. सहाय्यक अनुदाने	१,०९,६१,६३	९,८२,४९,९८	१०,९२,११,६१	१,०९,९६,५५	१०,५६,६२,०६	११,६६,५८,६१	...	...	...	...	...	...
१३. अशदाने	...	१०,७७,००	१०,७७,००	...	१३,००,००	१३,००,००	...	...	...	...	...	...
१४. अर्थसहाय्य	...	...	२८,८८,८२	...	४५,४९,८६	४५,४९,८६	...	...	...	...	...	...
१५. शिष्यवृत्त्या व विधावेतने	९,४७,५२	४,१३,२६,२९	४,२२,७३,८१	५,३५,७५	४,४६,३८,२७	४,५१,७४,०२	...	...	...	...	...	...
१६. सहा. अनुदाने वेतन	४,२१,३०,७४	१,६४,५१,८५	५,८५,८२,५९	४,६९,९४,९८	१,४१,३२,६५	६,११,२७,६३	...	...	...	...	...	...
१७. व्याज	२४,५९,९९	...	२४,५९,९९	३५,७५,७२	...	३५,७५,७२	...	...	...	...	...	...
१८. इतर खर्च	२,४८,१४	७८,७२,९४	८१,२१,०८	२,५२,७६	४८,३५,५३	५०,८८,२९	...	...	...	...	...	...
१९. मोठी बांधकामे	...	४,३३,४८,७५	४,३३,४८,७५	...	३,८०,४५,६७	३,८०,४५,६७	...	...	...	...	...	...
२०. कर्ज आगाऊ रक्कम	३,४२,२७	५३,९०	३,९६,१७	४,४३,६५	...	४,४३,६५	...	...	...	...	...	...
बेरीज-(ब)-निव्वळ	११,५३,७८,५०	२५,९५,७८,३०	३७,४९,५६,८०	१३,८२,८७,९१	२७,२०,९५,०६	४१,०३,८२,९७	...	...	...	...	...	...

विवरणपत्र "ब"
STATEMENT "B"

एकूण अर्थसंस्कीय तरतुदींचा प्रधान शीर्षवार व कार्यक्रमानिहाय तपशील, सन २०१५-२०१६ ते २०१७-२०१८
Major Head-cum-Programmewise Detail of Totals Budget Estimates, 2015-2016 to 2017-2018

		प्रत्यक्ष, २०१५-२०१६ Actual, 2015-2016		अर्थसंकल्प, २०१६-२०१७ Budget Estimates, 2016-2017		अर्थसंकल्प, २०१६-२०१७ (प्रस्तावित) Revised Estimates, 2016-2017		अर्थसंकल्प, २०१७-२०१८ Budget Estimates, 2017-2018	
अ. क्र.	कार्यक्रमाचे नाव	योजनेतर Non-Plan	योजनांतर्गत Plan	योजनेतर Non-Plan	योजनांतर्गत Plan	योजनेतर Non-Plan	योजनांतर्गत Plan	योजनेतर Non-Plan	योजनांतर्गत Plan
1	गृहनिर्माण, मागणी क्र. टी-५ Housing, Demand No. T-5	3	4	6	7	9	10	12	13
	एकूण total	5	8	8	11	11	14	14	14
	निव्वळ बेरीज Net Total	...	...	...	...	...	...	...	...
2	२०४९-अनुदानित आश्रमशाळा कर्मचाऱ्यांच्या भविष्य निव्वळ निधी जमा रकमेवरील व्याज, मागणी क्रमांक टी-१ 2049-Interest on other Internal मागणी क्रमांक टी-१	...	...	...	...	...	...	...	...
	एकूण total	24,59,99	35,75,72	35,75,72	35,75,72	35,75,72	35,75,72	35,75,72	35,75,72
	निव्वळ बेरीज Net Total	24,59,99	35,75,72	35,75,72	35,75,72	35,75,72	35,75,72	35,75,72	35,75,72
3	२२२५-सामाजिक सुरक्षा व कल्याण, मागणी क्रमांक टी-२ व टी-५ 2225-Social Security and Welfare Demand No. T-2 & T-5	...	...	...	...	...	...	...	...
	एकूण total	39,39,55	61,83,09	50,65,40	19,32,00	69,97,40	69,97,40	69,97,40	69,97,40
	निव्वळ बेरीज Net Total	39,39,55	61,83,09	50,65,40	19,32,00	69,97,40	69,97,40	69,97,40	69,97,40
(1)	संचालन व प्रशासन Direction and Administration	...	...	...	...	...	...	...	...
	एकूण total	10,46,41,70	13,22,46,78	12,39,06,32	13,86,08,89	26,25,15,21	26,25,15,21	26,25,15,21	26,25,15,21
(2)	शिक्षण Education	...	...	...	...	...	...	...	...
	एकूण total	3,52,14,34	3,52,14,34	3,37,32,93	3,37,32,93	3,37,32,93	3,37,32,93	3,37,32,93	3,37,32,93
(3)	आर्थिक उन्नती Economic Uplift	...	...	...	...	...	...	...	...
	एकूण total	3,41,99,33	3,41,99,33	5,06,84,67	5,06,84,67	5,06,84,67	5,06,84,67	5,06,84,67	5,06,84,67
(4)	इतर योजना Other Schemes	...	...	...	...	...	...	...	...
	एकूण total	33,81,17	33,81,17	55,40,89	55,40,89	55,40,89	55,40,89	55,40,89	55,40,89
(5)	केंद्रवर्ती अर्थसंकल्प Nucleus Budget	...	...	...	...	...	...	...	...
	एकूण total	10,85,81,25	20,72,85,16	31,58,66,41	12,89,71,72	23,04,99,38	35,94,71,10	35,94,71,10	35,94,71,10
	निव्वळ बेरीज Net Total	10,85,81,25	20,72,85,16	31,58,66,41	12,89,71,72	23,04,99,38	35,94,71,10	35,94,71,10	35,94,71,10

विवरण ब-(चालू)

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
२४२५-सहकार आदिवासी विकास महामंडलास वित्तीय सहाय्य, मागणी क्र. टी-२ व टी-५														
4. 2425-Co-operation, Financial Assistance to Maharashtra State Co-operative Tribal Development Corporation. Demand No. T-2 and T-5			39,83,66	...	39,83,66	52,76,80	10,00,01	62,76,81	...	...	...	...	...	...
२४२५-सहकार शबरी, आदिवासी वित्त व विकास महामंडलास वित्तीय सहाय्य, मागणी क्र. टी-२ व टी-५														
5. 2425-Co-operation, Financial Assistance to Maharashtra State Co-operative Tribal Development Corporation. Demand No. T-2 & T-5			...	2,50,00	2,50,00	...	7,50,00	7,50,00	...	...	...	...	...	...
४४२५-सहकार, आदिवासी विकास महामंडलास भागभांडवल, मागणी क्र. टी-६														
6. 4425-Co-operative			...	10,77,00	10,77,00	...	3,00,00	3,00,00	...	...	...	...	...	...
४४२५-सहकार, शबरी आदिवासी वित्त व विकास महामंडलास, भागभांडवल मागणी क्र. टी-६														
7. 4425-Co-operative			...	...	...	...	10,00,00	10,00,00	...	...	...	...	...	...
Net Total			39,83,66	13,27,00	53,10,66	52,76,80	30,50,01	83,26,81	...	...	...	...	...	...
७६१०-शास. कर्मचाऱ्यांना कर्ज														
8. 7610-Govt. Employees Loan			3,42,27	...	3,42,27	4,43,65	...	4,43,65	...	...	...	...	...	...
Net Total			3,42,27	...	3,42,27	4,43,65	...	4,43,65	...	...	...	...	...	...
६२२५-राज्य शासनाचे ऋण, मागणी क्र. टी-२ व टी-५														
9. 6225-Internal Debt of the State Government, Demand No.			...	53,90	53,90	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Net Total			...	53,90	53,90	...	...	...	...	...	...	...	...	...
इतर योजना														
10. Economic Uplift			...	11,33	5,09,12,24	5,09,23,57	20,02	3,85,45,67	3,85,65,69	...	...	...	...	...
Net Total			...	11,33	5,09,12,24	5,09,23,57	20,02	3,85,45,67	3,85,65,69	...	...	...	...	...
एकूण बेरीज			...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Grand Total			11,53,78,50	25,95,78,30	37,49,56,80	13,82,87,91	27,20,95,06	41,03,82,97	...	...	...	...	...	...

Note-1. The execution of the above mentioned programmes and activities thereunder is explained on the following pages programme/wise.
2. Information under Education includes Ashram School Complex, Govt. Hostel, Grant of tuition fee and exam. fee, grant-in-aid to Balwadies and Hostels, Govt. of India Post Matric Scholarship Scheme etc.

२. शिक्षण

१. प्रस्तावनात्मक :

अनुसूचित व अतिदुर्गम डोंगराळ भागात राहणाऱ्या अनुसूचित जमातींचा आर्थिक, शैक्षणिक व सामाजिक विकास जलदगतीने घडवून आणण्यासाठी १९७२-७३ पासून आश्रमशाळा समूह योजना क्षेत्रविकास योजनेतर्गत कार्यान्वित करण्यात आली. सुरुवातीला या समुहाखाली आश्रमशाळा, वसतीगृह, बालवाडी, कृषी प्रात्यक्षिक केंद्र, पशुसंवर्धन, दुग्धव्यवसाय केंद्र, व्यवसायपूर्व प्रशिक्षण केंद्र व आरोग्य केंद्र असे विविध कार्यक्रम समाविष्ट होते. परंतु या कार्यक्रमासाठी लागणारी ५०-६० एकर जमीन उपलब्ध होऊ न शकल्याने फक्त असे शैक्षणिक घटक, आश्रमशाळा, वसतीगृह व बालवाडी सुरू करण्यात आले आहेत. आतापर्यंत ५५२ (४३२ उपयोजना क्षेत्रात व ११३ उपयोजनाक्षेत्राबाहेर) अशा एकूण ५५२ आश्रमशाळा (या ५५२ शाळांमध्ये २६ ठिकाणी फक्त कन्या शाळा ह्या इंग्रजी माध्यमाच्या आहेत) व २ आदर्श आश्रमशाळा उपयोजना क्षेत्रात सुरू करण्यात आल्या आहेत. शासकीय माध्यमिक आश्रमशाळांना जोडून आदिवासी विद्यार्थ्यांना उच्च माध्यमिक शिक्षणाची सुविधा उपलब्ध करून देण्यासाठी इयत्ता ११ व १२ वी चे (कला व विज्ञान शाखेचे) वर्ग सन १९९९-२००० पासून सुरू करण्यात आले आहेत. याशिवाय आदिवासी मुलां-मुलींसाठी वसतीगृहे, सेवाभावी संस्था संचालित प्राथमिक व माध्यमिक शिक्षणासाठी आश्रमशाळा, तांत्रिक शिक्षणासाठी १५ प्रशिक्षण केंद्रे वगैरे सुरू केली आहेत. चालक प्रशिक्षण केंद्र, शासकीय/अनुदानित आश्रमशाळेत बक्षिस योजना, इ. १०/१२ वी गुणवत्ता प्राप्त विद्यार्थ्यांना विशेष प्रोत्साहन योजना, सुवर्ण महोत्सवी शिष्यवृत्ती, वैद्यकीय व तत्सम शिक्षण घेणाऱ्या आदिवासी विद्यार्थ्यांना शिष्यवृत्ती इत्यादींचा समावेश आहे.

(दोन) वित्तीय आवश्यकता :

तक्ता एक (रुपये हजारत)

तपशील	प्रत्यक्ष खर्च, २०१५-२०१६		अर्थसंकल्प, २०१६-२०१७		(प्रस्तावित) सुधारित अंदाज, २०१६-२०१७		(प्रस्तावित) अर्थसंकल्प, २०१७-२०१८					
	योजनेत	योजनांतर्गत	एकूण	योजनेत	योजनांतर्गत	एकूण	योजनेत	योजनांतर्गत	एकूण			
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३
(अ) कार्यक्रमवार वर्गीकरण-												
(१) अनुसूचित जमातीतील मुलां-मुलींसाठी शासकीय वसतीगृहे.	५७,१६,४५	२,०९,८८,२३	२,६७,०४,६८	६९,८२,५३	२,९१,००,४०	३,६०,८२,९३	९७,०८,०१	२,६८,७८,०२	३,६५,८६,०३	१,२४,५७,६४	३,९३,१४,३०	४,३७,७१,९४
(२) जिल्हा परिषदांना सहाय्यक अनुदाने- महाराष्ट्र जिल्हा परिषदा व पंचायत समित्या अधिनियम, १९६१ च्या कलम १८२ अन्वये सप्रयोजन अनुदाने.	४,८८,६९,५९	...	५८,४३	४२,५७	...	४२,५७	६५,८२	...	६५,८२	८७,०४	...	८७,०४
(३) आश्रमशाळा समूह	४,८८,६९,५९	२,८४,५४,५३	७,७३,२४,१२	६,३६,७६,३१	३,२२,७३,०७	९,५९,४९,३८	६,०२,७८,३७	३,४८,८३,९२	९,५९,६२,२९	७,३८,२६,९३	३,३८,२७,३०	१०,७६,५४,२३
(४) अनुसूचित जमातीकरिता स्वेच्छेने चालविल्या जाणाऱ्या आश्रमशाळा व मुलोगोचर आश्रमशाळांना सहाय्यक अनुदाने.	९,४७,५२	१०,५८,९१,७६	१०,६८,३९,२८	५,३५,७५	८,९८,८८,५२	८,९५,२४,२७	१९,२२,९५	१२,८८,४०,४०	१३,०७,६३,३५	२०,२१,७३	१३,४४,६२,११	१३,६४,८३,८४
(५) इतर शैक्षणिक योजना	९,४७,५२	१०,५८,९१,७६	१०,६८,३९,२८	५,३५,७५	८,९८,८८,५२	८,९५,२४,२७	१९,२२,९५	१२,८८,४०,४०	१३,०७,६३,३५	२०,२१,७३	१३,४४,६२,११	१३,६४,८३,८४
एकूण (अ) स्थूल	१०,४६,४१,७०	१८,१४,७८,०६	२८,६१,१९,७६	१२,३९,०६,३२	१७,३५,६९,७९	२९,७४,७६,११	१३,६७,६०,१०	२१,६०,८७,५८	३५,२८,४७,६८	९,९०,९१,९३	२,४६,३१,५८	९,३७,२३,५६
वजा-वसुली	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
एकूण (अ) निव्वळ	१०,४६,४१,७०	१८,१४,७८,०६	२८,६१,१९,७६	१२,३९,०६,३२	१७,३५,६९,७९	२९,७४,७६,११	१३,६७,६०,१०	२१,६०,८७,५८	३५,२८,४७,६८	९,९०,९१,९३	२,४६,३१,५८	९,३७,२३,५६

तक्ता एक (चालू)

	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३
(ब) उद्दिष्टवार वर्गीकरण-													
१. अनुसूचित जमातीतील मुलां- मुलींसाठी शासकीय वसतीगृहे.													
(१) वेतन	२४,८५,०९	३०,९०,३०	५५,७५,३९	३०,६५,३९	४३,४८,६९	७४,९४,००	२८,६९,५२	३४,२०,२६	६२,८९,७८	३२,२८,३२	४४,९४,३४	७६,४२,६६	
(२) मजुरी	९,६०	२,८२,५७	२,९२,९७	९२,९०	२,७०,७८	२,८३,६८	८०,९०	२,६५,९०	३,४६,००	८०,४५	३,९९,७३	३,९२,९८	
(३) दूरध्वनी, वीज व पाणी शुल्क	२,६०,५७	६,०४,२५	८,६४,८२	२,९७,३६	७,०९,०९	९,९८,३७	४,५७,३६	९,७६,९७	९४,३३,५३	४,०९,४९	७,९९,७७	९२,०९,९८	
(४) देशांतर्गत प्रवास खर्च	९९,६८	३६,८९	५६,५७	४९,४६	२,९९,७०	२,६९,९६	४५,३८	९,२६,७७	९,७२,९५	७३,४०	९,८७,०९	२,६०,४९	
(५) कार्यालयीन खर्च	२८,०६	२,६९,३८	२,९७,४४	४२,०६	५,६९,३०	६,९९,३६	९,९९,३६	४,५४,६५	५,७४,०९	९,९०,४७	५,६८,९६	७,५८,६३	
(६) माझेपट्टी व कर	४,८८,९५	२९,७९,२८	२६,६०,२३	५,८६,२७	२३,४६,५२	२९,३२,७९	९,४३,७६	३२,९८,४०	४९,६२,९६	७,९४,७९	३२,६९,२९	४०,५६,००	
(७) आहार खर्च	२२,९८,५३	९८,०६,४९	९,२०,२५,०२	२६,९५,९३	९,३९,०८,३०	९,६६,०४,२३	३७,२७,२६	९,९९,३३,७३	९,५६,६०,९९	५३,४५,३४	९,४२,३४,२२	९,९५,७९,५६	
(८) साधन सामग्री	८४,९७	९६,४४,५७	९७,२९,५४	९,९२,००	३७,३६,९९	३८,४८,९९	६,५७,५८	३०,०९,६४	३६,५९,२२	९९,०६,७४	३५,८४,५६	४६,९९,३०	
(९) व्यावसायिक व विशेष सेवा	९४	९,७०	२,६४	९,५०	९२,८०	९४,३०	२,२३	६६,५३	६८,७६	६,९०	२,०९,६९	२,०८,५९	
(१०) इतर खर्च	९,२०,०६	३०,८०,८०	३२,००,८६	३२,७७,४४	२९,७३,६५	३९,०९,३९	८,९३,४६	३४,९३,२९	४२,२६,६७	९२,२९,९०	२३,३७,९९	३५,६७,८९	
(११) अतिकालिक भत्ता	...	...	...	...	९,००	९,००	...	...	...	...	...	...	...
(१२) सहाय्यक अनुदाने	...	...	...	...	९२,५४	९२,५४	...	...	...	...	९४,९३,४६	९४,९३,४६	...
एकूण-(१)...	५७,९६,४५	२,०९,८८,२३	२,६७,०४,६८	६९,८२,५३	२,९९,००,४०	३,६०,८२,९३	९७,०८,०९	२,६८,७८,०२	३,६५,८६,०३	९,२४,५७,६४	३,९३,९४,३०	४,३७,७९,९४	...
२. महा. जि. प. व पंचायत समित्या अधिनियम, १९६९ च्या कलम १८२ अन्वये संप्रयोजन अनुदान.	५८,४३	...	५८,४३	४२,५७	...	४२,५७	६५,८२	६५,८२	...	६५,८२	८७,०४	...	८७,०४
एकूण-(२) ...	५८,४३	...	५८,४३	४२,५७	...	४२,५७	६५,८२	६५,८२	...	६५,८२	८७,०४	...	८७,०४
३. आश्रमशाळा संकुलाचे परिरक्षण													
(१) वेतन	३,८८,२९,२५	८९,५७,४०	४,७७,८६,६५	४,९८,६४,५५	८३,२९,०५	५,८९,८५,६०	४,४७,२६,२६	७९,६४,३९	५,२६,९०,६५	५,९२,४६,९९	९४,३९,४७	६,०६,८६,४६	
(२) मजुरी	२३,७२	९,८२,८८	२,०६,६०	३,९८,९२	३,९८,९२	४,३०,७६	९,७७,८३	२,८६,७६	४,६४,५९	३,४६,९०	७,८२,९०	९९,२८,२०	
(३) दूरध्वनी, वीज व पाणी शुल्क	२,२५,६३	२,४०,८३	४,६६,४६	२,२८,४०	४,८५,८६	७,९४,२६	४,०५,६४	३,५०,५९	७,५६,२३	५,४९,९९	३,५४,८५	८,९६,७६	
(४) देशांतर्गत प्रवास खर्च	९,२०,७८	९,०३,६४	२,२४,४२	२,२०,८९	३,९७,७२	५,३८,५३	२,२२,७५	९,७२,८४	३,९५,५९	४,०९,५४	२,२८,४९	६,३७,९५	
(५) कार्यालयीन खर्च	४६,७०	३,३३,६७	३,८०,३७	६,७९,६३	६,९९,६३	६,७९,६३	९,९३,९७	४,९५,९६	६,८९,९३	३,७३,६८	४,३८,२९	८,९९,८९	

तक्ता एक (चालू)

	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३
(६) भाडेपट्टी व कर	...	२५,३७	४,३१,४२	४,५६,७९	४२,००	५,८७,५४	६,२९,५४	९६,३७	५,४४,०५	६,४०,४२	१,९४,२०	४,६४,६७	६,५८,८७
(७) आहार खर्च	...	८५,९२,७८	१,१५,९९,३०	२,०१,९२,०८	१,२०,०६,५०	१,५३,०१,१२	२,७३,०७,६२	१,०७,४६,१३	१,२५,५०,३९	२,३२,९६,५२	१,००,२४,८७	१,०२,९८,०५	२,०३,२२,९२
(८) साधनसामग्री व पुरवठा	...	८,८८,०४	५४,२९,४५	६३,१७,४९	११,०६,७८	४८,५३,४२	५९,६०,२०	३३,४२,९८	९८,७६,७४	१,३२,१९,७२	९९,४७,७७	७२,६३,१५	१,७२,१०,९२
(९) सहाय्यक अनुदाने (वेतनेतर)	...	५७	२४,२५	२४,८२	३,००	२६,३८	२९,३८	१९,५०	३०,००	४९,५०	७४,६०	७४,५४	१,४९,१४
(१०) इतर खर्च	...	१,१६,७५	११,५१,६९	१२,६८,४४	१,०५,००	१३,५९,८८	१४,६४,८८	३,४६,९४	२६,११,५०	२९,५८,४४	६,६७,२७	४४,८३,८५	५१,५१,१२
(११) बांधकाम	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
(१२) व्यावसायिक व विशेष सेवा	...	...	...	...	...	९,५५	९,५५	...	१,५०	१,५०	...	...	...
(१३) पेट्रोल तेल व वंगन	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
एकूण-(३)	...	४,८८,६९,५९	२,८४,५४,५३	७,७३,२४,१२	६,३६,७६,३१	३,२२,७३,०७	९,५९,४९,३८	६,०२,७८,३७	३,४८,८३,९२	९,५१,६२,२९	७,३८,२६,९३	३,३८,२७,३०	१०,७६,५४,२३
४. अनुसूचित जमातीकरिता चालविल्या जाणाऱ्या आश्रमशाळा व मुलोधोगोस्तर आश्रमशाळांना सहाय्यक अनुदाने.	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
(१) सहाय्यक अनुदाने (वेतनेतर)	...	१,०६,७०,४४	९६,९१,६९	२,०३,६२,१३	१,०६,९२,९९	९०,७५,१५	१,९७,६८,१४	२,०२,५१,७७	१,०४,१६,२५	३,०६,६८,०२	२,०२,६०,२८	१,०५,०७,७८	३,०७,६८,०६
(२) सहाय्यक अनुदाने (वेतन)	...	३,८३,७९,२७	१,६४,५१,८५	५,४८,३१,१२	४,१९,७६,१७	१,४१,३२,६५	५,६१,०८,८२	४,४५,३३,१८	१,५०,६८,९९	५,९६,०२,१७	४,८८,३१,६५	१,४१,२३,८०	६,२९,५५,४५
एकूण-(४)	...	४,९०,४९,७१	२,६१,४३,५४	७,५१,९३,२५	५,२६,६९,१६	२,३२,०७,८०	७,५८,७६,९६	६,४७,८४,९५	२,५४,८५,२४	९,०२,७०,१९	६,९०,९१,९३	२,४६,३१,५८	९,३७,२३,५१
५. इतर शैक्षणिक योजना	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
(१) निर्वाह भत्ता	...	८,९१	१,७०,३४	१,७९,२५	७,०२	३,७३,८८	३,८०,९०	४२,८९	२,३८,४६	२,८१,३५	५१,५५	२,८१,६७	३,३३,२२
(२) भारतीय व राज्य प्रशासकीय सेवा प्रशिक्षण	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
(३) शिक्षण फी, परीक्षा फी	...	९,३८,६१	११,६५,८२	२१,०४,४३	५,२८,७३	१२,५२,६२	१७,८१,३५	१८,८०,०६	८,३१,७३	२७,११,७९	१९,७०,१८	७,८६,४४	२७,५६,६२
(४) मोटार वाहन चालक प्रशिक्षण केंद्र	...	...	८,७३	८,७३	...	१	१	...	११,०१	११,०१	...	५७,००	५७,००
(५) शास./अनु. शाळेत बक्षीस योजना	...	...	५,९०	५,९०	...	४०,००	४०,००	...	३०,००	३०,००	...	४०,००	४०,००
(६) १०/१२ वी गुणवत्ता प्राप्त विद्यार्थ्यांना विशेष प्रोत्सा. योजना	...	...	२८,००	२८,००	...	४०,००	४०,००	...	४०,२०	४०,२०	...	४०,००	४०,००
(७) सुवर्ण महोत्सवी शिष्यवृत्ती	...	२,००,५४,०३	२,००,५४,०३	...	...	१,८१,६०,६९	१,८१,६०,६९	...	१,४९,८१,६६	१,४९,८१,६६	...	१,५२,५३,३१	१,५२,५३,३१
(८) वैद्यकीय व तत्सम शिक्षण शिष्यवृत्ती	...	...	२२,९७,०६	२२,९७,०६	...	१८,१४,६९	१८,१४,६९	...	१९,७१,०१	१९,७१,०१	...	१३,२३,६०	१३,२३,६०
(९) ८ ते १० वी तील विकलांग विद्यार्थ्यांना शिष्यवृत्ती.	...	...	२,७६	२,७६	...	२६,४४	२६,४४	...	१४,१०	१४,१०	...	३०,९३	३०,९३
(१०) भारत सरकार शिष्यवृत्ती	...	१,८७,१७,९१	१,८७,१७,९१	...	...	२,३५,१७,२०	२,३५,१७,२०	...	२,६४,६७,६७	२,६४,६७,६७	...	१,९३,५१,३१	१,९३,५१,३१

(एक) आश्रमशाळा समूह

(१) अतिशय दुर्गम व डोंगराळ भागात राहणाऱ्या आदिवासींची सामाजिक, सांस्कृतिक व शैक्षणिक उन्नती करण्यासाठी शासनाने आश्रमशाळा समूह योजना कार्यान्वित केली आहे.

(२) या आश्रमशाळा समूहात वसतीगृहासह प्राथमिक शाळा याचा समावेश आहे. ही आश्रमशाळा प्रत्येक वर्षी १ वर्ग याप्रमाणे पुढे जाऊन सातवीपर्यंत पूर्ण प्राथमिक शाळेत रूपांतरित होते.

(३) या आश्रमशाळेला जोडून असलेल्या वसतीगृहात राहणाऱ्या मुलांसाठी २ वेळचे जेवण, २ गणवेश, अंधरुण, हिवाळ्यात २ वुलन जर्सीचे सेट व पाठ्यपुस्तके व इतर शैक्षणिक साहित्य मोफत दिली जातात आणि बाहेरून येणाऱ्या विद्यार्थ्यांना दुपारचे जेवण, १ गणवेश आणि सर्व प्रकारचे शिक्षण मोफत दिले जाते.

(४) याशिवाय ज्या विद्यार्थ्यांचे प्राथमिक शिक्षण पूर्ण झाले आहे अशा विद्यार्थ्यांकरीता पुढे मुलोगोस्तर आश्रमशाळेची व्यवस्था केली आहे. तेथील भौगोलिक परिस्थिती व विद्यार्थ्यांची निकड लक्षात घेऊन शासनाच्या मान्यतेने श्रेणीवाढ होऊन प्राथमिक शाळेचे माध्यमिक शाळेत रूपांतर केले जाते.

(५) आदिवासी विद्यार्थ्यांना उच्च शिक्षणाच्या सुविधा उपलब्ध करून देण्याच्या दृष्टीने शासनाने १२७ माध्यमिक शासकीय आश्रमशाळांच्या ठिकाणी कनिष्ठ महाविद्यालये सुरु केली असून यापैकी १२६ कनिष्ठ महाविद्यालये सुरु आहेत. या कनिष्ठ महाविद्यालयात १२६ ठिकाणी कला महाविद्यालय व ८० ठिकाणी कला व विज्ञान शाखा आहेत.

तक्ता दोन (चालू)

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
10.	सोलापूर Solapur	NP TSP OTSP	78000	2	...	...	2	...	...	...	...	2	...	1000	1000	633	643	643
11.	कोल्हापूर Kolhapur	NP TSP OTSP	30000	2	...	...	2	...	...	...	...	2	...	1000	1000	700	705	705
12.	सातारा Satara	NP TSP OTSP	30000	2	...	...	2	...	...	...	...	2	...	1000	1000	653	660	660
13.	रायगड Raigad	NP TSP OTSP	305000	8	...	...	8	...	...	...	...	8	...	4000	4000	4074	4084	4084
14.	उस्मानाबाद Osmanabad	NP TSP OTSP	36000	1	...	...	1	...	...	...	...	1	...	350	350	329	329	329
15.	अमरावती Amravati	NP TSP OTSP	47836	8	...	...	8	...	...	...	...	13	...	4844	7450	4222	7300	7700
16.	यवतमाळ Yavatmal	NP TSP OTSP	27857	2	...	...	2	...	...	...	...	32	...	11840	11710	4325	4249	13120
17.	नांदेड Nanded	NP TSP OTSP	24193	10	...	...	10	...	...	...	...	6	...	8525	8525	6100	5313	8525
18.	हिंगोली Hingoli	NP TSP OTSP	32103	4	...	...	4	...	...	...	...	4	...	1200	1200	1397	1397	1650
19.	परभणी Parbhani	NP TSP OTSP	100088	1	...	...	1	...	...	...	...	1	...	700	700	105	105	105
20.	अकोला Akola	NP TSP OTSP	70987	1	...	...	1	...	...	...	...	6	...	500	500	441	500	600
21.	वाशिम Washim	NP TSP OTSP	115156	6	...	...	6	...	...	...	...	6	...	2850	2700	3088	2074	2577
				1	...	...	1	...	...	...	...	1	...	650	700	438	450	500
				7	...	...	7	...	...	...	...	8	...	3500	3500	3044	2160	2053

बुलढाणा	NP		1		1				650	650	700	438	450	500
22. Buldhana	TSP	253596												
	OTSP		7	8	7	8	3500	3500	3500	3500	3500	3044	2160	2053
औरंगाबाद	NP		4					1600	1600	1600	1600	1306	1330	1600
23. Aurangabad	TSP	35210												
	OTSP		1	1	1	400	400	400	400	400	400	130	154	400
बीड	NP		2					800	800	800	800	221	297	800
24. Beed	TSP	86898												
	OTSP		1	1	1	400	400	400	400	400	400	147	182	400
जालना	NP													
25. Jalana	TSP	356533												
	OTSP													
लातूर	NP													
26. Latur	TSP	47836												
	OTSP													
नागपूर	NP													
27. Nagpur	TSP	444441	3	3	3	1600	1600	1600	1600	1600	1600	716	461	461
	OTSP		4	4	4	2200	2200	2200	2200	2200	2200	756	502	502
वर्धा	NP													
28. Wardha	TSP	154415												
	OTSP		5	5	4	2600	2200	2200	2200	2200	2200	428	298	298
भंडारा	NP		5	4				3600	3600	3600	3600	1472	1955	3600
29. Bhandara	TSP	97718	2	3	2	2840	2740	2840	2840	2840	2840	588	488	2840
	OTSP													
गोंदिया	NP		7	7				7250	7250	8000	4158	3920	4000	
30. Gondia	TSP	1322635												
	OTSP													
चंद्रपूर	NP		4	5	4			4500	4500	4500	1882	1979	4500	
31. Chandrapur	TSP	2171000												
	OTSP		2	2	2	400	400	400	400	400	400	77	76	100
गडचिरोली	NP		11	11	11			10850	10850	10850	4875	5100	5100	
32. Gadchiroli	TSP	371696	6	5	6	2400	2400	2400	2400	2400	1432	1795	1795	
	OTSP													
एकूण	NP		33	327										
Total	TSP	12486412	90	59	31	70	123	54484	57050	64665	184620	135554	135859	150202
	OTSP		57	49		56	48	35007	35765	38270	19253	15557	15557	25404

खालील तक्ता विद्यार्थ्यांची वर्गवार संख्या आणि पास झालेल्या विद्यार्थ्यांचे शेकडा प्रमाण दाखवितो :

The following table indicates the classwise number of students in Ashram School and average percentage of passing : (TSP)

तक्ता तीन TABLE-III

वर्गवार विद्यार्थ्यांची संख्या, २०१५-२०१६ Classwise number of Students, 2015-2016

अनु- क्रमांक Serial No.	जिल्हाचे नाव Name of District	वर्ग										पास झालेल्या विद्या- १२ वी थ्यचे शेकडा प्रमाण Average percentage of passing											
		१ ली I	२ री II	३ री III	४ थी IV	५ वी V	६ वी VI	७ वी VII	८ वी VIII	९ वी IX	१० वी X	११ वी XI	१२ वी XII										
1	2	मुले B. G.	मुली G. B.	मुले B. G.	मुली G. B.	मुले B. G.	मुली G. B.	मुले B. G.	मुली G. B.	मुले B. G.	मुली G. B.	मुले B. G.	मुली G. B.	27									
		914	914	969	1137	1137	1271	1271	1563	1563	1671	1686	1686	1954	1782	1472	1472	876	876	881	881		
1.	Nashik	TSP	180	191	224	224	250	250	308	308	329	332	332	118	108	108	89	89	...	...	...	...	
		OTSP	42	44	44	52	52	58	71	71	76	77	77	30	27	27	22	22	...	...	...	...	
2.	Dhule	TSP	232	228	228	241	248	248	246	246	263	229	229	300	300	267	217	217	210	210	196	196	
		OTSP	71	89	70	88	74	93	76	95	81	101	71	88	...	...	...	...	...	...	...	...	
		OTSP	89	89	88	88	93	93	95	95	101	101	88	88	...	...	...	...	...	...	...	...	
3.	Nandurbar	TSP	983	1023	1023	1088	1145	1145	1176	1226	1226	1239	1239	1244	1087	1087	943	943	428	428	287	287	
		OTSP	316	316	329	350	368	368	378	394	394	398	398	22	22	19	19	17	17	...	...	...	
		OTSP	18	18	18	19	20	20	21	22	22	22	22	...	...	...	...	...	...	...	...	...	
4.	Jalgaon	TSP	137	137	153	171	171	175	155	169	169	161	161	146	146	146	106	106	70	70	67	67	
		OTSP	46	46	51	57	57	58	52	56	54	54	54	...	...	...	...	...	...	...	...	...	
		OTSP	91	102	102	114	114	117	104	113	113	108	108	97	97	97	71	71	...	...	...	...	
5.	Ahmednagar	TSP	84	84	97	112	143	143	218	258	258	268	268	284	279	279	232	232	170	170	162	162	
		OTSP	42	42	49	56	72	72	109	129	129	134	134	114	111	111	93	93	...	...	...	...	
		OTSP	5	5	6	7	9	9	14	16	16	17	17	...	...	...	...	...	...	...	...	...	
6.	Thane	TSP	31	29	35	39	36	53	48	74	71	63	86	89	73	85	70	59	52	39	33	25	22
		OTSP	139	143	164	187	172	250	230	372	345	296	431	473	384	444	352	306	275	214	184	140	122
		OTSP	32	19	33	37	31	30	45	38	42	55	47	25	21	28	42	24	17	...	...	...	
7.	Palghar	TSP	159	147	175	159	173	151	192	187	248	231	265	348	295	363	287	263	250	200	132	96	70
		OTSP	885	814	972	881	961	837	1064	957	1380	1430	1839	1475	1931	1638	2015	1595	1459	1390	1111	736	534
		OTSP	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	
8.	Pune	TSP	13	18	14	23	18	22	19	24	43	40	57	50	60	54	59	51	47	13	20	8	15
		OTSP	27	63	29	80	50	76	54	93	131	107	199	129	217	147	121	188	249	43	87	12	66
		OTSP	50	42	50	50	54	48	58	45	114	112	94	122	156	125	162	114	101	11	34	24	32
9.	Satara	TSP	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
		OTSP	4	8	1	10	9	10	11	5	12	11	28	13	19	17	20	28	27	17	...	...	
		OTSP	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	

10.	सोलापूर Solapur	NP TSP OTSP	31 ... 31	40 ... 40	17 ... 17	14 ... 14	34 ... 34	12 ... 12	34 ... 34	15 ... 15	29 ... 29	25 ... 25	32 ... 32	23 ... 23	39 ... 39	11 ... 11	40 ... 40	21 ... 21	39 ... 39	18 ... 18	28 ... 28	7 ... 7	...	...	...	63%	
11.	कोल्हापूर Kolhapur	NP TSP OTSP	 5	 4	 5	 8	 10	 11	 11	 21	 11	 22	 20	 32	 11	 48	 19	 45	 15	 31	 13	...	...	...	68%		
12.	उस्मानाबाद Osmanabad	NP TSP OTSP	 12	 3	 12	 4	 10	 5	 7	 3	 16	 3	 11	... ...	 9	 1	 16	... ...	 10	... ...	 11	...	...	...	69%		
13.	रायगड Raigad	NP TSP OTSP	12 8 63	12 14 54	15 13 77	16 18 74	22 20 109	21 32 88	26 30 122	20 25 91	39 42 184	41 87 147	48 88 191	50 125 162	57 112 219	53 129 178	51 111 184	53 132 171	45 112 148	39 149 71	32 60 123	29 109 58	16 47 46	15 65 20	15 40 43	14 60 16	87%
14.	रत्नागिरी Ratnagiri	NP TSP OTSP	 11	 11	 10	 8	 10	 14	 23	 16	 30	 22	 32	 24	 43	 20	 43	 29	 41	 24	 36	 23	...	...	...	87%	
15.	अमरावती Amravati	NP TSP OTSP	... 95 11	... 82 31	... 87 40	... 98 40	... 131 36	... 112 38	... 134 48	... 127 35	... 185 53	... 199 56	... 275 60	... 287 68	... 269 98	... 291 92	... 448 85	... 519 65	... 476 72	... 485 64	... 483 58	... 408 64	... 442 ...	... 500 ...	... 384 ...	... 316 ...	100%
16.	यवतमाळ Yavatmal	NP TSP OTSP	17 14 3	18 17 1	17 15 2	18 18 ...	22 11 11	28 22 6	39 34 5	30 20 10	66 50 15	81 67 13	192 148 41	195 165 28	243 191 52	242 191 51	333 247 85	365 289 75	462 322 140	401 304 97	318 237 81	344 256 88	171 81 90	270 162 142	167 67 100	210 133 122	100%
17.	नांदेड Nanded	NP TSP OTSP	... 82 63	... 105 60	... 68 63	... 98 55	... 91 107	... 103 89	... 112 101	... 148 105	... 154 127	... 170 127	... 182 160	... 244 117	... 229 166	... 234 142	... 237 139	... 274 126	... 224 136	... 263 93	... 184 72	... 230 72	... 143 63	... 142 69	... 122 49	... 101 37	90%
18.	हिंगोली Hingoli	NP TSP OTSP	... 156 ...	... 149 ...	... 165 ...	... 185 ...	... 204 ...	... 172 ...	... 220 ...	... 208 ...	... 279 ...	... 237 ...	... 266 ...	... 296 ...	... 282 ...	... 257 ...	... 312 ...	... 223 ...	... 275 ...	... 166 ...	... 276 ...	... 114 ...	... 184 ...	... 43 ...	... 48 ...	... 21 ...	...
19.	परभणी Parbhani	NP TSP OTSP	... ...	... ...	... ...	... ...	... ...	... ...	... ...	... ...	... ...	... ...	... ...	... ...	... ...	... ...	... ...	... ...	... ...	... ...	... ...	... ...	... ...	... ...	... ...	... ...	94%
20.	अकोला Akola	NP TSP OTSP	 57	 52	 69	 71	 108	 97	 111	 102	 126	 115	 124	 125	 185	 140	 195	 158	 229	 136	 203	 125	 62	 45	 61	 20	94%
21.	वाशिम Washim	NP TSP OTSP	 99	 78	 110	 71	 108	 97	 111	 102	 126	 115	 124	 125	 185	 140	 195	 158	 229	 136	 203	 125	 62	 45	 61	 20	94%
22.	बुलढाणा Buldhana	NP TSP OTSP	 300	 206	 273	 210	 277	 193	 287	 204	 330	 237	 356	 266	 372	 221	 300	 184	 344	 168	 287	 129	 220	 79	 234	 54	94%

तक्ता तीन (चावू)
TABLE-III --(contd.) (TSP)

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27		
23.	औरंगाबाद Aurangabad	NP TSP OTSP	126 9	78 6	141 8	94 10	169 13	89 6	166 4	120 13	212 15	105 12	228 13	115 4	224 12	94 5	231 ...	85 ...	99 ...	63 ...	192 ...	60 ...	84 ...	24 ...	83 ...	33 ...	96.8%	
24.	बीड Beed	NP TSP OTSP	13 ...	7 ...	18 ...	11 ...	12 ...	14 ...	17 ...	20 ...	20 ...	8 ...	18 ...	3 ...	11 ...	5 ...	16 ...	6 ...	15 ...	...	15 ...	...	...	...	...	...	...	94%
25.	जालना Jalna	NP TSP OTSP	39 ...	23 ...	32 ...	31 ...	42 ...	26 ...	40 ...	31 ...	48 ...	14 ...	51 ...	20 ...	61 ...	13 ...	57 ...	18 ...	71 ...	14 ...	83 ...	7 ...	44 ...	4 ...	29 ...	11 ...	...	93%
26.	लातूर Latur	NP TSP OTSP	29 ...	10 ...	25 ...	14 ...	30 ...	9 ...	31 ...	9 ...	28 ...	10 ...	31 ...	9 ...	37 ...	2 ...	38 ...	1 ...	40 ...	...	28 ...	...	...	...	...	...	...	...
27.	नागपूर Nagpur	NP TSP OTSP	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	92%
28.	वर्धा Wardha	NP TSP OTSP	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	85%
29.	भंडारा Bhandara	NP TSP OTSP	5 ...	2 ...	3 ...	4 ...	5 ...	4 ...	4 ...	8 ...	8 ...	12 ...	23 ...	20 ...	23 ...	30 ...	26 ...	40 ...	35 ...	99 ...	120 ...	25 ...	25 ...	60 ...	77 ...	64 ...	...	100%
30.	गोंदिया Gondia	NP TSP OTSP	49 ...	44 ...	51 ...	50 ...	44 ...	65 ...	61 ...	59 ...	106 ...	105 ...	102 ...	172 ...	168 ...	216 ...	186 ...	240 ...	201 ...	275 ...	185 ...	282 ...	...	...	...	...	...	100%
31.	चंद्रपूर Chandrapur	NP TSP OTSP	10 ...	11 ...	13 ...	18 ...	22 ...	24 ...	32 ...	22 ...	42 ...	58 ...	74 ...	104 ...	109 ...	141 ...	121 ...	182 ...	156 ...	183 ...	178 ...	169 ...	...	...	...	...	...	100%
32.	गडचिरोली Gadchiroli	NP TSP OTSP	98 ...	90 ...	135 ...	88 ...	116 ...	114 ...	139 ...	152 ...	245 ...	256 ...	365 ...	311 ...	361 ...	371 ...	388 ...	383 ...	411 ...	108 ...	362 ...	382 ...	...	...	...	...	...	85%
	एकूण Total	NP TSP OTSP	2982 1929 1175	2879 1939 1025	3161 2062 1216	3045 2098 1124	3499 2241 1412	3361 2173 1196	3836 2476 1519	3715 2476 1320	4564 3273 1874	4431 3337 1597	5157 3918 2028	4985 3885 1775	5336 4091 2221	5156 4020 1820	5891 3888 2016	5722 3747 1574	5631 4040 2085	5097 3230 1398	4785 3248 1798	4627 3248 1097	2321 2624 831	2252 2547 528	2016 1732 832	1968 1679 596	...	

खालील तक्ता विद्यार्थ्यांची वर्गवार संख्या आणि पास झालेल्या विद्यार्थ्यांचे शेकडा प्रमाण दाखवितो :

The following table indicates the classwise number of students in Ashram School and average percentage of passing : (TSP)

तक्ता चार TABLE-IV

अनु- क्रमांक Serial No.	जिल्ह्याचे नाव Name of District	वर्गवार विद्यार्थ्यांची संख्या, २०१६-२०१७ Classwise number of Students, 2016-2017												पास झालेल्या विद्यार्थ्यांचे शेकडा प्रमाण Average percentage of passing														
		१ ली I		२ री II		३ री III		४ थी IV		५ वी V		६ वी VI		७ वी VII		८ वी VIII		९ वी IX		१० वी X		११ वी XI		१२ वी XII				
		मुले B.	मुली G.	मुले B.	मुली G.	मुले B.	मुली G.	मुले B.	मुली G.	मुले B.	मुली G.	मुले B.	मुली G.	मुले B.	मुली G.	मुले B.	मुली G.	मुले B.	मुली G.	मुले B.	मुली G.	मुले B.	मुली G.	मुले B.	मुली G.			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27		
नाशिक	NP	784	784	961	961	1056	1056	1193	1193	1604	1604	1643	1643	1656	1656	1992	1992	1912	1912	1578	1578	994	994	785	785	785		
1	Nashik	TSP	154	154	189	189	208	208	235	235	316	316	324	324	326	326	121	121	116	116	96	96	...	...	...	...	94%	
		OTSP	36	36	44	44	48	48	54	54	73	73	75	75	75	75	30	30	29	29	24	24	...	...	...	...	...	
2	Dhule	NP	206	206	242	242	235	235	254	254	284	284	254	254	257	257	318	318	268	268	234	234	231	231	183	183	95%	
		TSP	63	63	74	74	93	93	78	78	87	87	109	109	98	98	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	
		OTSP	79	79	93	93	90	90	98	98	109	109	98	98	99	99	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	
3	Nandurbar	NP	877	877	1035	1035	1050	1050	1129	1129	1180	1180	1241	1241	1226	1226	1264	1264	1162	1162	992	992	387	387	357	357	...	
		TSP	282	282	333	333	337	337	363	363	379	379	399	399	394	394	23	23	21	21	18	18	...	...	...	...	...	
		OTSP	16	16	18	18	19	19	20	20	21	21	22	22	22	22	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	
4	Jalgaon	NP	133	133	125	125	125	125	136	136	141	141	140	140	140	140	141	141	108	108	107	107	76	76	63	63	...	
		TSP	44	44	42	42	42	42	45	45	47	47	47	47	47	47	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	
		OTSP	89	89	83	83	83	83	90	90	94	94	93	93	94	94	94	94	72	72	71	71	...	...	...	...	...	
5	Ahmednagar	NP	75	75	93	93	103	103	117	117	211	211	218	218	245	245	303	303	263	263	253	253	161	161	161	161	...	
		TSP	38	38	47	47	51	51	59	59	105	105	109	109	122	122	121	121	105	105	101	101	...	...	...	...	...	
		OTSP	5	5	6	6	6	6	7	7	13	13	14	14	15	15	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	
6	Thane	NP	31	31	29	29	35	35	36	36	48	48	71	71	63	63	89	89	73	73	85	85	52	52	25	25	22	
		TSP	139	139	143	143	164	162	187	172	250	230	372	345	446	390	296	431	473	384	444	352	306	275	214	184	140	122
		OTSP	32	32	19	19	33	37	31	30	45	38	42	52	63	52	47	25	21	28	42	24	17	...	...	...	...	
7	Palghar	NP	159	147	175	159	173	151	192	187	248	231	289	257	331	265	348	295	363	287	263	250	200	132	96	70	89%	
		TSP	885	814	972	881	961	837	1064	957	1380	1256	1607	1430	1839	1475	1931	1638	2015	1595	1459	1390	1111	736	534	389	89%	
		OTSP	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	
8	Pune	NP	13	18	14	23	18	22	19	24	43	60	41	47	40	57	50	60	54	59	51	47	13	20	8	15	77%	
		TSP	27	63	29	80	50	76	54	93	131	228	137	171	107	199	129	217	147	221	188	249	43	87	12	66	77%	
		OTSP	50	42	50	50	54	48	58	45	114	112	94	94	122	123	156	125	162	114	101	11	34	24	32	20	...	
9	Satara	NP	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	
		TSP	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	
		OTSP	4	8	1	10	9	10	11	5	12	11	28	13	18	21	19	17	20	28	27	17	...	...	...	...	89%	

तक्ता चार (चालू)
TABLE-IV --(contd.) (TSP)

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	
10	सोलापूर Solapur	NP TSP OTSP	31 40 40	17 14 17	14 34 34	34 12 12	12 34 34	15 15 15	29 29 29	25 25 25	32 32 32	23 23 23	39 39 39	11 11 11	40 40 40	21 21 21	39 39 39	18 18 18	28 28 28	7 7 7	...	...	...	...	...	63%	
11	कोल्हापूर Kolhapur	NP TSP OTSP	5 4 5	8 5 8	10 10 10	8 8 8	11 11 11	21 21 21	11 11 11	22 22 22	20 20 20	32 32 32	11 11 11	48 48 48	19 19 19	45 45 45	15 15 15	31 31 31	13 13 13	...	...	...	...	...	...	68%	
12	उस्मानाबाद Osmanabad	NP TSP OTSP	12 3 12	4 12 4	10 10 10	5 5 5	7 7 7	3 3 3	16 16 16	3 3 3	11 11 11	...	9 9 9	1 1 1	16 16 16	...	10 10 10	...	11 11 11	...	...	...	...	...	...	69%	
13	रायगड Raigad	NP TSP OTSP	12 8 63	15 13 54	16 18 77	22 20 109	21 32 88	26 30 122	39 42 184	41 87 147	48 88 191	50 125 219	57 112 178	53 129 178	51 111 184	53 132 171	45 112 148	39 149 71	32 60 123	29 109 58	16 47 46	15 65 20	15 40 43	14 60 16	87%		
14	रत्नागिरी Ratnagiri	NP TSP OTSP	11 11 11	10 10 10	8 10 10	14 14 14	23 23 23	16 16 16	30 30 30	22 22 22	32 32 32	24 24 24	43 43 43	20 20 20	43 43 43	29 29 29	41 41 41	24 24 24	36 36 36	23 23 23	...	...	...	...	...	87%	
15	अमरावती Amravati	NP TSP OTSP	91 38 36	113 28 40	102 43 43	110 43 45	117 45 45	155 42 42	125 52 52	136 38 38	152 60 60	272 58 58	287 65 65	288 70 70	291 70 70	422 50 50	495 62 62	677 78 78	673 65 65	466 48 48	463 45 45	575 43 43	545 41 41	432 49 49	447 54	...	
16	यवतमाळ Yavatmal	NP TSP OTSP	500 25 25	500 25 25	500 25 25	500 25 25	500 25 25	500 25 25	500 25 25	500 25 25	500 25 25	500 25 25	500 25 25	500 25 25	500 25 25	500 25 25	500 25 25	500 25 25	500 25 25	500 25 25	500 25 25	500 25 25	500 25 25	500 25 25	500 25 25	500 25 25	...
17	नांदेड Nanded	NP TSP OTSP	37 29 37	81 44 40	108 40 58	82 58 34	118 34 73	92 73 93	136 93 79	112 95 95	175 31 24	246 31 24	324 94 121	188 94 121	248 121 106	210 106 108	282 110 108	238 110 75	268 92 75	177 92 75	236 67 48	97 48 34	131 63 36	124 63 36	100%		
18	हिंगोली Hingoli	NP TSP OTSP	20 23 13	26 13 26	22 26 22	23 23 23	24 24 24	38 38 38	59 59 59	72 72 72	108 108 108	89 89 89	115 115 115	64 64 64	82 82 82	83 83 83	85 85 85	75 75 75	41 41 41	32 32 32	75 75 75	2 2 2	42 42 42	...	...	...	
19	परभणी Parbhani	NP TSP OTSP	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
20	अकोला Akola	NP TSP OTSP	65 72 78	60 78 60	86 78 84	79 84 78	84 78 113	117 117 117	135 135 135	122 122 122	140 140 140	117 117 117	138 138 138	144 144 144	180 180 180	140 140 140	152 152 152	102 102 102	95 95 95	35 35 35	80 80 80	23 23 23	100%				
21	वाशिम Washim	NP TSP OTSP	61 71 89	81 81 81	85 85 85	75 75 75	85 85 85	106 106 106	117 117 117	134 134 134	122 122 122	130 130 130	131 131 131	162 162 162	154 154 154	194 194 194	140 140 140	204 204 204	101 101 101	40 40 40	31 31 31	53 53 53	46 46 46	...	...	...	

सक्ता चार (वार्षिक)
TABLE-IV --(contd.) (TSP)

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27			
	बुलढाणा	NP	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	100%		
22	Buldhana	TSP	202	293	232	268	217	277	226	269	228	284	234	347	245	337	223	329	219	313	154	257	102	197	83	...	...		
		OTSP	254	202	293	232	268	217	277	226	269	228	284	234	347	245	337	223	329	219	313	154	257	102	197	83	...		
23	औरंगाबाद	NP	120	83	150	89	160	108	179	110	193	129	232	106	244	122	240	86	242	73	190	53	92	13	88	23	...	...	
	Aurangabad	TSP	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	
		OTSP	12	8	9	6	11	13	11	9	6	15	13	11	24	6	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	
24	बीड	NP	9	10	18	15	28	15	15	22	14	26	8	23	2	17	3	25	6	21	3	...	...	...	...	...	...	...	
	Beed	TSP	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	
		OTSP	11	9	19	7	11	18	11	19	8	18	7	16	6	14	1	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	
25	जालना	NP	37	36	43	30	37	37	49	30	51	30	53	22	61	21	74	13	75	12	82	12	34	5	45	4	...	...	
	Jalana	TSP	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	
		OTSP	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	
26	लातूर	NP	28	12	32	8	33	7	32	8	32	8	33	7	35	5	38	2	38	2	37	...	...	...	...	...	...	...	...
	Latur	TSP	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	
		OTSP	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	
27	नागपूर	NP	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	
	Nagpur	TSP	3	4	2	2	5	5	7	8	7	4	15	10	15	10	21	20	22	10	25	10	30	26	25	29	92%		
		OTSP	5	5	3	1	3	4	8	9	14	7	25	15	40	32	70	70	90	80	90	81	40	33	42	39	...		
28	वर्धा	NP	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	
	Wardha	TSP	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	
		OTSP	5	7	4	4	7	9	7	9	15	16	21	26	29	34	43	22	39	44	57	52	...	...	...	...	...		
29	भंडारा	NP	1	1	2	2	...	2	5	2	7	6	7	6	10	14	16	20	34	17	20	...	...	...	...	...	...		
	Bhandara	TSP	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	
		OTSP	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...		
30	गोंदिया	NP	56	41	49	89	52	88	70	77	100	120	113	118	105	175	198	224	186	243	207	266	...	...	...	...	...		
	Gondia	TSP	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	
		OTSP	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...		
31	चंद्रपूर	NP	5	4	4	9	14	14	20	11	24	45	56	84	83	109	93	141	116	135	143	116	...	...	...	...	...		
	Chandrapur	TSP	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	
		OTSP	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...		
32	गडचिरोली	NP	102	65	85	77	115	106	120	126	240	276	302	337	342	342	430	451	400	440	365	379	...	...	...	...	...		
	Gadchiroli	TSP	34	70	44	31	37	31	31	30	34	29	40	32	76	33	70	34	55	31	49	37	230	248	214	275	...		
		OTSP	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	
	एकूण	NP	2691	2585	3109	3037	3309	3201	3660	3520	4570	4501	4909	4779	5116	4940	5749	5526	5438	5169	4983	4717	2291	2182	1886	1840	...		
	Total	TSP	1806	1899	2080	2088	2163	2116	2464	2409	3157	3239	3818	3756	3900	3837	3814	3656	4300	3909	3268	3300	2681	2545	1763	1881	...		
		OTSP	932	873	1028	945	1103	968	1208	1090	1489	1406	1604	1397	1846	1544	1655	1392	1697	2510	1471	871	770	449	841	599	...		

खालील तक्ता विद्यार्थ्यांची वर्गवार संख्या आणि पास झालेल्या विद्यार्थ्यांचे शेकडा प्रमाण दाखवितो :

The following table indicates the classwise number of students in Ashram School and average percentage of passing : (TSP)

तक्ता पाच TABLE-V

क्रमांक Serial No.	जिल्हाचे नाव Name of District	वर्गवार विद्यार्थ्यांची संख्या, २०१७-२०१८ Classwise number of Students, 2017-2018										पास झालेल्या विद्यार्थ्यांचे शेकडा प्रमाण Average percentage of passing															
		१ ली I	२ री II	३ री III	४ थी IV	५ वी V	६ वी VI	७ वी VII	८ वी VIII	९ वी IX	१० वी X		११ वी XI	१२ वी XII													
1	2	मुले B. 3	मुली G. 4	मुले B. 5	मुली G. 6	मुले B. 7	मुली G. 8	मुले B. 9	मुली G. 10	मुले B. 11	मुली G. 12	मुले B. 13	मुली G. 14	मुले B. 15	मुली G. 16	मुले B. 17	मुली G. 18	मुले B. 19	मुली G. 20	मुले B. 21	मुली G. 22	मुले B. 23	मुली G. 24	मुले B. 25	मुली G. 26	27	
नाशिक	NP	784	961	1056	1193	1193	1604	1604	1643	1643	1656	1656	1992	1992	1912	1912	1578	1578	994	994	785	785	785	785	785	785	...
1. Nashik	TSP	154	189	208	235	235	316	316	324	324	326	326	121	121	116	116	96	96	...	...	...	...	...	...	...	...	...
	OTSP	36	44	48	54	54	73	73	75	75	75	75	30	30	29	29	24	24	...	...	...	...	...	...	...	...	...
2. Dhule	NP	206	242	235	254	254	284	284	254	254	257	257	318	318	268	268	234	234	231	231	183	183	183	183	183	...	
	TSP	63	74	90	78	98	87	109	78	98	79	99	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
	OTSP	79	93	90	98	98	109	109	98	98	99	99	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
3. Nandurbar	NP	877	1035	1050	1129	1129	1180	1180	1241	1241	1226	1226	1264	1264	1162	1162	992	992	992	992	357	357	357	357	357	...	
	TSP	282	333	337	363	363	379	379	399	399	394	394	23	23	21	21	18	18	...	...	...	...	...	...	...	...	...
	OTSP	16	18	19	20	20	21	21	22	22	22	22	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
4. Jalgaon	NP	133	125	125	136	136	141	141	140	140	140	140	141	141	108	108	107	107	76	76	63	63	63	63	63	...	
	TSP	44	42	42	45	45	47	47	47	47	47	47	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
	OTSP	89	83	83	90	90	94	94	93	93	94	94	94	94	72	72	71	71	...	...	...	...	...	...	...	...	...
5. Ahmednagar	NP	75	93	103	117	117	211	211	218	218	245	245	303	303	263	263	253	253	161	161	161	161	161	161	161	...	
	TSP	38	47	51	59	59	105	105	109	109	122	122	121	121	105	105	101	101	...	...	...	...	...	...	...	...	...
	OTSP	5	6	6	7	7	13	13	14	14	15	15	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
6. Thane	NP	31	29	35	36	36	48	48	74	74	63	63	89	89	73	73	59	59	33	33	25	25	22	22	22	...	
	TSP	139	143	162	187	172	250	230	372	345	446	390	473	384	444	352	306	275	214	184	140	122	122	122	122	...	
	OTSP	32	19	33	37	31	45	38	42	52	63	55	47	25	21	28	42	24	17	...	...	...	...	...	...	...	
7. Palghar	NP	159	147	173	151	192	187	248	231	289	257	331	265	348	295	363	287	263	250	200	132	96	70	70	70	...	
	TSP	885	814	972	881	837	1064	957	1380	1256	1607	1430	1839	1475	1931	1638	2015	1595	1459	1390	1111	736	534	389	389	...	
	OTSP	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
8. Pune	NP	13	18	14	23	18	22	19	24	43	60	41	47	50	60	54	59	51	47	13	20	8	15	15	15	...	
	TSP	27	63	29	80	50	76	54	93	131	228	137	171	107	129	147	221	188	249	43	87	12	66	66	66	...	
	OTSP	50	42	50	50	54	48	58	45	114	112	94	122	123	156	125	162	114	101	11	34	24	32	32	32	...	
9. Satara	NP	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
	TSP	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
	OTSP	4	8	1	10	9	10	11	5	12	11	28	13	18	19	20	28	27	17	...	...	...	...	...	...	...	...

तक्ता पाच (चालू)
TABLE-V --(contd.) (TSP)

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27		
10.	सोलापूर TSP OTSP	31 31 31	40 40 40	17 17 17	14 14 14	34 34 34	12 12 12	34 34 34	15 15 15	29 29 29	25 25 25	32 32 32	23 23 23	39 39 39	11 11 11	40 40 40	21 21 21	39 39 39	18 18 18	28 28 28	7 7 7	...	...	...	...	...	63%	
11.	कोल्हापूर TSP OTSP	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	48	19	45	15	31	13	...	...	...	...	...	...	68%
12.	उस्मानाबाद TSP OTSP	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	69%
13.	रायगड TSP OTSP	12 8 63	12 14 54	15 13 77	16 18 74	22 20 109	21 32 88	26 30 122	20 25 91	39 42 184	41 25 184	48 88 147	50 125 191	57 112 219	53 129 178	51 111 184	53 132 171	45 112 148	39 149 71	32 60 123	29 109 58	16 47 46	15 65 20	15 40 43	14 60 16	87%		
14.	रत्नागिरी TSP OTSP	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	43	29	41	24	36	23	...	...	...	...	...	...	87%
15.	अमरावती TSP OTSP	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	422	495	677	673	466	463	575	545	432	447	...	...	100%
16.	यवतमाळ TSP OTSP	500 25 25	500 25 25	500 25 25	500 25 25	500 25 25	500 25 25	500 25 25	500 25 25	500 25 25	500 25 25	500 25 25	500 25 25	500 25 25	500 25 25	500	500	500	500	500	500	250	250	250	250	250	250	100%
17.	नांदेड TSP OTSP	37 29	81 37	83 44	108 40	82 58	118 34	92 73	136 93	112 79	175 95	246 31	324 24	188 94	248 121	210	282	238	268	277	236	97	131	124	124	36	...	100%
18.	हिंगोली TSP OTSP	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	82	83	85	75	41	32	75	2	42	...	...	...	...
19.	परभणी TSP OTSP	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
20.	अकोला TSP OTSP	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	160	147	187	150	165	115	100	45	90	55	...	...	...
21.	वाशिम TSP OTSP	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	165	165	205	153	177	110	42	32	55	47	...	...	...

तपसा पाच (चालू)
TABLE-V --(contd.) (TSP)

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27			
	बुलढाणा	NP	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...		
22.	Buldhana	TSP	270	220	310	255	280	224	295	245	275	240	345	289	330	230	370	240	325	172	162	232	90	223	90	100	...		
		OTSP	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	
	औरंगाबाद	NP	275	275	275	275	275	275	275	275	275	275	275	275	275	275	275	275	275	275	275	275	275	275	275	275	275	...	
23.	Aurangabad	TSP	200	200	200	200	200	200	200	200	200	200	200	200	200	200	200	200	200	200	200	200	200	200	200	200	200	...	
		OTSP	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	100%
	बीड	NP	200	200	200	200	200	200	200	200	200	200	200	200	200	200	200	200	200	200	200	200	200	200	200	200	200	...	
24.	Beed	TSP	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	100%
		OTSP	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
	जालना	NP	60	60	60	60	60	60	60	60	60	60	60	60	60	60	60	60	60	60	60	60	60	60	60	60	60	...	
25.	Jalana	TSP	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
		OTSP	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
	लातूर	NP	25	25	25	25	25	25	25	25	25	25	25	25	25	25	25	25	25	25	25	25	25	25	25	25	25	...	
26.	Latur	TSP	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
		OTSP	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
	नागपूर	NP	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
27.	Nagpur	TSP	10	7	7	9	6	5	6	12	15	17	36	28	31	44	53	47	61	76	63	71	28	33	25	26	...		
		OTSP	13	13	12	12	7	11	15	15	28	29	20	30	23	37	42	44	45	60	52	66	51	42	42	47	...		
	वर्धा	NP	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	
28.	Wardha	TSP	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	
		OTSP	5	3	3	6	9	6	7	6	21	9	28	20	31	21	47	25	62	28	60	30	...	...	...	...	...		
	भंडारा	NP	25	25	25	25	25	25	25	25	25	25	25	25	25	25	25	25	25	25	25	25	25	25	25	25	25	...	
29.	Bhandara	TSP	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	
		OTSP	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	
	गोंदिया	NP	300	300	300	300	300	300	300	300	300	300	300	300	300	300	300	300	300	300	300	300	300	300	300	300	300	...	
30.	Gondia	TSP	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	
		OTSP	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	
	चंद्रपूर	NP	225	225	225	225	225	225	225	225	225	225	225	225	225	225	225	225	225	225	225	225	225	225	225	225	225	...	
31.	Chandrapur	TSP	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	
		OTSP	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	
	गडचिरोली	NP	102	65	85	77	115	106	120	126	240	276	302	337	342	342	430	451	400	440	365	379	...	...	...	...	...		
32.	Gadchiroli	TSP	34	70	44	31	37	31	31	30	34	29	40	32	76	33	70	34	55	31	49	37	230	248	214	275	...		
		OTSP	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	
	एकूण	NP	4033	3996	4407	4390	4580	4526	4883	4859	5703	5734	5909	5899	6006	5948	6611	6556	6284	6212	5547	5514	2552	2484	2128	2105	...		
	Total	TSP	1837	1927	2110	2120	2189	2141	2486	2433	3181	3270	3853	3789	3930	3863	3689	3519	4016	3632	3109	3070	3244	2928	2253	2235	...		
		OTSP	1378	1324	1461	1411	1542	1403	1642	1536	1932	1851	2068	1907	2210	1955	1902	1626	1716	1216	1298	963	629	663	782	751	...		

तक्ता-सहा
TABLE-VI

आश्रमशाळेचा इयत्ता १० वी चा निकाल

वर्ष	शालांत परीक्षेला बसलेले विद्यार्थी			शालांत परीक्षेत पास झालेले विद्यार्थी			पास टक्केवारी		
	एकूण २	मुले ३	मुली ४	एकूण ५	मुले ६	मुली ७	एकूण ८	मुले ९	मुली १०
१. २०१५-२०१६	२०११२	१०८८४	९२२८	१८७१२	१०१२७	८५८५	९३.०३	९३.०४	९३.०३
२. २०१६-२०१७ (अंदाजित)	१८०५२	९३८२	८६७०	१७३९१	८९८६	८४०५	९६.३३	९५.७७	९६.९४
३. २०१७-२०१८ (अंदाजित)	२१८८०	११२३५	१०६४५	२१३०८	१०९४५	१०३६३	९७.३८	९७.४१	९७.३५

आश्रमशाळेचा इयत्ता १२ वी चा निकाल

१. २०१५-२०१६	१०१६२	५५०७	४६५५	९२१७	५०९८	४११९	९०.७०	९२.५७	८८.४८
२. २०१६-२०१७ (अंदाजित)	८९४२	४६५२	४२९०	८६४२	४४९५	४१४७	९६.६४	९२.६२	९६.६६
३. २०१७-२०१८ (अंदाजित)	११३५७	५७०१	५६५६	११०८९	५५६७	५५२२	९७.६४	९७.६४	९८.४२

भारत सरकार शिष्यवृत्ती

खालील तक्त्यात वसतिगृहात न राहता शिक्षण घेणाऱ्या लाभार्थ्यांची २०१५-२०१६ ते २०१७-२०१८ या तीन वर्षांची प्रकल्पनिहाय संख्या दर्शविली आहे.

The following table indicates Project Officer integrated Tribal Development Projectwise Day Scholar beneficiaries for the year from 2015-2016 to 2017-2018.

तक्ता सात TABLE-VII

अ.क्र. Sr.No.	प्रकल्प अधिकारी Name of Project Officer	जिल्हा District	लाभार्थी Beneficiaries								
			प्रत्यक्ष, २०१५-२०१६ Actual, 2015-2016			अपेक्षित, २०१६-२०१७ Anticipated, 2016-2017			अंदाजित, २०१७-२०१८ Estimated, 2017-2018		
			मुले Boys	मुली Girls	एकूण Total	मुले Boys	मुली Girls	एकूण Total	मुले Boys	मुली Girls	एकूण Total
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1.	नाशिक Nashik	नाशिक NP	9636	4014	13350	10270	4415	14685	11297	4857	16154
		TSP	3640	1559	5199	4004	1715	5719	4404	1886	6290
		OTSP	1181	505	1686	1299	556	1855	1429	611	2040
2.	कळवण Kalwan	नाशिक NP	5548	3605	9153	5500	3000	8500	5500	3000	8500
		TSP	1857	1005	2862	1100	900	2000	1500	1000	2500
		OTSP	919	824	1743	400	600	1000	900	600	1500
3.	धुळे Dhule	धुळे NP	74	32	106	82	38	120	88	46	134
		TSP	1231	528	1759	1300	550	1850	1340	580	1920
		OTSP	...	...	...	...	...	...	...	...	...
4.	नंदुरबार Nandurbar	नंदुरबार NP	6581	3636	10217	6974	4622	11596	6974	4622	11596
		TSP	1000	554	1554	3000	974	3974	3000	974	3974
		OTSP	900	178	1078	900	192	1092	900	192	1092
5.	तळोदा Taloda	नंदुरबार NP	3550	2962	6512	3655	3246	6901	4020	3571	7591
		TSP	430	362	792	625	457	1082	687	502	1189
		OTSP	22	20	42	97	95	192	106	100	206
6.	यावल Yaval	जळगाव NP	661	355	1016	911	605	1516	936	630	1566
		TSP	836	567	1403	986	717	1703	1011	742	1753
		OTSP	465	262	727	535	431	966	560	456	1016
7.	राजूर Rajur	अहमदनगर NP	1566	1181	2747	1285	945	2230	1345	1095	2440
		TSP	3389	2391	5780	1305	1045	2350	1430	1210	2640
		OTSP	769	628	1397	685	445	1130	760	690	1450
8.	डहानू Dahanu	ठाणे NP	...	...	...	...	...	...	...	...	...
		TSP	2790	1729	4519	4788	2153	6941	5267	2368	7635
		OTSP	...	...	...	815	714	1529	897	785	1682
9.	जव्हार Jawhar	ठाणे NP	...	...	...	...	...	...	...	...	...
		TSP	2154	1317	3471	3027	1605	4632	3330	1766	5096
		OTSP	...	...	...	...	...	...	...	...	...
10.	शहापूर Shahapur	ठाणे NP	...	...	...	...	...	...	...	...	...
		TSP	1684	1358	3042	690	399	1089	759	439	1198
		OTSP	...	...	...	2779	1208	3987	3057	1329	4386

तक्ता ७-(चालू)

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
	पेण	रायगड/रत्नागिरी/सिंधुदुर्ग									
11.	Pen	NP	...	...	2439	1272	3711	2683	1399	4082	
		TSP	1005	510	1515	1495	1208	2703	1645	1329	2974
		OTSP	125	86	211	1328	1164	2492	1461	1280	2741
	घोडेगाव	पुणे/सातारा/सांगली/कोल्हापूर									
12.	Ghodegaon	NP	...	...	...	...	...	...	...	...	...
		TSP	3249	2016	5265	1519	1146	2665	1671	1261	2932
		OTSP	608	410	1018	4287	3391	7678	4716	3730	8446
	सोलापूर	सोलापूर/उस्मानाबाद									
13.	Solapur	NP	...	...	...	...	...	...	...	...	...
		TSP	...	...	...	...	...	...	...	...	...
		OTSP	193	96	289	1180	748	1928	1298	823	2121
	मुंबई	मुंबई									
14.	Mumbai	NP	...	...	...	...	...	...	...	...	...
		TSP	510	361	871	1828	1231	3059	2011	1354	3365
		OTSP	1183	168	1351	1301	1111	2412	1431	1222	2653
	धारणी	अमरावती									
15.	Dharni	NP	74	15	89	100	25	125	140	40	180
		TSP	200	151	351	280	195	475	320	225	545
		OTSP	1475	1490	2965	1900	1950	3850	2200	2250	4450
	अकोला	अकोला									
16.	Akola	NP	250	150	400	250	250	500	250	250	500
		TSP	...	...	...	...	...	...	...	...	...
		OTSP	250	650	900	250	650	900	250	650	900
		बुलढाणा									
		NP	...	...	...	...	...	...	...	...	...
		TSP	...	...	...	...	...	...	...	...	...
		OTSP	110	315	425	120	340	460	120	340	460
		वाशिम									
		NP	...	...	...	...	...	...	...	...	...
		TSP	...	...	...	...	...	...	...	...	...
		OTSP	200	350	550	150	350	500	150	350	500
	पांढरकवडा/पुसद	यवतमाळ									
17.	Pandharkawda/Pusad	NP	...	...	...	...	...	...	...	...	...
		TSP	832	597	1429	1155	675	1830	1272	633	1905
		OTSP	2682	2150	4832	2850	2450	5300	2820	2574	5394
	किनवट/कळमनुरी	नांदेड									
18.	Kinwat/Kalamnuri	NP	...	...	...	...	...	...	...	...	...
		TSP	1190	526	1716	1500	700	2200	1600	900	2500
		OTSP	1590	949	2539	2000	900	2900	2500	1000	3500
		परभणी									
		NP	...	...	...	...	...	...	...	...	...
		TSP	...	...	...	...	...	...	...	...	...
		OTSP	700	500	1200	700	500	1200	900	700	1600
		हिंगोली									
		NP	...	...	...	...	...	...	...	...	...
		TSP	...	...	...	...	...	...	...	...	...
		OTSP	272	181	453	2041	1360	3401	2250	1600	3850
	औरंगाबाद	औरंगाबाद									
19.	Aurangabad	NP	...	...	...	...	...	...	...	...	...
		TSP	...	...	...	...	...	...	...	...	...
		OTSP	1167	2595	3762	1264	2809	4073	1217	2695	3912

तक्ता ७-(चालू)

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
		जालना									
		NP	...	...	...	...	...	...	...	...	...
		TSP	...	...	...	...	...	...	...	...	...
		OTSP	134	89	223	346	230	576	450	360	810
		बीड									
		NP	...	...	...	...	...	...	...	...	...
		TSP	...	...	...	...	...	...	...	...	...
		OTSP	96	63	159	452	301	753	560	440	1000
		लातूर									
		NP	...	...	...	...	...	...	...	...	...
		TSP	...	...	...	...	...	...	...	...	...
		OTSP	96	64	160	615	410	1025	750	700	1450
	नागपूर	नागपूर/वर्धा									
20.	Nagpur	NP	...	...	...	...	...	...	...	...	...
		TSP	1120	730	1850	1230	1190	2420	1280	1210	2490
		OTSP	3660	4300	7960	4280	4460	8740	4520	4490	9010
	देवरी	गोंदिया									
21.	Devri	NP	...	...	...	...	...	...	...	...	...
		TSP	2698	1661	4359	2720	1709	4429	2859	1785	4644
		OTSP	902	1003	1905	1022	1105	2127	1116	1165	2281
	भंडारा	भंडारा									
22.	Bhandara	NP	...	...	...	...	...	...	...	...	...
		TSP	...	...	...	...	...	...	...	...	...
		OTSP	1730	2050	3780	2000	3500	5500	2500	4000	6000
	चंद्रपूर	चंद्रपूर									
23.	Chandrapur	NP	...	...	...	...	...	...	...	...	...
		TSP	1504	2271	3775	1850	1674	3524	1900	1800	3700
		OTSP	296	429	725	131	119	250	200	200	400
	चिमूर	चंद्रपूर									
24.	Chimur	NP	...	...	...	...	...	...	...	...	...
		TSP	1463	2035	3498	2287	2849	5136	3000	3200	6200
		OTSP	...	...	...	...	...	...	...	...	...
	गडचिरोली	गडचिरोली									
25.	Gadchiroli	NP	...	...	...	...	...	...	...	...	...
		TSP	1030	995	2025	1828	1438	3266	2012	1800	3812
		OTSP	296	429	725	131	119	250	200	200	400
	अहेरी	गडचिरोली									
26.	Aheri	NP	...	...	...	...	...	...	...	...	...
		TSP	635	551	1186	675	610	1285	750	700	1450
		OTSP	...	...	...	...	...	...	...	...	...
	भामरागड	गडचिरोली									
27.	Bhamaragad	NP	...	...	...	...	...	...	...	...	...
		TSP	...	...	...	75	52	127	...	...	...
		OTSP	...	...	...	...	...	...	...	...	...
	एकूण	NP	27640	15950	43590	31466	18418	49884	33233	19510	52743
	Total	TSP	34447	23774	58221	39267	25192	64459	43048	27664	70712
		OTSP	22021	20784	42805	35858	32208	68066	40218	35532	75750

खालील तक्त्यात आश्रमशाळेतील वसतिगृहात राहून शिक्षण घेणाऱ्या लाभार्थ्यांचा प्रकल्प अधिकारीनिहाय खर्चाचा तपशील
सन २०१५-२०१६ ते २०१७-२०१८ पर्यंतचा दाखविला आहे

The following table indicates Project Officerwise expenditure for the year 2015-2016 to 2017-2018
on Hosteller Students of Ashram Schools

तक्ता क्र. आठ TABLE-VIII

(रु. हजारात Rs. in Thousands)

अ.क्र. Sr.No.	प्रकल्प अधिकारी Name of Project Officer	जिल्हा District	खर्च Expenditure								
			प्रत्यक्ष, २०१५-२०१६ Actual, 2015-2016			अपेक्षित, २०१६-२०१७ Anticipated, 2016-2017			अंदाजित, २०१७-२०१८ Estimated, 2017-2018		
			मुले Boys	मुली Girls	एकूण Total	मुले Boys	मुली Girls	एकूण Total	मुले Boys	मुली Girls	एकूण Total
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1.	नाशिक Nashik	नाशिक NP	9371	8710	18081	10308	9581	19889	10823	10060	20883
		TSP	1874	1814	3688	2061	1995	4056	2164	2095	4259
		OTSP	311	295	606	342	325	667	359	341	700
2.	कळवण Kalwan	नाशिक NP	10617	9889	20506	11679	10878	22557	12263	11422	23685
		TSP	1885	1753	3638	2074	1928	4002	2178	2024	4202
		OTSP	320	287	607	352	316	668	370	332	702
3.	तळोदा Taloda	नंदुरबार NP	3848	3556	7404	4233	3912	8145	4445	4108	8553
		TSP	1515	1407	2922	1666	1548	3214	1749	1625	3374
		OTSP	513	480	993	564	528	1092	592	554	1146
4.	नंदुरबार Nandurbar	नंदुरबार NP	15442	12185	27627	14186	12804	26990	14895	13444	28339
		TSP	3774	3487	7261	4251	3936	8187	4464	4133	8597
		OTSP	309	298	607	340	327	667	357	343	700
5.	धुळे Dhule	धुळे NP	8721	8092	16813	9593	8902	18495	10073	9347	19420
		TSP	2387	2243	4630	2625	2468	5093	2756	2591	5347
		OTSP	154	149	303	170	163	333	179	171	350
6.	यावल Yawal	जळगाव NP	4123	3815	7938	4535	4196	8731	4762	4406	9168
		TSP	723	667	1390	795	733	1528	835	770	1605
		OTSP	...	...	...	...	...	...	...	...	...
7.	राजूर Rajur	अहमदनगर NP	5270	4338	9608	5797	4772	10569	6087	5011	11098
		TSP	3804	2139	5943	4184	2353	6537	4393	2471	6864
		OTSP	380	336	716	418	369	787	439	387	826
8.	डहानू Dahanu	ठाणे NP	2251	1526	3777	2070	1359	3429	2277	1495	3772
		TSP	7100	5090	12190	7900	6000	13900	8690	6600	15290
		OTSP	...	...	...	...	...	...	...	...	...
9.	जव्हार Jawhar	ठाणे NP	5659	4640	10299	5990	4952	10942	6589	5447	12036
		TSP	6570	4938	11508	6942	5503	12445	7636	6053	13690
		OTSP	...	...	...	...	...	...	...	...	...
10.	शहापूर Shahapur	ठाणे NP	6435	6235	12670	7023	6705	13728	7725	7376	15101
		TSP	6720	4413	11133	6950	4530	11480	7645	4983	12628
		OTSP	1050	805	1855	1354	945	2299	1489	1040	2529

तक्ता आठ-(चालू)

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
	पेण	रायगड/रत्नागिरी/सिंधुदुर्ग									
11.	Pen	NP	37090	36410	73500	38900	3930	42830	42790	4323	47113
		TSP	3530	3790	7320	3970	3850	7820	4367	4235	8602
		OTSP	14690	13970	28660	15300	14780	30080	16830	16258	33088
	घोडेगाव	पुणे/सातारा/सांगली/कोल्हापूर									
12.	Ghodegaon	NP	10050	7800	17850	13010	8300	21310	14311	9130	23441
		TSP	20950	16850	37800	25750	16950	42700	28325	18645	46970
		OTSP	11393	9360	20753	12430	9465	21895	13673	10412	24085
	सोलापूर	सोलापूर/उस्मानाबाद									
13.	Solapur	NP	...	...	...	...	...	...	...	...	...
		TSP	...	...	...	...	...	...	...	...	...
		OTSP	1980	990	2970	2780	1060	3840	3058	1166	4224
	मुंबई	मुंबई									
14.	Mumbai	NP	...	...	...	...	...	...	...	...	...
		TSP	...	...	...	...	...	...	...	...	...
		OTSP	...	...	...	...	...	...	...	...	...
	धारणी	अमरावती									
15.	Dharni	NP	80012	80116	160128	103541	109541	213082	110510	114510	225020
		TSP	24995	25257	50252	36122	40123	76245	43939	47939	91878
		OTSP	34754	35499	70253	39122	43123	82245	45529	52349	97878
	अकोला	अकोला									
16.	Akola	NP	...	...	...	...	...	...	...	...	...
		TSP	...	...	...	...	...	...	...	...	...
		OTSP	2885	2478	5363	3015	2616	5631	3295	2850	6145
		बुलढाणा									
		NP	...	...	...	...	...	...	300	150	450
		TSP	...	...	...	...	...	...	...	...	...
		OTSP	2982	2382	5364	3020	2612	5632	3500	2850	6350
		वाशिम									
		NP	...	...	...	...	...	...	...	...	...
		TSP	...	...	...	...	...	...	...	...	...
		OTSP	2682	2681	5363	3015	2616	5631	3700	2850	6550
	पांढरकवडा/पुसद	यवतमाळ									
17.	Pandharkawda/Pusad	NP	27738	20087	47825	35261	29862	65123	39725	42629	82354
		TSP	79693	57710	137403	95125	60110	155235	105896	66460	172356
		OTSP	...	...	...	...	...	...	...	...	...
	किनवट/कळमनुरी	नांदेड									
18.	Kinwat/Kalamnuri	NP	11938	9518	21456	15910	12685	28595	29230	23305	52535
		TSP	12062	10338	22400	12250	10500	22750	12775	10950	23725
		OTSP	19075	5722	24797	21250	6375	27625	22750	6825	29575
		हिंगोली									
		NP	31067	31067	62134	50107	50108	100215	60546	60547	121093
		TSP	...	...	...	...	...	...	...	...	...
		OTSP	20000	20000	40000	20000	20000	40000	20000	20000	40000
	औरंगाबाद	औरंगाबाद									
19.	Aurangabad	NP	6500	2200	8700	19800	4788	24588	11000	4000	15000
		TSP	...	...	...	...	...	...	...	...	...
		OTSP	73000	34734	107734	96500	56000	152500	100000	60000	160000
		बीड									
		NP	...	...	...	...	...	...	...	...	...
		TSP	...	...	...	...	...	...	...	...	...
		OTSP	4050	2748	6798	5100	3500	8600	5500	3500	9000

तयता आठ-(चालू)

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
		लातूर									
		NP	2672	...	2672	3800	...	3800	...	...	...
		TSP	...	...	...	...	...	...	...	...	...
		OTSP	7000	4715	11715	7000	4800	11800	7200	5000	12200
		जालना									
		NP	...	...	...	...	...	...	...	...	...
		TSP	...	...	...	...	...	...	...	...	...
		OTSP	6252	...	6252	6500	...	6500	6500	...	6500
	नागपूर	नागपूर/वर्धा									
20.	Nagpur	NP	65341	43561	108902	80118	53412	133530	83200	57600	140800
		TSP	4217	2812	7029	4402	2902	7304	4455	3060	7515
		OTSP	17833	11890	29723	27439	18293	45732	24900	17100	42000
	देवरी	गोंदिया									
21.	Devri	NP	...	...	...	...	...	...	...	...	...
		TSP	294	340	634	297	342	639	305	346	651
		OTSP	105	110	215	112	125	237	127	132	259
	भंडारा	भंडारा									
22.	Bhandara	NP	300	100	400	350	200	550	400	200	600
		TSP	...	...	...	...	...	...	...	...	...
		OTSP	125	250	375	225	300	525	300	300	600
	चंद्रपूर	चंद्रपूर									
23.	Chandrapur	NP	4348	6523	10871	10404	15614	26018	11506	17673	29179
		TSP	1030	1544	2574	2360	3540	5900	2360	3540	5900
		OTSP	...	1354	1354	...	3575	3575	...	3575	3575
	चिमूर	चंद्रपूर									
24.	Chimur	NP	164	240	404	138	198	336	140	200	340
		TSP	47	59	106	75	68	143	77	70	147
		OTSP	...	...	...	...	...	...	...	...	...
	गडचिरोली	गडचिरोली									
25.	Gadchiroli	NP	...	...	...	...	...	...	...	...	...
		TSP	...	...	...	...	...	...	...	...	...
		OTSP	...	...	...	...	...	...	...	...	...
	अहेरी	गडचिरोली									
26.	Aheri	NP	...	...	...	...	...	...	...	...	...
		TSP	11370	7580	18950	20142	13428	33570	22188	14792	36980
		OTSP	...	...	...	...	...	...	...	...	...
	भामरागड	गडचिरोली									
27.	Bhamaragad	NP	...	...	...	...	...	...	...	...	...
		TSP	...	...	...	...	...	...	...	...	...
		OTSP	2200	1800	4000	2150	1790	3940	...	...	...
	एकूण	NP	348957	300608	649565	446753	356699	803452	483597	406383	889980
	Total	TSP	194540	154231	348771	239941	182807	422748	267197	203382	470580
		OTSP	224043	153333	377376	268498	194003	462501	280647	208335	488982

आश्रमशाळा समूह
Ashram School Complex

तक्ता नऊ
TABLE-IX

कर्मचारीविषयक गोषवारा :
Personnel Summary :

अ. क्र. Sr. No.	पदनाम Designation	वेतनमान Pay Scale	ग्रेड पे Grade Pay	पदसंख्या No. of Posts		पदनाम Designation
				2015-2016	2016-2017	
1	2	3	4	5		6
(१) राजपत्रित						
	कुलप्रमुख	9300-34800	4400	2	2	<i>Gazetted</i> Chancellor
			एकूण ...	2	2	
(२) अराजपत्रित वर्ग-३						
	माध्यमिक मुख्याध्यापक	9300-34800	4800	435	436	<i>Non-Gazetted Class III</i> Headmaster
	प्राध्यापक (कनिष्ठ महाविद्यालय)	9300-34800	4800	785	880	Professor (Junior College)
	सहायक शिक्षक (आदर्श आशा.)	9300-34800	4300	18	18	Assistant Teacher (Jr. College)
	प्राथमिक मुख्याध्यापक	9300-34800	4300	135	132	Headmaster (Primary)
	शिक्षक (माध्यमिक)	9300-34800	4300	1813	1818	Secondary Teacher
	गृहपाल	9300-34800	4300	2	2	Wardan
	प्राथमिक शिक्षक (उच्च श्रेणी)	9300-34800	4300	517	517	Primary Teacher (Higher Scale)
	मुख्य लिपिक	9300-34800	4200	1	1	Head Clerk
	क्रीडा शिक्षक	9300-34800	4200	2	2	Sport Teacher
	चित्रकला शिक्षक	5200-20200	2800	4	4	Drawing Teacher
	शिक्षक (प्राथमिक)	5200-20200	2800	3295	3295	Teacher (Primary)
	शिक्षण सेवक (प्राथमिक)	Rs. 6000 Fix Pay		...	...	Shikshan Sevak (Primary)
	स्त्री अधिका	5200-20200	2400	551	551	Lady Superintendent
	वरिष्ठ लिपिक	5200-20200	2400	4	2	Senior Clerk
	अधीक्षक	5200-20200	2400	552	552	Superintendent
	नर्स	5200-20200	2400	1	2	Nurse
	कनिष्ठ लिपिक	5200-20200	1900	346	358	Junior Clerk
	प्रयोगशाळा सहायक	5200-20200	1900	73	86	Laboratory Assistant
	ग्रंथपाल	5200-20200	1900	87	105	Librarian
			एकूण ...	8621	8763	Total
(३) चतुर्थ श्रेणी वर्ग-४						
	स्वयंपाकी	4440-7440	1600	2926	2909	<i>Class IV</i> Cook
	मदतनिस (कामाठी)	4440-7440	1300	2651	2647	Maid Servant
	शिपाई	4440-7440	1300	343	340	Peon
	रखवालदार	4440-7440	1300	498	496	Watchman
	सफाई कामगार	4440-7440	1300	321	315	Sweepers
	प्रयोगशाळा परिचर	5200-20200	1900	381	391	Laboratory Attendant
			एकूण ...	7120	7098	Total
(४) चतुर्थ श्रेणी वर्ग-४ (बाह्यस्रोत)						
	शिपाई				12	Peon
	स्वयंपाकी				41	Cook
	कामाठी				24	Maid Servant
	सफाई कामगार				12	Sweepers
			एकूण ...		89	Total
			एकूण ..	15743	15952	

वसतिगृह समूह
तकता नऊ

कर्मचारीविषयक गोषवारा :

अ. क्र. Sr. No.	पदनाम Designation	वेतनमान Pay Scale	ग्रेड पे Grade Pay	पदसंख्या No. of Posts		पदनाम Designation
				2015-2016	2016-2017	
1	2	3	4	5	6	6
(१)	राजपत्रित गृह प्रमुख	9300-34800	4400	21	21	<i>Gazetted</i> Chancellor
			एकूण ...	21	21	
(२)	अराजपत्रित वर्ग-३ गृहपाल उपलेखापाल वरिष्ठ लिपिक कनिष्ठ लिपिक	9300-34800 9300-34800 5200-20200 5200-20200	4300 4200 2400 1900	532 29 1 395	532 29 1 396	<i>Non-Gazetted Class III</i> Warden Dy. Accountant Sr. Clerk Jr. Clerk
			एकूण ...	957	958	Total
(३)	चतुर्थ श्रेणी वर्ग-४ स्वयंपाकी मदतनिस (कामाटी) शिपाई रखवालदार सफाई कामगार	4440-7440 4440-7440 4440-7440 4440-7440 4440-7440	1600 1300 1300 1300 1300	81 91 412 418 346	59 69 413 414 345	<i>Class IV</i> Cook Maid Servant Peon Watchman Sweepers
			एकूण ...	1348	1300	Total
			एकूण ..	2326	2279	

तक्ता दहा (चालू)
TABLE-X (Contd.)

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11						
			TSP	OTSP	TSP	OTSP	TSP	OTSP	TSP	OTSP	TSP	OTSP				
16.	उस्मानाबाद Usmanabad	2015-2016	...	1	...	1	...	...	1	...	2	...	1500.00	...	176.60	
		2016-2017	...	1	...	1	...	...	1	...	1	...	1800.00	...	194.60	
		2017-2018	...	1	...	2	...	...	2	...	...	...	...	...	213.60	
17.	बीड Beed	2015-2016	...	3	...	3	...	...	3	...	...	...	...	...	...	
		2016-2017	...	3	...	3	...	...	3	...	...	...	...	...	...	
		2017-2018	...	3	...	3	...	...	3	...	1	...	1800.00	...	...	
18.	जालना Jalana	2015-2016	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	
		2016-2017	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	
		2017-2018	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	
19.	अकोला Akola	2015-2016	...	2	...	1	...	...	1	...	1	...	1500.00	...	129.09	
		2016-2017	...	2	...	1	...	...	1	...	...	...	...	...	142.09	
		2017-2018	...	2	...	1	...	...	1	...	...	...	...	...	156.09	
20.	वाशिम Washim	2015-2016	...	3	...	...	...	...	1	...	...	...	...	...	...	
		2016-2017	...	3	...	1	...	...	1	...	...	...	...	...	...	
		2017-2018	...	3	...	1	...	...	1	...	...	...	...	...	...	
21.	बुलढाणा Buldhana	2015-2016	...	3	...	4	...	...	4	...	...	...	...	...	...	
		2016-2017	...	3	...	4	...	...	4	...	...	...	...	...	...	
		2017-2018	...	3	...	4	...	...	4	...	...	...	...	...	...	
22.	नांदेड Nanded	2015-2016	12	5	12	4	...	...	12	4	2	4	1500.00	1500.00	100.00	158.40
		2016-2017	12	5	12	4	...	...	12	4	1	4	1800.00	1800.00	110.00	174.40
		2017-2018	12	5	12	6	...	...	12	6	1	2	1800.00	1800.00	121.00	191.40
23.	परभणी Parbhani	2015-2016	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	
		2016-2017	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	
		2017-2018	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	
24.	हिंगोली Hingoli	2015-2016	...	5	...	4	...	...	4	...	4	...	1500.00	...	958.44	
		2016-2017	...	5	...	4	...	...	4	...	4	...	1800.00	...	1054.44	
		2017-2018	...	5	...	4	...	...	4	...	4	...	1800.00	...	1159.44	
25.	अमरावती Amravati	2015-2016	16	5	19	3	...	...	19	3	1	...	1500.00	...	55.00	
		2016-2017	16	5	19	3	...	...	19	3	1	...	1800.00	...	61.00	
		2017-2018	16	5	20	3	...	...	20	3	1	...	1800.00	...	67.00	
26.	यवतमाळ Yavatmal	2015-2016	29	1	22	6	...	...	22	6	1	...	1500.00	...	...	
		2016-2017	29	1	22	6	...	...	22	6	1	...	1800.00	...	...	
		2017-2018	29	1	22	6	...	...	22	6	1	...	1800.00	...	...	
27.	नागपूर Nagpur	2015-2016	2	5	3	4	...	...	3	4	...	2	1500.00	1500.00	263.56	
		2016-2017	2	5	3	4	...	...	3	4	...	2	1800.00	1800.00	289.56	
		2017-2018	2	5	3	4	...	...	3	4	...	2	1800.00	1800.00	318.56	
28.	वर्धा Wardha	2015-2016	...	6	...	5	...	...	5	3	6	...	1500.00	1500.00	183.90	
		2016-2017	...	6	...	5	...	...	5	2	5	...	1800.00	1800.00	201.90	
		2017-2018	...	6	1	9	...	...	1	9	...	2	1800.00	1800.00	221.90	
29.	भंडारा Bhandara	2015-2016	...	2	...	1	...	...	1	...	...	...	...	...	...	
		2016-2017	...	2	...	1	...	...	1	...	...	...	...	...	...	
		2017-2018	...	2	...	1	...	...	1	...	...	...	...	...	...	
30.	गोंदिया Gondia	2015-2016	10	3	8	3	...	...	8	3	...	...	...	...	...	
		2016-2017	10	3	8	3	...	...	8	3	...	...	...	...	...	
		2017-2018	10	3	8	3	...	...	8	3	...	...	...	...	...	
31.	चंद्रपूर Chandrapur	2015-2016	15	3	13	1	...	...	13	1	1	1	1500.00	1500.00	241.35	
		2016-2017	15	3	13	1	...	...	13	1	1	...	1800.00	...	265.35	
		2017-2018	15	3	13	1	...	...	13	1	1	...	1800.00	...	292.35	
32.	गडचिरोली Gadchiroli	2015-2016	44	...	49	...	...	...	49	...	11	...	1500.00	1500.00	452.46	
		2016-2017	44	...	49	...	...	...	49	...	10	...	1800.00	...	497.46	
		2017-2018	44	...	49	...	...	...	49	...	16	...	1800.00	...	547.46	
	एकूण Total	2015-2016	409	120	370	91	...	...	370	91	153	53	24000.00	24000.00	20955.24	5356.74
		2016-2017	409	120	368	93	...	...	368	93	117	37	27000.00	19800.00	23052.24	5892.74
		2017-2018	409	120	420	104	...	...	420	104	79	26	23400.00	19800.00	25359.24	6480.74

दोन-अनुदानित आश्रमशाळा
खालील तक्ता अनुदानित आश्रमशाळेतील (योजनेतर व योजनांतर्गत) शिक्षक, शिक्षकेतर कर्मचारी, विद्यार्थी संख्या व खर्च दर्शवितो
तक्ता-अकरा

(रु. लाखात)

अनु- क्रमांक	जिल्हा	वर्ष	योजनांतर्गत तरतुदीतून भागविण्यात येणारा खर्च						योजनेतर तरतुदीतून भागविण्यात येणारा खर्च						शेरा	
			अनुदानित आश्रम- शाळांची संख्या	शिक्षकांची संख्या	एकूण खर्च	शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांची संख्या	एकूण खर्च	विद्यार्थ्यांची संख्या	एकूण खर्च	शिक्षकांची संख्या	एकूण खर्च	शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांची संख्या	एकूण खर्च	विद्यार्थ्यांची संख्या		एकूण खर्च
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
१.	ठाणे	2015-2016	13	78	256.58	34	70.00	1113	1007.00	88	315.46	80	187.38	3000	3000.00	
		2016-2017	13	78	282.24	34	77.00	1169	1107.70	88	347.01	80	206.11	3090	3090.00	
		2017-2018	13	78	310.46	34	84.00	1224	1218.47	88	378.55	80	226.72	3183	3182.00	
२.	पालघर	2015-2016	38	112	368.42	137	280.00	4452	4028.00	354	1261.84	319	749.50	12000	12000.00	
		2016-2017	38	112	405.26	137	308.00	4675	4430.80	354	1388.02	319	824.45	12360	12360.00	
		2017-2018	38	112	445.79	137	308.00	4897	4873.88	354	1514.21	319	906.90	12731	12730.80	
३.	रायगड	2015-2016	11	40	190.50	36	125.25	1329	1196.10	89	415.00	83	198.43	3300	3300.00	
		2016-2017	11	40	209.55	36	131.51	1369	1315.71	92	435.75	81	208.35	3399	3399.00	
		2017-2018	11	40	230.51	36	138.09	1410	1447.28	94	457.54	81	218.77	3501	3500.97	
४.	पुणे	2015-2016	8	24	97.33	26	122.40	1247	1122.30	58	331.30	57	145.27	3000	3000.00	
		2016-2017	8	24	107.06	26	128.52	1284	1234.53	60	347.87	57	152.53	3090	3090.00	
		2017-2018	8	24	117.77	26	134.95	1323	1357.98	62	365.26	57	160.16	3183	3182.70	
५.	सोलापूर	2015-2016	1	15	15.70	15	12.03	470	423.00	...	...	...	...	...	...	
		2016-2017	1	15	17.27	15	12.63	484	465.30	...	...	...	...	...	...	
		2017-2018	1	15	19.00	15	13.26	499	511.83	...	...	...	...	...	...	
६.	उस्मानाबाद	2015-2016	1	15	20.21	15	12.70	269	242.10	...	...	...	...	...	...	
		2016-2017	1	15	22.23	15	13.34	277	266.31	...	...	...	...	...	...	
		2017-2018	1	15	24.45	15	14.00	285	292.94	...	...	...	...	...	...	
७.	नाशिक	2015-2016	79	275	1059.80	225	536.04	5173	490.08	732	3764.19	712	1914.40	40455	2946.31	
		2016-2017	79	289	1528.80	256	636.23	7700	1421.50	781	4922.04	753	1468.60	31420	4799.20	
		2017-2018	79	339	1681.68	304	636.23	9139	2317.00	831	5222.40	803	1540.70	32154	2893.86	
८.	नंदुरबार	2015-2016	71	132	445.11	49	251.74	3839	237.00	506	2598.92	522	1555.94	20300	1925.00	
		2016-2017	63	246	839.44	124	427.36	6550	683.30	614	3588.90	411	2384.50	19430	1702.80	
		2017-2018	63	270	923.38	148	470.10	7700	693.00	638	3947.79	435	2622.95	18303	1647.27	
९.	धुळे	2015-2016	34	112	397.08	56	107.88	10000	900.00	772	2258.94	324	510.31	19656	1850.00	
		2016-2017	34	134	659.50	45	109.17	6410	596.13	422	2438.27	306	925.27	12830	1193.13	
		2017-2018	34	170	725.50	45	130.97	6825	614.25	455	2682.10	341	1017.80	13030	1172.70	

(रु. लाखत)

तक्ता-अकरा (चालू)

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
१०.	जळगाव	2015-2016	32	320	196.91	215	132.30	108	972.00	159	1423.42	107	957.90	7097	638.73	
		2016-2017	32	121	996.00	147	188.64	5258	666.40	430	1896.31	300	1117.55	10724	997.33	
		2017-2018	32	121	1096.02	147	207.50	5258	473.22	430	2085.93	300	1229.31	10724	365.16	
११.	अहमदनगर	2015-2016	15	88	277.12	85	277.12	2493	246.87	110	941.93	104	941.93	3424	338.97	
		2016-2017	15	87	548.10	66	231.00	2427	218.43	124	1054.00	80	520.00	3304	297.36	
		2017-2018	15	98	602.91	75	254.00	2427	318.43	133	1159.40	89	572.00	3304	297.36	
१२.	अमरावती	2015-2016	27	122	410.06	81	220.80	3216	493.52	220	1020.02	158	437.16	7367	617.51	
		2016-2017	27	128	387.64	86	208.73	3521	499.15	235	1248.87	185	535.23	7649	615.87	
		2017-2018	27	128	465.14	86	250.46	3748	599.00	235	1498.86	185	642.28	7888	709.00	
१३.	अकोला	2015-2016	5	17	631.00	17	425.00	305	1101.00	66	1057.00	46	100.00	1305	868.00	
		2016-2017	5	17	645.00	17	435.00	350	1200.00	80	1100.00	46	150.00	1400	900.00	
		2017-2018	5	17	650.00	17	450.00	400	1300.00	78	1150.00	48	175.00	1450	950.00	
१४.	वाशिम	2015-2016	5	23	1000.00	21	500.00	432	1104.00	65	1544.00	54	108.00	1802	1014.00	
		2016-2017	5	23	1006.00	21	600.00	440	1504.00	70	1604.00	55	111.00	2010	120.00	
		2017-2018	5	23	1100.00	21	700.00	460	1600.00	70	1700.00	55	125.00	2200	125.00	
१५.	बुलढाणा	2015-2016	9	48	18.00	47	1807.00	870	2605.00	96	214.00	69	1462.00	3010	1000.00	
		2016-2017	9	48	18.00	47	2000.00	900	3030.00	100	225.00	75	1502.00	3100	1100.00	
		2017-2018	9	48	18.00	47	2100.00	1000	3030.00	100	260.00	75	1700.00	3100	1100.00	
१६.	यवतमाळ	2015-2016	28	280	900.00	125	400.00	550	400.00	180	1226.00	150	800.20	7715	618.30	
		2016-2017	28	290	1654.35	125	777.35	6900	400.00	165	1750.00	160	900.00	7800	750.00	
		2017-2018	28	388	3174.00	214	1063.00	11682	2206.00	237	1990.00	230	1095.00	11187	1185.00	
१७.	पुसद	2015-2016	12	89	166.00	63	81.00	2489	361.00	93	430.00	80	284.00	2668	276.00	
		2016-2017	12	89	193.00	63	94.00	2489	380.00	98	516.00	86	313.00	2696	277.00	
		2017-2018	12	89	230.00	67	105.00	2530	460.00	103	569.00	93	356.00	2700	300.00	
१८.	हिंगोली	2015-2016	7	29	126.00	18	62.00	680	188.00	46	673.00	63	292.00	1560	964.00	
		2016-2017	7	29	155.00	18	80.00	680	234.00	46	546.00	63	660.00	1560	1206.00	
		2017-2018	7	29	1239.00	18	607.00	680	1846.00	46	760.00	63	747.00	1560	1507.00	
१९.	परभणी	2015-2016	2	...	...	...	...	...	...	26	192.00	24	83.00	760	276.00	
		2016-2017	2	...	...	...	...	...	...	26	156.00	24	188.00	760	344.00	
		2017-2018	2	...	...	...	...	...	...	26	217.00	24	213.00	760	431.00	
२०.	नांदेड	2015-2016	32	99	425.00	81	348.00	2560	288.00	187	864.00	175	489.00	4567	411.00	
		2016-2017	32	99	425.00	81	339.00	2560	294.00	187	963.00	175	542.00	4567	586.00	
		2017-2018	32	99	458.00	81	345.00	2560	305.00	187	111.00	175	626.00	4567	678.00	

तस्ता-अकरा (चालू) (रु. लाखात)

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
२१. औरंगाबाद																
	2015-2016	4	21	1000.00	16	980.00	215	3000.00	31	12107.00	24	13006.00	1562	6604.00		
	2016-2017	4	22	2000.00	17	1000.00	215	4000.00	33	15500.00	25	11000.00	1562	8600.00		
	2017-2018	4	22	2000.00	17	1000.00	280	4000.00	33	16500.00	25	12000.00	2050	9000.00		
२२. जालना																
	2015-2016	2	12	700.00	11	325.00	298	3508.00	17	8000.00	11	5753.00	696	3580.00		
	2016-2017	2	12	2000.00	11	1000.00	280	3000.00	17	10000.00	11	7500.00	915	6000.00		
	2017-2018	2	12	2000.00	12	1000.00	280	3000.00	18	115000.00	12	10000.00	1200	6500.00		
२३. बीड																
	2015-2016	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
	2016-2017	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
	2017-2018	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
२४. लातूर																
	2015-2016	1	3	170.00	5	158.00	116	1491.00	8	4000.00	5	2707.00	280	2195.00		
	2016-2017	1	5	1200.00	5	800.00	116	2000.00	8	4500.00	6	3500.00	280	4000.00		
	2017-2018	1	5	1200.00	5	1000.00	150	2000.00	9	6000.00	6	4500.00	350	4500.00		
२५. नागपूर																
	2015-2016	21	136	54943.00	130	25080.00	5100	64929.00	155	63516.00	102	34361.00	3200	48000.00		
	2016-2017	21	138	56947.00	130	27000.00	5042	42253.00	155	66402.00	102	46299.00	3100	22502.00		
	2017-2018	21	139	58000.00	133	28000.00	5066	46000.00	155	87374.00	102	34243.00	3120	44804.00		
२६. वर्धा																
	2015-2016	6	32	5293.00	36	2269.00	2300	12500.00	46	16628.00	35	9417.00	1150	18558.00		
	2016-2017	6	36	12000.00	38	5200.00	2300	11050.00	46	19667.00	35	11080.00	1072	9643.00		
	2017-2018	6	36	13200.00	39	6000.00	2178	13000.00	46	21000.00	35	12500.00	1050	14000.00		
२७. भंडारा																
	2015-2016	8	44	20493.00	27	13863.00	950	34656.00	92	35036.00	64	23358.00	850	58394.00		
	2016-2017	8	44	18678.00	27	12452.00	1000	31130.00	92	32752.00	64	21835.00	930	54587.00		
	2017-2018	8	52	22414.00	35	19742.00	1500	42156.00	92	37665.00	64	25110.00	1200	62775.00		
२८. गोंदिया																
	2015-2016	24	170	69617.00	164	53637.00	4340	44183.00	153	98403.00	164	82352.00	3709	36745.00		
	2016-2017	24	164	70128.00	164	58111.00	4166	42025.00	148	106268.00	138	77513.00	3722	37285.00		
	2017-2018	24	164	72510.00	174	60891.00	4200	45025.00	158	110924.00	148	80613.00	3800	38100.00		
२९. चंद्रपूर																
	2015-2016	25	171	49617.00	158	33078.00	3766	54445.00	201	98403.00	175	65603.00	5501	41639.00		
	2016-2017	25	171	31210.00	158	20790.00	4040	30300.00	201	116268.00	175	77513.00	6160	55440.00		
	2017-2018	25	171	39861.00	158	26743.00	4040	35000.00	201	120924.00	175	80617.00	6160	55440.00		
३०. गडचिरोली																
	2015-2016	19	157	50820.00	177	13671.00	2213	30686.00	106	98403.00	102	65603.00	5558	30686.00		
	2016-2017	19	157	55902.00	177	32090.00	2256	40000.00	106	116268.00	102	77513.00	4705	40000.00		
	2017-2018	19	157	61492.00	177	35300.00	2257	48000.00	106	120924.00	102	80617.00	4705	48000.00		
एकूण																
	2015-2016	540	2664	259653.82	2070	148832.26	60893	266803.00	4656	455027.02	3809	313376.42	165492	281444.82		
	2016-2017	532	2633	260164.44	2086	165240.48	74858	225705.30	4777	512152.04	3914	346461.603	153635	274884.69		
	2017-2018	532	2861	286188.61	2283	187687.56	83998	263545.30	4985	662380.03	4122	354374.586	159159	319677.52		

ՆԵ ՓԻՆՔ ԱԶԻԸ

खालील तक्ता शासकीय वसतिगृहातील (योजनेतर आदिवासी उपयोजना क्षेत्र व आदिवासी उपयोजना क्षेत्राबाहेर)

तक्ता

अनु- क्रमांक	जिल्हा	वर्ष	मंजूर शासकीय वसति- गृहांची संख्या (मुले+मुली) संख्या	शासकीय वसतिगृहे						योजनेतर तरतुदीतून भागविण्यात येणारा खर्च			
				राजपत्रित व		वर्ग ४		मुले+मुली		राजपत्रित व		वर्ग ४	
				वर्ग ३ कर्मचारी	खर्च	संख्या	खर्च	संख्या	खर्च	संख्या	खर्च	संख्या	खर्च
				संख्या	खर्च	संख्या	खर्च	संख्या	खर्च	संख्या	खर्च	संख्या	खर्च
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
१.	नाशिक	2015-2016	61	91	1210.00	134	594.00	7850	21277.00	91	753.00	134	406.00
		2016-2017	61	91	1331.00	134	653.00	7850	23405.00	91	828.00	134	446.00
		2017-2018	61	91	1464.00	134	719.00	7850	25745.00	91	911.00	134	491.00
२.	नंदुरबार	2015-2016	52	104	937.00	165	408.00	7115	13672.00	104	787.00	165	424.00
		2016-2017	52	104	1031.00	165	449.00	7115	15039.00	104	865.00	165	466.00
		2017-2018	52	104	1134.00	165	494.00	7115	16543.00	104	952.00	165	513.00
३.	धुळे	2015-2016	29	47	483.00	86	205.00	3510	10628.00	47	376.00	86	207.00
		2016-2017	29	47	531.00	86	225.00	3510	11691.00	47	414.00	86	227.00
		2017-2018	29	47	584.00	86	247.00	3510	12860.00	47	456.00	86	250.00
४.	जळगाव	2015-2016	17	41	470.00	53	199.00	2020	3636.00	34	202.00	53	134.00
		2016-2017	17	41	517.00	53	219.00	2020	4000.00	34	222.00	53	147.00
		2017-2018	17	41	569.00	53	240.00	2020	4400.00	34	244.00	53	162.00
५.	अहमदनगर	2015-2016	22	27	597.00	60	339.00	2655	4612.00	44	30.00	60	158.00
		2016-2017	22	27	657.00	60	373.00	2655	5073.00	44	33.00	60	174.00
		2017-2018	22	27	722.00	60	410.00	2655	5581.00	44	36.00	60	191.00
६.	पुणे	2015-2016	22	44	180.20	70	257.27	2670	311.97	2	9.25	6	15.30
		2016-2017	22	44	189.21	70	270.13	2670	327.57	2	9.71	6	16.07
		2017-2018	22	44	198.67	70	283.64	2670	343.95	2	10.20	6	16.87
७.	कोल्हापूर	2015-2016	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
		2016-2017	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
		2017-2018	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
८.	सातारा	2015-2016	2	2	9.30	4	7.30	90	9.72	...	...	...	...
		2016-2017	2	2	9.77	4	7.67	90	10.21	...	...	...	...
		2017-2018	2	2	10.25	4	8.05	90	10.72	...	...	...	...
९.	सोलापूर	2015-2016	3	3	7.85	4	6.98	50	5.51	...	...	...	...
		2016-2017	3	3	8.24	4	7.33	50	5.79	...	...	...	...
		2017-2018	3	3	8.65	4	7.70	50	6.07	...	...	...	...
१०.	रायगड	2015-2016	11	21	85.87	67	210.15	930	100.72	6	18.30	25	72.90
		2016-2017	11	21	90.16	67	220.66	930	105.76	6	19.22	25	76.55
		2017-2018	11	21	94.67	67	231.69	930	111.04	6	20.18	25	80.37
११.	रत्नागिरी	2015-2016	2	2	9.50	8	20.22	110	11.91	...	...	...	...
		2016-2017	2	2	9.98	8	21.23	110	12.51	...	...	...	...
		2017-2018	2	2	10.47	8	22.29	110	13.13	...	...	...	...
१२.	सिंधुदूर्ग	2015-2016	1	1	7.40	4	6.20	25	2.76	...	...	...	...
		2016-2017	1	1	7.77	4	6.51	25	2.90	...	...	...	...
		2017-2018	1	1	8.16	4	6.84	25	3.04	...	...	...	...
१३.	मुंबई	2015-2016	4	2	8.09	3	5.70	150	16.58	2	8.09	3	5.70
		2016-2017	4	2	8.49	3	5.99	150	17.41	2	8.49	3	5.99
		2017-2018	4	2	8.92	3	6.28	150	18.28	2	8.92	3	6.28
१४.	सांगली	2015-2016	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
		2016-2017	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
		2017-2018	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
१५.	ठाणे	2015-2016	10	13	310.50	20	355.30	822	454.36	7	160.52	12	23.16
		2016-2017	10	13	326.03	20	373.07	822	477.08	7	168.55	12	24.32
		2017-2018	10	13	342.33	20	391.72	822	500.93	7	176.97	12	25.53
१६.	पालघर	2015-2016	32	53	310.50	78	355.30	3288	454.36	30	160.52	50	23.16
		2016-2017	32	53	326.03	78	373.07	3288	477.08	30	168.55	50	24.32
		2017-2018	32	53	342.33	78	391.72	3288	500.93	30	176.97	50	25.53
१७.	उस्मानाबाद	2015-2016	2	1	7.40	2	3.70	120	12.24	...	...	...	...
		2016-2017	2	1	7.77	2	3.89	120	12.85	...	...	...	...
		2017-2018	2	1	8.16	2	4.08	120	13.49	...	...	...	...

राजपत्रित अधिकारी, वर्ग-३ व वर्ग-४ कर्मचारी संख्या, खर्च तसेच मुले, मुली संख्या व खर्च दाखवितो.

क्रमांक-१२

(रु. लाखात)

योजनांतर्गत तरतुदीतून भागविण्यात येणारा खर्च (बिगर आदिवासी उपयोजना क्षेत्र)								योजनांतर्गत तरतुदीतून भागविण्यात येणारा खर्च (आदिवासी उपयोजना क्षेत्र)							
मुले+मुली		राजपत्रित व		वर्ग ४		मुले+मुली		राजपत्रित व		वर्ग ४		मुले+मुली			
संख्या	खर्च	संख्या	खर्च	संख्या	खर्च	संख्या	खर्च	संख्या	खर्च	संख्या	खर्च	संख्या	खर्च		
15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28		
7850	21277.00	35	200.00	48	106.00	4150	303.00	56	264.00	86	133.00	3700	366.00		
7850	23405.00	35	220.00	48	116.00	4150	333.00	56	290.00	86	147.00	3700	403.00		
7850	25745.00	35	242.00	48	128.00	4150	366.00	56	319.00	86	161.00	3700	443.00		
7115	13672.00	2	9.00	4	10.00	75	204.00	102	670.00	161	812.00	6905	1478.00		
7115	15039.00	2	10.00	4	11.00	75	225.00	102	737.00	161	893.00	6905	1625.00		
7115	16543.00	2	11.00	4	12.00	75	247.00	102	811.00	161	983.00	6905	1788.00		
3510	10628.00	25	34.00	68	61.00	3060	143.00	22	78.00	18	109.00	450	226.00		
3510	11691.00	25	38.00	68	67.00	3060	157.00	22	86.00	18	120.00	450	248.00		
3510	12860.00	25	42.00	68	74.00	3060	173.00	22	94.00	18	132.00	450	273.00		
2020	3636.00	32	452.00	50	284.00	1945	1480.00	2	14.00	3	21.00	75	25.00		
2020	4000.00	32	498.00	50	313.00	1945	1628.00	2	15.00	3	24.00	75	28.00		
2020	4400.00	32	547.00	50	344.00	1945	1791.00	2	17.00	3	26.00	75	31.00		
2655	4612.00	26	364.00	39	256.00	1875	1420.00	18	218.00	21	76.00	780	37.00		
2655	5073.00	26	400.00	39	282.00	1875	1562.00	18	240.00	21	84.00	780	40.00		
2655	5581.00	26	440.00	39	310.00	1875	1718.00	18	264.00	21	92.00	780	45.00		
150	16.50	6	26.10	19	68.35	425	...	36	144.85	45	173.62	2095	295.47		
150	17.33	6	27.41	19	71.77	425	...	36	152.09	45	182.30	2095	310.24		
150	18.19	6	28.78	19	75.36	425	...	36	159.70	45	191.42	2095	325.76		
...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...		
...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...		
...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...		
...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...		
...	...	1	7.30	4	7.30	90	9.72	1	2.00	...	...	...	...		
...	...	1	7.67	4	7.67	90	10.21	1	2.10	...	...	...	...		
...	...	1	8.05	4	8.05	90	10.72	1	2.21	...	...	...	...		
...	...	1	6.90	4	6.98	50	5.51	2	0.95	...	...	...	...		
...	...	1	7.25	4	7.33	50	5.79	2	1.00	...	...	...	...		
...	...	1	7.61	4	7.70	50	6.07	2	1.05	...	...	...	...		
190	14.40	11	49.05	20	70.55	512	53.15	4	18.52	22	66.70	228	33.17		
190	15.12	11	51.50	20	74.08	512	55.81	4	19.45	22	70.04	228	34.83		
190	15.88	11	54.08	20	77.78	512	58.60	4	20.42	22	73.54	228	36.57		
...	...	2	8.90	8	20.22	110	11.91	...	0.60	...	...	...	...		
...	...	2	9.35	8	21.23	110	12.51	...	0.63	...	...	...	...		
...	...	2	9.81	8	22.29	110	13.13	...	0.66	...	...	...	...		
...	...	1	6.30	4	6.20	25	2.76	...	1.10	...	...	...	...		
...	...	1	6.62	4	6.51	25	2.90	...	1.16	...	...	...	...		
...	...	1	6.95	4	6.84	25	3.04	...	1.21	...	...	...	...		
150	16.58	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...		
150	17.41	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...		
150	18.28	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...		
...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...		
...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...		
...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...		
368	200.37	1	18.30	3	36.78	360	217.55	5	131.68	5	295.36	94	36.44		
368	210.39	1	19.22	3	38.62	360	228.43	5	138.26	4	310.13	94	38.26		
368	220.91	1	20.18	3	40.55	360	239.85	5	145.18	4	325.63	94	40.18		
1472	200.37	3	18.30	8	36.78	1440	217.55	20	131.68	20	295.36	376	36.44		
1472	210.39	3	19.22	8	38.62	1440	228.43	20	138.26	21	310.13	376	38.26		
1472	220.91	3	20.18	8	40.55	1440	239.85	20	145.18	21	325.63	376	40.18		
...	...	1	6.03	2	3.70	120	12.24	...	1.37	...	...	...	...		
...	...	1	6.33	2	3.89	120	12.85	...	1.44	...	...	...	...		
...	...	1	6.65	2	4.08	120	13.49	...	1.51	...	...	...	...		

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
१८.	अमरावती	2015-2016	18	79	157.77	54	67.61	2680	1086.61	42	43.61	15	18.69
		2016-2017	18	83	175.85	61	78.09	2954	1302.31	38	38.87	15	19.39
		2017-2018	18	83	211.02	61	93.72	2915	1558.65	38	46.64	15	23.27
१९.	अकोला	2015-2016	6	9	42.00	15	50.00	898	250.00	1	7.00	3	10.00
		2016-2017	6	9	47.00	15	53.00	950	300.00	1	7.00	3	11.00
		2017-2018	6	9	47.00	15	60.00	1000	350.00	1	7.00	3	15.00
२०.	वाशिम	2015-2016	5	10	49.00	48	40.00	615	150.00	4	14.00	6	18.00
		2016-2017	5	10	54.00	50	45.00	700	250.00	4	14.00	6	18.00
		2017-2018	5	10	54.00	50	45.00	750	300.00	4	14.00	6	18.00
२१.	बुलढाणा	2015-2016	6	10	45.00	15	49.00	459	200.00	2	12.00	3	9.00
		2016-2017	6	10	52.00	15	51.00	600	250.00	2	12.00	3	9.00
		2017-2018	6	10	55.00	15	55.00	650	300.00	2	12.00	3	9.00
२२.	यवतमाळ	2015-2016	19	36	210.00	42	130.00	2538	1418.00	15	122.00	21	75.00
		2016-2017	19	36	229.00	42	138.00	2645	1507.00	15	125.00	21	77.00
		2017-2018	19	36	238.00	42	147.00	2600	1546.00	15	127.00	21	79.00
२३.	पुसद	2015-2016	11	20	83.00	21	26.00	1025	518.00	3	11.00	4	7.00
		2016-2017	11	20	87.00	21	33.00	1025	598.00	3	12.00	4	9.00
		2017-2018	11	20	98.00	21	44.00	1025	610.00	3	15.00	4	9.00
२४.	हिंगोली	2015-2016	6	6	27.00	26	27.00	840	27.00	2	7.00	2	7.00
		2016-2017	6	6	39.00	26	39.00	840	39.00	2	9.00	2	9.00
		2017-2018	6	6	104.00	26	104.00	840	104.00	2	21.00	2	21.00
२५.	परभणी	2015-2016	5	5	22.00	18	22.00	645	22.00	1	3.00	2	3.00
		2016-2017	5	5	27.00	18	27.00	645	27.00	1	5.00	2	5.00
		2017-2018	5	5	87.00	18	87.00	645	87.00	1	8.00	2	8.00
२६.	नांदेड	2015-2016	15	26	98.00	44	91.00	1336	498.00	12	52.00	19	44.00
		2016-2017	15	26	105.00	44	98.00	1352	584.00	12	53.00	19	47.00
		2017-2018	15	26	126.00	44	111.00	1389	820.00	12	65.00	19	62.00
२७.	औरंगाबाद	2015-2016	8	21	7200.00	42	5953.00	2386	116434.00	5	2200.00	10	1897.00
		2016-2017	8	21	8000.00	42	7200.00	2069	120000.00	5	2400.00	10	2200.00
		2017-2018	8	39	12700.00	52	9600.00	2075	131500.00	6	2700.00	10	2600.00
२८.	जालना	2015-2016	1	1	1049.00	...	...	115	11175.00	...	...	...	...
		2016-2017	1	1	500.00	2	600.00	90	10000.00	...	...	...	...
		2017-2018	1	4	200.00	6	1800.00	125	11500.00	...	...	...	...
२९.	बीड	2015-2016	2	4	14500.00	4	1056.00	184	6889.00	...	...	...	...
		2016-2017	2	4	1400.00	4	1000.00	150	7000.00	...	...	...	...
		2017-2018	2	4	1500.00	6	1400.00	250	12500.00	...	...	...	...
३०.	लातूर	2015-2016	3	4	2095.00	5	1408.00	290	14664.00	1	595.00	...	...
		2016-2017	3	4	2200.00	5	1450.00	295	16500.00	1	600.00	...	...
		2017-2018	3	5	2650.00	7	2100.00	325	21000.00	1	650.00	1	300.00
३१.	नागपूर	2015-2016	15	40	17677.00	52	9108.00	2107	95161.00	10	5020.00	15	3021.00
		2016-2017	15	40	17875.00	52	16271.00	2193	124388.00	10	7294.00	15	6505.00
		2017-2018	15	40	17144.00	52	10420.00	2312	154220.00	10	6680.00	15	4500.00
३२.	वर्धा	2015-2016	12	21	6342.00	28	3859.00	1224	47465.00	8	2009.00	13	1947.00
		2016-2017	12	21	7698.00	28	4508.00	1151	58239.00	8	2500.00	13	2130.00
		2017-2018	12	21	8472.00	28	4414.00	1315	96913.00	8	3772.00	13	2514.00
३३.	भंडारा	2015-2016	9	14	5349.00	16	3566.00	775	25224.00	8	2637.00	8	1758.00
		2016-2017	9	14	6722.00	16	4481.00	900	42063.00	8	3268.00	8	2179.00
		2017-2018	9	14	8874.00	16	5916.00	1050	43274.00	8	4902.00	8	3268.00
३४.	गोंदिया	2015-2016	19	25	8813.00	49	10135.00	1830	41463.00	12	3525.00	26	4592.00
		2016-2017	19	25	9988.00	56	12843.00	1830	45121.00	12	4106.00	26	5378.00
		2017-2018	19	26	12523.00	51	15180.00	1830	59588.00	12	6222.00	26	7981.00
३५.	चंद्रपूर	2015-2016	19	26	7402.00	45	10174.00	1381	44986.00	9	2830.00	18	4245.00
		2016-2017	19	26	9496.00	41	12640.00	1545	61428.00	9	3577.00	18	5364.00
		2017-2018	19	26	10636.00	41	14059.00	1545	70952.00	9	4134.00	18	5981.00
३६.	गडचिरोली	2015-2016	21	33	17157.00	66	11439.00	2155	61981.00	21	12147.00	48	8098.00
		2016-2017	21	33	19831.00	66	11439.00	2180	65174.00	21	13908.00	48	9273.00
		2017-2018	21	33	21873.00	66	11233.00	2180	68635.00	21	15309.00	48	10663.00
एकूण	...	2015-2016	470	842	92951.00	1348	60173.00	54888	524818.00	523	33739.00	807	27218.00
		2016-2017	470	846	89576.00	1362	76203.00	55519	615428.00	519	40466.00	807	34841.00
		2017-2018	470	869	103098.00	1375	80334.00	56226	742408.00	520	47676.00	808	39813.00

बारा-(चालू)

15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28
448	39.54	35	110.14	36	43.52	1922	1016.95	2	40.20	3	54.00	310	30.12
450	47.45	38	132.16	40	52.22	2151	1220.34	7	48.20	6	64.80	353	34.52
455	56.94	38	158.60	40	62.67	2100	1464.40	7	57.80	6	77.80	360	37.31
450	131.00	8	35.00	12	40.00	767	150.00	...	...	...	...	...	...
450	225.00	8	40.00	12	42.00	300	150.00	...	...	...	...	...	...
500	300.00	8	45.00	12	45.00	350	200.00	...	...	...	...	...	...
350	246.00	6	35.00	9	30.00	265	133.00	...	...	...	...	...	...
350	175.00	6	40.00	9	32.00	200	100.00	...	...	...	...	...	...
400	200.00	6	40.00	9	35.00	250	150.00	...	...	...	...	...	...
350	129.00	8	35.00	12	40.00	330	165.00	...	...	...	...	...	...
350	175.00	8	40.00	12	42.00	150	75.00	...	...	...	...	...	...
400	200.00	8	40.00	12	42.00	160	125.00	...	...	...	...	...	...
795	451.00	7	18.00	6	10.00	502	85.00	14	70.00	15	45.00	1241	882.00
795	444.00	7	19.00	6	11.00	535	140.00	14	85.00	15	50.00	1315	923.00
885	446.00	7	21.00	6	13.00	565	150.00	14	90.00	15	55.00	1150	960.00
200	58.00	16	80.00	17	20.00	825	46.00	...	...	...	...	...	...
229	64.00	16	80.00	17	21.00	825	47.00	...	...	...	...	...	...
250	70.00	16	95.00	17	26.00	825	52.00	...	...	...	...	...	...
2	7.00	2	20.00	2	20.00	2	20.00	...	...	...	...	...	...
2	9.00	2	28.00	2	28.00	2	28.00	...	...	...	...	...	...
2	21.00	2	64.00	2	64.00	2	80.00	...	...	...	...	...	...
2	3.00	4	20.00	2	20.00	2	20.00	...	...	...	...	...	...
2	5.00	4	28.00	2	28.00	2	44.00	...	...	...	...	...	...
2	8.00	4	65.00	2	65.00	2	65.00	...	...	...	...	...	...
665	119.00	6	25.00	9	23.00	325	200.00	8	21.00	16	24.00	325	179.00
665	185.00	6	26.00	9	24.00	325	261.00	8	21.00	16	24.00	325	179.00
665	399.00	6	27.00	9	25.00	325	269.00	8	22.00	16	25.00	325	181.00
325	8700.00	16	5000.00	32	4056.00	2061	107734.00	...	...	...	...	...	...
323	10000.00	16	5600.00	32	5000.00	1746	110000.00	...	...	...	...	...	...
325	11500.00	33	10000.00	42	7000.00	1750	120000.00	...	...	...	...	...	...
...	...	1	1049.00	...	...	115	11175.00	...	...	...	...	...	...
...	...	1	500.00	2	600.00	90	10000.00	...	...	...	...	...	...
...	...	4	2000.00	6	1800.00	125	11500.00	...	...	...	...	...	...
...	...	4	1450.00	4	1056.00	184	6889.00	...	...	...	...	...	...
...	...	4	1400.00	4	1000.00	150	7000.00	...	...	...	...	...	...
...	...	4	1500.00	6	1400.00	250	12500.00	...	...	...	...	...	...
75	2699.00	3	1500.00	5	1408.00	215	11965.00	...	...	...	...	...	...
75	4500.00	3	1600.00	5	1450.00	220	12000.00	...	...	...	...	...	...
75	4000.00	4	2000.00	6	1800.00	250	17000.00	...	...	...	...	...	...
569	11900.00	3	2633.00	4	1022.00	159	25034.00	27	10024.00	33	5064.00	1379	58227.00
524	31969.00	3	1380.00	4	1400.00	162	25002.00	27	9201.00	33	8366.00	1507	67417.00
550	40720.00	3	2400.00	4	1020.00	162	23500.00	27	8064.00	33	4900.00	1600	90000.00
408	7643.00	3	1464.00	...	...	307	20146.00	10	2869.00	15	1912.00	509	19676.00
380	24970.00	3	1630.00	...	...	285	14645.00	10	3568.00	15	2378.00	486	186245.00
390	25913.00	3	1900.00	...	...	300	26000.00	10	2800.00	15	1900.00	625	45000.00
325	5843.00	...	...	...	...	...	...	5	2712.00	8	1808.00	450	19381.00
400	17146.00	...	...	...	...	...	...	5	3454.00	8	2302.00	500	24917.00
450	15865.00	...	...	...	...	...	...	5	3972.00	8	2648.00	600	27409.00
630	11732.00	13	5288.00	23	5543.00	1200	29731.00	...	...	...	...	...	...
630	15299.00	13	5882.00	30	7465.00	1200	29822.00	...	...	...	...	...	...
630	20919.00	14	6301.00	25	7119.00	1200	38669.00	...	...	...	...	...	...
520	7891.00	1	...	3	1357.00	75	1856.00	15	4572.00	24	6917.00	861	35239.00
520	18753.00	1	...	3	1357.00	75	3600.00	15	5919.00	24	8878.00	950	39075.00
520	19549.00	1	...	3	1576.00	75	3600.00	15	6502.00	24	9529.00	950	47803.00
1610	12932.00	...	...	...	...	...	...	12	545.00	18	3345.00	675	49049.00
1610	14832.00	...	...	...	...	...	...	12	570.00	18	3970.00	570	50342.00
1610	16382.00	...	...	...	...	...	...	12	570.00	18	4032.00	570	52253.00
33204	124798.00	283	19969.00	457	15663.00	23493	220446.00	361	22530.00	513	21152.00	20453	185196.00
33235	198477.00	286	19745.00	470	19611.00	22655	218596.00	366	24689.00	516	28173.00	20709	371899.00
33589	222172.00	308	28101.00	482	23244.00	22928	260205.00	366	24060.00	516	25477.00	20883	266665.00

तक्ता १३ TABLE-XIII

खालील तक्ता आदिवासी विद्यार्थीनींकरिता राज्य शासन वसतिगृहावर दरडोई किती खर्च करते ते दाखवितो.—

अ. क्र.	जिल्ह्याचे नाव	प्रवेश घेतलेल्या विद्यार्थीनींची संख्या			दरवर्षी किती खर्च येतो (रुपयात)			दरडोई किती खर्च येतो (रुपयात)			
		२०१५-२०१६	२०१६-२०१७	२०१७-२०१८ (अंदाजित)	२०१५-२०१६	२०१६-२०१७	२०१७-२०१८ (अंदाजित)	२०१५-२०१६	२०१६-२०१७	२०१७-२०१८ (अंदाजित)	
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	
१.	नाशिक	...	७८५०	७८५०	२१२७६८४	२३४०४५२	२५७४४९८	२७१	२९८	३२८	
२.	नंदुरबार	...	७११५	७११५	१३६७२०८	१५०३९२९	१६५४३२२	१९२	२११	२३३	
३.	धुळे	...	३५१०	३५१०	१०६२८१६	११६९०९८	१२८६००७	३०३	३३३	३६६	
४.	जळगाव	...	२०२०	२०२०	३६३६४८	४०००१३	४४००१४	१८०	१९८	२१८	
५.	अहमदनगर	...	२६५५	२६५५	४६१२२०	५०७३४२	५५८०७६	१७४	१९१	२१०	
६.	पुणे	...	३०४५	३१३६	३१९९	३२१५५२००	३३७६२९६०	३५४५११०८	१०५६०	१०७६५	११०८२
७.	कोल्हापूर	...	...	...	...	...	...	...	...	...	
८.	सातारा	...	२५०	२५८	२६३	२४९००००	२६१४५००	२७४५२२५	९९६०	१०१५३	१०४५२
९.	सोलापूर	...	३७५	३८६	३९४	४०६१२५०	४२६४३१३	४४७७५२८	१०८३०	११०४०	११३६५
१०.	रायगड	...	१३२५	१३६५	१३९२	१३५९४५००	१४२७४२२५	१४९८७९३६	१०२६०	१०४५९	१०७६७
११.	रत्नागिरी	...	११०	११३	११६	११२८६००	११८५०३०	१२४४२८२	१०२६०	१०४५९	१०७६७
१२.	ठाणे	...	४११०	८६१	८७८.२२	४३४२६२६०	८६८५२५२	९११९५१५	१०५६६	१००८७	१०३८४
१३.	पालघर	...	...	३२४९	३३१४	...	३४७४१००८	३६४७८०५८	...	१०६९३	११००७
१४.	सांगली	...	...	...	...	...	...	...	...	...	
१५.	मुंबई	...	२२५	३३२	२३६	२३७७३५०	२४९६२१८	२६२१०२८	१०५६६	१०७७१	११०८८
१६.	सिंधुदुर्ग	...	...	...	...	...	...	...	...	...	
१७.	उस्मानाबाद	...	३७५	३८६	३९४	३७९१२५०	३९०८९३	४१७९८५३	१०११०	१०३०६	१०६०९
१८.	अमरावती	...	२९५४	२९१५	३०००	१३०२३१०००	१५५८६५०००	१८६६६४०००	४४०८६	५३४७०	६२२२१
१९.	यवतमाळ	...	२५३८	२३४५	२६००	१४१५६५०००	१८७४०००००	१९३१०००००	५५७७८	७९९१५	७४२६९
२०.	परभणी	...	६२५	७००	७००	३४४०५०७२	४४०९२१६०	६७८११८००	५५०४८	६२९८९	९६८७४
२१.	हिंगोली	...	६३५	५५०	५५०	२७०३२५५७	३४६४३९५०	५३२८०७००	४२५७१	६२९८९	९६८७४
२२.	नांदेड	...	१३३६	१३५२	१३८९	६८६५४०००	७८७०९०००	१०५७३४०००	५१३८८	५८२१७	७६१२२
२३.	अकोला	...	५०१	८९८	१०००	१३४९८४१९	४९४५००००	५०००००००	२६९४३	५५०६७	५००००
२४.	बुलढाणा	...	४४३	६१५	८००	१२१६८५३०	४७७०००००	४०५०५०००	२७४६८	७७५६१	५०६३१
२५.	वाशीम	...	३१२	४५९	८००	६५०२६५४	१९१०८०००	३०३२००००	२०८४२	४१६३०	३७९००
२६.	औरंगाबाद	...	२३८६	२०६९	२०७५	११६४३५०००	१२०००००००	१३१५०००००	४८७९९	५७९९९	६३३७३
२७.	जालना	...	११५	९६	१२५	६१५४३२६	५५०००००	७५०००००	५३५१६	५७२९२	६००००
२८.	लातूर	...	२९०	२९५	३२५	१४६६४०००	१६५०००००	२१००००००	५०५६६	५५९३२	६४६१५
२९.	बीड	...	१८४	१५०	२५०	६८८९०००	७००००००	१२५०००००	३७४४०	४६६६७	५००००
३०.	नागपूर	...	२३६५	१७४३	२७७५	१२३३३४०००	१५९६५७२६	१६००००००	५२१५०	९१५९९	५७६६८
३१.	वर्धा	...	११९७	८८८	११५५	५६२८३०००	६७३१५५२६	१००००००००	४७०२०	७५८०६	८६५६०
३२.	भंडारा	...	७७५	९००	१०५०	२५२२४	४२०६३	४३२७४	३४१३९	५३२६६	५८०६४
३३.	गोंदिया	...	१३४६	१५०९	१५२५	४४९८६०००	६१४२८०००	७०९५२०००	३३४२२	४०७०८	४६५२६
३४.	चंद्रपूर	...	१३८१	१५४५	१५४५	४४९८६०००	६१४२८०००	७०९५२०००	३२५७५	३९७५९	४२९२४
३५.	गडचिरोली	...	२१५५	२१८०	२१८०	६१९८१०००	६५१७४०००	६८६३५०००	२८७६१	२९८९६	३१४८४
एकूण		...	५४५०३	५४३४५	५७१८०	१०१८२०१७६८	१२९२३८०७७	१४८८३१५२२४	८२६७४४	११३६७२५	१२०४८३३

(४) शासकीय औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थांतील मागासवर्गीय विद्यार्थ्यांना विद्यावेतन प्रदान करण्यासाठी योजना

अनुसूचित जमातीच्या विद्यार्थ्यांनी तांत्रिक शिक्षणाकडे वळण्याकरिता औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थेत शिक्षण घेणाऱ्या विद्यार्थ्यांना या योजनेखाली विद्यावेतन दिले जात होते. तांत्रिक प्रशिक्षण योजनेखाली संस्थेच्या वसतिगृहात राहणाऱ्या विद्यार्थ्यांना दरमहा रु. १०० व बहीस्थ विद्यार्थ्यांना दरमहा रु. ६० प्रमाणे विद्यावेतन दिले जात होते. आता शासन निर्णय, आदिवासी विकास विभाग क्र. औप्रसं-१२०४/प्र.क्र. २३/का. १२, दि. २३-८-२००४ अन्वये वसतिगृहात राहणाऱ्या विद्यार्थ्यांना दरमहा रु. ६०० व वसतिगृहाबाहेर राहणाऱ्या विद्यार्थ्यांना रु. ५०० दरमहा इतका सुधारीत निर्वाह भत्ता मंजूर करण्यात आला आहे.

अनुसूचित जमातीच्या विद्यार्थ्यांना विद्यावेतनाची तरतूद ही पूर्वी आयुक्त, आदिवासी विकास, महाराष्ट्र राज्य, नाशिक यांचेमार्फत संबंधित सहसंचालक, व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण प्रादेशिक कार्यालये यांना वितरित केली जाते. पुढील तक्त्यात शासकीय औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थेतील सन २०१५-२०१६ ते २०१७-२०१८ पर्यंतची अनुसूचित जमातीच्या विद्यार्थ्यांची संख्या व निर्वाह भत्ता देण्यात आलेल्या विद्यार्थ्यांची संख्या दर्शविण्यात आलेली आहे.

अ.क्र. Sr. No.	संस्थेचे नाव Name of the Institution	औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थेत शिकत असलेल्या आदिवासी विद्यार्थ्यांची संख्या No. of S.T. Students studying in I. T. I.			औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थेत विद्यावेतन मिळालेले आदिवासी विद्यार्थी No. of stipends awarded in I. T. I.			आदिवासी उत्तीर्ण विद्यार्थ्यांची संख्या No. of Students passed out for			संस्थावार खर्च (रु. हजाराने) २०१४-२०१५ ते २०१५-२०१६ Institutionwise Expenditure 2014-2015 to 2015-2016			दरडोई खर्च (रुपयात) २०१४-२०१५ ते २०१५-२०१६ Per capital Expenditure from 2014-2015 to 2015-2016		
		प्रत्यक्ष २०१५-१६ Actuals 2015-16	अपेक्षित २०१६-१७ Anticipated 2016-17	अंदाजे २०१७-१८ Estimated 2017-18	प्रत्यक्ष २०१५-१६ Actuals 2015-16	अपेक्षित २०१६-१७ Anticipated 2016-17	अंदाजे २०१७-१८ Estimated 2017-18	प्रत्यक्ष २०१५-१६ Actuals 2015-16	अपेक्षित २०१६-१७ Anticipated 2016-17	अंदाजे २०१७-१८ Estimated 2017-18	प्रत्यक्ष २०१५-१६ Actuals 2015-16	अपेक्षित २०१६-१७ Anticipated 2016-17	अंदाजे २०१७-१८ Estimated 2017-18	प्रत्यक्ष २०१५-१६ Actuals 2015-16	अपेक्षित २०१६-१७ Anticipated 2016-17	अंदाजे २०१७-१८ Estimated 2017-18
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	
नागपूर विभाग NAGPUR DIVISION:																
जिल्हा नागपूर NAGPUR DISTRICT																
1	I. T. I., Nagpur	58	62	67	58	62	67	36	54	290	310	402	5000	5000	6000	
2	I. T. I., Nagpur (Girls)	22	38	50	22	39	48	14	15	116	230	288	5300	5900	6000	
3	I. T. I., Katol	16	25	25	19	25	25	4	8	137	180	180	7200	7200	7200	
4	I. T. I., Umred	18	18	20	17	18	20	8	10	87	108	120	5100	6000	6000	
5	I. T. I., Ramtek	24	23	25	24	23	25	5	20	144	138	150	6000	6000	6000	
6	I. T. I., Saoner	16	15	25	16	15	25	7	20	75	90	150	4700	6000	6000	
7	I. T. I., Kalmeshwar	5	12	15	5	12	15	5	12	30	72	90	6000	6000	6000	
8	I. T. I., Parshivani	81	127	140	80	127	140	95	127	474	762	840	6000	6000	6000	
9	I. T. I., Narkhed	3	5	10	3	5	10	3	5	180	30	60	6000	6000	6000	
10	I. T. I., Kamathi	6	12	15	6	12	15	6	12	34	72	90	5600	6000	6000	
11	I. T. I., Hingna	24	25	25	24	25	25	19	20	105	150	150	4400	6000	6000	
12	I. T. I., Mauda	3	2	4	3	2	4	3	2	12	12	24	4000	6000	6000	
13	I. T. I., Nagpur (Rural)	13	10	15	13	14	15	8	9	48	84	90	3700	6000	6000	
14	I. T. I., Kuhi	4	2	5	4	2	5	4	2	24	12	30	6000	6000	6000	
15	I. T. I., Bhivapur	8	10	12	8	10	12	6	8	40	60	72	5000	6000	6000	
16	I. T. I., Belda (Ashram)	44	63	54	44	63	54	55	33	310	400	389	7000	6400	7200	
Total Nagpur District ...		345	449	507	346	454	505	278	357	2106	2710	3125	87000	96500	98400	

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16

जिल्हा गडचिरोली GADCHIROLI DISTRICT

17	I. T. I., Gadchiroli	183	231	250	183	231	250	...	231	694	800	1500	3800	3500	6000
18	I. T. I., Allapalli	95	120	90	95	78	90	...	75	578	468	540	6000	6000	6000
19	I. T. I., Desaignanj	112	195	216	112	195	216	72	190	489	924	1170	4400	4738	6000
20	I. T. I., Korchi	51	45	85	51	45	85	37	45	250	270	510	4900	6000	6000
21	I. T. I., Kurkheda	87	111	120	87	111	120	60	90	475	666	720	5500	6000	6000
22	I. T. I., Armori	44	62	70	44	62	70	20	25	192	372	420	4400	6500	6000
23	I. T. I., Chamorshi	56	96	120	56	96	120	3	96	282	576	720	5000	6000	6000
24	I. T. I., Etapalli	30	47	50	30	47	50	...	50	154	282	300	5200	6000	6000
25	I. T. I., Sironcha	8	10	15	8	10	15	6	10	36	60	90	6000	6000	6000
26	I. T. I., Bhamaragad	80	56	70	80	56	70	72	56	178	336	420	2300	6000	6000
27	I. T. I., Mulchera	33	50	50	33	50	50	33	50	179	300	300	5400	6000	6000
28	I. T. I., Dhanora	87	117	80	41	97	85	...	80	220	582	510	5400	6000	6000
29	Ashram I. T. I., Ramgad	29	31	37	29	31	37	20	30	130	186	222	4500	6000	6000
30	Ashram I. T. I., Jambiya	66	56	84	66	56	84	41	56	300	336	504	4500	6000	6000
31	Ashram I. T. I., Khemancheri	28	21	42	28	21	42	8	21	139	126	252	5000	6000	6000
32	Ashram I. T. I., Korchi	34	44	64	34	44	64	14	44	181	264	384	5000	6000	6000
Total Gadchiroli District ...		1023	1292	1443	977	1230	1448	386	1149	4477	6548	8562	77300	92738	96000

जिल्हा गोंदिया GONDIA DISTRICT

33	I. T. I., Gondia	40	60	50	40	60	50	10	30	220	362	300	5500	6033	6000
34	I. T. I., Deori	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
35	I. T. I., Salekasa	174	166	200	174	166	200	112	123	897	996	1200	5200	6000	6000
36	I. T. I., Arjuni Morgaon	76	97	97	76	97	97	68	97	304	582	582	4000	6000	6000
37	I. T. I., Sadak Arjuni	12	8	20	12	14	25	9	6	72	85	150	6000	6000	6000
38	I. T. I., Tiroda	12	15	20	12	15	20	10	9	58	87	87	4900	6000	6000
39	I. T. I., Goregaon	7	8	8	7	8	8	1	4	26	48	48	3700	6000	6000
40	I. T. I., Amgaon	5	5	6	5	5	6	3	6	24	30	36	6000	6000	6000
41	Ashram I. T. I., Bijepar	42	63	63	42	63	63	...	...	230	378	378	5500	6000	6000
Total Gondia District ...		368	422	464	368	428	469	213	275	1831	2568	2781	40800	48033	48000

जिल्हा चंद्रपूर CHANDRAPUR DISTRICT

42	I. T. I., Chandrapur	73	58	58	73	58	58	50	35	466400	418000	500000	6400	7200	7200
43	I. T. I., Chandrapur (Girls)	42	54	60	45	54	60	42	54	270000	324000	360000	6000	6000	6000
44	I. T. I., Warora	59	60	65	59	60	60	59	60	333000	360000	360000	5600	6000	6000
45	I. T. I., Shindevahi	36	20	25	36	20	25	25	18	27400	120000	15000	800	6000	600
46	I. T. I., Rajura	180	212	230	180	212	230	165	174	1072200	1272000	1380000	6000	6000	6000
47	I. T. I., Mul	31	30	35	31	30	32	18	16	180000	192000	192000	4800	6400	6000

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
48	I. T. I., Gondpimpri	165	170	180	165	170	180	80	100	585800	1020000	1080000	3600	6000	6000
49	I. T. I., Chimur	189	152	152	98	150	150	95	150	582000	900000	900000	5900	6000	6000
50	I. T. I., Bramhapuri	14	19	31	14	19	31	...	31	84000	144000	186000	6000	6000	6000
51	I. T. I., Savali	25	25	25	25	25	25	17	23	125000	150000	150000	5000	6000	6000
52	I. T. I., Bhadravati	28	50	55	28	50	55	28	50	152000	300000	330000	5400	6000	6000
53	I. T. I., Jivati	55	60	65	55	60	65	55	60	322000	360000	390000	5900	6000	6000
54	I. T. I., Pombhurna	72	92	96	72	92	96	42	65	311000	53200	576000	3200	6000	6000
55	I. T. I., Nagbhid	18	16	22	18	16	22	18	16	108000	96000	132000	6000	6000	6000
56	I. T. I., Korpana	54	79	80	54	79	80	48	79	324000	474000	480000	6900	6000	6000
57	I. T. I., Ballarpur	9	5	10	9	5	10	8	4	54000	30000	60000	6000	6000	6000
58	Ashram I. T. I., Devada	48	51	84	48	51	84	45	51	275000	306000	504000	5700	6000	6000
59	Ashram I. T. I., Mangi	26	68	68	26	68	68	39	41	139000	408000	408000	5300	6000	6000
Total Chandrapur District ...		1124	1221	1341	1036	1219	1331	834	1027	5410800	6927200	8003000	94500	66000	66000
जिल्हा वार्ड WARDHA DISTRICT															
60	I. T. I., Wardha	41	29	30	41	29	30	22	20	117000	174000	180000	2900	6000	6000
61	I. T. I., Pugaon	30	50	50	30	50	50	19	20	162000	300000	300000	5400	6000	6000
62	I. T. I., Sanudrapur	21	26	26	21	26	26	...	26	108500	156000	156000	5200	6000	6000
63	I. T. I., Hinganghat	25	15	25	25	15	25	...	23	106000	90000	150000	4200	6000	6000
64	I. T. I., Arvi	18	13	18	18	13	18	9	15	72000	78000	108000	4000	6000	6000
65	I. T. I., Ashti	9	14	16	9	14	16	9	12	40000	84000	96000	4400	6000	6000
66	I. T. I., Selu	29	20	25	29	20	25	...	20	174000	120000	150000	6000	6000	6000
67	I. T. I., Karanja	8	10	10	8	10	10	7	10	33000	60000	60000	4100	6000	6000
Total Wardha District ...		181	177	200	181	177	200	66	146	812500	1062000	1200000	36200	48000	48000
जिल्हा वार्ड BHANDARA DISTRICT															
68	I. T. I., Bhandara	13	25	30	13	25	30	12	10	78	150	180	6000	6000	6000
69	I. T. I., Bhandara (Girls)	59	75	99	59	75	99	16	...	244	450	594	4200	6000	6000
70	I. T. I., Pawani	9	11	12	9	11	12	7	8	51	66	72	5700	6000	6000
71	I. T. I., Sakoli	13	24	25	13	24	25	9	20	69	144	150	5300	6000	6000
72	I. T. I., Tumsar	7	9	11	7	9	11	6	6	35	54	66	5000	6000	6000
73	I. T. I., Lakhandur	4	5	7	4	5	7	1	2	16	30	42	4000	6000	6000
74	I. T. I., Mohadi	19	20	20	19	20	20	1	10	77	120	120	4100	6000	6000
75	I. T. I., Lakhani	5	6	8	5	6	8	4	4	30	48	48	6000	8000	6000
Total Bhandara District ...		129	175	212	129	175	212	56	60	600	1062	1272	40300	50000	48000
Total Nagpur Division ...		3170	3736	4167	3037	3683	4165	1833	3014	6232314	8002088	9218740	376100	401271	404400

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
अमरावती विभाग AMRAVATI DIVISION :															
जिल्हा अमरावती AMRAVATI DISTRICT															
1	I. T. I., Amravati	51	58	60	51	58	60	38	43	207000	348000	360000	6000	6000	6000
2	I. T. I., Amravati (Girls)	37	40	40	37	40	40	26	35	167000	240000	240000	6000	6000	6000
3	I. T. I., Chikhaldara	182	190	200	102	120	130	110	120	169000	720000	780000	1656	6000	6000
4	I. T. I., Mozari	18	20	22	18	20	22	10	12	98000	120000	132000	5444	6000	6000
5	I. T. I., Dharni	118	140	140	118	140	140	75	95	708000	840000	840000	6000	6000	6000
6	I. T. I., Daryapur	11	14	16	11	14	16	11	...	64000	84000	96000	5818	6000	6000
7	I. T. I., Achalpur	9	10	12	9	10	12	6	8	54000	60000	72000	6000	6000	6000
8	I. T. I., Morshi	24	30	30	24	30	30	20	25	163000	180000	180000	6000	6000	6000
9	I. T. I., Chandur Railway	10	11	18	10	11	18	6	8	41000	66000	108000	6000	6000	6000
10	I. T. I., Nandgaon Khandeshwar	12	18	21	12	18	21	10	15	54000	108000	126000	4500	6000	6000
11	I. T. I., Anjangaon Surji	3	3	4	3	3	4	1	2	18000	18000	24000	6000	6000	6000
12	I. T. I., Bhatkuli	12	15	15	12	15	15	8	9	67000	90000	90000	6000	6000	6000
13	I. T. I., Warud	15	16	16	15	16	16	10	12	62000	96000	96000	6000	6000	6000
14	I. T. I., Chandur Bazar	3	4	4	3	4	4	1	2	18000	24000	24000	6000	6000	6000
15	I. T. I., Dhamangaon Railway	6	8	10	6	8	10	4	5	36000	48000	60000	6000	6000	6000
16	I. T. I., Rahatgaon	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
17	(Ashram) I. T. I., Chikhali	65	84	84	51	60	63	45	55	300000	360000	360000	6000	6000	6000
18	(Ashram) I. T. I., Susadra	65	70	70	51	70	70	46	60	300000	420000	420000	6000	6000	6000
	Total Amravati District ...	641	731	762	533	637	671	427	506	2526000	3822000	4008000	95418	102000	102000
जिल्हा अकोला AKOLA DISTRICT															
19	I. T. I., Akola	50	50	50	50	50	50	35	36	300000	300000	300000	6000	6000	6000
20	I. T. I., Akola (Girls)	4	9	10	4	9	10	...	7	20000	54000	60000	5400	6000	6000
21	I. T. I., Balapur	5	8	10	5	8	10	5	6	25000	48000	60000	5000	6000	6000
22	I. T. I., Telhara	7	8	10	2	8	10	4	5	29000	48000	60000	4142	6000	6000
23	I. T. I., Patur	8	10	10	8	10	10	4	6	42000	60000	60000	6000	6000	6000
24	I. T. I., Barshitakali	10	12	15	10	12	15	6	7	30000	72000	90000	3000	6000	6000
25	I. T. I., Akot	24	35	41	24	35	41	20	18	144000	210000	246000	6000	6000	6000
26	I. T. I., Murtijapur	17	12	18	17	12	18	16	12	65000	72000	108000	3823	6000	6000
	Total Akola District ...	125	144	164	120	144	164	90	97	655000	864000	984000	39365	48000	48000
जिल्हा वाशिम WASHIM DISTRICT															
27	I. T. I., Washim	15	20	20	15	20	20	9	12	90000	120000	120000	6000	6000	6000
28	I. T. I., Risod	15	18	18	15	18	18	10	12	90000	108000	108000	6000	6000	6000
29	I. T. I., Malegaon	8	10	10	8	10	10	6	8	42000	60000	60000	6000	6000	6000
30	I. T. I., Manglurpir	10	11	11	10	11	11	4	8	34000	66000	66000	6000	6000	6000
31	I. T. I., Karanjajalad	22	24	24	22	24	24	12	15	10000	144000	144000	6000	6000	6000
32	I. T. I., Manora	13	14	14	13	14	14	9	9	68000	84000	84000	6000	6000	6000
	Total Washim District ...	83	97	97	83	97	97	50	64	334000	582000	582000	36000	36000	36000

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
जिल्हा बुलढाणा BULDHANA DISTRICT															
33	I. T. I., Buldhana	7	35	39	7	35	39	7	25	42000	210000	234000	6000	6000	6000
34	I. T. I., Khangaon	17	40	45	17	40	45	15	30	105000	240000	270000	6176	6000	6000
35	I. T. I., Malkapur	6	8	8	6	8	8	4	6	45000	48000	48000	6000	6000	6000
36	I. T. I., Chikhali	1	2	4	1	2	4	...	1	6000	12000	24000	6000	6000	6000
37	I. T. I., Shegaon	9	10	12	9	10	12	5	6	42000	60000	72000	6000	6000	6000
38	I. T. I., Deolgaon Raja	1	1	2	1	1	2	1	1	8000	8000	12000	8000	8000	6000
39	I. T. I., Nadura	10	15	15	10	15	15	6	8	60000	90000	90000	6000	6000	6000
40	I. T. I., Mehkar	6	7	9	6	7	9	4	7	17000	42000	54000	2833	6000	6000
41	I. T. I., Shindkhedraja	8	10	10	8	10	10	3	5	48000	60000	60000	6000	6000	6000
42	I. T. I., Motala	5	10	10	5	10	10	4	8	30000	60000	60000	6000	6000	6000
43	I. T. I., Lonar	...	3	5	...	3	5	...	3	...	18000	30000	...	6000	6000
44	I. T. I., Sangrampur	2	1	2	2	1	2	2	1	12000	6000	12000	6000	6000	6000
45	I. T. I., Jalgaon Jamod	3	4	4	3	4	4	3	4	12000	20000	20000	4000	6000	6000
Total Buldhana District ...		75	146	165	75	146	165	54	105	427000	874000	986000	69009	80000	78000

जिल्हा यवतमाळ YAVATMAL DISTRICT

46	I. T. I., Yavatmal	48	100	125	48	100	125	47	90	288000	600000	750000	6000	6000	6000
47	I. T. I., Wani	36	36	94	36	36	94	28	30	197000	216000	564000	5472	6000	6000
48	I. T. I., Pandharkawada	144	174	250	141	174	250	121	174	673000	1044000	1500000	4673	6000	6000
49	I. T. I., Umarkhed	17	26	30	17	26	30	9	18	156000	156000	180000	9176	6000	6000
50	I. T. I., Ghatanji	27	30	30	20	28	28	17	25	135000	180000	180000	6750	6428	6000
51	I. T. I., Pusaad	13	16	25	12	15	25	11	15	66000	108000	150000	6000	6000	6000
52	I. T. I., Gunj	18	20	20	15	20	20	12	15	72000	120000	120000	4800	6000	6000
53	I. T. I., Arni	62	89	144	62	89	114	55	80	315000	445000	684000	6000	6000	6000
54	I. T. I., Digras	11	19	20	11	19	20	6	10	56000	158000	216000	5010	6000	6000
55	I. T. I., Babhulgaon	16	18	20	15	18	20	15	15	156000	108000	120000	9750	6000	6000
56	I. T. I., Ralegaon	85	147	168	85	147	168	75	130	450000	600000	700000	5000	6000	6000
57	I. T. I., Maregaon	93	115	178	93	115	178	84	110	375000	690000	1068000	4032	6000	6000
58	I. T. I., Kalamb	70	87	102	60	87	102	50	60	292000	522000	612000	4866	6000	6000
59	I. T. I., Darwha	31	12	20	31	12	20	25	11	103000	48000	80000	3333	4000	4000
60	I. T. I., Ner	9	11	15	9	11	15	6	8	50000	66000	90000	6000	6000	6000
61	I. T. I., Zarizanni	27	30	30	27	30	30	17	25	135000	180000	180000	5000	6000	6000
62	(Ashram I.T.I.) Harshi	66	84	84	60	84	84	60	80	360000	504000	504000	6000	6000	6000
63	(Ashram I.T.I.) Antargoan	29	42	63	29	42	63	20	60	170000	200000	370000	6000	6000	6000
Total Yavatmal District ...		802	1056	1418	771	1053	1386	658	956	4049000	10481000	8068000	103862	106428	106428
Total Amravati Division ...		1726	2174	2606	1582	2077	2483	1279	1728	7991000	16623000	14628000	343654	372428	370428

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
औरंगाबाद विभाग AURANGABAD DIVISION :																
जिल्हा औरंगाबाद AURANGABAD DISTRICT																
1	I. T. I., Aurangabad	13	13	25	13	13	13	25	13	13	114000	132000	150000	6000	6000	6000
2	I. T. I., Aurangabad (Girls)	4	7	8	4	4	7	8	4	7	24000	42000	48000	6000	6000	6000
3	I. T. I. Aurangabad SCP	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
4	I. T. I., Paithan	2	6	6	2	2	6	6	2	6	12000	36000	36000	6000	6000	6000
5	I. T. I., Gangapur	3	...	5	3	3	...	5	3	...	15000	...	30000	6000	6000	6000
6	I. T. I., Sillod	3	3	4	3	3	3	4	3	3	18000	18000	24000	6000	6000	6000
7	I. T. I., Vajapur	...	2	3	...	2	2	3	...	1	...	12000	18000	6000	6000	6000
8	I. T. I., Khultabad	...	1	2	...	1	1	2	1	1	...	6000	12000	6000	6000	6000
9	I. T. I., Kannad	4	2	4	4	4	2	4	4	4	24000	8000	24000	6000	6000	6000
10	I. T. I., Soyagaon	5	7	8	5	7	7	8	5	7	30000	42000	48000	6000	6000	6000
11	I. T. I., Phulambri	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Total Aurangabad District ...		34	41	65	34	41	41	65	35	42	237000	296000	390000	42000	48000	54000
जिल्हा जालना JALANA DISTRICT																
12	I. T. I., Jalana	5	5	7	2	5	5	7	3	5	...	30000	42000	6000	6000	6000
13	I. T. I., Ambad	...	5	1	...	5	5	1	...	3	...	30000	60000	6000	6000	6000
14	I. T. I., Badnapur	2	4	3	2	4	4	3	2	...	...	24000	18000	6000	6000	6000
15	I. T. I., Jafabad	1	...	3	...	...	...	3	1	...	...	...	1800	6000	6000	6000
16	I. T. I., Partur	...	2	2	...	2	2	2	...	2	...	12000	12000	6000	6000	6000
17	I. T. I., Bhokardhan	...	4	4	...	4	4	4	...	4	...	24000	24000	6000	6000	6000
18	I. T. I., Mantha	...	2	2	...	2	2	2	...	2	...	12000	12000	6000	6000	6000
19	I. T. I., Ghansavangi	...	4	4	...	4	4	4	...	4	...	24000	24000	6000	6000	6000
Total Jalana District ...		8	26	26	4	26	26	26	6	20	...	156000	193800	12000	48000	48000
जिल्हा परभणी PARBHANI DISTRICT																
20	I. T. I., Parbhani	28	30	35	18	25	25	35	12	24	101000	150000	210000	4000	6000	6000
21	I. T. I., Manvat	5	...	13	5	...	...	13	5	...	30000	...	78000	6000	6000	6000
22	I. T. I., Jintur	9	1	6	9	1	1	6	3	6	36000	18000	36000	6000	6000	6000
23	I. T. I., Gangakhed	...	6	6	...	5	5	6	...	5	...	20000	36000	6000	6000	6000
24	I. T. I., Selu	2	2	2	2	2	2	2	...	2	12000	12000	12000	6000	6000	6000
25	I. T. I., Palam	2	4	4	2	4	4	4	2	2	8000	24000	24000	4000	6000	6000
26	I. T. I., Pathari	...	3	3	...	3	3	3	...	3	...	18000	18000	5000	6000	6000
27	I. T. I., Purna	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	6000	6000	6000
28	I. T. I., Sonpeth	...	...	3	...	...	1	3	...	1	...	6000	18000	6000	6000	6000
Total Parbhani District ...		46	46	72	36	41	41	72	22	43	187000	248000	432000	26000	41000	48000

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
जिल्हा हिंगोली HINGOLI DISTRICT															
29	I. T. I., Hingoli	8	10	12	8	10	12	8	10	12000	60000	72000	6000	6000	6000
30	I. T. I., Basmatnagar	3	7	8	3	7	8	3	7	28000	42000	48000	6000	6000	6000
31	I. T. I., Audha Nagnath	6	11	11	6	11	11	2	11	36000	66000	66000	6000	6000	6000
32	I. T. I., Kalmanuri	3	4	4	3	4	4	3	4	30000	24000	36000	6000	6000	6000
33	I. T. I., Shengaoan	2	5	6	6	7	8	3	7	30000	42000	84000	6000	6000	6000
34	Ashram I. T. I., Jangaohan	22	37	48	22	37	48	8	37	114000	222000	288000	5200	6000	6000
Total Hingoli District ...		44	74	89	48	76	91	27	76	250000	456000	594000	35200	36000	36000
जिल्हा नंदेड NANDED DISTRICT															
35	I. T. I., Nanded	19	30	40	18	30	40	16	20	1130000	160000	240000	5900	5300	6000
36	I. T. I., Dharmabad	14	9	12	14	4	12	11	4	46168	24000	72000	3297	6000	6000
37	I. T. I., Kinvat	93	185	185	80	185	185	60	185	558000	1100000	1100000	6000	6000	6000
38	I. T. I., Hadgaon	6	12	12	3	12	12	3	12	18000	70000	70000	6000	5900	6000
39	I. T. I., Bhokar	6	6	10	6	6	10	6	6	30000	40000	60000	6000	6000	6000
40	I. T. I., Kandhar	2	5	5	1	5	5	2	5	8000	30000	30000	5000	6000	6000
41	I. T. I., Mukhed	4	6	6	4	4	6	2	4	24000	30000	30000	6000	6000	6000
42	I. T. I., Deglur	7	8	8	6	8	8	7	8	40000	50000	50000	5800	6000	6000
43	I. T. I., Loha	4	4	4	4	4	4	4	4	...	24000	24000	...	6000	6000
44	I. T. I., Umari	3	4	8	2	4	8	1	4	8000	24000	48000	6000	6000	6000
45	I. T. I., Naigaoan	2	2	3	2	2	3	1	1	7300	10000	18000	3650	...	6000
46	I. T. I., Biloli	2	7	7	1	7	7	1	7	12000	42000	42000	6000	6000	6000
47	I. T. I., Mahur	4	5	5	4	5	5	4	5	20000	30000	30000	5000	6000	6000
48	I. T. I., Mudkhed	8	7	12	8	7	12	7	8	43000	32000	80000	6000	6000	6000
49	I. T. I., Himayatnager	4	4	4	4	4	4	4	4	18000	24000	24000	4500	6000	6000
50	I. T. I., Ardhapur	4	8	8	4	8	8	4	8	24000	48000	48000	6000	6000	6000
51	Ashram I. T. I., Patoda	27	62	62	27	62	62	27	62	180000	370000	370000	6000	6000	6000
Total Nanded District ...		209	364	391	188	357	391	160	347	2166468	2108000	2336000	87147	95200	102000
जिल्हा लातूर LATUR DISTRICT															
52	I. T. I., Latur	5	13	20	...	13	20	5	13	...	93600	144000	...	7200	7200
53	I. T. I., Latur (Girls)	...	...	3	...	...	3	...	...	...	18000	18000	...	6000	6000
54	I. T. I., Ahamdpur	...	2	3	...	2	3	...	...	...	18000	18000	...	6000	6000
55	I. T. I., Udgir	...	...	3	...	...	3	...	...	...	18000	18000	...	6000	6000
56	I. T. I., Nilanga	...	7	7	...	7	7	...	7	...	42000	42000	...	6000	6000
57	I. T. I., Renapur	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
58	I. T. I., Aussa	...	2	2	...	2	2	...	2	...	12000	12000	...	12000	12000
59	I. T. I., Chakur	1	2	3	...	2	2	...	2	...	12000	12000	...	12000	12000
60	I. T. I., Shirur Ananipal	1	2	2	...	2	2	...	2	...	12000	12000	...	6000	6000
61	I. T. I., Jalkot	1	2	2	...	2	2	1	2	...	14400	14400	...	7200	7200
62	I. T. I., Deoni	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Total Latur District ...		8	30	45	...	30	44	6	28	...	240000	290400	...	68400	68400

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16

जिल्हा उस्मानाबाद USMANABAD DISTRICT

63	I. T. I., Osmanabad	8	6	7	6	5	6	7	5	36000	30000	36000	6000	6000	6000
64	I. T. I., Umerga	1	1	2	1	1	2	...	1	6000	6000	12000	6000	6000	6000
65	I. T. I., Kalamb	1	1	2	1	1	1	1	1	6000	6000	6000	6000	6000	6000
66	I. T. I., Bhoom	...	...	2	...	...	2	...	...	...	...	12000	6000	6000	6000
67	I. T. I., Paranda	...	1	1	...	1	...	...	1	...	6000	...	6000	6000	6000
68	I. T. I., Tuljapur	...	8	7	...	6	2	...	6	...	36000	12000	6000	6000	6000
69	I. T. I., Washi	...	...	5	...	...	5	...	...	...	...	18000	6000	6000	6000
70	I. T. I., Lohara	1	...	2	1	...	2	1	...	6000	...	12000	6000	6000	6000
Total Usmanabad District ...		11	17	28	9	14	20	9	14	54000	84000	108000	48000	48000	48000

जिल्हा बीड BEED DISTRICT

71	I. T. I., Beed	5	7	7	...	7	7	...	7	...	42000	42000	...	6000	6000
72	I. T. I., Beed (Girls)	...	...	1	...	...	1	...	...	...	...	6000	...	...	6000
73	I. T. I., Pari Vajjnath	5	6	6	...	6	6	...	6	...	36000	36000	...	6000	6000
74	I. T. I., Ashti	...	...	1	...	...	1	...	...	...	...	6000	...	...	6000
75	I. T. I., Patoda	...	2	2	...	2	2	...	2	...	12000	12000	...	6000	6000
76	I. T. I., Dharur	2	...	2	...	...	2	...	1	...	6000	12000	...	6000	6000
77	I. T. I., Majalgaon	1	1	3	1	1	3	1	1	...	...	18000	...	...	6000
78	I. T. I., Ambejogai	...	1	10	...	1	10	...	1	...	6000	60000	...	...	6000
79	I. T. I., Kej	...	...	4	...	...	4	...	...	...	...	24000	...	...	6000
80	I. T. I., Gevarai	...	2	2	...	...	2	...	2	...	...	12000	...	6000	6000
81	I. T. I., Shirur Kasar	...	...	1	...	...	1	...	...	...	...	6000	...	...	6000
82	I. T. I., Vadwani	...	...	1	...	...	1	...	...	...	...	6000	...	...	6000
Total Beed District ...		13	19	40	1	17	40	2	20	...	102000	240000	...	36000	72000
Total Aurangabad Division ...		373	617	756	320	602	749	267	590	2894468	3690000	4584200	250347	420600	476400

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
मुंबई विभाग MUMBAI DIVISION:															
जिल्हा मुंबई (ग्र.) MUMBAI(Gr.) DISTRICT															
1	I. T. I., Mumbai-11	18	33	33	18	33	33	18	33	9	16.5	16.5	5000	5000	5000
2	I. T. I., Elephinstone, Mum-1	1	1	2	1	1	2	1	1	6	6	12	6000	6000	6000
3	I. T. I., Dadar	3	5	5	3	5	5	3	5	15	25	25	5000	5000	5000
4	I. T. I., Dadar (Girls)	4	11	15	4	11	15	4	11	20	55	75	5000	5000	5000
5	I. T. I., Lower Parel	5	5	5	...	5	5	2	5	...	25	25	...	5000	5000
6	I. T. I., Mandvi	...	1	1	...	1	1	1	1	1	6	6	...	6000	6000
7	I. T. I., Dharavi	...	...	1	...	...	1	...	...	...	...	6	...	...	6000
Total Mumbai District ...		31	56	62	26	56	62	29	56	51	133.5	165.5	21000	32000	38000
जिल्हा मुंबई (सुपरगर्) MUMBAI (SUBURBAN) DISTRICT															
8	I. T. I., Andheri	5	14	18	5	14	18	5	14	22.62	84	108	4500	6000	6000
9	I. T. I., Kuria	8	10	10	8	11	11	8	11	34	60	60	4250	5455	5455
10	I. T. I., Mulund	30	46	50	30	46	50	22	46	103	276	300	3433	6000	6000
11	I. T. I., Govandi	6	10	12	...	10	12	4	10	...	60	72	...	6000	6000
12	I. T. I., Borivali	3	4	5	3	4	5	4	5	54	24	30	5667	6000	6000
13	I. T. I., Nehru Nagar	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Total Mumbai District ...		52	84	95	46	85	96	43	86	213.62	504	570	17850	29455	29455
जिल्हा ठाणे THANE DISTRICT															
14	I. T. I., Thane	70	75	80	70	75	80	60	75	350	395	450	5000	5267	5625
15	I. T. I., Thane (Girls)	70	85	95	66	70	80	60	70	170	180	200	2576	2571	2500
16	I. T. I., Ambemath	144	200	225	144	200	225	95	125	522	1350	1350	3625	9750	6000
17	I. T. I., Belapur	10	12	22	10	12	22	8	12	60	72	132	6000	6000	6000
18	I. T. I., Bhivandi	11	16	16	11	16	16	10	14	68	100	100	6182	6250	6250
19	I. T. I., Shahapur	186	215	239	186	215	239	170	200	760	800	800	4086	3721	3347
20	I. T. I., Kalyan	12	14	20	12	14	20	12	14	72	85	120	6000	6071	6000
21	I. T. I., Ulhasnagar	14	9	17	14	9	17	5	7	68	44	72	4857	4889	4235
22	I. T. I., Murbad	28	38	66	28	38	66	24	66	186	200	396	6643	5363	6000
23	I. T. I., Shenwe Ashram	9	9	53	9	9	53	2	9	27	60	200	3000	6667	3774
Total Thane District ...		554	673	833	550	658	818	446	592	2283	3286	3820	47969	56549	49731
जिल्हा पालघर PALGHAR DISTRICT															
24	I. T. I., Palghar	86	94	81	86	94	81	56	80	527	603	650	6588	6415	8025
25	I. T. I., Talasari	180	180	180	136	163	140	175	170	832	1200	1000	6118	7362	7143
26	I. T. I., Javhar	283	299	315	283	299	315	178	200	1220	1300	1400	4311	4348	4444
27	I. T. I., Mokhada	42	48	55	42	48	55	42	48	252	258	300	6000	5375	5455
28	I. T. I., Wasai	24	20	28	24	20	28	24	28	140	120	168	5833	6000	6000
29	I. T. I., Vangaon	278	392	300	278	392	300	439	500	1722	2429	2200	6194	6196	7333
30	I. T. I., Vikramgad	114	130	130	114	130	130	111	130	660	780	780	5789	6000	6000
31	I. T. I., Wada	61	84	101	61	84	101	...	80	292	65	55	4787	7740	5450
32	I. T. I., Karegaon Ashram	19	27	42	19	27	42	19	27	95	162	250	5000	6000	5952
33	I. T. I., Dongari Ashram	34	35	42	34	35	42	16	35	258	210	252	4588	6000	6000
Total Palghar District ...		1121	1309	1274	1077	1292	1234	1060	1298	5998	7127	7055	55208	61436	61802

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
जिल्हा रायगड RAIGAD DISTRICT															
34	I. T. I., Panvel	42	50	50	42	50	50	30	35	252	300	350	6000	6000	6000
35	I. T. I., Uran	7	8	10	7	8	10	7	8	60	70	100	6000	6000	6000
36	I. T. I., Pen	6	6	7	6	6	7	5	6	36	40	40	6000	6000	6000
37	I. T. I., Khalapur	9	12	16	9	12	16	7	12	72	96	128	6000	6000	6000
38	I. T. I., Murud	...	3	5	...	3	5	2	3	10	10	100	6000	6000	6000
39	I. T. I., Nagothane	18	18	20	18	18	20	18	18	149	150	150	6000	6000	6000
40	I. T. I., Sudhagad	4	7	8	4	7	8	...	1	27	40	48	6000	6000	6000
41	I. T. I., Shriwardhan	1	2	3	1	2	3	1	1	8	10	10	6000	6000	6000
42	I. T. I., Mangaon	8	10	10	8	10	10	8	10	70	100	100	6000	6000	6000
43	I. T. I., Mahad	7	10	10	7	10	10	7	8	60	70	100	6000	6000	6000
44	I. T. I., Poladpur	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
45	I. T. I., Nandavi	2	2	3	2	2	3	2	3	10	10	12	6000	6000	6000
46	I. T. I., Tala	...	...	5	...	...	5	...	...	...	...	30	6000	6000	6000
47	I. T. I., Alibag	3	5	5	3	5	5	3	5	30	30	40	6000	6000	6000
48	I. T. I., Karjat	42	50	55	42	50	55	22	25	360	300	400	6000	6000	6000
49	I. T. I., Mhasala	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Total Raigad District ...		149	183	207	149	183	207	112	135	1144	1226	1608	78000	78000	84000
जिल्हा रत्नागिरी RATNAGIRI DISTRICT															
50	I. T. I., Ratnagiri	4	5	10	4	5	10	...	...	5	6	2	5000	6000	2000
51	I. T. I., Ratnagiri (Girls)	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
52	I. T. I., Chiplun	6	8	6	6	8	6	1	8	36	40	48	6000	5000	8000
53	I. T. I., Mandangad	...	3	2	4	3	2	...	3	1	18	24	2500	6000	8000
54	I. T. I., Dapoli	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
55	I. T. I., Khed	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
56	I. T. I., Ghuagar	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
57	I. T. I., Sangameshwar	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
58	I. T. I., Lanja	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
59	I. T. I., Rajapur	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Total Ratnagiri District ...		10	16	18	14	16	18	1	11	42	64	74	13500	17000	18000
जिल्हा सिंधुदुर्ग SINDHUDURG DISTRICT															
60	I. T. I., Sawantwadi	...	2	4	...	...	4	1	2	...	...	24	...	...	6000
61	I. T. I., Venguria	...	3	4	...	3	4	...	3	10	36	48	...	10000	6000
62	I. T. I., Malwan	1	3	4	1	3	4	1	3	4	13	22	3500	5000	5400
63	I. T. I., Oras	...	2	4	...	2	4	...	2	...	12	25	...	6000	6000
64	I. T. I., Deogad	1	...	2	1	...	2	1	...	3	3	6	3000	6000	6000
65	I. T. I., Pondaghat	1	2	4	1	2	4	1	2	6	12	24	6000	6000	6000
66	I. T. I., Vaibhavwadi	...	2	4	...	2	4	...	2	...	12	24	...	6000	6000
67	I. T. I., Dodamarg	...	1	1	...	1	2	...	1	...	6	12	...	6000	6000
Total Sindhudurg District ...		3	15	27	3	13	28	4	15	23	94	185	12500	45000	47400
Total Mumbai Division ...		1920	2336	2516	1865	2303	2463	1695	2193	9754.62	12434.5	13477.5	246027	319440	328388

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
पुणे विभागा PUNE DIVISION :															
जिल्हा पुणे PUNE DISTRICT															
1	I. T. I., Aundh-Pune	53	111	111	53	111	111	37	53	56000	981000	56000	10566	8838	5045
2	I. T. I., Aundh (Girls)	13	38	42	13	38	42	13	6	100066	113400	115000	219	249	799
3	I. T. I., Bhor	2	4	3	2	4	11	...	...	8000	36000	66000	8000	36000	66000
4	I. T. I., Indapur	5	7	6	5	7	6	5	7	26000	50000	26000	5200	7143	4333
5	I. T. I., Lonawala	6	8	10	6	8	10	6	8	3000	4000	5000	500	500	500
6	I. T. I., Malegaon (BK.)	6	7	31	4	4	31	1	1	12404	42000	186000	3101	6000	6000
7	I. T. I., Pimpri-Chinchwad	23	36	42	11	24	42	3	56	67200	12100	252000	6109	6050	6000
8	I. T. I., Manikdoh	155	200	225	155	200	225	100	150	664000	1000000	1600000	4284	5000	7111
9	I. T. I., Ghodegaon	11	12	30	11	12	30	11	12	107000	70220	195000	9727	5852	6500
10	I. T. I., Khed (Rajgurunagar)	36	65	70	24	59	70	14	15	123000	327000	350000	5125	5542	5000
11	I. T. I., Mulshi	1	4	5	1	4	5	1	...	7200	26600	30000	7200	6650	5000
12	I. T. I., Purandar	...	2	3	...	...	...	...	...	...	12000	18000	...	12000	18000
13	I. T. I., Warvand	3	3	3	3	3	3	1	2	0.12	0.3	0.36	0.12	0.3	0.36
14	I. T. I., Shirur	6	3	8	6	3	8	8	6	4000	25000	4000	667	8333	500
15	I. T. I., Velha	2	2	3	...	2	3	2	3	...	15000	...	...	15000	...
16	I. T. I., Haveli	3	3	5	3	2	4	3	2	18000	12000	30000	6000	6000	6000
Total Pune District ...		325	505	597	297	481	601	205	321	1699870	2726320	3437000	6698	129157	136788
जिल्हा सातारा SATARA DISTRICT															
17	I. T. I., Satara	3	4	5	3	4	5	3	4	18	24	30	6	6	6
18	I. T. I., Karad	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
19	I. T. I., Lonand	2	18	20	2	18	20	...	10	8	72	80	8000	72000	80000
20	I. T. I., Wai	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
21	I. T. I., Jawali	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
22	I. T. I., Faltan	2	2	2	1	2	2	1	2	4000	20000	12000	500	500	500
23	I. T. I., Dahiwadi	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
24	I. T. I., Aundh (Khataw)	1	1	1	1	1	1	...	1	6	6	6	6000	6000	6000
25	I. T. I., Mahabaleshwar	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
26	I. T. I., Patan	1	1	3	1	1	3	1	1	6	6	18	6000	6000	6000
27	I. T. I., Koregaon	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Total Satara District ...		9	26	31	8	26	31	5	18	4038	20108	12134	20506	84506	92506

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
जिल्हा कोल्हापूर KOLHAPUR DISTRICT															
28	I. T. I., Kolhapur	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
29	I. T. I., Gadhinglaj	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
30	I. T. I., Murgud	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
31	I. T. I., Turkewadi	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
32	I. T. I., Ajara	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
33	I. T. I., Shahuwadi	1	...	...	...	...	...	2	...	...	...	2	...	...	24000
34	I. T. I., Hatkanangle	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
35	I. T. I., Radhanagari	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
36	I. T. I., Shirur	...	1	2	...	...	...	...	...	...	7200	21600	...	7200	10800
37	I. T. I., Gaganbawda	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
38	I. T. I., Panhala	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
39	I. T. I., Bhudargad	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Total Kolhapur District ...		1	1	2	...	...	...	2	...	...	7200	21602	...	7200	34800
जिल्हा सांगली SANGLI DISTRICT															
40	I. T. I., Sangli	...	2	2	...	2	2	...	2	...	12	12	...	6000	6000
41	I. T. I., Vita	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
42	I. T. I., Kadegaon	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
43	I. T. I., Shirala	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
44	I. T. I., Tashgaon	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
45	I. T. I., Jat	...	1	4	...	1	4	...	1	...	6000	24000	...	6000	6000
46	I. T. I., Kavathemahakal	...	4	2	...	4	2	...	4	...	24	12	...	6000	6000
47	I. T. I., Aatpadi	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
48	I. T. I., Waiwa	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
49	I. T. I., Palus	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Total Sangli District ...		7	8	...	...	7	8	...	7	...	6036	24024	...	18000	18000
जिल्हा सोलापूर SOLAPUR DISTRICT															
50	I. T. I., Solapur	9	15	20	10	15	20	7	16	42800	500000	6000	6000	6000	6000
51	I. T. I., Solapur (Girls)	...	1	3	...	1	3	...	...	...	6000	24000	...	6000	6000
52	I. T. I., Pandharpur	...	1	10	...	1	10	...	1	...	4000	6000	...	4000	6000
53	I. T. I., Barshi	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
54	I. T. I., Akluj	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
55	I. T. I., Akalkot	...	...	10	...	...	10	...	...	...	12000	...	...	...	500
56	I. T. I., Karmala	...	2	7	...	...	...	...	...	6000	...	42000	...	6000	6000
57	I. T. I., Mandrup	1	...	8	1	...	8	1	...	...	...	48000	2500	...	48000
58	I. T. I., Sangola	...	...	6	...	...	6	...	...	...	...	36000	...	...	6000
59	I. T. I., Mohol	...	...	10	...	...	10	...	...	...	...	60000	...	...	6000
60	I. T. I., Madha Kurdwadi	...	...	9	...	...	9	...	...	...	...	54000	...	...	6000
61	I. T. I., Mangalvedha	...	...	2	...	...	2	...	...	...	...	12000	...	...	6000
Total Solapur District ...		10	19	85	11	17	78	8	17	48800	522000	294000	8500	22000	96500
Total Pune Division ...		345	558	723	316	531	718	220	363	1752708.12	3281664.3	3788760.36	95704.12	260863.3	378594.36

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
नाशिक विभाग NASHIK DIVISION:																
जिल्हा नाशिक NASHIK DISTRICT																
1	I. T. I., Nashik	215	241	250	202	241	250	190	230	910	950	960	4.50	3.94	3.84	
2	I. T. I., Nashik (Girls)	64	70	90	64	70	90	35	40	319	420	500	4.98	6.00	5.56	
3	I. T. I., Dindori	400	330	340	310	330	340	339	330	1706	2100	2160	5.50	6.36	6.35	
4	I. T. I., Chandvad	21	21	21	21	21	21	...	21	139	150	152	6.62	7.14	7.24	
5	I. T. I. Kalvan	252	252	252	252	252	252	240	250	1188	1200	1200	4.71	4.76	4.76	
6	I. T. I., Sinnar	34	32	35	34	32	35	28	30	189	180	210	5.56	5.63	6.00	
7	I. T. I., Igatpuri	103	112	133	103	112	133	...	112	382	672	798	3.71	6.00	6.00	
8	I. T. I., Peth	240	255	255	240	255	255	240	255	1470	1530	1530	6.13	6.00	6.00	
9	I. T. I., Surgana	135	147	147	135	135	135	105	147	870	950	950	6.44	7.04	7.04	
10	I. T. I., Nandgaon	15	25	25	21	25	25	...	25	86	150	150	4.10	6.00	6.00	
11	I. T. I., Niphad	40	50	50	38	45	45	38	30	192	270	270	5.05	6.00	6.00	
12	I. T. I., Malegaon	30	15	25	15	25	25	13	20	18	9	18	1.20	0.36	0.6	
13	I. T. I., Yewala	12	24	35	12	24	24	...	24	64	144	250	5.33	6.00	7.14	
14	I. T. I., Trimbakeshwar	55	72	80	55	80	80	52	72	330	432	480	6.00	5.40	6.00	
15	I. T. I., Satana	131	112	128	131	112	128	...	112	547	672	768	4.18	6.00	6.00	
16	I. T. I., Ambupada (Ashram)	47	59	63	47	59	63	47	59	281	326	378	5.98	5.53	6.00	
17	I. T. I., Boripada (Ashram)	60	63	63	60	63	63	47	47	261	378	378	4.35	6.00	6.00	
18	I. T. I., Asharbari (Ashram)	87	86	89	85	86	89	76	89	418	516	534	4.92	6.00	6.00	
19	I. T. I., Nanashi (Ashram)	80	89	89	75	86	89	75	86	393	516	534	5.24	6.00	6.00	
20	I. T. I., Deola	9	29	57	8	29	57	9	29	48	174	342	6.00	6.00	6.00	
21	I. T. I., Nashik SCP	2	3	4	2	3	4	2	3	140	250	300	70.00	83.33	75.00	
Total Nashik District ...		2032	2087	2231	1910	2085	2219	1536	2011	9951	11989	12862	170.5	195.49	189.53	
जिल्हा धुळे DHULE DISTRICT																
22	I. T. I., Dhule	230	240	240	230	240	240	230	240	510	1440	1440	2.22	6.00	6.00	
23	I. T. I., Pimpalner	60	55	60	60	55	60	42	50	341	330	360	5.68	6.00	6.00	
24	I. T. I., Shirpur	75	75	80	75	75	80	65	70	412	450	480	5.49	6.00	6.00	
25	I. T. I., Shindakheda	20	22	25	20	22	25	17	20	95	132	150	4.75	6.00	6.00	
26	I. T. I., Sukapur (Ashram)	54	60	60	54	60	60	51	58	306	360	360	5.67	6.00	6.00	
27	I. T. I., Navapada (Ashram)	66	72	72	66	72	72	63	72	310	432	432	4.70	6.00	6.00	
Total Dhule District ...		505	524	537	505	524	537	468	510	1974	3144	3222	28.51	36.00	36.00	
जिल्हा जवळार NANDURBAR DISTRICT																
28	I. T. I., Nandurbar	460	470	470	460	470	470	440	520	1872	2820	2820	4.07	6.00	6.00	
29	I. T. I., Navapur	257	260	260	257	260	260	240	265	1109	1560	1560	4.32	6.00	6.00	
30	I. T. I., Taloda	56	60	60	56	60	60	68	65	235	360	360	4.2	6.00	6.00	
31	I. T. I., Akalkuwa	55	60	60	55	60	60	45	55	292	360	360	5.31	6.00	6.00	
32	I. T. I., Akrani	23	25	25	23	25	25	16	35	117	150	150	5.09	6.00	6.00	
33	I. T. I., Shahada	98	105	105	98	105	105	90	100	542	630	630	5.53	6.00	6.00	
34	I. T. I., Mandvi (Ashram)	25	30	30	25	30	30	36	45	87	180	180	3.48	6.00	6.00	
35	I. T. I., Shirwe (Ashram)	77	80	80	77	80	80	66	78	296	480	480	3.84	6.00	6.00	
Total Nandurbar District ...		1051	1090	1090	1051	1090	1090	1001	1163	4550	6540	6540	35.84	48.00	48.00	

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
जिल्हा जळगाव JALGAON DISTRICT															
36	I. T. I., Jalgaon	49	61	60	49	61	60	...	61	268	366	360	5.47	6.00	6.00
37	I. T. I., Jalgaon (Girls)	6	6	8	6	6	8	...	6	40	50	50	6.67	8.33	6.25
38	I. T. I., Bhusaval	19	30	35	19	30	35	19	30	100	180	210	5.26	6.00	6.00
39	I. T. I., Bodvad	12	13	10	12	13	10	13	...	48	54	60	4.00	4.15	6.00
40	I. T. I., Janner	13	20	20	12	20	20	...	20	80	100	100	6.67	5.00	5.00
41	I. T. I., Uchande (Edalabad)	5	6	6	5	6	6	5	6	28	36	36	5.60	6.00	6.00
42	I. T. I., Raver	9	15	16	9	15	16	9	15	44	50	60	4.89	3.33	3.75
43	I. T. I., Chalisgaon	6	8	8	6	8	8	6	8	25	48	48	4.17	6.00	6.00
44	I. T. I., Parola	8	6	10	7	6	10	7	6	42	36	60	6.00	6.00	6.00
45	I. T. I., Pachora	6	10	10	6	10	10	...	10	27	60	60	4.50	6.00	6.00
46	I. T. I., Amalner	11	9	10	11	9	10	4	8	55	54	60	5.00	6.00	6.00
47	I. T. I., Yawal	59	70	75	59	70	75	34	50	291	350	375	4.93	5.00	5.00
48	I. T. I., Dharangaon	5	4	6	5	4	6	...	6	38	24	36	7.60	6.00	6.00
49	I. T. I., Chopada	50	72	90	50	72	90	...	72	300	432	540	6.00	6.00	6.00
50	I. T. I., Bhadgaon	5	8	8	5	8	8	5	8	20	48	48	4.00	6.00	6.00
51	I. T. I., Yerondol	7	7	9	7	7	9	...	7	41	42	60	5.86	6.00	6.67
52	I. T. I., Jodhankheda (Ashram)	52	63	42	34	63	42	44	34	184	240	240	5.41	3.81	5.71
Total Jalgaon District ...		322	408	423	302	408	423	146	347	1631	2170	2403	92.03	95.62	98.38

जिल्हा अहमदनगर AHMEDNAGAR DISTRICT

53	I. T. I., Ahemadnagar	6	10	15	6	10	15	...	10	43	7	108	7.20	0.72	7.20
54	I. T. I., Shevgaon	8	8	9	4	8	8	...	8	...	1	1	...	0.14	0.06
55	I. T. I., Jamkhed	2	3	3	2	3	3	2	2	...	...	...	0.05	0.03	0.05
56	I. T. I., Karjat	...	2	3	...	2	3	...	2	...	...	...	...	0.01	0.01
57	I. T. I., Rajur (Akole)	116	110	152	116	110	152	...	110	6	7	9	0.06	0.06	0.06
58	I. T. I., Parner	2	3	3	1	3	3	1	2	...	...	...	...	0.05	0.07
59	I. T. I., Shrirampur	1	2	8	1	2	8	...	2	...	...	...	0.04	0.06	0.06
60	I. T. I., Sanganner	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
61	I. T. I., Pathardi	...	5	7	...	5	7	...	...	...	36	50	...	7.20	7.20
62	I. T. I., Rahuri	5	10	10	5	10	10	2	2	...	1	1	0.06	0.06	0.06
63	I. T. I., Kopergaon	20	15	20	20	15	20	20	15	1	1	2	0.07	0.09	0.10
64	I. T. I., Newasa	2	5	6	...	5	6	1	1	...	...	...	...	0.04	0.06
65	I. T. I., Shrigonda	3	5	5	3	5	5	3	5	...	...	...	0.04	0.06	0.06
66	I. T. I., Rahata	...	...	2	...	...	2	...	2	...	...	...	...	...	0.06
67	I. T. I., Maveshi (Ashram)	34	68	68	34	68	68	...	68	4	5	5	0.11	0.07	0.07
68	I. T. I., Kelikotul (Ashram)	15	35	68	15	16	68	...	35	1	2	6	0.06	0.09	0.08
Total Ahemadnagar District ...		214	281	379	207	262	378	29	264	55	60	182	7.69	8.68	15.2
Total Nashik Division ...		4124	4390	4660	3975	4369	4647	3180	4295	18161	23903	25209	334.57	383.79	387.11
Total Maharashtra State ...		11658	13811	15428	11095	13565	15225	8474	12183	18898405.74	31633089.8	32258386.86	1312166.69	1774986.09	1958597.47

(५) महाराष्ट्र जिल्हा परिषद व पंचायत समिती अधिनियम, १९६१ च्या कलम १८२ व १८७ अन्वये जिल्हा परिषदांना देय असलेले अनुदान जिल्हा परिषदा स्थापन झाल्यावर राज्यस्तरावर ज्या योजना राबविण्यात येत असत, त्या योजना परिशिष्ट-अ कलम १०० अन्वये जिल्हा परिषदांना वर्ग करण्यात आल्या. या योजनांवरील देखील राज्यस्तरावरून स्थानिकस्तरावर स्थलांतरीत करण्यात येऊन जिल्हा परिषदांना या योजनांची अंमलजावणी करण्याकरिता अनुदान स्वरूपात देण्यात येते.

(रुपये हजाराला)

अ.क्र.	योजनेचे नाव	जिल्हा परिषदांना दिलेले अनुदान										दरजोई							
		प्रत्यक्ष २०१५-२०१६		अपेक्षित २०१६-२०१७		अंदाजित २०१७-२०१८		२०१५-१६		२०१६-१७			२०१७-१८		२०१६-१७		२०१७-१८		
		योजनेतर	योजनांतर्गत	एकूण	योजनेतर	योजनांतर्गत	एकूण	योजनेतर	योजनांतर्गत	एकूण	१९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०
		५८३८	५८३८	६५८०	६५८०	६५८०	६५८०	६५८०	६५८०	६५८०	६५८०	६५८०	६५८०	६५८०	६५८०	६५८०	६५८०	६५८०	६५८०
		५८३८	५८३८	६५८०	६५८०	६५८०	६५८०	६५८०	६५८०	६५८०	६५८०	६५८०	६५८०	६५८०	६५८०	६५८०	६५८०	६५८०	६५८०
		...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
		...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
		...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
		५	...	५	२	...	२	...	२	...	२	...	२	...	२	...	२	...	२
		५	...	५	२	...	२	...	२	...	२	...	२	...	२	...	२	...	२
		५८४३	...	५८४३	६५८२	...	६५८२	८७०४	...	८७०४	९८	२१	२७	३८३९	४३६१	५७६७	४३६१	५७६७	४३६१

१. मागासवर्गीय विद्यार्थ्यांना शिकवणी फी, परीक्षा फी देणे. अनुसूचित जमाती एकूण

२. माध्यमिक शाळेत शिकत असलेल्या मागासवर्गीय विद्यार्थ्यांना शिष्यवृत्ती देणे. अनुसूचित जमाती एकूण

३. मागासवर्गीया प्राधानुदान वसतीगृहांना सहाय्यक अनुदान देणे. अनुसूचित जमाती एकूण

४. बालवाड्यांना सहाय्यक अनुदान अनुसूचित जमाती एकूण एकूण बेरीज

(१) जिल्हा परिषदेने घालविलेल्या वसतीगृहांना अनुदान—

अ. क्र.	जिल्हा परिषदेचे नाव	अनुदान म्हणून दिलेल्या रकमा			शेरा
		२०१५-१६	२०१६-१७	२०१७-१८	
१	२	३	४	५	६
१	औरंगाबाद	...	...	...	वसतिगृह बंद आहे
२	नांदेड	...	...	...	...
एकूण		...	...	...	...

(२) जिल्हा परिषदेने घालविलेल्या आदिवासी बालवाड्यांना अनुदान—

अ. क्र.	जिल्हा परिषदेचे नाव	अनुदान म्हणून दिलेल्या रकमा			शेरा
		२०१५-१६	२०१६-१७	२०१७-१८	
१	२	३	४	५	६
१.	रायगड	...	...	...	...
२.	गडचिरोली	...	...	...	...
३.	नाशिक	...	...	...	...
४.	धुळे	...	...	...	...
५.	नांदेड	...	...	...	...
६.	चंद्रपूर	...	...	...	...
७.	अहमदनगर	...	...	...	...
८.	जळगाव	...	...	...	...
९.	ठाणे	...	...	...	...
१०.	पुणे	...	५	२	...
११.	अमरावती	...	...	...	...
१२.	यवतमाळ	...	...	...	...
१३.	नागपूर	...	...	...	...
१४.	भंडारा	...	...	...	...
१५.	वर्धा	...	...	...	...
१६.	नंदूरबार	...	...	...	...
एकूण		५	२	...	...

(३) कमवा व शिका—

अ. क्र.	जिल्हा परिषदेचे नाव	अनुदान म्हणून दिलेल्या रकमा			शेरा
		२०१३-१४	२०१४-१५	२०१५-१६	
१	२	३	४	५	६
१.	...	...	...	...	सन १९९७ पासून योजना बंद आहे.
एकूण		...	...	...	...

आर्थिक उन्नती
3. ECONOMIC UPLIFT

आदिवासी शेतकऱ्यांना वीजपंप-तेलपंपाचा मोफत पुरवठा

(१) प्रस्तावना : शेती हा आदिवासी लोकांचा पारंपरिक व्यवसाय आहे. महाराष्ट्रातील ८० टक्के आदिवासी शेतीवर अवलंबून आहेत. अधिकांश आदिवासी फक्त पावसाळ्यात निरूक्त प्रतीच्या धान्याचे उत्पादन काढतात. त्यांनी आर्थिक परिस्थिती अत्यंत हलाखीची असल्यामुळे त्यांनी वर्षातून दोन-तीन पिके काढणे सोयीचे व्हावे म्हणून त्यांना जलसिंचनाची सोय करून द्यावी या उद्देशाने त्यांच्या शेतीतील विहिरींवर अथवा जवळपासच्या नदीनाल्यावर नवीन वीजपंप बसवून देण्याची योजना सन १९७३-७४ पासून कार्यान्वित करण्यात आली व ज्यासाठी विद्युतलाईन उपलब्ध नाही किंवा नजीकच्या काळात विद्युत कनेक्शन मिळणे शक्य होणार नाही अशा शेतकऱ्यांना ५ अब्जशक्तीचे तेलपंप देण्याची योजना १९७६-७७ पासून सुरू करण्यात आली. साधारणतः ज्या शेतकऱ्यांच्या मालकीची कमीत कमी ६० आर व जास्तीत जास्त ४ हेक्टर स्वतःच्या मालकीची जमीन असेल अशांना या योजना फायदा घेता येतो. तथापि, ६० आर पेक्षा जास्त असलेल्या जमीन धारकांनी एकत्रित येऊन करार लिहून दिला तर एकत्रितपणे लाभ घेता येतो. मात्र अशा एकत्रित असलेल्या शेतकऱ्यांची जमीन ६० आर पेक्षा जास्त असली पाहिजे. या योजनेत आदिवासी शेतकऱ्यांच्या विहिरींवर वीजपंप बसवून देऊन विद्युत शक्तीने कार्यान्वित करण्याची सर्व सोय मोफत आहे. अशा मोफत पुरविलेल्या पंपाद्वारे आदिवासींना त्यांच्या स्वतःच्या शेतीची प्रगती करावयाची असून त्यांनी तो पंप कोणालाही भाड्याने घ्यावयाचा अथवा विकासाचा नाही. तसेच आदिवासींच्या आर्थिक उन्नतीकरिता आणखी महिला बचत गट, स्वयंसेवी संस्थांमार्फत विविध योजना, २७५ (१) अन्वये विविध योजना, पोलीस सैन्यदल भरतीपूर्व प्रशिक्षण, विभिन्न विशेष केंद्रीय सहाय्याच्या योजनांची अंमलबजावणी, स्वाभिमान योजना, जामखेड आरोग्य प्रकल्प, ग्रेड ३ व ग्रेड ४ च्या बालकांच्या पालकांना मजुरी इ. योजना नव्याने सुरू करण्यात आल्या आहेत.

(२) वित्तीय आवश्यकता :

(II) Financial Requirements :

तक्ता एक

TABLE I

(रुपये हजारत/Rs. in thousand)

तपशील Particulars	प्रत्यक्ष रक्कम, २०१५-२०१६ Actuals, 2015-2016				अर्थसंकल्प, २०१६-२०१७ Budget Estimates, 2016-2017				प्रस्तावित सुधारित अंदाज, २०१६-२०१७ Revised Estimates, 2016-2017				प्रस्तावित अर्थसंकल्प, २०१७-२०१८ Budget Estimates, 2017-2018										
	योजनेत		योजनांतर्गत		योजनेत		योजनांतर्गत		योजनेत		योजनांतर्गत		योजनेत		योजनांतर्गत								
	Non-Plan	Plan	Total	4	Non-Plan	Plan	Total	5	6	7	Non-Plan	Plan	Total	8	9	10	Non-Plan	Plan	Total	11	12	13	
(अ) कार्याचे वर्गीकरण-																							
(१) वीजपंप बसविणे	...	19,18	19,18	4	...	1,12,51	1,12,51	5	6	7	...	86,00	86,00	8	9	10	...	45,00	45,00	11	12	13	
(२) तेलपंप पुरविणे	...	15,06,72	15,06,72	4	...	15,16,32	15,16,32	5	6	7	...	12,22,93	12,22,93	8	9	10	...	10,66,06	10,66,06	11	12	13	
(३) पीव्हीसी पाईप	...	11,12,92	11,12,92	4	...	11,55,50	11,55,50	5	6	7	...	7,13,46	7,13,46	8	9	10	...	8,18,48	8,18,48	11	12	13	
(४) महिला बचत गट	...	...	...	4	...	15,52	15,52	5	6	7	...	...	...	8	9	10	...	300	300	11	12	13	
(५) स्वयंसेवी संस्थांमार्फत विविध योजना राबविणे	...	...	...	4	...	1	1	5	6	7	...	1	1	8	9	10	...	1	1	11	12	13	
(६) २७५ (१) अन्वये विविध योजना	...	1,28,74,00	1,28,74,00	4	...	1,25,00,00	1,25,00,00	5	6	7	...	1,25,00,00	1,25,00,00	8	9	10	...	1,37,50,00	1,37,50,00	11	12	13	
(७) पोलीस, सैन्यदल भरतीपूर्व प्रशिक्षण	...	2,59,28	2,59,28	4	...	5,00,00	5,00,00	5	6	7	...	2,63,85	2,63,85	8	9	10	...	5,00,00	5,00,00	11	12	13	
(८) नॅस युनिट वाटप करणे	...	...	...	4	...	1,56,11	1,56,11	5	6	7	...	15,60	15,60	8	9	10	...	13,40	13,40	11	12	13	
(९) स्वाभिमान योजना	...	1,00	1,00	4	...	2,39,29	2,39,29	5	6	7	...	2,12,89	2,12,89	8	9	10	...	1,39,05	1,39,05	11	12	13	
(१०) जामखेड आरोग्य प्रकल्प	...	...	...	4	...	1	1	5	6	7	...	1	1	8	9	10	...	1	1	11	12	13	
(११) हवाई सुंदरी प्रशिक्षण देणे	...	...	...	4	...	1	1	5	6	7	...	1	1	8	9	10	...	1	1	11	12	13	

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
(१२) ग्रेड ३ व ग्रेड ४ च्या बालकांच्या पालकांना मजुरी	...	500	500	500	...	35,51	35,51	...	15,50	15,50	...	30,50	30,50
(१३) विभिन्न विकास योजनांची अंमलबजावणी	...	1,16,26,00	1,16,26,00	1,16,26,00	...	1,25,00,00	1,25,00,00	...	1,25,00,00	1,25,00,00	...	1,37,50,00	1,37,50,00
(१४) नाविष्णुपूर्ण योजना	...	35,20,27	35,20,27	35,20,27	...	...	...	...	37,17,91	37,17,91	...	22,40,42	22,40,42
(१५) पारधी विकासासाठी विविध योजना	...	15,72,88	15,72,88	15,72,88	...	10,02,14	10,02,14	...	2,82,50	2,82,50	...	1,79,00	1,79,00
(१६) वन जमीन मोजणी शुल्क	...	10,50,00	10,50,00	10,50,00	...	15,00,00	15,00,00	...	15,00,00	15,00,00	...	15,00,00	15,00,00
(१७) आदिवासी युवकांसाठी कौशल्य विकास कार्यक्रम	...	12,26,37	12,26,37	12,26,37	...	30,00,00	30,00,00	...	38,37,45	38,37,45	...	30,00,00	30,00,00
(१८) वनबंधु कल्याण योजना	...	7,00,00	7,00,00	7,00,00	...	...	...	...	20,00,00	20,00,00	...	20	20
बेरीज (अ) स्थूल Total-(A) Gross	...	3,54,73,62	3,54,73,62	3,54,73,62	...	3,42,32,93	3,42,32,93	...	3,88,68,12	3,88,68,12	...	3,70,35,14	3,70,35,14
वजा-वसुली Deduct-Recovery	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
बेरीज (अ) निव्वळ Total-(A) Net	...	3,54,73,62	3,54,73,62	3,54,73,62	...	3,42,32,93	3,42,32,93	...	3,88,68,12	3,88,68,12	...	3,70,35,14	3,70,35,14
(ब) उद्दिष्टनिहाय वर्गीकरण-													
(१) वीजपंप बसविणे	...	19,18	19,18	19,18	...	1,12,51	1,12,51	...	86,00	86,00	...	45,00	45,00
(२) तेलपंप पुरविणे	...	15,06,72	15,06,72	15,06,72	...	15,16,32	15,16,32	...	12,22,93	12,22,93	...	10,66,06	10,66,06
(३) पीव्हीसी पाईप	...	11,12,92	11,12,92	11,12,92	...	11,55,50	11,55,50	...	7,13,46	7,13,46	...	8,18,48	8,18,48
(४) महिला बचत गट	...	...	...	...	...	15,52	15,52	...	...	...	...	3,00	3,00
(५) स्वयंसेवी संस्थामार्फत विविध योजना राबविणे	...	...	...	...	...	1	1	...	1	1	...	1	1
(६) २७५ (१) अन्वये विविध योजना	...	1,28,74,00	1,28,74,00	1,28,74,00	...	1,25,00,00	1,25,00,00	...	1,25,00,00	1,25,00,00	...	1,37,50,00	1,37,50,00
(७) पोलीस, सैन्यदल भरतीपूर्व प्रशिक्षण	...	2,59,28	2,59,28	2,59,28	...	5,00,00	5,00,00	...	2,63,85	2,63,85	...	5,00,00	5,00,00
(८) गॅस युनिट वाटप करणे	...	...	...	...	...	1,56,11	1,56,11	...	15,60	15,60	...	13,40	13,40
(९) स्वाभिमान योजना	...	1,00	1,00	1,00	...	2,39,29	2,39,29	...	2,12,89	2,12,89	...	1,39,05	1,39,05
(१०) जामखेड आरोग्य प्रकल्प	...	...	...	...	...	1	1	...	1	1	...	1	1
(११) हवाई सुंदरी प्रशिक्षण देणे	...	...	...	...	...	1	1	...	1	1	...	1	1
(१२) ग्रेड ३ व ग्रेड ४ च्या बालकांच्या पालकांना मजुरी	...	5,00	5,00	5,00	...	35,51	35,51	...	15,50	15,50	...	30,50	30,50
(१३) विभिन्न विकास योजनांची अंमलबजावणी	...	1,16,26,00	1,16,26,00	1,16,26,00	...	1,25,00,00	1,25,00,00	...	1,25,00,00	1,25,00,00	...	1,37,50,00	1,37,50,00
(१४) नाविष्णुपूर्ण योजना	...	35,20,27	35,20,27	35,20,27	...	...	...	...	37,17,91	37,17,91	...	22,40,42	22,40,42
(१५) पारधी विकासासाठी विविध योजना	...	15,72,88	15,72,88	15,72,88	...	10,02,14	10,02,14	...	2,82,50	2,82,50	...	1,79,00	1,79,00
(१६) वन जमीन मोजणी शुल्क	...	10,50,00	10,50,00	10,50,00	...	15,00,00	15,00,00	...	15,00,00	15,00,00	...	15,00,00	15,00,00
(१७) आदिवासी युवकांसाठी कौशल्य विकास कार्यक्रम	...	12,26,37	12,26,37	12,26,37	...	30,00,00	30,00,00	...	38,37,45	38,37,45	...	30,00,00	30,00,00
(१८) वनबंधु कल्याण योजना	...	7,00,00	7,00,00	7,00,00	...	...	...	...	20,00,00	20,00,00	...	20	20
बेरीज (अ) स्थूल Total-(A) Gross	...	3,54,73,62	3,54,73,62	3,54,73,62	...	3,42,32,93	3,42,32,93	...	3,88,68,12	3,88,68,12	...	3,70,35,14	3,70,35,14
वजा-वसुली Deduct-Recovery	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
बेरीज (अ) निव्वळ Total-(A) Net	...	3,54,73,62	3,54,73,62	3,54,73,62	...	3,42,32,93	3,42,32,93	...	3,88,68,12	3,88,68,12	...	3,70,35,14	3,70,35,14

विद्युत मोटार पंप

(रुपये लाखात)

तक्ता क्र. १

प्रत्यक्ष खर्च

भौतिक साध्य

भौतिक लक्ष

अ.क्र.	जिल्हा	२०१५-२०१६		२०१६-२०१७		२०१७-२०१८		२०१८-२०१९		२०१९-२०२०		२०२०-२०२१		२०२१-२०२२		२०२२-२०२३		२०२३-२०२४		२०२४-२०२५	
		TSP	OTSP	TSP	OTSP	TSP	OTSP	TSP	OTSP	TSP	OTSP	TSP	OTSP	TSP	OTSP	TSP	OTSP	TSP	OTSP	TSP	OTSP
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०	२१	२२
१.	ठाणे	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
२.	पालघर	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
३.	रायगड	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
४.	रत्नागिरी	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
५.	पुणे	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
६.	कोल्हापूर	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
७.	सांगली	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
८.	सोलापूर	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
९.	सातारा	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
१०.	उस्मानाबाद	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
११.	नाशिक	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
१२.	धुळे	४०	१८७	१	२	२००	१५२	४०	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०	२१	२२
१३.	नंदुरबार	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
१४.	जळगाव	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
१५.	अहमदनगर	१	१	१	१	१	१	१	१	१	१	१	१	१	१	१	१	१	१	१	१
१६.	अमरावती	...	...	३५	१४१	४०	१५२	३१	३१	३१	३१	३१	३१	३१	३१	३१	३१	३१	३१	३१	३१
१७.	यवतगाळ	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
१८.	परभणी	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
१९.	हिंगोली	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
२०.	नांदेड	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
२१.	अकोला	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
२२.	वाशिम	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
२३.	बुलढाणा	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
२४.	औरंगाबाद	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
२५.	लातूर	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
२६.	बीड	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
२७.	जालना	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
२८.	नागपूर	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
२९.	वर्धा	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
३०.	भंडारा	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
३१.	गोंदिया	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
३२.	चंद्रपूर	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
३३.	गडचिरोली	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
		४१	१०	२२३	१६४	२४०	१५८	४१	४०	४१	४२	४३	४४	४५	४६	४७	४८	४९	५०	५१	५२

एकूण

तेल पंप पुरवठा

(रुपये लाखात)

अ.क्र.	जिल्हा	भौतिक लक्ष				भौतिक साध्य				प्रत्यक्षा खर्च										
		२०१५-२०१६	२०१६-२०१७	२०१७-२०१८	२०१५-२०१६	२०१६-२०१७	२०१७-२०१८	२०१५-२०१६	२०१६-२०१७	२०१७-२०१८	२०१५-२०१६	२०१६-२०१७	२०१७-२०१८							
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०	
१.	ठाणे	४१	...	...	...	५०	...	...	...	४५	...	५०	...	...	...	१२.०५	...	...	...	
२.	पालघर	२२५	...	...	...	२०२	...	...	...	२४०	...	२०२	...	...	...	६६.००	...	...	...	
३.	रायगड	२८	५६	३१	६२	३४	६८	२८	५६	३१	६२	३४	६८	२८	५६	७५.३६	१८	१९	१८	
४.	रत्नागिरी	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
५.	पुणे	१९	...	...	...	२३	...	...	...	२५	...	२३	...	...	...	५.००	...	...	...	...
६.	कोल्हापूर	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
७.	सांगली	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
८.	सोलापूर	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
९.	सातारा	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
१०.	उस्मानाबाद	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
११.	नाशिक	२१०४	१८५	१०५४	१००	१६००	१५०	१८५	१०५४	३३६	...	...	...	...	...	०८६२२६	...	...	...	...
१२.	धुळे	६१९	२४	६५९	३३	६००	३०	२४	६५९	...	...	...	...	...	...	३००	...	...	...	...
१३.	नंदुरबार	४२५	१९	१८६	५	५५०	५	१९	१८६	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
१४.	जळगाव	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
१५.	अहमदनगर	१२	...	...	...	२५	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
१६.	अमरावती	३३७	१३	४३३	२०६	४५०	२२५	१३	४३३	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
१७.	यवतमाळ	१२५	३०५	३२२	२५०	३५०	३०६	३०५	३२२	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
१८.	परभणी	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
१९.	हिंगोली	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
२०.	नांदेड	११२	२००	११४	१३०	१२०	१३०	२००	११४	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
२१.	अकोला	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
२२.	वाशिम	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
२३.	बुलढाणा	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
२४.	औरंगाबाद	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
२५.	लातूर	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
२६.	बीड	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
२७.	जालना	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
२८.	नागपूर	४१	८१	८१	१२३	६५	१२३	८१	८१	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
२९.	वर्धा	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
३०.	मंडरा	१५७	१७१	१६२	१७२	१००	१७२	१५७	१७१	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
३१.	गोदिया	१६५	१६५	८२	८२	४१	४१	१६५	१६५	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
३२.	चंद्रपूर	१५६	१५४	२६३	१६६	२५	१६६	१५६	१५४	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
३३.	गडचिरोली	३४५	...	...	...	२४	...	...	...	३२१	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
...	एकूण	४८१७	६३७	४३४२	११६६	४५६३	१२०६	४८१७	६३७	१४०४	१४०४	५६३	१४०४	५६३	१४०४	२०९४२	२२२४२	६४५४७	५५५४७	२१५८२

श्री. व्ही. सी. पार्थिव पुरवठा

(रुपये लाखात)

अ.क्र.	जिल्हा	भौतिक लक्ष										भौतिक साध्य										प्रत्यक्ष खर्च															
		२०१५-२०१६		२०१६-२०१७		२०१७-२०१८		२०१८-२०१९		२०१९-२०२०		२०२०-२०२१		२०२१-२०२२		२०२२-२०२३		२०२३-२०२४		२०२४-२०२५		२०२५-२०२६		२०२६-२०२७		२०२७-२०२८		२०२८-२०२९		२०२९-२०३०							
		TSP	OTSP	TSP	OTSP	TSP	OTSP	TSP	OTSP	TSP	OTSP	TSP	OTSP	TSP	OTSP	TSP	OTSP	TSP	OTSP	TSP	OTSP	TSP	OTSP	TSP	OTSP	TSP	OTSP	TSP	OTSP	TSP	OTSP						
१.	ठाणे	३९	...	५६	...	६२	...	३९	...	५६	...	६२	...	३९	...	५६	...	६२	...	३९	...	५६	...	६२	...	३९	...	५६	...	६२	...	३९	...	५६	...	६२	...
२.	पालघर	२६०	...	२६०	...	२६६	...	२६०	...	२६०	...	२६६	...	२६०	...	२६०	...	२६६	...	२६०	...	२६०	...	२६६	...	२६०	...	२६०	...	२६६	...	२६०	...	२६०	...	२६६	...
३.	रायगड	९	९	९	९	९	९	९	९	९	९	९	९	९	९	९	९	९	९	९	९	९	९	९	९	९	९	९	९	९	९	९	९	९	९	९	
४.	रत्नागिरी	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	
५.	पुणे	६६	...	४६	...	७३	...	५३	...	८०	...	५८	...	६६	...	४६	...	७३	...	५३	...	८०	...	५८	...	६६	...	४६	...	७३	...	५३	...	८०	...	५८	...
६.	कोल्हापूर	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	
७.	सांगली	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	
८.	सोलापूर	...	...	९५	...	२०	...	...	...	...	...	२२	...	...	...	९५	...	...	...	...	...	२०	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...		
९.	सातारा	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...		
१०.	उस्मानाबाद	...	...	९३	...	...	...	९५	...	...	...	९७	...	...	...	९३	...	...	...	...	९५	...	...	९७	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...		
११.	नाशिक	१४९९	२००	१४५०	१७५	१४००	१७५	१४९९	१४९९	१४००	१७५	१४९९	१४९९	१४००	१७५	१४९९	१४९९	१४००	१७५	१४९९	१४९९	१४००	१७५	१४९९	१४९९	१४००	१७५	१४९९	१४९९	१४००	१७५	१४९९	१४९९	१४००	१७५	१४९९	
१२.	दुळे	१०६७	५००	१२००	६००	११००	११००	१०६७	१०६७	५००	१२००	६००	११००	११००	१०६७	१०६७	५००	१२००	६००	११००	११००	१०६७	१०६७	५००	१२००	६००	११००	११००	१०६७	१०६७	५००	१२००	६००	११००	११००	१०६७	
१३.	नंदुरबार	३९९	३	२५०	...	२६५	...	२६५	...	२६५	...	२६५	...	२६५	...	२६५	...	२६५	...	२६५	...	२६५	...	२६५	...	२६५	...	२६५	...	२६५	...	२६५	...	२६५	...	२६५	
१४.	जळगांव	६५	११०	३३	२००	४०	२५	४०	२५	४०	२५	४०	२५	४०	२५	४०	२५	४०	२५	४०	२५	४०	२५	४०	२५	४०	२५	४०	२५	४०	२५	४०	२५	४०	२५		
१५.	अहमदनगर	१३३	२००	१५०	१००	५०	२५	११४	११४	११४	११४	११४	११४	११४	११४	११४	११४	११४	११४	११४	११४	११४	११४	११४	११४	११४	११४	११४	११४	११४	११४	११४	११४	११४	११४		
१६.	अमरावती	५००	...	...	६६०	१६६	७००	१६६	७००	१६६	७००	१६६	७००	१६६	७००	१६६	७००	१६६	७००	१६६	७००	१६६	७००	१६६	७००	१६६	७००	१६६	७००	१६६	७००	१६६	७००	१६६	७००		
१७.	यवतमाळ	१०४	...	३६५	६६६	१५२	४७०	१९५	१९५	१९५	१९५	१९५	१९५	१९५	१९५	१९५	१९५	१९५	१९५	१९५	१९५	१९५	१९५	१९५	१९५	१९५	१९५	१९५	१९५	१९५	१९५	१९५	१९५	१९५			
१८.	परभणी	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	
१९.	हिंगोली	...	...	२००	...	२००	...	१६९	...	१६९	...	१६९	...	१६९	...	१६९	...	१६९	...	१६९	...	१६९	...	१६९	...	१६९	...	१६९	...	१६९	...	१६९	...	१६९	...		
२०.	नांदेड	१६४	...	६६	...	४६	...	४६	...	४६	...	४६	...	४६	...	४६	...	४६	...	४६	...	४६	...	४६	...	४६	...	४६	...	४६	...	४६	...	४६	...		
२१.	अकोला	...	...	६०	...	५३	...	५३	...	५३	...	५३	...	५३	...	५३	...	५३	...	५३	...	५३	...	५३	...	५३	...	५३	...	५३	...	५३	...	५३	...		
२२.	वाशिम	...	...	४०	...	४६	...	४६	...	४६	...	४६	...	४६	...	४६	...	४६	...	४६	...	४६	...	४६	...	४६	...	४६	...	४६	...	४६	...	४६	...		
२३.	बुलढाणा	...	...	४०	...	४६	...	४६	...	४६	...	४६	...	४६	...	४६	...	४६	...	४६	...	४६	...	४६	...	४६	...	४६	...	४६	...	४६	...	४६	...		
२४.	औरंगाबाद	...	...	१००	...	१००	...	१००	...	१००	...	१००	...	१००	...	१००	...	१००	...	१००	...	१००	...	१००	...	१००	...	१००	...	१००	...	१००	...	१००	...		
२५.	लातूर	...	...	१२	...	१२	...	१२	...	१२	...	१२	...	१२	...	१२	...	१२	...	१२	...	१२	...	१२	...	१२	...	१२	...	१२	...	१२	...	१२	...		
२६.	बीड	...	...	६	...	६	...	६	...	६	...	६	...	६	...	६	...	६	...	६	...	६	...	६	...	६	...	६	...	६	...	६	...	६	...		
२७.	जालना	...	...	२७	...	२७	...	२७	...	२७	...	२७	...	२७	...	२७	...	२७	...	२७	...	२७	...	२७	...	२७	...	२७	...	२७	...	२७	...	२७	...		
२८.	नागपूर	३३	...	३३	...	३५	...	३५	...	३५	...	३५	...	३५	...	३५	...	३५	...	३५	...	३५	...	३५	...	३५	...	३५	...	३५	...	३५	...	३५	...		
२९.	कर्जा	...	...	१३०	...	१३५	...	१३५	...	१३५	...	१३५	...	१३५	...	१३५	...	१३५	...	१३५	...	१३५	...	१३५	...	१३५	...	१३५	...	१३५	...	१३५	...	१३५	...		
३०.	मंजारा	१९०	...	२६५	...	३००	...	३००	...	३००	...	३००	...	३००	...	३००	...	३००	...	३००	...	३००	...	३००	...	३००	...	३००	...	३००	...	३००	...	३००	...		
३१.	गोंदिया	६६	...	१३३	...	३३	...	३३	...	३३	...	३३	...	३३	...	३३	...	३३	...	३३	...	३३	...	३३	...	३३	...	३३	...	३३	...	३३	...	३३	...		
३२.	चंद्रपूर	१६६	...	११३	...	११६	...	११६	...	११६	...	११६	...	११६	...	११६	...	११६	...	११६	...	११६	...	११६	...	११६	...	११६	...	११६	...	११६	...	११६	...		
३३.	गडचिरोली	...	...	५३३	...	५१६	...	५१६	...	५१६	...	५१६	...	५१६	...	५१६	...	५१६	...	५१६	...	५१६	...	५१६	...	५१६	...	५१६	...	५१६	...	५१६	...	५१६	...		
एकूण	...	१७७४	२८७५	५९६४	२८९६	५३८७	२२३५	४४११	२२४२	२६५७	१८७८	१२६८	११९९	१८८०	१६०७	१५३९	१४७४	१३७४	१४००	१४००	१४००	१४००	१४००	१४००	१४००	१४००	१४००	१४००	१४००	१४००	१४००	१४००	१४००	१४००			

तक्ता १

(रुपये हजारत)

(२) वित्तीय आवश्यकता :

तपशील	प्रत्यक्ष २०१५-२०१६	अर्थसंकल्प २०१६-२०१७	प्रस्तावित सुधारलेले अंदाज २०१६-२०१७	प्रस्तावित अर्थसंकल्प २०१७-२०१८								
	योजनेत्तर	योजनांतर्गत	एकूण	योजनेत्तर	योजनांतर्गत	एकूण						
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३
(अ) कार्याचे वर्गीकरण												
अनुसूचित जमातीकरिता चालविल्या जाणाऱ्या आश्रमशाळा व मुलौघोगोत्तर आश्रमशाळांना सहाय्यक अनुदान.	४,९०,४९,७१	२,६१,४३,५४	७,५१,९३,२५	५,२६,६९,१६	२,३२,०७,८०	७,५८,७६,९६	६,४७,८४,९५	२,५४,८५,२४	९,०२,७०,१९	६,९०,९१,९३	२,४६,३१,५८	९,३७,२३,५१
(१) महाराष्ट्र जिल्हा परिषदा व पंचायत समित्या अधिनियम १९६१ च्या कलम १८२ अन्वये सप्रयोजन अनुदाने.	५८,४३	...	५८,४३	४२,५७	...	४२,५७	६५,८२	...	६५,८२	८७,०४	...	८७,०४
(२) जनजाती विकास महामंडळाला वित्तीय सहाय्य-सहाय्यक अनुदान.	३९,८३,६६	...	३९,८३,६६	५२,७६,८०	१०,००,०१	६२,७६,८१	५२,७६,८०	१०,००,०१	६२,७६,८१	५२,०६,६१	५०,०१	५२,५६,६२
(३) आदिवासी विकास महामंडळाला भागभांडवली अंशदान.	...	१६,४३,०४	१६,४३,०४	...	३,००,००	३,००,००	...	...	...	...	३,००,००	३,००,००
(४) शहरी वित्त व विकास महामंडळाला अर्थसहाय्य.	...	२,५०,००	२,५०,००	...	७,५०,००	७,५०,००	...	७,५०,००	७,५०,००	...	४,००,००	४,००,००
(५) शहरी वित्त व विकास महामंडळाला भागभांडवली अंशदान.	...	५३,९०	५३,९०	...	१०,००,००	१०,००,००	...	...	...	...	१०,००,००	१०,००,००
स्थूल बॅंजीज (अ)	५,३०,९१,८०	२,८०,९०,४८	८,११,८२,२८	५,७९,८८,५३	२,६२,५७,८१	८,४२,४६,३४	७,०१,२७,५७	२,७२,३५,२५	९,७३,६२,८२	७,४३,८५,५८	२,६३,८१,५९	१०,०७,६७,१७
वजा-वसुली	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
निव्वळ बॅंजीज (अ)	५,३०,९१,८०	२,८०,९०,४८	८,११,८२,२८	५,७९,८८,५३	२,६२,५७,८१	८,४२,४६,३४	७,०१,२७,५७	२,७२,३५,२५	९,७३,६२,८२	७,४३,८५,५८	२,६३,८१,५९	१०,०७,६७,१७
(ब) उद्विग्नहाय वर्गीकरण												
(१) अनुसूचित जमातीकरिता चालविल्या जाणाऱ्या आश्रमशाळा व मुलौघोगोत्तर आश्रमशाळांना सहाय्यक अनुदान.	४,९०,४९,७१	२,६१,४३,५४	७,५१,९३,२५	५,२६,६९,१६	२,३२,०७,८०	७,५८,७६,९६	६,४७,८४,९५	२,५४,८५,२४	९,०२,७०,१९	६,९०,९१,९३	२,४६,३१,५८	९,३७,२३,५१

आदिवासी विकास आयुक्तालय
Commissionerate of Tribal Development

सन २०१५-२०१६ ते २०१७-२०१८ चा अर्थसंकल्प
Programme Total Budget Estimates 2015-2016 to 2017-2018

विवरणपत्र 'अ'
STATEMENT 'A'

(रुपये हजारत)
(Rs. in thousand)

अ.क्र. Sr. No.	कार्यक्रम Programme	प्रत्यक्ष खर्च, २०१५-२०१६ Actual Expenditure, 2015-2016	अर्थसंकल्प, २०१६-२०१७ Budget Estimates, 2016-2017	प्रस्तावित सुधारित अंदाज, २०१६-२०१७ Revised Estimates, 2016-2017	प्रस्तावित अर्थसंकल्प, २०१७-२०१८ Budget Estimates, 2017-2018
1	2	3	4	5	6
		महसूल Revenue	महसूल Revenue	महसूल Revenue	महसूल Revenue
		3	6	9	12
		एकूण Total	एकूण Total	एकूण Total	एकूण Total
		5	8	11	14
		भांडवल Capital	भांडवल Capital	भांडवल Capital	भांडवल Capital
		4	7	10	13
अनुसूचित जमातीचे कल्याणाच्या योजनांचा गोषवारा					
1.	Welfare of Scheduled Tribes				
	योजनेत्तर				
	Non-Plan	11,53,78,50	13,82,87,91	15,33,02,35	17,57,64,97
	योजनांतर्गत				
	Plan	20,78,97,13	23,32,49,39	24,44,30,40	25,60,18,74
		32,32,75,63	37,15,37,30	39,77,32,75	43,17,83,71
	एकूण	32,32,75,63	37,15,37,30	39,77,32,75	43,17,83,71
	Total	32,32,75,63	37,15,37,30	39,77,32,75	43,17,83,71
	एकूण भारत				
	Total Charged	32,32,75,63	37,15,37,30	39,77,32,75	43,17,83,71
	एकूण इत्तमत				
	Total Voted	32,32,75,63	37,15,37,30	39,77,32,75	43,17,83,71
	एकूण स्थूल				
	Total Gross	32,32,75,63	37,15,37,30	39,77,32,75	43,17,83,71
	एकूण-वजा				
	Deduct--Recovery				
	एकूण-निव्वळ				
	Total--Net	32,32,75,63	37,15,37,30	39,77,32,75	43,17,83,71

प्रधानशीर्ष कार्यक्रमनिहाय सविस्तर एकूण अर्थसंकल्प
(रुपये हजाराल)

अ. क्र.	कार्यक्रम	प्रत्यक्ष खर्च, २०१५-२०१६			अर्थसंकल्प, २०१६-२०१७			प्रस्तावित सुधारित अंदाज, २०१६-२०१७			प्रस्तावित अर्थसंकल्प, २०१७-२०१८		
		महसूल	भांडवल	एकूण	महसूल	भांडवल	एकूण	महसूल	भांडवल	एकूण	महसूल	भांडवल	एकूण
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४
१.	२०४९, भविष्यनिर्वाह निधी व्याज (अनुदानित आश्रमशाळा)-												
	योजनेतर	२४,५९,९९	...	२४,५९,९९	३५,७५,७२	...	३५,७५,७२	...	...	...	...	...	...
	योजनांतर्गत	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
	एकूण	२४,५९,९९	...	२४,५९,९९	३५,७५,७२	...	३५,७५,७२	...	...	...	...	...	...
२.	६२२५, सहकारी-शबरी आदिवासी वित्त महामंडळ, मागणी क्र. टी-६ (भागभांडवल)-												
	योजनेतर	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
	योजनांतर्गत	...	५३,९०	५३,९०	...	...	...	...	...	...	...	...	...
	एकूण	...	५३,९०	५३,९०	...	...	...	...	...	...	...	...	...
३.	२२१६, गृहनिर्माण-												
	योजनेतर	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
	योजनांतर्गत	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
	एकूण	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
४.	२२२५, अनुसूचित जमातीचे कल्याण-												
	योजनेतर	१०,८५,८१	...	१०,८५,८१	१२,८९,७१	...	१२,८९,७१	...	...	...	...	...	...
	योजनांतर्गत	२०,७२,८५	१६	२०,७२,८५	२३,०६,९९	३९	२३,०६,९९	३९	...	...	...	...	...
	एकूण	३१,५८,६६	४१	३१,५८,६६	३५,९६,७१	११	३५,९६,७१	११	...	...	...	...	...
५.	२२३०, कामगार व सेवा												
	योजनेतर	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
	योजनांतर्गत	२,५९,२८	...	२,५९,२८	१३,००,००	...	१३,००,००	...	...	...	...	...	...
	एकूण	२,५९,२८	...	२,५९,२८	१३,००,००	...	१३,००,००	...	...	...	...	...	...
६.	२२३५, सामाजिक सुरक्षा												
	योजनेतर	११,३३	...	११,३३	२००२	...	२००२	...	...	...	...	...	...
	योजनांतर्गत	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
	एकूण	११,३३	...	११,३३	२००२	...	२००२	...	...	...	...	...	...

विवरणपत्र 'ब' (चालू)

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४
७. २४२५, सहकार-													
योजनेतर	...	३९,८३,६६	...	३९,८३,६६	५२,७६,८०	...	५२,७६,८०	...	...	...	...	...	...
योजनांतर्गत	...	२,५०,००	...	२,५०,००	७,५०,००	...	७,५०,००	...	...	...	...	...	...
एकूण	...	४२,३३,६६	...	४२,३३,६६	६०,२६,८०	...	६०,२६,८०	...	...	...	...	...	...
८. २४०६, पर्यटन विकास-													
योजनेतर	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
योजनांतर्गत	...	५,६६,०४	...	५,६६,०४	...	...	...	...	...	...	...	...	...
एकूण	...	५,६६,०४	...	५,६६,०४	...	...	...	...	...	...	...	...	...
९. ४०५९, प्रकल्प कार्यालय इमारतीचे बांधकाम-													
योजनेतर	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
योजनांतर्गत	...	२६,४८	...	२६,४८	...	९०,००,००	९०,००,००	...	...	...	...	...	...
एकूण	...	२६,४८	...	२६,४८	...	९०,००,००	९०,००,००	...	...	...	...	...	...
१०. ४२२५, शाळा/वसतीगृहे बांधकामे-													
योजनेतर	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
योजनांतर्गत	...	१,०२,६९	४,९९,५७,७५	५,००,६०,४४	५,००,००	३,६५,४५,६७	३,७०,४५,६७	...	...	...	...	...	...
एकूण	...	१,०२,६९	४,९९,५७,७५	५,००,६०,४४	५,००,००	३,६५,४५,६७	३,७०,४५,६७	...	...	...	...	...	...
११. ४४२५, सहकार भागभांडवल-													
योजनेतर	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
योजनांतर्गत	...	११,७७,००	१०,७७,००	१०,७७,००	...	१३,००,००	१३,००,००	...	...	...	...	...	...
एकूण	...	११,७७,००	१०,७७,००	१०,७७,००	...	१३,००,००	१३,००,००	...	...	...	...	...	...
१२. ७६१०, शासकीय कर्मचाऱ्यांना कर्जे-													
योजनेतर	...	३,४२,२७	...	३,४२,२७	४,४३,६५	...	४,४३,६५	...	...	...	...	...	...
योजनांतर्गत	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
एकूण	...	३,४२,२७	...	३,४२,२७	४,४३,६५	...	४,४३,६५	...	...	...	...	...	...
एकूण योजनेतर	...	११,५३,७८,५०	...	११,५३,७८,५०	१३,८२,८७,९१	...	१३,८२,८७,९१	...	...	...	...	...	...
एकूण योजनांतर्गत	...	२०,७८,९७,९३	५,१६,८१,१७	२५,९५,७८,३०	२३,३२,४९,३९	३,८८,४५,६७	२७,२०,९५,०६	...	...	...	...	...	...
एकूण-बेरीज	...	३२,३२,७५,६३	५,१६,८१,१७	३७,४९,५६,८०	३७,१५,३७,३०	३,८८,४५,६७	४१,०३,८२,९७	...	...	...	...	...	...

मागासवर्गीय गृहनिर्माण योजना
तक्ता क्रमांक तीन

आदिवासी उपयोजना (टीएसपी + ओटीएसपी)

(रुपये हजारत)

(तीन) कार्यक्रमाच्या कार्यभाराचा सारांश व वित्तीय आवश्यकतांचे स्पष्टीकरण :

अ.क्र.	जिल्हा	एकूण गृहनिर्माण संस्था	वर्गीकरण				मार्च २०१६ अखेर मंजूर केलेली रक्कम		२०१६-२०१७ मध्ये मंजूर करण्यात आलेली रक्कम		२०१६-२०१७ मध्ये मंजूर करण्यात येणारी सुधारित रक्कम		२०१७-२०१८ मध्ये मंजूर करण्यात येणारी रक्कम	
			अनुसूचित जाती	अनुसूचित जमाती	भटक्या जाती	इतर जाती	कर्ज	अनुदान	कर्ज	अनुदान	कर्ज	अनुदान	कर्ज	अनुदान
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५
१.	बृहन्मुंबई	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
२.	ठाणे	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
३.	रायगड	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
४.	रत्नागिरी	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
५.	सिंधुदुर्ग	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
एकूण-मुंबई विभाग														
६.	अहमदनगर	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
७.	धुळे	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
८.	जळगाव	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
९.	नाशिक	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
१०.	नंदुरबार	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
एकूण-नाशिक विभाग														
११.	पुणे	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
१२.	सातारा	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
१३.	सांगली	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
१४.	सोलापूर	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
१५.	कोल्हापूर	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
एकूण-पुणे विभाग														

(रुपये हजारत/Rs. in thousand)

तत्का क्रमांक दोन (टीएसपी + ओटीएसपी.)
TABLE No. II (TSP + OTSP)

तपशील Particulars	प्रत्यक्ष खर्च, २०१५-१६ Actuals, 2015-16		अर्थसंकल्प, २०१६-१७ Budget Estimates, 2016-17		प्रस्तावित सुधारित अंदाज, २०१६-१७ Revised Estimates, 2016-17		प्रस्तावित अर्थसंकल्प, २०१७-१८ Budget Estimates, 2017-18					
	योजनेत्तर Non-Plan	योजनांतर्गत Plan	योजनेत्तर Non-Plan	योजनांतर्गत Plan	योजनेत्तर Non-Plan	योजनांतर्गत Plan	योजनेत्तर Non-Plan	योजनांतर्गत Plan				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
(अ) कार्यपध्दती वर्गीकरण- (A) Activity Classification--												
(१) गृहनिर्माण संस्थांना आर्थिक सहाय्य देणे (1) Financial Assistance to the Co-operative Housing Societies.	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
एकूण Total	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
(ब) विषयवार वर्गीकरण- (B) Objectwise Classification--												
(१) गृहनिर्माण संस्थांना आर्थिक सहाय्य देणे (1) Financial Assistance to the Co-operative Housing Societies.	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
(२) आदिवासींना मंगलोरी कोले देणे (2) Adivasi's to Mangalori Koli	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
एकूण Total	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
(अ) मदत- (a) Subsidy--												
(२) अनुसूचित जमाती (ii) Scheduled Tribes	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
एकूण (अ) Total--(a)	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
(ब) कर्ज- (b) Loans--												
(२) अनुसूचित जमाती (ii) Scheduled Tribes	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
(क) आर्थिक तरतूद- (c) Source of Finance--												
मागणी क्रमांक-प्रमुख शीर्ष- Demand No.--Major Heads--	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
२४२५-सहकार 2425-Co-operation	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
एकूण स्थूल Total Gross	39,83.66	2,50.00	42,33.66	52,76.80	17,50.01	70,26.81	39,83.66	2,50.00	42,33.66	52,76.80	17,50.01	70,26.81
वजा वसुली Deduct--Recoveries	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
एकूण निव्वळ Total Net	39,83.66	-2,50.00	42,33.66	52,76.80	17,50.01	70,26.81	39,83.66	-2,50.00	42,33.66	52,76.80	17,50.01	70,26.81

तक्ता एक

TABLE I

(रुपये हजारत/Rs. in thousand)

अ.क्र.	तपशील	प्रत्यक्ष खर्च २०१५-२०१६			अर्थसंकल्प २०१६-२०१७			प्रस्तावित सुधारित अंदाज २०१६-२०१७			प्रस्तावित अर्थसंकल्प २०१७-२०१८		
		योजनेतर	योजनांतर्गत	एकूण	योजनेतर	योजनांतर्गत	एकूण	योजनेतर	योजनांतर्गत	एकूण	योजनेतर	योजनांतर्गत	एकूण
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४
(अ) कार्यपध्दती वर्गीकरण-													
१.	शैक्षणिक योजना	१०,४६,४१,७०	१८,१४,७८,०६	२८,६१,१९,७६	१२,३९,०६,३२	१७,३५,६९,७९	२९,७४,७६,११	...	...	...	...	...	...
२.	इतर योजना	११,३३	३,५०,२८,४९	३,५०,३९,८२	२०,०२	५,२७,६९,४४	५,२७,८९,४६	...	...	...	...	...	...
	एकूण-(अ)	१०,४६,५३,०३	२१,६५,०६,५५	३२,११,५९,५८	१२,३९,२६,३४	२२,६३,३९,२३	३५,०२,६५,५७	...	...	...	...	...	...
(ब) विषयवार वर्गीकरण-													
(१) शैक्षणिक योजना-													
१.	भारत सरकारच्या मॅट्रीकोत्तर शिष्यवृत्त्या	...	१,८७,१७,९१	१,८७,१७,९१	...	२,३५,१७,२०	२,३५,१७,२०	...	...	...	...	...	...
२.	ओ. प्र. संस्थातील प्रशिक्षणाध्यायाना विद्यावेतन.	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
३.	शिक्षण फी, परीक्षा फी, शिष्यवृत्त्या	९,३८,६१	११,६५,८२	२१,०४,४३	५,२८,७३	१२,५२,६२	१७,८१,३५	...	...	...	...	...	...
४.	आश्रमशाळा समूह/बांधकाम	४,८८,६९,५९	६,४६,४८,३८	११,३५,१७,९७	६,३६,७६,३१	५,३७,९८,०३	११,७४,७४,३४	...	...	...	...	...	...
५.	शासकीय महाविद्यालय	...	३२,७५,५७	३२,७५,५७	...	३४,६०,०४	३४,६०,०४	...	...	...	...	...	...
६.	शासकीय इंग्रजी शाळा	...	८,२२,९०	८,२२,९०	...	१४,३८,८५	१४,३८,८५	...	...	...	...	...	...
७.	संगणक प्रशिक्षण	...	२,७८,९३	२,७८,९३	...	५,४५,२६	५,४५,२६	...	...	...	...	...	...
८.	एकलव्य शाळा सुरु करणे	...	३,५०,००	३,५०,००	...	५,००,००	५,००,००	...	...	...	...	...	...
९.	शासकीय वसतीगृह/बांधकाम	५७,१६,४५	२,९८,२४,५०	३,५५,४०,९५	६९,८२,५३	३,७१,३७,४५	४,४१,१९,९८	...	...	...	...	...	...
१०.	अनुदानित आश्रमशाळा	४,९०,४९,७१	२,६१,४३,५४	७,५१,९३,२५	५,२६,६९,१६	२,३२,०७,८०	७,५८,७६,९६	...	...	...	...	...	...
११.	जिल्हा परिषदाना अनुदाने (सहाय्यक अनुदान).	५८,४३	...	५८,४३	४२,५७	...	४२,५७	...	...	...	...	...	...
१२.	निर्वाह भत्ता	८,९१	१,७०,३४	१,७९,२५	७,०२	३,७३,८८	३,८०,९०	...	...	...	...	...	...
१३.	मोटर वाहन चालक प्रशिक्षण	...	८,७३	८,७३	...	९	९	...	...	...	...	...	...
१४.	शास./अनु. आश्रमशाळेत बसिस योजना	...	५,९०	५,९०	...	४०,००	४०,००	...	...	...	...	...	...
१५.	१०/१२ वी गुणवत्ताप्राप्त विद्यार्थ्यांना वि.प्रो.यो.	...	२८,००	२८,००	...	४०,००	४०,००	...	...	...	...	...	...
१६.	सुवर्ण महोत्सवी शिष्यवृत्ती	...	२,००,३४,०३	२,००,३४,०३	...	१,८१,०५,६९	१,८१,०५,६९	...	...	...	...	...	...
१७.	वेद्यकीय तत्सम शिक्षण शिष्यवृत्ती	...	२२,९७,०६	२२,९७,०६	...	१८,१४,६९	१८,१४,६९	...	...	...	...	...	...

१८. ८ वी ते १० वी विकलांग शिष्यवृत्ती	२,७६	२,७६	२६,४४	२६,४४	...
१९. व्यवसाय प्रशिक्षण केंद्र	...	...	८,००.००	८,००.००	...
२०. परदेशी शिष्यवृत्ती	९५,४६	९५,४६	२,००.००	२,००.००	...
२१. सैनिकी शाळांत आदि. विद्यार्थ्यांची तुकडी सुरु करणे.	...	...	...	...	...
२२. सैनिकी शाळांत आदि. विद्यार्थ्यांना शिष्यवृत्ती	१२,०५,२५	१२,०५,२५	१२,५३,५०	१२,५३,५०	...
२३. आदि. मुलांचे उन्नतीसाठी सुवर्ण जयंती योजना	२०.००	२०.००	५५.००	५५.००	...
२४. विद्यार्थ्यांच्या गुणवत्तेत वाढ करणे	१,२२,३२,९६	१,२२,३२,९६	४८,३३,३३	४८,३३,३३	...
२५. नापाकित शाळांत प्रवेश	१,०२,६९	१,०२,६९	५,००.००	५,००.००	...
२६. मूसांपादन	१५,७१	१५,७१	१,२०.००	१,२०.००	...
२७. पुस्तक पेढी योजना	३१,६२	३१,६२	२,००.००	२,००.००	...
२८. सेवांतर्गत प्रशिक्षण	...	...	२,५०.००	२,५०.००	...
२९. भारतीय व राज्य प्रशासकीय सेवा प्रशिक्षण	१०,४६,४१,७०	१८,१४,७८,०६	२८,६१,१९,७६	१२,३९,०६,३२	१७,३५,६९,७९
एकूण (१) शैक्षणिक योजना-	१०,४६,४१,७०	१८,१४,७८,०६	२८,६१,१९,७६	१२,३९,०६,३२	१७,३५,६९,७९

(२) इतर योजना-

१. टेक्सलन विमा योजना	११,३३	११,३३	२०.०२	२०.०२	...
२. कन्यादान योजना	२,८८,५४	२,८८,५४	४,७३,८९	४,७३,८९	...
३. घरकुल योजना	७०,००.००	७०,००.००	१,४०,००.००	१,४०,००.००	...
४. आदिम जमातीच्या विकासासाठी कें. क्षेत्र यो.	१४,००.००	१४,००.००	६०,००.००	६०,००.००	...
५. वनबंधु कल्याण योजना	...	...	२०,००.००	२०,००.००	...
६. ठक्कर बाप्पा आदिवासी वस्ती सुधारणा	२,४८,५५,६३	२,४८,५५,६३	२,१२,३०,९३	२,१२,३०,९३	...
७. नाविन्यपूर्ण योजना	...	...	५०,४२,३१	५०,४२,३१	...
८. नखलवाद्यांना गावबंदी गावांना प्रोत्साहन	२,१०	२,१०	५,३८,३४	५,३८,३४	...
९. माहिती व प्रसिध्दी	४,९०,३७	४,९०,३७	१२,००.००	१२,००.००	...
१०. पथदर्शी प्रकल्प	१,४०,००	१,४०,००	२,००.००	२,००.००	...
११. समाज मंदिराचे बांधकाम	८,२९,९६	८,२९,९६	२०,८४,७७	२०,८४,७७	...
१२. स्वर्घा परिभाचे आयोजन करणे	२२,६९	२२,६९	...	...	...
एकूण (२) इतर योजना-	११,३३	३,५०,२८,४९	३,५०,३९,८२	२०,०२	५,२७,६९,४६
एकूण एकंदर-	१०,४६,५३,०३	२१,६५,०६,५५	३२,११,५९,५८	१२,३९,२६,३४	२२,६३,३९,२३
एकूण एकंदर-	१०,४६,५३,०३	२१,६५,०६,५५	३२,११,५९,५८	१२,३९,२६,३४	२२,६३,३९,२३

आदिवासी संशोधन व प्रशिक्षण संस्था, महाराष्ट्र राज्य, पुणे-१

आदिवासी संशोधन व प्रशिक्षण संस्था, पुणे येथे १ मे १९६२ साली स्थापन करण्यात आली आहे. संस्थेमार्फत खालील प्रकल्प हाती घेणेत येतात—

- (१) शासनाचे विविध विकास कार्यक्रम/योजनांचा राज्यातील आदिवासी जिवनमानावर होणारा परिणाम अभ्यासण्यासाठी संस्थेमार्फत मूल्यमापन अभ्यास/प्रकल्प हाती घेण्यात येतात. मूल्यमापन/संशोधनाकरीता विषयाची निवड खालील प्राधान्यानुसार करण्यात येते.
  - (अ) केंद्र शासनाने सुचविलेले विषय;
  - (ब) राज्य शासनाने सुचविलेले विषय;
  - (क) संस्थेच्या नियामक मंडळाने निवडलेले विषय.
- (२) १९७० सालापासून संस्थेमार्फत सेवांतर्गत प्रशिक्षण कार्यक्रम चालविण्यात येत आहेत. या सेवांतर्गत प्रशिक्षण कार्यक्रमाचे हेतू व उद्देश खालीलप्रमाणे आहे.
  - (अ) आदिवासींच्या कल्याणाकरीता असलेल्या विविध योजना परिणामकारकरित्या राबविण्यासाठी प्रशिक्षणार्थींच्या ज्ञानामध्ये गुणात्मक भर टाकणे.
  - (ब) प्रशिक्षणार्थींच्या प्रशासकीय कामकाजातील ज्ञानात भर घालणे.
  - (क) आदिवासी आश्रमशाळेतील शिक्षकांच्या शिकविण्याच्या पद्धती व कौशल्यात गुणात्मकदृष्ट्या भर टाकणे, जेणेकरून विविध विषय शिकविण्याच्या पद्धतीत सुधारणा होईल.
  - (ड) आश्रमशाळेतील मुख्याध्यापक व वसतिगृहातील अधीक्षकांचे बौद्धिक कौशल्य वाढविणे.
  - (ई) राज्यातील आदिवासी उपयोजना क्षेत्रातील आदिवासी युवकांसाठी महाराष्ट्र लोकसेवा आयोग व इतर स्पर्धा परीक्षांच्या तयारीसाठी विशेष प्रशिक्षण शिबिरांचे आयोजन संस्थेमार्फत केले जाते.
- (३) राज्यातील आदिवासी उपयोजना क्षेत्रातील युवकांसाठी नेतृत्व प्रशिक्षण शिबिरांचे आयोजन संस्थेमार्फत करण्यात येते.
- (४) आदिवासी कुटुंबांच्या सामाजिक/आर्थिक परिस्थितीबाबत संख्यात्मक माहिती गोळा करणे, नकाशे तयार करणे याबाबतची कामे एकात्मिक क्षेत्र विकास कार्यक्रम कक्षामार्फत चालते.
- (५) संस्थेमध्ये सांस्कृतिक विभाग असून या विभागामार्फत आदिवासी नृत्यकला स्पर्धा, आदिवासी कला व हस्तकला प्रदर्शन तसेच वारली चित्रकला स्पर्धांचे आयोजन करण्यात येते.
- (६) सांस्कृतिक विभागाकडून आदिवासींचे जीवन व विकास या विषयांवर माहितीपटांचे निर्माण करण्यात येते.
- (७) आदिवासींच्या दुर्मिळ संस्कृतिचे जतन संवर्धन, उत्तेजनासाठी संस्थेत आदिवासी सांस्कृतिक संग्रहालय निर्माण करण्यात आलेले आहे.
- (८) आदिवासींच्या अनुसूचित जमातीची प्रमाणपत्रे तपासण्याकरीता या संस्थेच्या अधिपत्याखाली आठ तपासणी समित्या कार्यरत आहेत.

आयुक्त, आदिवासी संशोधन व प्रशिक्षण संस्था, पुणे यांच्या कार्यालयाच्या आस्थापनेवरील पदे

अ. क्र.	पदनाम	वेतनश्रेणी	ग्रेड वेतन	पदांची संख्या
१.	आयुक्त	३७,४००-६७,०००	१०,०००	१
२.	सहसंचालक	३७,४००-६७,०००	१०,०००	१
३.	सहआयुक्त	३७,४००-६७,०००	७,६००	८
४.	उपसंचालक (संशोधन)	१५,६००-३९,१००	६,६००	८
५.	विधी अधिकारी	१५,६००-३९,१००	६,६००	८
६.	उपसंचालक (एकेविका)	१५,६००-३९,१००	५,४००	१
७.	वरिष्ठ संशोधन अधिकारी	१५,६००-३९,१००	५,४००	१६
८.	पोलीस उपअधीक्षक	९,३००-३४,८००	५,४००	८
९.	पोलीस निरीक्षक	९,३००-३४,८००	५,०००	३८
१०.	संशोधन अधिकारी	९,३००-३४,८००	४,४००	२७
११.	अधिव्याख्याता	९,३००-३४,८००	४,४००	२
१२.	प्रशासकीय अधिकारी	९,३००-३४,८००	४,४००	१
१३.	लेखाधिकारी	९,३००-३४,८००	४,४००	१
१४.	सांख्यिकी अधिकारी	९,३००-३४,८००	४,४००	१
१५.	संग्रहालय अभिरक्षी	९,३००-३४,८००	४,४००	१
१६.	उच्चश्रेणी लघुलेखक	९,३००-३४,८००	४,४००	२
१७.	प्रबंधक	९,३००-३४,८००	४,४००	८
१८.	कार्यालय अधीक्षक	९,३००-३४,८००	४,३००	१
१९.	कनिष्ठ प्रशासकीय अधिकारी	९,३००-३४,८००	४,३००	८
२०.	संशोधन सहायक	९,३००-३४,८००	४,३००	२२
२१.	सांस्कृतिक अधिकारी	९,३००-३४,८००	४,३००	१
२२.	निम्नश्रेणी लघुलेखक	९,३००-३४,८००	४,३००	२४
२३.	सांख्यिकी सहायक (वरिष्ठ)	९,३००-३४,८००	४,२००	१
२४.	मुख्य लिपिक	९,३००-३४,८००	४,२००	१
२५.	कॅमेरामन-कम-प्रोजेक्टर ऑपरेटर	५,२००-२०,२००	२,८००	१
२६.	कलाकार-तथा-शिल्पकार	५,२००-२०,२००	२,४००	१
२७.	वरिष्ठ लिपिक	५,२००-२०,२००	२,४००	२
२८.	सांख्यिकी सहायक (कनिष्ठ)	५,२००-२०,२००	२,४००	६
२९.	अन्वेषक (वरिष्ठ)	५,२००-२०,२००	२,४००	४
३०.	लघुटंकलेखक	५,२००-२०,२००	२,४००	११
३१.	सहायक ग्रंथपाल	५,२००-२०,२००	२,२००	१
३२.	पोलीस शिपाई	५,२००-२०,२००	२,२००	३८
३३.	कनिष्ठ लिपिक	५,२००-२०,२००	१,९००	१
३४.	लिपिक-तथा-टंकलेखक	५,२००-२०,२००	१,९००	५९
३५.	अन्वेषक (कनिष्ठ)	५,२००-२०,२००	१,९००	४
३६.	टंकलेखक	५,२००-२०,२००	१,९००	१
३७.	अभिलेखापाल	५,२००-२०,२००	१,९००	८
३८.	वाहन चालक	५,२००-२०,२००	१,९००	८
३९.	नाईक	४,४४०-७,४४०	१,६००	१
४०.	शिपाई	४,४४०-७,४४०	१,३००	२२
४१.	गॅलरी अटेंडंट	४,४४०-७,४४०	१,३००	१
४२.	अटेंडंट	४,४४०-७,४४०	१,३००	१
४३.	पहारेकरी	४,४४०-७,४४०	१,३००	२
४४.	सफाई कामगार	४,४४०-७,४४०	१,३००	१
			एकूण पदे ...	३६३
			भरलेली पदे ...	२७३
			रिक्त पदे ...	९०

**आदिवासी संशोधन व प्रशिक्षण संस्था, पुणे यांचे सन २०१६-१७ या वर्षात
प्राप्त तरतूद, न झालेला खर्च माहे डिसेंबर २०१६ अखेर**

अ. क्र.	नाव व लेखाशिर्ष	उपशिर्ष	मंजूर तरतूद	प्राप्त तरतूद	खर्च	
१.	टी-२ २२२५ अनुसूचित जाती, जमाती, इतर मागासवर्ग व अल्पसंख्याक यांचे कल्याण (००) (०४) एकात्मिक क्षेत्र, विकास कार्यक्रम २२२५-१०५२	०१	वेतन	५२९८	५२९८	३२२३.०५९
		०३	अतिकालीन भत्ता	१०	१०	७.८४
		०६	दुरध्वनी, वीज व पाणी	११०	११०	९४.६६२
		११	देशांतर्गत प्रवास	८३	१४	११.७२१
		१३	कार्यालयीन खर्च	११५	१९	१५.१०९
		एकूण	५६१६	५४५१	३३५२.३९१	
२.	टी-२ २२२५ अनुसूचित जाती, जमाती, इतर मागासवर्ग व अल्पसंख्याक यांचे कल्याण राज्य योजनेतर्गत योजना (००) (०४) अनुसूचित जाती प्रमाणपत्र तपासणी समिती	०१	वेतन	२४८८०	२४८८०	२०६९२.६३
		०२	अतिकालीन भत्ता	२१	१६.८	७
		०६	दुरध्वनी, वीज व पाणी	३००	३००	२८४.५८२
		११	देशांतर्गत प्रवास	३५०	२८०	२६७.३३२
		१३	कार्यालयीन खर्च	५००	४००	२२३.०८६
		१६	प्रकाशने	१०	८	...
		२६	जाहिरात, विक्री व प्रसिद्धी	१०	८	४.४६४
		२८	व्यावसायिक व विशेष	५०	४०	...
		३४	शिष्यवृत्त्या व विद्यावेतने	१३	१०.४	१०
				एकूण	२६१३४	२५९४३.२
३.	टी-२ २२२५ अनुसूचित जाती, जमाती, इतर मागासवर्ग व अल्पसंख्याक यांचे कल्याण राज्य योजनेतर्गत योजना (०२) (२४) अनुसूचित जाती प्रमाणपत्र तपासणी समिती	०१	वेतन	१२९८४०	१२९८४०	१०६४५०
		०२	मजुरी	१५००	१२००	२०८.१३१
		०२	अतिकालीन भत्ता	१००	८०	४६.७२
		०६	दुरध्वनी, वीज व पाणी	३९०४	३९०४	१६६९.०९
		११	देशांतर्गत प्रवास	२७०९	२१६७	१३१७.०९
		१३	कार्यालयीन खर्च	३०५०३	२४४०२.४	१०९५०.६८
		१४	भाडेपट्टी व कर	२२१०	१७६८	२३९.२७४
		२१	पुरवठा व सामग्री	२५७०	२०५६	७७०.२२७
		२४	पेट्रोल, तेल वंगण	२१००	१६८०	४६८.६९५
		२८	व्यावसायिक व विशेष सेवा	१	...	...
		५०	इतर खर्च	८५०	६८०	५३.४२३
		एकूण	१७६२८७	१६७७७७.४	१२२१७३.३	
४.	टी-५ २२२५ अनुसूचित जाती, जमाती, इतर मागासवर्ग व अल्पसंख्याक यांचे कल्याण पंचवार्षिक योजनांतर्गत योजना (०२) अनुसूचित जमातीचे कल्याण ७९६ जनजाति क्षेत्र उपयोजना केंद्र पुरस्कृत योजना (२) जनजाती क्षेत्राबाहेरील उपयोजना (०२) (०१) नियोजन संनियंत्रण शाखा जनजाती विकास संशोधन व प्रशिक्षण संस्था २२२५-२६५८	३१	सहायक अनुदाने (वेतनेत्तर)	२००००	१६०००	१२६४६.२४

५.	टी-५ २२२५ अनुसूचित जाती, जमाती, इतर मागासवर्ग व अल्पसंख्याक यांचे कल्याण पंचवार्षिक योजनांतर्गत योजना (०२) अनुसूचित जमातीचे कल्याण ७९६ जनजाति क्षेत्र उपयोजना केंद्र पुरस्कृत योजना (२) जनजाती क्षेत्राबाहेरील उपयोजना (०२) (०२) नियोजन संनियंत्रण शाखा जनजाती विकास संशोधन व प्रशिक्षण संस्था २२२५-१८६७	३१	सहायक अनुदाने (वेतनेत्तर)	२००००	५८.१०	...
----	--	----	---------------------------	-------	-------	-----

कार्यक्रम अंदाजपत्रक २०१७-२०१८

१. आदिवासी संस्कृती, कला व जीवनावर आधारित लघुपट निर्मिती :-

आदिवासी पारंपरिक संस्कृती व कला यांचे जतन व संवर्धन करण्यासाठी सन १९८१ पासून दरवर्षी लघुपटांची निर्मिती करण्यात येते. सदरचे लघुपट संग्रहालयास भेट देणाऱ्या देशी/विदेशी पर्यटकांना तसेच शाळा/महाविद्यालयातील विद्यार्थ्यांना शैक्षणिक माध्यम म्हणून उपयुक्त असल्याने दाखविण्यात येतात. लघुपट दाखविण्याची व्यवस्था संस्थेकडे उपलब्ध आहे. आदिवासी जमातीबद्दल अधिक माहिती सदर लघुपटांमुळे पर्यटकांना मिळते. सन २०१६-२०१७ पर्यंत संस्थेकडून आदिवासी जमातींवर एकूण १९ लघुपटांची निर्मिती करण्यात आलेली आहे.

सन २०१७-२०१८ मध्ये एकूण चार लघुपट तयार करण्याचे उद्दिष्टे असून, त्यासाठी रु. ३०.०० लाख एवढी तरतूद करण्यात येत आहे.

२. आदिवासी सांस्कृतिक महोत्सव :-

सन २०१३-२०१४ पासून आदिवासी सांस्कृतिक महोत्सव आयोजित करणे या योजनेतर्गत एका सांस्कृतिक महोत्सवामध्ये पाच दिवसांचे आदिवासी हस्तकला प्रदर्शन व विक्री तसेच एक दिवस पारंपरिक नृत्यस्पर्धा एकत्रितपणे आयोजित करून याच कार्यक्रमांमध्ये आदिवासी जीवन, संस्कृती व कला यावर या कार्यालयामार्फत तयार करण्यात आलेल्या लघुपटांचा महोत्सव शहरी भागातील निमंत्रितासाठी आयोजित करण्यात येतो. अशाप्रकारे एका आर्थिक वर्षात महाराष्ट्रातील चार प्रमुख शहरात या सांस्कृतिक कला महोत्सवाचे आयोजन करण्यात येते. वर्ष २०१६-२०१७ मध्ये महाराष्ट्रातील दोन प्रमुख शहरे पुणे व यवतमाळ येथे महोत्सवाचे आयोजन करण्यात येणार आहे. त्यासाठी रु. ३४ लाख तरतूद करण्यात आलेली आहे.

वर्ष २०१७-२०१८ मध्ये महाराष्ट्रातील चार प्रमुख शहरात महोत्सवाचे आयोजन करावयाचे आहे. त्यासाठी रु. ६८.०० लाख खर्चाची तरतूद प्रस्तावित करण्यात आली आहे.

३. ग्रंथालय :-

आदिवासी संशोधन संस्थेच्या कामकाजाला प्रत्यक्ष मदत व्हावी या उद्देशाने सन १९७१ सालापासून स्वतंत्र ग्रंथालय सुरु करण्यात आले आहे. हे ग्रंथालय संदर्भ ग्रंथालय आहे. या ग्रंथालयात संशोधनासाठी वेगवेगळ्या ठिकाणचे संशोधक आदिवासींच्या संस्कृती संबंधाने त्यांच्या चालीरितीच्या पध्दती त्यांच्या आर्थिक व शैक्षणिक गोष्टींमध्ये झालेल्या बदलासंबंधी माहिती घेण्यासाठी व अभ्यास करण्याकरिता येथे येतात. त्याचप्रमाणे संस्थेच्या दैनंदिन कामकाजासाठी अनुसूचित जमाती प्रमाणपत्र तपासणी समितीच्या संदर्भासाठी व प्रशिक्षणासाठी येणाऱ्या प्रशिक्षणार्थीना या ग्रंथालयाचा उपयोग होत असतो. या ग्रंथालयात ज्ञानकोष, विश्वकोष, संस्कृतिकोष, जनगणना, ग्रंथ गॅझेटियर इ. दुर्मिळ ग्रंथ संपदा असून, यात विविध विषयांची पुस्तके, सरकारी व निमसरकारी, केंद्र शासन व वैयक्तिक तसेच संस्थेने वेळोवेळी प्रकाशित केलेले अहवाल उपलब्ध आहेत. मुख्यत्वे मानववंश शास्त्र [Anthropology], समाजशास्त्र [Sociology], अर्थशास्त्र [Economics], व इतर अनुषंगिक पुस्तके ग्रंथालयात आहेत. या ग्रंथालयाचा उपयोग मुख्यतः संशोधनासाठी काम करणाऱ्या वाचकांना होतो. पुणे विद्यापीठाशी संस्था संलग्न केल्यामुळे ग्रंथालय विद्यापीठाशी जोडले गेलेले आहे.

संस्थेत विविध विषयांवर संशोधन करण्यासाठी संशोधक, सन्माननीय वाचक, पी.एच.डी. करणारे संशोधक व परदेशी संशोधक या ग्रंथालयाचा फायदा घेतात. काही दुर्मिळ ग्रंथ ग्रंथालयात असून अशा काही दुर्मिळ संदर्भ ग्रंथांचे डिजीटलायझेशन करून जतनीकरण करण्यात येत आहे.

सन २०१७-२०१८ या वर्षासाठी ग्रंथालयाकरिता राज्य व केंद्र पुरस्कृत योजने अंतर्गत रु. २.०० लाख (५०:५०) नुसार रु. १.०० लाख प्रत्येकी प्रस्तावित करण्यात येत आहे.

४. प्रकाशने :-

आदिवासी संशोधन पत्रिका सन १९७१ या वर्षापासून सुरु करण्यात आली आहे. या पत्रिकेचे वर्षातून मार्च व सप्टेंबर असे दोन अंक प्रकाशित करण्यात येतात. या संशोधन पत्रिकेत आदिवासी संबंधीचे विविध विषयावरील तज्ञ लोकांचे लेख प्रकाशित करण्यात येतात. सदर संशोधन पत्रिका सर्व सरकारी कार्यालये, मंत्रालयातील मंत्री, सचिव, स्वयंसेवी संस्था, विविध विद्यापीठे यांना पाठविण्यात येतात.

आदिवासी पत्रिकेकरिता २०१७-२०१८ या वर्षाकरिता रु. १.०० इतकी तरतूद आवश्यक आहे. केंद्र व राज्य पुरस्कृत योजने अंतर्गत एकूण रु. ५०.००० प्रत्येकी प्रस्तावित करण्यात येत आहे.

५. संशोधन अधिछात्रवृत्ती :-

(अ) राज्य शासनाची संशोधन अधिछात्रवृत्ती :- आदिवासींच्या विकासासाठी राबविण्यात येणाऱ्या निरनिराळ्या योजनांच्या फलस्वरूप आदिवासी क्षेत्रातील सामाजिक, आर्थिक बदलांच्या प्रक्रियेचा व आदिवासी जमातींचा सखोल अभ्यास करण्यास प्रोत्साहन मिळावे याकरिता केंद्र शासन राबवित असलेल्या योजनेच्या धर्तीवर सन १९७४ पासून संशोधन अधिछात्रवृत्ती मंजूर करण्यात येते. आदिवासींच्या विविध बाबीवरील संशोधनासाठी दरवर्षी दोन संशोधन अधिछात्रांना या योजनेचा लाभ दिला जातो.

या योजनेतर्गत संशोधन अधिछात्रवृत्ती धारकास दरमहा रु. २,८०० प्रमाणे दोन वर्षे व आकस्मिक खर्च एका वर्षाला रु. १०,००० प्रमाणे दोन वर्षे याप्रमाणे अधिछात्रवृत्तीची रक्कम देण्यात येते. अपवादात्मक परिस्थितीत अधिछात्रवृत्तीचा कालावधी एक वर्षापर्यंत वाढविण्याची तरतूद आहे.

(ब) केंद्र शासनाची संशोधन अधिछात्रवृत्ती :- वरीलप्रमाणे केंद्र शासनाकडूनही दरवर्षी अधिछात्रवृत्ती मंजूर करण्यात येते. संपूर्ण देशातून दरवर्षी २५ अधिछात्रांची संशोधनासाठी जाहिरात देऊन निवड करण्यात येते. महाराष्ट्रामधून सदर अधिछात्रवृत्तीसाठी आलेले अर्ज एकत्रित करून शिफारसीसह महाराष्ट्र शासनामार्फत केंद्र शासनास मंजुरीसाठी पाठविण्यात येतात. केंद्र शासनाकडून पुढीलप्रमाणे दोन प्रकारे अधिछात्रवृत्ती मंजूर करण्यात येते.

(क) डॉक्टरल रिसर्च फेलोशिप :- यामध्ये निवड केलेल्या संशोधन अधिछात्रास दरमहा रु. २,८०० अधिछात्रवृत्ती व दरवर्षी रु. १०,००० आकस्मिक खर्च रक्कम दोन वर्षासाठी मंजूर करण्यात येते. अपवादात्मक परिस्थितीत अधिछात्रवृत्तीचा कालावधी एक वर्षापर्यंत वाढविण्याची तरतूद आहे.

(ड) पोस्ट डॉक्टरल रिसर्च फेलोशिप :- यामध्ये निवड केलेल्या संशोधन अधिष्ठात्रास दरमहा रु. ३,२०० अधिष्ठात्रवृत्ती व दरवर्षी रु. १०,००० आकस्मिक खर्च रक्कम दोन वर्षासाठी मंजूर करण्यात येते. अपवादात्मक परिस्थितीत अधिष्ठात्रवृत्तीचा कालावधी एक वर्षापर्यंत वाढविण्याची तरतूद आहे.

६. अनुसूचित जमाती प्रमाणपत्र तपासणी समिती—

आदिवासी विकास विभाग, समाज कल्याण विभागातून १ मे १९८३ रोजी वेगळा झाल्यानंतर शासनाने अनुसूचित जमाती प्रमाणपत्र तपासणीसाठी शासन निर्णय, आदिवासी विकास विभाग क्र. सीबीसी-१६८४/२८१ (२५)/का. ११, दिनांक २३ जानेवारी १९८५ अन्वये संचालक, आदिवासी संशोधन व प्रशिक्षण संस्था, पुणे यांच्या अध्यक्षतेखाली तपासणी समितीची खालीलप्रमाणे निर्मिती केली.

१. संचालक, आदिवासी संशोधन व प्रशिक्षण संस्था, पुणे	...	...	अध्यक्ष
२. मुख्य संशोधन अधिकारी, आदिवासी संशोधन व प्रशिक्षण संस्था, पुणे	...	...	सदस्य
३. उपसंचालक, आदिवासी संशोधन व प्रशिक्षण संस्था, पुणे	...	...	सदस्य सचिव

त्यानंतर आदिवासी विकास विभाग, शासन निर्णय क्र. एसटीसी-१०९०/२३९४२/१८६/का. १०, दिनांक ३ जून १९९२ अन्वये नाशिक व नागपूर येथे उपसंचालक यांच्या अध्यक्षतेखाली दोन नवीन तपासणी समित्या स्थापन करण्यात आल्या. त्याच धर्तीवर, दिनांक ३० डिसेंबर १९९२ अन्वये पुणे समितीची रचना करण्यात आली.

मा. सर्वोच्च न्यायालयाने विशेष अनुज्ञा याचिका क्र. १४७६७/९३ व सिव्हील अर्ज ५८५४/९४ कु. माधुरी पाटील विरुद्ध अपर आयुक्त, आदिवासी विकास, ठाणे व इतर प्रकरणांमध्ये दिलेल्या निर्णयातील मार्गदर्शन सूचने अन्वये महाराष्ट्र शासनाने, शासन निर्णय, आदिवासी विकास विभाग क्र. एसटीसी-१०९५/प्र.क्र. १९८/का. १०, दिनांक २६ ऑक्टोबर १९९५ अन्वये संचालक, आदिवासी संशोधन व प्रशिक्षण संस्था, पुणे यांच्या अध्यक्षतेखालील तीनही समित्यांची पुनर्रचना करण्यात आली व या समितीमध्ये संबंधित विभागाचे अपर आयुक्त हे सदस्य म्हणून व उपसंचालक (संशोधन) हे सदस्य सचिव म्हणून नियुक्त करण्यात आलेले होते. तसेच शालेय व गृहचौकशी करण्यासाठी सदर समित्यांच्या अधिनस्त शासन निर्णय दिनांक १५ मार्च १९९६ अन्वये दक्षता पथकाची निर्मिती करण्यात आली. दक्षता पथकामध्ये पोलीस उपअधीक्षक, पोलीस निरीक्षक व पोलीस शिपाई यांचा समावेश आहे.

तदनंतर शासन निर्णय आदिवासी विकास विभाग क्र. एसटीसी-१०९९/प्र.क्र. १३८/का. १०, दिनांक ६ सप्टेंबर २००० अन्वये ठाणे, औरंगाबाद व अमरावती येथे आणखी तीन नवीन समित्या व तीन दक्षता पथकांची निर्मिती करण्यात आली.

शासन निर्णय आदिवासी विकास विभाग, क्र. एसटीसी-१००५/प्र.क्र. ६०/का-१०, दि. ७ डिसेंबर २००५ नुसार अनुसूचित जमाती प्रमाणपत्र तपासणी समित्यांसाठी पुर्णवेळ उपाध्यक्षांच्या पदांची निर्मिती करण्यात आली. त्यानंतर पुन्हा शासन निर्णय, आदिवासी विकास विभाग, क्रमांक एसटीसी-१००६/प्र.क्र. १८६/का. १०, दि. ८ डिसेंबर २००६ नुसार गडचिरोली व नंदुरबार या ठिकाणी दोन नवीन तपासणी समित्या व दोन दक्षता पथकांची निर्मिती करण्यात आली आहे.

“महाराष्ट्र अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती, विमुक्त जाती, भटक्या जमाती, इतर मागासवर्ग व विशेष मागास प्रवर्ग जातीचे प्रमाणपत्र (देण्याचे व त्याच्या पडताळणीचे विनियमन) अधिनियम, २००० (२००१ चा महाराष्ट्र क्र. २३)” पारित करण्यात आला आहे व त्या अधिनियमाची अंमलबजावणी होण्याच्या दृष्टीने “महाराष्ट्र अनुसूचित जमातीचे प्रमाणपत्र (देण्याचे व त्याच्या पडताळणीचे विनियमन) नियम, २००३” दिनांक ४ जून २००३ रोजी पारित झाले. या नियमांमध्ये अनुसूचित जमातीचा दावा करणाऱ्या व्यक्तीस अनुसूचित जमातीचे प्रमाणपत्र मिळण्यासाठीची व त्याची पडताळणी करण्यासाठीची सर्व कार्यपद्धती विशद करण्यात आलेली असून त्याप्रमाणे प्रत्येक समिती कडून अनुसूचित जमाती प्रमाणपत्राची तपासणी करण्यात येते.

१. आयुक्त, आदिवासी संशोधन व प्रशिक्षण संस्था, पुणे	...	...	अध्यक्ष
२. सहआयुक्त, अनुसूचित जमाती प्रमाणपत्र तपासणी समिती	...	...	उपाध्यक्ष
३. उपसंचालक (संशोधन)	...	...	सदस्य-सचिव
४. वरिष्ठ संशोधन अधिकारी	...	...	सदस्य
५. संशोधन अधिकारी	...	...	सदस्य

सदर समित्यांकडून त्यांच्या कार्यक्षेत्रातील महत्त्वाची जबाबदारी पार पाडण्यात येते. त्यामध्ये खालील जबाबदाऱ्यांचा समावेश आहे.

- वैद्यकीय/अभियांत्रिकी, कृषि, पशुवैद्यकीय तसेच डी. एड. व बी. एड. इत्यादी विद्या शाखांमध्ये अनुसूचित जमातीच्या राखीव जागांवर प्रवेश घेऊ इच्छिणाऱ्या विद्यार्थ्यांच्या जमाती प्रमाणपत्रांची तपासणी करणे.
- अनुसूचित जमातीसाठी राखीव असलेल्या पदांवर महाराष्ट्र लोकसेवा आयोग/विविध निवडमंडळे, प्रादेशिक दुय्यम सेवा निवडमंडळे व निवड समित्या यांच्यामार्फत शासन सेवेत नियुक्तीसाठी शिफारस करण्यात आलेल्या अनुसूचित जमातीच्या उमेदवारांच्या जातीच्या प्रमाणपत्रांची/जातीच्या दाव्यांची तपासणी करणे.
- शासन सेवेत असलेल्या कर्मचाऱ्यांच्या जाती दाव्याच्या संदर्भात संबंधित विभाग/कार्यालये यांचेकडून प्राप्त तक्रारींची/जाती दाव्यांच्या प्रकरणांची तपासणी करणे.
- शासन, आदिवासी विकास विभागामार्फत सोपविलेल्या जातीच्या प्रमाणपत्रांची/दाव्यांच्या प्रकरणांची तपासणी करणे.
- शासकीय/निमशासकीय कार्यालये, शासकीय उपक्रमे (Undertaking), संविधानिक संस्था (Statutory Bodies), जिल्हा परिषद, नगरपरिषदा, नगरपालिका, महानगरपालिका, ग्रामपंचायती, मंडळे/महामंडळे, शासनाचे अंगीकृत व्यवसाय अकृषि व कृषि विद्यापीठे, शासकीय शैक्षणिक संस्था (आश्रमशाळांसह), अनुदानित शैक्षणिक संस्था (अनुदानित आश्रमशाळांसह), सहकारी संस्था/सहकारी साखर कारखाने/सहकारी सूत गिरण्या/बँका/सहकारी बँका, सहाय्यक अनुदान मिळणाऱ्या शासन मान्य स्वेच्छा संस्था (Voluntary Agencies), यांच्यासह अन्य ज्या प्रकारच्या संस्था व कार्यालये यांना राज्याच्या तिजोरीतून निधी/अनुदान/सहाय्यक अनुदान मिळते अशा सर्व प्रकारच्या सेवामधील अनुसूचित जमातीसाठी राखीव असलेल्या पदावर अगोदरच नियुक्ती झालेल्या आणि नियुक्तीसाठी शिफारस झालेल्या सर्व कर्मचारी/अधिकारी यांचे जमातीचे प्रमाणपत्राची तपासणी करणे.
- महाराष्ट्र राज्याचे कायम रहिवासी असलेल्या ज्या व्यक्तींची केंद्रशासनाच्या सेवेत व केंद्रशासनाच्या अंगीकृत उपक्रमात राखीव जागेवर नेमणूक करण्यात आली आहे अशा अनुसूचित जमातीच्या व्यक्तींच्या जातीच्या प्रमाणपत्रांची/दाव्यांची तपासणी करणे.

७. सक्षम अधिकाऱ्यांनी जातीचा दाखला देण्याचे नाकारल्यानंतर संबंधित उमेदवाराने तपासणी समितीकडे अपिल केल्यास त्याची तपासणी करून निर्णय देणे.
८. अनुसूचित जमातीच्या नसलेल्या व्यक्तीला जर सक्षम अधिकाऱ्यांनी अनुसूचित जमातीचे जातीचे प्रमाणपत्र दिले आहे अशा प्रकारच्या तक्रारीची तपासणी करणे.
९. स्थानिक स्वराज्य संस्थांमध्ये अनुसूचित जमातीसाठी राखीव जागांवर निवडणूक लढवून निवडून आलेल्या उमेदवारांच्या जमाती प्रमाणपत्रांची पडताळणी करणे.
१०. मा. उच्च न्यायालयाकडून अनुसूचित जमातीच्या प्रमाणपत्रांची/दाव्यांची तपासणी करण्याबाबत आदेशित केलेली प्रकरणे तपासणे.
११. मुंबई गृहनिर्माण व क्षेत्रविकास महामंडळ (म्हाडा) किंवा इतर सार्वजनिक प्राधिकरणांतर्गत गाळे/निवासस्थान वितरीत करतांना अनुसूचित जमातीच्या व्यक्तींसाठी आरक्षित ठेवलेल्या गाळे/निवासस्थानाकरीता जात वैधता प्रमाणपत्राची तपासणी करणे.

मा. सर्वोच्च न्यायालयांनी कुमारी माधुरी पाटील विरुद्ध अपर आयुक्त, आदिवासी विकास, ठाणे व इतर या प्रकरणात निर्णय देतांना तपासणी समितीची कार्यप्रणाली निश्चित केलेली आहे. त्यानुसार तपासणी समितीकडे प्राप्त होणारे प्रकरण हे शालेय व गृहचौकशीसाठी पोलीस दक्षता पथकाकडे हस्तांतरित करण्यात येते. दक्षता पथकाकडून शालेय व गृहचौकशी करून चौकशी अहवालासह प्रकरण समितीला प्राप्त झाल्यानंतर ज्या प्रकरणांमध्ये चौकशी अहवाल हा उमेदवारास प्रतिकूल असेल तो चौकशी अहवाल कागदपत्रासह उमेदवारास पाठवून त्यावर त्याला स्पष्टीकरण सादर करण्याची संधी देण्यात येते. स्पष्टीकरण प्राप्त झाल्यावर सदर प्रकरणात उमेदवारास सुनावणीची संधी देऊन प्रकरणात निर्णय देण्यात येतो. ज्या प्रकरणामध्ये चौकशी अहवाल हा उमेदवारास अनुकूल असेल अशी प्रकरणे गुणवत्तेनुसार निकाली काढण्यात येतात. त्यानुसार अर्जदारास वैधता प्रमाणपत्रे निर्गमित करण्यात येतात. ज्या प्रकरणी अर्जदारांचे चौकशी अहवाल प्रतिकूल असतात अशा प्रकरणामध्ये समिती नैसर्गिक न्यायाच्या दृष्टीने अर्जदारास त्याचा दावा सिद्ध करण्याची संपूर्ण संधी देते. मात्र तदनंतरही उमेदवार आपला दावा सिद्ध न करू शकल्यास समिती त्याचे प्रकरण अवैध ठरवून त्या बाबतची कारणमिमांसेसह सविस्तर अवैधतेचे आदेश निर्गमित करते. समितीने दिलेल्या निर्णयाविरुद्ध अर्जदारास फक्त मा. उच्च न्यायालयातच दाद मागता येऊ शकते.

७. प्रशिक्षण :-

- (अ) सेवांतर्गत प्रशिक्षण सत्रे :-आदिवासी विकास विभागाच्या प्रशासकीय नियंत्रणाखाली कार्यालयातील कनिष्ठ व वरिष्ठ लिपिक, आदिवासी विकास निरीक्षक, शासकीय आश्रमशाळा मुख्याध्यापक, विविध विषयाचे विविध शिक्षक, वसतिगृह अधीक्षक, शासकीय वसतिगृहाचे गृहपाल इत्यादींसाठी प्रशिक्षण सत्रांचे नियोजन केलेले आहे.
- (ब) सेवापूर्व प्रशिक्षण सत्रे :-शासकीय कार्यालयामध्ये आदिवासी जमातीचा अनुशेष बऱ्याच अंशी रिक्त असल्याचे वेळोवेळी शासनाच्या निदर्शनास आलेले आहे. यावर उपाययोजना म्हणून संस्थेच्या वतीने स्पर्धा परीक्षा प्रशिक्षण कार्यक्रम आयोजित केली जातात. यामध्ये प्रशिक्षणार्थ्यांना विविध स्पर्धा परीक्षा संबंधी मार्गदर्शन केले जाते.

प्रशिक्षणार्थ्यांना दिल्या जाणाऱ्या सोई-सुविधा-

१. निवासाची मोफत सोय.
२. दैनिक निर्वाह भत्ता (प्रतिदिन रु. १५०),
३. येण्या-जाण्याचा प्रवास खर्च (एसटी किंवा रेल्वेचे द्वितीय श्रेणीचे भाडे),
४. शैक्षणिक साहित्य (रु. ७०० पर्यंत किंमतीची स्पर्धा परीक्षेकरिता उपयुक्त अशी पुस्तके).

- (क) आदिवासी युवक/युवतींसाठी नेतृत्व प्रशिक्षण सत्रे :-शासनमार्फत आदिवासींच्या सर्वांगीण विकासासाठी राबविल्या जाणाऱ्या विविध योजना सर्वश्रुत होण्यासाठी व त्यातील अडचणींवर मात करण्यासाठी प्रत्यक्ष लाभार्थी व योजना राबविणारी यंत्रणा यांच्यात सुसंवाद घडवून आणणे व योजना चांगल्याप्रकारे राबविणे ह्या हेतूने प्रकल्पस्तरावर आदिवासी युवक-युवतींकरिता प्रशिक्षण कार्यक्रम आयोजित करण्यात येतात.

प्रशिक्षणार्थ्यांना दिल्या जाणाऱ्या सोई-सुविधा-

१. दैनिक भत्ता (प्रतिदिन रु. १५०),
२. येण्या-जाण्याचा खर्च (एसटी किंवा रेल्वेचे द्वितीय श्रेणीचे भाडे),
३. शैक्षणिक साहित्य (रु. ७०० पर्यंत).

१. संघ लोकसेवा आयोग/महाराष्ट्र लोकसेवा आयोग यांच्याकडून घेण्यात येणाऱ्या स्पर्धा परिक्षांसाठी प्रशिक्षण देण्याची योजना-

शासन निर्णय, आदिवासी विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई क्र. प्रशिक्षण २०१२/प्र.क्र. १५८ (भाग-२)/क- ७, दि. १५ जुलै २०१५ अन्वये राज्यातील अनुसूचित जमातीच्या उमेदवारांचे अखिल भारतीय नागरी सेवेतील व राज्य शासनाच्या/सेवेतील प्रमाण अल्प आहे. तसेच अनुसूचित जमातीचे उमेदवारांचे संघ लोकसेवा आयोग (यु.पी.एस.सी) आणि महाराष्ट्र लोकसेवा आयोग (एम.पी.एस.सी.) मार्फत आयोजित करण्यात येणाऱ्या स्पर्धा परिक्षामध्ये बसण्याचे प्रमाण देखील अल्प आहे. त्यांना विकासाच्या मुख्य प्रवाहात आणण्याकरिता संघ लोकसेवा आयोग व महाराष्ट्र लोकसेवा आयोग यांचेमार्फत आयोजित करण्यात येणाऱ्या स्पर्धा परीक्षा उत्तीर्ण होऊन प्रशासकीय अधिकारी होण्याची संधी मिळावी म्हणून या उमेदवारांना सदर आयोगाच्या होणाऱ्या स्पर्धा परिक्षांसाठी बसण्याकरिता पूर्व प्रशिक्षण देण्यास या शासन निर्णयान्वये मान्यता देण्यात आली आहे.

राज्यातील अनुसूचित जमातीच्या विद्यार्थ्यांकरिता संघ लोकसेवा आयोग/महाराष्ट्र लोकसेवा आयोगाकडून (यु.पी.एस.सी./एम.पी.एस.सी.) घेण्यात येणाऱ्या स्पर्धा परीक्षा प्रशिक्षण कार्यक्रम राज्यातील ८ विद्यापीठ, डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर प्रशिक्षण व संशोधन संस्था, पुणे (बार्टी) या ठिकाणी प्रत्येकी २५ विद्यार्थ्यांकरिता ८ महिन्यांच्या कालावधीकरिता व यशदा, पुणे येथे १० विद्यार्थ्यांना ११ महिन्यांच्या कालावधीकरिता अशा एकूण २३५ उमेदवारांना स्पर्धा पूर्व परिक्षेचे प्रशिक्षण देण्यास मान्यता देण्यात आली आहे. सदर योजनेची नियंत्रक अधिकारी म्हणून आयुक्त, आदिवासी संशोधन व प्रशिक्षण संस्था, पुणे यांना घोषित करण्यात आलेले होते. तसेच योजनेची अंमलबजावणी बार्टी, पुणे व यशदा, पुणे यांच्या मार्फत करण्यास मान्यता दिली आहे.

सदर प्रशिक्षणासाठी उमेदवारांची निवड करण्यासाठी सामान्य ज्ञानावर आधारित चाळणी परिक्षा (CET) घेण्यात येते त्यामधून जास्त गुण प्राप्त करणाऱ्या उमेदवारांची निवड प्रशिक्षणासाठी करण्यात येते.

२. अनुसूचित जमातीच्या उमेदवारांना महाराष्ट्र लोकसेवा आयोग यांच्याकडून घेण्यात येणाऱ्या अभियांत्रिकी सेवा व राज्य दुय्यम सेवा स्पर्धा परिक्षेचे पूर्व प्रशिक्षण देण्याची योजना—

शासन निर्णय, आदिवासी विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई क्रमांक प्रशिक्षण २०१/प्र.क्र. ५३/का-१७, दि. २ डिसेंबर २०१५ अन्वये महाराष्ट्र लोकसेवा आयोग यांच्याकडून सरळ सेवेने भरण्यात आलेल्या अनुसूचित जमातीच्या प्रवर्गातील उमेदवारांच्या निवडीबाबतच्या आकडेवारीकडे पाहिले असता महाराष्ट्र अभियांत्रिकी सेवा गट-अ व गट-ब संवर्गातील पदांसाठीच्या स्पर्धा परिक्षेकरिता अनुसूचित जमाती प्रवर्गातील ७ टक्के आरक्षण असूनही अनुसूचित जमातीचे उमेदवार उपलब्ध होत नाहीत त्यामुळे महाराष्ट्र लोकसेवा आयोगाच्या स्पर्धात्मक परिक्षेस बसण्यास अनुसूचित जमातीच्या उमेदवारांना प्रोत्साहित करण्यासाठी अभियांत्रिकी सेवा व राज्य दुय्यम न्यायिक सेवा स्पर्धा परिक्षेचे पूर्व प्रशिक्षण देण्यास मान्यता देण्यात आलेली आहे. त्यासाठी महाराष्ट्र अभियांत्रिकी प्रशिक्षण प्रबोधिनी, नाशिक यांच्या अधिनस्त असलेल्या (१) मेटा प्रशिक्षण केंद्र, नाशिक, (२) मेटा, प्रादेशिक प्रशिक्षण केंद्र, नागपूर तसेच डॉ बाबासाहेब आंबेडकर संशोधन व प्रशिक्षण संस्था, पुणे (बार्टी) यांच्या वतीने राज्य न्यायिक दुय्यम सेवेतील पदांकरिता बार कौन्सिल ऑफ महाराष्ट्र अॅण्ड गोवा या संस्थेमार्फत प्रशिक्षण देण्यास मान्यता आली आहे.

निवड :

महाराष्ट्र अभियांत्रिकी सेवा :-

महाराष्ट्र अभियांत्रिकी सेवा गट-अ आणि गट-ब साठीच्या स्पर्धा परीक्षेसाठी अर्ज केलेला/बसण्यास इच्छूक असणारा, राज्यातील अनुसूचित जमातीच्या प्रवर्गातील बी.ई. (स्थापत्य) ही पदवी धारण केलेल्या ज्या उमेदवाराने आयोगाकडे ऑनलाईन अर्ज पाठविलेले आहेत त्या उमेदवारांची प्रथमतः पूर्वचाळणी परीक्षा घेण्यात येवून पूर्व चाळणी परिक्षेमध्ये निवड झालेल्या उमेदवारांना पूर्व परिक्षेसाठी २ महिना कालावधीचे प्रशिक्षण देण्यात येते. तसेच पूर्व परीक्षा उत्तीर्ण झालेल्या अनुसूचित जमातीच्या ६० उमेदवारांना ४ महिन्यांच्या कालावधीचे मुख्य परिक्षेचे प्रशिक्षण देण्यात येते. तसेच मुख्य परीक्षा उत्तीर्ण झालेल्या उमेदवारांची मुलाखतीसाठी सर्वकष तयारी प्रशिक्षण संस्थेकडून करून घेण्यात येते. सदर प्रशिक्षणा दरम्यान पुढील सोई-सुविधा उमेदवारांना उपलब्ध करून दिल्या जातात.

१. राहण्याची व जेवणाची मोफत व्यवस्था,
२. शैक्षणिक साहित्य, इत्यादि.

राज्य न्यायिक दुय्यम सेवा :-

बार कौन्सिल ऑफ महाराष्ट्र आणि गोवा (बीसीएजी) या संस्थेमार्फत अनुसूचित जमातीच्या प्रवर्गातील ७५ प्रशिक्षणार्थीकरिता सदरचा १ वर्षाचा पूर्व प्रशिक्षण कार्यक्रम राहिल. सदर प्रशिक्षण कार्यक्रमाकरिता प्रत्येक महसूल विभागातील प्रशिक्षणार्थी निवडले जातील. प्रत्येक आठवड्यात शनिवार व रविवार अशा दोन दिवसांचा प्रशिक्षण कार्यक्रम राहिल. सदरच्या प्रत्येक दिवशी ३ तास व्याख्यान राहिल. सदर ठिकाणी कार्यरत असलेले न्यायाधिश हे सत्राच्या अध्यक्षपदी पाहतील.

सदर प्रशिक्षणा दरम्यान पुढील सोई-सुविधा उमेदवारांना उपलब्ध करून दिल्या जातात.

१. राहण्याची व जेवणाची मोफत व्यवस्था,
२. शैक्षणिक साहित्य,
३. विद्यावेतन रु. २,००० प्रति महिना,
४. इंटरनेटसह संगणक सुविधा इत्यादि.

मागील ३ वर्षात पार पडलेल्या प्रशिक्षण सत्रांची सांख्यिकीय माहिती :-

अ.क्र.	वर्ष	सेवांतर्गत सत्रे			सेवापूर्व सत्रे			एकूण खर्च
		आयोजित सत्रे	पार पडलेली सत्रे	प्रशिक्षणार्थींची संख्या	आयोजित सत्रे	पार पडलेली सत्रे	प्रशिक्षणार्थींची संख्या	
१.	२०१३-२०१४	८०	२७	४९४	२९	११	४५५	२८,८४,०००
२.	२०१४-२०१५	२७	२८	४१९	३८	३०	१०३६	४५,५०,०००
३.	२०१५-२०१६	४२	१४	३४४	२२	६	१५८	४४,७४,०००

वरील योजना राबविण्यासाठी सन २०१७-२०१८ साठी लेखाशिर्ष ३२२५-२६५८ व २२२५-१८६७ खाली ५० सेवांतर्गत प्रशिक्षण सत्रे व १२ स्पर्धा परीक्षा प्रशिक्षण कार्यक्रम तसेच प्रकल्प स्तरावरील २९ युवक नेतृत्व शिबिरे इ. बाबींसाठी राज्य व केंद्रपुरस्कृत योजनेअंतर्गत (५०:५०) नुसार रु. ८१.९५ हजार इतकी तरतूद प्रस्तावित करण्यात येत आहे. त्याचप्रमाणे शासन निर्णय, दि. १५ जुलै २०१४ तसेच २ डिसेंबर २०१४ अन्वये बार्टी व ८ विद्यापीठे तसेच यशदा येथे (UPSC) पूर्व परीक्षा प्रशिक्षण कार्यक्रमासाठी लेखाशिर्ष २२२५-D ३८७ खाली रु. २८१.७३ लक्ष इतक्या तरतूदीची मागणी करण्यात येत आहे.

८. बेंचमार्क सर्वेक्षण :-

आदिवासी विकास विभाग शासन निर्णय दिनांक १६-८-२०१४ अन्वये बेंचमार्क सर्वेक्षणाचे काम आदिवासी संशोधन व प्रशिक्षण संस्था, पुणे व गोखले अर्थशास्त्र व राज्यशास्त्र संस्था, पुणे यांच्या संयुक्त विद्यमाने सुरु करण्यात आले होते. शासनाने अनुसूचित जमातीच्या बेंचमार्क सर्वेक्षणासाठी एकूण रु. ७२६.०० लक्ष एवढ्या रकमेस दिनांक २१-१०-२०१४ अन्वये सुधारित प्रशासकीय मान्यता दिली होती. तथापि, आदिवासी विकास विभाग, शासन निर्णय दिनांक ७-७-२०१५ अन्वये सदर बेंचमार्क सर्वेक्षणाचे काम इच्छुक संस्थांकडून स्वारस्याची अभिव्यक्ती मागवून करण्याचे निश्चित केले आहे. त्यासाठी सल्लागार समिती गठीत करण्यात आली आहे. गठीत समितीच्या मार्गदर्शनाप्रमाणे बेंचमार्क सर्वेक्षणाचे कामकाज करण्यात येईल.

महाराष्ट्र राज्य सहकारी आदिवासी विकास महामंडळ मर्यादित, नाशिक-२

प्रस्तावना

महामंडळाची स्थापना व उद्देश :-

आदिवासी विकास महामंडळ ही प्रवर्तक असलेली एक सेवाभावी संस्था असून महामंडळाचा मुख्य उद्देश राज्यातील आदिवासींची आर्थिक पिळवणूक थांबवून त्यांचा सर्वांगीण विकास घडवून आणणे हा आहे. या उद्देशाचे अनुषंगाने कार्य करण्यासाठी प्रभावी साधन म्हणून महाराष्ट्र शासनाने या महामंडळाची सन १९७२ मध्ये महाराष्ट्र सहकारी संस्था अधिनियमान्वये स्थापना केली आहे.

या महामंडळाचे अधिकृत भाग भांडवल रूपये २०० कोटी व वसूल झालेले भाग भांडवल रूपये ४१.८१ कोटी एवढे असून वार्षिक उलाढाल जवळ जवळ १९८ कोटी एवढी आहे.

तथापि, ज्या दोन प्रमुख उद्दिष्टांना आधारित महामंडळ कार्य करते ती खालील प्रमाणे आहेत.

(अ) आदिवासी शेतकरी, आदिवासी कारागीर आणि आदिवासी भुमिहीन मजूर यांची आर्थिक पिळवणूक नाहीशी करण्यासाठी प्रभावी साधन म्हणून कार्य करणे.

(ब) आदिवासींच्या आर्थिक विकास संवर्धनासाठी प्रत्यक्ष सहाय्याच्या योजना हाती घेणे.

वरील उद्दिष्टांच्या परिपूर्तीसाठी महामंडळ ज्या विविध योजना राबवित आहे. त्याचा कामकाजाचा आढावा खालील प्रमाणे सादर करण्यात येत आहे.

नवसंजीवन योजना :-

शासन निर्णय क्रमांक टि. एस. पी. १०९५/प्र.क्र.६/कार्यासन/मंत्रालय मुंबई-३२, दि. २२ जून १९९५ अन्वये नवसंजीवन योजना दिनांक १ मे १९९५ पासून सुरु करण्यात आली आहे.

योजनेची व्याप्ती :-

ही योजना महाराष्ट्र राज्याच्या आदिवासी उपयोजना क्षेत्रामध्ये राबविण्यात येईल. यामध्ये अतिरिक्त आदिवासी उपयोजना क्षेत्र, माडा, मिनी माडा क्षेत्राचा देखील समावेश आहे.

नवसंजीवन योजनेमध्ये महामंडळामार्फत राबविण्यात येत असलेल्या खावटी कर्ज योजना, धान्यकोष योजना, द्वार वितरण योजना, विशेष कृती योजना, इत्यादी घटक योजनांचा समावेश करण्यात आलेला आहे.

आदिवासी विकास महामंडळाकडील योजना :-

(१) एकाधिकार खरेदी योजना-

महाराष्ट्र जनजाती आर्थिक स्थिती (सुधारणा) कायदा १९७६ चे कलम ६ अन्वये महाराष्ट्र शासनाने आदिवासी उपयोजना क्षेत्र जाहीर करून आदिवासी बांधवांचे त्यांनी उत्पादित केलेल्या शेती व जंगल मालास योग्य किंमत मिळवून देणे करीता तसेच त्यांचे होणारे आर्थिक शोषण थांबविण्यासाठी मुख्य अभिकर्ता म्हणून महामंडळाची स्थापना केली. हंगाम १९७७-७८ मध्ये महाराष्ट्रातील आदिवासी उपयोजनाक्षेत्रातील ७ तालुक्यात एकाधिकार खरेदी योजना प्रायोगिक तत्वावर सुरु करण्यात आली. ही योजना व तिचे महत्त्व तसेच तिला मिळालेला प्रतिसाद लक्षात घेवून तिची व्याप्ती आतापर्यंत १५ जिल्ह्यातील ७३ तालुक्यात करण्यात आली. महाराष्ट्र शासनाने दिनांक १८ मे १९९६ च्या अधिसूचनेच्या कृषीउपज २१ व वनोपज ३१ असे एकूण ५२ वस्तु निर्देशित केल्या आहे. एकाधिकार खरेदी योजने अंतर्गत प्रचलित बाजारभावाचा आधार घेणेसाठी नजिकच्या कृषी उत्पन्न बाजार समितीतील प्रचलित बाजारभावाचा आधार घेवून बाजारभावावर आधारित खरेदी दर आठवड्यातून किमान दोनदा संबंधित जिल्हाधिकारी यांचेमार्फत दर मंजूर करणेचे अधिकार शासनाने दिले आहेत. एकाधिकार खरेदीसाठी उपअभिकर्ता म्हणून आदिवासी विविध कार्यकारी संस्थेचे व महामंडळाचे स्वतःचे खरेदी केंद्रावर शेतकऱ्यांनी विक्रीसाठी आणलेला माल खरेदी केला जातो. त्यामुळे त्यांना योग्य दर प्राप्त झाल्याने त्यांचे आर्थिक स्थितीमान सुधारण्यास मदत झाली आहे.

२. महाराष्ट्र शासन निर्णय दिनांक ०७ मार्च २००८ नुसार एकाधिकार खरेदी एक वर्षासाठी निलंबित केली आहे. एकाधिकार खरेदी योजना पुन्हा सुरु करणेबाबत शासनास इकडील दिनांक ३० जानेवारी २००९, दिनांक १७ फेब्रुवारी २००९, दिनांक ६ मार्च २००९, दिनांक ०७ जुलै २००९ तसेच दिनांक २३ नोव्हेंबर २०१०, दिनांक १० ऑक्टोबर २०१२, दिनांक १२ ऑक्टोबर २०१२ रोजी प्रस्ताव सादर केलेले आहेत. त्यानुसार शासन अधिसूचना १९ ऑक्टोबर २०१३ अन्वये राज्यातील ८ जिल्ह्यातील २९ तालुक्यात दुर्गम व अतिदुर्गम भागात एकाधिकार योजना पुन्हा सुरु करण्यात आली आहे.

महामंडळाने गेल्या ५ वर्षात एकाधिकार खरेदी व हमीभाव योजनांतर्गत निर्देशित वस्तुंची एकूणात झालेल्या खरेदीची माहिती खालील प्रमाणे. हंगाम २००८-०९ ते हंगाम २०१२-१३ पर्यंत एकाधिकार खरेदी योजना निलंबित होती.

अनुक्रमांक	वर्ष	एकाधिकार खरेदी योजना		शेतकरी संख्या
		वजन (क्विंटल) (लक्ष)	किंमत (लक्ष)	
१.	२०१३-१४	१.८८	३३६९.९१	१०९२९३
२.	२०१४-१५	२.५०	३८२९.०४	११८७८२
३.	२०१५-१६	१.७४	४२१६.२४	९८६६७
४.	२०१६-१७	०.१२	१.५६	...

(२) खावटी कर्ज वाटप योजना :-

आदिवासी भागात सावकार व व्यापाऱ्याकडून होणारी आदिवासी लोकांची पिळवणूक थांबविण्यासाठी शासनाने महाराष्ट्र आदिवासी आर्थिक स्थिती (सुधारणा) अधिनियम १९७६ अन्वये आदिवासी भागात सावकारी करण्यास बंदी घातली त्याच बरोबर आदिवासी उपयोजना क्षेत्रातील अल्पभुधारक व शेतमजूर यांचेसाठी सन १९७८ पासून खावटी कर्ज योजना सुरु केली आहे. ऐन पावसाळ्यात ज्यावेळी रोजगार उपलब्ध होत नाहीत. (जून ते सप्टेंबर) या कालावधीत आदिवासींची उपासमार होवू नये म्हणून खावटी कर्ज योजना लागू करून शासनाने महामंडळास फिरता निधी उपलब्ध करून दिलेला असून या योजनेच्या अंमलबजावणीसाठी आदिवासी विकास महामंडळास मुख्य अभिकर्ता व आदिवासी सहकारी संस्थांना उप अभिकर्ता नियुक्त केले आहे.

हंगाम २००९-२०१० ते २०१३-२०१४ पर्यंत वाटप केलेल्या खावटी कर्जाचा तपशिल खालीलप्रमाणे-

सन	खावटी कर्ज वाटपासाठी दिलेले उद्दिष्ट		खावटी कर्ज वाटप			
	लाभार्थी संख्या	खावटी कर्ज वाटप रक्कम (रु. कोटीत)	३० टक्के अनुदान रक्कम (रु. कोटीत)	प्रत्यक्ष वाटप कर्ज (रु. कोटीत)	दि. ३१-३-२०१५ अखेर वसुल रक्कम (रु. कोटीत)	दि. ३१-३-२०१५ अखेर येणे कर्ज (रु. कोटीत)
२००९-२०१०	२,००,०००	६१.३९	१८.४२	४२.९२	२.२६	४०.६६
२०१०-२०११	४,००,०००	१२६.३१	३७.८८	८८.४२	४.९७	८३.४५
२०११-२०१२	३,००,०००	९२.२४	२८.९९	६५.७९	४.९२	६०.८७
२०१२-२०१३	१,८९,२००	५९.७०	१७.९१	४१.७९	२.२६	३९.५३
२०१३-२०१४	९१,४८३	२८.६३	८.५९	२०.०३	०.७०	१९.३४
एकूण ...	११,८०,६८३	३६८.२७	११०.९९	२५८.९५	१४.३१	२४४.६५

सन २००२ च्या जनगणना नुसार दारीद्र्य रेषेखालील अनुसूचित जमाती कुटुंब संख्या १०,७४,९६० इतकी दर्शविण्यात आली असून यापैकी सन २००९-२०१० ते २०१३-२०१४ या कालावधीतील एकूण ११,७८,२६५ लाभार्थ्यांना खावटी कर्ज योजनेचा लाभ देण्यात आला आहे. शासनास कर्ज माफीबाबत प्रस्ताव दिनांक १७ जानेवारी २०१२ तसेच दिनांक २८ मे २०१४ व दिनांक २९ जुलै २०१४ रोजी सादर करण्यात आला आहे. त्यावर निर्णय होणे बाकी आहे.

सन २०१३-१४ मध्ये महिला लाभार्थ्यांना १०० टक्के रोखीने कर्ज वाटप करण्यात आले आहे. विशेष बाब म्हणून शासन निर्णय दिनांक ३० ऑक्टोबर २०१३ अन्वये प्रादेशिक कार्यालय, धारणी अंतर्गत धारणी, विखलदरा व अचलपूर या तालुक्यात अतिवृष्टी झाल्याने एकूण २८,३३४ थकीत लाभार्थ्यांना खावटी कर्ज वाटप करणेबाबत निर्देशित असून लाभार्थ्यांना खावटी १०० टक्के पूर्ण वाटप झाले आहे. सन २०१४-२०१५ व २०१५-२०१६ मध्ये शासनाकडून खावटी कर्ज वाटप करण्याबाबत कोणत्याही प्रकारचे निर्देश नसल्याने या कार्यालयामार्फत खावटी कर्जाचे वाटप करण्यात आलेले नाही.

(३) आधारभूत किंमत खरेदी योजना :-

ही केंद्र शासनाची योजना असून अन्न नागरी पुरवठा व ग्राहक संरक्षण विभाग, मंत्रालय, मुंबई यांचे कडील शासन निर्णयान्वये आदिवासी उपयोजना क्षेत्रात महामंडळामार्फत सन २०००-२००१ पासून राबविण्यात येत आहे. आधारभूत योजने अंतर्गत मागील १३ वर्षांपासून खालील प्रमाणे खरेदी करण्यात आली आहे. गत ५ वर्षातील खरेदीचा तपशिल खालीलप्रमाणे-

सन	वजन क्विंटल लाखांत	किंमत (रुपये लाखांत)	शेतकरी संख्या
२०११-२०१२	१०.५६	११४०४.३१	
२०१२-२०१३	१२.०७	१४९०९.८१	
२०१३-२०१४	१०.०६	१५०८०.९४	
२०१४-२०१५	१२.६८	१७२४३.१८	४५४७४
२०१५-२०१६	११.३८	१८३१९.८५	४१७३५
२०१६-२०१७	०.०१	१७.०२	५८
दि. ५/११/२०१६			

केंद्र शासनाने मंजूर केलेल्या हमीदराचा आदिवासी कास्तकारांना लाभ मिळावा या उद्देशाने दरवर्षी आदिवासी उपयोजना क्षेत्रात महामंडळामार्फत शासनाचे निर्देशानुसार धानाची खरेदी केली जाते. तसेच खरेदी केलेल्या धानाची भरडाई करण्यासाठी शासन निर्देशानुसारच राईस मिल निश्चित करून त्यांचे मार्फत धानाची भरडाई होवून तयार होणारा सीएमआर (तांदूळ) भारतीय अन्न महामंडळाकडे जमा करण्यात येतो.

खरीप पणन हंगाम २०१५-१६ मध्ये दिनांक ३०-९-२०१६ अखेर धानाची एकूण खरेदी ११.३८ लक्ष क्विंटल पैकी दिनांक ३१-१०-२०१६ अखेर १०.५४ लक्ष क्विंटल (९२.६३ टक्के) धानाची प्रत्यक्ष भरडाई करण्यात आली आहे. भरडाईविना शिल्लक धान भरडाईसाठी शासनाकडून दिनांक ३०-११-२०१६ पर्यंत मुदतवाढ मिळणेकामी केंद्र शासनास प्रस्ताव सादर करण्यात आला असून त्यांचेकडून अद्याप मुदतवाढ मिळालेली नाही.

(४) द्वार वितरण योजना :-

आदिवासी भागातील रास्तभाव दुकानदारांना पूर्वी तालुका पातळीवरील गोदामामधून शिधा वस्तुंची उचल करावी लागत असल्याने बऱ्याच वेळा रास्तभाव दुकानदार शिधा वस्तुंचा साठा तालुक्याचे ठिकाणी विक्री करीत असल्याने आदिवासींना वेळेवर शिधा वस्तुंचा पुरवठा होत नव्हता व त्यांना वंचित राहावे लागत होते. त्यामुळे ह्या प्रकरणी महाराष्ट्र शासनाने सन १९९२-९३ पासून द्वार वितरण योजना सुरु केली. सादर योजनेमार्फत शिधा वस्तु तहसिल गोदामातून थेट स्वस्त धान्य दुकानापर्यंत द्वार पोहोच करण्याचे काम महामंडळाकडे सोपविण्यात आले. महामंडळाकडे सुपूर्द केलेल्या वाहानांद्वारे वाहतूक करून शिधा वस्तु द्वार पोहोच केली जात असल्याने दुर्गम व आदिवासी उपयोजना कार्यक्षेत्रात शिधा वस्तु वेळेवर व मुबलक प्रमाणात मिळू लागल्या आहेत.

शासनाकडून एकूण प्राप्त १५२ वाहनांपैकी चालू स्थितीतील १३ व महामंडळाकडील वाहनांकडून दिनांक ३०-९-२०१६ अखेर वाहतूक करण्यात आली आहे.

अ. क्र.	हंगाम	शासनाकडून प्राप्त वाहन संख्या	शासनाकडील चालू स्थितीतील वाहने	शासनाकडील बंद स्थितीतील वाहने	वाहतूक केलेल्या मालाचे वजन किं. लाखांत
१.	२०११-२०१२	१५२	२४	१२८	३०.७०
२.	२०१२-२०१३	१५२	२४	१२८	२८.६२
३.	२०१३-२०१४	१५२	२४	१२८	२४.३८
४.	२०१४-२०१५	१५२	२३	१२९	१७.३४
५.	२०१५-२०१६	१५२	१७	१३५	९.३६
६.	२०१६-२०१७	१५२	१३	१३९	३.६९

शासनाकडून प्राप्त झालेल्या १५२ शासकीय वाहनांपैकी १३९ वाहने बंद स्थितीत असून त्यापैकी १०२ वाहने निर्लेखित केलेली आहेत. उर्वरीत ३७ वाहने निर्लेखन करणे बाकी आहे. सध्या शिधा वस्तु वाहतुकीसाठी १३ शासकीय वाहने उपलब्ध असून सदर वाहने व भाडे तत्वावर घेतलेल्या वाहनामार्फत शिधावस्तुंचा पुरवठा करण्यात येतो.

दिनांक ३१-३-२०१६ अखेर शिधा वस्तु पुरवठ्यापोटी एकूण रुपये ५.१५ कोटी तसेच सन २०१६-२०१७ मधील दिनांक १-४-२०१६ ते ३१-७-२०१६ या कालावधीचे रुपये ०.५१ कोटी असे एकूण रुपये ५.६६ कोटी जिल्हाधिकारी कार्यालयाकडून येणे बाकी आहे.

(५) गौणवनोपज खरेदी :-

अ) तेंदूपत्ता खरेदी :-

महामंडळामार्फत प्रादेशिक कार्यालय अंतर्गत हंगाम २०१४-१५ मध्ये ग्रामसभेकडून तेंदूपत्ता खरेदी करण्यात आला असून त्याचा तपशील खालीलप्रमाणे.

अ. क्र.	प्रादेशिक कार्यालय	जिल्हा	ग्रामसभेकडून खरेदी करण्यात आलेल्या तेंदूपत्ता बॅग्स	तेंदूपत्ता खरेदीसाठी संबंधित प्रा. व्य. यांना दिलेला अग्रिम (रुपये लाखात)
१.	गडचिरोली	गडचिरोली	१९९२	४८.७०
२.	भंडारा	गोंदिया	१३३३	३७.००
एकूण			३३२५	८५.७०

वरील सर्व तेंदूपत्ता संबंधित ग्रामसभांनी त्यांचे स्तरावर विक्री केलेला आहे. तसेच हंगाम २०१५-२०१६ व २०१६-२०१७ साठी तेंदूपत्ता खरेदी-विक्री व्यवहारासाठी सहकार्य करणेबाबत महामंडळाने जा. क्र. आविम/विप/तेंदूपत्ता ख/२०१६-१७/४५७६/२०१६, नाशिक, दिनांक २३ फेब्रुवारी २०१६ पत्रान्वये शासनास कळविलेले आहे. ग्रामसभांना तेंदूपत्ता गोळा करणे तसेच विक्रीसाठी हातभार लावण्याचे महत्वाचे कार्य महामंडळ करित आहे.

ब) ऐच्छिक हिरडा खरेदी :-

गौणवनोपज खरेदी बाबत पंचायत क्षेत्र विस्तार कायदा (पेसा) १९९६ अंतर्गत १९९७ चा महाराष्ट्र अधिनियम क्रमांक ४६ अन्वये शासकीय जागेवरील ३३ गौणवनोपजाची मालकी ग्रामपंचायतीकडे हस्तांतरीत झाली. त्यामुळे सन २००८ पासून महामंडळ गौणवनोपज खरेदीसाठी ग्रामविकास खात्याच्या परवानगीने गौणवनोपज खरेदी करत होते. परंतु ग्रामविकास विभागाने त्यांचे कडील दिनांक २३ सप्टेंबर २०११ अन्वये महामंडळास गौणवनोपज खरेदी करणेस नाकारले.

प्रादेशिक कार्यालय, जुन्नर अंतर्गत आदिवासीचे हिरडा हे मुख्य वनउपज असून त्यावर आदिवासी कास्तकारांचे कुटुंब अवलंबीत आहेत. म्हणून खाजगी जमिनीवरील हिरडा महामंडळामार्फत खरेदी करणे संदर्भात दिनांक २३-११-२०११ च्या मंत्री महोदय, आदिवासी विकास यांच्या अध्यक्षतेखाली सभेत निर्णय झाला. त्यानुसार हंगाम २०११-१२ पासून प्रादेशिक व्यवस्थापक, जुन्नर हिरडा खरेदी करित आहे.

प्रादेशिक कार्यालय, जुन्नर अंतर्गत हिरडा-हंगाम सन २०१५-२०१६ मध्ये खरेदी, विक्री व शिल्लक साठा माल तपशील खालील प्रमाणे.

अ. क्र.	मालाचे नाव	एकूण खरेदी		एकूण विक्री		शिल्लक साठा		सरासरी खरेदी दर
		वजन क्विंटल	किंमत रुपये	वजन क्विंटल	किंमत रुपये	वजन क्विंटल	किंमत रुपये	
१.	हिरडा कळी	३१.५३	२१५१८.००	३०.००	३१५३०.००	१.५३	१०४३.००	६८२.४६
२.	हिरडा स. नं. १	८१७.४१	४६३००८.००	७४०.००	७१७३००.००	७७.४१	४३८१४.००	५६६.११
३.	हिरडा स. नं. २	४७९.७६	२२८०७५.००	४५०.००	४१५४५०.००	२९.७६	१४१३६.००	४७५.१५
४.	हिरडा खोका	९३.३०	२३३३२.००	७०.००	३७१७०.००	२३.३०	५८२५.००	२५०.०७
५.	बाळ हिरडा	४१९.४०५	२७८४४३४.००	४१९.४०५	३०४४५२७.००	...	...	...
एकूण ...		१८४१.४०५	३५२०३६७.००	१७०९.४०५	४२४५९७७.००	१३२.००	६४८१८.००	...

खरेदी झालेला हिरडा NCDX SPOT यांचे मार्फत ई-लिलाव पद्धतीने विक्री करण्याची प्रक्रिया हाती घेण्यात आली परंतु व्यापाऱ्यांकडून योग्य तो प्रतिसाद न मिळाल्याने प्रादेशिक कार्यालय पातळीवर लिलाव आयोजित करून हिरडा विक्रीची कार्यवाही सुरु आहे.

केंद्र शासनाची किमान आधारभूत गौणवनोपज खरेदी योजना-

योजनेची उद्दिष्टे :-

- आदिवासींना स्थानिक पातळीवर रोजगार उपलब्ध करून देणे.
- गौणवनोपजचे योग्य भाव व वजन उपलब्ध करून देणे.
- व्यापाऱ्यांपासून होणारी आदिवासींची पिळवणूक थांबविणे.
- गौणवनोपज गोळा करणे याबाबत मार्गदर्शन व प्रशिक्षण देणे.
- गौणवनोपज गोळा करणे संबंधीच्या अडचणी सोडविणे.

खरेदी करावयाचे गौणवनोपजचे नाव व दर-

अनुक्रमांक	गौणवनोपज	दर प्रती किलो	अनुक्रमांक	गौणवनोपज	दर प्रती किलो
१.	चिंच (टरफलासहित)	१८	१३.	पोवाड बी	८
२.	मघ	१५०	१४.	बेहडा	१५
३.	डिक	१०८	१५.	झाडु गवत	१०
४.	करंज बी	१८	१६.	शिकेकाई	३०
५.	मोहा बी	२०	१७.	गुगुळ	७००
६.	साल बी	१०	१८.	बेल	१५
७.	साल पान	२१	१९.	नागरमोथा	२५
८.	चारोळी (टरफलासहित)	६०	२०.	पळस केसुडा (फुल)	८
९.	हिरडा	८	२१.	शतावरी (सुकलेली)	४०
१०.	लाख (अ) रंगीणी	१००	२२.	मधुनाशीनी	३५
	(ब) कुसूमी	१५०			
११.	कुसुंम बी	१०	२३.	कालमेघ (कुडुकिरायटा)	१५
१२.	निंब बी	१२	२४.	चिंच (बी विरहीत)	४०

केंद्र शासनाच्या किमान आधारभूत किंमत योजनेअंतर्गत हंगाम २०१६-२०१७ मधील गौणवनोपज-

खरेदी/विक्री अहवाल (दिनांक ३०-९-२०१६ अखेर)-

अ. क्र.	गौणवनोपजचे नाव	खरेदी		विक्री		शिल्लक	
		वजन क्विंटल	किंमत रुपये	वजन क्विंटल	किंमत रुपये	वजन क्विंटल	किंमत रुपये
१.	करंज बी	...	...	...	...	...	...
२.	डिक कराया	३.६४	३९३१२.००	३.६४	४१९००.००	...	...
३.	चिंच (बी सहित)	...	...	...	...	...	...
४.	(अ) लाख (रंगीणी)	...	...	...	...	...	...
५.	चारोळी (टरफलासह)	...	...	...	...	...	...
६.	मोहा बी	२.००	४४००.००	...	...	२.००	४४००.००
	एकूण ...	५.६४	४३७१२.००	३.६४	४१९००.००	२.००	४४००.००

(६) वीजपंप/तेलपंप पुरवठा योजना :-

राज्यातील आदिवासी कुटुंबांची जास्तीत जास्त जमीन ओलीताखाली आणून त्यांचा आर्थिक विकास साधण्याच्या हेतुने आदिवासी शेतकऱ्यांना वैयक्तिक सहभाग व अनुदान तत्वावर वीजपंप संघ पुरवठ्याची योजना दिनांक २-११-१९७३ च्या शासन निर्णयाद्वारे मंजूर करण्यात आली, तर अतिदुर्गम भागात विद्युत पुरवठा होत नसल्याने दिनांक १७-१-१९७७ च्या शासन निर्णयाद्वारे अशा भागातील आदिवासी शेतकऱ्यांना तेलपंप देण्याची योजना सुरु केली. योजनेचा लाभ घेण्यासाठी असलेल्या पात्रतेच्या अटीप्रमाणे राज्यातील आदिवासी शेतकऱ्यांकडे किमान दीड एकर आणि कमाल १६ एकर इतकी लागवडी योग्य जमीन, शेतातील पाण्याचे साधन असलेल्या विहीर/नदी/नाल्यास कमीत कमी ६ महिने पाणी उपलब्धता व आदिवासी शेतकरी स्वतः आपली जमीन कसत असला पाहिजे, या योजनेसाठी वीजपंप /तेलपंप मंजूर करण्याचे काम प्रकल्प स्तरीय समिती मार्फत होते.

सदरहू योजना कार्यान्वित करण्याची जबाबदारी सन १९८०-८१ या वर्षापासून या महामंडळाकडे सोपविण्यात आली असून महामंडळ दर निश्चित करतांना वीजपंप पुरविणे व बसविणे ही दोन्ही कामे एकाच एजन्सीकडून टनकी पध्दतीनुसार करून घेत असते. या महामंडळाकडून पुरवठा करण्यात येत असलेल्या पंपाची गुणवत्ता, कार्यक्षमता भारतीय मानक संस्थेच्या कसोट्याप्रमाणे आहे किंवा कसे याबाबत वीजपंप व तेलपंप शासकीय औद्योगिक प्रशिक्षण संस्था या संस्थेकडून ५ टक्के पंपाची रवानगीपूर्व तपासणी करून घेत असते. सन १९८०-८१ ते २०१३-२०१४ दरम्यान राज्यातील २९ प्रकल्पात (ए.आ.वि.) एकूण ५६०९६ वीजपंप व १०२५३९ तेलपंप आदिवासी शेतकऱ्यांना मंजूर करण्यात आले आहेत. दिनांक ३१-३-२०१६ अखेर त्यापैकी ५५८६५ वीजपंप व १०१७८९ तेलपंप आदिवासी शेतकऱ्यांच्या शेतातील पाण्याच्या साधनावर बसवून देण्यात आले आहेत.

(७) गॅस युनिट पुरवठा योजना :-

शासन निर्णय क्र. केंद्रीय प्र. क्र. ०६/का.-१७, दि. ४ ऑक्टोबर २००६ अन्वये सन २००५-२००६ या वर्षात विशेष केंद्रीय सहाय्य योजनेतून राज्यातील २३,९९१ आदिवासी कुटुंबांना तसेच शासन निर्णय क्र. बैठक-२००६/प्र.क्र.१/का.८, दिनांक २० ऑक्टोबर २००६ अन्वये राज्य योजनेतून १,००,००० दारिद्र्यरेषेखाली आदिवासी कुटुंबांना शासनाने मंजुरी दिलेली असून योजनेअंतर्गत लाभार्थी कुटुंबांची निवड प्रकल्प अधिकारी, एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प यांचेमार्फत करण्यात येत आहे.

सदर योजना अंमलबजावणी अनुषंगाने गॅस युनिट पुरवठा योजनेतील गॅस सिलेंडर व रेग्युलेटरचा पुरवठा सरकारी क्षेत्रातील तेल कंपनी करत असून संपूर्ण गॅस युनिट संच लाभार्थ्यांपर्यंत पुरवठ्याचे काम महामंडळातर्फे करण्यात येणार आहे. सदर योजनेअंतर्गत मार्च २०१६ अखेर ९८,५६४ लाभार्थ्यांना योजनेचा प्रत्यक्ष लाभ देण्यात आला आहे.

शासन निर्णय क्रमांक-आविम-२०१५/प्र.क्र. १०७ (भाग-२)/कार्यसन-८, मंत्रालय, मुंबई, दिनांक १८-३-२०१६ अन्वये "भारतरत्न डॉ. ए. पी.जे. अब्दुल कलाम अमृत आहार" योजनेअंतर्गत अंगणवाड्यांना स्वयंपाकासाठी गॅस शोगडी उपलब्ध करून देण्याबाबत निर्णय झाला आहे. त्यानुसार १३,४५६ गॅस शोगड्या मा. आयुक्त, एकात्मिक बाल विकास सेवा योजना यांच्या अंगणवाड्यांना पोहोच करण्यात आल्या आहेत.

आदिवासी उपयोजना (टीएसपी/ओटीएसपी)

क्रीडा व युवक कल्याण

शारिरीक शिक्षण व क्रीडा हे आपल्या देशाच्या शिक्षण पद्धतीत अविभाज्य भाग बनले आहेत. नववे एशियाड १९८२ नंतर खेळाडूंना आधुनिक सुविधा उपलब्ध करून देऊन देशात क्रीडा व खेळ यांना उत्तेजन देण्यासाठी सततची मागणी आहे. आदिवासी लोकांमध्ये खेळांविषयी विशेषतः ते ज्या वातावरणात राहतात, त्यामुळे नैसर्गिक सहज प्रवृत्ती असते. आदिवासी लोक हे धावणे, पर्वतारोहण, उड्या मारणे, तिरंदाजी इत्यादीसारख्या खेळांमध्ये तरबेज असतात. त्यांच्या खेळाचा दर्जा आंतरराष्ट्रीय पातळीवर जाऊ शकतो. म्हणून खेळांना प्रोत्साहन देऊन खेळांविषयी नैसर्गिक सहज प्रवृत्तीचा विकास करण्याच्या दृष्टीने राज्यशासन त्यांना आवश्यक त्या खेळांच्या सुविधा पुरविण्याच्या दृष्टीने प्रयत्नशील आहे. सन २०१६-२०१७ या वर्षासाठी क्रीडा व युवक कल्याण या उपशिर्षाखाली रु. २२३४.०३ लाख इतका मंजूर नियतव्यय आहे यापैकी टीएसपी रु. १७६६.३७ लाख व ओटीएसपी रु. ४६७.६६ लाख एवढ्या नियतव्ययाची तरतूद करण्यात आली आहे. या क्षेत्रात समाविष्ट मुख्य योजना खालीलप्रमाणे आहेत.

१. **क्रीडांगणाचा विकास**—शासनाने जाहीर केलेल्या क्रीडा धोरणांतर्गत क्र.क्रीडाधो-३११३/प्र. क्र. ४८/क्रीयुसे-३, दि. १३ फेब्रुवारी २०१४ शासन निर्णयान्वये योजनांतर्गत निकषात सुधारणा केल्यानुसार आदिवासी क्षेत्रातील नोंदणीकृत संस्था, शैक्षणिक संस्थेद्वारा चालविण्यात येणाऱ्या माध्यमिक शाळा, कनिष्ठ महाविद्यालये तसेच विविध खेळांच्या विकासासाठी कार्यरत असणाऱ्या स्वयंसेवी क्रीडामंडळे, युवक मंडळे व महिला मंडळे यांना २०० मीटर धावनमार्ग तयार करणे, क्रीडांगणाभोवती कुंपन, विविध खेळांची क्रीडांगणे तयार करणे, भांडारगृह, स्वच्छतागृह बांधणे, क्रीडांगण समपातळीत करणे, पिण्याच्या पाण्याची सुविधा करणे, शेड तयार करणे इ. साठी तसेच आदिवासी मुलामुलीकरिता शासनामार्फत कार्यरत आश्रमशाळा यांना ९० टक्के किंवा जास्तीत जास्त रु. ७.०० लाख यापैकी कमी असेल ते अनुदान मंजूर करण्यात येते. मात्र क्रीडा साहित्यासाठी कमाल रु. ३.०० लक्ष अनुदान मर्यादा राहिल. शासकीय विभाग, शासकीय क्रीडा संकुले व स्थानिक स्वराज्य संस्था यांना स्वहिस्सा भरण्याची आवश्यकता नाही. यासाठी सन २०१६-२०१७ मध्ये आदिवासी उपयोजना क्षेत्रासाठी टीएसपी रु. ७०७.२५ लाख व ओटीएसपी रु. २१६.५६ लाख अशी एकूण रु. ९२३.८१ लाख एवढ्या नियतव्ययाची तरतूद करण्यात आली आहे.

२. **व्यायाम शाळांचा विकास**—शासनाने जाहीर केलेल्या क्रीडा धोरणांतर्गत क्र. क्रीडाधो-३११३/प्र.क्र.३९/क्रीयुसे-३, दि. २२ जानेवारी २०१४ शासन निर्णयान्वये योजनेंतर्गत निकषात सुधारणा केल्यानुसार सुदृढ शरीर व आरोग्याचे संवर्धन व्यायामशाळा व तालमी यांच्या माध्यमाद्वारे होत असून, युवकांची शारिरीक सुदृढता वाढविणे हे उद्दिष्ट साध्य करण्यासाठी स्वायत्त संस्था अतिशय महत्वाची कामगिरी बजावत आहेत.

तसेच शासनाने घोषित केलेल्या आदिवासी भागातील पात्र संस्थांना पंजीबद्ध व्यायाम संस्था/तालमी/क्रीडा मंडळे/शैक्षणिक संस्था या नवीन व्यायामशाळा बांधकाम किंवा दुरुस्ती, नुतनीकरण आणि आधुनिक व्यायाम साहित्य खरेदीसाठी अंदाजित खर्चाच्या ९० टक्के किंवा जास्तीत जास्त रु. ७.०० लाख यापैकी कमी असेल इतके अनुदान देण्यात येते. यासाठी सन २०१६-२०१७ मध्ये आदिवासी उपयोजना क्षेत्रासाठी टीएसपी रु. ९५८.८० लाख व ओटीएसपी रु. २३४.१० लाख अशी एकूण रु. ११९२.९० लाख एवढ्या नियतव्ययाची तरतूद करण्यात आली आहे.

३. **समाजसेवा शिबीरांचे आयोजन**—युवकांना सामाजिक क्षेत्राची आवड निर्माण करणे, युवाशक्तींना विधायक वळण लावण्यासाठी नेतृत्व गुण विकसित करण्यासाठी तरुणांना प्रशिक्षण देणे आवश्यक आहे. या योजने अन्वये स्वेच्छा युवक क्लबना समाजसेवा शिबीराचे आयोजन करण्यासाठी वित्तीय सहाय्य देण्यात येते. या शिबीरांना एकूण खर्चाच्या ५० टक्के पर्यंत किंवा कमाल रु. २५,००० पर्यंत यापैकी जे कमी असेल तेवढे वित्तीय सहाय्य देण्यात येते. यासाठी सन २०१६-२०१७ मध्ये आदिवासी उपयोजना क्षेत्रासाठी टीएसपी रु. ४४.५० लाख व ओटीएसपी रु. ९.०० लाख अशी एकूण रु. ५३.५० लाख एवढ्या नियतव्ययाची तरतूद करण्यात आली आहे.

४. **ग्रामीण/शहरी क्षेत्रातील स्वयंसेवी संघटनांना वित्तीय सहाय्य**—१५ ते ३५ वयोगटातील तरुण हा लोकसंख्येतील मोठा घटक आहे. त्याचे सुप्त सामर्थ्यही खूप मोठे आहे. त्याचा वापर चांगल्या कामांसाठी करून घेणे सहज शक्य आहे. म्हणून ग्रामीण भागातील स्वेच्छा युवा संघटनांना वित्तीय सहाय्य देऊन उत्तेजन देणे गरजेचे आहे. या योजने अन्वये स्वेच्छा युवक क्लबना समाजसेवा शिबीराचे आयोजन करण्यासाठी वित्तीय सहाय्य देण्यात येते. या शिबीरांना एकूण खर्चाच्या ५० टक्के पर्यंत किंवा कमाल रु. २५,००० पर्यंत यापैकी जे कमी असेल तेवढे वित्तीय सहाय्य देण्यात येते. यासाठी सन २०१६-२०१७ मध्ये आदिवासी उपयोजना क्षेत्रासाठी टीएसपी रु. ५५.८२ लाख व ओटीएसपी रु. ८.०० लाख अशी एकूण रु. ६३.८२ लाख एवढ्या नियतव्ययाची तरतूद करण्यात आली आहे.

५. **गाव तेथे क्रीडांगण व व्यायाम शाळा**—शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग शासन निर्णय क्र. राक्रीधो-२०१२/प्र.क्र. २२३/क्रीयुसे-१, दि. १६ जुलै २०१२ अन्वये सदरची योजना रद्द करण्यात आलेली आहे.

क्रीडा व युवक सेवा

२२०४-क्रीडा व युवक सेवा-युवक केंद्रे व इतर संस्थांना आर्थिक सहाय्य

(रु. लाखात)

सन	टीएसपी		ओटीएसपी	
	तरतूद	खर्च	तरतूद	खर्च
युवक केंद्र व इतर संस्थांना आर्थिक सहाय्य----				
२००९-२०१०	२४.९८	२०.८१	१०.५०	९.५०
२०१०-२०११	२६.८७	१८.१९	१५.००	१३.९८
२०११-२०१२	४८.६५	४८.४१	३३.५०	२२.९७
२०१२-२०१३	५३.७०	४६.२०	२०.५०	२८.६५
२०१३-२०१४	६३.९६	६८.९६	२८.०७	२८.०७
२०१४-२०१५	५५.०४	३०.७८	१४.४५	८.००
२०१५-२०१६	६१.०९	४६.३४	८.९०	७.४२
२०१६-२०१७	५५.८२	...	८.००	...
व्यायाम शाळा विकास----				
२००९-२०१०	१७६.००	१७०.९०	६७.८१	६४.४६
२०१०-२०११	१९३.७५	२४२.८८	७१.६३	५९.९३
२०११-२०१२	२९३.००	३९३.४०	१०६.९०	८५.६४
२०१२-२०१३	४४५.९६	६२०.१४	१३१.५२	१४०.८१
२०१३-२०१४	७३४.१४	७०३.१४	२२४.१९	१८०.३१
२०१४-२०१५	३६३.००	५२२.६०	१२४.९४	१२९.९४
२०१५-२०१६	७३८.४१	६९४.३९	२७१.२१	२७१.२१
२०१६-२०१७	९५८.८०	...	२३४.१०	...
क्रीडांगण विकास----				
२००९-२०१०	१६८.००	१५९.२१	६१.७०	५५.२७
२०१०-२०११	१७२.००	१६२.१९	६१.२९	४७.५३
२०११-२०१२	२००.००	१७२.३५	६१.१०	४४.२१
२०१२-२०१३	२४९.००	२५३.७९	५८.००	४८.५०
२०१३-२०१४	४४५.००	३९३.००	१२६.०१	१२१.९५
२०१४-२०१५	२४०.८१	३१६.४०	६८.९८	७३.९७
२०१५-२०१६	५३७.५०	५३७.५०	१९१.५८	१८०.५७
२०१६-२०१७	७०७.४५	...	२१६.५६	...
जिल्हा प्रशिक्षण केंद्राची आस्थापना----				
२००९-२०१०	...	...	...	...
२०१०-२०११	...	...	...	...
२०११-२०१२	...	...	...	...
२०१२-२०१३	...	...	...	...
२०१३-२०१४	...	...	...	...
२०१४-२०१५	...	...	...	...
२०१५-२०१६	...	...	...	...
२०१६-२०१७	...	...	...	...
गाव तेथे क्रीडांगण व व्यायाम शाळा----				
२००९-२०१०	...	...	...	...
२०१०-२०११	...	...	...	...
२०११-२०१२	...	...	...	...
२०१२-२०१३	...	...	...	...
२०१३-२०१४	...	...	...	...
२०१४-२०१५	...	...	...	...
२०१५-२०१६	...	...	...	...
२०१६-२०१७	...	...	...	...
<p>शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग शासन निर्णय क्र. राक्रीधो-२०१२/ प्र.क्र. २२३/क्रीयुसे-१, दि. १६ जुलै २०१२ अन्वये सदरची योजना रद्द करण्यात आलेली आहे.</p>				
समाज सेवा शिबीर----				
२००९-२०१०	२०.१०	१७.९५	१०.५०	९.५०
२०१०-२०११	२५.२८	१७.१४	१३.५०	१२.५१
२०११-२०१२	४३.१९	३०.७४	२०.००	१७.०२
२०१२-२०१३	३५.५५	३२.८४	१९.००	२०.७५
२०१३-२०१४	४५.५५	४५.५५	२३.००	२३.००
२०१४-२०१५	३९.०४	४०.००	१७.९२	१४.५०
२०१५-२०१६	४७.७५	३५.५०	१४.१९	४.६७
२०१६-२०१७	४४.५०	...	९.००	...

शालेय शिक्षण विभाग

(आदिवासी उपयोजना)

प्रास्ताविक :

शासनाने अनुसूचित जाती आणि अनुसूचित जमाती मधील विद्यार्थ्यांना अधिक शैक्षणिक सोयी उपलब्ध करून देण्याच्या दृष्टीने एक स्वतंत्र आदिवासी क्षेत्र उपयोजना विशिष्ट आर्थिक तरतुदीसह कार्यान्वित केली आहे. त्यानुसार आदिवासी कल्याणासाठी आर्थिक तरतुदीसह कार्यान्वित केलेल्या योजना स्वतंत्ररित्या दर्शविण्यासाठी वेगळे कार्यक्रम अंदाजपत्रक तयार केले आहे.

आदिवासी उपयोजनांतर्गत राज्यात १६ जिल्हे समाविष्ट आहेत. ते खालील प्रमाणे—

पुणे, अहमदनगर, रायगड, ठाणे, नाशिक, धुळे, नंदुरबार, जळगाव, अमरावती, नांदेड, यवतमाळ, नागपूर, गोंदिया, चंद्रपूर, गडचिरोली, पालघर यापैकी नंदुरबार हा पूर्णतः आदिवासी जिल्हा म्हणून घोषित केलेला आहे.

आदिवासी उपयोजना क्षेत्रात साक्षरतेचे शेकडा प्रमाण फारच कमी आहे. उपलब्ध आकडेवारीप्रमाणे ते फक्त ४० टक्के आहे. आदिवासी क्षेत्रामध्ये साक्षरतेचे प्रमाण वाढावे म्हणून केंद्र सरकारच्या सहाय्याने प्रौढ शिक्षणाचा सार्वत्रिक कार्यक्रम हाती घेण्यात आला आहे. सन १९७८ मध्ये जे विशेष कार्यक्रम घेतले आहेत, आणि ज्यांची आदिवासी उपयोजना क्षेत्रात शिक्षण विभागाच्या शैक्षणिक सुविधा ढोबळपणे खालीलप्रमाणे आहेत.

बालवाड्या, प्राथमिक शाळा, माध्यमिक शाळा, आश्रमशाळा, वसतिगृहे अधिक शालेय सोयी उपलब्ध करून देणे.

सहाय्य व प्रोत्साहनात्मक कार्यक्रम;

गुणवता सुधार कार्यक्रम; आणि

अधिक भौतिक शैक्षणिक सुविधा उपलब्ध करून देणे.

आदिवासी उपयोजना क्षेत्रात एकूण ४५,०९३ प्राथमिक शाळा, एकूण ७०१ माध्यमिक, उच्च माध्यमिक व कनिष्ठ महाविद्यालये असून त्यात एकूण विद्यार्थी पटसंख्या आहे आणि ह्या शाळांतून एकूण २,६९,९८० शिक्षक शिक्षणदानाचे काम करतात.

विरळ लोकवस्ती असलेली थोडी खेडी वगळता बहुतेक सर्व खेड्यांतून प्राथमिक शाळा उघडण्यात आल्या आहेत.

आदिवासी उपयोजना क्षेत्रात काम करणाऱ्या अधिकारी व कर्मचारी यांना वेतनश्रेणी नुसार प्रोत्साहनपर भत्ता देण्यात येतो.

काही आदिवासी भागातील विद्यार्थ्यांची मातृभाषा कोलामी, माडिया, गोंडी आणि वारली आहे. त्यांना मराठी माध्यमातून शिक्षण दिले जाते. तथापि मातृभाषेतील बालवाचन पुस्तकांचे अभावी आदिवासी विद्यार्थ्यांच्या शैक्षणिक प्रगतीमध्ये अडथळे निर्माण होतात. ह्या स्थितीत सुधारणा घडवून आणण्याच्या दृष्टीने माडीया, गोंडी, कोलामी व वारली बोलीभाषेतील बाल वाचनांची पुस्तके तयार करण्यात आली आहेत. महाराष्ट्र राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण परिषद, पुणे ह्या संस्थेने सेंट्रल इन्स्टिट्यूशन ऑफ इंडियन लॅंग्वीजेस, म्हैसूर आणि डेक्कन कॉलेज, पुणे ह्यांच्या सहयोगाने धुळे जिल्ह्यात बोलल्या जाणाऱ्या भिली ह्या बोलीभाषेतून पुस्तके लिहिण्याचा एक विशेष प्रकल्प पूर्ण केलेला आहे.

जिल्हा शिक्षण व प्रशिक्षण संस्था, यवतमाळ येथे आदिवासी मुलींसाठी ४० प्रवेश क्षमता असलेली मराठी माध्यमाची एक स्वतंत्र तुकडी आहे. त्याचप्रमाणे आदिवासी जिल्ह्यात जिल्हा बालभवन स्थापन करण्यात आलेली आहेत. जिल्हा बालभवन हे ५ ते १४ वयोगटातील बालकांना त्यांची विचार क्षमता विकसित करण्याच्या उद्देशाने कौशल्य, आत्मविश्वास, व्यक्तिमत्त्व, जीवनविषयक श्रद्धा, मानवता उपयोगी रचनात्मक कार्य ह्या विविध बाबींना स्पर्श करणाऱ्या कार्यक्रमात सहभागी होण्याची संधी उपलब्ध करून देते. बालभवनात येणाऱ्या मुलांना कार्यानुभव, चित्रकला, संगीत, गोष्टी इ. विषयांचे शिक्षण देण्याची व्यवस्था असते.

याशिवाय विशेष केंद्रीय सहाय्यातून खालील योजना राबविल्या जात आहेत.

- (१) इयत्ता ५ वी ते इ. १० मधील आदिवासी विद्यार्थ्यांना विद्यावेतन.
- (२) आदिवासी विद्यार्थ्यांना विशेष सवलती-लेखन साहित्य व गणवेश पुरवठा.
- (३) आदिवासी विद्यार्थ्यांना गणवेश पुरवठा.
- (४) केळापूर जिल्हा यवतमाळ येथील शासकीय विद्या निकेतनाचा विकास व विद्यमान शासकीय विद्यानिकेतनामधील विद्यार्थ्यांच्या संख्येत वाढ.
- (५) आदिवासी मुलांना शिक्षकांच्या कुटूंबात राहण्याची सुविधा.
- (६) आदिवासी भागात उत्कृष्ट काम करणाऱ्या शिक्षकांना उत्तेजनार्थ पारितोषिक.

सर्व शिक्षण मोहिमे अंतर्गत आदिवासी भागामध्ये महात्माफुले शिक्षण हमी योजना सुरु करण्यात आली आहे. तसेच वस्तीशाळा योजनेद्वारे वाड्या, वस्त्या, तांडे, पाडे अशा ठिकाणी वस्तीशाळा सुरु करून शाळाबाह्य अशा ६ ते १४ वयोगटातील मुलांना शिक्षणाची सोय प्राप्त करून देण्यात आलेली आहे.

शासनमार्फत अंमलबजावणी करण्यात येणाऱ्या विशेष कृती आराखडा यानुसार नंदुरबार जिल्ह्यातील घडगांव आणि अक्कलकुवा या दोन तालुक्यामध्ये येत्या २००३ ते २००७ अशा पाच वर्षांच्या काळात निरक्षरतेचे प्रमाण कमी होईल या दृष्टीने इंडिकेटर समोर ठेवून वस्तीशाळा, शाळा वर्गखोल्यांची अपूर्ण बांधकामे पूर्ण करणे तसेच आवश्यकतेनुसार वर्गखोल्या बांधकामे करणे यांचा समावेश करण्यात आलेला आहे.

१. (१०) : गटस्तरावर तपासणी, पर्यवेक्षण व मार्गदर्शन करणारी यंत्रणा मजबूत करणे :

जिल्हा परिषदा अस्तित्वात आल्यावर माध्यमिक व प्राथमिक शाळांची तपासणी ९ ते १४ वयोगटातील शाळेत न जाणाऱ्या मुलांना अनौपचारिक शिक्षण देणे, प्रौढ शिक्षण वगैरे सर्व गोष्टींची सर्वस्वी जबाबदारी शिक्षणाधिकार्यांवर पडू लागली. त्यामुळे प्राथमिक स्तरावरील शिक्षणाचे पर्यवेक्षण, मार्गदर्शन, तपासणी इ. कामाकडे लक्ष केंद्रीत करणे शिक्षणाधिकार्यांस अवघड वाटू लागले. सुधारित अभ्यासक्रम जलदगतीने वाढणारी संख्या, गुणात्मक वाढीसाठी प्रयत्न इ. मुळे प्राथमिक शिक्षणाचे मार्गदर्शन, तपासणी व पर्यवेक्षणांचे काम जास्तीतजास्त जवळून सतत व खोलवर होणे अत्यंत आवश्यक ठरले आहे. त्यामुळे ही यंत्रणा जास्तीतजास्त मजबूत करणे ही अत्यंत महत्वाची निकड आहे. प्राथमिक स्तरावरील सुधारणा ही त्यानंतरच्या सर्व स्तरावरील सुधारणेकरीता निश्चितच मदत करणारी ठरणार आहे.

तक्ता क्रमांक २

आदिवासी भागातील प्राथमिक शाळांची व शिक्षकांची संख्या दर्शविणारा तक्ता

अ. क्र.	जिल्ह्याचे नाव	वर्ष	जि. प. शाळा/नगरपालिका शाळा/खाजगी शाळा/नगरपरिषद शाळा	
			शाळांची संख्या	शिक्षक संख्या
१	२	३	४	५
१.	ठाणे	२०१५-२०१६ (प्रत्यक्ष)	५१३०	२९२३२
		२०१६-२०१७ (अपेक्षित)	५१३०	२९२३२
		२०१७-२०१८ (अंदाजे)	३७११	२८२८८
२.	रायगड	२०१५-२०१६ (प्रत्यक्ष)	३२८५	१३९२५
		२०१६-२०१७ (अपेक्षित)	३२८५	१३९२५
		२०१७-२०१८ (अंदाजे)	३८०७	१४२०३
३.	नाशिक	२०१५-२०१६ (प्रत्यक्ष)	४४७०	२७१२५
		२०१६-२०१७ (अपेक्षित)	४४७०	२७१२५
		२०१७-२०१८ (अंदाजे)	४९७८	२६२२४
४.	धुळे	२०१५-२०१६ (प्रत्यक्ष)	१६४२	११११९
		२०१६-२०१७ (अपेक्षित)	१६४२	११११९
		२०१७-२०१८ (अंदाजे)	१९१६	८६१७
५.	नंदूरबार	२०१५-२०१६ (प्रत्यक्ष)	१६८०	८१८७
		२०१६-२०१७ (अपेक्षित)	१६८०	८१८७
		२०१७-२०१८ (अंदाजे)	१९८८	८०८३
६.	जळगाव	२०१५-२०१६ (प्रत्यक्ष)	२७१०	२०२६५
		२०१६-२०१७ (अपेक्षित)	२७१०	२०२६५
		२०१७-२०१८ (अंदाजे)	३१२१	१७५०५
७.	अहमदनगर	२०१५-२०१६ (प्रत्यक्ष)	४५८२	२५४७७
		२०१६-२०१७ (अपेक्षित)	४५८२	२५४७७
		२०१७-२०१८ (अंदाजे)	४९१६	२१६८३
८.	पुणे	२०१५-२०१६ (प्रत्यक्ष)	५४४८	३६६०२
		२०१६-२०१७ (अपेक्षित)	५४४८	३६६०२
		२०१७-२०१८ (अंदाजे)	६४५४	४०७८१
९.	नांदेड	२०१५-२०१६ (प्रत्यक्ष)	३००२	१८८४५
		२०१६-२०१७ (अपेक्षित)	३००२	१८८४५
		२०१७-२०१८ (अंदाजे)	३४०१	१६८३०
१०.	अमरावती	२०१५-२०१६ (प्रत्यक्ष)	२३९१	१५४१८
		२०१६-२०१७ (अपेक्षित)	२३९१	१५४१८
		२०१७-२०१८ (अंदाजे)	२५९९	१३४९३
११.	यवतमाळ	२०१५-२०१६ (प्रत्यक्ष)	२७०३	१४३००
		२०१६-२०१७ (अपेक्षित)	२७०३	१४३००
		२०१७-२०१८ (अंदाजे)	३०३०	१३६१७
१२.	नागपूर	२०१५-२०१६ (प्रत्यक्ष)	२८९१	२२३२८
		२०१६-२०१७ (अपेक्षित)	२८९१	२२३२८
		२०१७-२०१८ (अंदाजे)	३६५७	२२५२६
१३.	गोंदिया	२०१५-२०१६ (प्रत्यक्ष)	१३५७	८०८८
		२०१६-२०१७ (अपेक्षित)	१३५७	८०८८
		२०१७-२०१८ (अंदाजे)	१५०५	६९३०
१४.	चंद्रपूर	२०१५-२०१६ (प्रत्यक्ष)	२०४५	११८४५
		२०१६-२०१७ (अपेक्षित)	२०४५	११८४५
		२०१७-२०१८ (अंदाजे)	२२७६	११९८३
१५.	गडचिरोली	२०१५-२०१६ (प्रत्यक्ष)	१७५६	७१६७
		२०१६-२०१७ (अपेक्षित)	१७५६	७१६७
		२०१७-२०१८ (अंदाजे)	१९३१	६७६२
१६.	पालघर	२०१५-२०१६ (प्रत्यक्ष)	...	...
		२०१६-२०१७ (अपेक्षित)	...	...
		२०१७-२०१८ (अंदाजे)	२९०७	१३८१२
एकूण	...	२०१४-२०१५ (प्रत्यक्ष)	४५०८८	२६९९२३
		२०१५-२०१६ (अपेक्षित)	४५०८८	२६९९२३
		२०१६-२०१७ (अंदाजे)	५२१९७	२७०६१७

माजी शासकीय माध्यमिक शाळांच्या इमारत बांधकामासाठी अनुदान
तक्ता क्रमांक ४ (अ)

(रुपये लाखात)

क्रमांक १	जिल्ह्याचे नाव २	वर्ष ३	अनुदान ४
१.	अमरावती ...	२०१५-२०१६ (प्रत्यक्ष)	...
		२०१६-२०१७ (अपेक्षित)	...
		२०१७-२०१८ (अंदाजे)	...
२.	यवतमाळ ...	२०१५-२०१६ (प्रत्यक्ष)	...
		२०१६-२०१७ (अपेक्षित)	...
		२०१७-२०१८ (अंदाजे)	...
३.	गडचिरोली ...	२०१५-२०१६ (प्रत्यक्ष)	...
		२०१६-२०१७ (अपेक्षित)	...
		२०१७-२०१८ (अंदाजे)	...
एकूण ...		२०१५-२०१६ (प्रत्यक्ष)	...
		२०१६-२०१७ (अपेक्षित)	...
		२०१७-२०१८ (अंदाजे)	...

उपरोक्त योजनेसाठी सन २०१२-२०१३ पासून तरतूद नाही.

माध्यमिक शिक्षण

खाजगी माध्यमिक शाळांचा विकास व विस्तार

अशासकीय माध्यमिक शाळांचा विकास व विस्तार, शाळांची संख्या व तुकड्या

तक्ता क्र. १०

(रुपये हजारात)

क्रमांक	जिल्ह्याचे नाव	वर्ष	आदिवासी भागातील माध्यमिक शाळांची संख्या	आदिवासी भागातील शाळांमध्ये नव्याने जादा तुकड्या उघडण्यास परवानगी दिली असल्यास, त्यांची संख्या	एकूण खर्च
१	२	३	४	५	६
१.	मुंबई (उ)	२०१५-२०१६ (प्रत्यक्ष)	१	...	३०२९
		२०१६-२०१७ (अपेक्षित)	१	...	३७२०
		२०१७-२०१८ (अंदाजे)	१	...	४०९१
२.	ठाणे	२०१५-२०१६ (प्रत्यक्ष)	३	१२	२७०३८
		२०१६-२०१७ (अपेक्षित)	९	४३	३७४४५
		२०१७-२०१८ (अंदाजे)	१०	४७	४११६०
३.	रायगड	२०१५-२०१६ (प्रत्यक्ष)	४	६	१४११९
		२०१६-२०१७ (अपेक्षित)	४	६	१३४४०
		२०१७-२०१८ (अंदाजे)	५	७	१५५१०
४.	नाशिक	२०१५-२०१६ (प्रत्यक्ष)	३	१७	२४१२५
		२०१६-२०१७ (अपेक्षित)	३३	२९	२४५९८
		२०१७-२०१८ (अंदाजे)	३६	३२	२८६४३
५.	धुळे	२०१५-२०१६ (प्रत्यक्ष)	...	१७	१०७७५
		२०१६-२०१७ (अपेक्षित)	६	२३	१०७०६
		२०१७-२०१८ (अंदाजे)	७	२५	११५८६
६.	नंदुरबार	२०१५-२०१६ (प्रत्यक्ष)	१२	५१	९८८६१
		२०१६-२०१७ (अपेक्षित)	४७	२३७	१३९९६६
		२०१७-२०१८ (अंदाजे)	५२	२६१	१४०२२६
७.	जळगाव	२०१५-२०१६ (प्रत्यक्ष)	...	...	...
		२०१६-२०१७ (अपेक्षित)	...	...	...
		२०१७-२०१८ (अंदाजे)	...	...	...
८.	अहमदनगर	२०१५-२०१६ (प्रत्यक्ष)	३	१२	१३७६४
		२०१६-२०१७ (अपेक्षित)	३	१५	११०६६
		२०१७-२०१८ (अंदाजे)	४	१६	१२१७४
९.	पुणे	२०१५-२०१६ (प्रत्यक्ष)	५	३	२०६७०
		२०१६-२०१७ (अपेक्षित)	६	३	२५३६५
		२०१७-२०१८ (अंदाजे)	७	४	२७३५४
१०.	नांदेड	२०१५-२०१६ (प्रत्यक्ष)	८	२	३२४९५
		२०१६-२०१७ (अपेक्षित)	११	२३	४११०६
		२०१७-२०१८ (अंदाजे)	१२	२५	४७२६०
११.	अमरावती	२०१५-२०१६ (प्रत्यक्ष)	...	१९	९९५८
		२०१६-२०१७ (अपेक्षित)	...	१९	१५०९३
		२०१७-२०१८ (अंदाजे)	०	२१	१२४७७

तक्ता क्र. १० (चालू)

१	२	३	४	५	६
१२.	यवतमाळ	२०१५-२०१६ (प्रत्यक्ष)	८	२५	४४८६७
		२०१६-२०१७ (अपेक्षित)	१२	२५	५८५३६
		२०१७-२०१८ (अंदाजे)	१२	२८	६२८०६
१३.	नागपूर	२०१५-२०१६ (प्रत्यक्ष)	...	३	९०३
		२०१६-२०१७ (अपेक्षित)	१	३	७७८
		२०१७-२०१८ (अंदाजे)	२	४	८४४
१४.	गोंदिया	२०१५-२०१६ (प्रत्यक्ष)	३	३९	३१३३८
		२०१६-२०१७ (अपेक्षित)	५	६६	३३५३५
		२०१७-२०१८ (अंदाजे)	६	७३	४१५३९
१५.	चंद्रपूर	२०१५-२०१६ (प्रत्यक्ष)	५	१५	२७३२५
		२०१६-२०१७ (अपेक्षित)	७	४५	२८२४९
		२०१७-२०१८ (अंदाजे)	८	५०	३११७९
१६.	गडचिरोली	२०१५-२०१६ (प्रत्यक्ष)	७	२२	४१३०६
		२०१६-२०१७ (अपेक्षित)	९	५५	४६२३०
		२०१७-२०१८ (अंदाजे)	१०	६१	४८५९०
१७.	भंडारा	२०१५-२०१६ (प्रत्यक्ष)	...	...	...
		२०१६-२०१७ (अपेक्षित)	...	...	...
		२०१७-२०१८ (अंदाजे)	...	...	...
१८.	वर्धा	२०१५-२०१६ (प्रत्यक्ष)	१	...	४०३२
		२०१६-२०१७ (अपेक्षित)	१	...	५१७३
		२०१७-२०१८ (अंदाजे)	१	...	५३८७
एकूण	...	२०१५-२०१६ (प्रत्यक्ष)	६३	२४३	४०४६०५
		२०१६-२०१७ (अपेक्षित)	१५४	५९२	४९५१०६
		२०१७-२०१८ (अंदाजे)	१७४	६५४	५३०८५६

आदिवासी विभागाचे कार्यक्रम अंदाजपत्रक २०१७-२०१८

लेखाशीर्ष—२२०२, सर्वसाधारण शिक्षण पंचवार्षिक योजनांतर्गत योजना-०२, माध्यमिक शिक्षण-७९६, जनजाती क्षेत्र उपयोजना (०१) जनजाती क्षेत्र योजनांतर्गत योजना राज्य योजनांतर्गत योजना (०१) (०४) अशासकीय माध्यमिक शाळांना व कनिष्ठ महाविद्यालयांना सहाय्य (००) (०४) अशासकीय कनिष्ठ महाविद्यालयांना सहाय्यक अनुदाने, ३६ सहाय्यक अनुदानवेतन (२२०२१९४८ मागणी क्रमांक टी-५.

अ. क्र.	जिल्ह्याचे नाव	वर्ष	तुकडी संख्या	खर्च रुपये हजारात
१	२	३	४	५
१.	ठाणे	२०१५-२०१६ (प्रत्यक्ष)	४	४७०९
		२०१६-२०१७ (अपेक्षित)	...	५०३९
		२०१७-२०१८ (अंदाजे)	...	५५५०
२.	नाशिक	२०१५-२०१६ (प्रत्यक्ष)	१	९७८
		२०१६-२०१७ (अपेक्षित)	...	१२०३
		२०१७-२०१८ (अंदाजे)	...	१५००
३.	नंदूरबार	२०१५-२०१६ (प्रत्यक्ष)	२	२५५६
		२०१६-२०१७ (अपेक्षित)	...	४७९५
		२०१७-२०१८ (अंदाजे)	...	५०२०
४.	गोंदिया	२०१५-२०१६ (प्रत्यक्ष)	५	५३७९
		२०१६-२०१७ (अपेक्षित)	...	५७०६
		२०१७-२०१८ (अंदाजे)	...	६६००
५.	चंद्रपूर	२०१५-२०१६ (प्रत्यक्ष)	२	१११४
		२०१६-२०१७ (अपेक्षित)	...	१०९५
		२०१७-२०१८ (अंदाजे)	...	१३२०
६.	गडचिरोली	२०१५-२०१६ (प्रत्यक्ष)	२	२४२७
		२०१६-२०१७ (अपेक्षित)	...	३२३२
		२०१७-२०१८ (अंदाजे)	...	३५१०
७.	यवतमाळ	२०१५-२०१६ (प्रत्यक्ष)	३	८०६
		२०१६-२०१७ (अपेक्षित)	...	१०७७
		२०१७-२०१८ (अंदाजे)	...	१२००
एकूण		२०१५-२०१६ (प्रत्यक्ष)	१९	१७९६९
		२०१६-२०१७ (अपेक्षित)	...	२२१४७
		२०१७-२०१८ (अंदाजे)	...	२४७००

कृषी

प्रस्तावना

कृषी :-

जनजाती लोकसंख्येच्या प्रमाणात महाराष्ट्राचा देशात सहावा क्रमांक असून ते देशाच्या एकूण जनजाती लोकसंख्येच्या ७.३ टक्के आहे. २००१ च्या जनगणनेनुसार जनजातींची संख्या ८५.७७ लाख म्हणजे महाराष्ट्र राज्याच्या एकूण लोकसंख्येच्या ८.८५ टक्के आहे. महाराष्ट्रात १२१.३८ लाख लोक शेत जमीन असणारे शेतकरी असून त्यापैकी ७.७८ लाख आदिवासी शेतकरी आहेत.

महाराष्ट्र राज्याचे जनजाती क्षेत्र एकत्रितपणे सलग नसून ते तीन विभागात पसरलेले आहेत. उदा. पश्चिमेकडील सह्याद्रीचा पट्टा, उत्तरेकडील सातपुड्याचा पट्टा व पूर्वेकडील गोडवनचा पट्टा, बहुतेक राज्याचा आदिवासी समाज सह्याद्रीच्या पट्ट्यात राहत असून त्यामध्ये ठाणे, रायगड, अहमदनगर, पुणे, नाशिक, धुळे व नंदूरबार हे जिल्हे मोडतात. सातपुडा विभागात जळगाव व अमरावती जिल्ह्यांचा काही भाग येतो. तर गोंडवन भागात यवतमाळ, नागपूर, भंडारा, गडचिरोली, नांदेड, चंद्रपूर व गोंदिया जिल्ह्यांचा समावेश आहे. थोडक्यात जनजाती क्षेत्र राज्याच्या वरील १६ जिल्ह्यांमध्ये विखुरलेले आहे. जनजाती क्षेत्राची ठळक भौगोलिक वैशिष्ट्ये म्हणजे डोंगराळ भाग, जमीन, पाऊस इत्यादी नैसर्गिकरित्या लगतचा इतर भागाच्या तुलनेने जास्त वैचित्रपूर्ण आहे. जनजाती क्षेत्रात पडणाऱ्या एकूण पावसाचे प्रमाण व दिवसांची संख्या ह्यामध्ये जास्त तफावत आहे. ठाणे जिल्ह्याच्या जवळ तालुक्यात साधारणपणे ४००० मि. मि. पाऊस सुमारे १०४ दिवसांमध्ये पडतो तर नाशिक जिल्ह्याच्या बागलान तालुक्यात ५५० मि. मि. पाऊस फक्त ४२ दिवसात पडतो. यावरून आदिवासी विभागात पिकांची योजना ठिकठिकाणी बदलत आहे असे दिसून येईल. तसेच या विभागातील जमिनीदेखील ठिकठिकाणी वेगवेगळ्या आढळून येतात. आदिवासी मोठ्या संख्येने डोंगराळ भागात राहत असून त्यांची शेती करण्याची पद्धत लगतच्या बिगर आदिवासी विभागापेक्षा जास्त मागासलेली आहे. आणि म्हणूनच आदिवासींना मशागतीच्या निरनिराळ्या पद्धतीमध्ये लगतच्या बिगर आदिवासी लोकांच्या बरोबर आणण्याचे काम फारच महत्त्वाचे व खडतर आहे. आदिवासी शेतकरी सुधारित मशागत पद्धतीचा अवलंब फारच हळूहळू करीत आहेत. त्यांच्या लगतच्या भागातील शेतकरी अद्यावत तांत्रिक ज्ञानाचा उपयोग करून सुधारलेल्या शेती पद्धतीचा अवलंब करीत आहे व ते त्यांच्या शेतामधून आदिवासी शेतकऱ्यांच्या तेवढ्याच जमिनीमधून निघणाऱ्या उत्पन्नापेक्षा जास्त उत्पन्न काढतात. याचे कारण असे की, लगतच्या भागातील शेतकऱ्यांनी सुधारलेल्या शेती पद्धतीच्या अवलंबनासाठी अनुदानाचे रूपाने मिळणाऱ्या निरनिराळ्या सवलतीचा फायदा कित्येक वर्षांपासून मोठ्या प्रमाणावर घेतलेला आहे. परंतु सदर सवलतीचा फायदा विशिष्ट आर्थिक व सामाजिक परिस्थितीमुळे आदिवासी शेतकऱ्यांनी घेतलेला नाही.

उद्दिष्टे :-जनजाती क्षेत्र उपयोजनेचे मुख्य उद्दिष्टे खालीलप्रमाणे आहेत :-

१. जनजाती क्षेत्र उपयोजना व इतर क्षेत्र यामधील विकासाच्या प्रमाणातील फरक कमी करणे.
२. आदिवासी लोकांच्या जीवनमानात सुधारणा करणे.

कृषी, पदुम विभाग, मंत्रालय, मुंबई-३२ यांचे कडील शासन निर्णय, क्र. आ. ऊ. यो. २४१५/प्र. क्र. २४३/४-अ, दि. १६ जुलै २०१६ अन्वये महाराष्ट्रातील आदिवासी शेतकऱ्यांचे शेती उत्पादन वाढविण्याच्या दृष्टीने टीएसपी व ओटीएसपी या योजनेमध्ये समान लाभ देण्याच्या दृष्टीने खालीलप्रमाणे बाबनिहाय अनुदान निश्चित केले आहे.

अ. क्र.	बाब	अनुदानाची टक्केवारी	अनुदान (रुपये)
१.	जमीन सुधारणा (१ हेक्टर मर्यादेत)	१००	मृद संधारण निकषानुसार रु. ४०,०००
२.	निविष्टा वाटप (१ हेक्टर मर्यादेत)	१००	रु. ५,००० च्या मर्यादेत
३.	पीक संरक्षण /शेतीची सुधारित अवजारे	१००	रु. १०,००० च्या मर्यादेत
४.	बैलजोडी/रेडेजोडी	१००	रु. ३०,००० च्या मर्यादेत
५.	बैलगाडी	१००	रु. १५,००० च्या मर्यादेत
६.	जुनी विहीर दुरुस्ती	१००	रु. ३०,००० च्या मर्यादेत नाबार्डच्या निकषानुसार
७.	इनवेल बोअरींग	१००	रु. २०,००० च्या मर्यादेत नाबार्डच्या निकषानुसार
८.	पाईप लाईन	१००	३०० मीटरपर्यंत नाबार्डच्या निकषानुसार रु. २०,००० च्या मर्यादेत.
९.	पंपसंच	१००	रु. २०,००० च्या मर्यादेत
१०.	नवीन विहीर	१००	रु. ७०,००० ते रु. १,००,००० च्या मर्यादेत राज्य रोजगार हमी योजनेअंतर्गत "जवाहर विहीर योजनेनुसार"
११.	शेततळे	१००	रु. ३५,००० मृ. सं. निकषानुसार
१२.	परसबाग कार्यक्रम (फलोत्पादन विभागाच्या निकषानुसार)	१००	रु. २०० प्रती लाभार्थी
१३.	तुषार/टिंबक सिचनसंच पुरवठा	१००	रु. २५,००० प्रती हेक्टरच्या मर्यादेत

टीप—१. लाभार्थ्यांकडे स्वतःच्या नावे जास्तीत जास्त ६.०० हेक्टर क्षेत्र किंवा त्यापेक्षा कमी शेतजमीन असावी.

२. नवीन विहीर घेणाऱ्या शेतकऱ्यांना रु. ७०,००० ते रु. १,००,००० च्या मर्यादेत लाभ देय आहे.

३. जे लाभार्थी नवीन विहीरीशिवाय इतर घटकांचा लाभ घेतील त्यांना रु. ५०,००० च्या मर्यादेत लाभ देण्यात येतो.

पशुसंवर्धन

समग्र कार्यक्रम :-

१. **पशुवैद्यकीय सेवा व पशुआरोग्य** :-राज्यात ३१-३-२०१६ अखेरीस आदिवासी क्षेत्रात २७३ पशु प्रथमोपचार केंद्रे, १६३ पशुवैद्यकीय दवाखाने कार्यान्वित आहेत. त्यांचे मार्फत पशु स्वास्थ्याच्या आणि पैदाशीच्या सुविधा पुरविल्या जातात. याशिवाय आदिवासी क्षेत्रात ३५ फिरत्या पशुवैद्यकीय दवाखान्यामार्फत आजारी पशुपक्ष्यांना उपचार, रोगप्रतिबंधक लसीकरण, निकृष्ट वळूंचे खच्चीकरण, लहान-मोठ्या शस्त्रक्रिया इ. सुविधा पुरविण्यात येतात. जनावरातील संसर्गजन्य रोगाचा प्रादुर्भाव टाळण्यासाठी आदिवासी क्षेत्रात आंतरराज्य सिमेवर ७ तपासणी नाके कार्यान्वित आहेत. गाई-गुरांचे लाव्या, खुरकुत रोगापासून संरक्षण करण्यासाठी या रोगाच्या लसीचे वाटपही मोफत केले जाते.

२. **पशु व महिष विकास** :-पूर्वाश्रमीच्या आधारभूत ग्राम केंद्राखालील एकूण ८७ उपकेंद्रे आदिवासी क्षेत्रात कार्यान्वित आहेत. नोव्हेंबर २००१ पासून सदरहू उपकेंद्रे जिल्हा परिषदांकडे हस्तांतरित झाले आहेत. पुर्वीच्या विभागीय कृत्रिम रेतन केंद्राखालील एकूण ३४ कृत्रिम रेतन उपकेंद्रे सध्या राज्य शासना-अंतर्गत दवाखाने म्हणून आदिवासी क्षेत्रात कार्यान्वित आहेत. यामुळे आदिवासी भागातील गायी/म्हशींची निपज सुधारण्यास मदत झाली आहे. गायी/म्हशींची सुधारीत पद्धतीने पैदास करण्यासाठी पशुवैद्यकीय संस्थांना गोटीत वीर्याद्वारे कृत्रिम रेतनाच्या सोयी उपलब्ध करून देण्यात येतात.

३. **मेष विकास** :-आदिवासी लाभार्थींना १० शेळ्या आणि १ पैदाशीचा बोकड असे गट ७५ टक्के अनुदान व २५ टक्के स्वतःचे भाग भांडवल या तत्वावर पुरविण्याची योजना राज्य निधीतून राबविण्यात आली.

४. **वीस कलमी कार्यक्रम-आदिवासी अर्थसहाय्य** :- आदिवासींचे जीवनमान सुधारण्यासाठी त्यांना उपजीविकेचे पूरक साधन प्राप्त होण्यासाठी खात्यामार्फत ज्या योजना राबविण्यात येतात त्यापैकी २० कलमी कार्यक्रम ११ (ब) अंतर्गत खालील योजना समाविष्ट आहेत :-

- (१). **दुधाळ जनावरांचे वाटप** :-या योजनेअंतर्गत आदिवासी लाभार्थींना ७५ टक्के अनुदानावर २ दुधाळ जनावरे (गायी/म्हशी) गट वाटप करण्यात येतात. सन २०१५-१६ मध्ये सदर योजनेखाली ठाणे, पालघर, नाशिक, धुळे, नंदुरबार, पुणे, परभणी, नांदेड, अमरावती, अकोला, वाशिम, बुलढाणा, यवतमाळ, नागपूर, वर्धा, भंडारा, गोंदिया, चंद्रपूर, गडचिरोली अशा एकूण १९ या जिल्ह्यांमध्ये दुधाळ जनावरांचे गट वाटप करण्यात आले.
- (२) **शेळ्यांचे गट वाटप** :-या योजनेअंतर्गत आदिवासी लाभार्थींना १० शेळ्या आणि १ पैदाशीचा बोकड असा गट ७५ टक्के अनुदानावर वाटप करण्यात येतात. सन २०१५-१६ मध्ये सदर योजनेखाली ठाणे, पालघर, नाशिक, जळगाव, धुळे, नंदुरबार, अहमदनगर, पुणे, सोलापूर, परभणी, नांदेड, अमरावती, अकोला, बुलढाणा, यवतमाळ, नागपूर, वर्धा, भंडारा, गोंदिया, चंद्रपूर, गडचिरोली या जिल्ह्यांमध्ये शेळ्यांचे गट वाटप करण्यात आले.
- (३) **१००० मांसल कुक्कुट पक्षी वाटप** :-या योजनेअंतर्गत आदिवासी लाभार्थींना ठाणे, पालघर, नाशिक, धुळे, अहमदनगर, नंदुरबार, नागपूर, गोंदिया, चंद्रपूर, गडचिरोली या जिल्ह्यात ७५ टक्के अनुदानावर वाटप करण्यात आलेले आहेत.
- (४) **महिला सक्षमीकरण** :-आदिवासी क्षेत्रातील महिलांच्या सक्षमीकरणासाठी पशु व महिष विकास, कुक्कुट विकास, मेष विकास व विस्तार प्रशिक्षण कार्यक्रमांतर्गत लाभधारक महिलांना लाभ देण्यात येतो.

तक्ता क्रमांक १ (चालू)

(रुपये हजारत)

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४
पशु व म्हैस विकास													
१.	दुधाळ जनावरांना खाद्य पुरवठा.	२४०३ १०८५	...	२०३५०	२०३५०	...	१९३५९	१९३५९	...	...	...	...	...
२.	दुधाळ जनावरांचे गट वाटप.	२४०३ १४३२	...	२२२३४	२२२३४	...	१६९६९	१६९६९	...	...	...	...	...
३.	पशुवैद्यकीय मदत केंद्रांचा व आधारभूत ग्रामकेंद्रांचा दर्जा वाढवणे.	२४०३ २५१९	...	...	...	...	२४५	२४५	...	...	...	...	...
		२४०३ १०३५	...	...	...	...	७००	७००	...	...	...	...	...
४.	वैरण विकास कार्यक्रमां/वैरण उत्पादनासाठी उत्तेजन.	२४०३ १६०१	...	४८०५	४८०५	...	८११९	८११९	...	...	...	...	...
५.	आदिवासी क्षेत्र उपयोजने अंतर्गत पशुसंवर्धन खात्याच्या नाविन्यपूर्ण योजनेअंतर्गत मागासवर्गीय लाभार्थ्यांना संकरित गाई व म्हैस गट वाटप योजना.	२४०३ ४१२४	...	३४९४१	३४९४१	...	...	...	...	...	...	...	...
एकूण-पशु आणि म्हैस विकास													
		...	८२३३०	८२३३०	...	४५३९२	४५३९२	...	...	...	...	...	...
कुक्कुट विकास--													
१.	तलगाचे गट वाटप	२४०३ ११६५	...	३१८८	३१८८	...	२८३२	२८३२	...	...	...	...	...
		२४०३ १४१२	...	१९६१	१९६१	...	९४५	९४५	...	...	...	...	...
२.	आदिवासी क्षेत्र उपयोजनेअंतर्गत खाजगी अर्थसहाय्याने करार-नाम्याने ब्रायलर कुक्कुटपालन व्यवसाय निर्मिती.	२४०३ ४१९३३	...	३४९३१	३४९३१	...	...	...	...	...	...	...	...
एकूण कुक्कुट विकास													
		...	४००८०	४००८०	...	३०७०	३०७०	...	...	...	...	...	...

तक्ता क्रमांक १ (चालू)

(रुपये हजारत)

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४
मेष व लोकर विकास													
१.	अनुसूचित जाती-जमातीच्या कुटुंबाना शेळ्या/मेंढ्यांचे गट वाटप.	२४०३ ११९२	१९६३८	१९६३८	१३७६७	१३७६७	१३७६७	१३७६७	१३७६७	१३७६७	१३७६७	१३७६७	१३७६७
२.	आदिवासी क्षेत्र उपयोजने अंतर्गत पशुसंवर्धन खात्याच्या नाविन्यपूर्ण योजनेअंतर्गत मागासवर्गीय लाभार्थ्यांना १० + १ शेळी गट वाटप योजना.	२४०३ बी९५१	२०९९७	२०९९७	२०९९७	२०९९७	२०९९७	२०९९७	२०९९७	२०९९७	२०९९७	२०९९७	२०९९७
एकूण मेष व लोकर विकास													
		...	५४०७६	५४०७६	...	२७५१५	२७५१५	...	...	...	...	...	...
विशेष पशुधन विकास कार्यक्रम													
१.	संकरित कालवडी आणि सुधारित म्हशींच्या पारड्याची जोपासना.	२४०३ १६०१	४८०५	४८०५	८११९	८११९	८११९	८११९	८११९	८११९	८११९	८११९	८११९
एकूण विशेष पशुधन विकास कार्यक्रम													
		...	४८०५	४८०५	...	८११९	८११९	...	...	...	...	...	...
प्रसिद्धी व सामुहिक प्रचार कार्यक्रम													
१.	बंधत्व निवारण शिबिराचे आयोजन.	२४०३ २२६१	१६९३	१६९३	१६५५	१६५५	१६५५	१६५५	१६५५	१६५५	१६५५	१६५५	१६५५
एकूण-प्रसिद्धी व सामुहिक प्रचार कार्यक्रम													
		...	१६९३	१६९३	...	१६५५	१६५५	...	...	...	...	...	...
एकूण-२४०३ पशुसंवर्धन ओटीएसपी + टीएसपी													
		...	२९७५६०	२९७५६०	...	१९४६९९	१९४६९९	...	...	...	...	...	...

जनजाती क्षेत्र व जनजाती क्षेत्राबाहेरील उपयोजनांतर्गत कार्यक्रमाच्या कार्यभाराचा गोषवारा

(१) २४०३-पशुसंवर्धन पशुवैद्यकीय प्रथमोपचार केंद्रासाठी इमारती बांधणे/जिल्हा व तालुका पशुवैद्यकीय सर्वचिकित्सालय व कृत्रिम रेतन केंद्राचे बांधकाम :-

अनु- क्रमांक	कार्यभाराचा गोषवारा	२०१५-२०१६ (प्रत्यक्ष)	२०१६-२०१७ (अपेक्षित)	२०१७-२०१८ (लक्ष्य)	शेरा
१.	टाणे	१	१	१	
२.	पालघर	४	४	४	
३.	रायगड	१	१	५	
४.	नाशिक	९	७	८	
५.	धुळे	...	...	...	
६.	नंदुरबार	१	२	२	
७.	अहमदनगर	३	३	३	
८.	जळगाव	१	२	१	
९.	पुणे	२	१	१	
१०.	अमरावती	४	४	४	
११.	यवतमाळ	२	२	३	
१२.	गोंदिया	५	४	१४	
१३.	चंद्रपूर	१७	१५	१२	
१४.	गडचिरोली	२६	१९	१३	

(२) शेळी गट वाटप व नाविन्यपूर्ण योजनेअंतर्गत शेळी गट वाटप :-

अनु- क्रमांक	कार्यभाराचा गोषवारा	२०१५-२०१६ (प्रत्यक्ष)	२०१६-२०१७ (अपेक्षित)	२०१७-२०१८ (लक्ष्य)	शेरा
१.	टाणे	२०	२०	२०	
२.	पालघर	१००	१२४	११०	
३.	नाशिक	९०	१५	२०	उपलब्ध मागणी केलेल्या तरतुदीच्या अनुषंगाने लक्षांक दर्शविलेले आहे.
४.	जळगाव	...	...	...	
५.	धुळे	६६	७७	७७	
६.	नंदुरबार	४६	६०	८०	उपलब्ध मागणी केलेल्या तरतुदीच्या अनुषंगाने लक्षांक दर्शविलेले आहे.
७.	अहमदनगर	१५	५०	२५	उपलब्ध मागणी केलेल्या तरतुदीच्या अनुषंगाने लक्षांक दर्शविलेले आहे.
८.	पुणे	२१	२१	५२	एकूण आदिवासी कुटुंबे ३३९२१ त्यापैकी प्रती तालुका २५ ते ३० लाभार्थी उद्दीष्ट प्रस्तावित व त्यामुळे रोजगार निर्मितीस मदत.
९.	सोलापूर	५	५	५	
१०.	परभणी	१०	५	१०	
११.	नांदेड	१०	१३	१३	
१२.	अमरावती	२१	२८	३०	
१३.	अकोला	४९	२७	५०	
१४.	बुलढाणा	२७	२७	२७	
१५.	यवतमाळ	५६	६०	७०	
१६.	नागपूर	३९	४०	६७	
१७.	वर्धा	९	१५	२५	
१८.	भंडारा	७०	७०	७०	
१९.	गोंदिया	१२१	४५	५१७	सन २०१६-१७ मध्ये सदर योजनेकरिता नियतव्यय अर्थसंकल्पित न झाल्याने सन २०१७-१८ मध्ये जादा नियतव्यय ठेवण्याचे प्रस्तावित.
२०.	चंद्रपूर	१९	...	१००	२०१६-१७ मध्ये योजनेकरिता नियतव्यय अर्थसंकल्पित न झाल्याने.
२१.	गडचिरोली	९७	८३	१२५	

(३) दुधाळ जनावरांचे गट वाटप व नाविन्यपूर्ण योजने अंतर्गत दुधाळ जनावरांचे गट वाटप :—

अनु- क्रमांक	कार्यभाराचा गोषवारा	२०१५-२०१६ (प्रत्यक्ष)	२०१६-२०१७ (अपेक्षित)	२०१७-२०१८ (लक्ष्य)	शेरा
१.	ठाणे	१५	१५	१५	
२.	पालघर	१५६	१३४	१३३	
३.	नाशिक	३३	४	१५	उपलब्ध मागणी केलेल्या तरतुदीच्या अनुषंगाने लक्षांक दर्शविलेले आहे.
४.	धुळे	३९	५५	९५	उपलब्ध मागणी केलेल्या तरतुदीच्या अनुषंगाने लक्षांक दर्शविलेले आहे.
५.	नंदुरबार	२१	१६	७०	उपलब्ध मागणी केलेल्या तरतुदीच्या अनुषंगाने लक्षांक दर्शविलेले आहे.
६.	पुणे	२०	२०	७३	एकूण आदिवासी कुटुंबे ३३९२१ त्यापैकी प्रती तालुका २५ ते ३० लाभार्थी उद्दीष्ट प्रस्तावित व त्यामुळे रोजगार निर्मितीस मदत.
७.	परभणी	१०	५	१०	
८.	नांदेड	१९	१९	१९	
९.	अमरावती	८	४२	३३	
१०.	अकोला	१५	...	७८	
११.	वाशिम	१२	१५	२४	
१२.	बुलढाणा	६५	६५	६५	
१३.	यवतमाळ	५०	३४	१८१	
१४.	नागपूर	३१	३६	५७	
१५.	वर्धा	१५	१७	४०	
१६.	भंडारा	...	...	७०	सन २०१५-१६ व २०१६-१७ मध्ये ही योजना प्रस्तावित करण्यात आलेली नाही.
१७.	गोंदिया	१८६	७९	५१०	सन २०१६-१७ मध्ये सदर योजनेकरिता नियतव्यय अर्थसंकल्पित न झाल्याने सन २०१७-१८ मध्ये जादा नियतव्यय ठेवण्याचे प्रस्तावित.
१८.	चंद्रपूर	७	...	३९	सन २०१६-१७ मध्ये सदर योजनेकरिता नियतव्यय अर्थसंकल्पित न झाल्याने.
१९.	गडचिरोली	९	...	१२	सन २०१६-१७ मध्ये सदर योजनेकरिता नियतव्यय अर्थसंकल्पित न झाल्याने.

(४) तलंगाचे गट वाटप :—

अनु- क्रमांक	कार्यभाराचा गोषवारा	२०१५-२०१६ (प्रत्यक्ष)	२०१६-२०१७ (अपेक्षित)	२०१७-२०१८ (लक्ष्य)	शेरा
१.	नाशिक	१२०	...	...	सदर योजनेत रु. ३,००० प्रती गट प्रमणे योजनेच्या नॉमस नुसार तरतूद उपलब्ध होते. त्यापेक्षा जास्त खर्च संगोपनावर होतो. त्यामुळे तरतूद मागणी नाही.
२.	धुळे	१३२	२००	२००	
३.	अहमदनगर	१४१	९१	१६६	उपलब्ध मागणी केलेल्या तरतुदीच्या अनुषंगाने लक्षांक दर्शविलेले आहे.
४.	अमरावती	५००	६१५	५००	
५.	वर्धा	२७०	६६	१६६	
५.	गोंदिया	३२०	१८४	३२०	
६.	गडचिरोली	२३२	२३२	२३२	

(५) दुभत्या जनावरांना खाद्य वाटप :—

अनु- क्रमांक	कार्यभाराचा गोषवारा	२०१५-२०१६ (प्रत्यक्ष)	२०१६-२०१७ (अपेक्षित)	२०१७-२०१८ (लक्ष्य)	शेरा
१.	पालघर	...	१५६	१३६	
२.	नंदुरबार	३९५	४००	४००	
३.	अहमदनगर	५८९	५५७	१०१०	
४.	जळगाव	...	...	...	जळगाव जिल्ह्यात टीएसपी/ओटीएसपी क्षेत्र अत्यल्प आहे. त्यामुळे सदर योजनेची मागणी नाही.
५.	पुणे	४३४	४३४	७४५	जिल्ह्यातील खेड-आंबेगाव, जुन्नर व मावळ तालुक्यात एकूण ४९२६९ गाई व म्हशीची संख्या आहे. प्रती तालुका दरवर्षी २०० लाभार्थींचे उद्दिष्ट.
६.	अकोला	१४२	...	१५६	
७.	यवतमाळ	३६७	२८५	३००	
८.	बुलढाणा	...	...	१६५	
९.	नागपूर	३८	४०	२०	
१०.	वर्धा	८०	५४	१५०	
११.	भंडारा	११६	११६	११६	
१२.	चंद्रपूर	७००	६५०	६००	

(६) वंध्यत्व निवारण शिबिरे :—

अनु- क्रमांक	कार्यभाराचा गोषवारा	२०१५-२०१६ (प्रत्यक्ष)	२०१६-२०१७ (अपेक्षित)	२०१७-२०१८ (लक्ष्य)	शेरा
१.	नंदुरबार	८००	८००	१०००	
२.	अहमदनगर	२७३	३४४	७००	उपलब्ध मागणी केलेल्या तरतुदीच्या अनुषंगाने लक्षांक दर्शविलेले आहे. कामधेनु योजनेतर्गत शिबिरे आयोजित केलेली आहेत.
३.	पुणे	...	...	...	
४.	अमरावती	४८	४८	४८	
५.	अकोला	१०	...	१४	
६.	बुलढाणा	...	...	२	
७.	नागपूर	१८५	२५०	४५०	

(७) पशुवैद्यकीय दवाखान्यांना औषध पुरवठा :—

अनु- क्रमांक	कार्यभाराचा गोषवारा	२०१५-२०१६ (प्रत्यक्ष)	२०१६-२०१७ (अपेक्षित)	२०१७-२०१८ (लक्ष्य)	शेरा
१.	ठाणे	३८	३८	३८	
२.	पालघर	७६	७६	७६	
३.	रायगड	१००	१००	१००	
४.	नाशिक	१०१	१०१	१०१	
५.	धुळे	७४	७४	७४	
६.	नंदुरबार	१०४	१०४	१०४	
७.	जळगाव	१५२	१५२	१५२	
८.	अहमदनगर	२३४	२३४	२३४	
९.	पुणे	३१	३१	३१	
१०.	अमरावती	२४	२४	२४	
११.	अकोला	६८	...	६८	
१२.	यवतमाळ	७६	१२६	१२२	
१३.	नागपूर	१०५	१०५	१०५	
१४.	भंडारा	५३	५३	५३	
१५.	चंद्रपूर	१५५	१५५	१५५	

(८) वैरण विकास कार्यक्रम :—

अनु- क्रमांक	कार्यभाराचा गोषवारा	२०१५-२०१६ (प्रत्यक्ष)	२०१६-२०१७ (अपेक्षित)	२०१७-२०१८ (लक्ष्य)	शेरा
१.	नाशिक	४१००	२५००	२५००	उपलब्ध मागणी केलेल्या तरतुदीच्या अनुषंगाने लक्षांक दर्शविलेले आहे.
२.	धुळे	८५०	६६५	६६०	उपलब्ध मागणी केलेल्या तरतुदीच्या अनुषंगाने लक्षांक दर्शविलेले आहे.
३.	नंदुरबार	१६७२	२०००	२०००	उपलब्ध मागणी केलेल्या तरतुदीच्या अनुषंगाने लक्षांक दर्शविलेले आहे.
४.	अहमदनगर	७६०	१५००	३३३३	उपलब्ध मागणी केलेल्या तरतुदीच्या अनुषंगाने लक्षांक दर्शविलेले आहे.
५.	अमरावती	१७०	१६६	१७०	
६.	अकोला	८३३	...	१०००	
७.	यवतमाळ	६२३	४५८	४१५	
८.	नागपूर	५४५	९९९	९९९	

(९) पशुप्रथमोपचार केंद्राचा दर्जावाढ करणे :—

अनु- क्रमांक	कार्यभाराचा गोषवारा	२०१५-२०१६ (प्रत्यक्ष)	२०१६-२०१७ (अपेक्षित)	२०१७-२०१८ (लक्ष्य)	शेरा
१.	अहमदनगर	...	...	...	शासनाची मंजूरी नसल्याने दर्जावाढ नाही. चालु-पुढील वर्षी प्रस्तावित.

(१०) जिल्हा पशुसंवर्धन अधिकारी, कार्यालयाचे बळकटीकरण करणे :—

अनु- क्रमांक	कार्यभाराचा गोषवारा	२०१५-२०१६ (प्रत्यक्ष)	२०१६-२०१७ (अपेक्षित)	२०१७-२०१८ (लक्ष्य)	शेरा
१.	नंदुरबार	...	...	१	
२.	बुलढाणा	...	...	...	
३.	चंद्रपूर	विस्तारीकरण	बैठक व्यवस्था	बळकटीकरण	
४.	गडचिरोली	१३ संस्था साहित्य खरेदी	१३ संस्था साहित्य खरेदी	१३ संस्था साहित्य खरेदी	

(११) संकरीत कालवडी/म्हर्षींच्या पारड्यांची जोपासना :—

अनु- क्रमांक	कार्यभाराचा गोषवारा	२०१५-२०१६ (प्रत्यक्ष)	२०१६-२०१७ (अपेक्षित)	२०१७-२०१८ (लक्ष्य)	शेरा
१.	नाशिक	...	...	...	
२.	नागपूर	२८	३०	१५	

(१२) पशुवैद्यकीय दवाखान्याची स्थापना :—

अनु- क्रमांक	कार्यभाराचा गोषवारा	२०१५-२०१६ (प्रत्यक्ष)	२०१६-२०१७ (अपेक्षित)	२०१७-२०१८ (लक्ष्य)	शेरा
१.	नंदुरबार	...	२	१	शासनाची मंजूरी नसल्याने दर्जावाढ नाही, पुढील वर्षी प्रस्तावित.
२.	बुलढाणा	...	...	...	
३.	चंद्रपूर	६	६	६	

(१३) तालुका लघु पशुवैद्यकीय सर्व चिकित्सालयाची स्थापना :—

अनु- क्रमांक	कार्यभाराचा गोषवारा	२०१५-२०१६ (प्रत्यक्ष)	२०१६-२०१७ (अपेक्षित)	२०१७-२०१८ (लक्ष्य)	शेरा
१.	गोंदिया	...	...	३१ संस्थासाठी साहित्य खरेदी	

(१४) जिल्हा पशुसंवर्धन उपआयुक्त कार्यालयाचे बळकटीकरण करणे :—

अनु- क्रमांक	कार्यभाराचा गोषवारा	२०१५-२०१६ (प्रत्यक्ष)	२०१६-२०१७ (अपेक्षित)	२०१७-२०१८ (लक्ष्य)	शेरा
१.	नंदुरबार	१	१	१	
२.	गोंदिया	...	...	साहित्य खरेदी	
३.	चंद्रपूर	...	साहित्य खरेदी	साहित्य खरेदी	

(१५) कृत्रिम रेतन सुविधांचे/केंद्राचे बळकटीकरण :—

अनु- क्रमांक	कार्यभाराचा गोषवारा	२०१५-२०१६ (प्रत्यक्ष)	२०१६-२०१७ (अपेक्षित)	२०१७-२०१८ (लक्ष्य)	शेरा
१.	अमरावती	...	...	...	
२.	अकोला	...	...	...	
३.	चंद्रपूर	४८	...	...	
(साहित्य वाटप)					

(१६) नाविण्यपूर्ण योजने अंतर्गत १००० मांसल पक्षी वाटप :—

अनु- क्रमांक	कार्यभाराचा गोषवारा	२०१५-२०१६ (प्रत्यक्ष)	२०१६-२०१७ (अपेक्षित)	२०१७-२०१८ (लक्ष्य)	शेरा
१.	ठाणे	३१	३	३	
२.	पालघर	३१	१०	१०	
३.	नाशिक	१७	५	१०	उपलब्ध मागणी केलेल्या तरतुदीच्या अनुषंगाने लक्षांक दर्शविलेले आहे.
४.	धुळे	८	२४	२४	उपलब्ध मागणी केलेल्या तरतुदीच्या अनुषंगाने लक्षांक दर्शविलेले आहे.
५.	नंदुरबार	१३	२३	८०	उपलब्ध मागणी केलेल्या तरतुदीच्या अनुषंगाने लक्षांक दर्शविलेले आहे.
६.	अहमदनगर	४	१५	१५	उपलब्ध मागणी केलेल्या तरतुदीच्या अनुषंगाने लक्षांक दर्शविलेले आहे.
७.	नागपूर	२	१	२	
८.	गोंदिया	८	३	८	
९.	चंद्रपूर	४	...	१०	
१०.	गडचिरोली	५	...	६	

(१७) कामधेनु दत्तक ग्राम योजना :—

अनु- क्रमांक	कार्यभाराचा गोषवारा	२०१५-२०१६ (प्रत्यक्ष)	२०१६-२०१७ (अपेक्षित)	२०१७-२०१८ (लक्ष्य)	शेरा
१.	नंदुरबार	...	...	...	

(१८) फिरते पशुवैद्यकीय दवाखाना वाहन :—

अनु- क्रमांक	कार्यभाराचा गोषवारा	२०१५-२०१६ (प्रत्यक्ष)	२०१६-२०१७ (अपेक्षित)	२०१७-२०१८ (लक्ष्य)	शेरा
१.	अमरावती	...	...	...	

(१९) पशुधन तपासणी नाकाधारणी वाहन पुरवठा :—

अनु- क्रमांक	कार्यभाराचा गोषवारा	२०१५-२०१६ (प्रत्यक्ष)	२०१६-२०१७ (अपेक्षित)	२०१७-२०१८ (लक्ष्य)	शेरा
१.	अमरावती	...	...	...	

फलोत्पादन (जनजाती क्षेत्र उपयोजना)

जनजाती क्षेत्र २०१७-२०१८ बाबतचे कार्यक्रम अंदाजपत्रक

सन २०१६-२०१७ सालामध्ये फलोत्पादन विकासाबाबतची खालील योजना जनजाती क्षेत्र उपयोजनांतर्गत राबविण्याचे निश्चित करण्यात आलेले आहे.

(१) आदिवासी कुटुंबांच्या परस बागेत फळझाडे व भाजीपाला लागवड योजना :-

राज्यातील १२ जिल्ह्यांमध्ये आदिवासी भाग असून या भागात कुपोषणाचे प्रमाण जास्त आहे. आदिवासी कुटुंबांच्या आहारात जिवनसत्व व इतर आवश्यक पोषक द्रव्ये उपलब्ध होण्याच्या दृष्टीने या भागासाठी पौष्टिक आहार योजना सुरु केली आहे. याकरिता परसबागेत उपयुक्त फळे व भाजीपाल्याचा समावेश करून आहार अन्नद्रव्याच्या दृष्टीने परिपूर्ण करणे शक्य आहे. त्यामुळे “अ” व “क” या जिवनसत्वाची आणि लोह या खनिजाचा पुरवठा करणारी फळे व भाजीपाला पिकांची आदिवासीच्या परसबागेत लागवड करण्याची योजना सन १९९८-१९९९ पासून शासनाने अमरावती जिल्ह्यातील मंजूर केलेली आहे. त्याच धर्तीवर सन २००३-२००४ पासून ठाणे, पुणे, नाशिक, धुळे, नंदुरबार, जळगाव, अहमदनगर, नांदेड, यवतमाळ, गडचिरोली, चंद्रपूर व अमरावती या १२ जिल्ह्यात योजना राबविण्यात येत आहे. सन २०१६-१७ मध्ये पालघर या जिल्ह्याचा नव्याने समावेश करण्यात आला असून सदर योजना एकूण १३ जिल्ह्यांमध्ये राबविण्यात येत आहे. या योजनेअंतर्गत प्रति लाभार्थीस रु. २५० इतकी किंमतीची निविष्ठा देण्यात येते. यामध्ये फळे व भाजीपाल्याची कलमे/रोपे, तसेच भाजीपाला बियाणे, आवश्यक अवजारे संच पुरविण्याचे प्रस्तावीत आहे. सदर योजनेअंतर्गत सन २०१७-१८ मध्ये रु. २०.०० लाख इतकी तरतूद प्रस्तावीत करण्यात येत आहे.

(२) शासकीय रोपवाटीकांचे बळकटीकरण (जिल्हास्तर) :-

या योजनेंतर्गत आदिवासी भागातील ठाणे, नाशिक, धुळे, नंदुरबार, अमरावती, चंद्रपूर व गडचिरोली या जिल्ह्यातील शासकीय रोपवाटीकांवर कलमे-रोपे उत्पादनासाठी आवश्यक साहित्य सामग्री खरेदी करणे, मातृवृक्षांची लागवड करणे इत्यादि कामांसाठी तरतूद केली जाते. या योजनेंतर्गत सन २०१६-२०१७ या वर्षासाठी रु. १६८.३७ लाख अनुदान मंजूर असून माहे फेब्रुवारी २०१७ अखेर रु. ३१.५० लाख इतका खर्च झाला आहे.

भूजल मत्स्यव्यवसाय सन २०१७-१८ (आदिवासी)

(१) मत्स्यबीज उत्पादन केंद्र—

आदिवासी क्षेत्रातील तलावांमध्ये जलद वाढणाऱ्या प्रमुख कार्प आणि सायप्रिनस या जातीच्या मत्स्यबीजांचे उत्पादन करण्याकरिता आणि मत्स्यबीज संवर्धनाकरिता मत्स्यबीज उत्पादन केंद्रे व मत्स्यबीज संवर्धन केंद्रे स्थापन करण्यात आलेली आहेत. त्यापैकी इटियाडोह जि. गोर्दिया R. K. V. Y. योजनेतून नूतनीकरण करण्याचे काम हाती घेण्यात आले आहे. अमलनाला, चारगाव—जिल्हा चंद्रपूर या मत्स्यबीज उत्पादन केंद्रांचे नूतनीकरण व विस्तारीकरण प्रस्तावित आहे. मांडवा जि. अमरावती, मरेगाव जि. चंद्रपूर, लोणी जि. नांदेड या मत्स्यबीज संवर्धन केंद्रांचे देखील विस्तारीकरण प्रस्तावित आहे. या ठिकाणी, मत्स्यबीज संवर्धन करून बोदुकली पर्यंत वाढविण्यात येते. दापचरी, इटियाडोह, अमलनाला आणि चारगाव मत्स्यबीज केंद्रांवर वर्तुळाकार हॅचरी बांधण्यात आल्या असून मत्स्यबीज मोठ्या प्रमाणावर निर्माण करण्यात येत आहे.

या मत्स्यबीज केंद्रावर हॅचरीपासून मोठ्या प्रमाणावर मत्स्यबीज निर्मिती करण्यात येत असून आदिवासी क्षेत्रात सन २०१५-१६ मध्ये या केंद्रात ३०.२० लाख मत्स्यबीज उत्पादन झाले असून ते आदिवासी क्षेत्रातील तलावात मागणीप्रमाणे साठवणूक करण्यात आले.

(२) अवरूद्ध पाण्यात मत्स्यसंवर्धन—

जनजाती क्षेत्रामध्ये ३७,००० हेक्टर जलविस्तार क्षेत्र उपलब्ध असून या क्षेत्राकरिता मत्स्यबीजांची पुरेशा प्रमाणात साठवणूक करण्याकरिता सुमारे १० कोटी बीजांची आवश्यकता आहे. सध्या असलेल्या आदिवासी क्षेत्रातील मत्स्यबीज केंद्रावरून ही मागणी काही प्रमाणात भागविण्यात येते. अधिकची गरज इतर स्रोतातून मत्स्यबीज उपलब्ध करून भागविण्यात येते. आदिवासी क्षेत्रात सन २०१५-२०१६ मध्ये ३०.२० लाख मत्स्यबीज साठवणूक करण्यात आलेली आहे.

भूजल मत्स्यव्यवसाय सन २०१७-१८

(१) भूजलाशयीन मत्स्यबीज संचयन—

राज्यातील भूजलाशयीन क्षेत्रांतर्गत नद्या व जलाशये यांचा समावेश होतो. राज्यातील मत्स्यसंवर्धनास योग्य असलेल्या ३,१७,००० हेक्टर जलक्षेत्रात योग्य प्रमाणात मत्स्यबीज साठवणूक करण्यास प्रतिवर्षी अंदाजे ६० कोटी मत्स्यबीजांची आवश्यकता आहे. संवर्धन योग्य अशा जलद वाढीच्या कार्प माशांची पिल्ले पश्चिम बंगालमधून आयात केली जात होती. परंतु १९९१-९२ पासून आयात मत्स्यबीजाचा पुरवठा बंद करून स्थानिकरित्या प्रमुख कार्प माशांचे उत्पादन करण्यात येते. मत्स्यबीजाची राज्यातील ही पूर्ण गरज भागविण्याकरिता राज्यातील ४६ मत्स्यबीज केंद्रे असून त्यापैकी ३० केंद्रावर वर्तुळाकार हॅचरी आहेत. २०१५-१६ यावर्षी ८७४.६१ लाख मत्स्यबीजांची स्थानिकरित्या निर्मिती करून मच्छिमारांना किफायतशीर दराने पुरवठा करण्यात आला.

(२) मत्स्यबीज उत्पादन—

मत्स्यबीज केंद्राच्या उभारणीस सर्व आवश्यक बाबींनी परिपूर्ण असलेल्या जागा निवडून अशा ठिकाणी मत्स्यबीज केंद्रे बांधण्यात येत आहेत. आतापर्यंत ४६ मत्स्यबीज केंद्रे असून त्यापैकी ८ जनजाती विभागात असून उर्वरित ३८ बिगर जनजाती क्षेत्रात आहेत. सदर केंद्रावर प्रमुख कार्प व सायप्रिनस मत्स्यबीजांचे उत्पादन करण्यात येते. मुळानगर, बोर व चारगाव मत्स्यबीज उत्पादन केंद्र महाराष्ट्र मत्स्योद्योग विकास महामंडळ, मुंबई यांचेकडे हस्तांतरित केले आहे. तसेच पेंच जि. नागपूर, इसापूर जि. यवतमाळ, मासोळी जि. परभणी, करंजवण जि. नाशिक, बासलापूर जि. अमरावती, केळझर जि. वर्धा, व मोर्शी जि. अमरावती मत्स्यबीज उत्पादन केंद्रे खाजगीकरणाद्वारे ठेक्याने देण्यात आले आहे.

(३) गोड्या पाण्यातील कोळंबी बीज उत्पादन प्रकल्प—

गोड्या पाण्यातील कोळंबी उत्पादन हे भूजलाशयीन क्षेत्रात नव्याने विकसित होणारे क्षेत्र आहे. त्यासाठी हॅचरी उत्पादित कोळंबी बीजांची मोठ्या प्रमाणात आवश्यकता आहे. सध्या कोळंबी बीजांची मागणी काही भागातील नैसर्गिकरित्या उपलब्ध होणाऱ्या बीजाद्वारे भागवली जाते.

यासाठी ठाणे जिल्ह्यात दापचरी येथे फ्रेंच शासनाचे आर्थिक व तांत्रिक सहकार्याने गोड्या पाण्यातील कोळंबी बीज उत्पादन प्रकल्प उभारण्यात आलेला आहे. यासाठी फ्रेंच शासनाकडून ४.५ दशलक्ष फ्रँक्सचे अर्थसहाय्य व अद्यावत तंत्रज्ञान व प्रशिक्षण देण्यात आले. परंतु काही तांत्रिक अडचणी, अपुरा निधी व अपुरे मनुष्यबळ यामुळे सदर प्रकरणांमध्ये कोळंबी बीज उत्पादन घेणे शक्य झालेले नाही. त्यामुळे शासन निर्णय क्र. मत्स्यवि-२०१३/सं.क्र.३३४/ प्र. क्र. ९५/पदुम-१३, दि. १८/०१/२०१४ अन्वये सदरचे केंद्र भाडेपट्टीने देण्याबाबतचा निर्णय घेण्यात आला आहे.

तक्ता एक
TABLE I

(रुपये हजारत)
(Rs. in thousands)

	कार्यक्रमाचा तपशील Details of Programmes		अर्थसंकल्प, २०१६-२०१७ Budget Estimates, 2016-2017		सुधारलेले अंदाज, २०१६-२०१७ Revised Budget Esti., 2016-2017		अर्थसंकल्प, २०१७-२०१८ Budget Estimates, 2017-2018						
	प्रत्यक्ष रकमा, २०१५-२०१६ Actuals, 2015-2016	अर्थसंकल्प, २०१६-२०१७ Budget Estimates, 2016-2017	सुधारलेले अंदाज, २०१६-२०१७ Revised Budget Esti., 2016-2017	अर्थसंकल्प, २०१७-२०१८ Budget Estimates, 2017-2018	अर्थसंकल्प, २०१७-२०१८ Budget Estimates, 2017-2018	अर्थसंकल्प, २०१७-२०१८ Budget Estimates, 2017-2018	अर्थसंकल्प, २०१७-२०१८ Budget Estimates, 2017-2018						
	योजनेतर Non-Plan	योजनांतर्गत Plan	योजनेतर Non-Plan	योजनांतर्गत Plan	योजनेतर Non-Plan	योजनांतर्गत Plan	योजनेतर Non-Plan	योजनांतर्गत Plan					
(र) कार्यानिहाय वर्गीकरण- (A) Activitywise Classification--	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
(अ) मत्स्यबीज उत्पादन (a) Fish Seed Product	453.23	453.23	...	726.40	726.40	...	726.50	726.50	...	969.00	969.00	...	969.00
(ब) अवरुद्ध पाण्यातील मत्स्यसंवर्धन (b) Fish Farming in Impounded Water	58.28	58.28	...	74.18	74.18	...	54.69	54.69	...	62.82	62.82	...	62.82
(क) मत्स्यसंवर्धक विकास यंत्रणांची स्थापना करणे (c) Setting up F.F.D.A.	1.00	1.00	...	1.00	1.00	...	1.00	1.00	...	1.00	1.00	...	1.00
(ड) मासेमारी साधनांवर अर्थसहाय्य (d) Assistance for Purchase of Fishery Requisites	...	...	...	0.99	0.99	...	...	...	...	...	...	...	...
(ई) रा.स.वि.नि.स्था अर्थसहाय्याच्या पध्दती अन्वये मासळीचे संरक्षण, परिवहन व विक्री. (e) Preservation, Transport and Marketing under the Financial Pattern of N.C.D.C.	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
(फ) राज्यात निमखारे पाणी म.व्य. चा विकास (f) Brakish Water Fish Farming in the State	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
(ग) विमा उत्तरविण्यासाठी मासेमारीला अनुदान (g) Group Insurance Scheme	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
(ह) मच्छिमार सहकारी संस्थांचा विकास (h) Dev. of Fisheries Co-operatives	0.22	0.22	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
(व) विशेष केंद्रीय अर्थसहाय्य योजना (i) Special Central Assistance Scheme	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
(९) मासेमारी साधनांवर अर्थसहाय्य (i) Assistance on Fishery Requisites	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
(२) अवरुद्ध पाण्यातील मत्स्यसंवर्धन (ii) Fish Farming in Impounded Water	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
रमूत बेरीज Total-A (3)--Gross	511.73	511.73	...	802.57	802.57	...	782.19	782.19	...	1032.82	1032.82	...	1032.82
वर्जा-वसूली Deduct--Recoveries	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Total--Net	511.73	511.73	...	802.57	802.57	...	782.19	782.19	...	1032.82	1032.82	...	1032.82

तक्ता एक-(चारु)
TABLE I-(contd.)

(रुपये हजारत)
(Rs. in thousands)

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
(बी) उद्दिष्टवार वर्गीकरण- (B) Objectwise Classification of activity-- वेतन													
Salaries	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
मजुरी	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Wages	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
प्रवास खर्च	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Travelling Allowance	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
कार्यालयीन खर्च	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Office Expenses	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
भाडे, पट्टी व कर	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Rent, Rates and Taxes	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
इंधन, तेल व वंगण	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Petrol, Oil and Lubrication	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
मोटी/लहान बांधकाम	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Major/Minor works	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
इतर खर्च/परिस्वण	...	...	25.35	25.35	...	19.50	19.50	...	...	...	...	...	...
Other charges/Maintenance	...	...	25.35	25.35	...	19.50	19.50	...	...	...	...	...	...
सामग्री व पुरवठा	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Material & Supply	...	...	84.60	84.60	...	84.90	84.90	...	...	...	...	...	...
मोटर वाहने	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Motor Vehicles	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
गुंतवणूक/कर्जे	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Investment/Loans	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
अर्थसहाय्य	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Subsidy	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
सहायक अनुदान	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Grant-in-aid	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
यंत्रसामग्री व साहित्य	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Machinery & Equipments	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
शिष्यवृत्ती व विद्यार्थन	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Scholarship & Stipend	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
एकूण (बी) रूतून	...	...	109.95	109.95	...	104.40	104.40	...	...	...	...	...	...
Total (B)--Gross	...	...	109.95	109.95	...	104.40	104.40	...	...	...	...	...	...
वर्ग-वसूली	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Deduct--Recoveries	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
निव्वळ (बी) बेरीज	...	...	109.95	109.95	...	104.40	104.40	...	...	...	...	...	...
Total (B)--Net	...	...	109.95	109.95	...	104.40	104.40	...	...	...	...	...	...

तक्ता एक-(चावु)
TABLE 1-(contd.)

(रुपये हजारान)
(Rs. in thousands)

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
(सी) वित्त व्यवस्थेची साधने-													
(C) Source of Finance--													
मागणी क्रमांक प्रधान शीर्ष													
Demand No. Major Head													
टी-७-२४०५, मत्स्यव्यवसाय													
T-7-2405, Fisheries													
टी-९-४४०५, मत्स्यव्यवसायावरील													
T-9-4405, C.O. on Fisheries													
मांडवली खर्च.													
टी-१३-६४०५, मत्स्यव्यवसायासाठी कर्ज													
T-13-6405, Loans for Fisheries													
एकूण (सी) स्थूल बेरीज													
Total (C)--Gross													
वजा-वसुली													
Deduct--Recoveries													
निव्वळ (सी) बेरीज													
Total (C)--Net													

तक्ता दोन
Table II

मत्स्यबीज संचयनाचा व मत्स्योत्पादनाचा तपशील
Statement of Stocking Fish Seed and Fish Production

वर्ष Year	मत्स्यबीजांचे संचयन (रु.लाखात) Stocking of fish seed (Rs. in lakhs) स्थानिकरित्या निर्मित Indigenous	मत्स्योत्पादन (टनात) Fish Production (Tons)	माशांची किंमत (रु. लाखात) Value of fish (Rs. in lakhs)
१	२	३	४
२०१५-२०१६ 2015-2016 (प्रत्यक्ष) (Actuals)	516.56	37027.00	3899.40
२०१६-२०१७ 2016-2017 (अंदाजित) (Anticipated)	670.30	19123.20	3118.40
२०१७-२०१८ 2017-2018 (अपेक्षित) (Estimated)	674.40	20208.70	3294.10

तक्ता तीन (ब)
TABLE III(B)

खालील तक्ता कार्यरत असलेल्या मत्स्यबीज केंद्राचा जलविस्तार व मत्स्यबीज निर्मिती दर्शवितो.
The following table indicates water spread area of the farm and fish seed produced in Fish Seed Farms in operation.

अ. क्र. Sr. No.	विभाग Region	जिल्हा District	केंद्राचे नाव Name of the Farm	एकूण जलविस्तार (हेक्टरमध्ये) Total water spread area (He.)	मत्स्यबीज उत्पादन (आकडे लाखात) Fry Production (figures in lakhs)		
					२०१५-२०१६ प्रत्यक्ष 2015-2016 (Actuals)	२०१६-२०१७ अंदाजित 2016-2017 (Anticipated)	२०१७-२०१८ अपेक्षित 2017-2018 (Estimates)
1	2	3	4	5	6	7	8
मत्स्यसंवर्धन उत्पादन केंद्रे (Fish seed production farms)							
१.	मुंबई	ठाणे	दापचायी	2.28	13.06	75.00	20.00
		Thane	Dapchary				
२.	नाशिक	नाशिक	करंजवण	2.36	44.67	100.00	80.00
		Nashik	Karanjwan				
३.	नागपूर	गोंदिया	इटियाडोह	...	...	...	...
		Gondiya	Itiadhoh				
४.	नागपूर	चंद्रपूर	अंमलनाला	...	...	...	...
		Chandrapur	Amnalaha				
		Total	...	4.64	57.73	175.00	100.00
संवर्धन केंद्रे (Fish seed Rearing units)							
१.	अमरावती	अमरावती	मांडवा	2.04	...	2.50	3.00
		Amravati	Mandwa				
२.	औरंगाबाद	नांदेड	लोणी	1.95	...	20.00	50.00
		Nanded	Loni				
३.	नागपूर	नागपूर	खिंडशी	1.12	0.69	9.00	9.50
		Nagpur	Khindshi				
४.	नागपूर	चंद्रपूर	असोलामंडा	1.39	...	12.50	21.60
		Chandrapur	Asolamandha				
		Total	...	6.50	0.69	44.00	84.10

तक्ता चार

TABLE IV

मच्छिमर साधनावरील अर्थसहाय्याची माहिती

Information about physical financial assistance on Fishery Requisites

(रुपये लाखात)
(Rs. in Lakhs)

वर्ष Year	नायलॉन सूत/जाळी Nylon Twine		तयार जाळी Readymade Nets		बिगर यांत्रिक नौका Non Mechanised Boats	
	किलो Kg.	अर्थसहाय्य Financial Assistance	संख्या No.	अर्थसहाय्य Financial Assistance	संख्या No.	अर्थसहाय्य Financial Assistance
1	2	3	4	5	6	7
२०१५-२०१६ (प्रत्यक्ष) 2015-2016 (Actual)	६६६५	९.१६	...	...	...	...
२०१६-२०१७ (अंदाजित) 2016-2017 (Anticipated)	७२१५	८.७०	...	...	...	...
२०१७-२०१८ (अपेक्षित) 2017-2018 (Estimated)	७०५०	९.९३	...	...	५०	१.५०

विवरणपत्र-क

(रुपये हजारत)

तपशील	प्रत्यक्ष, २०१५-२०१६		सुधारित अर्थसंकल्प, २०१६-२०१७		सुधारित अंदाज, २०१६-२०१७		अर्थसंकल्प, २०१७-२०१८				
	योजनेतर	योजनांतर्गत	योजनेतर	योजनांतर्गत	योजनेतर	योजनांतर्गत	योजनेतर	योजनांतर्गत			
१	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३
(ए) उप-कार्याचे वर्गीकरण-	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
(१) बांधकामे (नागरी)	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
(२) यंत्रसामुग्री व साधनसामुग्री	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
(३) सहकारी संस्थाना अनुदान	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
(४) जनावरांचे वाटप	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
(५) वैरण योजना	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
(६) आदिवासी करीता प्रशिक्षण कार्यक्रम.	...	निरंक	...	निरंक	...	...	निरंक	...	...	निरंक	...
एकूण-ए-स्थूल	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
वजा-वसुली	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
एकूण-ए-निव्वळ	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
(बी) उद्दिष्टवार वर्गीकरण-	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
प्रमुख कामे	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
यंत्रसामुग्री, हत्यारे व संयंत्रे	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
इतर खर्च	...	निरंक	...	निरंक	...	...	निरंक	...	...	निरंक	...
एकूण-(बी)-स्थूल	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
वजा-वसुली	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
एकूण-(बी)-निव्वळ	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
(सी) वित्तव्यवस्थेची साधने	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
प्रधान शीर्ष-मागणी क्रमांक	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
४४०४	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
२४०४	...	निरंक	...	निरंक	...	...	निरंक	...	...	निरंक	...
एकूण-(सी)-स्थूल	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
वजा-वसुली	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
एकूण-(सी)-निव्वळ	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...

पाणी पुरवठा व स्वच्छता विभाग

राष्ट्रीय ग्रामीण पेयजल कार्यक्रम (केंद्र पुरस्कृत)

केंद्र शासनाच्या वर्धित वेग ग्रामीण पाणी पुरवठा कार्यक्रमाची सुरुवात राज्यात १९७२-१९७३ पासून झाली. सन १९७२ ते १९८६ या कालावधीत या कार्यक्रमांतर्गत ग्रामीण जन समुदायास पुरेसे पिण्याचे पाणी उपलब्ध करून देण्याबाबत मुख्यत्वे: भर देण्यात आला होता. सन १९९१ साली या कार्यक्रमाचे राजीव गांधी पेयजल मिशन असे नामकरण करण्यात आले. सन २००९-२०१० पासून केंद्र शासनाने राष्ट्रीय ग्रामीण पेयजल कार्यक्रम राबविण्यास सुरुवात केली असून त्याची अंमलबजावणी राज्यात करण्यात येत आहे. आता सुद्धा या कार्यक्रमाचा समावेश फ्लॅगशिप कार्यक्रमात करण्यात आला आहे.

उद्दिष्ट व ध्येय :—ग्रामीण भागात कायमस्वरूपी गुणवत्तेच्या दृष्टीने भविष्यकाळात विविध वेळ व प्रसंग विचारात घेऊन त्यानुसार सुरक्षित व स्वच्छ पिण्यासाठी, स्वयंपाकासाठी तसेच आवश्यक त्या घरगुती वापरासाठी पाणी उपलब्ध करून देणे.

याकरिता केंद्र शासनाकडून राज्याला प्राप्त होणारा निधी व राज्य शासनाच्या हिश्याचे प्रमाण खालीलप्रमाणे आहे.

अ.क्र.	कार्यक्रम	उपलब्ध होणाऱ्या एकूण निधीपैकी खर्च करावयाची रक्कम	केंद्र व राज्य हिस्सा
१.	कव्हरेजमधील गावे	४२ टक्के	५०:५०
२.	गुणवत्ता बाधित गावे/वाड्या	२० टक्के	५०:५०
३.	५ टक्के अंकीत गुणवत्ता बाधित	५ टक्के	५०:५०
४.	देखभाल व दुरुस्ती प्रोत्साहन	१५ टक्के	५०:५०
५.	स्त्रोत बळकटीकरण	१० टक्के	६०:४०
६.	पाणी व गुणवत्ता संनियंत्रण	३ टक्के	६०:४०
७.	सपोर्ट	५ टक्के	६०:४०

प्रत्येक व्यक्तीस पिण्याचे पाणी उपलब्ध होणे हा त्या व्यक्तीचा हक्क असून ते उपलब्ध करून देणे शासनाचे आद्य कर्तव्य आहे. तसेच तळागाळातल्या लोकांपर्यंत पिण्याचे पाणी उपलब्ध करून देण्याकरिता शासनस्तरावरून सर्वोच्च प्राधान्य देण्यात येत आहे.

राष्ट्रीय ग्रामीण पेयजल कार्यक्रमांतर्गत केंद्र निधी अंतर्गत सन २०१६-२०१७ साठी रुपये ३४६.१६ कोटी इतकी तरतूद असून त्यापैकी रुपये २३९.१२ कोटी निधी केंद्र शासनाकडून वितरीत करण्यात आला आहे. राज्य शासनाकडून याकरिता रुपये ७२९.९५ कोटी इतकी तरतूद करण्यात आली आहे.

स्त्रोत बळकटीकरण—

सन २०१६-२०१७ साली गावे/वाड्यांचे उद्दिष्ट व डिसेंबर २०१६ अखेर साध्य याबाबतचा तपशील खालीलप्रमाणे आहे.

तपशील	एकूण	अनुसूचित जाती	अनुसूचित जमाती
उद्दिष्ट	१८९१	४४	२३८
साध्य	४२२	१०	८६

कार्यक्रम अंदाजपत्रक (आदिवासी योजना)

भूजल सर्वेक्षण आणि विकास यंत्रणा

१. अयशस्वी विहीर अनुदान योजना—

आदिवासी शेतकऱ्यांसाठी जीवनधारा योजनेमध्ये १०० टक्के शासकीय अनुदानातून विहीर घेण्यात आल्यामुळे आता अयशस्वी योजनांची प्रकरणे उपलब्ध होत नाहीत.

२. कमी क्षमतेच्या विंघण विहिरींचे जलभंजन—

विंघण विहिरींच्या जलभंजनाद्वारे त्याचे क्षमतेत वाढ होऊन विंघण विहिरी पुनरुज्जीवित केल्या जातात. यासाठी भूजल सर्वेक्षण आणि विकास यंत्रणेकडे १२ जलभंजन संयंत्रे कार्यरत असून त्याद्वारे ग्रामीण तसेच आदिवासी भागातील पिण्याच्या पाण्यासाठी घेतलेल्या परंतु कमी क्षमता असलेल्या विंघण विहिरींचे जलभंजनीकरण करण्यात येते. पाणीपुरवठा व स्वच्छता विभागाचे शासन निर्णय क्र. आपना-१००४/प्रक्र. ३०/पापु-१५, दिनांक ७/८/२००४ अनुसार १ जलभंजनी करण्यास रु. ६,००० इतकी रक्कम खर्ची टाकण्यात येते.

तक्ता क्रमांक १२ (अ)

जलभंजन कार्यक्रम

(रु. लाखात)

अ. क्र.	योजना	विंघण विहिरींसाठी ठरविलेले लक्ष्य, केलेले काम व कामाची एकूण रक्कम								
		२०१५-२०१६ (प्रत्यक्ष)			२०१६-२०१७ (अपेक्षित)			२०१७-२०१८ (अंदाजित)		
		वि. वि. (लक्ष्य)	वि. वि. (साध्य)	वि. वि. (कामाची एकूण रक्कम)	वि. वि. (लक्ष्य)	वि. वि. (साध्य)	वि. वि. (कामाची एकूण रक्कम)	वि. वि. (लक्ष्य)	वि. वि. (साध्य)	वि. वि. (कामाची एकूण रक्कम)
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११
१.	टीएसपी	२५	२५	१.५०	७९	७९	४.७४	१००	१००	६.००
२.	ओटीएसपी	...	...	...	...	...	...	...	...	...

३. पिण्याच्या पाण्याच्या स्रोतांचे बळकटीकरण—

दरवर्षी शेतीसाठी व औद्योगिक वापरासाठी होत असलेल्या पाण्याच्या जादा उपसामुळे व अवर्षणामुळे व त्याच्या तुलनेत जमिनीत होत असलेल्या कमी पुनःभरणामुळे भूगर्भातील पाण्याचा साठा खालावत चालला आहे. त्याचा दुष्परिणाम अस्तित्वात असलेल्या पिण्याच्या पाण्याच्या स्रोतांवर होऊन स्रोत कोरडे होत आहेत अथवा त्याची क्षमता कमी होत आहे.

अस्तित्वात असलेल्या पिण्याच्या पाण्याच्या स्रोतांचे बळकटीकरण वेगवेगळ्या अपारंपारिक तंत्राद्वारे करण्यात येते. उदा. बोअर ब्लास्ट टेक्नीक (बी.बी.टी.) जॅकेटवेल, जलभंजन, स्ट्रीम ब्लास्ट, फ्रॅक्चर सील सिमेंटेशन (एफ.एस.सी.) इत्यादी एका प्रकल्पाला अंदाजित खर्च रु. १.०० लाख इतका येतो.

तक्ता क्रमांक १२ (अ)

पिण्याच्या पाण्याच्या स्रोतांचे बळकटीकरण

(रु. लाखात)

अ.क्र.	योजना	प्राप्त अनुदान			लक्ष्य (उपाययोजना)			पूर्ण केलेले उपाययोजना			झालेला खर्च		
		२०१३-१४	२०१४-१५	२०१५-१६	२०१३-१४	२०१४-१५	२०१५-१६	२०१३-१४	२०१४-१५	२०१५-१६	२०१३-१४	२०१४-१५	२०१५-१६
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४
१.	टीएसपी	१५.००	५४७.५०	२७७.१९	३९	२३४	१२५८	३८	१५९	१०७५	९.३९	१७७.६०	२७४.६९
२.	ओटीएसपी	६०.००	१०५.३०	...	२४	२४	७०	...	१६	४८	...	...	६४.५४

कार्यक्रम अंदाजपत्रक (आदिवासी उपयोजना २०१७-१८)

भूजल सर्वेक्षण आणि विकास यंत्रणा

४. स्रोत बळकटीकरणांतर्गत कमी क्षमतेच्या विंधण विहिरीचे जलभंजन—

भूजल सर्वेक्षण आणि विकास यंत्रणेकडे १२ जलभंजन संयंत्रे कार्यरत असून त्याद्वारे ग्रामीण तसेच आदिवासी भागातील पिण्याच्या पाण्यासाठी घेतलेल्या परंतु कमी क्षमता असलेल्या/क्षमता क्षीण झालेल्या विंधण विहिरीचे जलभंजन करण्यात येते. पाणीपुरवठा व स्वच्छता विभागाचे शासन निर्णय क्र. आपना-१००४/प्रक्र. ३०/पापु-१५, दिनांक ७/८/२००४ अनुसार १ जलभंजनाकरिता रु. ६,००० इतकी रक्कम निश्चित करण्यात आलेली आहे.

तक्ता क्रमांक १२ (अ)

जलभंजन कार्यक्रम

(रु. लाखात)

अ. क्र.	योजना	विंधण विहिरीसाठी ठरविलेले लक्ष्य, केलेले काम व कामाची एकूण रक्कम								
		२०१५-२०१६ (प्रत्यक्ष)			२०१६-२०१७ (अपेक्षित)			२०१७-२०१८ (अंदाजित)		
		वि. वि. (लक्ष्य)	वि. वि. (साध्य)	वि. वि. (प्रत्यक्ष) कामाची एकूण रक्कम	वि. वि. (लक्ष्य)	वि. वि. (मंजूर)	वि. वि. (अपेक्षित) कामाची एकूण रक्कम	वि. वि. (लक्ष्य)	वि. वि. (साध्य)	वि. वि. (अंदाजित) कामाची एकूण रक्कम
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११
१.	टीएसपी	२२	२२	१.३२	२५	२५	१.५०	...	...	...
२.	ओटीएसपी	...	...	...	५५	५५	३.६४	५५	...	३.६३

कमी क्षमता असलेल्या विधेण विहिरींचे जलभंजन करणे २०१५-१६
आदिवासी उपयोजना/आदिवासी क्षेत्राबाहेरील आदिवासी (TSP/OTSP) योजना

(रुपये लाखात)

अ.क्र.	जिल्हा	योजना	लेखाशीर्ष	मंजूर नियतव्यय रुपये	वितरीत अनुदान रुपये	जलभंजन		एकूण झालेला खर्च	शिल्लक अनुदान/समर्पित अनुदान	शेरा
						केलेल्या एकूण विधेण विहिरी संख्या	केलेल्या एकूण वि. वि. पैकी यशस्वी वि. वि. संख्या			
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११
१.	धुळे	आदिवासी उपयोजना/TSP	२२१५ २२३१	१.३२	१.३२	२२	१३	१.३२	...	...
		आदिवासी क्षेत्राबाहेरील आदिवासी/OTSP	२२१५ २२१६	...	...	...	...	...	...	...
		एकूण	...	१.३२	१.३२	२२	१३	१.३२	...	...

टिप :-आदिवासी उपयोजना (TSP)/आदिवासी क्षेत्राबाहेरील (OTSP) अंतर्गत इतर सर्व जिल्हाची माहिती निरंक आहे.

कमी क्षमता असलेल्या विधण विहिरींचे जलभंजन करणे २०१६-१७
आदिवासी उपयोजना/आदिवासी क्षेत्राबाहेरील आदिवासी (TSP/OTSP) योजना

(रुपये लाखात)

अ.क्र.	जिल्हा	योजना	लेखाशीर्ष		प्रस्तावित विधण विहिरींची संख्या	प्रस्तावित विधण विहिरींसाठी आवश्यक अनुदान	शेरा
१	२	३	४	५	६	७	
१.	अहमदनगर	आदिवासी उपयोजना/TSP	२२१५	२२३१	२५	१.५०	
		आदिवासी क्षेत्राबाहेरील आदिवासी/OTSP	२२१५	२२९६	...	...	
२.	धुळे	आदिवासी उपयोजना/TSP	२२१५	२२३१	...	...	
		आदिवासी क्षेत्राबाहेरील आदिवासी/OTSP	२२१५	२२९६	...	...	
३.	नागपूर	आदिवासी उपयोजना/TSP	२२१५	२२३१	...	...	
		आदिवासी क्षेत्राबाहेरील आदिवासी/OTSP	२२१५	२२९६	४०	२.६४	
४.	वर्धा	आदिवासी उपयोजना/TSP	२२१५	२२३१	...	...	
		आदिवासी क्षेत्राबाहेरील आदिवासी/OTSP	२२१५	२२९६	१५	१.००	
			एकूण	...	८०	५.१४	

टिप :-आदिवासी उपयोजना (TSP)/आदिवासी क्षेत्राबाहेरील (OTSP) अंतर्गत इतर सर्व जिल्ह्यांची माहिती निरंक आहे.

कमी क्षमता असलेल्या विधण विहिरींचे जलभंजन करणे २०१७-१८
आदिवासी उपयोजना/आदिवासी क्षेत्राबाहेरील आदिवासी (TSP/OTSP) योजना

(रुपये लाखात)

अ.क्र.	जिल्हा	योजना	लेखाशीर्ष		प्रस्तावित विधण विहिरींची संख्या	प्रस्तावित विधण विहिरींसाठी आवश्यक अनुदान	शेरा
१	२	३	४	५	६	७	
१.	अहमदनगर	आदिवासी उपयोजना/TSP	२२१५	२२३१	...	...	
		आदिवासी क्षेत्राबाहेरील आदिवासी/OTSP	२२१५	२२९६	...	...	
२.	धुळे	आदिवासी उपयोजना/TSP	२२१५	२२३१	...	...	
		आदिवासी क्षेत्राबाहेरील आदिवासी/OTSP	२२१५	२२९६	...	...	
३.	नागपूर	आदिवासी उपयोजना/TSP	२२१५	२२३१	...	...	
		आदिवासी क्षेत्राबाहेरील आदिवासी/OTSP	२२१५	२२९६	४०	२.६४	
४.	वर्धा	आदिवासी उपयोजना/TSP	२२१५	२२३१	...	...	
		आदिवासी क्षेत्राबाहेरील आदिवासी/OTSP	२२१५	२२९६	१५	१.००	
			एकूण	...	५५	३.६४	

टिप :-आदिवासी उपयोजना (TSP)/आदिवासी क्षेत्राबाहेरील (OTSP) अंतर्गत इतर सर्व जिल्ह्यांची माहिती निरंक आहे.

तक्ता क्रमांक ९

भूजल सर्वेक्षण आणि विकास यंत्रणेकडील जलभंजन पथकांचे कार्यक्रमां अंदाजपत्रक वर्ष २०१७-२०१८ (ऑक्टोबर २०१६ अखेर)

अ.क्र.	जलभंजन पथक	वर्ष २०१५-२०१६			वर्ष २०१६-२०१७			वर्ष २०१७-२०१८			
		उद्दिष्ट वि.वि.	साध्य वि.वि.	झालेला खर्च रुपये लक्ष	उद्दिष्ट वि.वि.	ऑक्टो. २०१६ अखेर साध्य वि.वि.	झालेला खर्च रुपये लक्ष	उद्दिष्ट वि.वि.	अपेक्षित वि.वि.	अपेक्षित खर्च रुपये लक्ष	
१.	नाशिक	१००	९८	५.२९	१००	...	...	१००	१००	६.००	
२.	अहमदनगर	१००	११०	५.९४	१००	२५	१.५०	१००	१००	६.००	
३.	धुळे	१००	१००	५.४०	१००	२५	१.५०	१००	१००	६.००	
४.	सांगली	१००	१२४	६.७०	१००	३४	२.०४	१००	१००	६.००	
५.	सोलापूर	१००	८२	४.४३	१००	२४	१.४४	१००	१००	६.००	
६.	औरंगाबाद	१००	५५	२.९७	१००	५८	३.४८	१००	१००	६.००	
७.	जालना	१००	५४	२.९२	१००	२९	१.७४	१००	१००	६.००	
८.	बीड	१००	१५७	८.४८	१००	२५	१.५०	१००	१००	६.००	
९.	परभणी	१००	४०	२.१६	१००	३६	२.१६	१००	१००	६.००	
१०.	अमरावती	१००	९२	४.९७	१००	१	०.०६	१००	१००	६.००	
११.	बुलढाणा	१००	८२	४.४३	१००	५	०.३०	१००	१००	६.००	
१२.	नागपूर	१००	१०३	५.५६	१००	...	...	१००	१००	६.००	
	एकूण	...	१२००	१०९७	५९.२४	१२००	२६२	१५.७२	१२००	१२००	७२.००

तक्ता क्रमांक १०

भूजल सर्वेक्षण आणि विकास यंत्रणेकडील विधेय यंत्रांचे कार्यक्रमां अंदाजपत्रक वर्ष २०१६-२०१७ (ऑक्टोबर २०१६ अखेर)

अ.क्र.	विधेय यंत्र क्रमांक	विभाग	वर्ष २०१५-२०१६			वर्ष २०१६-२०१७			वर्ष २०१७-२०१८	
			अपेक्षित काम (मिटरर्स)	केलेले काम (मिटरर्स)	झालेला खर्च रुपये लक्ष	अपेक्षित काम (मिटरर्स)	ऑक्टो. २०१६ अखेर केलेले काम (मिटरर्स)	झालेला खर्च रुपये लक्ष	अपेक्षित काम (मिटरर्स)	अपेक्षित खर्च रुपये लक्ष
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११
१.	जेसीआर-१	पुणे	४२००	२१००	५.७८	४२००	३६०	०.९९	४२००	१३.०२
२.	जेसीआर एमपी-१	औरंगाबाद	४२००	३१५	०.८७	४२००	१३८०	३.८०	४२००	१३.०२
३.	जेसीआर एमपी-२	अमरावती	४२००	४८०	१.३२	४२००	...	...	४२००	१३.०२
४.	जेसीआर एमपी-३	नागपूर	४२००	...	...	४२००	६४८	१.७८	४२००	१३.०२
५.	टीएमआर	पुणे	१८००	...	...	१८००	...	...	१८००	५.५८
	एकूण	...	१८६००	२८९५	७.९७	१८६००	२३८८	६.५७	१८६००	५७.६६

टिप :- रकाना क्रमांक ८ आणि ११ मध्ये दर्शविलेला खर्च वर्ष २०१५-२०१६ साठी निश्चित केलेल्या दरांनुसार रुपये २७५.०० प्रती मिटर प्रमाणे आहे. सद्या २०१६-२०१७ वर्षासाठी दिनांक २-११-२०१६ रोजी नव्याने दर निश्चित केले आहे.

कौशल्य विकास व उद्योजगता विभाग
व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण संचालनालय
(जनजाती क्षेत्र उपयोजना)

१. तंत्र शिक्षण

(एक) प्रस्तावनात्मक :

१. शासकीय तांत्रिक विद्यालये-

जनजाती क्षेत्रातील विद्यार्थ्यांना तांत्रिक शिक्षण देण्याच्या उद्देशाने एकूण १५ शासकीय तांत्रिक विद्यालय केंद्रे जनजाती क्षेत्रातील तलासरी व मुरबाड (जि. ठाणे), घोडेगाव (जि. पुणे) इगतपुरी (जि. नाशिक), नंदुरबार, तळोदा (जि. धुळे), धारणी व सदोषा सावली (जि. अमरावती), पांढरकवडा (जि. यवतमाळ), चिमूर, राजूरा, (जि. चंद्रपूर), आरमोरी, गडचिरोली व कुरखेडा (जि. गडचिरोली), देवलापार (जि. नागपूर) येथे सुरु करण्यात आलेली आहेत. वरील संस्थांची प्रवेश क्षमता व पटावरील विद्यार्थ्यांची संख्या इत्यादी बाबतचा तपशील तक्ता क्र. २ मध्ये देण्यात आला आहे.

वरील सर्व शाळा या तांत्रिक माध्यमिक विद्यालय केंद्रे असून त्यात स्थानिक शाळांमार्फत पुरस्कृत केलेल्या विद्यार्थ्यांना तांत्रिक विषय शिकविले जातात. या योजनेमुळे कमीत कमी खर्चात जास्तीत जास्त विद्यार्थ्यांची तंत्र शिक्षणाची गरज भागविणे शासनास शक्य झाले आहे.

माध्यमिक पातळीवरील तांत्रिक विषयांचा अभ्यास हा विद्यार्थ्यांचे तांत्रिक विषयातील कौशल्य व ज्ञान वाढविण्यास मदत तर करतोच शिवाय माध्यमिक शिक्षणाचे पूर्तीनंतर तांत्रिक शिक्षणाच्या विविध शाखांमध्ये प्रवेश मिळविण्यास मदत करतो. आणखी असे की, जर त्यांना औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थेमध्ये प्रवेश घेण्याची इच्छा असेल तर त्यांना २५ टक्के जागांचा फायदाही मिळू शकतो. जर असे विद्यार्थी इयत्ता अकरावी (व्यावसायिक) मध्ये प्रवेश घेऊ इच्छित असतील तर त्यांना कनिष्ठ महाविद्यालयात राखून ठेवलेल्या राखीव जागांचा फायदाही मिळू शकतो.

कोशाल्य विकास व उद्योजकता विभाग
व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण संचालनालय, (तंत्रशिक्षण)

विवरणपत्र-अ

२०१७-२०१८ चा एकूण कार्यक्रमांनिहाय अर्थसंकल्प

(रुपये हजारत)

अनु- क्रमांक	कार्यक्रमाचे नाव	प्रत्यक्षा, २०१५-२०१६		अर्थसंकल्प, २०१६-२०१७		सुधारित अंदाज, २०१६-२०१७		अर्थसंकल्प, २०१७-२०१८	
		महसुली	मांडवली	महसुली	मांडवली	महसुली	मांडवली	महसुली	मांडवली
१	२	३	४	६	७	९	१०	१२	१४
		एकूण	एकूण	एकूण	एकूण	एकूण	एकूण	एकूण	एकूण
(१)	२२०३-तंत्र शिक्षण तंत्र शाळा-	...	...	...	...	...	...	...	...
	तंत्र माध्यमिक शाळा उघडणे व त्यांचे परिरक्षण.	...	...	...	...	...	...	...	...
	योजनेतर	...	...	...	...	...	...	...	...
	योजनांतर्गत	१,९६,७००	१,९०,३६६	१,३०,०३३	१,९०,३६६	१,९६,७००	१,९०,३६६	१,३३,०३३	१,९०,३६६
	एकूण	१,९६,७००	१,९०,३६६	१,३०,०३३	१,९०,३६६	१,९६,७००	१,९०,३६६	१,३३,०३३	१,९०,३६६
(२)	२२३०-कामगार व सेवायोजन ०३-प्रशिक्षण	...	...	...	...	...	...	...	...
	००३ कारागीर व पर्यवेक्षक यांचे प्रशिक्षण-	...	...	...	...	...	...	...	...
	औद्योगिक प्रशिक्षण संस्था- (९) राज्य योजनांतर्गत योजना	२९,०९,३३९	११,८८,२४४	४०,८९,५५५	२९,०९,३३९	११,८८,२४४	४०,८९,५५५	४७,४९,८९९	१४,००,०७७
	योजनेतर	...	...	...	...	...	...	...	...
	योजनांतर्गत	२९,०९,३३९	११,८८,२४४	४०,८९,५५५	२९,०९,३३९	११,८८,२४४	४०,८९,५५५	४७,४९,८९९	१४,००,०७७
	एकूण	२९,०९,३३९	११,८८,२४४	४०,८९,५५५	२९,०९,३३९	११,८८,२४४	४०,८९,५५५	४७,४९,८९९	१४,००,०७७

विवरणप्र-ब
२०१७-२०१८ चा एकूण कार्यक्रमानिहाय अर्थसंकल्प

(रुपये हजारान)

अनु- क्रमांक	प्रधानशीर्ष व कार्यक्रम	प्रत्यक्ष, २०१५-२०१६		अर्थसंकल्प, २०१६-२०१७		सुधारित अंदाज, २०१६-२०१७		अर्थसंकल्प, २०१७-२०१८					
		योजनेतर	योजनांतर्गत	योजनेतर	योजनांतर्गत	योजनेतर	योजनांतर्गत	योजनेतर	योजनांतर्गत				
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४
				एकूण			एकूण			एकूण			एकूण
(१)	२२०३-तंत्र शिक्षण तंत्र शाळा (१०३) (एक)												
	तंत्र माध्यमिक शाळा उघडणे व त्यांचे परिरक्षण.	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
	(ए) राज्य योजना	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
	एकूण	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
(२)	२२३०-कामगार व सेवायोजन- ००३- कारागीर व पर्यवेक्षक यांचे प्रशिक्षण.												
	औद्योगिक प्रशिक्षण संस्था- (ए) राज्य योजनांतर्गत योजना	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
	एकूण	...	...	...	...	२९,०१,३१	२९,०१,३१	...	४७,४९,८९	४७,४९,८९	...	...	...

तवत्ता क्र. २

(१) २०१५-२०१६ या वर्षातील जनजाती क्षेत्र विभागातील शासकीय तांत्रिक विद्यालय केंद्र, त्यांची प्रवेशाक्षमता व दिलेले प्रवेश दाखविणारा तक्ता

(रुपये हजारत)

अनु- क्रमांक	शासकीय तांत्रिक विद्यालयाचे नाव	वर्ष	विद्यार्थ्यांची वर्गवारी		प्रवेश क्षमता इयत्ता		पटावरील विद्यार्थ्यांची संख्या इयत्ता		उत्तीर्ण विद्यार्थी		एकूण खर्च	
			१ वी	१० वी	९ वी	१० वी	९ वी	१० वी	१० वी	११	१२	२०१४-२०१५
१	२	३	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१३
			१६	१६	...	१	१	१	२७२२	७२	२७९४	२७९४
		२०१४-२०१५ (प्रत्यक्ष)	८	८	७५	४४	११९	१	...	...	...	...
			१४	१४	१	१	२	१	...	...	...	...
			२२	२२	४	५	९	५	...	...	...	...
			६०	६०	३	१३	१६	१३	...	...	...	...
		२०१५-२०१६ (अपेक्षित)	१६	१२०	८३	६४	१४७	६४	२७२२	७२	२७९४	२७९४
			८	८	१	...	१	...	...	...	...	...
			१४	१४	८३	६२	१४५	६२	...	...	...	...
			२२	२२	...	१	१	१	...	...	...	...
			६०	६०	२	२	४	२	...	...	...	...
		२०१६-२०१७ (अंदाजे)	१२०	१२०	८८	६६	१५४	६६	...	...	...	...
			१६	१६	...	...	...	...	...	...	...	...
			८	८	१९	६३	१६२	६३	...	...	...	...
			१४	१४	१	...	१	१	...	...	...	...
			२२	२२	६०	२	९	२	...	...	...	...
			६०	६०	२	१	३	१	...	...	...	...
			१२०	१२०	१०९	६६	१७५	६६	...	...	...	...
		२०१४-२०१५ (प्रत्यक्ष)	१६	१६	१५	१३	२८	१३	२३७५	२३४	२६०९	२६०९
			८	८	१०	५	१५	५	...	...	...	...
			१४	१४	४	३	७	३	...	...	...	...
			२२	२२	८६	८१	१६७	८१	...	...	...	...
			६०	६०	२९	२२	५१	२२	...	...	...	...
			१२०	१२०	१४४	१२४	२६८	१२४	२३७५	२३४	२६०९	२६०९

जिल्हा ठाणे :

(२) शासकीय तांत्रिक विद्यालय केंद्र,
मुरबाड.

१५/७/१७

तक्ता क्र. २-(चालू)

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३
		२०१५-२०१६ (अपेक्षित)	अजा. अज. विजा/मज. इमा. इतर	१६ ८ १४ २२ ६०	१६ ८ १४ २२ ६०	२४ १५ ३ ६७ २५	१० १० २ ७६ १५	३४ २५ ५ १४३ ४०	...	...	...	...
		एकूण	...	१२०	१२०	१३४	११३	२४७	...	...	...	...
		२०१६-२०१७ (अंदाजे)	अजा. अज. विजा/मज. इमा. इतर	१६ ८ १४ २२ ६०	१६ ८ १४ २२ ६०	१६ ८ १४ २२ ६०	१६ ८ १४ २२ ६०	३२ १६ २८ ४४ १२०	...	...	...	...
		एकूण	...	१२०	१२०	१२०	१२०	२४०	...	...	...	...
		२०१४-२०१५ (प्रत्यक्ष)	अजा. अज. विजा/मज. इमा. इतर	२३ ३६ ११ ४० १३	३१ ४७ १७ २४ १६	२३ ३६ ११ ४० १३	३१ ४७ १७ २४ १६	५४ ८३ २८ ६४ २९	२४	३१८९	...	३१८९
		एकूण	...	१२३	१३५	१२३	१३५	२५८	१२३	३१८९	...	३१८९
		२०१५-२०१६ (अपेक्षित)	अजा. अज. विजा/मज. इमा. इतर	५ १० ४ ६ १५	५ १० ४ ६ १५	५ १० ४ ६ १५	५ १० ४ ६ १५	१० १८० ८ १२ ३०	...	...	...	...
		एकूण	...	१२०	१२०	१२०	१२०	२४०	...	...	...	...
		२०१६-२०१७ (अंदाजे)	अजा. अज. विजा/मज. इमा. इतर	५ १० ४ ६ १५	५ १० ४ ६ १५	५ १० ४ ६ १५	५ १० ४ ६ १५	१० १८० ८ १२ ३०	...	...	...	...
		एकूण	...	१२०	१२०	१२०	१२०	२४०	...	...	...	...

जिल्हा नाशिक :

(३) शासकीय तांत्रिक विद्यालय केंद्र,
इगतपुरी.

तक्ता क्र. २-(घात)

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३
		२०१५-२०१६ (अपेक्षित)	अजा. अज. विजा/भज. इमा. इतर	१६ १० ४ ६ ४	१६ १० ४ ६ ४	१६ १० ४ ६ ४	१६ १० ४ ६ ४	३२ १८० ८ १२ ८	...	४३०	२८१	७००
		२०१६-२०१७ (अंदाज)	अजा. अज. विजा/भज. इमा. इतर	१६ १० ४ ६ ४	१६ १० ४ ६ ४	१६ १० ४ ६ ४	१६ १० ४ ६ ४	३२ १८० ८ १२ ८	...	४४०	२९१	७१०
		२०१४-२०१५ (प्रत्यक्ष)	अजा. अज. विजा/भज. इमा. इतर	१६ ८ १४ २५ ६०	१६ ८ १४ २५ ६०	१५ २२ ३० १८ ८	१३ २२ ३० १० ८	२८ ४४ ६० २८ १६	११ १६ २२ १० ८	...	३३६५	३३,७७९
		२०१५-२०१६ (अपेक्षित)	अजा. अज. विजा/भज. इमा. इतर	२० ६ १४ २० ६०	२० ६ १४ २० ६०	१२ १७ ४० ६१ २०	४ २० ३२ ५७ १२	१६ ३७ ७२ ११८ ३२	...	३३६५	...	...
		२०१६-२०१७ (अंदाज)	अजा. अज. विजा/भज. इमा. इतर	२० ६ १४ २० ६०	२० ६ १४ २० ६०	२५ ८ २५ २५ ६५	११ १७ ४० ६१ १९	३६ २५ ६५ ८६ ८४	...	३३६५	...	...
		एकूण	एकूण	१२०	१२०	१४८	१४८	२९६	...	...	...	...

जिल्हा यवतमाळ :
शासकीय तांत्रिक विद्यालय केंद्र,
पांढरकवडा.

तक्ता क्र. २-(चालू)

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३
जिल्हा नागपूर												
(७)	शासकीय तांत्रिक विद्यालय केंद्र, देवलापर.	२०१४-२०१५ (प्रत्यक्ष)	अजा.	१८	१८	१२	१८	३०	१८	...	...	...
			अज.	१६	१६	५२	५७	१०९	२५	...	...	...
			विजा/मज.	६	६	६	१०	१६	९	...	...	...
			इमा.	२०	२४	३४	२२	५६	२२	१६.४०	५.२	२१.६
			इतर	५५	५०	१६	१६	३२	१५	...	...	...
			एकूण	११५	११४	१२०	११२	२९९	८९	१६.४०	५.२	२१.६
२०१५-२०१६ (अपेक्षित)												
			अजा.	१८	१८	२२	२२	४४	...	...	...	...
			अज.	१८	२०	१८	१५	३३	...	...	...	...
			विजा/मज.	६	६	१२	१२	२४	...	...	...	...
			इमा.	२४	२८	६०	५५	११५	...	...	...	...
			इतर	५४	५४	८	८	१६	...	...	...	...
			एकूण	१२०	१२६	१२०	११२	२३२	...	...	...	...
२०१६-२०१७ (अंदाजे)												
			अजा.	१८	१८	...	...	...	...	...	...	...
			अज.	१८	१८	...	...	...	...	...	...	...
			विजा/मज.	६	६	...	...	...	...	...	...	...
			इमा.	२४	२४	...	...	...	...	...	...	...
			इतर	५४	५४	...	...	...	...	...	...	...
			एकूण	१२०	१२०	...	...	...	...	...	...	...
जिल्हा गडचिरोली :												
(८)	शासकीय तांत्रिक विद्यालय केंद्र, आरमोरी.	२०१४-२०१५ (प्रत्यक्ष)	अजा.	१८	१८	१६	१६	३२	१६	...	...	...
			अज.	१८	२०	७	५	१२	५	...	...	...
			विजा/मज.	६	६	११	८	१९	८	२१५.३४	...	२१५.३४
			इमा.	२४	२४	५९	४०	९९	३५	...	...	...
			इतर	५४	५४	१५	१०	२५	१०	...	...	...
			एकूण	१२०	१२२	१०८	७९	१८७	७४	२१५.३४	...	२१५.३४

तक्ता क्र. २-(चालू)

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३
जिल्हा गडचिरोली :												
(१०)	शासकीय तांत्रिक विद्यालय केंद्र, कुरखेडा.	२०१४-२०१५ (प्रत्यक्ष)		१८	२०	३१	२५	५६	१५	...	...	...
			अजा.	१८	२०	३१	२५	५६	१५	...	...	...
			अज.	१८	२०	२३	२०	४३	११	...	...	...
			विजा/मज.	६	६	१२	५	१७	५	...	...	...
			इमा.	२४	२४	५६	६५	१२१	२०	...	...	...
			इतर	५४	५४	८	११	१९	११	...	...	...
			एकूण	१२०	१२२	१३०	१२६	२५६	६२	२५१७२४६	५३९७९	२५७९२२५
जिल्हा चंद्रपूर :												
(११)	शासकीय तांत्रिक विद्यालय केंद्र, चिमूर.	२०१६-२०१७ (अंदाजे)		१८	१८	२५	३१	५६	...	...	...	...
			अजा.	१८	१८	२५	३१	५६	...	...	...	...
			अज.	१८	१८	३१	२३	५४	...	...	...	...
			विजा/मज.	६	६	१३	११	२४	...	...	...	...
			इमा.	२४	२४	५८	५५	११३	...	...	...	...
			इतर	५४	५४	८	७	१५	...	...	...	...
			एकूण	१२०	१२०	१३५	१२७	१७६	...	२५३८५००	५३४११७	३०७२६७७
			अजा.	१८	१८	...	...	...	...	...	...	...
			अज.	१८	१८	...	...	...	...	...	...	...
			विजा/मज.	६	६	...	...	...	...	४९.००	...	...
			इमा.	२४	२४	...	...	...	...	...	...	...
			इतर	५४	५४	...	...	...	...	...	...	...
			एकूण	१२०	१२०	...	...	...	...	४९.००	...	...
			अजा.	१८	१८	१६	१७	३३	...	...	...	...
			अज.	१८	१८	८	४	१२	...	...	...	...
			विजा/मज.	६	६	११	९	२०	...	२०.००	२५.००	४५.००
			इमा.	२४	२४	५९	३८	९७	...	...	...	...
			इतर	५४	५४	११	१०	२१	...	...	...	...
			एकूण	१२०	१२०	१०५	७८	१८३	...	२०.००	२५.००	४५.००

तक्ता क्र. २-(चालू)

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३
		२०१५-२०१६ (अपेक्षित)	अजा. अज. विजा/मज. इमा. इतर	१८ १८ ६ २४ ५४	१८ १८ ६ २४ ५४	२१ १८ ५२ ७५ ७	२५ १६ ५५ ५२ ७	४६ ३४ १०७ १२७ १४	...	...	...	...
		एकूण	एकूण	१२०	१२०	१७३	१५५	३२८	...	१६.००	१२.००	२८.००
		२०१६-२०१७ (अंदाजे)	अजा. अज. विजा/मज. इमा. इतर	१८ १८ ६ २४ ५४	१८ १८ ६ २४ ५४	...	...	...	...	...	...	...
		एकूण	एकूण	१२०	१२०	...	...	...	...	...	...	...
		२०१४-२०१५ (प्रत्यक्ष)	अजा. अज. विजा/मज. इमा. इतर	४५ ८ २५ ५० २२	४५ ४ २० ५० २२	३० ८ ८ ८० १३	३० ८ १६ ७० ५	६० १६ २४ १५० १८	...	३०	...	...
		एकूण	एकूण	१५०	१५०	१३९	२२९	२६८	३०	३१.३९	१२.७८	४४.१७
		२०१५-२०१६ (अपेक्षित)	अजा. अज. विजा/मज. इमा. इतर	४५ ८ २५ ५० २०	४५ ८ २५ ५० २२	३० ८ १० ८० १३	३० ८ १० ७० ५	६० १६ २० १५० १८	...	...	३५.३६	...
		एकूण	एकूण	१२०	१२०	१४१	१२३	२६४	...	...	३५.३६	...
		२०१६-२०१७ (अंदाजे)	अजा. अज. विजा/मज. इमा. इतर	४५ ६ २५ ५० २२	४५ ६ २५ ५० २२	...	...	...	...	...	...	...
		एकूण	एकूण	१५०	१५०	...	...	...	...	३७.३९	...	३७.३९

जिल्हा चंद्रपूर :

(१२) शासकीय तांत्रिक विद्यालय केंद्र,
राजपूर.

तक्ता क्र. २-(चालू)

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३
जिल्हा अमरावती :												
(१३)	शासकीय तांत्रिक विद्यालय केंद्र, घारणी.	२०१४-२०१५ (प्रत्यक्ष)	अजा. अज. विजा/मज. इमा. इतर	१६ १२ १२ २० ५०	१६ १२ १२ २० ५५	१६ ३२ १६ ३७ ५७	१४ १० ५ २६ १५	३० ४२ २१ ६३ ७२	१२ १० २ २५ ७	३,७५ ...	१ ...	४,७५ ...
			एकूण	११०	११५	१५८	७०	२२८	५६	३,७५	१	४,७५
जिल्हा पुणे :												
(१४)	शासकीय तांत्रिक विद्यालय केंद्र, घोडेगाव.	२०१४-२०१५ (अंदाजे)	अजा. अज. विजा/मज. इमा. इतर	१८ १२ १२ २४ ५४	१८ १२ १२ २४ ५४	१२ २० ५ १६ २५	१२ २० ७ ३० १०	२४ ४० १२ ४६ ३५	...	...	...	३,४५
			एकूण	१२०	११०	७८	७९	१५७	...	...	...	३,४५
जिल्हा पुणे :												
(१४)	शासकीय तांत्रिक विद्यालय केंद्र, घोडेगाव.	२०१४-२०१५ (प्रत्यक्ष)	अजा. अज. विजा/मज. इमा. इतर	४ १० ३ ६ १७	...	२ ११ ५ १५ ४५	१ ११ ७ ८ ११	३ २२ १२ २३ ५६	१ ११ ७ ८ ११	...	...	५३,४३
			एकूण	१२०	...	७८	३८	११६	३८	३,४३	५०.००	५३,४३

तक्ता क्र. २-(चालू)

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३
		२०१५-२०१६ (अपेक्षित)	अजा. अज. विजा/मज. इमा. इतर	४ ९० ३ ६ १७	१० ९० ३ ६ १७	५ २५ २ २० ५३	३ ११ २ १५ ६०	८ ३६ ४ ३५ ११३	१ ११ २ १५ ३५	...	...	...
		एकूण ...	एकूण	१२०	१२०	१०५	९१	१९६	६४	...	...	...
		२०१६-२०१७ (अंदाजे)	अजा. अज. विजा/मज. इमा. इतर	४ ९० ३ ६ १७	४ ९० ३ ६ १७	३ १५ ५ ३२ १७	४ २५ ५ २३ १७	७ ४० १० ५५ ३४	४ २० १ २० १५	...	...	...
		एकूण ...	एकूण	१२०	१२०	७२	७४	१४६	६०	...	...	...
(१५)	अमरावती विभाग :	२०१४-२०१५ (प्रत्यक्ष)	अजा. अज. विजा/मज. इमा. इतर	१४ ८ १२ २० ६०	१४ ८ १२ २१ ६०	११ ३० ४० २५ २०	११ ३० ३० २० २५	२२ ६० ७० ४५ ४५	११ १८ ३० १२ १३	...	...	...
	शासकीय तांत्रिक विद्यालय केंद्र, सदोबा सावळी	एकूण ...	एकूण	११४	११५	१२६	११६	२४२	८४	२१.१७	४.१७	२५.३४
		२०१५-२०१६ (अपेक्षित)	अजा. अज. विजा/मज. इमा. इतर	१६ ८ १३ २३ ६०	१६ ८ १३ २३ ६०	२५ १५ ६५ २१ ५४	१५ २४ २० २३ १५	४० ३९ ८५ ४४ ६९	...	...	...	...
		एकूण ...	एकूण	१२०	१२०	१८०	१७७	२७७	...	२८.११	४.२५	३२.३६
		२०१६-२०१७ (अंदाजे)	अजा. अज. विजा/मज. इमा. इतर	१६ ८ १३ २३ ६०	१६ ८ १३ २३ ६०	१६ ८ १३ २३ ६०	१६ ८ १३ २३ ६०	३२ १६ २६ ४६ १२०	...	...	...	...
		एकूण ...	एकूण	१२०	१२०	१२०	१२०	२४०	...	३२.१७	२.१७	३५.१४

शिल्प कारागीर प्रशिक्षण योजना

(एक) प्रस्तावनात्मक :-

जनजाती क्षेत्रातील विद्यार्थ्यांना शिल्प कारागीर प्रशिक्षण देण्याच्या अनुषंगाने शासनाने एकूण ६१ औद्योगिक प्रशिक्षण संस्था जनजाती क्षेत्रात सुरु केल्या आहेत.

शिल्प कारागीर प्रशिक्षण योजनेअंतर्गत राज्यात जनजाती क्षेत्रात असलेल्या ६१ औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थांमधून देण्यात येणाऱ्या प्रशिक्षणाची मुख्य उद्दिष्टे खालीलप्रमाणे आहेत :-

१. माध्यमिक पातळीपर्यंत (शालांत परीक्षा उत्तीर्ण किंवा अनुत्तीर्ण) शिक्षण घेतलेल्या युवकांना योग्य व्यावसायिक प्रशिक्षण देऊन त्यांच्यामध्ये रोजगार मिळविण्याची वा स्वयंरोजगार करण्याची क्षमता निर्माण करून बेरोजगारीचे प्रमाण कमी करणे.
२. औद्योगिक कारखान्यांना निरनिराळ्या व्यवसायातून लागणा-या कुशल कारागीरांचा सतत पुरवठा करून औद्योगिकरणास चालना देणे; आणि
३. पध्दतशीर व्यावसायिक प्रशिक्षण देऊन उत्पादनाची गती व दर्जा वाढविणे.

“औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थांमध्ये व्यवसाय पाठ्यक्रम शिकविले जातात व व्यवसाय प्रशिक्षणाचा कालावधी व्यवसाय अभ्यासक्रमाच्या स्वरूपावर अवलंबून असून तो एक किंवा दोन वर्षे एवढा असतो. राष्ट्रीय व्यावसायिक प्रशिक्षण परिषदेतर्फे या संस्थांतील व्यवसायांच्या अखिल भारतीय स्तरावर परीक्षा घेतल्या जातात व उत्तीर्ण प्रशिक्षणार्थ्यांना प्रमाणपत्रे प्रदान केली जातात”.

योजनेची सद्यःस्थिती :-

आदिवासी उपयोजनेंतर्गत ६१ शासकीय औद्योगिक प्रशिक्षण संस्था कार्यरत असून त्याची एकूण प्रवेश क्षमता ११,५३९ इतकी आहे.

४. आदिवासी व्यवसाय शिक्षणाचे सार्वत्रिकरण योजनेंतर्गत अनुसूचित जमातींच्या प्रशिक्षणार्थ्यांकरीता खालीलप्रमाणे सुरु करण्यात आली आहे.

(अ) निवासी आश्रमशाळेचे रुपांतर निवासी औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थांमध्ये करणे :- आदिवासी उपयोजनेंतर्गत व्यवसाय शिक्षणाचे सार्वत्रिकरण करणे या योजनेअंतर्गत २८ आश्रमशाळांचे रुपांतर निवासी व्यवसाय प्रशिक्षण आश्रम शाळेत (आय.टी.आय.) मध्ये करण्यात आलेले असून त्यापैकी १४ आश्रमशाळा वर्ष २००५-२००६ मध्ये, वर्ष २००६-२००७ मध्ये ८ आश्रम शाळा व वर्ष २००८-२००९ मध्ये ६ आश्रमशाळांचे रुपांतर करून आश्रम औद्योगिक प्रशिक्षण संस्था सुरु करण्यात आलेल्या आहेत.

(ब) कमी मागणीऐवजी जादा मागणीचे व्यवसाय सुरु करणे :- नवीन आधुनिक तंत्रज्ञान व आधुनिक यंत्रसामुग्रीचा वापर औद्योगिक आस्थापनेत होत असल्यामुळे सध्या सुरु करण्यात आलेल्या पारंपरिक कौशल्याची कमी मागणी आहे, त्यामुळे औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थांमध्ये कमी मागणीऐवजी जादा मागणीचे व्यवसाय सुरु करणे आवश्यक असते.

१. वर्ष २००४-२००५ मध्ये १७ व्यवसाय कमी मागणी ऐवजी जादा मागणीचे व्यवसाय सुरु करण्यात आले आहेत.

२. वर्ष २००५-२००६ मध्ये ११८ व्यवसाय कमी मागणी ऐवजी जादा मागणीचे व्यवसाय सुरु करण्यात आले आहेत.

(क) नवीन अधिकचे व्यवसाय आदिवासी औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थांमध्ये सुरु करणे :- अनुसूचित जमातींच्या उमेदवारांना नवीन व आधुनिक तंत्रज्ञान प्राप्त होण्यासाठी व त्याद्वारे रोजगारांच्या संधी उपलब्ध होतील यासाठी सुरु असलेल्या आदिवासी औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थांमध्ये नवीन अधिकचे व्यवसाय सुरु करणे.

१. वर्ष २००४-२००५ मध्ये १३ आदिवासी औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थांमध्ये १८ नवीन व्यवसाय सुरु करण्यात आले आहेत.

२. वर्ष २००५-२००६ मध्ये १४ आदिवासी औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थांमध्ये १४ नवीन व्यवसाय सुरु करण्यात आले आहेत.

(ड) आदिवासी महिलांचे सक्षमीकरण करणे :-

१. औद्योगिक प्रशिक्षण संस्था, नंदूरबार व गडचिरोली यामध्ये प्रत्येकी ६ व्यवसाय अनुसूचित जमातींच्या महिलांकरीता सुरु करण्यात आले आहेत.

२. ५ मुलींच्या औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थांमध्ये ९ व्यवसाय दुसऱ्या पाळीमध्ये व १८ नवीन व्यवसाय अनुसूचित जमातींच्या महिलांसाठी सुरु करण्यात आलेले आहेत.

३. आदिवासी २२ व १३ औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थांमध्ये अनुक्रमे एक व्यवसाय व दोन व्यवसाय अनुसूचित जमातींच्या महिलांकरिता सुरु करण्यात आलेले आहेत.

आदिवासी व्यवसाय शिक्षणाचे सार्वत्रिकरण योजनेंतर्गत अनुसूचित जमातींच्या प्रशिक्षणार्थ्यांना देण्यात येणाऱ्या विशेष सुविधा—

(१) आदिवासी विभागाने विहित केलेल्या नियमांना अनुसरून वसतिगृहात राहणाऱ्या व वसतिगृहाबाहेर राहणाऱ्या प्रशिक्षणार्थ्यांना दरमहा अनुक्रमे रु. ६०० व रु. ५०० निर्वाह भत्ता.

(२) आदिवासी प्रशिक्षणार्थ्यांना ५६ आदिवासी उपयोजनेंतर्गत सुरु करण्यात आलेल्या संस्थांमध्ये मुले व मुलींकरीता स्वतंत्र वसतिगृहाची सोय.

“औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थांसाठीची आर्थिक तरतूद आदिवासी विकास विभाग यांचेकडून तर काही प्रमाणात शिक्षण व सेवायोजन विभागाकडून करण्यात येते. वर्ष २०१५-२०१६ मध्ये ज्या ६१ औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थांना आदिवासी विकास विभागाकडून आर्थिक तरतूद करण्यात आलेली होती. त्यांच्या प्रवेश क्षमतेचा तपशील सोबतच्या प्रपत्र १ मध्ये दर्शविला आहे.” व ज्या निवासी आश्रम औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थांचा प्रवेश क्षमतेचा तपशील प्रपत्र २ मध्ये दर्शविलेला आहे.

प्रपत्र-१ (चालू)

	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०	२१			
२२. रंगारी (जनरल)	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	४२	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...		
२३. यात्रिक प्रशिक्षण व वातानुकुलीकरण.	२६	२६	...	...	...	...	२६	...	...	७८	...	२६	...	...	...	...	...	...	...	...	...	२६	...	
२४. यात्रिक इलेक्ट्रॉनिक्स	...	२६	...	...	...	...	...	...	...	२६	...	२६	२६	...	...	...	...	...	...	...	...	...	२६	...
२५. यात्रिक मोटारगाडी	...	२१	२१	...	२१	...	...	...	२१	८४	२१	४२	२१	२१	...	२१	२१	...	...	...	...	...	२६	...
२६. वीजतंत्री	२१	२१	४२	२१	२१	२१	...	...	...	४२	२१	२१	२१	२१	२१	२१	...	...	...	...	...	...	२१	...
२७. यंत्र कारागीर (घर्षक)	...	१६	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
२८. जोडारी	२१	२१	२१	...	२१	...	२१	...	२१	१६	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
२९. कातारी	...	३२	...	...	१६	...	...	...	...	४८	१६	१६	१६	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
३०. यंत्रकारागीर	...	३२	...	...	१६	...	...	...	...	४८	३२	१६	१६	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
३१. इन्फॉर्मेशन अॅण्ड कम्प्यु-निकेशन अॅण्ड टेक्नॉ. अॅण्ड सिस्टीम मॅटेनन्स.	...	२६	...	...	...	...	...	...	...	...	२६	२६	२६	...	...	...	...	...	...	...	...	...	२६	...
३२. मॅकेनिक कम्प्युमर इलेक्ट्रॉनिक्स.	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
३३. विक्ट्रींग टेक्नीशियन	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
३४. टेक्सटाईल वेट प्रोसेसिंग टेक्नीशियन.	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
३५. टूल अॅण्ड डायमेकर (प्रेस टूल, जिग्स अॅण्ड फि.)	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	२१	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
३६. टूल अॅण्ड डायमेकर (डाईज अॅण्ड मोल्ड).	...	२१	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
३७. मॅकेनिक मशीन टूल मॅटेनन्स.	...	२१	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
३८. कम्प्युटर हार्डवेयर अॅण्ड नेटवर्क मॅटेनन्स.	...	...	२६	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
३९. संघाता (GMAW & GTAW).	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	४२	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
४०. स्पिननिंग टेक्नीशियन	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
एकूण	१३६	५६१	२५७	८४	२३१	१२६	२५६	६३	१३१	२२०	३३१	४४०	२५२	२४१	१०५	१७८	१२६	१०५	६८	१६७	६३	...	...	...

प्रपत्र-१ (चालू)

	२२	२३	२४	२५	२६	२७	२८	२९	३०	३१	३२	३३	३४	३५	३६	३७	३८	३९
२२. रंगारी (जनरल)	२१	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
२३. यांत्रिक प्रशिक्षण व वातानुकुलीकरण.	२६	...	...	...	...	...	२६	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
२४. यांत्रिक इलेक्ट्रॉनिक्स	२६	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	२६	२६	...	...	...	...
२५. यांत्रिक मोटारगाडी	२१	२१	...	...	२१	...	...	२१	...	२१	२१	...	२१	...	...	...	...	५२
२६. वीजतंत्री	२१	२१	...	२१	२१	...	...	२१	२०३	२१	२१	...	२१	२१	२१	२१	२१	१२६
२७. यंत्र कारागीर (वर्षक)	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
२८. जोडारी	४२	२१	...	२१	२१	...	...	...	२१	३३६	२१	२१	२१	२१	२१	२१	२१	१४७
२९. कातारी	३२	१६	...	...	...	...	...	...	...	८०	...	...	...	...	...	...	...	...
३०. यंत्रकारागीर	१६	१६	...	...	...	...	...	...	...	८०	...	...	...	...	...	...	...	...
३१. इन्फॉर्मेशन अॅण्ड कम्यु-निकेशन अॅण्ड टेक्नॉ. अॅण्ड सिस्टीम मॅटेनन्स.	२६	...	...	...	...	...	...	...	...	७८	...	२६	...	...	...	...	२६	७८
३२. मॅकेनिक कन्शुमर इलेक्ट्रॉनिक्स.	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
३३. विह्दींग टेक्नीशियन	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	२१	...	...	...	२१
३४. टेक्सटाईल वेट प्रोसेसिंग टेक्नीशियन.	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	२१	...	...	...	...	२१
३५. टूल अॅण्ड डायमेकर (प्रेस टूलस, जिग्स अॅण्ड फि.).	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
३६. टूल अॅण्ड डायमेकर (डाईज अॅण्ड मोल्ड).	२१	...	...	...	...	...	...	...	...	२१	...	...	...	...	...	...	...	...
३७. मॅकेनिक मशीन टूलस मॅटेनन्स.	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
३८. कम्प्युटर हार्डवेयर अॅण्ड नेटवर्क मॅटेनन्स.	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
३९. संधाता (GMAW & GTAW).	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
४०. स्पिनग टेक्नीशियन	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
एकूण	५४५	२९४	८९	१०५	१५२	...	११५	१६८	११०	३३२३	२१५	२८८	१५७	१८३	१७८	१३६	१४४५	१३१

प्रपत्र-१ (चालू)

	४०	४१	४२	४३	४४	४५	४६	४७	४८	४९	५०	५१	५२	५३	५४	५५	५६	५७	५८	५९	६०	६१		
२२. रंगारी (जनरल)	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	२१	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	४२	१०५	
२३. यांत्रिक प्रशिक्षण व वातानुकूलिकरण.	...	२६	...	...	...	२६	२६	...	२६	...	...	...	२६	२६	...	...	...	...	...	...	...	१८२	३३८	
२४. यांत्रिक इलेक्ट्रॉनिक्स	२६	२६	...	...	...	...	२६	२६	२६	...	...	२६	...	...	...	...	...	२६	...	...	...	१८२	३६४	
२५. यांत्रिक मोटारगाडी	४२	...	...	२१	...	...	२१	२१	२१	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	१४७	५२५	
२६. वीजतंत्री	२१	२१	...	२१	...	...	२१	२१	२१	...	२१	२१	२१	२१	...	...	...	...	...	...	...	२१	१०३	
२७. यंत्र कारागीर (घर्षक)	...	...	...	...	...	...	...	१६	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	१६	३२	
२८. जोडारी	२१	२१	२१	२१	२१	...	२१	२१	२१	...	...	...	...	...	२१	२१	२१	२१	...	...	...	३१५	९६६	
२९. कालारी	१६	...	...	...	...	...	...	१६	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	३२	१७६	
३०. यंत्रकारागीर	१६	...	...	...	...	...	...	१६	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	३२	१९२	
३१. इन्फॉर्मेशन अॅण्ड कम्प्यु-निकेशन अॅण्ड टेक्नॉ. अॅण्ड सिस्टीम मेंटेनन्स.	...	...	...	...	...	...	२६	...	२६	...	...	...	२६	२६	...	...	...	...	...	...	...	२६	३३८	
३२. मैकेनिक कन्ड्युमर इलेक्ट्रॉनिक्स.	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	
३३. विद्वीग टेक्नीशियन	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	२१	
३४. टेक्सटाईल वेट प्रोसेसिंग टेक्नीशियन.	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	२१	
३५. टूल अॅण्ड डायमेकर (प्रेस टूल्स, जिम्स अॅण्ड फि.)	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	२१	
३६. टूल अॅण्ड डायमेकर (डाईज अॅण्ड मोल्ड).	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	४२	
३७. मैकेनिक मशीन टूल्स मेंटेनन्स.	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	२१	
३८. कम्प्युटर हार्डवेअर अॅण्ड नेटवर्क मेंटेनन्स.	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	२६	
३९. संघाता (GMAW & GTAW).	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	४२	
४०. स्पिनिंग टेक्नीशियन	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	२१	
एकूण	२६८	१४१	८९	२१५	१५२	१२६	१४६	५४०	२७७	२८८	१५२	१५२	१५७	१७८	१०५	८९	८४	११०	१५२	२३६	१३१	२४१	४९६०	११५३९

राज्यातील शासकीय आदिवासी आश्रम औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थांचा तपशील

अनु- क्रमांक	व्यवसायाचे नाव	ठाणे		नाशिक		नंदुरबार		धुळे		जळगाव		अहमदनगर		नांदेड		हिंगोली						
		कोरे- गाव	शेणवे	डोंगरी	एकूण	बोरी- पाडा	असर- बारी	ननाशी	एकूण	शिखे	एकूण	सुका- पूर	नवा- पाडा	एकूण	जोधन- खेडा	एकूण	मवेशी	केळी- कोतूळ	एकूण	पाटोदा	एकूण	जाम- गव्हाण
१.	संधाता	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१६	१५	१५	१५	१६
२.	जनरल फिटर-कम- मेकॅनिक (एससीबीटी).	...	...	...	...	...	२१	...	...	...	...	...	२१	...	...	...	...	...	...	...	...	...
३.	कॅबिनेट फर्निचर मेकिंग (एससीबीटी).	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
४.	सुईंग टेक्नॉलॉजी (कर्तन व शिवण)	२१	२१	...	...	...	२१	...	२१	४२	२१	२१	४२	...	...	...	...	...	...	२१	२१	...
५.	ड्रेस मेकींग	...	...	...	२१	२१	...	...	४२	२१	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
६.	फॅशन डिझायनिंग टेक्नॉ. (एससीबीटी).	...	...	...	...	...	...	२१	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
७.	कॉम्प्युटर ऑपरेटर कम प्रोग्रॅमिंग असिस्टंट.	...	...	...	...	...	२६	२६	५२	...	...	२६	२६	...	२६	५२	...	...	...	...	...	२६
८.	यांत्रिक मोटारगाडी	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	२१	२१	...	...	...	...	...	...	२१	२१	...
९.	तारतंत्री	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
१०.	वीजतंत्री	...	...	२१	२१	...	...	२१	४२	...	२१	२१	४२	...	२१	...	...	...	२१	२१	२१	...
११.	जोडारी	...	...	...	...	...	...	...	२१	...	२१	...	२१	...	...	२१	...	...	२१	२१	२१	...
१२.	मेकॅनिक कॅम्प्युटर इलेक्ट्रॉनिक्स.	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
एकूण		२१	४२	२१	८४	४२	६८	६८	२२०	४२	६८	६३	१३१	४२	४७	९४	४७	४२	४२	६८	६८	२६

कौशल्य विकास व उद्योजकता विभाग

कौशल्य विकास, रोजगार व उद्योजकता संचालनालय

(जनजाती क्षेत्र उपयोजना, १९९७-१९९८)

विशेषतः अनुसूचित जमातीतील उमेदवारांच्या हितासाठी शासनाने खालील योजना कार्यान्वित केली आहे :-

१. आदिवासी उमेदवारांकरीता कौशल्य विकास, रोजगार व उद्योजकता माहिती व मार्गदर्शन केंद्रे-

विविध शासकीय व निमशासकीय संस्थांमध्ये आदिवासी उमेदवारांसाठी जागा राखीव असूनही त्यात योग्य उमेदवाराअभावी पूर्णपणे भरल्या जाऊ शकत नाहीत. त्याबाबतचा अनुशेष शिल्लक राहतो. त्यासाठी घेण्यात येणाऱ्या स्पर्धा परीक्षेसाठी आदिवासी उमेदवारांची तयारी करून घेण्यासाठी राज्यात गडचिरोली (गडचिरोली), अचलपूर (अमरावती), रावेर (जळगाव), कळवण (नाशिक), मंचर (पुणे), किनवट (नांदेड), चंद्रपूर (चंद्रपूर) व देवरी (गोंदिया) या ८ ठिकाणी सेवायोजन प्रशिक्षण व मार्गदर्शन केंद्रे स्थापन करण्यात आली आहेत. या केंद्रामार्फत साडेतीन महिन्यांचे एक याप्रमाणे दरवर्षी तीन प्रशिक्षण सत्रे चालविली जातात. प्रत्येक सत्रात एका केंद्रामध्ये ४० ते ४५ विद्यार्थ्यांना प्रवेश दिला जातो. रोजगार व स्वयंरोजगार विभाग, शासन निर्णय, रोस्वरो-२००४/प्र.क्र. ११९/रोस्वरो-१, दिनांक १६ जानेवारी २००६ अन्वये प्रशिक्षणाच्या काळात आदिवासी प्रशिक्षणार्थींना दरमहा रु. १,००० विद्यावेतन दिले जाते व व्याख्यात्यांना दर ताशी रुपये १०० प्रमाणे मानधन दिले जाते. तसेच प्रशिक्षणार्थ्यांना ४ पुस्तकांचा संच मोफत पुरविण्यात येत आहे. प्रशिक्षणार्थी किमान एस.एस.सी. पास असणे आवश्यक आहे. प्रशिक्षण देण्यासाठी जवळच्या महाविद्यालयातील तज्ञ प्राध्यापकांना तासिका पद्धतीवर नियुक्त केले जाते. तसेच गरजेनुसार बँक, वित्तीय संस्था, मान्यवर सेवाभावी संस्था यातील अधिकारी पदाधिकाऱ्यांना व शासनाच्या तज्ञ अधिकाऱ्यांना मार्गदर्शनपर भाषणे देण्यासाठी पाचारण केले जाते. सध्या कार्यरत असलेल्या या प्रत्येक केंद्रामध्ये दर वर्षाला १०० उमेदवार याप्रमाणे सुमारे ८०० उमेदवारांना प्रशिक्षण देण्याची क्षमता आहे.

या योजनेनुसार दिनांक १-११-१९८४ पासून रावेर, जिल्हा जळगांव, अचलपूर, जिल्हा अमरावती व कळवण, जिल्हा नाशिक तसेच दिनांक ३०-९-१९८५ पासून देवरी, जिल्हा भंडारा, चंद्रपूर, जिल्हा चंद्रपूर, मंचर, जिल्हा पुणे व किनवट, जिल्हा नांदेड आणि १९९३-१९९४ या वर्षाच्या शेवटी गडचिरोली येथे सेवायोजन प्रशिक्षण व मार्गदर्शन केंद्रे सुरु करण्यात आली असून त्यांनी केलेल्या कामाचा आढावा तक्ता क्रमांक ४ मध्ये दर्शविला आहे. तसेच संबंधित केंद्रातील अधिकारी/कर्मचारी विषयक सारांश दर्शविणारी माहिती तक्ता क्र. ५ मध्ये दर्शविण्यात आली आहे.

कौशल्य विकास व उद्योजकता विभाग यांचा शासन निर्णय क्रमांक-कौविअ-२०१५/प्र.क्र. ८८/प्र.शा. २, दि. १ जुलै २०१५ अन्वये कार्यालयाच्या नावामध्ये आदिवासी उमेदवारांकरीता कौशल्य विकास, रोजगार व उद्योजकता माहिती व मार्गदर्शन केंद्र असे करण्यात आलेले आहे.

तक्ता क्रमांक ४

नाव	वर्ष		
	२०१५-२०१६ (प्रत्यक्ष)	२०१६-२०१७ (एप्रिल ते ऑक्टोबर)	२०१७-२०१८ (अंदाजित)
१. आउ. कौविरो. व उ. मा. मा. कार्यालयाच्या नोंदणीपटावरून प्रवेशासाठी बोलाविलेल्या उमेदवारांची संख्या.	४७०६	२४३८	३५६०
२. निवड समितीपुढे हजर झालेले उमेदवार	१५२२	९१०	१६६२
३. एकूण प्रवेश दिलेल्या उमेदवारांची संख्या	११०३	६९८	९६५
४. प्रशिक्षण पूर्ण झालेल्या प्रशिक्षणार्थ्यांची संख्या	७९१	४९६	७८७
५. प्रशिक्षण पूर्ण केलेल्या उमेदवारांपैकी नोकरीस लागलेल्यांची संख्या	१२३	१९	१२५
६. संबंधित केंद्रात व्याख्याने दिलेल्या तज्ञांची संख्या	५९	४१	७४

तक्ता क्रमांक ५

कर्मचारीविषयक सारांश

आदिवासी उमेदवारांकरीता कौशल्य विकास, रोजगार व उद्योजकता माहिती व मार्गदर्शन केंद्रे (०८ कार्यालये) (मंजूर पदे)—४२

पदनाम	वेतनमान	वर्ष			
		२०१५-२०१६ (प्रत्यक्ष)	२०१६-२०१७ (अपेक्षित)	२०१७-२०१८ (अंदाजे)	
रुपये					
	वेतन बँड	ग्रेड वेतन			
(१) राजपत्रित-					
१. कौ. वि. रो. व उ. मार्ग. अधिकारी	९,३००-३४,८००	४,४००	८	८	८
		एकूण	८	८	८
(गट-क)					
(२) अराजपत्रित (गट-क)-					
१. कनिष्ठ कौ. वि. रो. व उ. मार्ग. अधिकारी	९,३००-३४,८००	४,२००	९	९	९
२. लिपिक/टंकलेखक	५,२००-२०,२००	१,९००	१६	१६	१६
(३) अराजपत्रित (गट-ड)-					
१. शिपाई	४,४४०-१९,४४०	१,३००	९	९	९
		एकूण	३४	३४	३४
		एकूण बेरीज	४२	४२	४२

सहकार, पणन व वस्त्रोद्योग विभाग

(सहकार)

समग्र कार्यक्रम :

आदिवासी सहकारी संस्थांना दिलेल्या अर्थसहाय्याचा आढावा—

आदिवासी सेवा सहकारी संस्थांची पुनर्रचना कार्यक्रमांतर्गत पुर्वीच्या आदिवासी सहकारी संस्था अवसायनात काढून महाराष्ट्र राज्यात एकूण ९३८ आदिवासी विविध कार्यकारी सहकारी संस्था स्थापन करण्यात आल्या आहेत. सदर संस्थांना व्यवस्थापकीय अनुदान, व्याज अनुदान, भाग भांडवल इ. विविध प्रकारचे अर्थसहाय्य तदर्थ स्वरूपात (ॲडव्हॉक बेसीसवर) सन १९९०-१९९१ पासून देण्यात आले आहे. आता शासनाचा आदिवासी विकास विभागाकडील शासन निर्णय क्रमांक आविम-१०९६/प्र.क्र.-९३/का-३, दि. ३१ मार्च १९९८ अन्वये आदिवासी विविध कार्यकारी संस्थांना अर्थसहाय्य देण्याच्या खालील योजनांना पुढीलप्रमाणे मंजूरी देण्यात आली आहे.

सन २०१५-२०१६ ची आकडेवारी ही माहे मार्च २०१६ अखेरची खर्चाची आकडेवारी आहे

(१) आदिवासी विविध कार्यकारी सहकारी संस्थांना भागभांडवली अंशदान :- आदिवासी विविध कार्यकारी सहकारी संस्थांच्या सभासदांना शेतीसाठी कर्ज वाटप, शेतीसाठी आवश्यक खते, बी-बियाने व इतर निविष्ठा पुरवठा, रास्त भाव दुकान चालविणे, दुग्धव्यवसाय, मत्स्यव्यवसाय इत्यादी व्यवसायासाठी कर्ज उभारणी करावी लागते. ही कर्ज उभारणी संस्थेच्या भागभांडवलाच्या पटीशी संबंधित असल्याने या संस्थांचा भागभांडवली पाया पक्का करण्यासाठी एकूण ९३८ संस्थांसाठी प्रती संस्था रु. ५०,००० याप्रमाणे भागभांडवली अंशदान देण्यात येते. या योजनेखाली खालीलप्रमाणे अर्थसहाय्य देण्यात येते.

(रक्कम रुपये लाखात)

२०१४-२०१५		२०१५-२०१६		२०१६-२०१७		२०१७-२०१८	
तरतूद	खर्च	तरतूद	खर्च	तरतूद	खर्च	तरतूद	खर्च
१०.७०	१०.५०	४.६०	२.२०	१.२०	०.६४	०.६०	...

(२) पुनर्रचित आदिवासी विविध कार्यकारी सहकारी संस्थांना व्यवस्थापकीय अनुदान :- या संस्थांचा आर्थिक पाया मजबूत नसल्याने सुरुवातीची काही वर्षे त्यांना कर्मचाऱ्यांचे वेतन, कार्यालयीन खर्च, भाडे इत्यादींसाठी येणाऱ्या खर्चाचा बोजा व सभासदांची सामाजिक, आर्थिक परिस्थिती लक्षात घेता तसेच या संस्थांचे सुरुवातीचे व्यवहार मर्यादित राहतात, हे लक्षात घेता प्रती संस्था रु. १०,००० प्रती वर्षी याप्रमाणे सन २००५-२००६ पर्यंत ९३८ संस्थांना देण्याची योजना आहे. या योजनेसाठी खालीलप्रमाणे अर्थसहाय्य देण्यात आलेले आहे.

(रक्कम रुपये लाखात)

२०१४-२०१५		२०१५-२०१६		२०१६-२०१७		२०१७-२०१८	
तरतूद	खर्च	तरतूद	खर्च	तरतूद	खर्च	तरतूद	खर्च
६६.८०	...	२९.९०	२६.४०	२६.४०	२५.४०	११.८०	...

(३) पुनर्रचित आदिवासी विविध कार्यकारी सहकारी संस्थांना स्वस्त धान्य दुकानासाठी व्यवस्थापकीय अनुदान :- नवीन आदिवासी विविध कार्यकारी सहकारी संस्थांमार्फत चालविण्यात येणाऱ्या स्वस्त धान्य दुकानांना येणारा तोटा भरून काढण्यासाठी रु. २,५०० पर्यंत प्रतिवर्षी किंवा प्रत्यक्ष येणारा तोटा यात जे कमी असेल एवढे अनुदान ५ वर्षांपर्यंत देण्यात येते. या योजनेसाठी खालीलप्रमाणे अर्थसहाय्य देण्यात आलेले आहे.

(रक्कम रुपये लाखात)

२०१४-२०१५		२०१५-२०१६		२०१६-२०१७		२०१७-२०१८	
तरतूद	खर्च	तरतूद	खर्च	तरतूद	खर्च	तरतूद	खर्च
...	...	...	...	...	...	...	...

(४) आदिवासी विविध कार्यकारी सहकारी संस्थांचे भाग खरेदी करण्यासाठी ७ वर्षे मुदतीचे बिनव्याजी कर्ज :- जुन्या संस्थेत सभासद न झालेले तसेच खातेफोड झाल्यानंतर नवीन झालेले भूधारकांना नवीन संस्थेचे सभासद होण्यासाठी व आदिवासी उपयोजनेखाली राबविण्यात येत असलेल्या योजनांचा फायदा मिळविण्यासाठी प्रत्येक आदिवासींना भाग खरेदीसाठी रुपये १०० पर्यंत भाग खरेदीसाठी बिनव्याजी कर्ज देण्यात येते. हे कर्ज पाच हप्त्यात परत करावयाचे असून, पहिला हप्ता कर्ज दिल्याच्या तारखेपासून तिसऱ्या वर्षी देय होतो. या योजनेखाली खालीलप्रमाणे अर्थसहाय्य देण्यात आलेले आहे.

(रक्कम रुपये लाखात)

२०१४-२०१५		२०१५-२०१६		२०१६-२०१७		२०१७-२०१८	
तरतूद	खर्च	तरतूद	खर्च	तरतूद	खर्च	तरतूद	खर्च
१२५.९२	१२५.८५	१६१.०९	१५१.४५	३५.८३	१७.१२	२१.००	...

(५) आदिवासी विविध कार्यकारी सहकारी संस्थांना बुडीत ऋण राखीव निधी अनुदान :- आदिवासी विकास विभागाच्या जुन्या आदिवासी संस्था बाबतच्या, दिनांक १८-८-१९७६ च्या शासन निर्णयानुसार येणे बाकी रकमेच्या ५ टक्के किंवा जास्तीत जास्त रु. ९०,००० बुडीत कर्ज राखीव निधीत शासकीय अनुदान देऊन जिल्हा सहकारी बँकेत स्वतंत्र निधीत या अनुदानाची रक्कम गुंतविण्याची योजना होती. नवीन संस्थांचे लहान कार्यक्षेत्र व कमी होणारे कर्ज वाटप लक्षात घेता या निधीची कमाल मर्यादा रु. ९०,००० ऐवजी रु. ३०,००० इतकी करून नवीन संस्थांना ही योजना लागू करण्यात आलेली आहे. या योजनेखाली पुढीलप्रमाणे अर्थसहाय्य देण्यात आले आहे.

(रुपये लाखात)

२०१४-२०१५		२०१५-२०१६		२०१६-२०१७		२०१७-२०१८	
तरतूद	खर्च	तरतूद	खर्च	तरतूद	खर्च	तरतूद	खर्च
१६.९०	३.१०	४.००	१.५१	३.४०	२.४०	३.४०	...

(६) आदिवासी विविध कार्यकारी सहकारी संस्थेच्या अल्प, अत्यल्प भूधारक सभासदांना ५ टक्केप्रमाणे व्याज अनुदान :- सध्या तीन विविध योजनांखाली अनुक्रमे ४ टक्के, ३ टक्के व्याज अनुदान १,५०० रुपयांपर्यंत पीक कर्ज घेण्याच्या जिराईत अल्प व अत्यल्प भूधारक आदिवासी शेतकऱ्यांना जिल्हा बँक/सहकार विभाग/आदिवासी विकास विभाग यांच्याकडून देण्यात येते. त्यापैकी प्रत्यक्षात जिल्हा बँकेकडून लाभार्थ्यांना फायदा मिळत नाही. तसेच व्याजाच्या दरात सुधारणा झाली असल्याने ११ टक्के ऐवजी १२ टक्के दराने व्याज आकारणी रु. २५,००० पर्यंतच्या कर्जावर करण्यात येत आहे. आदिवासी शेतकऱ्यांची सामाजिक व आर्थिक परिस्थिती लक्षात घेता तसेच त्यांचे जिराईत शेतीत आजही बहुसंख्येने कमी उत्पादन देणारी परंपरागत पीकेच घेतली जातात. ही वस्तुस्थिती लक्षात घेता आणि रु. १५,००० ची मर्यादा सन १९८२ मध्ये ठरलेली होती म्हणून रु. १५,००० पर्यंत पीक कर्ज घेणाऱ्या जिराईत शेतकऱ्यास हे कर्ज बिनव्याजी उपलब्ध व्हावे व त्यासाठी एकदम व्याज अनुदान परिपूर्ती (रिईम्बर्समेंट) व्हावी यासाठी सर्व तिन्ही योजना एकत्र करून व एक टक्क्याची वाढ करून १२ टक्के दराची एकत्रित योजना शासनाच्या आदिवासी विकास विभागाकडील शासन निर्णय क्र. आविम-१०९६/प्र.क्र.९३/का-३, दि. ३१ मार्च १९९८ अन्वये मंजूर करण्यात आली आहे. तसेच आतापर्यंत कर्जाची कमाल मर्यादा रु. १,५०० होती ती यापुढे रु. १५,००० पर्यंत वाढविण्यात आली आहे. तथापि, प्रत्येक सभासदास ह्या योजनेचा लाभ जास्तीत जास्त ३ वर्षे देण्यात यावा, अशी अट घालण्यात आली आहे. या योजनेखाली खालीलप्रमाणे अर्थसहाय्य देण्यात आलेले आहे.

(रक्कम रुपये लाखात)

२०१४-२०१५		२०१५-२०१६		२०१६-२०१७		२०१७-२०१८	
तरतूद	खर्च	तरतूद	खर्च	तरतूद	खर्च	तरतूद	खर्च
०.५०	०.५०	...	...	...	...	...	...

(७) पीक उत्पादन प्रोत्साहन योजना :- आदिवासी विविध कार्यकारी सहकारी संस्थेच्या सभासदांना ५ टक्के प्रमाणे व्याज अनुदान या योजनेखाली रु. १,००,००० पर्यंत पीक कर्जाची, दिनांक ३० जूनच्या आत व्याजासह परतफेड करणाऱ्या आदिवासी सभासदांना पीक उत्पादन प्रोत्साहन म्हणून ३ टक्के व रु. १,००,००१ ते रु. ३,००,००० पर्यंत २ टक्के अशी एकूण ५ टक्के पीक उत्पादन प्रोत्साहन योजनेअंतर्गत अर्थसहाय्य देण्यात येते. या योजनेखाली खालीलप्रमाणे अर्थसहाय्य देण्यात आलेले आहे.

(रक्कम रुपये लाखात)

२०१४-२०१५		२०१५-२०१६		२०१६-२०१७		२०१७-२०१८	
तरतूद	खर्च	तरतूद	खर्च	तरतूद	खर्च	तरतूद	खर्च
४३२.३३	४११.९२	२९२.३८	२८१.५९	४९९.५०	४५०.०१	३७६.९३	...

(८) आदिवासी सहकारी साखर कारखान्याचे भाग खरेदीसाठी आदिवासी सभासदांना वित्तीय सहाय्य व बिनव्याजी कर्ज :- आदिवासी सभासदांना सहकारी साखर कारखान्याचे सभासद होता यावे याकरिता ही योजना सहाय्या पंचवार्षिक योजनेच्या काळात १९८३-१९८४ पासून अंमलात आलेली आहे. या योजनेखाली आदिवासी शेतकऱ्यांना रुपये ५,००० किंवा भाग भांडवलाच्या पुस्तकी मूल्याएवढे अर्थसहाय्य देण्यात येते, त्यापैकी ५० टक्के रक्कम बिनव्याजी कर्ज रुपाने व ५० टक्के रक्कम अनुदान स्वरूपात देण्यात येते. कर्ज मंजूर झाल्याच्या तारखेपासून ३ वर्षांनंतर कर्जाची वसुली ५ समान हप्त्यामध्ये केली जाते. ही योजना जिल्हा उपनिबंधक, सहकारी संस्था यांच्या मार्फत राबविली जाते.

(रक्कम रुपये लाखात)

२०१४-२०१५		२०१५-२०१६		२०१६-२०१७		२०१७-२०१८	
तरतूद	खर्च	तरतूद	खर्च	तरतूद	खर्च	तरतूद	खर्च
१४.५८	२.६०	१०३.९०	१०२.९०	१२७.८५	९६.७०	११.३५	...

(९) सहकारी सुतगिरणीचे भाग खरेदीसाठी आदिवासी सभासदांना बिनव्याजी कर्ज व अनुदान :- आदिवासी शेतकरी, आदिवासी भूमिहीन शेतमजुरांना सहकार क्षेत्रात सहभागी करून त्यांचा आर्थिक विकास होण्यासाठी तसेच बहुतांश शेतकरी कापूस उत्पादक आदिवासी शेतकरी हे अल्प भूधारक आहेत. त्यांच्या या उत्पादनाची योग्य किंमत मिळावी तसेच बि-बियाणे, खते इ. बाबतीत मदत व्हावी म्हणून त्यांच्या परिसरातील सहकारी सुतगिरणीचे त्यांना सभासद होणे आवश्यक आहे. यासाठी कापूस उत्पादक आदिवासी शेतकऱ्यांना सहकारी सुतगिरणीचे भाग (शेअर्स) खरेदी करण्यासाठी आदिवासी उपयोजनेअंतर्गत अर्थसहाय्य देण्याची योजना सध्या कार्यान्वित आहे.

(रक्कम रुपये लाखात)

२०१४-२०१५		२०१५-२०१६		२०१६-२०१७		२०१७-२०१८	
तरतूद	खर्च	तरतूद	खर्च	तरतूद	खर्च	तरतूद	खर्च
...	...	...	...	...	...	...	...

(१०) आदिवासी सहकारी साखर कारखान्यांना भागभांडवली अंशदान :- ज्या आदिवासी सहकारी साखर कारखान्यांचे ८० टक्के सभासद आदिवासी असतात व २० टक्के सभासद हे बिगर आदिवासी असतात अशा आदिवासी सहकारी साखर कारखान्यांना शासकीय भागभांडवल १:१ ठेवून १:९ या प्रमाणात भागभांडवल पुरवण्यात येते.

(रक्कम रुपये लाखात)

२०१४-२०१५		२०१५-२०१६		२०१६-२०१७		२०१७-२०१८	
तरतूद	खर्च	तरतूद	खर्च	तरतूद	खर्च	तरतूद	खर्च
...	...	...	...	...	...	...	...

(११) आदिवासी सहकारी सुतगिरण्यांना भागभांडवली अंशदान :- आदिवासी उपयोजना क्षेत्रातील/आदिवासी उपयोजना क्षेत्राबाहेरील सहकारी सुतगिरणीस प्रत्येकी २,५०० चा त्यांच्या सुतगिरणीसाठी कर्ज व भागभांडवलाचे प्रमाण १:१ ठेवून १:९ या प्रमाणात शासकीय भागभांडवल पुरवण्यात येते.

(रक्कम रुपये लाखात)

२०१४-२०१५		२०१५-२०१६		२०१६-२०१७		२०१७-२०१८	
तरतूद	खर्च	तरतूद	खर्च	तरतूद	खर्च	तरतूद	खर्च
...	...	...	...	...	...	...	...

विवरणपत्र- " ब "

आदिवासी उपयोजना

कार्यक्रमानुसार प्रधान शीर्षनिहाय एकूण अर्थसंकल्पीय अंदाज, २०१७-२०१८

(रक्कम रुपये लाखात)

अनुक्रमांक	कार्यक्रम	प्रत्यक्ष, खर्च २०१५-२०१६		अर्थसंकल्प, २०१६-२०१७		सुधारित अंदाज, २०१६-२०१७		अर्थसंकल्प, २०१७-२०१८					
		योजनेतर	योजनांतर्गत	योजनेतर	योजनांतर्गत	योजनेतर	योजनांतर्गत	योजनेतर	योजनांतर्गत				
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४
२२२५		१३३.४५		१३३.४५	६२.०५		६२.०५	६२.०५		६२.०५	५१.४५		५१.४५
२२३०													
२४०५													
२४०८													
२४२५				४३०.५९	५५८.७६		५५८.७६	५५८.७६		५५८.७६	४४४.८२		४४४.८२
३४५६													
४२२५													
४४२५				२.९०	२.२०		२.२०	२.२०		२.२०	०.२०		०.२०
४८५१													
६२२५				५.४५	६६.२५		६६.२५	६६.२५		६६.२५	५४.५५		५४.५५
६४२५													
६४३४													
२४५६													
७४७५													
४४०५													
४२५०													
६८५१													
	एकूण-क-स्थूल	५७२.३९		५७२.३९	६८९.२६		६८९.२६	६८९.२६		६८९.२६	५५१.०२		५५१.०२
	वजा-वसुली												
	एकूण-क-निव्वळ	५७२.३९		५७२.३९	६८९.२६		६८९.२६	६८९.२६		६८९.२६	५५१.०२		५५१.०२

(अ) वित्तीय व्यवस्थेची साधणे-

प्रधान शीर्ष

अनु- क्रमांक	कार्यक्रमाचे नाव	प्रत्यक्ष खर्च २०१५-२०१६		अर्थसंकल्प, २०१६-२०१७		सुधारित अंदाज, २०१६-२०१७		अर्थसंकल्प, २०१७-२०१८					
		महसूल	भांडवली	महसूल	भांडवली	महसूल	भांडवली	महसूल	भांडवली				
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४
आदिवासी उपयोजना-													
	योजनेतर	४७०.६५	१०१.७५	५७२.३९	५६६.६१	१२२.६५	६८९.२६	५६६.६१	१२२.६५	६८९.२६	३८९.५७	१७१.४५	५५१.०२
	योजनांतर्गत	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
	राष्ट्रीय सहकार विकास	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
	निगम पुरस्कृत योजना	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
	निगम हिस्सा.	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
	एकूण-स्थूल	४७०.६५	१०१.७५	५७२.३९	५६६.६१	१२२.६५	६८९.२६	५६६.६१	१२२.६५	६८९.२६	३८९.५७	१७१.४५	५५१.०२
	वजा-परतावा	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
	एकूण-शिल्लक	४७०.६५	१०१.७५	५७२.३९	५६६.६१	१२२.६५	६८९.२६	५६६.६१	१२२.६५	६८९.२६	३८९.५७	१७१.४५	५५१.०२

तक्ता-एक (चालू)

(रक्कम रुपये लाखात)

	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३
(दोन) औद्योगिक सहकारी संस्था- ग्रामीण कारागीरांच्या बहुउद्देशीय संस्थांना भाग भांडवल. मागासवर्गीय यंत्रमाग विणकरांच्या सहकारी संस्थांना भाग भांडवल. औद्योगिक सहकारी संस्थांना भाग भांडवल. हातमाग उद्योगाचा विकास व्याज अनुदान औद्योगिक सहकारी संस्थांचे भाग खरेदी- साठी कर्ज. दारिद्र्यरेषेखालील कुटुंबांना साडी/धोती संचाचे वाटप अनुदान.													
एकूण-(दोन)-स्थूल													
वजा-वसुली													
एकूण-(दोन)-निव्वळ													
(तीन) सहकारी सूत गिरणी- भाग खरेदीसाठी अनुदान कर्ज भाग भांडवल													
एकूण-(तीन)-स्थूल													
वजा-वसुली													
एकूण-(तीन)-निव्वळ													
(चार) प्रक्रिया संस्था- साखर कारखाने भाग भांडवल खरेदीसाठी अर्थसहाय्य. अनुदान कर्ज भाग भांडवल शेतकी प्रक्रिया संस्था भाग भांडवल इतर प्रक्रिया संस्था													
एकूण-(चार)-स्थूल	४७०.६५	१०१.७५	५७२.३९	५६६.६१	१२२.६५	६८९.२६	६८९.२६	५६६.६१	१२२.६५	६८९.२६	३८९.५७	१७१.४५	५५१.०२
वजा-वसुली													
एकूण-(चार)-निव्वळ	४७०.६५	१०१.७५	५७२.३९	५६६.६१	१२२.६५	६८९.२६	६८९.२६	५६६.६१	१२२.६५	६८९.२६	३८९.५७	१७१.४५	५५१.०२

	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३
(क) वितीय व्यवस्थेची साधने-													
प्रधान शीर्ष													
२२२५	१३३.४५	१३३.४५	६२.०५	६२.०५	६२.०५	६२.०५	६२.०५	६२.०५	६२.०५	६२.०५	५९.४५	५९.४५	५९.४५
२२३०	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....
२४०५	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....
२४०८	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....
२४२५	४३०.५९	४३०.५९	५५८.७६	५५८.७६	५५८.७६	५५८.७६	५५८.७६	५५८.७६	५५८.७६	५५८.७६	४४४.८२	४४४.८२	४४४.८२
३४५६	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....
४२२५	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....
४४२५	२.९०	२.९०	२.२०	२.२०	२.२०	२.२०	२.२०	२.२०	२.२०	२.२०	०.२०	०.२०	०.२०
४८५२	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....
६२२५	५.४५	५.४५	६६.२५	६६.२५	६६.२५	६६.२५	६६.२५	६६.२५	६६.२५	६६.२५	५४.५५	५४.५५	५४.५५
६४२५	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....
६४३४	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....
२४५६	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....
७४७५	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....
४४०५	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....
४२५०	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....
६८५९	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....
एकूण-क-रूखल													
.....	५७२.३९	५७२.३९	६८९.२६	६८९.२६	६८९.२६	६८९.२६	६८९.२६	६८९.२६	६८९.२६	६८९.२६	५५९.०२	५५९.०२	५५९.०२
वजा-वसुली													
.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....
एकूण-क-निव्वळ													
.....	५७२.३९	५७२.३९	६८९.२६	६८९.२६	६८९.२६	६८९.२६	६८९.२६	६८९.२६	६८९.२६	६८९.२६	५५९.०२	५५९.०२	५५९.०२

महसूल व वन विभाग

(जनजाती क्षेत्र उपयोजना)

प्रधान मुख्य वनसंरक्षक, म. रा., नागपूर
कार्यक्रम व त्यातील कर्मचाऱ्यांची संख्या दर्शविणारे विवरणपत्र
तक्ता क्र. १

कर्मचारीविषयक गोष्टवारा :

अ. क्र.	कार्यक्रम क्रमांक व नाव	कर्मचाऱ्यांची संख्या	
		२०१६-२०१७	२०१७-२०१८
१.	निर्देशन व प्रशासन	...	...
२.	वन संशोधन	...	...
३.	शिक्षण व प्रशिक्षण	...	...
४.	वनसंरक्षण व विकास	...	...
५.	वृक्षारोपन योजना	...	...
६.	वनोत्पादन	...	...
७.	वन दळणवळण व इमारती	...	...
८.	वन्यप्राणी व्यवस्थापन व निसर्ग संवर्धन	...	...
९.	वने, उपवने व कल्याणविषयक कार्यक्रम	...	...
१०.	वन विकास महामंडळ मर्यादित	...	...
		एकूण ...	निरंक
			निरंक

सर्व कार्यक्रमातील कर्मचाऱ्यांची संख्या, पदनाम व वेतनमान दर्शविणारे विवरणपत्र
तक्ता क्र. २

अनुक्रमांक	पदनाम	वेतनमान		पदसंख्या	
		समान वेतन बँड	ग्रेड वेतन	२०१६-२०१७	२०१७-२०१८
१	२	३	४	५	
१.	राजपत्रित	रुपये			
	सहायक वनसंरक्षक	९,३००-३४,८००	५,०००	...	...
	वनक्षेत्रपाल	९,३००-३४,८००	४,४००	...	...
			एकूण ...	...	...
२.	अराजपत्रित-वर्ग ३				
	वनपाल	५,२००-२०,२००	२,४००	...	...
	वनरक्षक	५,२००-२०,२००	१,८००	...	...
	लेखापाल	५,२००-२०,२००	२,८००	...	...
	लिपिक	५,२००-२०,२००	१,९००	...	...
	वाहन चालक	५,२००-२०,२००	१,९००	...	...
			एकूण ...	...	...
१.	अराजपत्रित-वर्ग ४				
	चौकीदार	४,४४०-७,४४०	१,३००	...	...
	स्वच्छक	४,४४०-७,४४०	१,३००	...	...
	महावत	५,२००-२०,२००	१,८००	...	...
	गवत कापणारा	४,४४०-७,४४०	१,६००	...	...
			एकूण ...	...	...
			एकूण बेरीज...	निरंक	निरंक

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३
(४) खालावलेल्या वनांचे पुनर्वनीकरण												
वेतन	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
मजुरी	१६,३१,८६	१६,३१,८६	१६,३१,८६	१०,७९,१७	१०,७९,१७	१०,७९,१७	१३,९२,०४	१३,९२,०४	१३,९२,०४	१३,९२,०४	१५,३१,२४	१५,३१,२४
साहित्य व पुरवठा	४,०७,९६	४,०७,९६	४,०७,९६	...	२,६९,७९	२,६९,७९	...	३,४८,०१	३,४८,०१	३,४८,०१	३,८२,८१	३,८२,८१
एकूण-(४)-स्थूल	२०,३९,८२	२०,३९,८२	२०,३९,८२	...	१३,४८,९६	१३,४८,९६	...	१७,४०,०५	१७,४०,०५	१७,४०,०५	१९,१४,०५	१९,१४,०५
(५) लागवड कार्यक्रम												
मजुरी	...	९४,१६	९४,१६	...	...	...	...	१,७६,७३	१,७६,७३	...	१,९४,४०	१,९४,४०
साहित्य व पुरवठा	...	२३,५३	२३,५३	...	...	...	...	४४,१८	४४,१८	...	४८,६०	४८,६०
एकूण-(५)-स्थूल	...	१,१७,६९	१,१७,६९	...	...	...	...	२,२०,९१	२,२०,९१	...	२,४३,००	२,४३,००
(६) अकलकुवा धडगाव विशेष कृती कार्यक्रम												
मजुरी	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
साहित्य व पुरवठा	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
एकूण-(६)-स्थूल	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
(७) विदर्भ विकास कार्यक्रम अंतर्गत (बांदु लागवड)												
मजुरी	...	७,०९,७८	७,०९,७८	...	...	...	...	...	...	...	...	...
साहित्य व पुरवठा	...	१,१५,४८	१,१५,४८	...	...	...	...	...	...	...	...	...
एकूण-(७)-स्थूल	...	८,२५,२६	८,२५,२६	...	...	...	...	...	...	...	...	...
(क) वित्त व्यवस्थेची साधने-												
(१) मागणी क्रमांक टी-५												
प्रधान शीर्ष-२४०६	...	२०,७४,४५	२०,७४,४५	...	१३,४८,९६	१३,४८,९६	...	१७,४०,०५	१७,४०,०५	...	१९,१४,०५	१९,१४,०५
वनीकरण व वन्यजीव	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
(२) मागणी क्रमांक टी-६												
प्रधान शीर्ष-४४०६	...	९,६७,१०	९,६७,१०	...	...	...	...	२,७७,६७	२,७७,६७	...	३,०५,४४	३,०५,४४
वनावरील मांडवली खर्च	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
एकूण-(क)-स्थूल	...	३०,४१,५५	३०,४१,५५	...	१३,४८,९६	१३,४८,९६	...	२०,१७,७२	२०,१७,७२	...	२२,१९,४९	२२,१९,४९

कार्यक्रम क्र. ५-वृक्षारोपन योजना

तक्ता क्र. १

(रुपये हजारत)

(दोन) वित्तीय आवश्यकता :

तपशील	प्रत्यक्ष, २०१५-२०१६		अर्थसंकल्प, २०१६-२०१७		सुधारित अंदाज, २०१६-२०१७		प्रस्तावित अर्थसंकल्प, २०१७-२०१८					
	योजनेतर	योजनांतर्गत	योजनेतर	योजनांतर्गत	योजनेतर	योजनांतर्गत	योजनेतर	योजनांतर्गत				
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३
(अ) कार्यवार वर्गीकरण-												
(१) मध्यवर्ती रोपमळे	...	२,३१,४०	२,३१,४०	...	२,९५,८८	२,९५,८८	...	२,९५,८८	२,९५,८८	...	३,२५,४७	३,२५,४७
(२) सर्वोपयोगी वृक्षांची लागवड	...	१२,७६,८४	१२,७६,८४	...	१३,१५,९५	१३,१५,९५	...	१३,१५,९५	१३,१५,९५	...	१४,४७,५५	१४,४७,५५
(३) भरीव वनीकरण	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
एकूण	...	१५,०८,२४	१५,०८,२४	...	१६,११,८३	१६,११,८३	...	१६,११,८३	१६,११,८३	...	१७,७३,०२	१७,७३,०२
(ब) उद्दिष्टवार वर्गीकरण-												
(१) मध्यवर्ती रोपमळे-												
वेतन	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
मजुरी	...	९२,५६	९२,५६	...	१,१८,३५	१,१८,३५	...	१,१८,३५	१,१८,३५	...	१,३०,९९	१,३०,९९
साहित्य व पुरवठा	...	१,३८,८४	१,३८,८४	...	१,७७,५३	१,७७,५३	...	१,७७,५३	१,७७,५३	...	१,९५,२८	१,९५,२८
एकूण	...	२,३१,४०	२,३१,४०	...	२,९५,८८	२,९५,८८	...	२,९५,८८	२,९५,८८	...	३,२५,४७	३,२५,४७
(२) सर्वोपयोगी वृक्षांची लागवड-												
वेतन	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
मजुरी	...	१०,२१,४७	१०,२१,४७	...	१०,५२,७६	१०,५२,७६	...	१०,५२,७६	१०,५२,७६	...	११,५८,०४	११,५८,०४
साहित्य व पुरवठा	...	२,५५,३७	२,५५,३७	...	२,६३,९९	२,६३,९९	...	२,६३,९९	२,६३,९९	...	२,८९,५१	२,८९,५१
एकूण	...	१२,७६,८४	१२,७६,८४	...	१३,१५,९५	१३,१५,९५	...	१३,१५,९५	१३,१५,९५	...	१४,४७,५५	१४,४७,५५
(३) भरीव वनीकरण कार्यक्रम-												
मजुरी	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
साहित्य व पुरवठा	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
एकूण	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
एकूण-(ब)	...	१५,०८,२४	१५,०८,२४	...	१६,११,८३	१६,११,८३	...	१६,११,८३	१६,११,८३	...	१७,७३,०२	१७,७३,०२

तक्ता एक (चारु)

(रुपये हजारत)

	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३
(क) वित्त व्यवस्थेची साधने—													
(१) मागणी क्रमांक टी-५													
प्रधान शीर्ष-२४०६													
वनीकरण व वन्यजीवन	...	२,३१,४०	२,३१,४०	...	२,९५,८८	२,९५,८८	...	२,९५,८८	२,९५,८८	...	३,२५,४७	३,२५,४७	
(२) मागणी क्रमांक टी-६													
प्रधान शीर्ष-४४०६													
वन्यजीवन यावरील भांडवली खर्च...	१२,७६,८४	१२,७६,८४	...	१३,१५,९५	१३,१५,९५	...	१३,१५,९५	१३,१५,९५	...	१३,१५,९५	१३,१५,९५	...	२,९५,८८
एकूण—(क)—रथूल	...	१५,०८,२४	१५,०८,२४	...	१६,११,८३	१६,११,८३	...	१६,११,८३	१६,११,८३	...	१६,११,८३	...	६,२१,३५
													१७,७३,०२

कार्यभाराचा सारांश व वित्तीय आवश्यकतेचे स्पष्टीकरण
तक्ता क्र. २

योजनेचे नाव	बाब	वर्ष	वर्ष	वर्ष
		प्रत्यक्ष, २०१५-२०१६ क्षेत्र (हेक्टरमध्ये)	अंदाजित, २०१६-२०१७ क्षेत्र (हेक्टरमध्ये)	प्रस्तावित, २०१७-२०१८ क्षेत्र (हेक्टरमध्ये)
1	2	3	4	5
१. वैरण संपत्तीचा विकास	लागवड पूर्व प्रथम वर्ष द्वितीय वर्ष तृतीय वर्ष			
२. संयुक्त वन व्यवस्थापन	लागवड पूर्व प्रथम वर्ष द्वितीय वर्ष तृतीय वर्ष			
३. खालावलेल्या वनांचे पुनर्वनीकरण	लागवड पूर्व प्रथम वर्ष द्वितीय वर्ष तृतीय वर्ष			
४. किरकोळ वनोत्पादनाचा विकास	लागवड पूर्व प्रथम वर्ष द्वितीय वर्ष तृतीय वर्ष			
५. लागवड कार्यक्रम	लागवड पूर्व प्रथम वर्ष द्वितीय वर्ष तृतीय वर्ष			
६. अक्कलकुवा, धडगाव (विशेष कृती कार्यक्रम)	लागवड पूर्व प्रथम वर्ष द्वितीय वर्ष तृतीय वर्ष	...	...	...

कार्यभाराचा सारांश व वित्तीय आवश्यकतेचे स्पष्टीकरण
तक्ता दोन

योजनेचे नाव	बाब	वर्ष	वर्ष	वर्ष
		प्रत्यक्ष, २०१५-२०१६ क्षेत्र (हेक्टरमध्ये)	अंदाजित, २०१६-२०१७ क्षेत्र (हेक्टरमध्ये)	प्रस्तावित, २०१७-२०१८ क्षेत्र (हेक्टरमध्ये)
1	2	3	4	5
१. विदर्भ विकास कार्यक्रमांतर्गत (बांबू लागवड)	लागवड पूर्व	...	...	...
	प्रथम वर्ष	१४५८.००	...	...
	द्वितीय वर्ष	८४९.००	१४५८.००	...
	तृतीय वर्ष	१३६८.००	८४९.००	१४५८.००
	चतुर्थ वर्ष	६६०.००	१३६८.००	८४९.००
	पंचम वर्ष	४३७०.६०...	६६०.००	१३६८.००
२. सर्वोपयोगी वृक्षांची लागवड	लागवड पूर्व	...	...	...
	प्रथम वर्ष	...	...	...
	द्वितीय वर्ष	...	...	...
	तृतीय वर्ष	...	...	...

तक्ता एक (चालू)

(रुपये हजारत)

	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३
(३) गौण वनोत्पादनाचा विकास—													
०२-माजुरी	...	...	८,०५,६४	८,०५,६४	...	६,३७,४६	६,३७,४६	...	६,३७,४६	६,३७,४६	...	७,०१,२०	७,०१,२०
साहित्य व पुरवठा	...	...	२,०१,४१	२,०१,४१	...	१,५९,३७	१,५९,३७	...	१,५९,३७	१,५९,३७	...	१,७५,३१	१,७५,३१
एकूण (३)	...	...	१०,०७,०५	१०,०७,०५	...	७,९६,८३	७,९६,८३	...	७,९६,८३	७,९६,८३	...	८,७६,५१	८,७६,५१
एकूण (ब)	...	...	१०,०७,०५	१०,०७,०५	...	७,९६,८३	७,९६,८३	...	७,९६,८३	७,९६,८३	...	८,७६,५१	८,७६,५१
(क) वित्त व्यवस्थेची साधने—													
(१) मागणी क्रमांक टी-५	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
प्रधान शीर्ष-२४०६	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
वनीकरण व वन्यजीव	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
(२) मागणी क्रमांक टी-६	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
प्रधान शीर्ष-४४०६	...	...	१०,०७,०५	१०,०७,०५	...	७,९६,८३	७,९६,८३	...	७,९६,८३	७,९६,८३	...	८,७६,५१	८,७६,५१
वनावरील भांडवली खर्च	...	...	१०,०७,०५	१०,०७,०५	...	७,९६,८३	७,९६,८३	...	७,९६,८३	७,९६,८३	...	८,७६,५१	८,७६,५१
एकूण—(निव्वळ)	...	...	१०,०७,०५	१०,०७,०५	...	७,९६,८३	७,९६,८३	...	७,९६,८३	७,९६,८३	...	८,७६,५१	८,७६,५१

कार्यभाराचा सारांश व वित्तीय आवश्यकताचे स्पष्टीकरण
तक्ता दोन

योजनेचे नाव	बाब	वर्ष	वर्ष	वर्ष
		प्रत्यक्ष, २०१५-२०१६	अंदाजित, २०१६-२०१७	प्रस्तावित, २०१७-२०१८
१	२	३	४	५
गौण वनोत्पादनाचा विकास	लागवड पूर्व प्रथम वर्ष द्वितीय वर्ष तृतीय वर्ष			

कार्यक्रम क्र. ७-दलणवळण व इमारती
तक्ता क्र. १

(दोन) वित्तीय आवश्यकता :

तपशील	प्रत्यक्ष, २०१५-२०१६		अर्थसंकल्प, २०१६-२०१७		सुधारित अंदाज, २०१६-२०१७		प्रस्तावित अर्थसंकल्प, २०१७-२०१८					
	योजनेतर	योजनांतर्गत	योजनेतर	योजनांतर्गत	योजनेतर	योजनांतर्गत	योजनेतर	योजनांतर्गत				
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३
	एकूण	एकूण	एकूण	एकूण	एकूण	एकूण	एकूण	एकूण	एकूण	एकूण	एकूण	एकूण
(अ) कार्यवार वर्गीकरण— दलणवळण व इमारती	...	...	...	...	...	...	...	८५,००	८५,००	...	९३,५०	९३,५०
(ब) उद्दिष्टवार वर्गीकरण— दलणवळण व इमारती	...	...	...	...	...	...	...	८५,००	८५,००	...	९३,५०	९३,५०
वेतन	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
मजुरी	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
प्रवास खर्च	...	...	...	...	...	...	...	३४,००	३४,००	...	३७,४०	३७,४०
साहित्य पुरवठा	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
एकूण	...	...	...	...	...	...	...	५१,००	५१,००	...	५६,९०	५६,९०
एकूण (ब)	...	...	...	...	...	...	...	८५,००	८५,००	...	९३,५०	९३,५०
(क) वित्त व्यवस्थेची साधने—	...	...	...	...	...	...	...	८५,००	८५,००	...	९३,५०	९३,५०
(१) मागणी क्रमांक टी-५ प्रधान शीर्ष-२४०६ वनीकरण व वन्यजीवन	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
(२) मागणी क्रमांक टी-६ प्रधान शीर्ष-४४०६ वनावरील भांडवली खर्च	...	...	...	...	...	...	...	८५,००	८५,००	...	९३,५०	९३,५०
एकूण—(क)	...	...	...	...	...	...	...	८५,००	८५,००	...	९३,५०	९३,५०

(रुपये हजारत)

कार्यभाराचा सारांश व वित्तीय आवश्यकतेचे स्पष्टीकरण
तक्ता दोन

अनुक्रमांक	कामाचे विवरण	बाब	वर्ष	वर्ष	वर्ष
			प्रत्यक्ष, २०१५-२०१६	अंदाजित, २०१६-२०१७	प्रस्तावित, २०१७-२०१८
१	२	३	४	५	६
१.	रस्त्यांचे बांधकाम (कि. मी.)	...	...	...	...
	खडीचे रस्ते	...	...	...	...
	मुरूमांचे रस्ते	...	...	...	...
	मातीचे रस्ते	...	...	...	...
२.	पुलांचे बांधकाम	...	...	...	...
३.	इमारतींचे बांधकाम	...	...	...	...
	कर्मचाऱ्यांचे निवासस्थान	...	...	...	...
	प्रकार-१	...	...	...	...
	प्रकार-२	...	...	...	...
	प्रकार-३	...	...	...	...
	प्रकार-४	...	...	...	...
	प्रकार-५	...	...	...	...
	प्रशासकीय इमारती	...	...	...	...
	विश्रामगृहे	...	...	...	...
	विहीरीचे बांधकाम	...	...	...	...

कार्यभाराचा सारांश व वित्तीय आवश्यकतेचे स्पष्टीकरण

तक्ता दोन

बाब १	वर्ष	वर्ष	वर्ष
	प्रत्यक्ष, २०१५-२०१६	अंदाजित, २०१६-२०१७	प्रस्तावित, २०१७-२०१८
	२	३	४
१. रस्त्यांचे बांधकाम (कि. मी.)	...	...	...
२. मोऱ्यांचे बांधकाम (रूपये)	...	...	...
३. इमारतींचे बांधकाम	...	...	...
४. तलावांचे बांधकाम (रूपये)	...	...	...
५. विहीरींचे बांधकाम (रूपये)	...	...	...
६. इतर कामे	...	...	...

कार्यक्रम क्र. ९-बने, उपवने आणि कल्याण विषयक कार्यक्रम
तक्ता क्र. १

(दोन) वित्तीय आवश्यकता :

तपशील	प्रत्यक्ष, २०१५-२०१६			अर्थसंकल्प, २०१६-२०१७			सुधारित अंदाज, २०१६-२०१७			प्रस्तावित अर्थसंकल्प, २०१७-२०१८		
	योजनेतर	योजनांतर्गत	एकूण	योजनेतर	योजनांतर्गत	एकूण	योजनेतर	योजनांतर्गत	एकूण	योजनेतर	योजनांतर्गत	एकूण
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३
(अ) कार्यवार वर्गीकरण-												
(१) वन कामगार कल्याण	...	...	...	...	...	...	...	७७,००	७७,००	...	८४,७०	८४,७०
(२) आदिवासी लाभार्थ्यांना कुकींग गॅस, सोलर कुकर पुरवठा करणे. (आदि. उपयोजना)	१७,५०.००	१७,५०.००	१७,५०.००	...	...	...	...	...	...	...	...	...
(३) संयुक्त वन व्यवस्थापन	९,५०.८७	९,५०.८७	९,५०.८७	८,४३,५४	८,४३,५४	८,४३,५४	...	८,४३,५४	८,४३,५४	...	९,२७,८९	९,२७,८९
(४) वनसंरक्षण योजना	२,५३,६२	२,५३,६२	२,५३,६२	२,८४,९०	२,८४,९०	२,८४,९०	...	२,८४,९०	२,८४,९०	...	३,१३,३९	३,१३,३९
(५) वनक्षेत्रात पर्यटन स्थळांचा विकास	७,२२,१५	७,२२,१५	७,२२,१५	...	...	...	...	१५,००	१५,००	...	१६,५०	१६,५०
(६) आदिवासी क्षेत्रात पर्या. अंतर्गत व्याघ्र प्रकल्पाखाली रोजगार निर्माण करणे.	...	...	...	१,८८,००	१,८८,००	१,८८,००	...	१,८८,००	१,८८,००	...	२,०६,८०	२,०६,८०
(७) नावीन्य पूर्ण योजना	१,४४,०८	१,४४,०८	१,४४,०८	...	...	...	...	...	...	...	...	...
(८) वन तळी बांधणे (दगडी बंधाऱ्याचे बांधकाम)	३४,७५,८१	३४,७५,८१	३४,७५,८१	१५,२९,५५	१५,२९,५५	१५,२९,५५	...	१५,२९,५५	१५,२९,५५	...	१६,८२,६२	१६,८२,६२
एकूण (अ)	७२,९६,५३	७२,९६,५३	७२,९६,५३	२८,४५,९९	२८,४५,९९	२८,४५,९९	...	२९,३८,०९	२९,३८,०९	...	३२,३१,९०	३२,३१,९०
(ब) उद्दिष्टवार वर्गीकरण-												
(१) वन कामगार कल्याण	...	...	...	...	...	...	...	७७,००	७७,००	...	८४,७०	८४,७०
(२) आदिवासी लाभार्थ्यांना कुकींग गॅस, सोलर कुकर पुरवठा करणे. (आदि. उपयोजना)	१७,५०.००	१७,५०.००	१७,५०.००	...	...	...	...	...	...	...	...	...
(३) संयुक्त वन व्यवस्थापन	९,५०.८७	९,५०.८७	९,५०.८७	८,४३,५४	८,४३,५४	८,४३,५४	...	८,४३,५४	८,४३,५४	...	९,२७,८९	९,२७,८९
(४) वनसंरक्षण योजना	२,५३,६२	२,५३,६२	२,५३,६२	२,८४,९०	२,८४,९०	२,८४,९०	...	२,८४,९०	२,८४,९०	...	३,१३,३९	३,१३,३९
(५) वनक्षेत्रात पर्यटन स्थळांचा विकास	७,२२,१५	७,२२,१५	७,२२,१५	...	...	...	...	१५,००	१५,००	...	१६,५०	१६,५०
(६) आदिवासी क्षेत्रात पर्या. अंतर्गत व्याघ्र प्रकल्पाखाली रोजगार निर्माण करणे.	...	...	...	१,८८,००	१,८८,००	१,८८,००	...	१,८८,००	१,८८,००	...	२,०६,८०	२,०६,८०
(७) नावीन्य पूर्ण योजना	१,४४,०८	१,४४,०८	१,४४,०८	...	...	...	...	...	...	...	...	...
(८) वन तळी बांधणे (दगडी बंधाऱ्याचे बांधकाम)	३४,७५,८१	३४,७५,८१	३४,७५,८१	१५,२९,५५	१५,२९,५५	१५,२९,५५	...	१५,२९,५५	१५,२९,५५	...	१६,८२,६२	१६,८२,६२
एकूण	७२,९६,५३	७२,९६,५३	७२,९६,५३	२८,४५,९९	२८,४५,९९	२८,४५,९९	...	२९,३८,०९	२९,३८,०९	...	३२,३१,९०	३२,३१,९०
एकूण-(ब)	७२,९६,५३	७२,९६,५३	७२,९६,५३	२८,४५,९९	२८,४५,९९	२८,४५,९९	...	२९,३८,०९	२९,३८,०९	...	३२,३१,९०	३२,३१,९०
एकूण-(ब) स्थूल	७२,९६,५३	७२,९६,५३	७२,९६,५३	२८,४५,९९	२८,४५,९९	२८,४५,९९	...	२९,३८,०९	२९,३८,०९	...	३२,३१,९०	३२,३१,९०
एकूण-(ब) निव्वळ	७२,९६,५३	७२,९६,५३	७२,९६,५३	२८,४५,९९	२८,४५,९९	२८,४५,९९	...	२९,३८,०९	२९,३८,०९	...	३२,३१,९०	३२,३१,९०

तक्रा एका (बालु)

(रुपये हजारान)

	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३
(क) वित्त व्यवस्थेची साधने—													
(१) मागाणी क्रमांक टी-५													
प्रधान शीर्ष-२४०६													
वनीकरण व वन्यजीवन	...	३८,२०,७२	३८,२०,७२	...	१३,१६,४४	१३,१६,४४	...	१४,०८,५४	१४,०८,५४	...	१५,४९,२८	१५,४९,२८	
(२) मागाणी क्रमांक टी-६													
प्रधान शीर्ष-४४०६													
वनावरील मांडवली खर्च	...	३४,७५,८१	३४,७५,८१	...	१५,२९,५५	१५,२९,५५	...	१५,२९,५५	१५,२९,५५	...	१६,८२,६२	१६,८२,६२	
एकूण (क)	...	७२,९६,५३	७२,९६,५३	...	२८,४५,९९	२८,४५,९९	...	२९,३८,०९	२९,३८,०९	...	३२,३१,९०	३२,३१,९०	
एकूण—(क) स्थूल	...	७२,९६,५३	७२,९६,५३	...	२८,४५,९९	२८,४५,९९	...	२९,३८,०९	२९,३८,०९	...	३२,३१,९०	३२,३१,९०	
एकूण—(क) निव्वळ	...	७२,९६,५३	७२,९६,५३	...	२८,४५,९९	२८,४५,९९	...	२९,३८,०९	२९,३८,०९	...	३२,३१,९०	३२,३१,९०	

कार्यक्रम क्र. १०-वनविकास महामंडळ मर्यादित, महाराष्ट्र राज्य
तक्ता क्र. १

(रुपये हजारत)

(दोन) वित्तीय आवश्यकता :

तपशील	प्रत्यक्ष, २०१५-२०१६		अर्थसंकल्प, २०१६-२०१७		सुधारित अंदाज, २०१६-२०१७		प्रस्तावित अर्थसंकल्प, २०१७-२०१८					
	योजनेतर	योजनांतर्गत	योजनेतर	योजनांतर्गत	योजनेतर	योजनांतर्गत	योजनेतर	योजनांतर्गत				
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३
(अ) कार्यवार वर्गीकरण—												
वनविकास महामंडळास भाग भांडवल	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
एकूण (अ)	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
(ब) उद्दिष्टवार वर्गीकरण—												
वनविकास महामंडळास भाग भांडवल	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
एकूण (ब)	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
(क) वित्त व्यवस्थेची साधने—												
(१) मागणी क्रमांक टी-५	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
प्रधान शीर्ष-४४०६	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
वनीकरण व वन्यजीवन	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
यावरील भांडवली खर्च	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
एकूण—(क)	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...

कार्यभाराचा सारांश व वित्तीय आवश्यकताचे स्पष्टीकरण
तक्ता दोन

१	पर्यटन स्थळांचा विकास		
	प्रत्यक्ष, २०१५-२०१६	अंदाजित, २०१६-२०१७	प्रस्तावित, २०१७-२०१८
	२	३	४
१. रस्ते (कि. मी.)	...	...	...
२. पूल (संख्या)	...	...	...
३. इमारती (संख्या)	...	...	...
४. पर्यटन स्थळांचा विकास	आदिवासी क्षेत्रात पर्यटन स्थळांचा विकास करण्यात आलेला आहे.	आदिवासी क्षेत्रामध्ये पर्यटन स्थळांचा विकास करणे.	आदिवासी क्षेत्रामध्ये पर्यटन स्थळांचा विकास करणे.

कार्यभाराचा सारांश व वित्तीय आवश्यकतेचे स्पष्टीकरण
तक्ता दोन

योजनेचे नाव	बाब	वर्ष		
		प्रत्यक्ष, २०१५-२०१६ क्षेत्र (हेक्टर)	अंदाजित, २०१६-२०१७ क्षेत्र (हेक्टर)	प्रस्तावित, २०१७-२०१८ क्षेत्र (हेक्टर)
१	२	३	४	५
वनविकास महामंडळास भाग भांडवल देणे.	...	...	...	...

उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभाग

महाराष्ट्र राज्य विद्युत वितरण कंपनी मर्यादित

१. महावितरण कंपनीची कार्ये व कर्तव्ये :-

- विजेच्या वितरणाच्या प्रयोजनार्थ प्रकल्प सहयोगी लाईन्स आणि त्यांच्याशी संबंधित सर्व गोष्टी संपादित करणे, स्थापना करणे, बांधणे, हाती घेणे, उभारणे, मांडणे, त्यांचा उपयोग करणे, कार्यान्वित करणे, व्यवस्थापन करणे, भाड्याने तसेच भाडेपट्ट्याने देणे, खरेदी करणे, विक्री करणे, सुस्थितीत ठेवणे, त्यांचे परिवर्तन करणे, फेरफार करणे, नुतनीकरण करणे, आधुनिकीकरण करणे, त्या संबंधात काम करणे व वापर करणे, त्यात उपकेंद्रे, नागरी बांधकाम वितरण केंद्रे, केबल्स, तारा (वायर्स), तारमार्ग (लाईन्स), संचायक (अॅक्युमुलेटर), संयंत्रे, चलित्र (मीटर्स), मापी (मीटर) उपकरण, सामग्री व विजेचे उत्पादन, निर्मिती, वापर साठवण, मोजणी व वितरण लाईन्स (एल.टी.अॅन्ड एच.टी. ११/१२/३३ के.व्ही.) समावेश होतो.
- विद्युत शक्ती (इलेक्ट्रिक पॉवर) यांची खरेदी आयात, निर्यात, व्यवसाय किंवा त्यातील अन्य देवघेव यांचे कामकाज पुढे चालू ठेवणे आणि इलेक्ट्रिक उपकेंद्रे, असोशिएट्स, लाईन्स (एल.टी. व एच.टी. ११/२२/३३ के.व्ही.) यांचे कार्यचालन व परीक्षण आणि (इलेक्ट्रिक पॉवर), विद्युत वीजेचा वापर, साठवण व मागणी तसेच वितरण व पुरवठा यांच्याशी संबंधित असणाऱ्या संबंधितांच्या कार्यक्रमांमध्ये सहकार्य घेणे, सहाय्य करणे व सल्ला देणे.
- उच्च व्होल्टेजच्या (हाय व्होल्टेज) (११/२२/३३ के. व्ही.) आणि कमी व्होल्टेजच्या तारांमार्फत आणि सहयोगी उपकेंद्रामार्फत इलेक्ट्रिक डिस्ट्रीब्युशन लाईन्स आणि किंवा नेटवर्क उभारणे, स्थापन करणे, बांधकाम करणे, ते स्वीकारणे, उभारणे, मांडणे, उपयागात आणणे, चालवणे, व्यवस्थापन करणे, ते भड्याने देणे, भाडेपट्ट्याने देणे त्याची खरेदी करणे, विक्री करणे ते सुस्थितीत ठेवणे, ते परिवर्धित करणे, त्यात फेर करणे, त्याचे नूतनीकरण करणे, त्यांचे आधुनिकीकरण करणे त्या संबंधात काम करणे, व त्याचा वापर करणे आणि त्यात महाराष्ट्र राज्य व अन्यत्र कुठेही असलेले वितरण केंद्रासह सहयोगी उपकेंद्रे, केबल्स, तारा (वायर्स), संचायक (अॅक्युमुलेटर), संयंत्रे, चलित्र (मीटर्स), मापी (मीटर्स), उपकरणे, सामग्री संगणक व अन्विलरी वितरण सेवांशी संबंधित असणारी सामग्री, विद्युत ऊर्जेचा पुरवठा, स्काडा आणि ए.एम.आर. सिस्टिम टेलिकम्युनिकेशन आणि टेलिमिटरिंग उपकरणे यांचा समावेश होता. इतरांकरिता व इतरांच्या वतीने हाय व्होल्टेज (११/२२/३३ के.व्ही.) आणि लो व्होल्टेज लाईन्स आणि संलग्न उपकेंद्रे, उपकरणे, साधने, केबल्स, वायर्स यांची उभारणी, कार्यचालन, परीक्षण, व्यवस्थापन हाती घेणे.

२. कंपनीची माहिती :-

वीज वाहिनीतील तूट कमी करण्याकरिता मराविविक्रम मध्ये एप्रिल २००३ अंतर्गत सुधारणा कार्यक्रम राबविण्यात येत आहे. या सुधारणा कार्यक्रमांतर्गत विविध उपक्रम सुरु करणायत आले.

१. उर्जा लेखांकन :-

- उर्जा लेखांकन : परिमंडळ, मंडळ आणि विभागीय स्तरावर उर्जा लेखांकन करून त्याचा मासिक आढावा घेण्यात येतो.
- फिडरचे उर्जा लेखांकन : म. रा. औ. वि. मं. (MIDC) आणि एक्सप्रेस फिडरचे फिडरनिहाय उर्जा लेखांकन प्रत्येक महिन्याला केले जाते.

२. तांत्रिक हानी कमी करण्यासाठी अन्य विभागांमार्फत तसेच क्षेत्रिय कार्यालयातर्फे खालील उपाययोजना करण्यात येत आहे :-

वितरण प्रणाली सुधारणेसाठी पायाभूत आराखडा कार्यक्रमांतर्गत तांत्रिक हानी कमी करण्यासाठी खालील कामे नियोजित आहेत.

- नवीन उपकेंद्रांची उभारणी.
- अस्तित्वातील उपकेंद्रांची क्षमता वाढविणे (Augmentation).
- अस्तित्वातील उपकेंद्रांमध्ये क्षमता वाढविणे (Additional).
- नवीन उच्च दाब वीज वाहिन्या.
- नवीन लघु दाब वीज वाहिन्या.
- नवीन रोहित्रे.

मोठ्या प्रमाणात जुने इलेक्ट्रो-मॅकेनिकल मीटर बदलविण्याची मोहिम हाती घेण्यात आली आहे.

पारिषण कंपनीमार्फतसुद्धा महावितरण कंपनीच्या क्षेत्रात नवीन अती उच्च दाब उपकेंद्रे व वाहिनी यांची उभारणी करण्याचे तसेच अस्तित्वातील उपकेंद्रांची क्षमता वाढविण्याचे काम हाती घेण्यात आले आहे.

वरील सर्व बाबींमुळे वितरण जाळे सशक्त होऊन तांत्रिक हानी कमी होण्यास मदत होणार आहे.

३. वितरण व वाणिज्यिक हानी (DCL) :-

- वितरण हानी व महसूल या दोन्ही घटकांना समप्रमाणांत महत्त्व दिले आहे.
- उच्च दाब वीज वाहिन्यांचे (११/२२/३३ के. व्ही.) भारनियमन वितरण व वाणिज्यिक हानीवरून ठरविण्यात येते. त्यामुळे महसूलात वाढ झाल्याचे आढळून आले आहे.

४. वितरण हानीची सद्यःस्थिती खालीलप्रमाणे आहे :—

वर्ष	टक्के वितरण हानी
२००५-२००६	३१.७२ टक्के
२००६-२००७	२९.५० टक्के
२००७-२००८	२४.०९ टक्के
२००८-२००९	२१.९८ टक्के
२००९-२०१०	२०.६० टक्के
२०१०-२०११	१७.२८ टक्के
२०११-२०१२	१६.०३ टक्के
२०१२-२०१३	१४.६७ टक्के
२०१३-२०१४	१४.०० टक्के
२०१४-२०१५	१४.१७ टक्के
२०१५-२०१६	१४.५१ टक्के

महाराष्ट्र राज्य वीज नियामक आयोगाच्या दिनांक ३ नोव्हेंबर २०१६ च्या आदेशाप्रमाणे वर्ष २०१४-२०१५ व वर्ष २०१५-२०१६ साठी खालीलप्रमाणे वितरण हानी मान्य करण्यात आली आहे.

वर्ष	टक्के वितरण हानी
२०१४-२०१५	१६.३७ टक्के
२०१५-२०१६	१८.२६ टक्के

३. भारनियमनाबाबतची टिप्पणी :—

महावितरणची सद्याची कमाल मागणी १२८२३ मे. वॅ. ते १८०१३ मे. वॅ. एवढी आहे. सद्या विजेच्या मागणीनुसार विजेची उपलब्धता आहे. फक्त अधिक वितरण व वाणिज्य हानी असलेल्या वाहिन्यांवर आवश्यकतेनुसार भारनियमन करण्यात येते. ज्या वाहिनीवर वीज बील वसुली जास्त व वीज वितरण हानी कमी आहे अशा वाहिन्यांवरील भारनियमन कमी अथवा मुक्त करण्यात आले आहे. वीज उपलब्धतेत वाढ करण्याचा कालबद्ध कार्यक्रम योग्यरीतीने अंमलात आणल्याने तसेच वीज वितरणासाठी सक्षम प्रणाली उभारल्याने महावितरणच्या वीज उपलब्धतेत वाढ झाली व त्यामुळे महावितरणने खालील निर्णय घेतले आहेत.

- महाराष्ट्रात सद्या कोठेही भारनियमन केले जात नाही.
- राज्यातील औद्योगिक वाहिन्यांवरील औद्योगिक ग्राहकांना भारनियमनमुक्त करण्यात आले आहे.
- मागणी व्यवस्थापन योजनेअंतर्गत सिंगल फेजींग व कृषी पंप विलगीकरण वाहिन्यांवरील ५० टक्के कृषी ग्राहकांना रात्रीच्या काळात १० तास व उर्वरित ५० टक्के कृषी ग्राहकांना दिवसा ८ तास विजेची उपलब्धता चक्राकार पद्धतीने देण्यात येत आहे.
- दि. ८-९-२०१६ ते दि. १५-११-२०१६ या दरम्यान सर्व कृषी वाहिन्यांना प्रत्येकी १२ तास ३ फेज वीज पुरवठा करण्यात येत आहे.
- स्वतंत्र वाहिन्यांवरील उपसा जलसिंचन योजनांना १६ तास ३ फेज वीज उपलब्धता (आठवड्यातून एक दिवस साप्ताहिक सुट्टीसह देण्यात येत आहे).
- नक्षलग्रस्त विभागाचे भारनियमन सायंकाळी ६.०० ते सकाळी ६.०० या कालावधीत करण्यात येत नाही.
- प्रमुख सणांच्या कालावधीत भारनियमन रद्द करण्यात आले.
- प्रमुख निवडणूकांच्या मतदान व मतमोजणीच्या वेळेस भारनियमन रद्द करण्यात आले.
- १० वी व १२ वी च्या परीक्षा कालावधीत परीक्षा केंद्रावरील भारनियमन रद्द करण्यात आले. तसेच केंद्र सरकारच्या व राज्य सरकारच्या अखत्यारीतील परीक्षेच्या वेळी भारनियमन रद्द करण्यात येते.
- अधिक वितरण वाणिज्य हानी असलेल्या वाहिन्यांवर वीज बील वसुली वाढविण्याची व चोरी शोधण्याची माहीम युद्ध पातळीवर हाली घेतली आहे. त्यामुळे वाहिन्यांची वितरण व वाणिज्य हानी कमी होण्यास मदत होत आहे. वितरण व वाणिज्य हानी कमी झालेल्या वाहिन्यांचे भारनियमन अंशतः/पूर्णतः कमी करण्यात आले आहे.
- आणीबाणीच्या परिस्थितीत गरज पडल्यास वीज प्रणालीच्या सुरक्षिततेसाठी टप्पाटप्प्याने तात्पुरता कालावधीसाठी भारनियमन लागू करण्यात येते.

४. कृषी पंप ऊर्जीकरण :—

महावितरण कंपनीमध्ये कृषी पंप ऊर्जीकरणाची स्थिती खालीलप्रमाणे आहे—

मागील ५ वर्षात महावितरण कंपनीमार्फत देण्यात आलेल्या कृषी पंप वीज जोडण्या खालीलप्रमाणे—

अ.क्र.	वर्ष	दिलेल्या कृषी पंप वीज जोडण्या
१.	२०११-२०१२	२,५२,७८४
२.	२०१२-२०१३	१,५८,९३७
३.	२०१३-२०१४	१,२४,७६९
४.	२०१४-२०१५	१,४७,९९३
५.	२०१५-२०१६	१,३०,०००
	एकूण	८,१४,४८३

५. योजना :-

आदिवासी उपाययोजने अंतर्गत विद्युत विकास क्षेत्रामध्ये महावितरण मार्फत खालील योजना राबविण्यात येतात.

(अ) आदिवासी उपयोजना (जिल्हास्तर) :

सदरील योजना आदिवासी क्षेत्र (टीएसपी) तसेच आदिवासी क्षेत्राबाहेरील (ओटीएसपी) आदिवासी लाभार्थ्याकरीता राबविली जाते. ह्या योजनेतील ८५ टक्के निधी हा टिएसपी क्षेत्रातील तर उर्वरित निधी हा ओटीएसपी क्षेत्रातील आदिवासी लाभार्थ्याकरीता खर्च केला जातो. ह्या योजनेत प्रामुख्याने आदिवासी शेतकरी लाभार्थ्यांना त्यांच्या कृषि पंपास वीज पुरवठा देणे, आदिवासी लाभार्थ्यांना घरगुती वीज जोडण्या देणे तसेच आदिवासी क्षेत्रातील विद्युतीकरण न झालेल्या वाडी/पाड्यांचे विद्युतीकरण करणे ही कामे केली जातात. ह्या योजनेतून सन २०१५-२०१६ मध्ये केलेली कामे पुढीलप्रमाणे—

अ.क्र.	तपशील	टि.एस.पी.		ओ. टी. एस. पी.	
		लक्ष्य	साध्य	लक्ष्य	साध्य
१.	कृषिपंप ऊर्जिकरण	३०००	५८७	८००	२०२
२.	घरगुती वीज जोडण्या	१३०००	४८७४	४५००	५००
३.	वाडीपाडा विद्युतीकरण	२००	८३	५०	१९
४.	उच्चदाब वाहिनी	५४४.८३ कि. मी.	३०६.०७ कि. मी.	९९.४९ कि. मी.	६८.९६ कि. मी.
५.	लघुदाब वाहिनी	७७५.६४ कि. मी.	४५७.४९ कि. मी.	१२६.८६ कि. मी.	११०.२४ कि. मी.
६.	वितरण रोहित्रे	६६१	३३४	१८६	९७
७.	मंजूर निधी	रु. ९२.१४ कोटी		रु. १२.१७ कोटी	
८.	खर्च	रु. ८१.५९ कोटी		रु. ९.०६ कोटी	

सन २०१६-१७ मध्ये ह्या योजनेमध्ये शासनाकडे टीएसपी क्षेत्राकरीता रुपये ८४.९७ कोटी तर ओटीएसपी क्षेत्राकरीता रुपये १३.०० कोटी इतक्या निधीची तरतूद केलेली आहे. ह्या योजनेत करावयाची कामे व माहे सप्टेंबर २०१६ अखेर झालेल्या कामाची प्रगती खालीलप्रमाणे—

अ.क्र.	तपशील	टि.एस.पी.		ओ. टी. एस. पी.	
		लक्ष्य	साध्य	लक्ष्य	साध्य
१.	कृषिपंप ऊर्जिकरण	३७२२	...	९७७	२३
२.	घरगुती वीज जोडण्या	९६७९	...	३४२७	६९
३.	वाडीपाडा विद्युतीकरण	२३२	...	१०१	...
४.	उच्चदाब वाहिनी	१०८५.४७ कि. मी.	... कि. मी.	३५२.५८ कि. मी.	५.२८ कि. मी.
५.	लघुदाब वाहिनी	५२०.०० कि. मी.	... कि. मी.	२३२.८३ कि. मी.	९.९० कि. मी.
६.	वितरण रोहित्रे	९१४	...	३५८	६
७.	मंजूर निधी	रु. ८४.९७ कोटी		रु. १३.०० कोटी	
८.	खर्च (माहे सप्टेंबर २०१६ अखेर)	रु. ... कोटी		रु. ०.५४ कोटी	

सन २०१७-१८ मध्ये शासनाकडे टिएसपी क्षेत्राकरीता रुपये १२०.४० कोटी तर ओटीएसपी क्षेत्राकरीता रुपये २६.५६ कोटी निधीची मागणी केलेली आहे. त्या निधीतून करावयाची कामे पुढीलप्रमाणे—

अ.क्र.	तपशील	टि.एस.पी.	ओ. टी. एस. पी.
१.	निधीची मागणी	रु. १२०.४० कोटी	रु. २६.५६ कोटी
२.	कृषिपंप ऊर्जिकरण	२३५३	९८८
३.	घरगुती वीज जोडण्या	१२५५७	२००५
४.	वाडीपाडा विद्युतीकरण	५४८	१०२

(ब) विशेष घटक योजना (जिल्हास्तर) :

- या योजनेद्वारे अनुसूचित जाती व नवबौद्ध लाभार्थ्यांना कृषीपंप व घरगुती जोडणी देणे, दलित वस्त्यातील पथदिव्यांचे विद्युतीकरण इ. कामे केली जातात.
- महाराष्ट्र शासनाच्या जिल्हा नियोजन व विकास मंडळामार्फत विशेष घटक योजनेअंतर्गत दरवर्षी महावितरण कंपनीस कर्जाऊ स्वरूपात निधी उपलब्ध करून दिला जातो. कर्जाचा व्याजदर ११.५ टक्के इतका होता. सन २०१३-२०१४ पासून राज्य शासनाकडून शासन निर्णय क्र. संकिर्ण-२०१३/प्र.क्र. १८९/ऊर्जा-५, दि. ३०-१२-२०१३ अन्वये अनुदान स्वरूपात देण्यास मान्यता दिलेली आहे.
- वर्ष २०१५-१६ मध्ये शासनाकडून या योजनेकरिता रु. ७६.६८ कोटी एवढ्या रकमेची तरतूद करण्यात आली होती. विशेष घटक योजनेतून सन २०१५-१६ मध्ये केलेली कामे पुढीलप्रमाणे—

तपशील		वि. घ. यो.	
		लक्ष्य	साध्य
भौतिक उद्दिष्टे	कृषिपंप ऊर्जिकरण	१८००	२५४३
	घरगुती वीज जोडण्या	२००००	४३३६
	पथदिव्यांचे विद्युतीकरण	१५००	१९९०
मंजूर निधी		रु. ७६.६८ कोटी	
खर्च		रु. ७६.६८ कोटी	

- वर्ष २०१६-१७ मध्ये शासनाकडून या योजनेकरिता रु. ९२.५५ कोटी एवढ्या रकमेची तरतूद करण्यात आलेली असून त्यामध्ये अनुसूचित जाती व नवबौद्ध लाभार्थ्यांना ६,९२४ कृषीपंप जोडण्या व १६,०४० घरगुती जोडण्या तसेच, दलित वस्तीतील ६,०५४ पथदिव्यांचे विद्युतीकरण करण्याचे उद्दिष्ट प्रस्तावित करण्यात आलेले आहे.
- वर्ष २०१६-१७ मध्ये ह्या योजनेत करावयाची कामे व माहे सप्टेंबर २०१६ अखेर झालेल्या कामाची प्रगती खालीलप्रमाणे—

तपशील		वि. घ. यो.	
		लक्ष्य	साध्य (माहे सप्टेंबर २०१६ पर्यंत)
भौतिक उद्दिष्टे	कृषिपंप ऊर्जिकरण	६९२४	२९६
	घरगुती वीज जोडण्या	१६०४०	१६०७
	पथदिव्यांचे विद्युतीकरण	६०५४	७
मंजूर निधी		रु. ९२.५५ कोटी	
खर्च		रु. ६.५७ कोटी	

- वर्ष २०१७-१८ करिता या योजनेअंतर्गत शासनाकडे रु. १००.१२ कोटी इतक्या निधीची मागणी केलेली आहे. ह्या निधीतून करावयाची कामे खालीलप्रमाणे—

तपशील		वि. घ. यो.	
		लक्ष्य	
भौतिक उद्दिष्टे	कृषिपंप ऊर्जिकरण	६४६२	
	घरगुती वीज जोडण्या	१०६९०	
	पथदिव्यांचे विद्युतीकरण	७०८२	
प्रस्तावित निधी		रु. १००.१२ कोटी	

महाराष्ट्र ऊर्जा विकास अभिकरण

आदिवासी उपयोजना कार्यक्रम (टीएसपी) :-

महाराष्ट्रातील आदिवासी भागात आदिवासी उपयोजनांतर्गत अपारंपारिक ऊर्जा विषयक तसेच ऊर्जा बचतीच्या योजना राबविण्यात येतात. वित्त वर्ष २०१५-२०१६ मध्ये रुपये ४.२० कोटीच्या खालील योजना राबविण्यात आलेल्या आहेत. वित्त वर्ष २०१६-२०१७ पासून सदरचा कार्यक्रम बंद करण्यात आलेला आहे.

१. ग्रामीण विद्युतीकरण योजना :-

योजना मंजूरी शासन निर्णय क्र. अपाउ/२०१०/प्र.क्र. ४७१/ऊर्जा-७, दि. १३/१/२०११.

केंद्र शासनाच्या घोरणानुसार सेन्सस क्रमांक असलेल्या व विद्युतीकरण न झालेल्या सर्व अति दुर्गम गावे/वाड्या/वस्त्यांपैकी ३०० पेक्षा कमी लोकसंख्या असलेल्या गावांचे/वाड्यांचे/पाड्यांचे विद्युतीकरण होऊ शकणार नाही. मात्र अशा गावांची विद्युतीकरणाची अत्यंत आवश्यकता आहे. म्हणून अशा गावांचे सर्वेक्षण करून ३०० पेक्षा कमी लोकसंख्या असलेली गावे/वाड्या/पाडे/वस्त्या या ठिकाणी सदरची योजना राबविण्याचे उद्दिष्ट आहे.

सदर कार्यक्रमांतर्गत वित्त वर्ष २०१५-२०१६ मधील साध्यता, वित्त वर्ष २०१६-२०१७ मध्ये केलेली तरतूद व वित्त वर्ष २०१७-२०१८ मधील प्रस्तावित तरतूद खालीलप्रमाणे.

वित्तीय वर्ष	भौतिक उद्दिष्टे/साध्यता	नियतव्यय (रु. लाखात)
२०१५-२०१६	३७ गावे/१२ पाडे	२८०.०९
२०१६-२०१७	...	...
२०१७-२०१८	...	...

२. ऊर्जा कार्यक्षम पथदिवे योजना :-

योजना मंजूरी शासन निर्णय क्र. अपाउ/२००७/प्र.क्र. ५९०/ऊर्जा-७, दि. २९ फेब्रुवारी २०१६.

गावातील पथदिव्यांसाठी सामान्यता १०० वॅटचे साधे बल्ब ग्रामपंचायतीमार्फत बसविले जातात. साध्या बल्बऐवजी एल.ई. डी. सारखे जास्त कार्यक्षमता असलेल्या दिव्याचा वापर करावयाचा असल्यास १०० वॅट ऐवजी ३० वॅटच्या एल.ई.डी. चा वापर केल्यास ७० टक्के वीजेची बचत होऊ शकते. तसेच एल.ई.डी. चे आयुष्यमान देखील किमान ५०,००० तास असल्याने वारंवार दिवा बदलण्याची गरज भासत नाही. महाऊर्जातर्फे ऊर्जा कार्यक्षम पथदिवे योजनेअंतर्गत गावातील १०० वॅट चे साधे बल्ब बदलून एल.ई.डी. बल्ब बसविण्यासाठी आर्थिक सहाय्य देण्यात येते.

सदर कार्यक्रमांतर्गत वित्त वर्ष २०१५-२०१६ मधील साध्यता, वित्त वर्ष २०१६-२०१७ मध्ये केलेली तरतूद व वित्त वर्ष २०१७-२०१८ मधील प्रस्तावित तरतूद खालीलप्रमाणे.

वित्तीय वर्ष	भौतिक उद्दिष्टे/साध्यता	नियतव्यय (रु. लाखात)
२०१५-२०१६	२४९० युनिट्स	१३९.९१
२०१६-२०१७	...	...
२०१७-२०१८	...	...

**उद्योजकता विकास प्रशिक्षण कार्यक्रम
(जिल्हास्तरीय योजनांतर्गत योजना)**

सुशिक्षित बेरोजगारांना स्वयंरोजगारासाठी प्रवृत्त करण्याच्या दृष्टीने उद्योजकता विकास प्रशिक्षण कार्यक्रम राबविला जातो. सदर प्रशिक्षण कार्यक्रमात मार्गदर्शक शिबिरे व प्रशिक्षण शिबिरे घेतली जातात. त्यामध्ये उद्योग/सेवा याकरिता मार्गदर्शन देणे, जागेसंबंधी आवश्यक तरतुदी, प्रकल्प अहवाल तयार करणे, निरनिराळे परवाने मिळविण्याच्या पध्दती, विक्रीकरिता आवश्यक बाबी इत्यादींबाबत उपयुक्त माहिती दिली जाते. या योजनेमध्ये महाराष्ट्र उद्योजकता विकास केंद्र, मिटकॉन व उद्योग संचालनालयाने मान्यता दिलेल्या अशासकीय कुशल प्रशिक्षक संस्थामार्फत खालीलप्रमाणे प्रशिक्षण कार्यक्रम घेण्यात येतात :-

१. उद्योजकता परिचय कार्यक्रम (१ दिवशीय, अनिवासी) :-
२. उद्योजकता विकास प्रशिक्षण कार्यक्रम (१२ दिवशीय, निवासी) :-
३. तांत्रिक प्रशिक्षण कार्यक्रम (१५ दिवस ते २ महिने, अनिवासी) :-

**उद्योजकता विकास प्रशिक्षण कार्यक्रम
आदिवासी उपयोजना (जनजाती क्षेत्रांतर्गत)**

(रु. लाखात)

वर्ष	नियतव्यय	तरतूद	खर्च	उद्दिष्ट	साध्य
२०१३-२०१४	३९.००	३९.००	४१.४९	१३००	१२२७
२०१४-२०१५	२५.६०	२५.६०	२८.५८	८५४	९२६
२०१५-२०१६	२८.३०	२८.३०	२७.३०	९४३	८७४
२०१६-२०१७	३३.३४	३३.३४	...	१११३	...

(माहे सप्टेंबर २०१६ पर्यंत)

आदिवासी उपयोजना (जनजाती क्षेत्रांबाहेरील)

(रु. लाखात)

वर्ष	नियतव्यय	तरतूद	खर्च	उद्दिष्ट	साध्य
२०१३-२०१४	२५.६०	२५.६०	२५.०८	८५३	६६३
२०१४-२०१५	२३.८२	२३.८२	२३.८०	७९४	७२१
२०१५-२०१६	२८.९५	२८.९५	२८.५९	९६५	८४०
२०१६-२०१७	३१.७०	३१.७०	१.००	१०५८	१०

(माहे सप्टेंबर २०१६ पर्यंत)

आदिवासी उपयोजना (जनजाती क्षेत्रांतर्गत) व

आदिवासी उपयोजना (जनजाती क्षेत्रांबाहेरील)

(रु. लाखात)

वर्ष	नियतव्यय	तरतूद	खर्च	उद्दिष्ट	साध्य
२०१४-२०१५	४९.४२	४९.४२	५२.३८	१६४८	१६४७
२०१५-२०१६	५७.२५	५७.२५	५५.८९	१९०८	१७१४
२०१६-२०१७	६४.१०	६४.१०	...	२१७१	...

(माहे सप्टेंबर २०१६ पर्यंत)

**सुधारित बीज भांडवल योजना
(जिल्हास्तरीय योजनांतर्गत योजना)**

पात्रता :-

१. कमीत कमी ७ वी पास
२. वयोमर्यादा १८ ते ५० वर्षे
३. अर्जदार महाराष्ट्राचा किमान १५ वर्षांचा रहिवासी असावा.

वैशिष्ट्ये :-

शासन निर्णय, उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभाग क्र. इपीपी-२००७/(११९८)/उ.-७, दि. १८ मे २००७ नुसार खालील प्रमाणे धोरणात्मक बदल करण्यात आलेले आहेत :-

१. प्रकल्प मर्यादा रु. २५.०० लाखापर्यंत आहे;
२. बीज भांडवल कर्जाची कमाल मर्यादा रु. ३.७५ लाखापर्यंत आहे.
३. बँक कर्ज ७५ टक्के.
४. रुपये १० लाखांपेक्षा कमी प्रकल्प खर्च असलेल्या प्रकल्पांमध्ये बीज भांडवल कर्जाचे प्रमाण पुढीलप्रमाणे राहिल—
  १. सर्वसाधारण प्रवर्गातील लाभधारकांसाठी ... .. १५ टक्के
  २. अनु. जाती/जमाती, अपंग, विमुक्त व भटक्या जाती/ जमाती आणि इतर मागासवर्गीय उमेदवारांना ... २० टक्के.
  ५. **बीज भांडवल सहाय्यावर आकारावयाचे व्याज :-** बीज.भांडवलाची रक्कम मूदू कर्ज (सॉफ्ट लोन) म्हणून दरसाल ६ टक्के व्याजाने देण्यात यावे.
  ६. बीज भांडवल कर्जाच्या रकमेची विहित कालावधीत परतफेड करण्यात आली नाही तर थकित रकमेवर द. सा. द. शे. १ टक्का दंडनीय व्याज आकारण्यात येईल.
  ७. बीज भांडवली कर्जाच्या रकमेची विहित कालावधीत परतफेड करणाऱ्या लाभार्थींना ३ टक्के रिबेट देण्यात येईल.
  ८. शासन निर्णय १५ सप्टेंबर २००३ अनुसार कर्जदाराने थकित मुदल व व्याज एकरकमी भरणा केल्यास त्यास दंडनीय व्याज माफ आहे. अशा प्रकरणांमध्ये द. सा. द. शे. १ टक्का दराने दंडनीय व्याज आकारण्यात येणार आहे व वरील व्याज पूर्वलक्षी प्रभावाने दि. १-१०-१९९३ पासूनच्या सर्व चालू प्रकरणांना लागू आहे.
  ९. सदर योजना वाहन व्यवसाय, व्यापार व उद्योगांसाठी लागू आहे.
  १०. कर्जाची परतफेड ७ वर्षांच्या आत करावयाची असून सुरुवातीची ३ वर्षे विलंबावधी (वाहनांसाठी सहा महिने) निश्चित करण्यात येईल.

**सुधारित बीज भांडवल योजना
आदिवासी उपयोजना (जनजाती क्षेत्रांतर्गत)**

(रु. लाखात)					
वर्ष	नियतव्यय	तरतूद	खर्च	उद्दिष्ट	साध्य
२०१३-२०१४	२४.१५	२४.१५	१८.५८	४१	६६
२०१४-२०१५	२६.२६	२६.२६	१८.१९	४४	५५
२०१५-२०१६	३०.०३	३०.०३	२७.२२	५१	८३
२०१६-२०१७	३२.८०	३२.८०	१.९८	५४	४

(माहे सप्टेंबर २०१६ पर्यंत)

आदिवासी उपयोजना (जनजाती क्षेत्राबाहेरील)

(रु. लाखात)					
वर्ष	नियतव्यय	तरतूद	खर्च	उद्दिष्ट	साध्य
२०१३-२०१४	१५.७०	१५.७०	१५.७०	२८	३५
२०१४-२०१५	१७.०४	१७.०४	१.३४	२९	२६
२०१५-२०१६	२७.१४	२७.१४	१९.०१	४८	५८
२०१६-२०१७	३०.१२	३०.१२	...	५२	...

(माहे सप्टेंबर २०१६ पर्यंत)

**आदिवासी उपयोजना (जनजाती क्षेत्रांतर्गत) व
आदिवासी उपयोजना (जनजाती क्षेत्राबाहेरील)**

(रु. लाखात)					
वर्ष	नियतव्यय	तरतूद	खर्च	उद्दिष्ट	साध्य
२०१४-२०१५	४३.३०	४३.३०	२७.५३	७३	८१
२०१५-२०१६	५७.१७	५७.१७	४६.२३	९९	१४१
२०१६-२०१७	६२.९२	६२.९२	...	१०६	...

(माहे सप्टेंबर २०१६ पर्यंत)

जिल्हा उद्योग केंद्र-कर्ज योजना
(जिल्हास्तरीय योजनांतर्गत योजना)

निमशहरी व ग्रामीण भागात सुक्ष्म उद्योगांना आर्थिक सहाय्य उपलब्ध करून त्यांचा विकास साधणे व याद्वारे अधिक रोजगारसंधी व स्वयंरोजगार निर्माण करण्यासाठी जिल्हा उद्योग केंद्र कर्ज योजना सुरू करण्यात आली. ही योजना जिल्हास्तरीय योजना असून जिल्हास्तरावर जिल्हा उद्योग केंद्र कार्यालयामार्फत राबविली जाते.

पात्रता :-

१. शिक्षणाची व वयाची अट नाही.
२. उद्योग, लघु उद्योग नोंदणीस पात्र असावा.
३. उद्योगामधील यंत्रसामुग्री गुंतवणूक रु. २ लाखाचे आत असावी.
४. १ लाख लोकवस्ती (१९८१ प्रगणनेनुसार) असणाऱ्या गावांमध्ये उद्योग सुरू करता येतो.
५. चालू उद्योगाचा विस्तार करण्यासाठीही या योजनेचा लाभ घेता येतो.

वैशिष्ट्ये :-

१. ६५ ते ७५ टक्के बँक कर्ज.
२. सर्वसाधारण प्रवर्गासाठी २० टक्के बीज भांडवल जास्तीत जास्त मर्यादा रु. ४०,००० अनु. जाती/जमातीच्या लाभार्थीस ३० टक्के कमाल रु. ६०,००० पर्यंत.
३. व्याज दर ४ टक्के राहिल.
४. लाभार्थ्यास स्वतःचे ५ टक्के भांडवल.
५. बीज भांडवल कर्जाची परतफेड ८ वर्षे.

जिल्हा उद्योग केंद्र कर्ज योजना

आदिवासी उपयोजना (जनजाती क्षेत्रांतर्गत)

(रु. लाखात)

वर्ष	नियतव्यय	तरतूद	खर्च	उद्दिष्ट	साध्य
२०१३-२०१४	६.५०	६.५०	६.५०	१६	१८
२०१४-२०१५	७.११	७.११	७.११	१९	१६
२०१५-२०१६	७.७३	७.७३	७.७३	२०	२७
२०१६-२०१७	८.५०	८.५०	...	२२	...

(माहे सप्टेंबर २०१६ पर्यंत)

आदिवासी उपयोजना (जनजाती क्षेत्रांबाहेरील)

(रु. लाखात)

वर्ष	नियतव्यय	तरतूद	खर्च	उद्दिष्ट	साध्य
२०१३-२०१४	६.३६	६.३६	६.२५	१६	२३
२०१४-२०१५	६.८४	६.८४	६.८४	१९	२१
२०१५-२०१६	२३.२९	२३.२९	१०.२४	६०	३२
२०१६-२०१७	१३.३०	१३.३०	...	३६	...

(माहे सप्टेंबर २०१६ पर्यंत)

आदिवासी उपयोजना (जनजाती क्षेत्रांतर्गत)

आदिवासी उपयोजना (जनजाती क्षेत्रांबाहेरील)

(रु. लाखात)

वर्ष	नियतव्यय	तरतूद	खर्च	उद्दिष्ट	साध्य
२०१४-२०१५	१३.९५	१३.९५	१३.९५	३८	३७
२०१५-२०१६	३१.०२	३१.०२	१७.९७	८०	५९
२०१६-२०१७	२१.८०	२१.८०	...	५८	...

(माहे सप्टेंबर २०१६ पर्यंत)

जनजाती विभागातील नगरपरिषदांना त्यांच्या विकास योजनांसाठी द्यावयाच्या आर्थिक सहाय्याबद्दल माहिती

कार्यक्रम कार्यभाराचा सारांश व वित्तीय आवश्यकतांचे स्पष्टीकरण—

अनुक्रमांक	जिल्हा/नगरपालिका	दिलेले आर्थिक सहाय्य										(रुपये लाखात)
		२०१३-२०१४		२०१४-२०१५		२०१५-२०१६		२०१५-२०१६		मधील देय सहाय्य		
		अनुदान	कर्ज	एकूण	अनुदान	कर्ज	एकूण	अनुदान	कर्ज	एकूण	एकूण	
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	११	
(अ)		रुपये	रुपये	रुपये	रुपये	रुपये	रुपये	रुपये	रुपये	रुपये	रुपये	रुपये
कोकण विभाग—												
१. टाणे (डव्हर, डहाणू न. प.)		...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
नाशिक विभाग—												
२. नाशिक (त्रिबक, इगतपूरी न. प.)		...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
३. नंदूरबार (नंदूरबार, तळोदे, नवापूर न. प.)		...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
अमरावती विभाग—												
४. अमरावती (चिखलधरा न. प.)		...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
५. यवतमाळ (पांढरकवडा न. प.)		...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
औरंगाबाद विभाग—												
६. नांदेड (किनवट न. प.)		...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
एकूण (अ) जनजाती क्षेत्राची बेरीज	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...

टिप :— सन २००९-२०१० पासून योजनेचे संनियंत्रण जिल्हाधिकारी यांचेकडे आहे.

सार्वजनिक बांधकाम विभाग

(जनजाती क्षेत्र उपयोगना)

१. जनजाती क्षेत्र उपयोगनेतील रस्ते व इमारतीची कामे

(१) प्रस्तावना :

महाराष्ट्र राज्यातील जनजाती क्षेत्रातील सामाजिक व आर्थिक विकासाचा वेग त्याच क्षेत्रातील बिगर जनजाती क्षेत्रातील वेगाइतका वाढविण्याकरिता शासनाने पंचवार्षिक योजनेत एक जनजाती क्षेत्र उपयोगना निर्माण केली आहे. या जनजाती क्षेत्र उपयोगनेत ठाणे, रायगड, पुणे, अहमदनगर, धुळे, नाशिक, जळगाव, अमरावती, यवतमाळ, नागपूर, भंडारा चंद्रपूर, गडचिरोली आणि नांदेड या १४ जिल्ह्यांतील ६८ तहसिलमधील ६,७३१ गावांच्या समुहाचे एकत्रित विकास कार्य समाविष्ट आहे.

जनजाती क्षेत्र उपयोगनेत विविध प्रकारच्या रस्ते, इमारती बांधणीच्या कार्यक्रमाचा समावेश आहे. रस्त्याच्या बांधकामांचे तसेच पूल व मोऱ्यांचे बांधकामाच्या खर्चाचे दर हे प्रचलित जिल्हा दरसूचीवर अवलंबून असतात. आदिवासी क्षेत्रातील रस्ते व पुलांच्या बांधकामात कामाचा खर्चाच्या १० टक्क्याप्रमाणे वाढीव रक्कम अनुज्ञेय आहे.

जनजाती क्षेत्रातील व बिगर जनजाती क्षेत्रातील रस्ते बांधणीचे भौतिक व संकल्पचित्राचे निकष सारखेच असतात. फक्त जनजाती क्षेत्रातील रस्त्याच्या बांधकामाचे दर दुर्गम डोंगराळ व अंतर्गत भागातील असे असल्यामुळे साहित्य व मजुरीवर अपेक्षित खर्च जास्त होतो यास्तव हे बिगर जनजाती क्षेत्रातील दरापेक्षा काही प्रमाणात जास्त असतात.

२०१२-२०१३ च्या वार्षिक योजनेखाली आदिवासी उपयोजनांतर्गत राज्यस्तरीय रस्ते योजनेसाठी रु. १७०६.९२ लाख नियतव्यय मंजूर आहे. आदिवासी उपयोजना क्षेत्रातील १९९१ जनगणनानुसार ३१-३-२०१२ रोजी बारमाही व आठमाही रस्त्याने जोडलेल्या गावांची संख्या खालील प्रमाणे-

अ. क्र.	एकूण गावे	बारमाही रस्त्याने जोडलेली	आठमाही रस्त्याने जोडलेली	उर्वरित गावे
१. १ ते २००	७७६	५६४	१४४	६८
२. २०० ते ४९९	१५५९	१४५८	८७	१४
३. ५०० ते ९९९	१७५५	१७२५	२९	०१
४. १,००० ते १,४९९	८८३	८७०	१३	...
५. १५०० पेक्षा जास्त लोकसंख्या	८५३	८५०	०२	०१
एकूण ...	५८२३	५४६७	२७५	८४

जनजाती क्षेत्र उपयोगनेखालील कार्यक्रमांचे नियोजन व संनियंत्रण करण्यासाठी सार्वजनिक बांधकाम विभाग, मंत्रालयामध्ये खाली दर्शविलेल्या अस्थायी जागा मंजूर करण्यात आल्या आहेत.

The below mentioned temporary posts have been sanctioned in the Public Works Department, Mantralaya for the work relating to planning and monitoring programmes under the Tribal Area Sub-Plan.

मागणी क्र.-एच-६, २०५९-सार्वजनिक बांधकाम, ८०-सर्वसाधारण,
००.(०१) संचालन व प्रशासन, सार्वजनिक बांधकाम विभाग (खुद्द)

अनुक्रमांक Sr. No.	पदनाम Designation of Post	वेतन श्रेणी Pay Scale	जागांची संख्या No. of posts
1	उपअभियंता Deputy Engineer ...	रु. ९,३००-३४,८०० ग्रेड वेतन ५,४०० (विशेष वेतन फक्त रु. ३००) Rs. 9,300-34,800 Grade Pay 5,400 (Special pay only Rs. 300)	१

जनजाती क्षेत्र उपयोगनांतर्गत (१) रस्ते (२) पूल व (३) इमारतींच्या कामाचा कार्यभार सोबत तक्ता क्र. १, २ व ३ मध्ये दर्शविला आहे.

तक्ता क्रमांक १
कार्यक्रम अंदाजपत्रक-सन २०१७-२०१८
प्रमुख जिल्हा मार्ग

सन २०१६-२०१७ व २०१७-२०१८ या वर्षात रस्त्यांच्या कामाकरिता केलेली आर्थिक तरतूद व कामांची प्रत्यक्ष झालेली प्रगती

जिल्हा	वर्षाच्या अस्तित्वात असलेली रस्त्यांची एकूण लांबी (कि. मी. मध्ये)	सन २०१६-२०१७ साली संपादित क्रियाशील प्रगती								
		२०१६-२०१७ मध्ये चालू असलेल्या रस्त्यांची लांबी (कि. मी. मध्ये)	२०१६-२०१७ मध्ये रस्त्यांच्या कामाकरिता अर्थसंकल्पीय तरतूद (रु. लाखात)	२०१६-२०१७ मध्ये रस्त्यांच्या कामावरील संपादित खर्च (रु. लाखात)	२०१६-२०१७ मध्ये रकाना ३ कामांची क्रियाशील प्रगती (कि. मी. मध्ये)	२०१७-२०१८ मध्ये प्रगती पथावर असलेल्या रस्त्यांची लांबी (कि. मी. मध्ये)	२०१७-२०१८ मध्ये प्रस्तावित केलेल्या नवीन रस्त्यांची लांबी (कि. मी. मध्ये)	२०१७-२०१८ मध्ये पूर्ण होणाऱ्या कामांची अपेक्षित लांबी (कि. मी. मध्ये)	२०१७-२०१८ मध्ये चालू व नवीन कामासाठी वित्तीय आवश्यकता (रु. लाखात)	
१. ठाणे	७३७.३१	५१२.३१	९५३३.००	१०२१०.२८	१९९.५३	२४३.९१	२८६.८०	४१८.३६	१०९५०.००	
२. रायगड	१८.३४	२८.८०	१०७०.५२	१२१८.११	२२.८०	३२.५०	३०.००	३८.५०	१३६७.००	
३. नाशिक	११४१.०३	१०५.२०	१६०.००	१६०.००	...	४४.५०	...	...	...	
४. धुळे	२१०.१५	३२.००	१६५.१०	५६५.००	१७.१५	१४.६७	२४.३०	२८.८५	११०५.००	
५. नंदूरबार	५२३.१०	७५.१०	५३५.१०	१७१०.००	५५.३०	२०.२१	४०.१७	५९.५८	६१०५.००	
६. जळगाव	६९.००	२२.००	२२५.६०	३७०.००	१५.००	८.५०	६.५०	१५.००	११००.००	
७. अहमदनगर	११८.६५०	३.०० (० मोत्या)	२९.७१	२९.७१	३.०० (० मोत्या)	...	३०.०० (० मोत्या)	२०.०० (५ मोत्या)	१०००.००	
८. पुणे (उत्तर)	३३२.३०	३०	२३२	२३२	१८(११ मोत्या)	१२.५०	२२.००	१६.००	८२०.००	
९. परभणी	...	...	...	...	...	...	...	...	...	
१०. नांदेड	२५८.९०	१९.००	२५२.२०	८५५.००	१५.००	२२	...	...	...	
११. हिंगोली	७२	३.००	२१.००	२१.००	३.००	३.००	...	३३.००	२०००.००	
१२. अमरावती	५११.३४	५.००	१५.००	१५०.००	५.००	२५.००	५०.००	३.००	२१.००	
१३. यवतमाळ	३५५.६०	६७.४० (सुधा)	९६९.२३	९६९.२३	२.०० (नविन)	५३.८०	५०.००	५०.००	२०००.००	
१४. नागपूर	...	८०.६० (नविन)	...	...	६.७० (सुधा)	८०.८०	...	६३.६०	११६३.०७	
१५. मंडारा	७१.३५	३५.००	११०६.९४	२७३९.००	३०.००	३०.००	...	३०.००	२७४०.००	
१६. गोंदिया	२९६.१०	...	...	...	...	...	...	...	...	
१७. चंद्रपूर	...	५५.००	६१२.२५	९६६.५०	४९.००	७०.००	...	७०.००	८३३.००	
१८. गडचिरोली	८३२.१२	...	...	...	...	...	...	...	...	
१९. वाशिम	३३.५०	७.६०	१४.३०	१४.३०	२.००	४.००	१२५.००	३५.००	१५००.००	
२०. अकोला	२५.००	...	...	१५०.००	...	२.००	...	...	...	
२१. खामगाव	६८.००	१५.००	१८८.३१	४००.००	१५.००	२०.००	२०.००	२०.००	५००.००	
२२. बुलढाणा	५.००	...	...	...	...	...	...	...	...	
२३. वर्धा	...	५.००	४०.२१	४०.२१	५.००	...	...	...	...	

तक्ता क्रमांक १

कार्यक्रम अंदाजपत्रक-सन २०१७-२०१८

इतर जिल्हा मार्ग

सन २०१६-२०१७ व २०१७-२०१८ या वर्षात रस्त्यांच्या कामाकरिता केलेली आर्थिक तरतूद व कामांची प्रत्यक्ष झालेली प्रगती

जिल्हा	वर्षाच्या सुरवातीला अस्तित्वात असलेली रस्त्यांची एकूण लांबी (कि. मी. मध्ये)	सन २०१६-२०१७ साली संपादित क्रियाशील प्रगती				सन २०१७-२०१८ चा कार्यक्रम			
		२०१६-२०१७ मध्ये चालू असलेल्या रस्त्यांची लांबी (कि. मी. मध्ये)	२०१६-२०१७ मध्ये रस्त्यांच्या कामा-करिता अर्थसंकल्पीय तरतूद (रु. लाखात)	२०१६-२०१७ मध्ये रस्त्यांच्या कामा-वरील संपादित खर्च (रु. लाखात)	रकाना ३ मधील कामांची क्रियाशील प्रगती (कि. मी. मध्ये)	२०१७-२०१८ मध्ये प्रगती पथावर असलेल्या रस्त्यांची लांबी (कि. मी. मध्ये)	२०१७-२०१८ मध्ये प्रस्तावित केलेल्या नवीन रस्त्यांची लांबी (कि. मी. मध्ये)	२०१७-२०१८ मध्ये पूर्ण होणाऱ्या कामांची अपेक्षित लांबी (कि. मी. मध्ये)	२०१७-२०१८ मध्ये चालू व नवीन कामांसाठी वित्तीय आवश्यकता (रु. लाखात)
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०
१. ठाणे	...	...	५०.२६	१५८.००	...	...	...	...	२००.००
२. रायगड	...	...	...	...	...	...	...	...	...
३. अमरावती	...	१०.००	१३.५०	३००.००	१०.००	५.००	१०.००	१५.००	४५०.००
४. पुणे (उत्तर)	२२५७.१०	३७.००	१९४.८३	१९४.८३	२०.००	१७.००	१३.००	१५.००	२२५.००
५. नाशिक	१०५१.२५	...	...	...	...	...	...	...	...
६. अकोला	...	...	...	...	...	...	...	...	...
७. बुलढाणा	...	...	...	...	...	...	...	...	...
८. जळगाव	७३.००	१६.३५	२५.२०	१००.००	४.३५	...	...	...	२०.००
९. हिंगोली	...	...	...	...	...	...	...	...	...
१०. नांदेड/भोकर	३०.००	१५.००	६९.९८	४५०.००	१५.००	१५.००	२०	१८	६००.००
११. चंद्रपूर	...	...	...	...	...	...	...	...	...
१२. वर्धा	...	...	...	...	...	...	...	...	...
१३. नागपूर	११७.१५	६५.००	१५०.००	१५०.००	१५.००	६५.००	...	७५.००	३००.००
१४. भंडारा	१४०.०३	१०.००	५०.००	७०.००	३.००	१०.००	...	१५.००	१००.००
१५. गोंदिया	४४१.४३	७०.००	१००.००	१०.००	१८.००	७०.००	...	८०.००	२५०.००

तक्ता क्रमांक १
कार्यक्रम अंदाजपत्रक-सन २०१७-२०१८
इतर जिल्हा मार्ग

सन २०१६-२०१७ व २०१७-२०१८ या वर्षात रस्त्यांच्या कामाकरिता केलेली आर्थिक तरतूद व कामांची प्रत्यक्ष झालेली प्रगती

जिल्हा	सन २०१६-२०१७ साली संपाद्य क्रियाशील प्रगती									
	२०१६-२०१७ मध्ये वर्षाच्या सुपूर्वातीला अस्तित्वात असलेली रस्त्यांची एकूण लांबी (कि. मी. मध्ये)	२०१६-२०१७ मध्ये चालू असलेल्या रस्त्यांची लांबी (कि. मी. मध्ये)	२०१६-२०१७ मध्ये रस्त्यांच्या कामा- करिता अर्थसंकल्पीय तरतूद (रु. लाखात)	२०१६-२०१७ मध्ये रस्त्यांच्या कामा- वरील संपाद्य खर्च (रु. लाखात)	२०१६-२०१७ मध्ये रस्त्यांच्या कामा- क्रियाशील प्रगती (कि. मी. मध्ये)	२०१७-२०१८ मध्ये प्रगती पथावर असलेल्या रस्त्यांची लांबी (कि. मी. मध्ये)	२०१७-२०१८ मध्ये प्रस्तावित केलेल्या नवीन रस्त्यांची लांबी (कि. मी. मध्ये)	२०१७-२०१८ मध्ये पूर्ण होणाऱ्या कामांची अपेक्षित लांबी (कि. मी. मध्ये)	२०१७-२०१८ चा कार्यक्रम	२०१७-२०१८ मध्ये चाळू व नवीन कामासाठी विनियमित आवश्यकता (रु. लाखात)
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	
ग्रामीण रस्ते										
१. ठाणे	...	...	...	...	...	...	...	...	...	
२. रायगड	...	...	...	...	...	...	...	...	...	
३. यवतमाळ	१९५६.००	...	...	...	...	...	...	...	...	
४. पुणे (उत्तर)	११२०.००	३२.००	२३४.००	२३४.००	१६.००	१२.००	४.००	१६.००	७५०.००	
५. नाशिक	२६५४.००	...	...	...	...	...	...	...	...	
६. अकोला	...	...	...	...	...	...	...	...	...	
७. खामगांव	...	२.००	१६.००	१६.००	२.००	...	...	...	...	
८. नंदूरबार	२१०.९५	२४.३५	६३५.००	५९५	२०.११	३.६६	१५.९५	१७.००	३४.००	
९. अहमदनगर	९३०.७५	५८.४०	८५६.१०	८५६.१०	१६.००	१५.००	१२.००	१७.००	८२५.७०	
	...	२८५.४०	...	...	...	...	...	...	२५००.००	
	...	...	...	...	...	...	...	...	...	
१०. धुळे	९६५.७०	१२.३०	५४.७०	३९३.००	९.९५	३.०५	११.०५	६.१५	६०५.००	
११. गडचिरोली	८५९	४.५०	१३.५५	१३.५५	२.००	७.००	४५.००	३०.००	६००.००	
१२. अमरावती	...	१०.००	२०.१६	६००.००	२५.००	७.५०	३०.००	३०.००	९००.००	
१३. बुलढाणा	...	...	...	...	...	...	...	...	...	
१४. चंद्रपूर	२८.००	२८.००	४२०.८०	६३७.००	२१.००	७.००	२४.००	१२.००	१०००.००	
१५. वर्धा	३७.००	३४.००	३२७.०७	७०५.००	७.००	७.००	१९.००	७.००	२०७०.००	
१६. नागपूर	...	...	...	...	...	...	...	...	...	
१७. वाशिम	३.००	...	३१.५०	७०.००	...	...	...	...	२०.००	

तक्ता क्रमांक १
कार्यक्रम अंदाजपत्रक-सन २०१७-२०१८
किमान गरजा कार्यक्रम

सन २०१६-२०१७ व २०१७-२०१८ या वर्षात रस्त्यांच्या कामाकरिता केलेली आर्थिक तरतूद व कामांची प्रत्यक्ष झालेली प्रगती

		सन २०१६-२०१७ साली संपाद्य क्रियाशील प्रगती							सन २०१७-२०१८ चा कार्यक्रम	
जिल्हा	वर्षाच्या सुटवातीला अस्तित्वात असलेली रस्त्यांची एकूण लांबी (कि. मी. मध्ये)	२०१६-२०१७ मध्ये चालू असलेल्या रस्त्यांची लांबी (कि. मी. मध्ये)	२०१६-२०१७ मध्ये रस्त्यांच्या कामा-करिता अर्थसंकल्पीय तरतूद (रु. लाखात)	२०१६-२०१७ मध्ये रस्त्यांच्या कामा-वरील संपाद्य खर्च (रु. लाखात)	रकाना ३ कामांची क्रियाशील प्रगती (कि. मी. मध्ये)	२०१७-२०१८ मध्ये प्रगती पथावर असलेल्या रस्त्यांची लांबी (कि. मी. मध्ये)	२०१७-२०१८ मध्ये प्रस्तावित केलेल्या नवीन रस्त्यांची लांबी (कि. मी. मध्ये)	२०१७-२०१८ मध्ये पूर्ण होणाऱ्या कामांची अपेक्षित लांबी (कि. मी. मध्ये)	२०१७-२०१८ मध्ये चालू व नवीन कामासाठी वित्तीय आवश्यकता (रु. लाखात)	
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	
१. ठाणे	...	...	...	...	...	...	...	...	...	
२. रायगड	...	...	...	...	...	...	...	...	...	
३. नाशिक	...	...	...	...	...	...	...	...	...	
४. धुळे	१२०.१५	२.९०	...	७४.६५	२.९०	३.१०	७.३९	५.७८	४१०.००	
५. नंदूरबार	१०९.१०	५.१५	...	१३८.१०	४.३०	६.८५	११.०९	८.८९	७०१.००	
६. जळगाव	३७०.००	५.५० (२ पुल)	...	...	...	...(२ पुल)	६.००	६.००	२४५.००	
७. अहमदनगर	२८.६०	खडीकरण ...	...	...	...	खडीकरण २०.००	१०.०० (१०मोऱ्या)	९.००	३००.००	
८. पुणे (उत्तर)	३.३२	१०.००	२००.००	२००.००	१० (२ मोऱ्या)	११.००	४.००	८.००	२५०.००	
९. परभणी	...	...	...	...	...	...	...	...	...	
१०. नांदेड/मोकर	७९.७०	...	...	...	...	...	...	...	...	
११. हिंगोली	२२.००	...	...	...	...	...	...	...	...	
१२. अमरावती	...	...	...	...	...	...	...	...	...	
१३. यवतमाळ	८४२.७५	...	...	...	...	...	...	...	...	
	...	१७.०० (३२ पुल)	...	...	११.८०	५.००	१४.०० (१०मोऱ्या)	६४.०० (२५ पुल)	...	
	...	...	...	...	...	...	...	...	...	
१४. नागपूर	...	...	...	...	...	...	...	...	...	
१५. भंडारा	...	...	...	...	...	...	...	...	...	
१६. गोंदिया	...	...	...	...	...	...	...	...	...	
१७. चंद्रपूर	...	...	...	...	...	...	...	...	...	
१८. गडचिरोली	१८१२.६६	७१.१६	५२३.१९	५२३.१९	६३.००	८.१६	५०.००	३५.००	९००.००	
१९. वाशिम	८२.००	५.००	...	५०.००	५.००	...	...	...	७५.००	
२०. खामगाव	१२.३०	...	...	...	...	...	...	...	...	
२१. अकोला	...	...	...	...	...	...	...	...	...	
२२. बुलढाणा	...	...	...	...	...	...	...	...	...	
२३. वर्धा	...	...	...	...	...	...	...	...	...	

तक्ता क्रमांक ३

कार्यक्रम अंदाजपत्रक-सन २०१७-२०१८

(२) कार्यात्मक इमारती (अ) वैद्यकीय

सन २०१६-२०१७ व २०१७-२०१८ या वर्षात इमारतीच्या कामावरील आर्थिक तरतूद व कामांची प्रत्यक्ष झालेली प्रगती दर्शविणारा तक्ता

सन २०१६-२०१७ साली संपाद्य क्रियाशील प्रगती

सन २०१७-२०१८ चा कार्यक्रम

वर्षाच्या	सुरवातीला	२०१६-२०१७ मध्ये	२०१६-२०१७ मध्ये	२०१६-२०१७ मध्ये	२०१७-२०१८ मध्ये	२०१७-२०१८ मध्ये	२०१७-२०१८ मध्ये	२०१७-२०१८ मध्ये	२०१७-२०१८ मध्ये
जिल्हा	असलेल्या इमारतीचे क्षेत्रफळ (चौ. मी. मध्ये)	चालू असलेल्या इमारतीच्या कामाचे क्षेत्रफळ (चौ. मी. मध्ये)	करिता मंजूर झालेली अर्थसंकल्पीय तरतूद (रु. लाखात)	इमारतीच्या कामावरील संपाद्य खर्च (रु. लाखात)	रकाना ३ मधील कामांची क्रियाशील प्रगती (चौ. मी. मध्ये)	प्रगती पथावर असलेल्या इमारतीचे क्षेत्रफळ (चौ. मी. मध्ये)	प्रस्तावित केलेल्या नवीन इमारतीचे क्षेत्रफळ (चौ. मी. मध्ये)	पूर्ण होणाऱ्या इमारतीच्या कामांचे अपेक्षित क्षेत्रफळ (चौ. मी. मध्ये)	२०१७-२०१८ मध्ये चालू व नवीन इमारतीसाठी वित्तीय आवश्यकता (रु. लाखात)
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०
१. ठाणे	...	...	...	...	...	...	...	...	...
२. रायगड	...	...	...	...	...	...	...	...	...
३. नाशिक	...	३०५२.००	...	...	...	...	...	...	...
४. धुळे	...	...	...	...	...	...	९०८०.२०	...	६८०.००
५. नंदुरबार	...	...	...	...	...	...	...	...	...
६. जळगाव	...	६७०.००	...	...	...	...	...	...	...
७. अहमदनगर	...	...	...	...	...	...	...	...	...
८. पुणे (उत्तर)	...	...	...	...	...	...	...	...	...
९. नांदेड/भोकर	...	...	...	...	...	...	...	...	...
१०. हिंगोली	...	...	...	...	...	...	...	...	...
११. अमरावती	...	९०२८७.८९	...	...	...	...	...	...	...
१२. यवतमाळ	...	...	...	...	...	...	...	...	...
१३. नागपूर	...	...	...	...	...	...	...	...	...
१४. भंडारा	...	...	...	...	...	...	...	...	...
१५. गोंदिया	...	...	...	...	...	...	...	...	...
१६. चंद्रपूर	...	...	...	...	...	...	...	...	...
१७. गडचिरोली	...	...	...	...	...	...	...	...	...
२०. खामगाव	...	...	...	...	...	...	...	...	...
२१. वर्धा	...	...	...	...	...	...	...	...	...
२२. अकोला	...	...	...	...	...	...	...	...	...
२३. वाशिम	...	...	...	...	...	...	...	...	...
२४. बुलढाणा	...	...	...	...	...	...	...	...	...

तक्ता क्रमांक ३

कार्यक्रम अंदाजपत्रक-सन २०१७-२०१८

(३) निवासी इमारती

सन २०१६-२०१७ व २०१७-२०१८ या वर्षात इमारतीच्या कामावरील आर्थिक तरतूद व कामांची प्रत्यक्ष झालेली प्रगती दर्शविणारा तक्ता

जिल्हा	वर्षाच्या सुरवातीला असलेल्या इमारतीचे क्षेत्रफळ (चौ. मी. मध्ये)	सन २०१६-२०१७ साली संपाद्य क्रियाशील प्रगती					सन २०१७-२०१८ चा कार्यक्रम				
		२०१६-२०१७ मध्ये चाळू असलेल्या इमारतीच्या कामाचे क्षेत्रफळ (चौ. मी. मध्ये)	२०१६-२०१७ मध्ये इमारतीच्या कामा- करिता मजूर झालेली अर्थसंकल्पीय तरतूद (रु. लाखात)	२०१६-२०१७ मध्ये इमारतीच्या कामा- वरील संपाद्य खर्च (रु. लाखात)	रकाना ३ मधील कामांची क्रियाशील प्रगती (चौ. मी. मध्ये)	२०१७-२०१८ मध्ये प्रगती पथावर असलेल्या इमारतीचे क्षेत्रफळ (चौ. मी. मध्ये)	२०१७-२०१८ मध्ये प्रस्तावित केलेल्या नवीन इमारतीचे क्षेत्रफळ (चौ. मी. मध्ये)	२०१७-२०१८ मध्ये पूर्ण होणाऱ्या इमारतीच्या कामांचे अपेक्षित क्षेत्रफळ (चौ. मी. मध्ये)	२०१७-२०१८ मध्ये चाळू व नवीन इमारतीसाठी वित्तीय आवश्यकता (रु. लाखात)		
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०		
१. ठाणे	२३०८२.९१	२३०८२.९१	२०२८.७७	२०२८.७७	१७०६१.२८	१७०६१.२८	...	६०२१.६३	७२२.५९		
२. रायगड	...	...	...	...	...	...	...	...	...		
३. नाशिक	४८२३०.४५	...	...	...	...	...	...	...	...		
४. धुळे	२३३०.००	१९०४.६५	३९७.००	२३५.००	११३७.३५	११३७.३५	१०३७.००	१०१५.००	२३५.००		
५. नंदुरबार	११५३५	१०३७६.१०	५२५.००	६३४.००	३२१५.७७	३२१५.७७	७२४७.००	४३३५.००	६७५.००		
६. जळगाव	...	...	...	...	...	...	...	...	...		
७. अहमदनगर	१३९९१.३३	२६८.२४	६७.०६	६७.०६	२६८.२४	२६८.२४	२०००.००	१०००.००	२५०.००		
८. पुणे (उत्तर)	२१०३०.००	१८३००.००	१०६५.७४	१०६५.७४	१८३००.००	१८३००.००	१८३००.००	१८३००.००	१६७७.००		
९. नांदेड/मोकर	...	...	...	...	...	...	...	...	...		
१०. हिंगोली	...	...	...	...	...	...	...	...	...		
११. अमरावती	४७७६८.६८	...	...	...	...	...	...	...	...		
१२. यवतमाळ	६३११.४६	...	...	...	...	...	...	...	...		
१३. नागपूर	५९३	...	...	...	...	...	...	...	...		
१४. भंडारा	...	...	...	...	...	...	...	...	...		
१५. गोंदिया	१८०३१.००	...	...	...	...	...	...	...	...		
१६. चंद्रपूर	२००५.००	...	...	...	...	...	...	...	...		
१७. गडचिरोली	५५३१०.००	...	...	...	...	...	...	...	...		
१८. बुलढाणा	...	...	...	...	...	...	...	...	...		
१९. खामगाव	१४२.००	...	...	...	...	...	...	...	...		
२०. अकोला	३३४१.४१	३३४१.४१	...	...	३३४१.४१	३३४१.४१	...	...	...		
२१. वर्धा	...	...	...	...	...	...	...	...	...		

(जागतिक बँक अकोला)

महिला व बालविकास विभाग

एकात्मिक बालविकास सेवायोजना (आदिवासी)

एकात्मिक बालविकास सेवा योजनेअंतर्गत राज्यात ८५ आदिवासी प्रकल्प सध्या कार्यरत असून त्यामध्ये १४,२६० अंगणवाड्या कार्यरत आहेत. वरील ६६ प्रकल्पांपैकी १५ अतिसंवेदनशील आदिवासी व १ बिगर आदिवासी (डहाणू) प्रकल्पात अशा एकूण २५ प्रकल्पात सन १९९७ पासून नवसंजीवन योजना कार्यान्वित करण्यात आली आहे. या योजनेची प्रमुख उद्दिष्टे खालीलप्रमाणे आहेत.

- (१) बालमृत्यूचे प्रमाण कमी करणे.
- (२) बालके, गरोदर स्त्रिया व स्तनदा माता यांच्यामधील कुपोषणाचे प्रमाण कमी करणे.

वरील उद्दिष्टे साध्य करण्यासाठी १५ अतिसंवेदनशील प्रकल्पामध्ये वाढीव पूरक आहाराचे वाटप करण्यात येते व प्रभावी आरोग्य विषयक सुविधा उपलब्ध करून देण्यात येतात.

बालमृत्यु व अतिकुपोषणाचे प्रमाण जास्त असण्यासाठी मुख्यत्वेकरून खालील बाबी कारणीभूत आहेत—

- (१) जन्मतः मुलाचे कमी वजन (२,५०० ग्रॅम पेक्षा कमी);
- (२) गरोदरपणातील आरोग्याची काळजी न घेणे;
- (३) गरोदरपणातील रक्तक्षय;
- (४) प्रसूति दरम्यान व प्रसूतिपश्चात, निर्माण झालेल्या समस्या;
- (५) मुलांचे दिर्घ आजार;
- (६) आजारपणातील उपचाराची तत्परता व गुणात्मकता;
- (७) शुध्द व निर्जंतूक पिण्याच्या पाण्याचा पुरवठा;
- (८) आदिवासी लोकांतील अनिष्ट रूढी, परंपरा व अंधश्रद्धा इत्यादी;
- (९) गरीबी;
- (१०) कमी वयात गरोदरपणात, वारंवार गर्भारपण तसेच दोन प्रसूतिमधील कमी अंतर;
- (११) महिलांमध्ये आरोग्य व पोषणविषयक शिक्षणाचा अभाव;
- (१२) जनजागृतीचा अभाव.

बालमृत्यु :

राज्यात उपलब्ध असलेल्या आकडेवारीनुसार सर्वसाधारणतः एकूण होणाऱ्या सर्व बालमृत्युपैकी सुमारे ५० टक्के बालमृत्यु हे जन्मल्यापासून १ महिन्याच्या आत होतात. अशा बालमृत्युसाठी प्रमुख खालीलप्रमाणे आहेत—

१. स्त्रियांमधील शारिरीक अशक्तपणा, कुपोषणस्थिती;
२. अस्वच्छ जागी व अकुशलपणे हाताळलेली बाळंतपणे;
३. अपूर्ण दिवसाची बाळंतपणे;
४. गरोदर स्त्रियांमधील रक्तक्षय व प्रसूति दरम्यान तसेच प्रसूतिपश्चात रक्तस्त्राव;
५. नवजात अर्भकामधील आजारपण, जसे प्रसूति दरम्यान अर्भकाचे श्वास गुदमरून होणारे मृत्यु (निओनेटल अॅसफीकशीया इंद्रायुटेराइन फिटलडिसटेस), हायपोथरमिया, हायपोग्लायसेमिया सेप्टीसिमिया, जन्माचे वेळी डोक्यास इजा (मार), जन्मतः जंतूसंसर्ग इत्यादी;
६. उशीरा स्तनपानास सुरुवात करणे व बाळास निव्वळ स्तनपान न देणे;
७. मातांमधील हिवताप, क्षय स्तनदाह, रक्तक्षय इत्यादी आजारपण;
८. अस्वच्छता;
९. गरोदरपणात व नवजात अर्भकाचे घेण्याच्या काळजी विषयीचे अज्ञान.

बालमृत्यु व कुपोषण कमी करण्यासाठी नियोजन :

१. जिल्हा सरासरी पेक्षा अतिकुपोषित बालकांचे प्रमाण जास्त असलेली गावे शोधून काढणे;
२. अतिदुर्गम व पावसाळ्यामध्ये संपर्क तुटणाऱ्या गावांची यादी तयार करणे;
३. मागील वर्षात संसर्गजन्य रोगाच्या साथी आल्या असलेल्या गावांची यादी तयार करणे;

४. श्रेणी ३ व ४ मधील बालकांची यादी तयार करणे;
५. मागील वर्षी एकदाही आरोग्य तपासणी न झालेल्या बालकांची अंगणवाडीनिहाय यादी तयार करणे;
६. तीन महिनेपेक्षा जास्त कालावधीसाठी श्रेणी ३ व ४ कुपोषितामध्ये असलेल्या तसेच सतत आजारी असलेल्या मुलांची अंगणवाडीनिहाय यादी तयार करणे;
७. २० वर्ष वयापेक्षा कमी वय असलेल्या गरोदर स्त्रियांची अंगणवाडीनिहाय यादी तयार करणे; *
८. मागील तीन वर्षांची आकडेवारी तयार करून विश्लेषणात्मक तक्ते, प्रकल्प, सेक्टर अंगणवाडीस्तरावर यादी तयार करून आढावा घेण्यासाठी त्यांचा उपयोग करणे;
९. अंगणवाडीस्तरावर तसेच प्रकल्पस्तरावर कुपोषण व बालमृत्यु दर्शविणारे नकाशे तयार करणे. यामध्ये बालमृत्युसाठी लाल रंग व कुपोषणासाठी निळा रंग वापरणे;
१०. अंगणवाडीस्तरावर खाजगी डॉक्टरांची यादी तयार करणे;
११. प्रकल्पामध्ये अस्तित्वात असलेल्या स्वयंसेवी संस्थांची यादी तयार करणे, जेणेकरून खाजगी डॉक्टर व स्वयंसेवी संस्था यांचा कार्यक्रामध्ये सहभाग मिळविता येईल;
१२. प्रत्येक बिटस्तरावर दिर्घ आजारी/अतिकुपोषित असलेल्या मुलांचे रोगनिदान व उपचार करण्यासाठी बालरोग विशेषज्ञ शिबिरे आयोजित करणे;
१३. महिलांमध्ये वैयक्तिक व परिसर स्वच्छता, शुध्द पिण्याचे पाणी, पोषण व आरोग्य याबाबत जाणीव निर्माण करण्यासाठी महिला मेळावे आयोजित करणे;
१४. महिलांसोबत अंतर व्यक्तिगत सुसंवाद साधण्यासाठी प्रशिक्षण शिबिरे आयोजित करून त्यामध्ये जन्मल्याबरोबर लवकर स्तनपान, पहिले सहा महिने निव्वळ स्तनपान, बाळ सहा महिन्यांचे होताच वरचा आहार सुरु करणे, आजारपणात स्तनपान/जेवण सुरु ठेवणे इत्यादी कुपोषण प्रतिबंधक उपाययोजना, तसेच गरोदरपणातील काळजी व नवजात अर्भकाची घरी घ्यावयाची काळजी याबाबत मातांना माहिती देणे;
१५. आरोग्य सेविका, अंगणवाडी सेविका व प्रशिक्षित दाई यांना ०-६ वर्ष मुलांमधील हगवण, अतिसाराचे आजार, श्वसनदाह (रेस्पीरेटरी ट्राक्ट इनफेक्शन) हायपोथरमिया, हायपोग्लोसिमिया, सेप्टिसिमिया, ताप इत्यादी आजारांमध्ये व्यवस्थापन करण्याच्या कौशल्यात वाढ करण्यासाठी तीन दिवसांचे प्रशिक्षण कार्यक्रम आयोजित करणे.
१६. अंगणवाडी क्षेत्रातील तीव्र कमी वजनाच्या बालकांची यादी अंगणवाडीत व ग्रामपंचायतीत लावणे.

पुरक पोषण आहार :

१. एकात्मिक बालविकास सेवा योजनेअंतर्गत ६ महिने ते ३ वर्ष वयोगटातील बालके, गरोदर स्त्रिया व स्तनदा माता यांना घरपोच आहार (Take Home Ration) देण्यात येत असून ३ ते ६ वर्ष वयोगटातील बालकांना बचतगट/महिलामंडळ यांच्यामार्फत सकाळचा नास्ता व दुपारचा गरम ताजा आहार देण्यात येत आहे.
२. गावकरी, महिला मंडळ यांच्या लोकसहभागातून सहकार्याने अंगणवाडीमधील पुरक पोषण आहारामध्ये पोषण मूल्ये वाढविण्यासाठी गूळ, पालक तुळशीची पाने, शेवग्याची पाने इत्यादी पौष्टिक पदार्थांचा समावेश करणे;
३. लाभार्थ्यांना पुरविण्यात येणारा (THR) चे गुणवत्तेसंबंधी सनियंत्रण करण्यासाठी नमुने, प्रयोगशाळा तपासण्यासाठी नियमितपणे पाठविणे व गुणवत्तेसंबंधी खबरदारी घेणे;
४. अंगणवाडी लाभधारकांना शासनाने विहित केलेल्या प्रमाणामध्ये पोषण मूल्ये मिळत असल्याची खात्री करणे तसेच पुरक पोषण आहार ताजा व रूचकर राहिल याबाबत खात्री करणे. यासाठी प्रत्येक अंगणवाडी परिक्षेत्रात माता समिती गठीत करण्यात येत आहे;
५. पुरक पोषण आहारामध्ये खंड पडू नये म्हणून पावसाळ्यामध्ये अतिदुर्गम व आदिवासी क्षेत्रामध्ये व डोंगराळ भागामधील गावासाठी/वाड्यामध्ये दळणवळणाचा तुटणारा संपर्क लक्षात घेता आदिवासी क्षेत्रात पावसाळ्याच्या दरम्यान जिथे बचत गट नाहीत तेथे ३ महिने पुरेल एवढा पुरक पोषण आहारासाठी आवश्यक धान्यादी मालाचा साठा तसेच २ महिने पुरेल एवढे (THR) चा साठा उपलब्ध करणे;
६. महिलांना पोषण संबंधी तसेच घरी उपलब्ध असलेल्या खाद्यादी पदार्थांमधून सकस आहार कसा तयार करता येईल व अतिकुपोषित मुलांना खारू घालावयाच्या आहारासंबंधी जागरूकता निर्माण करणे. या संदर्भात बचत गटांना/महिला मंडळांना प्रशिक्षण देणे सुरु आहे.

अंगणवाडी लाभधारकांची आरोग्य तपासणी संदर्भसेवा :

अंगणवाडीमधील मुलांमधील आजारीचे वेळीच रोगनिदान करून योग्य तो औषधोपचार करण्यासाठी पर्यायाने बालमृत्यु व कुपोषण टाळण्याच्या उद्देशाने आरोग्य तपासणीचा मूळ उद्देश आहे—

१. आदिवासी व नवसंजीवन प्रकल्पातील अंगणवाडी लाभधारकांची आरोग्य तपासणी दर तीन महिन्यातून किमान १ वेळा व इतर क्षेत्रामधून दर महिन्यातून किमान १ वेळा करणे तसेच आजारी व अतिकुपोषित मुलांची तपासणी दर महिन्याला करणे;

२. अतितीव्र कमी वजनाच्या बालकांना ग्राम बाल विकास केंद्रामध्ये (VCDC) विशेष आहार व उपचार देणे.
३. आदिवासी तसेच दुर्गम क्षेत्रामध्ये पावसाळ्यात दळणवळण संपर्क तुटत असल्यामुळे ३० जून पूर्वी मोहिमस्तरावर कृतीबद्ध कार्यक्रम आखून १०० टक्के लाभधारकांची आरोग्य तपासणी करणे;
४. ३ महिने किंवा जास्त कालावधीकरिता सतत आजारी असलेल्या तसेच तीव्र कमी वजनाच्या लाभधारकांची यादी करून विशेष रोग निदानासाठी व विशेष उपचारासाठी आरोग्य विभागाचे बाल तज्ञांचे शिबीरे आयोजित करून योग्य तो उपचार करणे;
५. गरोदर स्त्रिया, स्तनदा माता व महिला यांचेसाठी स्त्रिरोग तज्ञांचे रोग निदान व उपचार शिबीरे आयोजित करणे;
६. अंगणवाडी लाभधारकांच्या आजारपणात तातडीने संदर्भसेवा देण्यासाठी नजिकच्या आरोग्य केंद्रात ने-आण करण्यासाठी सोयीचे व्हावे म्हणून प्राथमिक आरोग्य केंद्राचे तसेच एकात्मिक बाल विकास प्रकल्पाचे वाहन उपलब्ध करून देणे;
७. तीव्र कमी वजनाची व अतिधोक्याची बालके व आजारी मुलांची आरोग्य तपासणी व उपचार दर महिन्यात वैद्यकीय यांचेमार्फत करणे आवश्यक आहे;
८. आरोग्य तपासणी व उपचार करण्यासाठी पुरेशा प्रमाणात आरोग्य विभागाकडून औषधे उपलब्ध करणे.

गरोदर स्त्रिया व स्तनदा मातांची काळजी :

१. गरोदर स्त्रियांची यादी तयार करणे;
२. आरोग्य सेविका, प्रशिक्षित दाई व अंगणवाडी सेविका यांनी नियमितपणे गृहभेटी देऊन गरोदर स्त्रिया व स्तनदा मातांची काळजी घेणे;
३. अति धोक्याच्या गरोदर स्त्रियांचा शोध घेऊन त्यांची नियमितपणे आरोग्य तपासणी करणे;
४. गरोदर स्त्रियांना धनुर्वात प्रतिबंधक लस देणे;
५. गरोदर स्त्रियांना/स्तनदा मातांना आयर्न फोलिक ॲसिडच्या गोळ्या देणे;
६. गरोदर स्त्रिया/स्तनदा मातांना अंगणवाडी केंद्रामध्ये बसवून पूरक पोषण आहार देणे. (स्पॉट फिडिंग);
७. वारंवार होणारी बाळंतपणे, दोन मुलांमधील कमी अंतर, कमी वयात होणारी अपत्ये, गरोदरपणात योग्य ती काळजी न घेणे, गरोदरपणातील रक्तक्षय, गर्भविषबाधा इत्यादी आजार याबाबी बालमृत्यूस तसेच मातामृत्यूस कारणीभूत ठरतात. याबाबतची जाणीव महिलांमध्ये करून देणे;
८. स्तनदा मातांना स्तनपान, हगवणी ह्या आजारावर उपचार तसेच वैयक्तिक स्वच्छतेसंबंधी आरोग्य शिक्षण देणे;
९. अंगणवाडीमधील १०० टक्के लाभधारकांचे वेळापत्रकानुसार लसीकरण केल्या जातील तसेच लसीची शिट साखळी योग्यरित्या ठेवल्या जातील याबाबत खात्री बाळगणे.

वैयक्तिक व परिसर स्वच्छता :

१. अंगणवाडीमधील मुलांचे जेवणापूर्वी हात धुण्यासंबंधी शिस्त लावणे तसेच मातांनी अन्न शिजविण्यापूर्वी, अन्न मुलास भरविण्यापूर्वी तसेच शौचास नंतर साबणाने किंवा राखेने स्वच्छ हात धुण्यासंबंधी आरोग्य शिक्षण देणे;
२. मुलांची वैयक्तिक स्वच्छता योग्यरित्या राखण्यासाठी नखे कापणे, केस विंचरणे, नियमितपणे आंघोळ करणे, नाक स्वच्छ ठेवणे, दात स्वच्छ घासणे, इत्यादी विषयीची काळजी घेणे व याबाबत मातांना शिक्षण देणे;
३. पिण्यास शुध्द व निर्जंतूक केलेल्या पाण्याचा वापर तसेच योग्यरित्या पाणी साठवणे याबाबत आरोग्य शिक्षण देणे;
४. घरातील तसेच अंगणवाडीमधील परिसर स्वच्छता योग्य राहिल या दृष्टीने मार्गदर्शन करणे.

पर्यवेक्षक व संनियंत्रण :

१. प्रकल्पांतर्गत सर्व अंगणवाडी केंद्रांना वाविप्रअ/सहा. वाविप्रअ/पर्यवेक्षिका यांची दर महिन्यात भेटी देऊन योजनेअंतर्गत सर्व मुद्यावर आढावा घेऊन अंगणवाडी सेविकेस मार्गदर्शन करणे;
२. पावसाळ्यामध्ये साथीचे रोग जसे ताप, हगवण, गेस्ट्रो इ. चे प्रमाण वाढते अशा परिस्थितीवर तातडीने नियंत्रण करण्यासाठी वेळीच उपाययोजना करणे जेणेकरून बालमृत्यू टाळता येतील व मुले कुपोषित होण्यापासून वाचतील;
३. केंद्र शासनाकडून पुरवठा करण्यात येणाऱ्या औषधी अंगणवाडी पेट्यांचा पुरवठा होण्यास उशिर होत असल्यास आरोग्य विभागाकडून अंगणवाडी स्तरावर प्राथमिक औषधोपचाराची औषधे उपलब्ध करून देणे;
४. मागील तीन वर्षांचे पावसाळ्याच्या कालावधीतील बालमृत्यू, अतिकुपोषण व साथीचे रोग याबाबतच्या अनिष्ट घटनांचा आढावा घेऊन त्या क्षेत्रामध्ये प्रतिबंधात्मक उपाययोजना करणे.

पोषण व आरोग्य शिक्षण :

१. पावसाळ्यात पिण्याचे पाणी निर्जंतूक व पिण्यास योग्य असे वापरण्यासंबंधाने;
२. पावसाळ्यामध्ये अतिसाराचे प्रमाण विशेष करून लहान बालकामध्ये जास्त असल्याकारणाने बालकांची घ्यावयाची काळजी संबधाने आरोग्य शिक्षण देणे;

३. घरी उपलब्ध असलेल्या धान्यातून सकस आहार कसा करता येईल याबाबतचे पोषण शिक्षण तसेच प्रात्यक्षिके महिलांसाठी अंगणवाडी केंद्रामध्ये आयोजित करून पोषणाचा दर्जा वाढविण्यास मदत होईल यासाठी प्रयत्न करणे.

समन्वय :

१. अंगणवाडीस्तरावर सेविका व आरोग्य सेविका तसेच वैद्यकीय अधिकारी व बाल विकास प्रकल्प अधिकारी यांचेमध्ये समन्वय साधने;
२. अंगणवाडीस्तरावर आरोग्य सेविका व अंगणवाडी सेविका गृहभेटी, गरोदर स्त्रियांची तपासणी, लसीकरण, वजनवाढ देखरेख, इत्यादी कार्य सोबतीने करणे;
३. वैद्यकीय अधिकारी, बाल विकास प्रकल्प अधिकारी/सहायक बाल विकास प्रकल्प अधिकारी यांनी अंगणवाडीस संयुक्त भेटी देणे;
४. सेक्टर प्रकल्प, उपविभाग व जिल्हास्तरावर आरोग्य तसेच ए. बा. वि. से. योजनेमधील कर्मचारी व अधिकाऱ्यांनी संयुक्तपणे कार्यक्रमाचा आढावा घेणे;
५. राज्यस्तरावर आरोग्य विभाग, आदिवासी विकास विभाग १ महिला व बाल विभाग यांचेकडून आढावा घेणे;
६. एकात्मिक बाल विकास सेवां योजनेशी संबंधित आरोग्य विभागाशिवाय इतर विभाग जसे-शिक्षण विभाग, आदिवासी विकास विभाग, ग्रामीण विकास विभाग, इत्यादीसोबत समन्वय साधणे;
७. सामुदायिक वृद्धीपत्रकाचा वापर समाज जागृतीसाठी करणे.

पाळणाघर योजना :

६ महिने ते ३ वर्ष वयोगटातील मुलांसाठी दिवसातून ८ तास पाळणाघराची योजना पहिल्या टप्प्यात ठाणे, नाशिक, नंदूरबार, अमरावती, गडचिरोली आणि चंद्रपूर या सहा जिल्ह्यामध्ये प्रत्येकी १०० प्रमाणे ६०० पाळणाघरे आदिवासी उपयोजना क्षेत्रातील गावांमध्ये सुरु करणे.

सदर योजना जिल्हा परिषदेच्या नियंत्रणाखाली ग्रामपंचायती मार्फत राबविण्यात येते. प्रत्येक पाळणाघरासाठी रु. १ लक्ष प्रतिवर्ष ह्याप्रमाणे अनुदान देण्यात येते. या योजनेतर्गत लाभार्थ्यांना एकात्मिक बाळ विकास योजनेतर्गत मिळणाऱ्या आहारासोबत दूध, केळी, स्थानिक फळे, शेंगदाने, गोडभात, मोड आलेली कडधान्ये या वस्तुंचा पुरवठा करण्यात येणे. त्यासाठी प्रतिसलघ प्रतिदिन रु. ८ प्रमाणे निधी उपलब्ध करून देण्यात आला आहे. या योजनेसाठी ६०० पाळणाघरासाठी वार्षिक रु. १ लक्ष याप्रमाणे आदिवासी उपयोजनेतर्गत नियत व्ययातून रु. ६.०० कोटी इतकी तरतूद सन २०१२-२०१३ साठी उपलब्ध करून देण्यात येईल.

प्रशासकीय बाबी :

१. आदिवासी व अतिदुर्गम क्षेत्रातील प्रकल्पामधील सहा. बा. वि. प्र. अ./पर्यवेक्षिका/अंगणवाडी सेविका व वाहन चालक यांची रिक्त पदे पावसाळा सुरु होण्यापूर्वी तातडीने भरणे. जर प्रकल्पांचे वाहन नादुरुस्त, निकामी अथवा निर्लेखित झाले असल्यास किंवा पुरवठा करण्यात आले नसल्यास जिल्हाधिकारी यांना तातडीची बाब म्हणून वाहन पुरवठा करण्यास विनंती करणे, जेणे करून जिल्हाधिकारी पावसाळ्यापूर्वी वाहन अधिग्रहण करून प्रकल्पास पुरवठा करणे शक्य होईल;

२. अंगणवाडी केंद्रामध्ये ग्रोथचार्ट उपलब्ध नसल्यास ते पावसाळ्यापूर्वी उपलब्ध करून देण्यात यावे;

३. प्रकल्पातील सर्व बाल विकास प्रकल्प अधिकारी/सहा. बा. वि. प्र. अ./पर्यवेक्षिका यांनी मुख्यालयी राहण्याबाबत कटाक्षाने खबरदारी घेणे.

तक्ता क्र. १

एकात्मिक बाल विकास सेवा योजनेअंतर्गत राज्यात कार्यरत असणारे आदिवासी प्रकल्प (ऑगस्ट २०१६)

अ. क्र.	जिल्हा	प्रकल्पाचे नाव	मंजूर अंगणवाडी केंद्र	कार्यरत अंगणवाडी केंद्र	मंजूर मिनी अंगणवाडी केंद्र	कार्यरत मिनी अंगणवाडी केंद्र
१.	अहमदनगर	अकोले	२९६	२९६	३१	३१
२.	अहमदनगर	राजुर	२०३	२०३	४५	४५
अहमदनगर एकूण—			४९९	४९९	७६	७६
३.	अमरावती	चिखलदरा	२३५	२३५	१	१
४.	अमरावती	धारणी	२५१	२५१	...	...
अमरावती एकूण—			४८६	४८२	१	१
५.	चंद्रपूर	बल्लारपूर	७१	७१	२	२
६.	चंद्रपूर	ब्रम्हपुरी	२२०	२२०	४	४
७.	चंद्रपूर	चंद्रपूर	२०६	२०६	६	६
८.	चंद्रपूर	चिमुर्	२७७	२७७	१०	१०
९.	चंद्रपूर	गोंडपिपरी	१३६	१३६	६	६
१०.	चंद्रपूर	जिवती	१४३	१४३	२५	२५
११.	चंद्रपूर	कोरपना	१७२	१७२	१४	१२
१२.	चंद्रपूर	पोंभुर्णा	८७	८७	२	२
१३.	चंद्रपूर	राजुरा	१८४	१८०	१३	१३
चंद्रपूर एकूण—			१४९६	१४९२	८२	८०
१४.	धुळे	दहिवेल	२१४	२१४	३५	३५
१५.	धुळे	साक्री	२०२	२०२	१२	१२
१६.	धुळे	साक्री (पिंपळनेर)	२२७	२२७	५४	५४
धुळे एकूण—			६४३	६४३	१०१	१०१
१७.	गडचिरोली	अहेरी	१८०	१८०	७३	७३
१८.	गडचिरोली	आरमोरी	१६२	१६२	२९	२९
१९.	गडचिरोली	भामरागड	९८	९८	३७	३७
२०.	गडचिरोली	चामोर्शी	२८८	२८८	४३	४३
२१.	गडचिरोली	देसाईगंज (वडसा)	८२	८२	५	५
२२.	गडचिरोली	धानोरा	१५९	१५९	१३६	१३६
२३.	गडचिरोली	एटापल्ली	१५६	१५६	६४	६४
२४.	गडचिरोली	गडचिरोली	१४८	१४८	४	४
२५.	गडचिरोली	कोरची	१००	१००	५०	५०
२६.	गडचिरोली	कुरखेडा	१४१	१४१	५०	५०
२७.	गडचिरोली	मुलचेरा	१०६	१०६	१०	१०
२८.	गडचिरोली	सिरोंचा	१५१	१५१	१७	१७
गडचिरोली एकूण—			१७७१	१७७१	५१८	५१८
२९.	गोंदिया	अर्जुनी मोर	२१५	२१४	१४	८
३०.	गोंदिया	देवरी	१९०	१८९	२९	१५
३१.	गोंदिया	सडकअर्जुनी	१५९	१५४	३५	११
३२.	गोंदिया	सालेकसा	१६६	१६६	३७	३५
गोंदिया एकूण—			७३०	७२३	११५	६९
३३.	जळगाव	चोपडा-२	१६२	१६२	६	६
३४.	जळगाव	चोपडा	१३२	१३२	१	१
जळगाव एकूण—			२९४	२९४	७	७

तक्ता क्र. १ (चालू)

अ. क्र.	जिल्हा	प्रकल्पाचे नाव	मंजूर अंगणवाडी केंद्र	कार्यरत अंगणवाडी केंद्र	मंजूर मिनी अंगणवाडी केंद्र	कार्यरत मिनी अंगणवाडी केंद्र
३५.	नागपूर	रामटेक	१९२	१९२	१०	१०
नागपूर एकूण—			१९२	१९२	१०	१०
३६.	नांदेड	किनवट	३७०	३७०	८३	८३
३७.	नांदेड	माहूर	१२९	१२३	४०	३३
नांदेड एकूण—			४९९	४९३	१२३	११६
३८.	नंदूरबार	अक्कलकुआ	२०५	२०५	६	६
३९.	नंदूरबार	अक्कलकुआ (मोलगी)	१५१	१५१	११	११
४०.	नंदूरबार	अक्कलकुआ-२	८९	८९	७	७
४१.	नंदूरबार	धाडगाव	१९४	१९४	१९	१९
४२.	नंदूरबार	धाडगाव (कुंठामोही)	१५२	१५२	४	४
४३.	नंदूरबार	धाडगाव-२	१४२	१४२	१२	१२
४४.	नंदूरबार	नंदूरबार	२४६	२४६	...	...
४५.	नंदूरबार	नंदूरबार (रनाळा)-२	१५६	१५६	...	...
४६.	नंदूरबार	नवापूर	३३७	३३७	१०	१०
४७.	नंदूरबार	शहादा (म्हसवड)-२	२६६	२६६	...	...
४८.	नंदूरबार	शहादा	१८८	१८८	...	...
४९.	नंदूरबार	तळोदा	२३८	२३८	४	४
नंदूरबार एकूण—			२३६४	२३६४	७३	७३
५०.	नाशिक	बागलाण	२६७	२६७	२२	२२
५१.	नाशिक	बागलाण-२	२०६	२०६	१०	१०
५२.	नाशिक	देवळा	२१२	२१२	६	६
५३.	नाशिक	दिंडोरी	१८८	१८८	१२	४
५४.	नाशिक	दिंडोरी (उमराळे)-२	१७३	१७३	१	१
५५.	नाशिक	हरसुल	१९९	१९९	१५	१०
५६.	नाशिक	इगतपुरी	३२६	३२६	३४	३४
५७.	नाशिक	कळवण	१५६	१५६	३४	२०
५८.	नाशिक	कळवण-२	१३२	१३२	१२	७
५९.	नाशिक	नाशिक	२०३	२०३	...	...
६०.	नाशिक	पेट	२२८	२२८	२८	२८
६१.	नाशिक	सुरगणा	१९८	१९६	४८	४८
६२.	नाशिक	सुरगणा (बाऱ्हे)-२	१०२	१०२	३१	३१
६३.	नाशिक	त्र्यंबकेश्वर	१६२	१६२	६	६
नाशिक एकूण—			२७५२	२७५०	२५९	२२७
६४.	पालघर	डहाणू	२६९	२६९	१३९	१३९
६५.	पालघर	डहाणू (कासा)	१५०	१५०	८१	८१
६६.	पालघर	जव्हार-२	१४१	१४१	५०	५०
६७.	पालघर	जव्हार-१	११७	११७	३४	३४
६८.	पालघर	मोखाडा	१७८	१७८	५१	५१
६९.	पालघर	पालघर	३२७	३२७	२७	२७
७०.	पालघर	पालघर (मनोर)	२३९	२३९	१६	१६
७१.	पालघर	तलासरी	२०४	२०४	४४	४४
७२.	पालघर	विक्रमगड	२४६	२४५	६२	६२
७३.	पालघर	वाडा	११३	११२	२६	२६
७४.	पालघर	वाडा-२	२२९	२२९	४२	४२
पालघर एकूण—			२२१३	२२११	५७२	५७२

तक्ता क्र. १ (चालू)

अ. क्र.	जिल्हा	प्रकल्पाचे नाव	मंजूर अंगणवाडी केंद्र	कार्यरत अंगणवाडी केंद्र	मंजूर मिनी अंगणवाडी केंद्र	कार्यरत मिनी अंगणवाडी केंद्र
७५.	पुणे	जुन्नर	३६५	३६२	५	४
७६.	पुणे	नारायणगाव	१६२	१६२	५	५
पुणे एकूण—			५२७	५२४	१०	९
७७.	रायगड	कर्जत	१४२	१४२	२४	२४
७८.	रायगड	कर्जत-२	१३६	१३६	३३	३३
रायगड एकूण—			२७८	२७८	५७	५७
७९.	ठाणे	मुरबाड	१८५	१८५	२७	२७
८०.	ठाणे	मुरबाड-२	१८१	१८१	१३	१३
८१.	ठाणे	शहापुर	२१९	२१९	६७	६७
८२.	ठाणे	शहापुर (डोळखांब)	२१८	२१८	६५	६४
ठाणे एकूण—			८०३	८०३	१७२	१७१
८३.	यवतमाळ	घाटंजी	१४६	१४६	३०	२८
८४.	यवतमाळ	पांढरकवडा	१८०	१८०	३५	८
८५.	यवतमाळ	राळेगाव	१५८	१५८	२६	२२
यवतमाळ एकूण—			४८४	४८४	९१	५८
एकूण—			१६,०३१	१६,००३	२२६७	२१४५

तक्ता क्र. २

एकात्मिक बाल विकास सेवा नवसंजीवन योजनेअंतर्गत राज्यात कार्यरत असणारे नवसंजीवन प्रकल्प (ऑगस्ट २०१६)

अ. क्र.	जिल्हा	प्रकल्पाचे नाव	मंजूर अंगणवाडी केंद्र	कार्यरत अंगणवाडी केंद्र	मंजूर मिनी अंगणवाडी केंद्र	कार्यरत मिनी अंगणवाडी केंद्र
१.	अमरावती	चिखलवरा	२३५	२३१	१	१
२.	अमरावती	धारणी	२५१	२५१	...	...
अमरावती एकूण—			४८६	४८२	१	१
३.	गडचिरोली	एटापल्ली	१५६	१५६	६४	६४
गडचिरोली एकूण—			१५६	१५६	६४	६४
४.	नंदूरबार	अक्कलकुवा	२०५	२०५	६	६
५.	नंदूरबार	अक्कलकुवा (मोलगी)	१५१	१५१	११	११
६.	नंदूरबार	अक्कलकुवा-२	८९	८९	७	७
७.	नंदूरबार	धडगाव	१९४	१९४	१९	१९
८.	नंदूरबार	धडगाव (कुंठामोही)	१५२	१५२	४	४
९.	नंदूरबार	धडगाव-२	१४२	१४२	१२	१२
१०.	नंदूरबार	तळोदा	२३८	२३८	४	४
नंदूरबार एकूण—			११७१	११७१	६३	६३
११.	नाशिक	हरसुल	१९९	१९९	१५	१०
१२.	नाशिक	नाशिक	२०३	२०३	...	...
नाशिक एकूण—			४०२	४०२	१५	१०
१३.	पालघर	डहाणू	२६९	२६९	१३९	१३९
१४.	पालघर	डहाणू (कासा)	१५०	१५०	८१	८१
१५.	पालघर	जव्हार-२	१४१	१४१	५०	५०
१६.	पालघर	जव्हार-१	११७	११७	३४	३४
१७.	पालघर	मोखाडा	१७८	१७८	५१	५१
१८.	पालघर	तलासरी	२०४	२०४	४४	४४
१९.	पालघर	वाडा	११३	११२	२६	२६
२०.	पालघर	वाडा-२	२२९	२२९	४२	४२
पालघर एकूण—			१४०१	१४००	४६७	४६७
२१.	ठाणे	मुरबाड	१८५	१८५	२७	२७
२२.	ठाणे	मुरबाड-२	१८१	१८१	१३	१३
२३.	ठाणे	शहापुर	२१९	२१९	६७	६७
२४.	ठाणे	शहापुर (डोळखांब)	२१८	२१८	६५	६४
ठाणे एकूण—			८०३	८०३	१७२	१७१
एकूण—			४४१९	४४१४	७८२	७७६

तक्ता क्रमांक ४५
एकात्मिक बाल विकास सेवा योजना (विवरणपत्र-३)
आदिवासी प्रकल्पातील पूरक पोषण खाद्य सेवा (आयसीडीएस)

अ.क्र.	जिल्हाचे नाव	जिल्हातील एकूण प्रकल्प (आदिवासी)	अंगणवाडी केंद्राची संख्या			लक्षित लाभार्थींची एकूण संख्या (हजारत)			समाविष्ट झालेल्या प्रत्यक्ष लाभार्थींची संख्या (हजारत)			प्रमाणित ३०० दिवसांपैकी प्रत्यक्ष पोषण दिवसांची संख्या		
			२०१५-२०१६	२०१६-२०१७	२०१७-२०१८ (अंदाजित)	२०१५-२०१६	२०१६-२०१७	२०१७-२०१८ (अंदाजित)	२०१५-२०१६ (मार्च १६)	२०१६-२०१७ (ऑक्टो. १६)	२०१७-२०१८ (अंदाजित)	२०१५-२०१६	२०१६-२०१७	२०१७-२०१८ (अंदाजित)
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५
१	अहमदनगर	२	४९९	४९९	४९९	२६०८५	२५८९६	२६४१४	२४३११	२३२८६	२४७९७	३००	३००	३००
२	अमरावती	२	४८५	४८५	४८६	३३९२७	३२५४५	३३१९६	३१०८२	३०७७०	३१७०४	३००	३००	३००
३	चंद्रपूर	९	१४९२	१४९२	१४९६	८१७६४	८२५५८	८२२०९	७८९३३	७२९१४	८०५१२	३००	३००	३००
४	धुळे	३	६४३	६४३	६४३	५१७९६	५५३५४	५६४६१	४८९९१	५०५३७	४९१५५	३००	३००	३००
५	गडचिरोली	१२	१७७१	१७७१	१७७१	१००११०	१०४१२०	१०६२०२	१००१२४	९८४७४	१०२१२६	३००	३००	३००
६	गोंदिया	४	७३०	७३०	७३०	३६६०८	४१०३६	४१८५७	३५७०५	३५६५६	३६४१९	३००	३००	३००
७	जळगाव	२	२९४	२९४	२९४	२९५५५	३०३४२	३०९४९	२४५४२	२२९३८	२५०३३	३००	३००	३००
८	नागपूर	१	१९२	१९२	१९२	१०९३५	११३६९	११५९६	१०९९३	१०२३९	११२१३	३००	३००	३००
९	नांदेड	२	४९९	४९९	४९९	३५२७९	३६९००	३७६३८	३५६७३	३३८९६	३६३८६	३००	३००	३००
१०	नंदुरबार	१२	२३६४	२३६४	२३६४	१७४९६८	१७४९२२	१७८४२०	१६५२४०	१७८३८६	१६८५४५	३००	३००	३००
११	नाशिक	१४	२७५२	२७५२	२७५२	२२३७८१	२२३३८०	२३७०२८	२०५८६४	१९६९४३	२०९९८१	३००	३००	३००
१२	पालघर	११	...	२२१३	२२१३	...	१६१३०१	१६४५२७	११६५०७	१४१७९०	११८८३७	३००	३००	३००
१३	पुणे	२	५२७	५२७	५२७	२४९४७	२५१६२	२५६६५	२०८८१	१६७१९	२१२९९	३००	३००	३००
१४	रायगड	२	२७८	२७८	२७८	१८९६८	१६७२३	१७०५७	११७६७	१२७६१	१२००२	३००	३००	३००
१५	ठाणे	४	३०१५	३०१५	३०१५	२१२१०७	४३२०५	४४०६९	४३२०५	३६००३	४४०६९	३००	३००	३००
१६	यवतमाळ	३	४८४	४८४	४८४	३३४५७	३४३३६	३५०२३	३०५६४	३०५४८	३२६०३	३००	३००	३००
	एकूण	८५	१६०२४	१६०२६	१६०३१	१०९४२८७	११०८१५१	११३०३१४	९९४४२७	९८३८२७	१००४६८२	३००	३००	३००

प्रपत्र क्रमांक-२
एकात्मिक बाल विकास सेवा योजना (विवरणपत्र-७)
आदिवासी प्रकल्पातील ० ते ६ वर्षे वयोगटातील मुलामुलींच्या कुपोषणाच्या सद्यःस्थितीचे विवरणपत्र

अ.क्र.	जिल्ह्याचे नांव	० ते ५ वर्षे वयोगटातील मुले २०१५-२०१६ (मार्च २०१६)					० ते ५ वर्षे वयोगटातील मुले २०१६-२०१७ (ऑक्टोबर २०१६)					० ते ५ वर्षे वयोगटातील मुले २०१७-२०१८ (अंदाजित)					
		एकूण वजन घेतलेली मुले ३	सर्वसाधारण	कमी वजनाची ५	तीव्र कमी वजनाची ६	एकूण वजन घेतलेली मुले ७	सर्वसाधारण	कमी वजनाची ८	तीव्र कमी वजनाची ९	एकूण वजन घेतलेली मुले १०	सर्वसाधारण	कमी वजनाची ११	तीव्र कमी वजनाची १२	एकूण वजन घेतलेली मुले १३	सर्वसाधारण	कमी वजनाची १४	तीव्र कमी वजनाची १५
१	अहमदनगर	२०१९०	१६३३५	३१६८	६८७	१९७६६	१५७९०	३१८४	७७२	२१०३२	१७३६९	३०१०	६५३	१७८२	१७३६९	३०१०	६५३
२	अमरावती	२५२१८	१५८४४	७४८	१८७६	२७२९२	१६०३५	८७१९	२५४२	२६५३९	१७६३४	७१२३	१७८२	२६५३९	१७६३४	७१२३	१७८२
३	चंद्रपूर	६५६१६	५४८७६	८७२०	२०२०	६४५९२	५४६८७	८०५५	१८५०	७०३५९	६०१५६	८२८४	१९१९	६०१५६	८२८४	१९१९	१९१९
४	धुळे	४३७४४	३७७१६	४९०४	११२४	४७४६३	४०३२६	५५९१	१५४६	५००८६	४४३५९	४६५९	१०६८	४४३५९	४६५९	१०६८	१०६८
५	गडचिरोली	८०३८४	६५४५४	१२१६३	२७६७	७९६८१	६३१७२	१३२४१	३२६८	८३६७३	६९४८९	११५५५	२६२९	६९४८९	११५५५	२६२९	२६२९
६	गोंदिया	३४७२७	३१८६९	२३९९	४५९	३३३४०	३०५८४	२३०९	४४७	३६३५७	३३६४२	२२७९	४३६	३३६४२	२२७९	४३६	४३६
७	जळगाव	२२३४५	१८८५८	३१२५	३६२	२२३०९	१८६७४	३२०५	४३०	२३८५४	२०५४१	२९६९	३४४	२०५४१	२९६९	३४४	३४४
८	नागपूर	९८९६	८९७४	८०२	१२०	९२७६	८४१२	७५३	१११	१०१२९	९२५३	७६२	११४	९२५३	७६२	११४	११४
९	नांदेड	२८५३१	२५५६१	२३००	६७०	२७१५४	२४२२५	२२६९	६६०	२९४७०	२६६४८	२१८५	६३७	२६६४८	२१८५	६३७	६३७
१०	नंदूरबार	१३१६५८	९४१८५	३०६२१	६८५२	१२७३५३	८८९८१	३०८१२	७५६०	१३३४७८	९७८७९	२९०९०	६५०९	९७८७९	२९०९०	६५०९	६५०९
११	नाशिक	१८५९०३	१६५०७७	१६९७३	३९२३	१८३१४७	१६१०२१	१७७६०	४३६६	१९६९७४	१७७१२३	१६१२४	३७२७	१७७१२३	१६१२४	३७२७	३७२७
१२	पालघर	१२९८२५	१८७८३	२६१००	४९४२	१५१९४९	१०९३८३	३४६३४	७९३२	१४९८११	१२०३२१	२४७९५	४६९५	१२०३२१	२४७९५	४६९५	४६९५
१३	पुणे	२१८८६	२०४२५	१३५६	१०५	२१३१४	१९८०२	१३९५	११७	२३१७०	२१७८२	१२८८	१००	२१७८२	१२८८	१००	१००
१४	रायगड	१५४४५	१४०८३	११०१	२६१	१५५१८	१४०९९	११७०	२४९	१६८०३	१५५०९	१०४६	२४८	१५५०९	१०४६	२४८	२४८
१५	ठाणे	४६५६४	३९५२५	६०४०	९९९	४१००६	३४२८६	५५६०	११६०	४४४०२	३७७१५	५७३८	९४९	४४४०२	३७७१५	५७३८	९४९
१६	यवतमाळ	२७३१९	२५४५६	१५९८	२६५	२६०३४	२४२३६	१५६४	२३४	२८४३०	२६६६०	१५१८	२५२	२६६६०	१५१८	२५२	२५२
	एकूण	८८९२५१	७३२९५१	१२८८६८	२७४३२	८१७१७४	७२३७०९	१४०२२१	३३२४४	९४४५६७	७९६०८०	१२२४२५	२६०६२	७९६०८०	१२२४२५	२६०६२	२६०६२

तक्ता क्र. ३

शासनाचे आदेशाप्रमाणे उपरोक्त अतिसंवेदनशील प्रकल्पातील ६ महिने ते ६ वर्षे वयोगटातील बालके, गरोदर व स्तनदा माता या लाभार्थ्यांना, प्रतिदिनी द्यावयाचा आहार व आर्थिक निकष तपशील खालीलप्रमाणे—

अ. क्र.	लाभार्थी प्रकार	आहाराचे प्रमाण व स्वरूप	प्रतिदिन प्रति लाभार्थी आहार खर्चाची दर मर्यादा	प्रतिदिन प्रति लाभार्थी आहाराचा दर	पूरक पोषण आहाराचा प्रकार
१.	६ महिने ते ३ वर्षे पर्यंतची सर्वसाधारण बालके	६०० उष्मांक आणि १५ ते १८ ग्रॅम प्रथिने युक्त पौष्टिक आहार	रु. ६.००	रु. ५.९२	आहार घरी नेवून खाण्यासाठी. (Take Home Ration).
२.	३ वर्षे ते ६ वर्षे पर्यंतची सर्वसाधारण बालके	६०० उष्मांक आणि १५ ते १८ ग्रॅम प्रथिने	रु. ६.००	रु. ५.९२	सकाळचा नास्ता (अंगणवाडीत खाऊ घालण्यासाठी).
३.	६ महिने ते ३ वर्षे पर्यंतची अतितीव्र कमी वजनाची बालके (श्रेणी ३ व ४)	९५० उष्मांक आणि २३ ते २८ ग्रॅम प्रथिने	रु. ९.००	रु. ८.९२	आहार घरी नेवून खाण्यासाठी. (Take Home Ration).
४.	३ वर्षे ते ६ वर्षे पर्यंतची अतितीव्र कमी वजनाची बालके (श्रेणी ३ व ४)	९५० उष्मांक आणि २३ ते २८ ग्रॅम प्रथिने	रु. ९.००	रु. ८.९२	सकाळचा नास्ता (अंगणवाडीत आहार खाऊ घालण्यासाठी). (Take Home Ration).
५.	गरोदर स्त्रिया, स्तनदा माता	७०० उष्मांक आणि २१ ते २४ ग्रॅम प्रथिने	रु. ८.००	रु. ७.९२	आहार घरी नेवून खाण्यासाठी. (Take Home Ration).

नवसजीवन प्रकल्पांतर्गत वाढीव पुरक आहार योजनेची फलश्रुती

अ.क्र.	निर्देशांक	धारणी	चिखल-	एट्टा-	नाशिक हर-	अक्कल-	अक्कल-	अक्कल-	घड-	घड-	घड-	तळोदा	डहाणू	डहाणू	जकार	जकार	मोखाडा	मुस-	मुस-	शाहा-	शाहा-	तला-	वाडा	वाडा	एकूण
		दरा	पल्सी	सूल	कुवा	कुवा	कुवा-२	गाव	गाव	गाव-२	(कासा)	-२	बाड	बाड-२	पुर	पुर	सरी	-२							
						(मो- लगी)					(कुंवा- मोही)														

१. श्रेणी ३ व ४ मधील अतिकुपोषित बालके (टक्केवारी)

ऑगस्ट-२०१२	१०.६१	८.७१	४.४७	२.६४	२.२१	४.४१	४.२८	७.३८	१०.७९	८.०१	११.११	३.९०	२.३०	२.४७	१०.३९	१०.१०	४.८६	०.८४	१.०५	२.७९	१.६५	१.२५	५.९६	४.०६	५.२८
ऑगस्ट-२०१३	९.०२	७.५०	४.९८	२.१४	११.९४	४.४८	४.०६	४.९१	१२.३०	७.७१	९.६०	४.८१	२.१३	२.५७	१३.९७	१५.३४	६.२८	०.९६	१.५३	४.५२	२.८२	१.७५	१०.०७	५.४३	५.४८
ऑगस्ट-२०१४	९.५०	८.९९	५.५७	१.९४	७.७०	५.३३	६.१६	७.१९	११.३५	९.६८	९.८७	५.७८	३.१०	३.२८	१८.५८	१२.६१	७.४५	१.९५	१.८९	४.३१	३.३७	२.७४	५०.२८	४.९३	६.२५
ऑगस्ट-२०१५	८.६३	८.६१	५.२२	१.४२	६.६०	४.७१	४.८५	७.१४	९.०८	७.१५	९.५१	५.२४	२.७४	३.१९	१४.०१	१०.१४	६.२९	१.४१	१.८८	३.७६	३.५०	२.४८	२१.९७	३.६८	५.४५
ऑगस्ट-२०१६	११	९.३३	४.९२	१.७	६.३	३.९७	५.५२	७.५४	९.८९	८.४६	९.४९	६.०४	३.५२	४.०९	१२.८८	९.४०	५.०६	१.३१	१.९३	४.२३	२.९२	२.६०	८.५९	४.०७	५.५३

२. बालमृत्यू दर ० ते १ वर्ष

ऑगस्ट-२०१२	५४	४६	२६	२८	३८	४४	४५	५५	४५	३४	२९	२४	११	११	४६	३२	४१	८	१०	२४	२०	१७	१७	६	२८
ऑगस्ट-२०१३	६८	६४	१४	२४	३२	१६	२२	७६	२३	२६	२२	३६	१३	१७	४०	२४	३८	७	१०	५२	५१	१८	३४	१८	३१
ऑगस्ट-२०१४	५१	४७	२१	२५	२५	२५	१५	४४	३२	२२	१४	१३	१२	७	३०	२३	२७	६	१०	३०	२३	१४	१६	१६	२३
ऑगस्ट-२०१५	५२	४९	४०	३३	२०	२२	२२	२७	२८	२४	२०	१५	१०	१०	२९	२६	२७	६	८	२५	३६	१०	२७	४	२२
ऑगस्ट-२०१६	५१	५४	३९	३९	२९	१७	१५	२१	३२	२५	३२	११	९	८	३१	२६	२९	७	९	२५	३३	१३	२८	८	२१

तक्ता क्र. ५
एकात्मिक बालविकास सेवा योजना
विविध कार्यक्रमांच्या सुचकांची माहिती (माहे ऑगस्ट २०१२-२०१६)

अ. क्र.	विवरण	माहिना व वर्ष	राज्य	आदिवासी	नवसंजीवन
१.	एकूण प्रकल्प संख्या	ऑगस्ट-२०१२	५५३	८५	२४
२.	मंजूर अंगणवाडी केंद्र संख्या	ऑगस्ट-२०१६	९७४७५	१६०३१	४४१९
३.	कार्यान्वित अंगणवाडी केंद्र संख्या	ऑगस्ट-२०१६	९७२८७	१६००३	४४१४
		ऑगस्ट-२०१४	९२१६४५५	१३०९०६१	३३०५०३
४.	एकूण लाभार्थी	ऑगस्ट-२०१५	९१४६४४४	१२९५३३०	३८०३७१
		ऑगस्ट-२०१६	...	...	...
		ऑगस्ट-२०१४	७१३२४२९	१०७४१२३	२७४६५५
५.	पूरक पोषण लाभार्थ्यांची संख्या	ऑगस्ट-२०१५	७०४५४९३	१०६३२१४	३११५००
		ऑगस्ट-२०१६	६६७०१२४	१०२२२३०	२९९०५३
		ऑगस्ट-२०१४	७७.३९	८३.०५	८३.१०
६.	पूरक पोषण लाभार्थ्यांची टक्केवारी	ऑगस्ट-२०१५	७७.०३	८२.०८	८१.८९
		ऑगस्ट-२०१६	...	...	...
		ऑगस्ट-२०१४	८७.८२७	१२९८४	३५५०
७.	जिवंत जन्म	ऑगस्ट-२०१५	७६२१३	१२०४२	४१४५
		ऑगस्ट-२०१६	७४७११	१२८०२	४६४६
		ऑगस्ट-२०१४	१६४१	३०९	११९
८.	बालमृत्यू ० ते १ वर्ष	ऑगस्ट-२०१५	१२५४	२२०	८४
		ऑगस्ट-२०१६	११९३	२२१	९८
		ऑगस्ट-२०१४	१.८७	२.३८	३.३५
९.	बालमृत्यू ० ते १ वर्ष (टक्केवारी)	ऑगस्ट-२०१५	१.६५	१.८३	२.०३
		ऑगस्ट-२०१६	१.६०	१.७३	२.११
		ऑगस्ट-२०१४	३९२	१२७	४८
१०.	मृत्यू १ ते ६ वर्ष	ऑगस्ट-२०१५	३०९	८२	३३
		ऑगस्ट-२०१६	३९५	९८	३७
		ऑगस्ट-२०१४	०.४५	०.९८	१.३५
११.	मृत्यू १ ते ६ वर्ष (टक्केवारी)	ऑगस्ट-२०१५	०.४१	०.६८	०.८०
		ऑगस्ट-२०१६	०.५३	०.७७	०.८०
		ऑगस्ट-२०१४	६३३७०९१	९१५४०७	२३०१६५
१२.	एकूण वजन घेतलेली मुले	ऑगस्ट-२०१५	६२८४३९४	९१४१९७	२६७७६४
		ऑगस्ट-२०१६	६२८४८२९	९००१०३	२७१२०३
		ऑगस्ट-२०१४	५६५०८४५	७३४२६५	१६०४००
१३.	सर्वसाधारण श्रेणी मधील मुले	ऑगस्ट-२०१५	५६२१५३६	७४२४०४	१९४४०३
		ऑगस्ट-२०१६	५५९०८९८	७२३७०५	१९४३९४
		ऑगस्ट-२०१४	५८७८९५	१४४२६२	५५३८६
१४.	मध्यम कमी वजनाची	ऑगस्ट-२०१५	५७२५९३	१३९११५	५९४२१
		ऑगस्ट-२०१६	५९८१९४	१४२७७०	६१८०७
		ऑगस्ट-२०१४	९८३५१	३६८८०	१४३७९
१५.	तीव्र कमी वजनाची	ऑगस्ट-२०१५	९०२६५	३२९७८	१३९४०
		ऑगस्ट-२०१६	९५७४३	३३६२८	१५००२
		ऑगस्ट-२०१४	१.५५	४.०३	६.२५
१६.	तीव्र कमी वजनाची टक्केवारी	ऑगस्ट-२०१५	१.४४	३.६१	५.२१
		ऑगस्ट-२०१६	१.५२	३.७४	५.५३

जलसंपदा विभाग

सूर्या प्रकल्प

प्रस्तावना :

सूर्या प्रकल्पास जानेवारी २००४ मध्ये रु. ३७९२६.०० लक्ष एवढ्या रकमेस पाचवी सुधारित प्रशासकीय मान्यता मिळालेली आहे. सदरहू प्रकल्प हा बांधकामाधीन प्रकल्प आहे. प्रकल्पातील धरण व उन्नेयी बंधारा पूर्ण झालेला असून कालव्याची कामे अपूर्ण आहेत.

प्रकल्पाचे कालवे वनजमिनीतून जात असल्याने वनजमीन संपादनातील अडचणीमुळे डावा तीर कालव्याची कामे अपूर्ण आहेत. प्रकल्पात जून २०१३ अखेर १२४९० हेक्टर सिंचनक्षमता निर्माण झाली असून प्रकल्पाची एकूण क्षमता १४६९६ हेक्टर आहे.

सन २०१६-२०१७ चा बांधकाम कार्यक्रम रु. २५,०००.०० लक्ष होता. सन २०१७-२०१८ चा कार्यक्रम रु. २९,०००.०० लक्ष इतक्या व्याप्तीचा करण्यात आलेला आहे.

विभागाकडील प्रगतीपथावरील १ मोठा प्रकल्प (पाचवे सुधारित प्रशासकीय मान्यता प्राप्त) व निधी अभावी प्रलंबित कामे करण्याकरिता सन २०१७-२०१८ मध्ये खालीलप्रमाणे निकडीची कामे करणे आवश्यक आहेत.

१. वनजमीन हस्तांतरण प्रस्ताव अंतिम मान्यता मिळणेस्तव वन विभागास अदा करावयाची रक्कम रु. १३,०००.०० लक्ष.
२. प्रलंबित खाजगी भूसंपादन प्रस्ताव रक्कम रु. १५,०००.०० लक्ष.
३. कालव्याची प्रलंबित कामे रु. १,०००.०० लक्ष.

या व्यतिरिक्त प्रकल्पास सन २००३ मध्ये केंद्रशासनाकडून वनजमीन संपादन प्रस्तावास तत्वतः मान्यता मिळालेली आहे.

सर्वोच्च न्यायालयाच्या निर्णयानुसार सूर्या प्रकल्पाचे वन जमिनीपोटी रक्कम रु. ९६.३३ कोटी जलसंपदा विभागाने वन खात्यास भरावयाची होती. सदरहू रक्कम एम.एम.आर.डी.ए. चे माध्यमातून भरण्यास शासनाने मान्यता दिल्याने वन खात्यास रु. ८५.०० कोटी रक्कम अदा केली असून उर्वरित १०९.८३ द.ल.घ.मी. पाणी साठा करणेसाठी धरणाचे गेट दिनांक २०-८-२००९ पासून बंद केलेले आहेत. त्यामुळे २८६.३१ द.ल.घ.मी. पाणी साठा करण्यात आला आहे.

वनजमीन हस्तांतरण प्रस्ताव अंतिम मान्यता मिळणेकामी सुधारीत दराने वन विभागास अदा करावयाच्या रु. २३,५५८.८९ लक्ष पैकी रु. १०,६४०.४५ लक्ष इतकी रक्कम अदा करण्यात आली असून रु. १२,९१८.३६ लक्ष इतक्या निधीची आवश्यकता आहे. सदरहू रक्कम प्राप्त झाल्यास प्रकल्पाच्या कालव्याची वनजमिन संपादना अभावी प्रलंबित असलेली कामे पूर्ण करून उर्वरित सिंचन क्षमता २२०६ हेक्टर साध्य होईल व प्रकल्पाची अंतिम सिंचन क्षमता १४६९६ हेक्टर १०० टक्के साध्य होईल व प्रकल्प पूर्ण होईल.

पूर्ण साठा व पूर्ण प्रकल्प सिंचनक्षमता वाढीमुळे मिळणारे सर्व फायदे मिळून शासकीय महसुलात भरीव वाढ होईल.

बांधकामे व आस्थापना मिळून सन २०१७-२०१८ करीता कार्यक्रम अंदाजपत्रकास रु. २९,०००.०० लक्ष एवढी मागणी करण्यात येत आहे.

(जनजाती क्षेत्र उपयोजना)

कार्यालयीन अंदाजपत्रक

जनजाती क्षेत्र उपयोजनेखाली असलेल्या मोठ्या पाटबंधारे प्रकल्पाची प्रस्तावना (सूर्या प्रकल्प)

१.	प्रकल्पाचे नाव	...	...	...	...	सूर्या प्रकल्प
२.	नदीचे नाव	...	...	...	...	सूर्या नदी
३.	गाव (धरण स्थळ)	...	...	...	...	धामणी
४.	तालुका	...	...	...	...	विक्रमगड
५.	जिल्हा	...	...	...	...	पालघर
६.	धरणाचा प्रकार	...	...	...	...	दगडी धरण
७.	प्रशासकीय मान्यता (महिना व वर्ष)	...	...	...	...	जानेवारी १९७४
८.	मूळ किंमत (रु. लक्ष) (जानेवारी १९७४)	...	...	...	...	रु. १,८९०.८३ लक्ष
९.	सुधारित प्रशासकीय मान्यतेनुसार किंमत (रु. लक्ष)	...	...	...	...	रु. ३७,९२५.८३ लक्ष
१०.	केंद्रीय जल आयोगाची मान्यता (महिना/वर्ष)	...	...	...	...	सप्टेंबर १९७५
११.	३१ मार्च २०१६ पर्यंतचा एकूण खर्च (रु. लक्ष)	...	...	...	...	रु. ४५,७७८.६१ लक्ष
१२.	प्रकल्प पूर्ण झाल्यावर निर्माण होणारी सिंचन क्षमता (हेक्टर)	...	...	...	...	२७,१८८ हेक्टर
१३.	३० जून २०१६ पर्यंत निर्माण झालेली एकूण सिंचन क्षमता (हेक्टर)...	...	...	...	...	२३,१०७ हेक्टर
१४.	३० जून २०१६ पर्यंत निर्माण होणारी अतिरिक्त संभाव्य सिंचन क्षमता (हेक्टर)	...	...	...	...	४,०८१ हेक्टर
१५.	पाण्याचा नियोजित एकूण वापर तलाक ११८.६० मी.	...	...	...	...	२८६.३१ द.ल.घ.मी.
१६.	२०१५-२०१६ मध्ये एकूण सिंचित झालेले क्षेत्र (हेक्टर)	...	...	...	...	५५५४.८९ हेक्टर
१७.	डाव्या कालव्याची लांबी (कि. मी.)	...	...	...	...	४७ कि. मी. (मुख्य)
१८.	उजव्या कालव्याची लांबी (कि. मी.)	...	...	...	...	२८.५१ कि. मी.
१९.	प्रकल्पबाधित गावांची संख्या	...	...	...	...	११ गावे
२०.	जनजाती क्षेत्रात किती लाभ आहे	...	...	...	...	१४८५१.८० हेक्टर (पीकक्षेत्र)
२१.	नियंत्रक अधिकारी	...	...	...	...	अधीक्षक अभियंता, ठाणे पाटबंधारे मंडळ, ठाणे

कोकण पाटबंधारे विकास महामंडळ, ठाणे
सूर्या प्रकल्प
तक्ता एक

(दोन) वित्तीय आवश्यकता :

(रुपये लाखात)

अ. क्र.	वर्गीकरण	प्रत्यक्ष खर्च, २०१५-२०१६		अर्थसंकल्प, २०१६-२०१७		सुधारित अंदाज, २०१६-२०१७		अर्थसंकल्प, २०१७-२०१८					
		योजनांतर्गत	योजनांतर	योजनांतर्गत	योजनांतर	योजनांतर्गत	योजनांतर	योजनांतर्गत	योजनांतर				
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४
(अ)-कार्याचे वर्गीकरण-													
१.	मोठा प्रकल्प-सूर्या प्रकल्प	...	५०.००	...	२५०००.००	...	२५०००.००	...	२५०००.००	...	२५०००.००	...	२५०००.००
२.	मध्यम प्रकल्प	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
		एकूण-(अ)		५०.००	२५०००.००	...	२५०००.००	...	२५०००.००	...	२५०००.००	...	२५०००.००
(ब)-उद्दिष्टवार वर्गीकरण-													
१.	वेतन	...	...	...	...	...	...	...	...	...	९०१.९४	...	९०१.९४
२.	प्रवास खर्च	...	...	...	...	...	...	...	...	...	६.३०	...	६.३०
३.	कार्यालयीन खर्च	...	...	...	...	...	...	...	...	...	९.००	...	९.००
४.	इतर खर्च	...	...	...	...	...	...	...	...	...	५.९५	...	५.९५
५.	महामंडळातील कर्मचारी, से. नि. वे. अंशराशीकरण, रजा रोखीकरण	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
६.	कर्ज मुदल	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
७.	रोख्यावरील व्याज	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
८.	कमिशन, कर्ज रोखे	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
९.	उभारणीचे खर्च	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
१०.	आंतरलेखा बदल	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
११.	अनुदान (हमी शुल्क)	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
		वजा		...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
		निलंबन		...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
		एकूण (ब) (निव्वळ)		...	...	...	...	...	...	...	...	...	...

तक्ता एक (चालू)

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४
(क)-वित्तलक्ष्मीची साधने :													
१.	शासनाकडून अपेक्षित अंशदान ३० टक्के (कामासाठी व आस्थापनेसाठी) आकस्मिकता निधीमधून प्राप्त झालेले शा. अंशदान	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
२.	अ. आय. बी. पी.	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
३.	मा. पा. वि. सं. म. (SPV)	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
४.	एल. आय. सी.	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
५.	हुडको	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
६.	नाबार्ड	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
७.	व्याजासाठी	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
८.	मुदलासाठी	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
९.	पाणीपट्टी व इतर जमा	२०२८.३१	...	२०२८.३१	२०४०.००	...	२०४०.००	२०२८.३१	...	२०२८.३१	२०४०.००	...	२०४०.००
१०.	म.कृ.खो.वि.मं. कडून प्राप्त होणारी व्याजाची रक्कम	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
११.	भाग भाडवली अंशदान (सिडको)...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
एकूण (क) (स्थूल)		२०२८.३१	...	२०२८.३१	२०४०.००	...	२०४०.००	२०२८.३१	...	२०२८.३१	२०४०.००	...	२०४०.००
वजा		...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
(३४५१ कडून २७०१ कडे वर्ग)		...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
एकूण (क) (निव्वळ)		२०२८.३१	...	२०२८.३१	२०४०.००	...	२०४०.००	२०२८.३१	...	२०२८.३१	२०४०.००	...	२०४०.००

कर्मचारी गोषवा-यातील पदे व वेतनश्रेणी दर्शविणारे विवरणपत्र

R. T.

अ.क्र.	पदनाम	सुधारित वेतनसंरचना		एकूण पदे		
		वेतन बॅन्ड	ग्रेड वेतन	२०१५-१६	२०१६-१७	२०१७-१८
१	२	३	४	५	६	७
राजपत्रित						
१.	कार्यकारी अभियंता	१५,६००-३९,१००	६,६००	१	१	१
२.	उपकार्यकारी अभियंता/सहा. अभियंता श्रेणी-१/ उपविभागीय अभियंता/अधिकारी	१५,६००-३९,१००	५,४००	६	६	५
३.	शाखा अभियंता/	९,३००-३४,८००	४,४००	२०	२०	१९
अराजपत्रित वर्ग-३						
१.	कनिष्ठ अभियंता	९,३००-३४,८००	४,३००	४	४	...
२.	विभागीय लेखापाल	९,३००-३४,८००	४,३००	१	१	१
३.	प्रथम लिपिक	९,३००-३४,८००	४,३००	१	१	१
४.	वरिष्ठ लिपिक	५,२००-२०,२००	२,४००	१०	१०	९
५.	कनिष्ठ लिपिक/टंकलेखक/संगणक	५,२००-२०,२००	१,९००	२३	२३	२०
६.	भांडारपाल	५,२००-२०,२००	२,८००	१	१	१
७.	सहायक भांडारपाल	५,२००-२०,२००	१,९००	१	१	१
८.	स्था. अभियंता सहायक	५,२००-२०,२००	२,४००	२०	२०	८
९.	लघुलेखक (निम्नश्रेणी)	९,३००-३४,८००	४,३००	१	१	१
१०.	आरेखक (श्रेणी-१)	९,३००-३४,८००	४,२००	१	१	१
११.	आरेखक (३)	५,२००-२०,२००	२,४००	६	६	४
१२.	वाहन चालक	५,२००-२०,२००	१,९००	६	६	४
१३.	दफ्तर कारकून	५,२००-२०,२००	१,९००	...	...	६
१४.	मोजणीदार	५,२००-२०,२००	१,९००	...	...	८
१५.	संदेशक	५,२००-२०,२००	२,०००	...	...	२
१६.	कालवा निरीक्षक	५,२००-२०,२००	१,९००	...	...	१६
अराजपत्रित वर्ग-४						
१.	नाईक	४,४४०-७,४४०	१,६००	१	१	१
२.	शिपाई	४,४४०-७,४४०	१,३००	१५	१५	१५
३.	चौकीदार	४,४४०-७,४४०	१,३००	६	६	५
४.	कालवा टपाली	४,४४०-७,४४०	१,३००	...	...	२
५.	कालवा चौकीदार	४,४४०-७,४४०	१,३००	...	...	६
एकूण				...	...	१३७

कर्मचारी गोषवाच्यातील पदे व वेतनश्रेणी दर्शविणारे विवरणपत्र

रुपांतरित अस्थायी पदे (C. R. T.)

अ.क्र.	पदनाम	सुधारित वेतनसंरचना वेतन बॅन्ड	ग्रेड वेतन	एकूण पदे			
				२०१५-१६	२०१६-१७	२०१७-१८	
१	२	३	४	५	६	७	
अराजपत्रित वर्ग-३							
१.	हजेरी लिपिक	...	५,२००-२०,२००	१,९००	२	२	१
२.	तारतंत्री	...	५,२००-२०,२००	१,९००	३	३	१
३.	वाहन चालक	...	५,२००-२०,२००	१,९००	२२	२२	११
४.	कारकून	...	५,२००-२०,२००	२,४००	३	३	४
५.	रोजनोंद वहीपाल	...	५,२००-२०,२००	१,९००	१	१	१
६.	विजतंत्री यंत्रचालक	...	५,२००-२०,२००	२,४००	...	...	३
७.	मीटर वाचक	...	५,२००-२०,२००	१,९००	...	...	१
८.	पंप चालक	...	५,२००-२०,२००	१,९००	३	३	१
९.	कालवा निरीक्षक	...	५,२००-२०,२००	१,९००	७	७	३
१०.	सुतार	...	५,२००-२०,२००	१,९००	...	...	१
११.	जोडारी	...	५,२००-२०,२००	१,९००	३	३	१
अराजपत्रित वर्ग-४							
१.	मुकादम	...	४,४४०-७,४४०	१,६००	१९	१९	६
२.	मदतनीस	...	४,४४०-७,४४०	१,६००	१३	१३	६
३.	प्रयोगशाळा परिचर	...	४,४४०-७,४४०	१,६००	६	६	४
४.	चौकीदार	...	४,४४०-७,४४०	१,६००	४५	४५	२२
५.	मजूर	...	४,४४०-७,४४०	१,६००	६७	६७	५०
				एकूण	...	...	११६

तक्ता दोन
TABLE-II

(तीन) कार्यक्रमांच्या कार्यभाराचा गोषवारा (मोठे प्रकल्प)

(III) Programme Work-load Summary (Major Project)

(रुपये लाखात)

अ. क्र. Serial No.	कार्य/बाब Activity/Item	प्रकल्पाचे नाव सूर्या Surya
1	2	3
१)	भूसंपादन—	
1)	Land Acquisition---	
	(अ) खाजगी क्षेत्र	
	(a) Private Land	
	एकूण (हेक्टर)	
	Total (He.)	
	३१-३-२०१५ पर्यंत प्रगती	
	Progress upto 31-3-2015	1935.30 He.
	२०१५-२०१६ मधील अंदाजित प्रगती	
	Estimated Progress in 2015-2016	
	(ब) सरकारी क्षेत्र	
	(c) Government Land	
	एकूण (हेक्टर)	
	Total (He.)	
	३१-३-२०१५ पर्यंत प्रगती	
	Progress upto 31-3-2015	235.93 He.
	२०१५-२०१६ मधील अंदाजित प्रगती	
	Estimated Progress in 2015-2016	
	(क) वन क्षेत्र	
	(c) Forest Land	
	एकूण (हेक्टर)	
	Total (He.)	
	३१-३-२०१५ पर्यंत प्रगती	
	Progress upto 31-3-2015	1419.94 He.
	२०१५-२०१६ मधील अंदाजित प्रगती	
	Estimated Progress in 2015-2016	
२)	शीर्ष कामे—	
2)	Head Works---	
	(अ) खोदकाम	
	(a) Excavation	
	एकूण (घ. मी.)	
	Total (cu. m.)	
	३१-३-२०१५ पर्यंत प्रगती	
	Progress upto 31-3-2015	455050.00
	२०१५-२०१६ मधील अंदाजित प्रगती	
	Estimated Progress in 2015-2016	
	(ब) दगडी काम	
	(b) Masonry	
	एकूण (घ. मी.)	
	Total (cu. m.)	
	३१-३-२०१५ पर्यंत प्रगती	
	Progress upto 31-3-2015	625270.00
	२०१५-२०१६ मधील अंदाजित प्रगती	
	Estimated Progress in 2015-2016	
	(क) संधानक	
	(c) Concrete	
	एकूण (घ. मी.)	
	Total (cu. m.)	
	३१-३-२०१५ पर्यंत प्रगती	
	Progress upto 31-3-2015	31625.00
	२०१५-२०१६ मधील अंदाजित प्रगती	
	Estimated Progress in 2015-2016	

तक्ता दोन (चालू)

1	2	3
(ड) मातीकाम		
(d) Earth work		
एकूण (घ. मी.)		
Total (cu. m.)	...	...
३१-३-२०१५ पर्यंत प्रगती	...	...
Progress upto 31-3-2015	...	568305.00
२०१५-२०१६ मधील अंदाजित प्रगती	...	...
Estimated Progress in 2015-2016	...	...
(इ) दरवाजे		
(e) Gates		
एकूण (संख्या)		
Total (Numbers)	...	5 Nos.
३१-३-२०१५ पर्यंत प्रगती	...	...
Progress upto 31-3-2015	...	...
२०१५-२०१६ मधील अंदाजित प्रगती	...	...
Estimated Progress in 2015-2016	...	...
३) कालवे व शाखा—		
3) Canal and branches---		
(अ) खोदकाम		
(a) Excavation		
एकूण (घ. मी.)		
Total (cu. m.)	...	...
३१-३-२०१५ पर्यंत प्रगती	...	...
Progress upto 31-3-2015	...	10100.00
२०१५-२०१६ मधील अंदाजित प्रगती	...	...
Estimated Progress in 2015-2016	...	...
(ब) भराव		
(b) Embankment		
एकूण (घ. मी.)		
Total (cu. m.)	...	3019921.00
३१-३-२०१५ पर्यंत प्रगती	...	...
Progress upto 31-3-2015	...	...
२०१५-२०१६ मधील अंदाजित प्रगती	...	...
Estimated Progress in 2015-2016	...	...
(क) अस्तर		
(c) Lining		
एकूण (चौ. मी.)		
Total (Sq. meters)	...	1178968.00
३१-३-२०१५ पर्यंत प्रगती	...	...
Progress upto 31-3-2015	...	...
२०१५-२०१६ मधील अंदाजित प्रगती	...	...
Estimated Progress in 2015-2016	...	...
(ड) कालव्यावरील बांधकामे		
(d) C. D. Works		
एकूण (संख्या)		
Total (Numbers)	...	931
३१-३-२०१५ पर्यंत प्रगती	...	...
Progress upto 31-3-2015	...	824
२०१५-२०१६ मधील अंदाजित प्रगती	...	...
Estimated Progress in 2015-2016	...	...
४) वितरिका—		
4) Distributories---		
वितरण व्यवस्था (हेक्टर)—		
Distribution System (He.)---	...	100
	...	14,696

तापी पाटबंधारे विकास महामंडळ, जळगाव

(जनजाती क्षेत्र उपयोजना)

कार्यक्रम अंदाजपत्रक

जनजाती क्षेत्र उपयोजनेखाली असलेल्या मोठ्या पाटबंधारे प्रकल्पाची प्रस्तावना

अ.क्र.	प्रकल्पाचे नाव	पुनंद
१.	प्रकल्पाचे नाव	पुनंद प्रकल्प
२.	नदीचे नाव	पुनंद नदी
३.	गाव (धरण स्थळ)	सुपळे दिगर
४.	तालुका	कळवण
५.	जिल्हा	नाशिक
६.	धरणाचा प्रकार	माती धरण, नदीपात्रात द्वारसहित, दगडी सांडवा.
७.	प्रशासकीय मान्यता (महिना व वर्ष)	मे १९८१, प्रथम सुप्रमा-जानेवारी १९९९ द्वितीय सुधारित दि. ४-११-२००८.
८.	मूळ किंमत	रु. ९१४.५२ लक्ष
९.	सुधारित प्रशासकीय मान्यतेनुसार किंमत	रु. ४६२१६.७० लक्ष
१०.	केंद्रीय जल आयोगाची मान्यता (महिना व वर्ष)	मे २००९
११.	दिनांक ३१ मार्च २०१६ पर्यंत एकूण खर्च (इटीपी सह)	रु. ३२४५६.३१
१२.	प्रकल्प पूर्ण झाल्यावर निर्माण होणारी सिंचन क्षमता	१२६६२ हेक्टर
१३.	दिनांक ३० जून २०१६ पर्यंत निर्माण होणारी एकूण सिंचन क्षमता	१०८२१ हेक्टर
१४.	दिनांक ३० जून २०१६ पर्यंत निर्माण होणारी अतिरिक्त संभाव्य एकूण सिंचन क्षमता	५०० हेक्टर
१५.	पाण्याचा नियोजित एकूण वापर	४६.१५ द.ल.घ.मी.
१६.	२०१५-२०१६ मध्ये एकूण सिंचित क्षेत्र	... हेक्टर
१७.	डाव्या कालव्याची लांबी	५८.९० कि. मी.
१८.	उजव्या कालव्याची लांबी	१०१.६७ कि. मी.
१९.	प्रकल्पबाधित गावांची संख्या	३ गावे, ४ पाडे
२०.	जनजाती क्षेत्रात किती लाभ आहे	६५४९
२१.	नियंत्रक अधिकारी	अधीक्षक अभियंता, धुळे पाटबंधारे प्रकल्प मंडळ, धुळे.

तापी पाटबंधारे विकास महामंडळ, जळगाव

तक्ता दोन

(दोन) वित्तीय आवश्यकता :

(रुपये लाखात)

अ. क्र.	वर्गीकरण	प्रत्यक्ष खर्च, २०१५-२०१६		अर्थसंकल्प, २०१६-२०१७		सुधारित अंदाज, २०१६-२०१७		अर्थसंकल्प, २०१७-२०१८					
		योजनांतर्गत	योजनाेतर	योजनांतर्गत	योजनाेतर	योजनांतर्गत	योजनाेतर	योजनांतर्गत	योजनाेतर				
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४
(अ)-कार्याचे वर्गीकरण-													
१.	जनजाती क्षेत्र उपयोजना (लघु पाटबंधारे)	...	४३९९.२९	...	४३९९.२९	...	...	...	...	...	८३२१.६०	...	८३२१.६०
		एकूण-(अ)	४३९९.२९	...	४३९९.२९	...	...	...	...	...	८३२१.६०	...	८३२१.६०
(ब)-उद्दिष्टवार वर्गीकरण-													
१.	वेतन	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
२.	मजुरी	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
३.	प्रवास खर्च	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
४.	कार्यालयीन खर्च	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
५.	पेट्रोल	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
६.	बांधकामे	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
७.	हत्यारे व संयंत्रे	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
८.	परिरक्षण	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
९.	आंतरलेखा बदल	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
१०.	निलंबन	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
		एकूण-(ब) (स्थूल)	४३९९.२९	...	४३९९.२९	...	...	...	...	...	८३२१.६०	...	८३२१.६०
		वजा	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
		निलंबन	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
		जमा व वसुली	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
		एकूण (ब) (निव्वळ)	४३९९.२९	...	४३९९.२९	...	...	...	...	...	८३२१.६०	...	८३२१.६०
(क) वित्त व्यवस्थेची साधने													
१)	२००१	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
२)	२००२	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
३)	४००२	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
		एकूण-(क) (स्थूल)	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
		वजा	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
		४००२	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
		एकूण (क) (निव्वळ)	४३९९.२९	...	४३९९.२९	...	...	...	...	...	८३२१.६०	...	८३२१.६०

तापी पाटबंधारे विकास महामंडळ, जळगाव
तक्ता दोन

(दोन) वित्तीय आवश्यकता :

अ. क्र.	वर्गीकरण	प्रत्यक्ष खर्च, २०१५-२०१६		अर्थसंकल्प, २०१६-२०१७		सुधारित अंदाज, २०१६-२०१७		अर्थसंकल्प, २०१७-२०१८							
		३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४		
१	२	योजनांतर्गत योजनेतर एकूण		योजनांतर्गत योजनेतर एकूण		योजनांतर्गत योजनेतर एकूण		योजनांतर्गत योजनेतर एकूण		योजनांतर्गत योजनेतर एकूण		योजनांतर्गत योजनेतर एकूण			
(अ)-कार्याचे वर्गीकरण-															
	पुनंद प्रकल्प	...	१९१५.४६	...	७००.००	...	७००.००	...	७००.००	...	७००.००	...	१०००.००	...	१०००.००
	एकूण-(अ)	...	१९१५.४६	...	७००.००	...	७००.००	...	७००.००	...	७००.००	...	१०००.००	...	१०००.००
(ब)-उद्दिष्टवार वर्गीकरण-															
	१. आस्थापना	...	४१८.४१	...	६००.००	...	६००.००	...	६००.००	...	६००.००	...	८००.००	...	८००.००
	२. हत्यारे व संयंत्रे	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
	३. बांधकामे	...	१९१५.४६	...	७००.००	...	७००.००	...	७००.००	...	७००.००	...	१०००.००	...	१०००.००
	४. आंतरलेखा बदल	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
	५. निलंबन	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
	एकूण-(ब) (स्थूल)	...	२३३३.८७	...	१३००.००	...	१३००.००	...	१३००.००	...	१३००.००	...	१८००.००	...	१८००.००
	निलंबन	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
	जमा व वसुली	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
	आस्थापना	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
	कामे	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
	एकूण (ब) (निव्वळ)	...	२३३३.८७	...	१३००.००	...	१३००.००	...	१३००.००	...	१३००.००	...	१८००.००	...	१८००.००
(क) वित्त व्यवस्थेची साधने															
	४७०१	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
	एकूण-(क) (स्थूल)	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
	वजा	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
	४७०१	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
	एकूण (क) (निव्वळ)	...	२३३३.८७	...	१३००.००	...	१३००.००	...	१३००.००	...	१३००.००	...	१८००.००	...	१८००.००

तापी पाटबंधारे विकास महामंडळ, जळगाव

(दोन) कार्यक्रमांच्या कार्यभाराचा गोषवारा (मोठे प्रकल्प)

(II) Programme Work-load Summary (Major Project)

अ. क्र. Serial No.	कार्य/बाब Activity/Item	पुनंद Punand
1	2	3
१)	भू-संपादन—	
1)	Land Acquisition---	
	(अ) खाजगी क्षेत्र	
	(a) Private Land	
	एकूण (हेक्टर)	...
	Total (He.)	...
	३१-३-२०१६ पर्यंत प्रगती	1103.19
	Progress upto 31-3-2016	...
	२०१६-२०१७ मधील अंदाजित प्रगती	876.2
	Estimated Progress in 2016-2017	...
	(ब) सरकारी क्षेत्र	226.99
	(c) Government Land	...
	एकूण (हेक्टर)	15.94
	Total (He.)	...
	३१-३-२०१६ पर्यंत प्रगती	15.94
	Progress upto 31-3-2016	...
	२०१६-२०१७ मधील अंदाजित प्रगती	...
	Estimated Progress in 2016-2017	...
	(क) वन क्षेत्र	...
	(c) Forest Land	...
	एकूण (हेक्टर)	59.76
	Total (He.)	...
	३१-३-२०१६ पर्यंत प्रगती	59.76
	Progress upto 31-3-2016	...
	२०१६-२०१७ मधील अंदाजित प्रगती	...
	Estimated Progress in 2016-2017	...
२)	शीर्ष कामे—	
2)	Head Works---	
	(अ) खोदकाम	
	(a) Excavation	446040
	एकूण (घ. मी.)	...
	Total (cu. m.)	...
	३१-३-२०१६ पर्यंत प्रगती	...
	Progress upto 31-3-2016	455500
	२०१६-२०१७ मधील अंदाजित प्रगती	...
	Estimated Progress in 2016-2017	...
	(ब) दगडी काम	...
	(b) Masonry	...
	एकूण (घ. मी.)	162690
	Total (cu. m.)	...
	३१-३-२०१६ पर्यंत प्रगती	162690
	Progress upto 31-3-2016	...
	२०१६-२०१७ मधील अंदाजित प्रगती	...
	Estimated Progress in 2016-2017	...
	(क) संधानक	...
	(c) Concrete	...
	एकूण (घ. मी.)	22144
	Total (cu. m.)	...
	३१-३-२०१६ पर्यंत प्रगती	22634
	Progress upto 31-3-2016	...
	२०१६-२०१७ मधील अंदाजित प्रगती	350
	Estimated Progress in 2016-2017	...

1	2	3
(ड) मातीकाम		
(d) Earth work		
एकूण (घ. मी.)		
Total (cu. m.)	...	1473240
३१-३-२०१६ पर्यंत प्रगती	...	
Progress upto 31-3-2016	...	1438070
२०१६-२०१७ मधील अंदाजित प्रगती	...	
Estimated Progress in 2016-2017	...	35170
(इ) दरवाजे		
(e) Gates	...	...
एकूण (संख्या)		
Total (Numbers)	...	4
३१-३-२०१६ पर्यंत प्रगती	...	
Progress upto 31-3-2016	...	4
२०१६-२०१७ मधील अंदाजित प्रगती	...	
Estimated Progress in 2016-2017	...	...
३) कालवे व शाखा—		
3) Canal and branches---		
(अ) खोदकाम		
(a) Excavation	...	2421110.00
एकूण (घ. मी.)		
Total (cu. m.)	...	212204.20
३१-३-२०१६ पर्यंत प्रगती	...	
Progress upto 31-3-2016	...	2024
२०१६-२०१७ मधील अंदाजित प्रगती	...	
Estimated Progress in 2016-2017	...	297040
(ब) भराव		
(b) Embankment		
एकूण (घ. मी.)		
Total (cu. m.)	...	1816650
३१-३-२०१६ पर्यंत प्रगती	...	
Progress upto 31-3-2016	...	1431808
२०१६-२०१७ मधील अंदाजित प्रगती	...	
Estimated Progress in 2016-2017	...	1352
(क) अस्तर		
(c) Lining		
एकूण (चौ. मी.)		
Total (Sq. metre)	...	...
३१-३-२०१६ पर्यंत प्रगती	...	...
Progress upto 31-3-2016	...	...
२०१६-२०१७ मधील अंदाजित प्रगती	...	...
Estimated Progress in 2016-2017	...	...
(ड) कालव्यावरील बांधकामे		
(d) C. D. Works		
एकूण (संख्या)		
Total (Numbers)	...	1044
३१-३-२०१६ पर्यंत प्रगती	...	
Progress upto 31-3-2016	...	916
२०१६-२०१७ मधील अंदाजित प्रगती	...	
Estimated Progress in 2016-2017	...	26
४) वितरिका—		
4) Distributories---		
वितरण व्यवस्था (हेक्टर)—		
Distribution System (Ha.)---	...	102
३१-३-२०१६ पर्यंत प्रगती	...	20838
Progress upto 31-3-2016	...	
२०१६-२०१७ मधील अंदाजित प्रगती	...	17760
Estimated Progress in 2016-2017	...	3078

(३) कार्यक्रमाच्या कार्यभाराचा गोषवारा व वित्तीय आवश्यकतांचे स्पष्टीकरण : मध्यम प्रकल्प

(III) Programme workload summary and explanation of financial requirements : Medium Project

(अ) खालील तक्त्यामध्ये प्रकल्पावरील प्रगती दर्शविली आहे--

(a) The following table gives the physical progress of the projects--

तक्ता दोन-(अ)

TABLE II-(A)

कार्य/बाब (प्रकल्प)	मूळ अंदाजित खर्च (रुपये लाखांत)	अगदी अलिकडचा सुधारित खर्च (रुपये लाखांत)	३१-३-२०१६ पर्यंत पूर्ण झालेल्या कामाची टक्केवारी	२०१६-२०१७ मधील चालू बांधकामाची अंदाजित टक्केवारी	२०१६-२०१७ मधील चालू सुधारित अंदाजित टक्केवारी	२०१७-२०१८ मधील चालू बांधकामाची अंदाजित टक्केवारी	शेरा जनजाती क्षेत्रातील कामाची रकाना नं. ७ ची टक्केवारी	शेरा
Activity (Project)	Original estimated cost in lakhs of Rs.	Latest received cost in lakhs of Rs.	Percentage of work completed upto 31-3-2016	Estimated percentage of progress of work during 2016-2017	Revised estimated percentage of progress of work during 2016-2017	Estimated percentage of progress of work during 2017-2018	Remarks percentage of Col. (7) for Tribal Sub-Plan works	
1	2	3	4	5	6	7	8	

प्रकल्प क्षेत्रास आंशिक/पूर्ण फायदा मिळणारे प्रकल्प--

Projects fully or partially benefitting the Tribal Area---

1. देहली	395.10	24649.00	Dam 70%	...	15	15	100%	
Dehli	...	...	Canal 60%	15	20	20	100%	
	...	...	Dy Nil	...	20	80	100%	
1. हरणबारी	Project is completed and with S. E. and Admn. Command Area Development Authority, Jalgaon							
1. Rangavali	...	...	...	...	...	...	...	
नागन	709.13	9262.35	Dam 98%	...	1%	1%	100%	
1. Nagan	...	...	Canal 20%	...	30%	50%	100%	
	...	...	Dy 5%	...	10%	85%	100%	
दरा	609.00	11761.70	Dam 99%	...	...	...	...	
1. Dara	...	...	Canal 25%	...	...	75	100%	
	...	...	Dy 0%	...	...	100	100%	

मध्यम प्रकल्प

जनजाती क्षेत्र योजना

तक्ता दोन (अ)

जिल्हा	प्रकल्पाची संख्या	प्रकल्पाचे नाव	अंतिम सिंचन क्षमता (हे.)	जनजाती क्षेत्रास मिळणाऱ्या फायद्याची टक्केवारी	बांधकाम मंडळ
नाशिक	१	हरणबारी	...	...	Project is Completed and with S. E. and Admn. Command Area Development Authority, Nashik.
धुळे	४	पांझण डावा कालवा	...	...	Project is Completed and with S. E. and Admn. Command Area Development Authority, Nashik.
		अनेर	...	...	
		रंगावली	...	...	
		देहली	३४८१-००	१०० टक्के	Dhule Irrigation Project Circle, Dhule.

सार्वजनिक आरोग्य विभाग

आरोग्य सेवा

(आदिवासी उपयोजना)

प्रास्ताविक :-

आदिवासी लोकांना पुरेशा प्रमाणात आरोग्य सेवा उपलब्ध व्हाव्यात म्हणून १९७६ सालापासून शासनाने आदिवासी उपयोजना स्वतंत्रपणे राज्यातील १५ जिल्ह्यात राबविण्याचे ठरविले आहे.

आदिवासी योजना राबविण्याची ध्येय व साध्ये खालीलप्रमाणे आहेत :-

- १) आदिवासी लोकांचे जीवनमान सुधारणे.
- २) आदिवासी विभाग व इतर विभाग यातील विकासातील तफावत कमी करणे.

वरील उद्दिष्टे व साध्ये गाठण्याकरीता तसेच पुरेशा आरोग्य सेवा पुरविण्याकरीता खालील आरोग्य सेवांचे प्रमाण ठरविण्यात आलेले आहे :-

- १) प्रत्येक पाचव्या प्रा. आ. केंद्रामागे ३० खाटा असलेले एक ग्रामीण रुग्णालय स्थापन करणे.
- २) २०,००० आदिवासी व डोंगरी लोकसंख्येमागे एक प्रा. आ. केंद्र स्थापन करणे.
- ३) ३,००० आदिवासी व डोंगरी लोकसंख्येमागे एक उपकेंद्र स्थापन करणे.
- ४) १,००० आदिवासी लोकसंख्येस किंवा प्रत्येक खेड्यामागे एक आरोग्य मार्गदर्शक नेमणे.
- ५) प्रत्येक खेड्यामागे एका दाईस प्रशिक्षण देणे.

राज्यात आदिवासी उपयोजना १९७६ पासून स्वतंत्रपणे राबविण्यात आल्यापासून खालील आरोग्य सेवा कार्यान्वित आहेत :-

- १) ग्रामीण रुग्णालय स्थापन करणे.
- २) प्राथमिक आरोग्य केंद्रे स्थापन करणे.
- ३) प्राथमिक आरोग्य पथके स्थापन करणे.
- ४) फिरत्या आरोग्य पथकांची स्थापना करणे.
- ४)-(अ) केंद्रीय आरोग्य पथकाची स्थापना.
- ५) उपकेंद्राची स्थापना करणे.
- ६) आरोग्य संस्थांची बांधकामे करणे.
- ७) राष्ट्रीय आरोग्य कार्यक्रम राबविणे.
- ८) साथरोगांचे नियंत्रण करणे.
- ९) आश्रम शाळेतील विद्यार्थ्यांची वैद्यकीय तपासणी करणे.
- १०) आदिवासी विद्यार्थ्यांना सुश्रुषा, क्ष-किरण व प्रयोगशाळा यांचे खास प्रशिक्षण देणे.
- ११) फिरत्या दुरुस्ती व काळजीवाहू वाहन पथकाची स्थापना करणे.
- १२) विशेष कृती कार्यक्रम राबविणे.
- १३) अतिदुर्गम गावांना आरोग्य सुविधा पुरविणे.
- १४) दुर्गम, अतिदुर्गम, डोंगराळ भागातील गावात आरोग्य संस्था मंजूर करणे.
- १५) संवेदनशील एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प.
- १६) जनजाती क्षेत्राबाहेरील उपयोजना.
- १७) अतिदुर्गम संवेदनशील क्षेत्रातील ग्रामीण रुग्णालयात पाणी नमुने तपासणीसाठी प्रयोगशाळांची स्थापना.
- १८) आदिवासी क्षेत्रातील प्राथमिक आरोग्य केंद्रात प्रयोगशाळा सुविधा मंजूर करणे.
- १९) पाणी शुद्धीकरणासाठी पाड्यापाड्यात स्वयंसेवकांची नेमणूक करणे.
- २०) अतिसंवेदनशील (आयटीडीपी) क्षेत्रात मानधनावर वैद्यकीय अधिकाऱ्यांची नेमणूक करणे.
- २१) अति संवेदनशील आदिवासी विकास प्रकल्पांतर्गत-
  - (अ) गर्भवती स्त्रियांना मातृत्व अनुदान नियुक्ती.
  - (ब) मानसेवी बालरोग तज्ञांची नियुक्ती.
  - (क) दाईच्या मासिक सभा.
  - (ड) धारणी, चिखलदरा (जि. अमरावती) येथील मानसेवी बालरोगी तज्ञांना मानधन.
  - (इ) आय. टी. डी. पी. क्षेत्रात ग्रामीण रुग्णालये/प्रा. आ. कें. औषधी अनुदानात वाढ.
  - (फ) प्रा. आ. केंद्राच्या इंधन दुरुस्ती अनुदानात वाढ.
  - (स) आदिवासी क्षेत्रातील आंतररुग्ण बालकांच्या एका नातेवाईकास प्रति दिन रु. ४० प्रमाणे रोजगार रक्कम अदा करणे.
  - (म) ज्या आरोग्य संस्थांमध्ये वाहने नाहीत अशा आरोग्य संस्थांना कंत्राटी पद्धतीने वाहने पुरविणे.

आरोग्य सेवा

समग्र कार्यक्रम

बिगर आदिवासी विभागामध्ये किंवा विशेषप्रकारे आदिवासी विभागातील लोकांच्या आरोग्याची काळजी घेणे हे आरोग्य सेवा खात्याचे प्रमुख कार्य आहे. आरोग्य दक्षतेद्वारे आदिवासी विभागातील लोकांची उन्नती करणे हा कल्याणकारी राज्याचा प्रमुख घटक आहे.

आदिवासी उपयोजनेखाली राबविल्या जाणाऱ्या आरोग्य कार्यक्रमांची ध्येये आणि उद्दिष्टे खालीलप्रमाणे आहेत :-

- १) बिगर आदिवासी भागातील विकास व आदिवासी भागातील विकास यामधील दरी कमी करणे.
- २) आदिवासी समाजाचे राहणीमान उंचावण्याच्या दृष्टीने प्रयत्न करणे.
- ३) मूळ आदिवासी भागात आरोग्य सुविधा उपलब्ध करून देणे.
- ४) बिगर आदिवासी भागात विखुरलेल्या आदिवासींना आरोग्य सुविधा उपलब्ध करणे.
- ५) ग्रामीण आरोग्याची दक्षता व हिवताप, क्षय, कुष्ठरोग इ. रोगांचे निर्मूलन यावर अधिक भर देणे.
- ६) माता बाल संगोपन कार्यक्रमांतर्गत भरपूर सोयी उपलब्ध करून देणे.
- ७) लोकसंख्येच्या प्रमाणात आरोग्य सुखसोयी देणाऱ्या संस्थांतील कमतरता दूर करणे.

महत्वाच्या कार्यक्रमांवरील गोषवारा खालीलप्रमाणे आहे.

(१) प्राथमिक आरोग्य पथके/प्राथमिक आरोग्य केंद्रे :-

आदिवासी विभागात प्राथमिक आरोग्य पथके, प्राथमिक आरोग्य केंद्रे, इत्यादीद्वारे आरोग्य सेवा उपलब्ध होतात. ह्या संस्था जिल्हा आरोग्य अधिकारी जिल्हा परिषदेच्या नियंत्रणाखाली काम करत असतात आणि जिल्हा परिषदेच्या आरोग्य खात्यावर महा संचालक, आरोग्य सेवा संचालनालय, मुंबई यांचे नियंत्रण असते. खालील तक्त्यात थोडक्यात कार्यक्रमाचा गोषवारा वर्षानुरूप दिलेला आहे :-

(डिसेंबर २०१६)

	२०१५-२०१६	२०१६-२०१७	उद्दिष्ट
एकूण आंतररुग्ण व	२७९२६८	२०१६८०	
बाह्यरुग्ण	५१८१५०६	४१४१५१७	(अंदाजित)

उपरोक्त आरोग्य सुविधाव्यतिरिक्त आदिवासी उपयोजनेखाली हिवताप, हत्तीरोग, पटकी, नारू व कुष्ठरोग इत्यादी रोगांच्या नियंत्रणाखाली प्रतिबंधात्मक उपायांची अंमलबजावणी व रोगोत्तर सेवा उपलब्ध करून दिल्या जातात.

खालील तक्त्यात थोडक्यात कार्यक्रमानुरूप व वर्षानुरूप कार्याचा गोषवारा दिला आहे.

(२) राष्ट्रीय हिवताप निर्मूलन योजना :-

देशातील आदिवासी उपयोजनेसह सर्व भारतात हिवतापाचे पुनरागमन ही एक धितेची बाब अलिकडील वर्षात झाली आहे. चंद्रपूर, ठाणे, नाशिक, धुळे, अमरावती, पुणे, अहमदनगर आणि इतर जिल्ह्यात दिसून येते. भारत सरकारने हिवताप निर्मूलनासाठी ही उपयोजना आखली त्यात फवारणीवर योग्य देखरेख व इतर प्रतिबंधक उपाय यांचा समावेश आहे.

	२०१४-२०१५	२०१५-२०१६	२०१६-२०१७ (ऑक्टो. अखेर)
१. गोळा केलेल्या एकूण रक्त नमुन्यांची संख्या	२९८९७२१	३०८०३४१	१९२१६७
२. एकूण रक्त नमुने तपासले	२९८९७२१	३०८०३४१	१९२१६७
३. एकूण हिवताप रुग्ण आढळले	३३८०३	३६६०९	५११४

(३) राष्ट्रीय हत्तीरोग नियंत्रण योजना :-

संचालक राष्ट्रीय हिवताप निर्मूलन योजना, दिल्ली यांचेकडून मिळालेल्या आदेशानुसार सहसंचालक, आरोग्य सेवा (हिवताप व हत्तीरोग), पुणे यांच्या मार्गदर्शनाखाली ही योजना राबविली जाते. सहायक संचालक (हत्तीरोग), पुणे हे पथकाचे कार्य समन्वित करतात.

	२०१४-२०१५	२०१५-२०१६	२०१६-२०१७ (ऑक्टो. अखेर)
१. रक्तदूषित रोगी (बाह्य लक्षणयुक्त)	२७९२	१९८५	१०९८
२. आढळून आलेल्या रुग्णांपैकी औषधोपचारीत रुग्णांची आकडेवारी.	२७९२	१९८५	१०९८

(४) पटकी नियंत्रण कार्यक्रम :-

या योजनेचे मूळ उद्दिष्ट असे आहे की, पटकी रोगाचा प्रादुर्भाव इतका कमी करावयाचा आहे की, तो सार्वजनिक आरोग्याचा प्रश्न राहणार नाही. हे उद्दिष्ट साध्य करण्याकरीता संनिरिक्षण, पिण्याच्या पाणी पुरवठ्याचे नियमित शुध्दीकरण, निदानांच्या सोयी, तातडीने उपाययोजना प्रतिबंधक लस टोचणी इत्यादी उपाययोजना करण्यात येतात.

	२०१४-२०१५	२०१५-२०१६	२०१६-२०१७
१. लागण झालेल्यांची संख्या	३९	३	११८८
२. मृतांची संख्या	१	...	२
३. किती लोकांना पटकी प्रतिबंधक लस टोचली	...	...	...

(५) राष्ट्रीय कुष्ठरोग नियंत्रण कार्यक्रम :-

या योजनेचा मुख्य कार्यभाग म्हणजे (१) सर्व कुष्ठरुग्णांना प्राथमिक अवस्थेत आणि विकृती येण्यापूर्वी शोधून काढणे, (२) त्यांच्यावर बहुविध औषधोपचार करणे की, जेणेकरून समाजामधील कुष्ठरोगाच्या संसर्गाचे प्रमाण कमी होईल. सदर कार्य कुष्ठरोग नियंत्रण योजनेतर्गत राज्य शासन, स्थानिक स्वराज्य संस्था व सेवाभावी संस्थांमार्फत करण्यात येते.

	२०१४-२०१५	२०१५-२०१६	२०१६-२०१७ (सप्टें. १६ पर्यंत)	(उद्दिष्ट)
१. एकूण नवीन शोधून काढलेले कुष्ठरोगी	३९११	३७४५	३५४९	केंद्र शासनाच्या
२. एकूण बरे झालेले कुष्ठरुग्ण	३५७३	३९९४	३६५५	मार्गदर्शक सूचनेनुसार
३. नविन शोधलेल्या कुष्ठरुग्णांपैकी संसर्गजन्य रोगी (टक्केवारी)	४२.५३	३९.५४	३७.४७	

(६) शालेय आरोग्य तपासणी :-

महाराष्ट्रात एप्रिल ते जून दरम्यान सर्व शाळांना उन्हाळी सुट्ट्या असतात. त्यामुळे राष्ट्रीय बाल स्वास्थ्य कार्यक्रम सर्व शाळांमध्ये जुलैपासून सुरु करण्यात आलेला आहे. जुलै २०१३ ते मार्च २०१४ अखेर ८४११५ शाळांची तपासणी झालेली असून तपासलेल्या विद्यार्थ्यांची संख्या (६ ते १८) वयोगटात आहे.

माता व बालसंगोपन कार्यक्रम (आदिवासी जिल्हांची माहिती) :-

प्रशिक्षित व्यक्तींमार्फत प्रसूति सेवा	२०१३-२०१४	२०१४-२०१५	२०१५-२०१६	२०१६-२०१७ (ऑक्टो. २०१६ अखेर)
१. प्रशिक्षित दाई	११३४४	९१६०	१०३०५	५०५६
२. परिचारिका/डॉक्टर	३२७६१	१७१६६	२१६१४	७१३४
३. एकूण घरी झालेल्या प्रसूति (१+२)	४४१०५	२६३२६	३१९१९	१२१९०
४. दवाखाना	५३२२५१	५९६४८०	१६१६४४५	९६६५९५
एकूण प्रसूति (३+४)	५७६३५६	६२२८०६	१६४८३६४	९७८७८५

(८) राज्य आरोग्य परिवहन संघटना :-

या संघटनेमार्फत राज्यातील वैद्यकीय आणि सार्वजनिक आरोग्य विभागाच्या व बिगर आदिवासी विभागातील वाहनांची नियमित देखभाल तपासणी करण्यात येते. आदिवासी उपयोजनेखालील वाहनांची स्थिती खालीलप्रमाणे आहे. (आकडे पूर्ण संख्येत)

	२०१५-२०१६	२०१६-२०१७ (ऑग. १५)	२०१७-२०१८ (अंदाजित)
१. आदिवासी उपयोजनेखालील वाहने	...	७९८	...
२. रस्त्यावर धावणारी	...	७४७	८३५
३. रस्त्यावर न धावू शकणारी	...	५१	७८५
		५०	...

वैद्यकीय

कुटीर रुग्णालये :-

सद्यःस्थितीला आदिवासी उपयोजनेखालील सहा कुटीर रुग्णालये कार्यरत आहेत. त्यांच्यामार्फत आदिवासी लोकांना रोगोत्तर सेवेचा लाभ मिळतो. प्राथमिक पथके प्राथमिक आरोग्य केंद्रे इत्यादीमार्फत निर्देशित केलेल्या रुग्णावर विशेष उपचार केले जातात. खालील तक्त्यात थोडक्यात कार्यभाराचा गोषवारा दिलेला आहे:

किती रुग्णावर उपचार केले	२०१४-२०१५	२०१५-२०१६	२०१६-२०१७ (नोव्हें. १६)
१. आंतररुग्ण	५१२५९	५५७९८	३६९३३
२. बाह्यरुग्ण	३२१२९२	४२२०९२	२८०३३५

जनजाती उपयोगना

(रुपये हजारत)

कामाचा तपशील	अर्थसंकल्पीय अंदाज, २०१५-२०१६			सुधारित अंदाज, २०१५-२०१६			अर्थसंकल्पीय अंदाज, २०१६-२०१७		
	योजनेतर	योजनांतर्गत	एकूण	योजनेतर	योजनांतर्गत	एकूण	योजनेतर	योजनांतर्गत	एकूण
	१	२	३	४	५	६	७	८	९
१. जनजाती क्षेत्र उपयोगना	...	५६४६१९९	५६४६१९९	...	५६४७१९९	५६४७१९९	...	३७१५७९०	३७१५७९०
२. जनजाती क्षेत्राबाहेरील उपयोगना	...	३६८०८७	३६८०८७	...	३६८०८७	३६८०८७	...	३३३५१२	३३३५१२
एकूण २२१० वैद्यकीय सेवा व उपशीर्ष व कार्यक्रम योजना	...	६०१४२८६	६०१४२८६	...	६०१५२८६	६०१५२८६	...	४०४९३०२	४०४९३०२
(अ) जनजाती क्षेत्र उपयोगना-									
राज्य योजनांतर्गत योजना									
(००)(०१) मुफसल क्षेत्रातील आस्थापनेवर शासकीय रुग्णालये व दवाखाने (२२१० ३६०१) इतर खर्च.	...	४६२४०	४६२४०	...	४६२४०	४६२४०	...	१८८३०	१८८३०
राज्य योजनांतर्गत योजना									
(००)(०१) प्राथमिक आरोग्य केंद्रांचे ग्रामीण रुग्णालयात दर्जा वाढविणे (२२१० २८०१).	...	३६५०४३	३६५०४३	...	३६५०४३	३६५०४३	...	४०७७९०	४०७७९०
१०१ रोग प्रतिबंध व नियंत्रणराज्य योजनांतर्गत योजना									
(००)(०१) राष्ट्रीय हिवताप निर्मूलन कार्यक्रम (२२१० २८६४). (जि. वा. अ.+राजस्तर)	...	८८५८२	८८५८२	...	८८५८२	८८५८२	...	८३२१२	८३२१२
केंद्र पुरस्कृत योजना									
(००)(०४) राष्ट्रीय हिवताप निर्मूलन कार्यक्रम (२२१० २८७३).	...	...	...	...	...	...	...	...	...
राज्य योजनांतर्गत योजना									
(००)(०१) महाराष्ट्र जिल्हा परिषदांना अनुदाने (२२१० २९३५).	...	३८२१६०	३८२१६०	...	३८२१६०	३८२१६०	...	४०३८२८	४०३८२८
राज्य योजनांतर्गत योजना									
(००)(०१) राष्ट्रीय हिवताप निर्मूलन कार्यक्रम (२२१० ३७१७).	...	...	...	...	...	...	...	...	...
केंद्र पुरस्कृत योजना									
(००)(०२) राष्ट्रीय हिवताप निर्मूलन कार्यक्रम (२२१० ३७२६). (जिल्हा वार्षिक योजना)	...	३७५०३	३७५०३	...	३७५०३	३७५०३	...	३०००४	३०००४
राज्य योजनांतर्गत योजना									
(००)(०५) दाई बैठका (२२१० ४८३१).	...	२६०२	२६०२	...	२६०२	२६०२	...	२२७७	२२७७
राज्य योजनांतर्गत योजना									
(००)(०७) माता व ग्रेड ३ ते ४ च्या बालकांना औषधी अनुदान (२२१० ४८५८).	...	६५००	६५००	...	६५००	६५००	...	५५००	५५००

जनजाती उपयोजना-(चालू)

(रूपये हजारात)

कामाचा तपशील	अर्थसंकल्पीय अंदाज, २०१५-२०१६			सुधारित अंदाज, २०१५-२०१६			अर्थसंकल्पीय अंदाज, २०१६-२०१७		
	योजनेतर	योजनांतर्गत	एकूण	योजनेतर	योजनांतर्गत	एकूण	योजनेतर	योजनांतर्गत	एकूण
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०
१०. राज्य योजनांतर्गत योजना (००)(०९) आरोग्य केंद्रांची स्थापना व दुरुस्ती व बांधकामे (२२१० ४८७६).	...	७८२५७७	७८२५७७	...	७८२५७७	७८२५७७	...	९३५८५९	९३५८५९
११. राज्य योजनांतर्गत योजना (००)(१०) प्राथमिक आरोग्य केंद्रांचे बळकटीकरण (२२१० ४८८५).	...	२३१९०	२३१९०	...	२३१९०	२३१९०	...	३२०४०	३२०४०
१२. राज्य योजनांतर्गत योजना (००)(११) ओआरएस पाकीटे व अजिवनसत्व खरेदी (२२१० ४८९४).	...	...	...	...	...	...	...	...	...
१३. जनजाती क्षेत्राबाहेरील उपयोजना (०२)(०२) अतिसंवेदनशील आदिवासी भागात विशेष आरोग्य सेवा पुरविणे (२२१० ३७३५).	...	६५३९५	६५३९५	...	६५३९५	६५३९५	...	७३६४२	७३६४२
१४. जनजाती क्षेत्राबाहेरील उपयोजना (०२)(०६) आरोग्य केंद्रांची स्थापना/ दुरुस्ती व बांधकामे (२२१० ४९३८).	...	२५५०७१	२५५०७१	...	२५५०७१	२५५०७१	...	२२३८००	२२३८००
१५. जनजाती क्षेत्राबाहेरील उपयोजना (००)(०७) प्राथमिक आरोग्य केंद्रांचे बळकटीकरण (२२१० ४९४७).	...	१०११८	१०११८	...	१०११८	१०११८	...	६०६५	६०६५
१६. हत्तीरोग नियंत्रण कार्यक्रम (२२१० २९०८).	...	...	...	...	...	...	...	...	...
१७. हत्तीरोग नियंत्रण कार्यक्रम (२२१० २९१७).	...	...	...	...	...	...	...	...	...
एकूण	...	...	...	...	...	...	...	...	...

तक्ता क्रमांक १

अनु.क्र.	जिल्ह्याचे नाव	आदिवासी विभागातील लोकसंख्या (लाखांत)	आदिवासी विभागातील तालुकावार संख्या	एकूण ग्रामीण व कुटीर रुग्णालये	एकूण प्राथमिक आरोग्य केंद्रे	एकूण उपकेंद्रे	एकूण प्राथमिक आरोग्य पथके	एकूण ॲलोपॅथीक आयुर्वेदिक दवाखाने इ.
१	२	३	४	५	६	७	८	९
१	ठाणे	...	३	६	१५	८५	...	...
२	रायगड	...	१	८	३	१९	...	...
३	नाशिक	१३४०२८८	९	२३	५२	३००	...	३
४	धुळे	५०८२६६	२	६	१४	९१	१४	२
५	नंदूरबार	१३४४०३८	६	१२	५६	२७८	६	८
६	जळगाव	१०५७०००	३	१८	२	१६	...	२
७	अहमदनगर	२८१३१०	१	२३	९	४८	...	...
८	गोंदिया	५१३०६६	४	१०	१९	१२५	...	१९
९	पुणे	१३८१६०	३	२०	८	६१	३	३
१०	नांदेड	६०८०००	२	१२	१४	९२	७	१
११	अमरावती	६५२०००	२	९	११	९५	६	१
१२	यवतमाळ	४४६०००	६	१४	१९	११८	८	२
१३	नागपूर	६९४०००	१	९	४	२६	...	...
१४	चंद्रपूर	१३२९७५५	३	१०	८	६४	१	९
१५	गडचिरोली	७४३००	१२	९	४५	३७६	...	१२
१६.	पालघर	१११८००८	०८	१०	३६	२६३	१८	९
	एकूण	...	६६	१९९	३१५	२०५७	६३	७१

वित्तीय आवश्यकतांचे स्पष्टीकरण.

एक

जिल्हावार वितरण खालील तक्त्यात दिलेले आहे.

एकूण फिरती आरोग्य सेवा पथके १०	एकूण माताबाल संगोपन केंद्रे प्रसूतिगृहे ११	एकूण तापाच्या रुग्णावर उपचारासाठी औषधी भांडारे १२	एकूण हत्तीरोग नियंत्रण पथके १३	एकूण कुष्ठरोग नियंत्रण पथके १४	एकूण सर्वेक्षण/ शिक्षण व उपचार केंद्रे १५	एकूण फिरती वाहने दुरुस्ती पथके १६
...	...	१	२	...	...	१
...	...	१	...	...	...	१
...	...	१	...	...	३२	१
...	१४	१	...	...	...	१
२	...	१	...	...	...	...
...	...	१	...	...	...	...
...	१०	१	...	...	...	१
४	१३२	१	...	...	१९	...
३	८	१	...	८	...	१
५	९६	१	१	...	...	...
७	९	१	१	२	...	१
२	१८	१	...	...	...	...
...	...	१	४	...	...	१
७	...	१	२	१२	...	१
...	...	१	२	...	...	१
३	...	...	१	...	...	...
३३	२८७	१५	१३	२२	५१	१०

अनु. क्र.	जिल्हाचे नाव	वर्ष	मंजूर झालेल्या रुग्णशय्या खाटा	एकूण प्राथमिक आरोग्य केंद्रे	एकूण प्राथमिक आरोग्य पथके	एकूण फिरती आरोग्य सेवा पथके	एकूण अॅलोपॅथीक दवाखाने
१	२	३	४	५	६	७	८
१.	ठाणे	२०१४-२०१५	३०६	५१	२२	३	११
		२०१५-२०१६	३०६	५१	२२	३	११
	(ऑक्टो. १६)	२०१६-२०१७	३०६	५१	२२	३	११
२.	रायगड	२०१४-२०१५	९०	३	...	...	...
		२०१५-२०१६	...	३	...	...	...
	(ऑक्टो. १६)	२०१६-२०१७	...	३	...	...	...
३.	नाशिक	२०१४-२०१५	३१२	५२	९	६	३
		२०१५-२०१६	३१२	५२	९	६	३
	(ऑक्टो. १६)	२०१६-२०१७	३१२	५२	९	६	३
४.	धुळे	२०१४-२०१५	१०४	१४	...	१०	१४
		२०१५-२०१६	१०४	१४	...	१०	१४
	(ऑक्टो. १६)	२०१६-२०१७	१०४	१४	...	१०	१४
५.	नंदूरबार	२०१४-२०१५	६६८	५८	६	२	३
		२०१५-२०१६	६६८	५८	६	२	३
	(ऑक्टो. १६)	२०१६-२०१७	६६८	५८	६	२	३
६.	अहमदनगर	२०१४-२०१५	६०	९	५	२	१२
		२०१५-२०१६	६०	९	५	२	१२
	(ऑक्टो. १६)	२०१६-२०१७	६०	९	५	२	१२
७.	जळगाव	२०१४-२०१५	...	२	२	...	...
		२०१५-२०१६	...	२	२	...	...
	(ऑक्टो. १६)	२०१६-२०१७	...	२	२	...	...
८.	गोंदिया	२०१४-२०१५	१९०	१९	...	४	१९
		२०१५-२०१६	१९०	१९	...	...	१९
	(ऑक्टो. १६)	२०१६-२०१७	१९०	१९	...	...	१९
९.	पुणे	२०१४-२०१५	४८	८	६	३	...
		२०१५-२०१६	४८	८	६	३	...
	(ऑक्टो. १६)	२०१६-२०१७	...	८	...	...	...
१०.	नांदेड	२०१४-२०१५	८८	१४	७	५	...
		२०१५-२०१६	८८	१४	७	५	...
	(ऑक्टो. १६)	२०१६-२०१७	...	१४	...	...	...
११.	अमरावती	२०१४-२०१५	...	११	...	...	...
		२०१५-२०१६	...	११	...	...	...
	(ऑक्टो. १६)	२०१६-२०१७	...	११	...	...	...
१२.	यवतमाळ	२०१४-२०१५	११४	१९	१	२	१
		२०१५-२०१६	११४	१९	१	२	१
	(ऑक्टो. १६)	२०१६-२०१७	११४	१९	१	२	१
१३.	नागपूर	२०१४-२०१५	...	४	...	...	...
		२०१५-२०१६	...	४	...	...	...
	(ऑक्टो. १६)	२०१६-२०१७	...	४	...	...	...
१४.	चंद्रपूर	२०१४-२०१५	...	५८	...	७	९
		२०१५-२०१६	...	५८	...	७	९
	(ऑक्टो. १६)	२०१६-२०१७	...	५८	...	७	९
१५.	गडचिरोली	२०१४-२०१५	२७०	४५	३६	३	१२
		२०१५-२०१६	२७०	४५	३६	३	...
	(ऑक्टो. १६)	२०१६-२०१७	२७०	४५	३६	३	...
१६.	पालघर	२०१४-२०१५	...	...	...	...	...
		२०१५-२०१६	...	...	...	...	...
	(ऑक्टो. १६)	२०१६-२०१७	२१६	३६	१८	३	१
	एकूण	२०१४-२०१५	...	३१५	...	...	...
		२०१५-२०१६	...	३१५	...	...	...
	(ऑक्टो. १६)	२०१६-२०१७	...	३१५	...	...	...

माता बाल संगोपण कार्यक्रम (सन २०१६-२०१७) — संख्या लाखांत

अनु. क्रमांक	जिल्ह्याचे नाव	वर्ष	गारोदर माता नोंदणी			१-२ आठवड्याच्या आत			प्रसूतीची माहिती		
			उद्दिष्ट	साध्या	उद्दिष्ट	साध्या	उद्दिष्ट	साध्या	संस्थेत झालेल्या प्रसूती		
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०		
१. ताणे	झालेले काम (ऑक्टो. २०१६ अखेर) (A)	२०१५-२०१६	४७०५५	४१२४४	४२३५०	२८७५४	४६२००	२९५९३	२९२००		
	अपेक्षित काम (नोव्हें ते मार्च २०१७) (E)	२०१६-२०१७	२६१२५	२५४७५	२३५१२	१६४७६	२३८६८	१६४७८	१६२०९		
	अंदाजित काम	२०१७-२०१८	१८६६९	१८१९६	१६७९४	११७६९	१७०४९	११७७०	११५७८		
२. पालघर	झालेले काम (ऑक्टो. २०१६ अखेर) (A)	२०१५-२०१६	३५६२४	३१५३३	३२०६२	२८६७८	३४१७७	२४८०२	२३८६१		
	अपेक्षित काम (नोव्हें ते मार्च २०१७) (E)	२०१६-२०१७	२२००८	२२२६३	१९८०८	१६२६९	२०१०८	१५८९२	१५६६०		
	अंदाजित काम	२०१७-२०१८	१५७२०	१५१०२	१४१४९	११६२१	१४३६३	११३५१	१११८६		
३. रायगड	झालेले काम (ऑक्टो. २०१६ अखेर) (A)	२०१५-२०१६	५४४४७	३६११६	४९००२	२२९४९	५३४५७	३०४५३	२९४१३		
	अपेक्षित काम (नोव्हें ते मार्च २०१७) (E)	२०१६-२०१७	२७९६१	२५००७	२५१६५	१५४७०	२५५४७	१८३९०	१७८८०		
	अंदाजित काम	२०१७-२०१८	१९९७२	१७८६२	१७९७५	११०५०	१८२४८	१३१३६	१२७७१		
४. नाशिक	झालेले काम (ऑक्टो. २०१६ अखेर) (A)	२०१५-२०१६	८७४०७	८५३४८	७८६६६	६१४२०	८५८१८	६६०१२	६३४४५		
	अपेक्षित काम (नोव्हें ते मार्च २०१७) (E)	२०१६-२०१७	५३४७८	४६०८७	४८१३०	३४९१२	४८८५९	३७१४५	३६२७८		
	अंदाजित काम	२०१७-२०१८	३८१९८	३२९१९	३४३७९	२४९९४	३४८९९	२६५३२	२५९१३		
५. धुळे	झालेले काम (ऑक्टो. २०१६ अखेर) (A)	२०१५-२०१६	३०३८१	३४५३८	३३६४३	२५६५२	३६७०१	२०७३६	१८९८४		
	अपेक्षित काम (नोव्हें ते मार्च २०१७) (E)	२०१६-२०१७	२३२९६	२०२१५	२०९६६	१५४७०	२१२८४	१३८४८	१२९६६		
	अंदाजित काम	२०१७-२०१८	१६६४०	१४४३९	१४९७६	११०५०	१५२०३	९८९१	९२६१		
६. नांदुरबार	झालेले काम (ऑक्टो. २०१६ अखेर) (A)	२०१५-२०१६	४४७३१	३६१३१	४०२५८	१९७६२	४३९१८	२८९००	२३३२४		
	अपेक्षित काम (नोव्हें ते मार्च २०१७) (E)	२०१६-२०१७	२०६८८	२१२४२	१८६१९	११५०४	१८९०१	१७५२२	१३८३०		
	अंदाजित काम	२०१७-२०१८	१५७७७	१५१७३	१३२९९	८२१७	१३५०१	१२५१६	९८७९		
७. जळगाव	झालेले काम (ऑक्टो. २०१६ अखेर) (A)	२०१५-२०१६	७२९७५	७१०५८	६५६७८	५६९३७	७१६४८	६१५३२	५९८७४		
	अपेक्षित काम (नोव्हें ते मार्च २०१७) (E)	२०१६-२०१७	४३५२३	४२४६२	३९१७१	३६१५९	३९७६४	३६४०७	३५९३०		
	अंदाजित काम	२०१७-२०१८	३१०८८	३०३३०	२७९७९	२५८२८	२८४०३	२६००५	२५६६४		

तक्ता क्रमांक ३ (चालू)

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	
८.	अहमदनगर	२०१५-२०१६	...	८७०६४	७५२८९	७८३५८	५९८७६	८५४८९	७०४८७	७००९८
	झालेले काम (ऑक्टो. २०१६ अखेर) (A)	२०१६-२०१७	...	४५८९०	४०४३८	४९३०९	३३३७९	४९९३७	३९५५९	३९३९४
	अपेक्षित काम (नोव्हें ते मार्च २०१७) (E)	२०१६-२०१७	...	३२७७८	२८८८४	२९५०९	२३८३६	२९९४८	२८२५९	२८२३९
	अंदाजित काम	२०१७-२०१८	...	८६५३५	...	७७८८२	...	७९०६२	...	...
९.	पुणे	२०१५-२०१६	...	९५८९९	९२८९५	८६३३०	६९३५२	९४०६९	६५२६३	६५०३२
	झालेले काम (ऑक्टो. २०१६ अखेर) (A)	२०१६-२०१७	...	५४०४४	५९९०५	४८६३९	३८५४९	४९३७६	४९६३८	४९५६५
	अपेक्षित काम (नोव्हें ते मार्च २०१७) (E)	२०१६-२०१७	...	३८६०३	३७०७५	३४७४२	२७५३५	३५२६९	२९७४९	२९६८९
	अंदाजित काम	२०१७-२०१८	...	९०९९९९	...	९९७९९	...	९३९०९	...	...
१०.	नांदेड	२०१५-२०१६	...	६९८८०	५९५७६	५५६९२	५०९८९	६०७५५	३३७२८	३३४९०
	झालेले काम (ऑक्टो. २०१६ अखेर) (A)	२०१६-२०१७	...	३६९६७	३५०५८	३३२७०	२८०९७	३३७७४	२६०४६	२५९२९
	अपेक्षित काम (नोव्हें ते मार्च २०१७) (E)	२०१६-२०१७	...	२६४०५	२५०४९	२३७६४	२००९२	२४९२४	१८६०४	१८५९५
	अंदाजित काम	२०१७-२०१८	...	६९७०९	...	६२७३८	...	६३६८८	...	...
११.	अमरावती	२०१५-२०१६	...	४०९६५	३६८८५	३६८६९	३०७२०	४०२२९	३४६८०	३२८४५
	झालेले काम (ऑक्टो. २०१६ अखेर) (A)	२०१६-२०१७	...	२२९२०	१९७७९	१९९०८	१६३७५	२०२९०	१९९७६	१८८४७
	अपेक्षित काम (नोव्हें ते मार्च २०१७) (E)	२०१६-२०१७	...	१५८००	१४९२८	१४२२०	११६९६	१४४३६	१४२६९	१३४६२
	अंदाजित काम	२०१७-२०१८	...	४९७९३	...	३७५४९	...	३८९१०	...	...
१२.	यवतमाळ	२०१५-२०१६	...	५२३९२	५२०२९	४७९१७	३८४२०	५९४०९	३८२२९	३८१९३
	झालेले काम (ऑक्टो. २०१६ अखेर) (A)	२०१६-२०१७	...	३०७४९	२७९९६	२७६७४	२०९२०	२८०९३	२९५९७	२९५३४
	अपेक्षित काम (नोव्हें ते मार्च २०१७) (E)	२०१६-२०१७	...	२९६६४	१९९४०	१९७६७	१४९४३	२००६६	१५४२६	१५३८९
	अंदाजित काम	२०१७-२०१८	...	५७९८४	...	५२९८५	...	५२९७५	...	...
१३.	नागपूर	२०१५-२०१६	...	४२९९९	५६४२९	३७९०७	३९७९९	४९३५३	३०५८२	३०५९९
	झालेले काम (ऑक्टो. २०१६ अखेर) (A)	२०१६-२०१७	...	२२६६३	३९२५५	२०३९६	१६८८४	२०७०५	१७४६२	१७४९४
	अपेक्षित काम (नोव्हें ते मार्च २०१७) (E)	२०१६-२०१७	...	१६९८८	२२३२५	१४५६९	१२०६०	१४७८९	१२४७३	१२४३९
	अंदाजित काम	२०१७-२०१८	...	४२७३५	...	३८४६९	...	३९०४४	...	...
१४.	गोंदिया	२०१५-२०१६	...	२५५८०	२९७६९	२३०२२	१८६६६	२५९९५	१९९६२	१९९१७
	झालेले काम (ऑक्टो. २०१६ अखेर) (A)	२०१६-२०१७	...	१४२२९	१९०८६	१२७९९	९७७९	१२९९३	१००६०	१००३४
	अपेक्षित काम (नोव्हें ते मार्च २०१७) (E)	२०१६-२०१७	...	१०९५८	७९९९९	९९४२	६९७९	९२८९	७९८६	७९६७
	अंदाजित काम	२०१७-२०१८	...	२६८९७	...	२४९३५	...	२४५०९	...	...
१५.	चंद्रपूर	२०१५-२०१६	...	३९८०९	२८७६७	२८६२९	२६९२३	३९२२३	२४४६८	२४२४०
	झालेले काम (ऑक्टो. २०१६ अखेर) (A)	२०१६-२०१७	...	१७९०२	१५४३४	१५३९२	१३७३८	१५६२५	१४०७३	१३९४७
	अपेक्षित काम (नोव्हें ते मार्च २०१७) (E)	२०१६-२०१७	...	१२२९६	११०२४	१०९९४	९८९३	११९६९	१००५२	९९६२
	अंदाजित काम	२०१७-२०१८	...	३२२४९	...	२९०२५	...	२९४६४	...	...
१६.	गडचिरोली	२०१५-२०१६	...	२०४५९	२९२६	१८४९३	१७३२८	२००८७	१८७२९	१६९९७
	झालेले काम (ऑक्टो. २०१६ अखेर) (A)	२०१६-२०१७	...	१२६३३	१०५२९	११३७०	८७९३	११५४३	१०४७०	१५३९९
	अपेक्षित काम (नोव्हें ते मार्च २०१७) (E)	२०१६-२०१७	...	९०२४	७५३९९	८९२९	६२८९	८२४५	७४७९	६८०८
	अंदाजित काम	२०१७-२०१८	...	२३८२३	...	२९४४९	...	२९७६७	...	...

आदिवासी भागातील प्रयोगशाळा, रेडिओलॉजी व भौतिकोपचार सेवांविषयी माहिती दर्शविणारा तक्ता-

Statement showing Districtwise Information of Laboratory Services Rrendered in the Institutions in Tribal Area

अनु. क्र. Sr. No.	जिल्हा District	वर्ष Year	प्रयोगशाळेतील तपासणी Laboratory Examination					एकूण Total	स्क्रीनिंग केलेली संख्या No. of Screening
			लघवी Urine	रक्त Blood	थुकी Sputum	मल Stools	एकूण Total		
			4	5	6	7	8		
	ठाणे								
1.	Thane	2014-2015	...	...	...	...	1119034	...	
		2015-2016	...	...	...	...	807069	...	
		2016-2017 (डिसें.-१६ पर्यंत)	...	...	...	...	906055	...	
	रायगड								
2.	Raigad	2014-2015	...	...	...	...	335518	...	
		2015-2016	...	...	...	...	416231	...	
		2016-2017 (डिसें.-१६ पर्यंत)	...	...	...	...	264533	...	
	नाशिक								
3.	Nashik	2014-2015	...	...	...	...	543312	...	
		2015-2016	...	...	...	...	1249129	...	
		2016-2017 (डिसें.-१६ पर्यंत)	...	...	...	...	782942	...	
	धुळे								
4.	Dhule	2014-2015	...	...	...	...	108059	...	
		2015-2016	...	...	...	...	115130	...	
		2016-2017 (डिसें.-१६ पर्यंत)	...	...	...	...	67913	...	
	नंदुरबार								
5.	Nandurbar	2014-2015	...	...	...	...	221415	...	
		2015-2016	...	...	...	...	374173	...	
		2016-2017 (डिसें.-१६ पर्यंत)	...	...	...	...	287826	...	
	जळगाव								
6.	Jalgaon	2014-2015	...	...	...	...	299862	...	
		2015-2016	...	...	...	...	468414	...	
		2016-2017 (डिसें.-१६ पर्यंत)	...	...	...	...	284482	...	
	अहमदनगर								
7.	Ahmednager	2014-2015	...	...	...	...	343506	...	
		2015-2016	...	...	...	...	477951	...	
		2016-2017 (डिसें.-१६ पर्यंत)	...	...	...	...	396086	...	
	पुणे								
8.	Pune	2014-2015	...	...	...	...	444348	...	
		2015-2016	...	...	...	...	866694	...	
		2016-2017 (डिसें.-१६ पर्यंत)	...	...	...	...	592377	...	
	नांदेड								
9.	Nanded	2014-2015	...	...	...	...	290225	...	
		2015-2016	...	...	...	...	476823	...	
		2016-2017 (डिसें.-१६ पर्यंत)	...	...	...	...	299835	...	
	अमरावती								
10.	Amravati	2014-2015	...	...	...	...	423172	...	
		2015-2016	...	...	...	...	704653	...	
		2016-2017 (डिसें.-१६ पर्यंत)	...	...	...	...	560485	...	
	यवतमाळ								
11.	Yavatmal	2014-2015	...	...	...	...	189551	...	
		2015-2016	...	...	...	...	270235	...	
		2016-2017 (डिसें.-१६ पर्यंत)	...	...	...	...	189073	...	
	नागपूर								
12.	Nagpur	2014-2015	...	...	...	...	289145	...	
		2015-2016	...	...	...	...	400485	...	
		2016-2017 (डिसें.-१६ पर्यंत)	...	...	...	...	234356	...	
	गोंदिया								
13.	Gondia	2014-2015	...	...	...	...	133083	...	
		2015-2016	...	...	...	...	259745	...	
		2016-2017 (डिसें.-१६ पर्यंत)	...	...	...	...	218349	...	
	चंद्रपूर								
14.	Chandrapur	2014-2015	...	...	...	...	343771	...	
		2015-2016	...	...	...	...	643382	...	
		2016-2017 (डिसें.-१६ पर्यंत)	...	...	...	...	351658	...	
	गडचिरोली								
15.	Gadchiroli	2014-2015	...	...	...	...	241104	...	
		2015-2016	...	...	...	...	404766	...	
		2016-2017 (डिसें.-१६ पर्यंत)	...	...	...	...	225030	...	
	पालघर								
16.	Palghar	2014-2015	...	...	...	...	...	...	
		2015-2016	...	...	...	...	416776	...	
		2016-2017 (डिसें.-१६ पर्यंत)	...	...	...	...	300169	...	

तक्ता क्रमांक पाच
राष्ट्रीय हत्तीरोग नियंत्रण योजना, महाराष्ट्र राज्य

आदिवासी विभागातील कार्य २०१४-२०१५, २०१५-२०१६ व २०१६-२०१७ (एप्रिल ते ऑक्टोबर)

अ. क्र.	जिल्ह्याचे नाव	आदिवासी विभागाची लोकसंख्या	वर्ष	एकूण तपासण्यात आलेल्या व्यक्ती	हत्तीरोग संबंधी पाहणी केलेल्या लोकसंख्येच्या टक्केवारी	दूषित व बाहय लक्षणेयुक्त रुग्ण	उपचारीत रुग्ण	रात्र चिकित्सालयात उपचार करण्यात आलेले रुग्ण
१	२	३	४	५	६	७	८	९
१.	ठाणे (वसई)	११७०००	२०१४-२०१५ २०१५-२०१६ (ऑक्टो.) २०१६-२०१७	२२८४८ २१६०९ १२९०८	१९.५३ १८.४७ ११.०३	७ ६ २	७ ६ २	...
२.	ठाणे (पालघर)	११७००१	२०१४-२०१५ २०१५-२०१६ (ऑक्टो.) २०१६-२०१७	७६७२ ७०५५ ४२२२	६.५६ ६.०३ ३.६१	१६ १७ १७	१६ १७ १७	...
३.	नांदेड	६०८०००	२०१४-२०१५ २०१५-२०१६ (ऑक्टो.) २०१६-२०१७	९७४४९ १००१४९ ५९२०५	१६.०३ १६.४७ ९.७४	१५३ ११८ ७४	१५३ ११८ ७४	३५ १७ १८
४.	अमरावती	६५२०००	२०१४-२०१५ २०१५-२०१६ (ऑक्टो.) २०१६-२०१७	१२३७०७ १२३१२८ ६८०२९	१८.९७ १८.८८ १०.४३	४१ २३ ५२	४१ २३ ५२	१२ ५ ३
५.	भंडारा	६८५०००	२०१४-२०१५ २०१५-२०१६ (ऑक्टो.) २०१६-२०१७	९८१११ ९७९७२ ५७१९८	१४.३२ १४.३० ८.३५	३०७ १८९ ९५	३०७ १८९ ९५	२७२ ...
६.	भंडारा (पवनी)	९१०००	२०१४-२०१५ २०१५-२०१६ (ऑक्टो.) २०१६-२०१७	७३६५ ७२९७ ४२८४	८.०९ ८.०२ ४.७१	१६ १५ १	१६ १५ १	...
७.	चंद्रपूर (राजुरा)	२९४०००	२०१४-२०१५ २०१५-२०१६ (ऑक्टो.) २०१६-२०१७	३४६७६ ३३८०६ १८७१९	११.७९ ११.५० ६.३७	५८ ३३ ८	५८ ३३ ८	...
८.	चंद्रपूर (चंद्रपूर)	१०३५७५५	२०१४-२०१५ २०१५-२०१६ (ऑक्टो.) २०१६-२०१७	१४१२६८ १२०२२५ ६३८७४	१३.६४ ११.६१ ६.१७	१०९२ ६२० ३८०	१०९२ ६२० ३८०	७१२ ३१६ १८१
९.	गडचिरोली (गडचिरोली)	४८००००	२०१४-२०१५ २०१५-२०१६ (ऑक्टो.) २०१६-२०१७	४४२८८ ४४०७६ २५६५५	९.२३ ९.१८ ५.३४	४०८ ४७८ ३१९	४०८ ४७८ ३१९	...
१०.	गडचिरोली (घनोरा)	२६३०००	२०१४-२०१५ २०१५-२०१६ (ऑक्टो.) २०१६-२०१७	३५५८५ ३५५५५ १८४४१	१३.५३ १३.५२ ७.०१	६१ ६४ ४४	६१ ६४ ४४	...
११.	नागपूर	६३६०००	२०१४-२०१५ २०१५-२०१६ (ऑक्टो.) २०१६-२०१७	१३६९९२ १३१३६७ ७२१०९	२१.५४ २०.६६ ११.३४	६१३ ४०९ १०५	६१३ ४०९ १०५	५२० ३२१ ९२
१२.	नागपूर (उमरेड)	५८०००	२०१४-२०१५ २०१५-२०१६ (ऑक्टो.) २०१६-२०१७	७९३२ ६६७७ ४२३०	१३.६८ ११.५१ ७.२९	२० १३ १	२० १३ १	...
राज्य एकूण		....	२०१४-२०१५ २०१५-२०१६ (ऑक्टो.) २०१६-२०१७	७५७८९३ ७२८९१६ ४०८८७४	१५.०५ १४.४७ ८.१२	२७९२ १९८५ १०९८	२७९२ १९८५ १०९८	१५५१ ६५९ ३८०

तक्ता क्र. ६

राष्ट्रीय हिवताप निर्मूलन योजना, महाराष्ट्र राज्य

राष्ट्रीय हिवताप प्रतिरोध योजनेतील आदिवासी भागातील कार्य-२०१४-२०१५ व २०१५-२०१६, २०१६-२०१७ (एप्रिल ते ऑक्टोबर अखेर)

अ. क्र.	जिल्हाचे नाव	वर्ष	आदिवासी लोकसंख्या	गोळा केलेल्या रक्ता नमुन्यांची संख्या				तपासलेल्या रक्त नमुन्यांची संख्या				१५ दिवसांचे आत संमूळ उपचार केलेल्या हिवताप रुग्णांची संख्या	१५ दिवसांचे आत संमूळ उपचार केलेल्या हिवताप रुग्णांची प्रमाण	हिवताप रुग्णांचे आलेले एकूण प्रतिसात	हिवताप रुग्णांचे आलेले एकूण प्रमाण	हिवतापाने झालेले मृत्यु	
				प्रत्यक्ष/अप्रत्यक्ष सर्वेक्षणानिर्गत व भटके	संबंधित सामुदायिक व भटके	एकूण	गोळा केलेल्यापासून आलेले एकूण १५ दिवसांत तपासलेले	एकूण	गोळा केलेल्यापासून आलेले एकूण १५ दिवसांत तपासलेले	एकूण	गोळा केलेल्यापासून आलेले एकूण १५ दिवसांत तपासलेले						
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८
१.	रायगड	२०१४-२०१५	५८६३३	१५१३१	६८५	१५८१२	१५८१२	१५८१२	१५८१२	१५८१२	०.१२	१९	१९	१५ दिवसांचे आत संमूळ उपचार केलेल्या हिवताप रुग्णांची संख्या	१५ दिवसांचे आत संमूळ उपचार केलेल्या हिवताप रुग्णांची प्रमाण	१५ दिवसांचे आत संमूळ उपचार केलेल्या हिवतापाने झालेले मृत्यु	
		२०१५-२०१६	५६९९३	१८२४५	२४०	१८४८५	१८४८५	१८४८५	१८४८५	१८४८५	०.०६	१२	१२				
	(ऑक्टोबर अखेर)	२०१६-२०१७	५७९६८	१०५८४	३८	१०६२२	१०६२२	१०६२२	१०६२२	१०६२२	०.०४	४	४				
२.	ठाणे	२०१४-२०१५	५३३८३४	२४०२१३	२२१५	२४२४२८	२४२४२८	२४२४२८	२४२४२८	२४२४२८	०.४९	११५४	११५४				
		२०१५-२०१६	५५२६२३	१४२२२९	१००८	१४३९३७	१४३९३७	१४३९३७	१४३९३७	१४३९३७	०.२०	२७४	२७४				
	(ऑक्टोबर अखेर)	२०१६-२०१७	५७१४१२	८५४२९	३६८	८५७९७	८५७९७	८५७९७	८५७९७	८५७९७	०.१३	१०४	१०४				
३.	पालघर	२०१४-२०१५	१२७५३१४	२२८५०९	१३६९	२२९८७८	२२९८७८	२२९८७८	२२९८७८	२२९८७८	०.१५	३४४	३४४				
		२०१५-२०१६	१३२०१०३	३१५०७३	१०५५	३१६१२८	३१६१२८	३१६१२८	३१६१२८	३१६१२८	०.१६	४९३	४९३				
	(ऑक्टोबर अखेर)	२०१६-२०१७	१३६४९८६	१९३८२५	७८०	१९४६०५	१९४६०५	१९४६०५	१९४६०५	१९४६०५	०.०७	१२७	१२७				
४.	धुळे	२०१४-२०१५	४९२२५८	९६०१६	९८५	९७००१	९७००१	९७००१	९७००१	९७००१	०.१७	१६३	१६३				
		२०१५-२०१६	४९२२६९	९७१२२	५५४	९७७६६	९७७६६	९७७६६	९७७६६	९७७६६	०.१६	१०७	१०७				
	(ऑक्टोबर अखेर)	२०१६-२०१७	४९२२६९	५७१९८	३२६	५७५२४	५७५२४	५७५२४	५७५२४	५७५२४	०.०७	४०	४०				
५.	मंदुरवार	२०१४-२०१५	१६६७७४६	३०५६८४	५८५५	३११५३९	३११५३९	३११५३९	३११५३९	३११५३९	०.२५	६४१	६४१				
		२०१५-२०१६	१६९९९९४	३६७५७२	६८७९	३७४४५१	३७४४५१	३७४४५१	३७४४५१	३७४४५१	०.०९	३३२	३३२				
	(ऑक्टोबर अखेर)	२०१६-२०१७	१७०७२८४	२१०७६५	२३३४	२१३०९९	२१३०९९	२१३०९९	२१३०९९	२१३०९९	०.११	२४४	२४४				
६.	जळगाव	२०१४-२०१५	४७५४०	९९२५	२६	९९५१	९९५१	९९५१	९९५१	९९५१	०.२६	२६	२६				
		२०१५-२०१६	५९८८७	८८१६	३७	८८५३	८८५३	८८५३	८८५३	८८५३	०.१२	११	११				
	(ऑक्टोबर अखेर)	२०१६-२०१७	६२३८१	४५९५	...	४५९५	४५९५	४५९५	४५९५	४५९५	०.०२	१	१				
७.	नाशिक	२०१४-२०१५	१४५४०७८	३९२३०७	१४०	३९२४४७	३९२४४७	३९२४४७	३९२४४७	३९२४४७	०.०६	२२३	२२३				
		२०१५-२०१६	१४५५०४४	३८६८५७	८०	३८६९३७	३८६९३७	३८६९३७	३८६९३७	३८६९३७	०.०४	१३९	१३९				
	(ऑक्टोबर अखेर)	२०१६-२०१७	१४५७०२८	२१८४५५	२९	२१८४८४	२१८४८४	२१८४८४	२१८४८४	२१८४८४	०.०२	३३	३३				
८.	अहमदनगर	२०१४-२०१५	२९७१९९	७८३५५	१४१५	७९७७०	७९७७०	७९७७०	७९७७०	७९७७०	०.०५	३८	३८				
		२०१५-२०१६	२९९१७९	७६९४८	७२२	७७६७०	७७६७०	७७६७०	७७६७०	७७६७०	०.०२	१९	१९				
	(ऑक्टोबर अखेर)	२०१६-२०१७	३०१२३९	४६१७८	३३५	४६५१३	४६५१३	४६५१३	४६५१३	४६५१३	०.०१	३	३				

तक्ता क्र. ६-(चालू)

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३
९.	पुणे	२०१४-२०१५ २०१५-२०१६ (ऑक्टोबर अखेर)	२०१४-२०१५ २०१५-२०१६ २०१६-२०१७	३९६०७ ४५५६९ २६९३२	४५३ १२१ ...	४००६० ४५६९० २६९३२	४००६० ४५६९० २६९३२	४००६० ४५६९० २६९३२	१० ६ ५	०.०२ ०.०१ ०.०२	१० ६ ५	...
१०.	नांदेड	२०१४-२०१५ २०१५-२०१६ (ऑक्टोबर अखेर)	२०१४-२०१५ २०१५-२०१६ २०१६-२०१७	३०९३७९ ३१७४८२ ३६३८९१	५७५ ६२ २९	८६८०२ ८०३७१ ४६०३८	८६८०२ ८०३७१ ४६०३८	८६८०२ ८०३७१ ४६०३८	५८ ४० ५	०.०७ ०.०५ ०.०१	५८ ४० ५	...
११.	अमरावती	२०१४-२०१५ २०१५-२०१६ (ऑक्टोबर अखेर)	२०१४-२०१५ २०१५-२०१६ २०१६-२०१७	२८०५६५ २८०५८० २९५२८४	७९५ ७२३ २३४	८४७५४ ८०६७६ ५२७९५	८४७५४ ८०६७६ ५२७९५	८४७५४ ८०६७६ ५२७९५	२६५ २४१ ७८	०.३१ ०.३० ०.१५	२६५ २४१ ७८	...
१२.	यवतमाळ	२०१४-२०१५ २०१५-२०१६ (ऑक्टोबर अखेर)	२०१४-२०१५ २०१५-२०१६ २०१६-२०१७	५३५२७० ५४२३८९ ५५६६५७	१२०८ ७२५ २७४	१३७४९६ १३६८२८ ८१८८०	१३७४९६ १३६८२८ ८१८८०	१३७४९६ १३६८२८ ८१८८०	१०३ ५४ १९	०.०७ ०.०४ ०.०२	१०३ ५४ १९	...
१३.	मंडारा	२०१४-२०१५ २०१५-२०१६ (ऑक्टोबर अखेर)	२०१४-२०१५ २०१५-२०१६ २०१६-२०१७	५९६५४ ६०७०४ ६१९४३	६७ ६१ १५	२३७१५ २२१६६ २३२४९	२३७१५ २२१६६ २३२४९	२३७१५ २२१६६ २३२४९	११ १० ४	०.०५ ०.०५ ०.०२	११ १० ४	...
१४.	गोंदिया	२०१४-२०१५ २०१५-२०१६ (ऑक्टोबर अखेर)	२०१४-२०१५ २०१५-२०१६ २०१६-२०१७	४७२०१५ ४७४२४० ४७६०३९	५७४ ११७१५ ४९५७	२४३३८५ २३१२८३ १६५८८९	२४३३८५ २३१२८३ १६५८८९	२४३३८५ २३१२८३ १६५८८९	१२९४ ११३९ ४७०	०.५३ ०.४९ ०.२८	१२९४ ११३९ ४७०	५ ...
१५.	चंद्रपूर	२०१४-२०१५ २०१५-२०१६ (ऑक्टोबर अखेर)	२०१४-२०१५ २०१५-२०१६ २०१६-२०१७	६४९९५५ ६५९८५३ ६६४८३०	६९३९ ८५७२ १५३५	२३७३०९ २३६१७१ १३४५३८	२३७३०९ २३६१७१ १३४५३८	२३७३०९ २३६१७१ १३४५३८	११५० १५३८ २७३	०.४८ ०.६५ ०.२०	११४८ १५३७ २६४	२ १ २
१६.	गडचिरोली	२०१४-२०१५ २०१५-२०१६ (ऑक्टोबर अखेर)	२०१४-२०१५ २०१५-२०१६ २०१६-२०१७	१०३६०७१ ११०५७०६ १२०६२१७	५६३९८ ७०३५२ ९३७९६	७२०७६८ ७८६८२२ ६०५०६५	७२०७६८ ७८६८२२ ६०५०६५	७२०७६८ ७८६८२२ ६०५०६५	२८१८२ ३२१३६ ३६६६	३.९१ ४.०८ ०.६१	३६० ५९१ ७६	१३ १२ २
१७.	नागपूर	२०१४-२०१५ २०१५-२०१६ (ऑक्टोबर अखेर)	२०१४-२०१५ २०१५-२०१६ २०१६-२०१७	१०७९३३३ १०८९३० ११११०८	६१३ ४६५ १७७	३६६०६ ३६१०७ २४५४२	३६६०६ ३६१०७ २४५४२	३६६०६ ३६१०७ २४५४२	८१ ४५ १९	०.२२ ०.१२ ०.०८	८१ ४५ १९	...
	महाराष्ट्र राज्य एकूण	...	२०१४-२०१५ २०१५-२०१६ (ऑक्टोबर अखेर)	२९०४१९३ २९७६९७० १८८६९४०	८५२८ १०३३७१ १०५२२७	२९८९७२१ ३०८०३४१ १९९२१६७	२९८९७२१ ३०८०३४१ १९९२१६७	२९८९७२१ ३०८०३४१ १९९२१६७	३३८०३ ३६६०९ ५११४	१.१३ १.१९ ०.२६	५९३३ ५०५० १४९५	२१ १४ ६

पटकी व अतिसार नियंत्रण कार्यक्रमाखाली आदिवासी भागातील कार्य

अनु- क्रमांक	जिल्ह्याचे नाव	पटकी झालेले रुग्ण						अतिसार झालेले रुग्ण					
		सन २०१४		सन २०१५		सन २०१६		सन २०१४		सन २०१५		सन २०१६	
		लागण	मृत्यू	लागण	मृत्यू	लागण	मृत्यू	लागण	मृत्यू	लागण	मृत्यू	लागण	मृत्यू
१.	ठाणे	...	...	...	...	१२	...	२२००४	...	९५६०	...	१२६५५	...
२.	पालघर	...	...	...	...	...	...	...	...	२६४१	...	९३६१	...
३.	रायगड	...	...	...	...	...	...	१७८३७	...	१०३२९	...	३००२९	१
४.	जळगाव	...	...	...	...	...	...	३३८७४	...	७५८८८	...	२१८६०	४
५.	धुळे	...	...	...	...	...	...	२२२०९	...	१३३६१	१	१०८०४	१
६.	नंदूरबार	...	...	...	...	...	...	४३	...	१३६१०	...	८८६५	...
७.	नाशिक	...	...	...	...	७९	...	२५८०९८	१	१७४३७	...	३६०२६	...
८.	अहमदनगर	...	...	...	...	...	...	५०६४१	...	४३०७०	...	५४५१३	...
९.	पुणे	...	...	...	...	५	...	७०५८३	...	४५६४	...	५६०५०	...
१०.	नांदेड	...	...	...	...	२००	...	८४७१३	...	४११६४	...	७९३६६	...
११.	यवतमाळ	...	...	...	...	१४	...	११२६४	...	१२४१४	...	१५१८८	१
१२.	अमरावती	...	...	...	...	११	...	३७६९	१	६९२	...	४४९९	...
१३.	नागपूर	...	१	...	...	८११	२	११६२०	...	९९८६	...	१०६७२	...
१४.	चंद्रपूर	...	...	...	...	...	...	२३२६८	...	११४६४	...	२१७३६	...
१५.	गडचिरोली	...	...	...	...	...	...	४६४१०	...	६१७८	...	४०५४२	...
१६.	भंडारा	...	...	...	...	...	...	२७७	...	४०५	...	१७९१३	...
१७.	गोंदिया	...	...	...	...	५६	...	२१८१	...	२९१०	...	५३३५	...
एकूण	...	३९	१	३	...	११८८	२	६५८७११	२	२७५६७३	१	४३५४१४	७

तक्ता क्र. ८

राष्ट्रीय कुष्ठरोग निर्मूलन कार्यक्रम

नवीन सुलभ माहिती पध्दतीवर आधारित निर्देशकानुसार माहिती

अ. क्र.	जिल्हा	वर्ष	आदिवासी लोकसंख्या	एकूण शिल्पक कुष्ठरुणांचे प्रमाण	कुष्ठरुणांचे दर दहा हजार लोकसंख्येमागे प्रमाण	नवीन शोधलेले कुष्ठरुणांचे एक लक्षा लोकसंख्येमागे प्रमाण	नवीन शोधलेल्या कुष्ठरुणांपैकी				एकूण बरे झालेले कुष्ठरुणा	
							मुलांचे शोकाडा प्रमाण	दृश्य स्वरुपात विकृती असलेल्या शोकाडा प्रमाण	सांसारिक रुणांचे शोकाडा प्रमाण	स्त्रियांचे शोकाडा प्रमाण		
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३
१. अमरावती		२०१४-२०१५	२८९७५५	२९	१.००	४४	१५.१९	११.३६	६.८२	६८.१८	५०.००	३५
		२०१५-२०१६	२९८४५५	३५	१.१७	४३	१४.४१	४.६५	२.३३	७२.०९	५५.८१	३७
		२०१६-२०१७ (A)	२९८४५५	३५	१.१७	४८	१६.०८	...	६.९४	६६.४९	५९.२०	४८
		२०१६-२०१७ (E)	३२८३०१	३९	१.१७	५३	१६.१४	...	६.२३	६६.४२	५८.११	५३
		२०१४-२०१५	२६६८१७	११	०.४१	१३	४.८७	...	...	९२.३१	४६.१५	१५
२. अहमदनगर		२०१५-२०१६	२७४८२७	७	०.२५	७	२.५५	...	...	१००	५७.१४	११
		२०१६-२०१७ (A)	२७४८२७	८	०.२९	१०	३.६४	...	...	८०.००	३८.००	९
		२०१६-२०१७ (E)	३०२३१०	९	०.३०	११	३.६४	...	...	८०.००	४०.००	१०
		२०१४-२०१५	२९२१२७	७०	२.४०	१०९	३७.३१	११.०१	१.८३	३९.४५	४६.७९	१६७
		२०१५-२०१६	३००८९७	९३	३.०९	१४५	४८.१९	९.६६	...	४४.१४	४७.५९	१२२
३. चंद्रपूर		२०१६-२०१७ (A)	३००८९७	७८	२.५९	१२५	४१.५४	७.२३	१.७५	४०.१५	३४.७०	१४०
		२०१६-२०१७ (E)	३३०९८७	८६	२.६०	१३८	४१.६९	७.२५	१.५९	३९.८६	३४.२८	१५४
		२०१४-२०१५	५६५०४२	१३४	२.३७	१७७	३१.३३	१२.९९	७.३४	८१.९२	४५.२०	१२६
		२०१५-२०१६	५८२००६	१२२	२.१०	१६८	२८.८७	१०.१२	४.१७	७१.४३	४६.४३	१८०
		२०१६-२०१७ (A)	५८२००६	१४३	२.४६	१९६	३३.६८	१२.९९	१.७१	७१.१४	४७.७५	१७५
४. धुळे		२०१६-२०१७ (E)	६४०२७७	१५७	२.४६	२१६	३३.७४	१२.७३	१.५३	७०.७९	४७.८७	१९३
		२०१४-२०१५	१०७८३७५	४८३	४.४८	६७७	६२.७८	११.२३	३.८४	४२.९८	४६.७७	५९४
		२०१५-२०१६	१११०७५०	५०४	४.५४	७००	६३.०२	९.२९	२.००	४४.८६	५०.४३	६७९
		२०१६-२०१७ (A)	१११०७५०	४७०	४.२३	६७३	६०.५९	७.८८	०.१०	४१.३३	५१.५६	७०७
		२०१६-२०१७ (E)	१२२१८२५	५१७	४.२३	७४०	६०.५९	७.८८	०.१५	४१.३१	५१.५६	७७८
५. गडचिरोली		२०१४-२०१५	५२८४६९	१४०	२.६५	१९३	३६.५२	११.४०	२.५९	४६.६३	४०.९३	१९८
		२०१५-२०१६	५४४३३५	९८	१.८०	१५४	२८.२९	७.१४	३.२५	४४.१६	४४.१६	१९६
		२०१६-२०१७ (A)	५४४३३५	१२१	२.२२	१५४	२८.२९	७.१२	१.२३	४३.१२	४०.६२	१३१
		२०१६-२०१७ (E)	५९८७६९	१३३	२.२२	१६९	२८.२९	७.१४	१.३०	४२.८६	४०.९१	१४४
		२०१४-२०१५	५१३८७७	१८	३.५०	२६	५०.६०	२६.९२	३.८५	५७.६९	३८.४६	१९
६. गोंदिया		२०१५-२०१६	५२९३०	८	१.५१	१४	२६.४५	...	...	८५.७१	४२.८६	२४
		२०१६-२०१७ (A)	५२९३०	१३	२.४६	१५	२८.३४	२८.८९	...	५१.११	४८.८९	१०
		२०१६-२०१७ (E)	५८२२३	१४	२.४०	१७	२९.२०	२५.८८	...	५१.७६	४५.२९	११
		२०१४-२०१५	५९९०७५	५०४	४.५४	७००	६३.०२	९.२९	२.००	४४.८६	५०.४३	६७९
		२०१६-२०१७ (A)	१११०७५०	४७०	४.२३	६७३	६०.५९	७.८८	०.१०	४१.३३	५१.५६	७०७
७. जळगाव		२०१६-२०१७ (E)	१२२१८२५	५१७	४.२३	७४०	६०.५९	७.८८	०.१५	४१.३१	५१.५६	७७८
		२०१४-२०१५	५२८४६९	१४०	२.६५	१९३	३६.५२	११.४०	२.५९	४६.६३	४०.९३	१९८
		२०१५-२०१६	५४४३३५	९८	१.८०	१५४	२८.२९	७.१४	३.२५	४४.१६	४४.१६	१९६
		२०१६-२०१७ (A)	५४४३३५	१२१	२.२२	१५४	२८.२९	७.१२	१.२३	४३.१२	४०.६२	१३१
		२०१६-२०१७ (E)	५९८७६९	१३३	२.२२	१६९	२८.२९	७.१४	१.३०	४२.८६	४०.९१	१४४

तक्ता क्रमांक ९

आदिवासी विभागातील फिरती कार्यशाळेचे कार्य दर्शविणारा तक्ता

अनु. क्रमांक	ठिकाण	वर्ष	वाहनांची संख्या	किती कि.मी. धावली	किती गाड्यांची तपासणी व सव्हीसींग केले		किती फिरकोळ दुरुस्त्या केल्या		किती मुख्य व फिरकोळ दुरुस्त्या करून बदल केले		यांत्रिकी दुरुस्त्या किती केल्या		किती फिरकोळ बाँडीच्या दुरुस्त्या केल्या		किती टचअप करून पेंट केल्या	
					एकूण संख्या	एकूण खर्च	एकूण संख्या	एकूण खर्च	एकूण संख्या	एकूण खर्च	एकूण संख्या	एकूण खर्च	एकूण संख्या	एकूण खर्च	एकूण संख्या	एकूण खर्च
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
१. ठाणे (Upto Nov.) 2015-2016 (Estimated)	2015-2016	2015-2016	132	3168000	621	155294	197	147577.6398	63	158400	881	461272	63	95040	63	158400
...	...	...	136	2176000	427	106667	136	102000	44	108800	606	317467	44	65280	44	108800
...	...	...	136	3264000	640	160000	204	153000	65	163200	909	476200	65	97920	65	163200
२. रायगड (Upto Nov.) 2015-2016 (Estimated)	2015-2016	2015-2016	6	144000	28	7059	9	6750	3	7200	40	21009	3	4320	3	7200
...	...	...	6	96000	19	4706	6	4500	2	4800	27	14006	2	2880	2	4800
...	...	...	6	144000	28	7059	9	6750	3	7200	40	21009	3	4320	3	7200
३. नाशिक (Upto Nov.) 2015-2016 (Estimated)	2015-2016	2015-2016	112	2688000	527	131765	168	126000	54	134400	749	392165	54	80640	54	134400
...	...	...	116	1856000	364	90980	116	87000	37	92800	517	270780	37	55680	37	92800
...	...	...	116	2784000	546	136471	174	130500	56	139200	776	406171	56	83520	56	139200
४. धुळे (Upto Nov.) 2015-2016 (Estimated)	2015-2016	2015-2016	22	528000	104	25882	33	24750	11	26400	147	77032	11	15840	11	26400
...	...	...	22	352000	69	17255	22	16500	7	17600	98	51355	7	10560	7	17600
...	...	...	22	528000	104	25882	33	24750	11	26400	147	77032	11	15840	11	26400
५. नंदुरबार (Upto Nov.) 2015-2016 (Estimated)	2015-2016	2015-2016	140	3360000	659	164706	210	157500	67	168000	936	490206	67	100800	67	168000
...	...	...	141	2256000	442	110588	141	105750	45	112800	628	329138	45	67680	45	112800
...	...	...	141	3384000	664	165882	212	158625	68	169200	943	493707	68	101520	68	169200
६. जळगाव (Upto Nov.) 2015-2016 (Estimated)	2015-2016	2015-2016	10	240000	47	11765	15	11250	5	12000	67	35015	5	7200	5	12000
...	...	...	12	192000	38	9412	12	9000	4	9600	53	28012	4	5760	4	9600
...	...	...	12	288000	56	14118	18	13500	6	14400	80	42018	6	8640	6	14400
७. अहमदनगर (Upto Nov.) 2015-2016 (Estimated)	2015-2016	2015-2016	25	600000	118	29412	38	28125	12	30000	167	87537	12	18000	12	30000
...	...	...	26	416000	82	20392	26	19500	8	20800	116	60692	8	12480	8	20800
...	...	...	26	624000	122	30588	39	29250	12	31200	174	91038	12	18720	12	31200
८. पुणे (Upto Nov.) 2015-2016 (Estimated)	2015-2016	2015-2016	20	480000	94	23529	30	22500	10	24000	134	70029	10	14400	10	24000
...	...	...	22	352000	69	17255	22	16500	7	17600	98	51355	7	10560	7	17600
...	...	...	22	528000	104	25882	33	24750	11	26400	147	77032	11	15840	11	26400

तकता क्रमांक ९ (चालू)

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	
९.	नंदिब (Upto Nov.) (Estimated)	2015-2016 2016-2017 2017-2018	...	25 27 27	600000 432000 648000	118 85 127	29412 21176 31765	38 27 41	28125 20250 30375	12 9 13	30000 21600 32400	167 120 181	87537 63026 94540	12 9 13	18000 12960 19440	12 9 13	30000 21600 32400
१०.	अमरावती (Upto Nov.) (Estimated)	2015-2016 2016-2017 2017-2018	...	46 49 49	1104000 784000 1176000	216 154 231	54118 38431 57647	69 49 74	51750 36750 55125	22 16 24	55200 39200 58800	308 218 328	161068 114381 171572	22 16 24	33120 23520 35280	22 16 24	55200 39200 58800
११.	यवतमाळ (Upto Nov.) (Estimated)	2015-2016 2016-2017 2017-2018	...	30 35 35	720000 560000 840000	141 110 165	35294 27451 41176	45 35 53	33750 26250 39375	14 11 17	36000 28000 42000	201 156 234	105044 81701 122551	14 11 17	21600 16800 25200	14 11 17	36000 28000 42000
१२.	गोंदिया (Upto Nov.) (Estimated)	2015-2016 2016-2017 2017-2018	...	60 63 63	1440000 1008000 1512000	282 198 296	70588 49412 74118	90 63 95	67500 47250 70875	29 20 30	72000 50400 75600	401 281 421	210088 147062 220593	29 20 30	43200 30240 45360	29 20 30	72000 50400 75600
१३.	चंद्रपूर (Upto Nov.) (Estimated)	2015-2016 2016-2017 2017-2018	...	30 30 30	720000 480000 720000	141 94 141	35294 23529 35294	45 30 45	33750 22500 33750	14 10 14	36000 24000 36000	201 134 201	105044 70029 105044	14 10 14	21600 14400 21600	14 10 14	36000 24000 36000
१४.	गडचिरोली (Upto Nov.) (Estimated)	2015-2016 2016-2017 2017-2018	...	140 150 150	3360000 2400000 3600000	659 471 706	164706 117647 176471	210 150 225	157500 112500 168750	67 48 72	168000 120000 180000	936 669 1003	490206 350147 525221	67 48 72	100800 72000 108000	67 48 72	168000 120000 180000
१५.	नागपूर (Upto Nov.) (Estimated)	2015-2016 2016-2017 2017-2018	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
	एकूण	2015-2016 2016-2017 2017-2018	...	798 835 835	19152000 13360000 20040000	3755 2620 3929	938824 654902 982353	1196 835 1253	896828 626250 939375	383 267 401	957600 668000 1002000	5334 3722 5583	2793251 1949152 2923728	383 267 401	574560 400800 601200	383 267 401	957600 668000 1002000

तक्ता क्र.
TABLE
आदिवासी विभागातील
Information of Vehicles

अनु.क्र. Sr. No.	जिल्ह्याचे नाव Name of District	वर्ष Years	वाहनांची संख्या No. of Vehicles	किती केंद्रासाठी वाहने मिळाली No. of centres to which Vehicles are allotted	गाड्यांची स्थिती Conditions of Vehicles		वर्षात किती कि. मी. धावली Kilometres Covered during the Year
					धावू न शकणाऱ्या Off Road	धावू शकणाऱ्या On Road	
1	2	3	4	5	6	7	8
१.	ठाणे Thane	2015-2016	132	19	2	130	3120000
		2016-2017 (Upto Nov.)	136	8	2	134	2144000
		2017-2018 (Estimated)	136	8	...	136	3264000
२.	रायगड Raigad	2015-2016	6	...	1	5	120000
		2016-2017 (Upto Nov.)	6	2	1	5	80000
		2017-2018 (Estimated)	6	2	...	6	144000
३.	नाशिक Nashik	2015-2016	112	13	6	106	2544000
		2016-2017 (Upto Nov.)	116	37	6	110	1760000
		2017-2018 (Estimated)	116	37	...	116	2784000
४.	धुळे Dhule	2015-2016	22	...	...	22	528000
		2016-2017 (Upto Nov.)	22	10	...	22	352000
		2017-2018 (Estimated)	22	10	...	22	528000
५.	नंदुरबार Nandurbar	2015-2016	140	24	6	134	3216000
		2016-2017 (Upto Nov.)	141	6	5	136	2176000
		2017-2018 (Estimated)	141	6	...	141	3384000
६.	जळगाव Jalgaon	2015-2016	10	...	1	9	216000
		2016-2017 (Upto Nov.)	12	17	1	11	176000
		2017-2018 (Estimated)	12	17	...	12	288000
७.	अहमदनगर Ahmednagar	2015-2016	25	9	2	23	552000
		2016-2017 (Upto Nov.)	26	5	2	24	384000
		2017-2018 (Estimated)	26	5	...	26	624000
८.	पुणे Pune	2015-2016	20	5	4	16	384000
		2016-2017 (Upto Nov.)	22	5	3	19	304000
		2017-2018 (Estimated)	22	5	...	22	528000
९.	नांदेड Nanded	2015-2016	25	...	1	24	576000
		2016-2017 (Upto Nov.)	27	...	1	26	416000
		2017-2018 (Estimated)	27	...	...	27	648000
१०.	अमरावती Amravati	2015-2016	46	...	4	42	1008000
		2016-2017 (Upto Nov.)	49	1	5	44	704000
		2017-2018 (Estimated)	49	1	...	49	1176000
११.	यवतमाळ Yavatmal	2015-2016	30	...	1	29	696000
		2016-2017 (Upto Nov.)	35	...	1	34	544000
		2017-2018 (Estimated)	35	...	...	35	840000
१२.	गोंदिया Gondia	2015-2016	60	...	6	54	1296000
		2016-2017 (Upto Nov.)	63	...	6	57	912000
		2017-2018 (Estimated)	63	...	...	63	1512000

११

XI

वाहनांची माहिती

in Tribal Area (Health Services) :

वर्षात पेट्रोल/डिझेल किती लागले (लिटरमध्ये) Petrol/Diesal consumed during the year (Litre)		वर्षात वंगण किती लागले (लिटरमध्ये) Oil consumed during the year (Litre)		वर्षातील खर्च Expenditure during the year				
परिमाण Quantity	किंमत रु. Cost Rs.	परिमाण Quantity	किंमत रु. Cost Rs.	दुरुस्ती/बदलणे Repairs and Replacement	पेट्रोल/तेल/वंगण Petrol/Oil Lubricant	वेतन Salary	एकूण खर्च Total Expenditure	एका कि.मि. चा खर्च Per Kilometre
9	10	11	12	13	14	15	16	17
312000	18720000	2080	416000	4680000	19136000	...	23816000	7.63
214400	12864000	1429	285867	3216000	13149867	...	16365867	7.63
326400	19584000	2176	435200	4896000	20019200	...	24915200	7.63
12000	720000	80	16000	180000	736000	...	916000	7.63
8000	480000	53	10667	120000	490667	...	610667	7.63
14400	864000	96	19200	216000	883200	...	1099200	7.63
254400	15264000	1696	339200	3816000	15603200	...	19419200	7.63
176000	10560000	1173	234667	2640000	10794667	...	13434667	7.63
278400	16704000	1856	371200	4176000	17075200	...	21251200	7.63
52800	3168000	352	70400	792000	3238400	...	4030400	7.63
35200	2112000	235	46933	528000	2158933	...	2686933	7.63
52800	3168000	352	70400	792000	3238400	...	4030400	7.63
321600	19296000	2144	428800	4824000	19724800	...	24548800	7.63
217600	13056000	1451	290133	3264000	13346133	...	16610133	7.63
338400	20304000	2256	451200	5076000	20755200	...	25831200	7.63
21600	1296000	144	28800	324000	1324800	...	1648800	7.63
17600	1056000	117	23467	264000	1079467	...	1343467	7.63
28800	1728000	192	38400	432000	1766400	...	2198400	7.63
55200	3312000	368	73600	828000	3385600	...	4213600	7.63
38400	2304000	256	51200	576000	2355200	...	2931200	7.63
62400	3744000	416	83200	936000	3827200	...	4763200	7.63
38400	2304000	256	51200	576000	2355200	...	2931200	7.63
30400	1824000	203	40533	456000	1864533	...	2320533	7.63
52800	3168000	352	70400	792000	3238400	...	4030400	7.63
57600	3456000	384	76800	864000	3532800	...	4396800	7.63
41600	2496000	277	55467	624000	2551467	...	3175467	7.63
64800	3888000	432	86400	972000	3974400	...	4946400	7.63
100800	6048000	672	134400	1512000	6182400	...	7694400	7.63
70400	4224000	469	93867	1056000	4317867	...	5373867	7.63
117600	7056000	784	156800	1764000	7212800	...	8976800	7.63
69600	4176000	464	92800	1044000	4268800	...	5312800	7.63
54400	3264000	363	72533	816000	3336533	...	4152533	7.63
84000	5040000	560	112000	1260000	5152000	...	6412000	7.63
129600	7776000	864	172800	1944000	7948800	...	9892800	7.63
91200	5472000	608	121600	1368000	5593600	...	6961600	7.63
151200	9072000	1608	201600	2268000	9273600	...	11541600	7.63

1	2	3	4	5	6	7	8
१३.	चंद्रपुर Chandrapur	2015-2016	30	...	1	29	696000
		2016-2017 (Upto Nov.)	30	8	1	29	464000
		2017-2018 (Estimated)	30	8	...	30	720000
१४.	गडचिरोली Gadchiroli	2015-2016	140	...	16	124	2976000
		2016-2017 (Upto Nov.)	150	...	16	134	2144000
		2017-2018 (Estimated)	150	...	...	150	3600000
१५.	नागपूर Nagpur	2015-2016	...	...	...	...	...
		2016-2017 (Upto Nov.)	...	...	...	...	...
		2017-2018 (Estimated)	...	...	...	...	...
	एकूण Total	2015-2016	798	70	51	747	17928000
		2016-2017 (Upto Nov.)	835	99	50	785	12560000
		2017-2018 (Estimated)	835	99	...	835	20040000

वरील माहिती देतांना खालीलप्रमाणे बाबी गृहीत धरण्यात आलेल्या आहेत.

- (१) वाहनांची सरासरी धाव प्रतिमहा २००० कि. मी. प्रती वाहन विचारात घेण्यात आली आहे.
- (२) वाहनाची प्रती लिटर इंधनात होणारी सरासरी धाव १० कि. मी. धरण्यात आलेली आहे. इंधनाचा अंदाजे दर प्रति लिटर रु. ६० धरण्यात आलेला आहे.
- (३) सरासरी १५०० कि. मी. ला १ लिटर इंजिन ऑईल खपत होते. असे धरण्यात आलेले आहे.
- (४) इंजिन ऑईलचा लिटरचा दर रु. २०० धरण्यात आलेला आहे.
- (५) वाहन चालकाचा वेतनाचा खर्च या कार्यालयाशी निगडित नसल्याने उल्लेख करण्यात आलेला नाही.
- (६) एकूण खर्चामध्ये फक्त इंधन, वंगन व दुरुस्ती खर्च विचारात घेण्यात आलेला आहे. त्यानुसार प्रति कि.मी. खर्च काढण्यात आलेला आहे.
- (७) दुरुस्तीचा खर्च रु. १.५० प्रती कि. मी. धरण्यात आलेला आहे.

११ (बालू)
XI (contd.)

9	10	11	12	13	14	15	16	17
69600	4176000	464	92800	1044000	4268800	...	5312800	7.63
46400	2784000	309	61867	696000	2845867	...	3541867	7.63
72000	4320000	480	96000	1080000	4416000	...	5496000	7.63
297600	17856000	1984	396800	4464000	18252800	...	22716800	7.63
214400	12864000	1429	285867	3216000	13149867	...	16365867	7.63
360000	21600000	2400	480000	5400000	22080000	...	27480000	7.63
...	...	...	...	...	...	...	...	...
...	...	...	...	...	...	...	...	...
...	...	...	...	...	...	...	...	...
1792800	107568000	11952	2390400	26892000	109958400	...	136850400	7.63
1256000	75360000	8373	1674667	18840000	77034667	...	95874667	7.63
2004000	120240000	13360	2672000	30060000	122912000	...	152972000	7.63

सार्वजनिक आरोग्य (आदिवासी उपयोजना)
Public Health (Tribal Area Sub-Plan)

(चार) कर्मचारीविषयक गोधवारा
(iv) Personnel Summary

अ. क्र. Sr. No.	पदनाम Designation	वेतनमान Scale of Pay	ग्रेड वेतन Grade Pay	पदसंख्या No. of Posts		
				2016	2017	
1	2	3	4	5	6	
राजपत्रित						
१.	सहायक संचालक, आरोग्य सेवा... (कुष्ठरोग-आदिवासी उपयोजना)	Rs. 15600-39100	६६००	...	1	1
२.	वैद्यकीय अधिकारी (वर्ग २)	Rs. 15600-39100	6400	...	601	630
				एकूण	602	631
अराजपत्रित (वर्ग ३)						
१.	वैद्यकीय अधिकारी	Rs. 9300-34800	4400	...	315	...
२.	प्रभारी परिसेविका	Rs. 9300-34800	4300	...	630	630
३.	अधि. परिचारिका/मलेरिया	Rs. 9300-34800	4200	...	2268	315
४.	लिपिक/टंकलेखक	Rs. 5200-20200	1900	...	300	315
५.	मिश्रक	Rs. 5200-20200	2800	...	396	315
६.	वाहन चालक	Rs. 5200-20200	1900	...	448	315
७.	आरोग्य सहायक	Rs. 5200-20200	2500	...	448	630
८.	बहुउद्देशीय कर्मचारी	Rs. 5200-20200	2400	...	1924	2057
				एकूण	6729	4577
अराजपत्रित (वर्ग ४)						
१.	इतर वर्ग-४ कर्मचारी	Rs. 4440-7440	1300	...	1840	1260
२.	अर्धवेळ सहायक	Rs. 3000 (Fixed Pay)		...	1872	2057
				एकूण	3712	3317
				एकूण बेरीज	11043	8525

सामान्य राज्य सेवा गट-ब या संवर्गातील संचालनालयातील मंजूर पदे व वेतनश्रेणी

अ. क्र.	संवर्ग	वेतनश्रेणी	ग्रेड वेतन	पदसंख्या		
				2016	2017	
1	2	3	4	5	6	
१.	प्रशासकीय अधिकारी	Rs. 9300-34800	4400	...	10	10
२.	सांख्यिकी अधिकारी	Rs. 9300-34800	4400	...	6	6
३.	संशोधन अधिकारी	Rs. 9300-34800	4400	...	1	1
४.	लेखा अधिकारी	Rs. 9300-34800	4400	...	1	1
				एकूण	18	18

ഒരു കലണ്ടർ പാപ്പർ

वेद्यकीय सहाय्य—

रुग्णालयाविषयी सर्वसाधारण

अ. क्र.	रुग्णालयाचे नाव व वर्ष	मंजूर झालेल्या खाटा (रुग्णसंख्या)	बाह्यरुग्णांची एकूण संख्या	बाह्यरुग्णांची रोजची सरासरी	बाह्यरुग्णांचा औषधावरील एकूण खर्च	प्रत्येक बाह्यरुग्णांवरील औषधाचा प्रतिदिन सरासरी खर्च
१	२	३	४	५	६	७
१.	जव्हार	२०१४-२०१५ ... १००	१०४१८०	३४७.२७	९४९९००	९.११
		२०१५-२०१६ ... १००	१३८७६२	४७५.१५	१८९००००	१३.६२
	(ऑक्टो. १६)	२०१६-२०१७ ... १००	८६३३६	२८७.७८	८४९५३२	९.८३
२.	डहाणू	२०१४-२०१५ ... १००	५९७८१	१९९.२९	१५२७०३०	२५.५४
		२०१५-२०१६ ... १००	५८०३१	१९३.४३	१५७००००	२७.०५
	(ऑक्टो. १६)	२०१६-२०१७ ... १००	३६७६१	१२२.५३	१०२३४५०	२७.८४
३.	तळोदा	२०१४-२०१५ ... ५०	१३०६२	८३.५४	७९९५६०	६१.६२
		२०१५-२०१६ ... ५०	४०५०१	१३५	९५३५००	२३.५४
	(ऑक्टो. १६)	२०१६-२०१७ ... ५०	२६८६५	८९.५५	२६५४३५	९.८८
४.	शिरपूर	२०१४-२०१५ ... १००	५५९७३	१८६.५८	९२३३९४	१६.४९
		२०१५-२०१६ ... १००	७७७०३	२५९.०१	११९००००	१५.३१
	(ऑक्टो. १६)	२०१६-२०१७ ... १००	५७४६५	१९१.५५	६४५०००	११.२२
५.	कळवण	२०१४-२०१५ ... १००	५३८४७	१७९.४९	१०८२६०९	२०.१०
		२०१५-२०१६ ... १००	६२९८५	२०९.९५	१४०००००	२२.२२
	(ऑक्टो. १६)	२०१६-२०१७ ... १००	३८३२५	१२७.७५	१५०००००	३९.१३
६.	पांढरकवडा	२०१४-२०१५ ... ५०	८२१७	२७.३९	२३२७४०	२८.३२
		२०१५-२०१६ ... ५०	४४११०	१४७.०३	७०००००	१५.८६
	(ऑक्टो. १६)	२०१६-२०१७ ... ५०	३४५८३	११५.२७	१३२५०००	३८.३१
	एकूण	... २०१४-२०१५ ...	२९५०६०	१०२४	५५१५२३३	१८.६८
		... २०१५-२०१६ ...	४२२०९२	...	७७०३५००	२७.३६
	(ऑक्टो. १६)	... २०१६-२०१७ ...	२८०३३५	१४०६.९७	५६०८४१७	१३.२८

तेरा

माहिती दर्शविणारा तक्ता

संपूर्ण वर्षात प्रत्यक्षात नोंदणी झालेले आंतररुग्ण ८	संपूर्ण वर्षातील एकूण आंतररुग्ण ९	आंतररुग्णांची रोजची सरासरी १०	आंतररुग्णां- वरील औषधांचा एकूण खर्च ११	औषधांचा प्रत्येक आंतररुग्णा- वरील प्रतिदिन सरासरी खर्च १२	जेवण		
					जेवण घेतलेल्या रुग्णांची संख्या १३	जेवणावरील एकूण वार्षिक खर्च १४	जेवण घेणाऱ्या प्रत्येक रुग्णां- वरील प्रतिदिन सरासरी खर्च १५
१५०००	१९२६६	५२.७८	९४९९००	६२.८९	४५०००	२२०००००	४९
१६५००	२१२४८	५८.२१	१८९००००	९५.८३	४६०००	२४०००००	५२
...	१३३७२	३६.६३	८४९५३२	६३.५३	४७००	२४५००००	५२
६४४८	६७७६	१७	१५२७०३०	१९७.६७	१३४००	४८७६४४	३६
७०००	८९५४	१९	१५७००००	३९०.७९	१४०००	५०००००	३६
...	५०८९	१३.९४	१०२३४५०	२०१.०१	१५०००	५६००००	३७
२९००	४३०२	१३	७९९५६०	१२१२.५७	१३५००	३१०५००	४६
३२००	३३२५	९	९५३५०००	७७७.३८	१५०००	३७५०००	५०
...	२३१७	६	२६५४३५	११४.५५	१६०००	३८९०००	२४
६५०००	६३५४	१७	९२३३९४	१७७.८३	१८०००	५००००	२८
७५००	५२१८	१९	११९००००	२१८.०६	२००००	५६००००	२८
...	३९१७	११	६४५०००	१६४.६६	२१०५०	५७०१२५	२७
२४६६	६११६	२९	१०८२६०९.२८	११५.०५	२४६६	६९०००	१४
६८६५	६१२९	१८	१४०००००	१२८.५५	६८६५	८२५०००	६०
...	४५९७	१३	१५०००००	३२६.२९	७०००	८७००००	६२
...	८४४५	२४	२३२७४०	६९.४२	...	...	...
...	१०९२४	३०	७०००००	८७.८५	...	...	...
...	७६४१	२१	१३२५०००	१७३.४०	...	...	...
...	५१२५९	१७०	५५१५२३३.२४	१०८.१५	९२३६६	...	...
...	५५७९८	१३०	१६२८५०००	१५०.८४	१०१८६५	...	...
...	३६९३३	१०१	५६०८४१७	१५१.८५	६४४१६	...	...

अ. क्र.	रुग्णालयाचे नाव व वर्ष	कापड			आंतररुग्णा- वरील वार्षिक इतर खर्च	प्रत्येक रुग्णां- मागील इतर सरासरी खर्च		
		कापडावरील एकूण खर्च	रुग्णांवरील प्रतिदिन सरासरी खर्च	कापडावरील प्रत्येक रुग्णांमागील वर्षाचा सरासरी खर्च				
१	२	१६	१७	१८	१९	२०		
कुटीर रुग्णालये-								
१.	जव्हार	२०१४-२०१५	...	६३२५३	४	१६४०	७५००००	१६
		२०१५-२०१६	...	६३२५३	१९	७००००	८४००००	१७
	(ऑक्टो. १५)	२०१६-२०१७	...	७२५०	१८	७५८०	८४५०००	१९
२.	डहाणू	२०१४-२०१५	...	५५०००	१४	५१५४	५००००	८
		२०१५-२०१६	...	५५०००	१७	६०००	५५०००	८
	(ऑक्टो. १५)	२०१६-२०१७	...	७४००	१९	७९००	५८०००	९
३.	तळोदा	२०१४-२०१५	...	६३२५३	८७	३१६१३	३०००००	६०
		२०१५-२०१६	...	६३२५३	१७	६०००	४०००००	७०
	(ऑक्टो. १५)	२०१६-२०१७	...	६८५०	१८	६९५०	४०२०००	७५
४.	शिरपूर	२०१४-२०१५	...	५५०००	१३	४६३६	७२५०००	२३
		२०१५-२०१६	...	५५०००	१०	३५००	८०००००	२४
	(ऑक्टो. १५)	२०१६-२०१७	...	६०५०	१२	७०००	८५००००	२६
५.	कळवण	२०१४-२०१५	...	५५०००	८	२९९९	...	...
		२०१५-२०१६	...	५५०००	१७	६०००	...	...
	(ऑक्टो. १५)	२०१६-२०१७	...	६२००	१९	६९००	...	...
६.	पांढरकवडा	२०१४-२०१५	...	१५०००	५	१८१०	...	...
		२०१५-२०१६	...	१५०००	७	२५००	...	...
	(ऑक्टो. १५)	२०१६-२०१७	...	१६०२०	९	३०००	...	...
	एकूण	२०१४-२०१५	...	३०६५०६	१३१	४७८५२	...	...
		२०१५-२०१६	...	३०६५०६	८७	९४०००	...	...
	(ऑक्टो. १५)	२०१६-२०१७	...	३५५०६०	९५	३९३३०	...	...

१३-चालू

वेतनाव्यतिरिक्त प्रत्येक आंतर- रुग्णामागील एकूण सरासरी वार्षिक खर्च	वेतन/ प्रवास भत्त्यावरील एकूण खर्च	आस्थापना आणि रुग्णालयीन सर्व खर्चासह एकूण रुग्णालयाचा खर्च	संपूर्ण वर्षात उपचार केलेल्या रुग्णांची संख्या	प्रत्येक रुग्णांचा रोजचा सरासरी खर्च	मोटया शस्त्रक्रिया केल्याची संख्या	लहान शस्त्रक्रिया केल्याची संख्या	वसूल झालेले शुल्क	देणगी दाखल जमा
२१	२२	२३	२४	२५	२६	२७	२८	२९
...	१६४०६०००	२२०२१०००	११४००	१९३	१२७७	१५६४	४७२०००	...
१०२	१८४०००००	२४६६५०००	१२४५०	१९८	१४६७	६२१	५०००००	...
१०३	१९५००००	२५६६४०००	१२५२०	२०१	४५३	२६६	४९००००	...
२०८	३३५९७०००	३४९५७६९२	४३९४८	७९५८	६३८	१३७८	७२१२३०	...
१५१	२५६१९०००	२७००५०००	४६५००	५८१	५१८	६०२	७५००००	...
११०	२६५००००	२७८८५४००	४७५००	५९०	३५३	८७९	६५००००	...
५०	२७६३६७	१५०६४०००	६१५७५	६०	१३३	३३	...	५०००
६०	३१६२१४	२७५३१०००	७५५७०	७०	१०६	२	...	८०००
७०	३२६२१४	२७७३२०००	७६५४०	७५	७४	५२	...	...
६२	९६०००००	११६५००००	९१०००	१२८	९२०	७९१	५०००००	...
८८	११२९६०००	१३६५२०००	१०००००	१३७	७२५	६५६	५४००००	...
९१	११३९४०००	१३८०२०००	१०५००००	१४०	२४२	६०४	५५००००	...
...	१३९३७५८७	१८२७०	१८६०२	...	७५६	३७०	२४४९२३०	...
...	३५००००००	८०००००	६३३६८	...	६८९	३४५	२७५००००	...
...	३५५४३२१०	९००००५	६४३७८	...	४२६	५१४	२७७५०००	...
...	...	...	...	...	४६८	६४४	...	...
...	...	...	...	...	२२५	२३४	...	...
...	...	...	...	...	२९	...	...	...
...	...	...	...	...	३२२९	३७१५	...	...
...	...	...	...	...	३९४९	४३७०	...	...
...	...	...	...	...	३५५९	२२२६	...	...

तक्ता क्रमांक १४

प्रयोगशाळा, रेडिओलॉजी व भौतिकोपचार सेवाविषयी माहिती दर्शविणारा तक्ता

अनु- क्रमांक	रुग्णालयाचे नाव	वर्ष	प्रयोग शाळेतील केलेली तपासणी					स्क्रिनींग केलेली क्ष-किरण					साथीच्या रोगांची संख्या				
			रक्त	लघवी	शुंकी	मल	एकूण	संख्या	प्रतिमा	एकूण	पटकी	गॅस्ट्रो	इतर	एकूण	घातपात	शवचिकित्सा	
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	
कुटीर रुग्णालये-																	
१.	जव्हार	२०१४-२०१५	...	...	...	...	४४७१५	...	१७१०	४०६१	...	...	...	...	...	...	
		२०१५-२०१६	...	...	...	...	६७६०८	...	१९२८	२६७५	...	...	...	...	...	...	
		२०१६-२०१७	...	...	...	...	४०६८८	...	...	२२८३	...	...	...	...	...	...	
२.	डव्हाणू	२०१४-२०१५	...	...	...	...	७९०९५	...	२५४७	४२६२	...	...	...	...	...	...	
		२०१५-२०१६	...	...	...	...	११२२७७	...	३२४४	२७७६	...	...	...	...	...	...	
		२०१६-२०१७	...	...	...	...	८०४९९	...	...	१७१७	...	...	...	...	...	...	
३.	तळोदा	२०१४-२०१५	...	...	...	...	२०१९२	...	१७६	१९१३	...	...	...	...	...	...	
		२०१५-२०१६	...	...	...	...	१६६७१	...	१९६	११२५	...	...	...	...	...	...	
		२०१६-२०१७	...	...	...	...	१२२७१	...	...	३५४	...	...	...	...	...	...	
४.	शिरपूर	२०१४-२०१५	...	...	...	...	२९७४१	७९	६४९	१४५६	२०	५३९	३४८१२	३५३७१	...	...	
		२०१५-२०१६	...	...	...	...	३८०११	...	८३६	१२६१	...	४५९	१८५५४	१९००४	...	...	
		२०१६-२०१७	...	...	...	...	२१८८७	...	...	२५८	...	...	...	...	...	...	
५.	कळवण	२०१४-२०१५	...	...	...	...	३६८०२	...	१९०६	२८८५	...	...	...	...	...	...	
		२०१५-२०१६	...	...	...	...	३७३२६	...	१८९४	३४२२	...	...	...	...	...	...	
		२०१६-२०१७	...	...	...	...	३३६६९	...	...	१८२४	...	...	...	...	...	...	
६.	पांडरकवडा	२०१४-२०१५	...	...	...	...	१९७८८	...	१०५०	१९५२	...	...	...	...	...	...	
		२०१५-२०१६	...	...	...	...	२०९७४	...	३१२	१४२२	...	...	...	...	...	...	
		२०१६-२०१७	...	...	...	...	१३९५८	...	...	९४७	...	...	...	...	...	...	

कार्यक्रम अंदाजपत्रक (ग्रामीण रुग्णालये) सन २०१६-२०१७

(ऑक्टोबर २०१६ अखेर)

अ. क्र.	जिल्हा रुग्णालयाचे नाव	वर्ष	ग्रामीण रुग्णालये कार्यक्रम अंदाजपत्रक		
			बाह्यरुग्ण	आंतररुग्ण	एकूण
१	२	३	४	५	६
जिल्हा ठाणे					
१.	उपजिल्हा रुग्णालय जव्हार ▲	२०१४-२०१५ २०१५-२०१६ २०१६-२०१७	१०१८५५ १०२४२८ १११११५	४४५८९ ४६०३२ ५१३००	१४६४४४ १४८४६० १६२४१५
२.	उपजिल्हा रुग्णालय डहाणू ▲	२०१४-२०१५ २०१५-२०१६ २०१६-२०१७	५२३२६ ५६००० ६०८००	२९९६५ ३२१८८ १४२००	६५१७६ ६९१७५ ७५०००
३.	उपजिल्हा रुग्णालय शहापूर ▲	२०१४-२०१५ २०१५-२०१६ २०१६-२०१७	७२२७९ ७४६९२ ८५०००	१०१६९ १०३८४ ९५००	८२४४८ ८५०७६ ९४५००
४.	उपजिल्हा रुग्णालय कासा ▲	२०१४-२०१५ २०१५-२०१६ २०१६-२०१७	३८२०८ ४५००० ५६१००	५६७५ ६२४१ ६८६५	४३८८३ ५१२४१ ६२९६५
५.	ग्रामीण रुग्णालय वाडा	२०१४-२०१५ २०१५-२०१६ २०१६-२०१७	६२०९७ ६५००० ६८०००	६६८१ ६८०० ७१००	६८७७८ ७१८०० ७५१००
६.	ग्रामीण रुग्णालय मोखाडा	२०१४-२०१५ २०१५-२०१६ २०१६-२०१७	४१२८० २७२३२ २६०००	६६८१ २७२८ २९००	४७९६१ २९९६० २८९००
७.	ग्रामीण रुग्णालय मुरबाड	२०१४-२०१५ २०१५-२०१६ २०१६-२०१७	६१४०५ ८४६३२ ९३१३२	५०१४ ६००० ६५००	६६४१९ ९०६३२ ९९६३२
८.	ग्रामीण रुग्णालय तलासरी	२०१४-२०१५ २०१५-२०१६ २०१६-२०१७	१४३३० ८३५८ ११०००	३५५५ १३६९ ३०००	१७८८५ ९७२७ १४०००
९.	ग्रामीण रुग्णालय विरार	२०१४-२०१५ २०१५-२०१६ २०१६-२०१७	२८१८३ २८६३३ ३०३२५	१६२२ २१०५ २८१०	२९८०५ ३०७३८ ३३१३५
१०.	ग्रामीण रुग्णालय गोवेली	२०१४-२०१५ २०१५-२०१६ २०१६-२०१७	४०५७१ ४०८७१ ४२०००	३४१९ ३४२५ ३५००	४३९९० ४४२९६ ४५५००
११.	ग्रामीण रुग्णालय मनोर	२०१४-२०१५ २०१५-२०१६ २०१६-२०१७	१३२६२ १६६२० १३९५०	३७०२ ३८१० ४०९०	१६९६४ १७४३० १८०४०
१२.	ग्रामीण रुग्णालय पालघर	२०१४-२०१५ २०१५-२०१६ २०१६-२०१७	४९६९० ५१९०० ६००००	११६१९ १२१२० १२८१०	६१३०९ ६४०२० ७२८१०

▲ जव्हार, डहाणू, शहापूर, कासा या ग्रामीण रुग्णालयांचे श्रेणीवर्धन उपजिल्हा रुग्णालयात झालेले आहे.

तक्ता (चालू)

१	२	३	४	५	६
१३.	ग्रामीण रुग्णालय विक्रमगड	२०१४-२०१५	४६४१०	३०१०	४९४२०
		२०१५-२०१६	४७८६५	३४५५	५१३२०
		२०१६-२०१७	४९०००	३८००	५२८००
१४.	ग्रामीण रुग्णालय बदलापूर	२०१४-२०१५	३७०७४	२७५४	३९८२८
		२०१५-२०१६	३८९००	३०२४	४१९२४
		२०१६-२०१७	४१३००	२४९२	४३७९२
१५.	ग्रामीण रुग्णालय अंबाडीफाटा	२०१४-२०१५	२०४४४	...	२०४४४
		२०१५-२०१६	२१३००	१८	२१३१८
		२०१६-२०१७	२३५७६	५५	२३६३१
१६.	ग्रामीण रुग्णालय वाणगांव	२०१४-२०१५	२२६४८	१३२५	२३९७३
		२०१५-२०१६	२७०००	२१००	२९१००
		२०१६-२०१७	२९०००	२५००	३१५००
१७.	ग्रामीण रुग्णालय खर्डी	२०१४-२०१५	२१९२८	९५५१	३१४७९
		२०१५-२०१६	२६३१४	९६३०	३५९४४
		२०१६-२०१७	२८०००	९८४०	३७८४०
१८.	ग्रामीण रुग्णालय टोकावडे	२०१४-२०१५	२२३००	३७०	२२६७०
		२०१५-२०१६	२८५६०	३२५	२८८८५
		२०१६-२०१७	३२०००	३७४	३२३७४
एकूण ...	२०१४-२०१५	७४६२९०	१४९७०१	८९५९९१	
	२०१५-२०१६	७९१३०५	१५१७५४	९४३०५९	
	२०१६-२०१७	८६०१९८	१४३६३६	१००३८३४	

कार्यक्रम अंदाजपत्रक (ग्रामीण रुग्णालये) सन २०१६-२०१७

(ऑक्टोबर २०१६ अखेर)

अ. क्र.	जिल्हा रुग्णालयाचे नाव	वर्ष	ग्रामीण रुग्णालये कार्यक्रम अंदाजपत्रक		
			बाह्यरुग्ण	आंतररुग्ण	एकूण
१	२	३	४	५	६
जिल्हा रायगड					
१.	ग्रामीण रुग्णालय श्रीवर्धन	२०१४-२०१५	१०९७८	१०४५	१२०२३
		२०१५-२०१६	११५२०	१२००	१२७२०
		२०१६-२०१७	१२०२५	१३९०	१३४१५
२.	उपजिल्हा रुग्णालय माणगाव	२०१४-२०१५	६१११७	६१२९	६७२४६
		२०१५-२०१६	६२५००	६७००	६९२००
		२०१६-२०१७	६५०००	८०००	७३०००
३.	उपजिल्हा रुग्णालय पेण	२०१४-२०१५	६३२१८	५८८३	६८५०१
		२०१५-२०१६	६४०००	५४५०	६९४५०
		२०१६-२०१७	७५०००	६१००	८११००
४.	उपजिल्हा रुग्णालय कर्जत	२०१४-२०१५	५४०००	३८००	५७८००
		२०१५-२०१६	५५०००	४०००	५९०००
		२०१६-२०१७	६६०००	५१००	७११००
५.	ग्रामीण रुग्णालय पोलादपुर	२०१४-२०१५	२९१४२	१९२०	३१०६२
		२०१५-२०१६	३०४०५	२०५०	३२४५५
		२०१६-२०१७	३२२००	२१५०	३४३५०
६.	ग्रामीण रुग्णालय जसवली	२०१४-२०१५	८८६२	५६२	९४२४
		२०१५-२०१६	६७१६	५०२	७२१८
		२०१६-२०१७	७५००	८३४	८३३४
७.	ग्रामीण रुग्णालय महाड	२०१४-२०१५	३९०००	३१८७	४२१८७
		२०१५-२०१६	४३०००	३६८७	४६६८७
		२०१६-२०१७	४७०००	४०००	५१०००
८.	ग्रामीण रुग्णालय रोहा	२०१४-२०१५	४३७९७	१२०	४३९१७
		२०१५-२०१६	२३८१२	६६	२३८७८
		२०१६-२०१७	२८०००	७७	२८०७७
९.	ग्रामीण रुग्णालय कशेळी	२०१४-२०१५	१९००६	९१५	१९९२१
		२०१५-२०१६	२१८५८	११००	२२९५८
		२०१६-२०१७	३६०००	२४००	३८४००
१०.	ग्रामीण रुग्णालय चौक	२०१४-२०१५	२७९०८	२२३४	३०१४२
		२०१५-२०१६	२८५२५	२३२०	३०८४५
		२०१६-२०१७	३१५००	७१३	३२२१३
११.	ग्रामीण रुग्णालय उरण	२०१४-२०१५	५१९९६	२३८६	५४३८२
		२०१५-२०१६	५३२००	२४००	५५६००
		२०१६-२०१७	५७९००	३५००	६१४००
१२.	ग्रामीण रुग्णालय पनवेल	२०१४-२०१५	४६५६०	२१५१	४८७११
		२०१५-२०१६	५४५३०	२५३०	५७०६०
		२०१६-२०१७	५८६५०	३९००	६२५५०
१३.	ग्रामीण रुग्णालय मुरुड	२०१४-२०१५	२१२८८	८११	२२०९९
		२०१५-२०१६	२२५००	८५०	२३३५०
		२०१६-२०१७	२५०००	९१५	२५९१५
		२०१४-२०१५	४७६८७२	३०५४३	५०७४१५
		२०१५-२०१६	४७७५६६	३२८५५	५१०४२१
		२०१६-२०१७ (डिसें.)	५४१७७५	३९०८९	५८०८६४

नवसंजीवन योजना

मातृत्व अनुदान योजना :-

गरोदर मातांची नियमित आरोग्य तपासणी व्हावी व त्यांना सुयोग्य आहार वेळेत उपलब्ध व्हावा तसेच त्यांना गरोदरपणात व नंतर विश्रांती मिळावी त्यादृष्टीने शासनाने मातृत्व अनुदान योजना १९९७-९८ पासून १५ आदिवासी जिल्ह्यात मंजूर केलेली आहे. या योजनेमध्ये गरोदरपणामध्ये रुपये ४०० रोखीने व रुपये ४०० ची औषधे याप्रमाणे प्रत्येक लाभार्थीला एकूण रुपये ८०० चा लाभ या योजनेखाली लाभ दिला जातो. सदर योजनेचा लाभ ह्यात दोन मुले व सद्या गरोदर मातांसाठी देय आहे. सन २०१६-१७ माहे ऑक्टोबर २०१६ अखेर मातृत्व अनुदान योजनेअंतर्गत ५३,७३६ मातांपैकी ७,७४० मातांना या योजनेचा लाभ देण्यात आला आहे या योजनेसाठी मंजूर अनुदान रु. २५६.६० व झालेला खर्च रु. ३५.५४ लाख आहे.

मानसेवी डॉक्टर योजना :-

दुर्गम भागात राहणाऱ्या आदिवासी जनतेला विशेष करून माता व बालकांना औषधोपचार वेळीच व नजीकच उपलब्ध व्हावेत त्यादृष्टीने शासनाने १९९६-९७ पासून प्रतिवर्षी एप्रिल ते मार्च अखेर रुपये ६,००० प्रतिमाह मानधनावर व रुपये २,००० प्रति महिना प्रति पथक औषधाकरिता अनुदान मंजूर करण्यात येते. तसेच, सन २०१४-१५ मध्ये आर.सी.एच.पी.आय.पी. मध्ये रु. १५,००० मानधन तरतूद केली असून असे एकूण १७३ वैद्यकीय अधिकारी नियुक्त करण्याची योजना कार्यान्वित केली आहे. प्रत्येक वैद्यकीय अधिकार्यासोबत अन्य दोन कर्मचारी प्रतिनियुक्तीवर देण्यात येऊन ही १७३ भरारी पथके म्हणून तपासणी व औषधोपचाराचे काम करतात. ऑक्टोबर २०१६ अखेर भरारी पथक योजनेअंतर्गत १७३ मानसेवी डॉक्टरांपैकी १६७ भरारी पथके कार्यरत आहे. सन २०१६-१७ माहे ऑक्टोबर २०१६ अखेर या योजनेसाठी मंजूर अनुदान रु. १४९.१७ लाख असून झालेला खर्च रु. १५.१६ लाख आहे.

दाई बैठक योजना :-

नवजात शिशु व माता यांना देण्यात येणाऱ्या प्रसूतिपश्चात भेटीची १०० टक्के नोंदणी झाल्याची खात्री करणेकरिता व दाईचे ज्ञानामध्ये वाढ होण्याकरिता प्राथमिक आरोग्य केंद्राद्वारे दाईच्या नियमित बैठका घेण्यात येतात. सन २०१६-१७ माहे ऑक्टोबर २०१६ अखेर या योजनेसाठी मंजूर अनुदान रु. ९.७१ लाख असून झालेला खर्च रु. ०.९७ लाख आहे.

सॅम व मॅम च्या रुग्ण व सोबतच्या नातेवाईकांना आहारसुविधा व मंजुरी :-

आदिवासी भागातील प्राथमिक आरोग्य केंद्रे/ग्रामीण रुग्णालय येथे उपचाराकरिता भरती होण्यासाठी प्रोत्साहीत व्हावे म्हणून कुपोषित सॅम व मॅम चे बाल रुग्ण व त्यांचे सोबत असलेल्या एका नातेवाईकास दोन्ही वेळचा मोफत आहार देण्याची व्यवस्था करण्यात आलेली आहे. सोबतच्या नातेवाईकाला त्यांची बुडीत मजुरी रु. ४० व प्रतिबालक जेवणासाठी रु. ६५ दररोज बालक भरती असे पर्यंत देण्यात येते. सदरचे अनुदान हे आदिवासी विकास विभाग यांचेकडून जिल्हा परिषदेकडे प्राप्त होते.

खावटी कर्ज योजना :-

आदिवासी उपयोजना क्षेत्रातील आदिवासी लोकांची पावसाळ्यात सावकार व व्यापार्यांकडून होणारी पिळवणुक थांबविणे तसेच पावसाळ्यात आदिवासी लोकांना कुपोषणापासून संरक्षण देण्याकरिता महाराष्ट्र शासन १९७८ पासून खावटी कर्ज योजनेची अंमलबजावणी करीत आहे. सन २०१३-१४ पर्यंत वाटप केलेल्या खावटी कर्ज वाटपासाठी खालील प्रमाणे कर्ज मर्यादा होती.

१. शिधा पत्रिकेवरील ४ युनिटपर्यंतच्या कुटुंबांना रु. २,००० पर्यंत.
२. शिधा पत्रिकेवरील ८ युनिटपर्यंतच्या कुटुंबांना रु. ३,००० पर्यंत.
३. शिधा पत्रिकेवरील ८ युनिटच्या वरील कुटुंबांना रु. ४,००० पर्यंत.

दारीद्र्य रेषेखालील संपूर्ण लाभार्थ्यांना सन २०१३-१४ पर्यंत खावटी कर्ज वाटप दारीद्र्य रेषेखालील लाभार्थ्यांचे लक्षांक पूर्ण झाल्याने व खावटी कर्ज वाटप केलेले लाभार्थ्यांकडून कर्जाची वसुली न झालेमुळे त्यानंतर खावटी कर्ज वाटप झालेले नाही.

धान्यकोष योजना :-

आदिवासी कुटुंबांना कर्जबाजारीपणामुळे या योजनेवर बंधने आली आहेत म्हणून राज्य शासनाने स्वेच्छा संस्था/ बिगर शासकीय संस्था आणि या योजनेत सहभागी होण्यास उत्सुक असतील त्यांच्या सक्रीय सहकार्याने ग्रामस्तरावर पारंपारिक धान्य बँक योजनेची जुलै १९९५ पासून अंमलबजावणी सुरु केली आहे. हंगाम २००६-०७ व २००७-०८ मध्ये सदर योजना राबविण्यात आली. मात्र आदिवासी लोकांकडून तद्नंतर पुरेसा प्रतिसाद मिळाला नाही. त्यामुळे सदर योजना राबविण्यात आली नाही.

आदिवासी उत्थान कार्यक्रम टप्पा-२

महाराष्ट्र असोसिएशन ऑफ एन्थ्रोपोलॉजिकल सायन्सेस, पुणे या स्वयंसेवी संस्थेमार्फत राज्यातील अतिसंवेदनशील ७ जिल्ह्यातील ९ तालुक्यात आरोग्य विषयक आदिवासी उत्थान कार्यक्रम टप्पा-२ राबविण्यासाठी अनुदान देण्याबाबतचा शासन निर्णय क्रमांक आवि-२०१४/प्र.क्र. २०/कार्या. ८, दिनांक २१ ऑक्टोबर २०१४ रोजी निर्गमित करण्यात आला आहे.

कार्यक्रमाचे प्रयोजन :-

आदिवासी स्वयंसेवक तसेच समूह संस्थांच्या प्रत्यक्ष सहभागातून आदिवासी गाव व पाड्यांचा शाश्वत विकास करणे.

कार्यक्रमाची उद्दिष्टे :-

- (१) आदिवासी युवक कार्यकर्त्यांच्या माध्यमातून आदिवासी जनतेचे सबलीकरण करणे.
- (२) अंगणवाडी, आश्रमशाळा व आदिवासी समूह संस्थांच्या माध्यमातून आरोग्य, पोषण व विकास क्षेत्रातील एकात्मिक सामूहीक कृती कार्यक्रमांचे प्रतिमान विकसित करणे.
- (३) आदिवासी विकास योजना व आदिवासी गाव पाडा पातळीवरील समूह संस्थांच्याद्वारे (जसे महिलामंडळ, युवकमंडळ, पंचायत राज संस्था इ.) एकात्मिक लोकसहभागीय विकास साधणे.
- (४) आदिवासी अस्मिता, संस्कृती व प्रथांवर आधारित संशोधन करणे तसेच माहिती संकलन व आदिवासी विकास निर्देशांक तयार करणे.
- (५) प्रकल्पांतर्गत चालू असलेल्या कार्यक्रमाचे व प्रकल्पाचे संनियंत्रण व मूल्यमापन.
- (६) प्रकल्पातील कार्यक्रमाचे प्रलेखन व प्रसार.

कार्यक्रमाचे कार्यक्षेत्र :-

अ.क्र.	जिल्ह्याचे नाव	तालुक्याचे नाव	कार्यक्रमांतर्गत गावे	पाडे/वाड्या	ग्रामपंचायती	लोकसंख्या	
१.	पालघर	जव्हार	१९	३१	१०	२०,२१७	
		मोखाडा	१४	५०	५	२०,५३५	
२.	नंदुरबार	अक्कलकुवा	११	४४	३	१९,८९०	
		धडगाव	३१	१००	५	२२,१८९	
३.	अमरावती	धारणी	२५	...	१४	२१,७६३	
४.	अहमदनगर	अकोले	२७	२८	१४	२०,२२०	
५.	गडचिरोली	एटापल्ली	३७	...	९	१९,९९८	
६.	यवतमाळ	झरीजामणी	३२	२३	१५	१९,२२९	
७.	रायगड	कर्जत	...	६४	१४	२०,७५२	
		एकूण	...	१९६	३४०	८९	१,८५,४९३

प्रकल्पांतर्गत घटक कार्यक्रम :-

- (१) आदिवासी मानव संसाधन विकास तसेच आदिवासी समूह संस्था व त्यांच्या सदस्यांचा कौशल्य क्षमता विकास.
- (२) आरोग्य, पोषण व विकासातील एकात्मिक सामूहीक कृती कार्यक्रमांचे प्रतिमान.
- (३) एकात्मिक आदिवासी गाव विकासाचे प्रतिमान.
- (४) संशोधन, माहिती संकलन तसेच आरोग्य व पोषण विषयक विकास निर्देशांक.
- (५) संनियंत्रण व मूल्यमापन.
- (६) दस्तऐवजीकरण (प्रलेखन) व प्रसार.

स्वयंसेवक तसेच समूह संस्थांच्या प्रत्यक्ष सहभागातून आदिवासी गाव व पाड्यांचा शाश्वत विकास करणे हे प्रयोजन आहे. उत्थान कार्यक्रम टप्पा-१ मधून साध्य करण्यात आलेली फलनिष्पत्ती शाश्वत टिकवून ठेवणे, अतिसंवेदनशील क्षेत्रातील कुपोषणाचे प्रमाण कमी करणे, विविध शासकीय योजनांचा लाभ घेण्याकरिता लाभार्थ्यांना शिक्षित तसेच प्रवृत्त करणे, त्याकरिता शासकीय योजनांची अंमलबजावणी करणाऱ्या संस्था व आदिवासी समूह संस्थांमध्ये सांगड घालणे व त्यातून आदिवासींचा शाश्वत व सर्वांगीण विकास साधणे हे टप्पा-२ कार्यक्रमाचे प्रमुख उद्दिष्ट आहे. त्याकरिताच सदर कार्यक्रम पुन्हा टप्पा-१ च्या कार्यक्षेत्रातच राबविणे प्रस्तावित आहे.

महाराष्ट्र राज्य ग्रामीण जीवनोन्नती अभियान

केंद्र शासनाने सन २०१० मध्ये स्वर्णजयंती ग्रामस्वरोजगार योजनेचे रूपांतर राष्ट्रीय ग्रामीण जीवनोन्नती अभियानात (National Rural Livelihoods Mission) (NRLM) केले.

राज्यात ग्रामविकास व जलसंधारण विभागाच्या दिनांक १८ जुलै २०११ च्या शासन निर्णयाद्वारे "महाराष्ट्र राज्य ग्रामीण जीवनोन्नती अभियान" (MSRLM) राबविण्याचा निर्णय शासनाने घेतला आहे. सदर अभियान केंद्र शासन ६० टक्के व राज्य शासन ४० टक्के पुरस्कृत आहे.

“तळागाळातील गरीबांसाठी मजबूत अशा संस्थांची बांधणी करून त्याद्वारे लाभदायक स्वयंरोजगार व कुशल वेतनी रोजगाराची संधी मिळविणे गरीब कुटुंबांना शक्य व्हावे व त्याद्वारे दारिद्र्य कमी करणे, परिणामी कायमस्वरूपी तत्वावर त्यांच्या उपजीविकेत उल्लेखनीय सुधारणा करणे” हा अभियानांचा उद्देश आहे.

महाराष्ट्र राज्य ग्रामीण जीवनोन्नती अभियानाची खालील मार्गदर्शक तत्वे आहेत.

१. दारिद्र्यातून बाहेर येण्याची गरीबांची प्रबळ इच्छाशक्ती आहे आणि ते करण्याची त्यांच्याकडे अंगभूत क्षमता आहे.
२. सामाजिक संघटन करण्यास, संस्थांची बांधणी करण्यास व त्यांचे सक्षमीकरण करण्याची प्रक्रिया करण्यास प्रेरणा देण्यासाठी बाह्य समर्पित व संवेदनक्षम आधारभूत रचना आवश्यक आहे.
३. ज्ञानाचा प्रसार, कौशल्य बांधणी, पतपुरवठा, बाजारपेठ आणि उपजीविकेच्या इतर सेवा उपलब्ध झाल्यास, या वाढत्या संघटनास खालून आधार मिळेल.

महाराष्ट्र राज्य ग्रामीण जीवनोन्नती अभियानाची खालील केंद्रभूत मुल्ये आहेत.

१. गरीबातील गरीबांचा अंतर्भाव व सर्व प्रक्रियांमध्ये त्यांची अर्थपूर्ण भूमिका,
२. पारदर्शकता,
३. उत्तरदायित्व,
४. समानता-दुर्बल गटातील विशेषतः महिला व असुरक्षित गट,
५. भागीदारी,
६. नियोजन, अंमलबजावणी व संनियंत्रणांच्या सर्व टप्प्यांमध्ये गरीबांचा व त्यांच्या संस्थांचा मालकी हक्क व ठोस भूमिका.

राज्यामधील सर्वात कमी मानवी विकास निर्देशांक असलेल्या (१) ठाणे, (२) रत्नागिरी, (३) नंदूरबार, (४) सोलापूर, (५) जालना, (६) यवतमाळ, (७) उस्मानाबाद, (८) वर्धा, (९) गडचिरोली, (१०) गोंदिया (११) बीड (१२) सिधुदूर्ग व (१३) चंद्रपूर या १३ जिल्ह्यातील ५० तालुके निवडून तेथे राज्य ग्रामीण जीवनोन्नती अभियान राबविण्यात येत आहे. उर्वरित तालुक्यांमध्ये सदर अभियान पुढील टप्प्यात राबविण्यात येणार आहे.

या योजनेअंतर्गत वरील १३ जिल्ह्यांमधील ५० तालुक्यांकरिता सदर योजना NRLM Intensive म्हणून राबविण्यात येणार असून उर्वरित तालुक्यांकरिता सदर योजना NRLM Semi व Non-Intensive म्हणून राबविण्यात येणार आहे.

सन २०१६-१७ या वर्षाकरिता वार्षिक कृती आराखड्याद्वारे शासनाने NRLM करिता रु. ७५.८६ कोटी व NRLP करिता रु. १३५.९० कोटीची खालीलप्रमाणे तरतूद करण्यात आलेली आहे.

हिस्सा	(Non-Tribal)	(SCP)	(TSP)	(OTSP)	एकूण
केंद्र	८८.५०	५३.९७	११.८२	...	१५४.२९
राज्य	४०.००	३५.९८	७.८८	...	८३.८६

या योजनेच्या भौतिक उद्दिष्टांबाबतचा तक्ता (परिशिष्ट ड) सोबत जोडलेला आहे.

अ. क्र.	तपशिल	उद्दिष्टे
१.	सहाय्यित स्वयंसहाय्यता गट (संख्या)	४५१५५
२.	एकूण लाभार्थी कुटुंबे (संख्या)	४७३८२९
३.	एकूण अनुदान वाटप (रु. कोटीत)	७४.८
४.	एकूण बँकांकडून कर्जपुरवठा (बँक लिंकेज) (रु. कोटीत)	१०८७
५.	एकूण खर्च (रु. कोटीत)	२११.७६

दिनदयाळ उपाध्याय ग्रामीण कौशल्य योजना (DDUGKY)

- ☉ राज्यातील ग्रामीण भागातील १५ ते ३४ वयोगटातील युवकांची कौशल्यवृद्धी करून रोजगार उपलब्ध करून देणे.
- ☉ सदर योजना केंद्र पुरस्कृत असून त्यामध्ये केंद्र शासनाचा ६० टक्के व राज्य शासनाचा ४० टक्के असा सहभाग आहे.
- ☉ केंद्र शासनाने या पूर्वीच्या स्वर्णजयंती ग्राम स्वरोजगार योजनेअंतर्गत असलेल्या विशेष प्रकल्पाच्या तरतुदींमध्ये सुधारणा करून आजीविका कौशल्यवृद्धी विकास कार्यक्रम सन २०१२-१३ मध्ये सुरू केला.
- ☉ केंद्र शासनाने आजीविका कौशल्यवृद्धी विकास कार्यक्रमांतर्गत सादर करावयाच्या प्रकल्पांसाठी सप्टेंबर २०१३ मध्ये सुधारित मार्गदर्शक सूचना निर्गमित केल्या.
- ☉ राज्य शासनाने या योजनेअंतर्गत केंद्र शासनाकडे प्रस्ताव सादर करण्यासाठी राज्यस्तरीय प्रकल्प छाननी समिती व राज्यस्तरीय प्रकल्प मान्यता समिती अनुक्रमे मुख्य कार्यकारी अधिकारी, महाराष्ट्र राज्य ग्रामीण जीवनोन्नती अभियान व प्रधान सचिव, ग्रामविकास यांचे अध्यक्षतेखाली गठीत करण्यात आल्या आहेत.
- ☉ राज्याकडून दिनदयाळ उपाध्याय ग्रामीण कौशल्य योजनेंतर्गत एकूण ३० प्रकल्पांना केंद्र शासनाकडून मंजूरी देण्यात आलेली आहे. या योजनेंतर्गत राज्याला २ वर्षांसाठी एकूण ५८३३५ युवकांच्या प्रशिक्षणाचा कार्यक्रम मंजूर करण्यात आलेला आहे.
- ☉ मंजूरी दिलेल्या प्रकल्पांमधील सध्या सुरू असलेल्या एकूण २७ प्रकल्पांद्वारे राज्यात वेगवेगळ्या जिल्ह्यांमध्ये प्रशिक्षण केंद्रे सुरू असून, तेथे २२३० युवक प्रशिक्षण घेत आहेत.
- ☉ सन २०१६-२०१७ मध्ये खालीलप्रमाणे तरतूद करण्यात येणार आहे.

रु. (लाखांत)

हिस्सा	(Non-Tribal)	(SCP)	(TSP)	(OTSP)	एकूण
केंद्र	४६.५०	३५.३७	११.३५	...	९३.२३
राज्य	३१.००	२३.५८	७.५७	...	६२.१५

आदिवासी विकास विभाग अर्थसंकल्प सन २०१७-२०१८ साठी**मृद संधारण व जलसंधारणाबाबतची माहिती****जनजाती क्षेत्र उपयोजना, जनजाती क्षेत्राबाहेरील उपयोजना (टीएसपी, ओटीएसपी)**

(एक) प्रस्तावनात्मक :

जनजाती क्षेत्र उपयोजनेतर्गत व योजनेबाहेरील क्षेत्रात आदिवासी शेतकऱ्यांसाठी मजगी, माती नालाबांध, सिमेंट नालाबांध इत्यादी मृद व जलसंधारणाची कामे घेण्यात येतात. सपाट खाचराची मजगी म्हणजे जमिनीची नैसर्गिक उतार बदलून त्यांचे रुपांतर सपाट क्षेत्रामध्ये करतात. भात शेतीसाठी शेतीमध्ये सर्व ठिकाणी सारख्या प्रमाणात पाणी साठविण्याचा उद्देश मजगी द्वारे सफल केला जातो. माती नालाबांध म्हणजे नाला पात्रामध्ये मातीचा बांध घालून पाणीसाठा करणे. माती नालाबांधाचे उद्देश पुर, घळ नियंत्रण, अडविलेले पाणी जमिनीत मुरवून भूजलसाठा वाढविण्यास मदत करणे तसेच उपलब्ध पाणीसाठ्यातून पिकांना संरक्षित पाणी देणे हा आहे. सिमेंट नालाबांधाद्वारे मोठ्या प्रमाणात पाण्याचा साठा करून भूर्गभातील पाण्याची पातळी वाढविणे, सिंचन क्षेत्रात वाढ करणे, बांधाच्या प्रभाव क्षेत्रातील विहिरीची पाणीपातळी वाढविणे तसेच पिकांना संरक्षित पाणी देणे हा आहे. उपरोक्त सर्व मृद व जलसंधारण कामांद्वारे आदिवासी शेतकऱ्यांचा विकास हा उद्देश आहे.

सामाजिक वनीकरण विभाग टिप्पणी

प्रस्तावना :-

सामाजिक वनीकरण विभागांमार्फत आदिवासी उपाययोजना व आदिवासी क्षेत्राबाहेरील उपाययोजनेत खालील नमूद केलेल्या योजना राबविल्या जातात.

(१) किसान रोपवाटिका—

रोपवाटिकांचे विकेंद्रीकरण व रोपवाटिकेचे तंत्राबाबत ग्रामस्थांना ज्ञान अवगत करून लाभार्थी मार्फत रोपे तयार करण्यांच्या दृष्टीने किसान रोपवाटिका ही योजना राष्ट्रीय पडीक जमीन विकास मंडळांच्या अर्थसहाय्यातून सुरु करण्यात आली. ग्रामीण भागातील लोकांच्या सहभागातून केवळ वनीकरणाचा कार्यक्रम लोकप्रिय करणे एवढ्याच उद्देशाने नव्हे तर ग्रामीण भागात रोजगाराच्या संधी निर्माण करणे व त्याद्वारे किसानांची आर्थिक पातळी उंचाविणे हे सुद्धा या योजनेचे उद्दिष्ट आहे. सन १९९३-१९९४ पासून ही योजना राज्य शासनाच्या निधीतून राबविण्यात येत आहे. त्यातून सामाजिक वनीकरण विभागाकडून जनतेसाठी लागवडीस आवश्यक रोपांची गरज मोठ्या प्रमाणात भागविली जाते. या योजनेकरीता शक्यतो अनुसूचित जाती/जमाती, लहान सीमांकित शेतकरी यांची लाभार्थी म्हणून निवड केली जाते. प्रत्येक लाभार्थ्याने जास्तीत जास्त २० ते २५ हजार रोपे तयार करावयाची असून त्यापैकी ५० टक्के पर्यंत रोपे शासन फेर खरेदी करते. सन २००९-१० ते २०१२-१३ मध्ये आदिवासी उपाययोजनेखाली सामाजिक वनीकरण विभागास नियतव्यय/अर्थसंकल्पीय अनुदान मंजूर नसल्याने कामे हाती घेण्यात आली नाहीत. त्यामुळे खर्च निरंक आहे. सन २०१३-१४ करिता सामाजिक वनीकरण विभागास आदिवासी उपयोजनाखाली नियतव्यय मंजूर नसल्याने कामे प्रस्तावित नाहीत. तसेच सन २०१५-२०१६ या वर्षापासून ही योजना बंद करणेत आली आहे.

(२) निवडलेल्या पाणलोट क्षेत्रातील वनेतर सामुहिक जमिनीवर वृक्ष लागवड—

महाराष्ट्रातील पडीक जमिनीवर वृक्ष लागवड करून त्याला उत्पादनक्षम बनविण्यासाठी जलसंधारण कार्यक्रमांतर्गत पाणलोट क्षेत्रालगत ६००० गावे निवडण्यात आली. या प्रत्येक गावात बदललेल्या शासन भूमिकेनुसार लागवडीचे कार्यक्रम मृदसंधारण, लघु पाटबंधारे यांच्या समन्वयाने तसेच ग्रामस्थांशी विचारविनिमय करून राबवावयाचे आहेत. सन २००९-२०१० ते २०१२-२०१३ च्या वार्षिक योजनेत आदिवासी उपाययोजनेखाली सामाजिक वनीकरण विभागाचा सदर योजनेसाठी नियतव्यय मंजूर नसल्याने कामे हाती घेण्यात आली नाहीत. त्यामुळे खर्च निरंक आहे. सन २०१३-२०१४ पासून वार्षिक योजनेत मंजूर नसल्याने त्यापुढे कोणतेही कामे झालेली नाहीत.

मध्यवर्ती कार्यालय
वर्षा रोज, नमस्कार ४४० ०२०
